

JITRO

časopis katolického studentstva čsl.

Ročník XVI.

Redaktor prof. Dominik Pecka

Technicky řídil MUC. Miloš Krejza

1935

Majitel a vydavatel časopisu Jitro je Ústředí katol. studentstva čsl. v Praze II., Spálená 15.

Odpovědný redaktor JUC. Alexej Jaroš

O B S A H :

Básně.

	Strana	Strana
A. L. L.: Vodní tůně	182	A-ík J.: Na horách 237
Bárta Josef: Rozcestí	306	A. P.: Klasikové antičtí v novém rouše 234
Botor Fr.: Žně Boží	15	Arcus: Mládež nevděčná 208
Černovická M.: Večer v duši	15	Berďajev Mikuláš: O vznešenosti křesťanství a nehodnosti křesťanů 66, 98
David Lad.: Za bílou pohádkou	150	Berger Arnošt M.: Báťa Jano Bielopotocký 300
Děrkin Ivan: Do dále	150	Bitnar Vilém: Příklad Jana Hulakovského 136
Dvořáková Marie F.: Voda	39	— Antonín Podlaha a Julius Zeyer 163
Exil: Modlitba	200	— Stará studentská družina literární 201
Gaudeamus igitur	48	— Padesátiny pražské Růže Sušilovy 266, 297
Hartlová Marie: Radost	8	cm: K sedmdesátinám Msgra dra Fr. Reyla 203
— Slunci	43	— A l'unanimité 289
— Jen bolest vydržet	300	Čada Jaromír: O jedné Marušce 115
Hedin Janek: Věřím	309	Černovická M.: Nový pan profesor 9
Hor R.: V podšeří chrámu	276	Děrkin Ivan: Rebel 269, 290
Horák F. X.: Bouře	34	Drahoň Petr: Srdce ve vichřici 179
Horková Jana: Nálada	77	Durkaň Jan CSsR.: Alexander Duchnovič 198
— Srdce sní	139	Dvořák Miloš, profesor: Dílo Otakara Březiny 131, 170
— Město usíná	242	-ef pé -: Ze vsi 77
— Město zpívá	303	Fiala Karel: Čestný předseda ÚKSČs. 292
Kamenský: Přelom	309	Gaube Otto, Msgre prof.: Smysl života 6
Korčuch M.: Sklamanie	79	— Církev a nová doba 71
— Hovor klasov	239	— Pojdme za Ním 226
Krejza Miloš: Triptich	70	Hartlová Marie: Listopad 84
Lena H. E.: Vzpomínko!	230	— Jana Hornová 229
Les V.: Svratka	83	— Harmonie 304
Lubočanský Zdeněk: Píseň o jaru	293	— Probuzení 308
Mahrla Karel: Zahradník	104	Janička Ján: Matika 141
— Pro koho žiji	206	Jehlička Ladislav: Vyhnanci 74
Mejrima H. S.: Ztracenému	178	Jitzovský Eda: Napodobení se trestá 112
— Tragika mládí	263	— Champion 166
Omega: Večerka	84	Jš: Zasedání širšího výboru Pax Romany v Einsiedelnu 53
—s.: Sentimentální přání	202	-ka.: První pokus 209
Sadovský F. X.: Teskný zpěv	147	K. J.: Komu já to svoje srdce dám? 241
— Milost z Tvé dlaně	243	K. K.: Studentky v Předklášteří 18
Silan Janko: Slepce deklamuje	76	Kolman Frant.: Spoluprací všech k vytčeným metám 86
— Píseňka pobožná	78	Kopnek J.: Homér vypravuje 139
— Píseňka ranná	260	Kozák Vincenc Maria: List z Indie 130
Štěpánková H.: Oči	000	Kramoliš Vincenc, prof.: Duchovní boj 204
Tichý Ota: Můj čas	12	Krejza Miloš: Otec Grigorij 2
— Hořící loď	139	— Všemi hlasy ano 40
— Barvy	212	— Cesty k světovému míru 80
— Až	274	Kvičala: Hydraulický lis 210
Tvarůžek St.: Jeden den	74	— Inspekce 235
Uherčan Ludovit Gašparovič: Do krvi oblaky s' namočil	175	Lippert Peter S. J.: Člověk celý 33
Violete A.: Fialové květy	274	Majer Vítězslav: Mládí revoltuje 108
Vlček Václav M.: Sbližené duše	116	Mařan Ctibor: Ze země hákovitého kříže 20
		— Něco o dobré fotografii 49
		Mastyľak O. J., CSsR.: Vira 147
		Mauriac François: Mládež 65
		Meškal H.: Alois Indrák 275
		M. K. + C. M.: Rektor Karlovy university a my 257

Články poučné, zábavné a jiné.

A.: Vodík	76
A.: Konec generací	114
A.: O vítězství	206

	Strana		Strana
M. N.: Probuzení	70	Duchovenstvo v době Husově (Eugen Mohr- bacher)	311
M. V.: Pohádka lesa	38	Frant. X. Meško — šedesátníkem (Henrik Novák)	151
M. V. O.: List z deníku	8	Glejt císaře Zikmunda (Eugen Morbacher)	184
Oly Ch. L.: Vzpomínka na lesní stezku	307	Husovi přátelé (Eugen Morbacher)	93
Pecka Dominik: Ideál a fantasma	1	Jubileum Bachovo a Haendlovo (Jar. Fučík)	280
— K vyšší svobodě	161	Katolická akce a studentstvo (K. Žák)	89
— Msgre Dr. Josef Heger	259	Katolická akce ve farnosti (P. dr. Jan Ev. Urban)	183
— Dr. F. X. Novák	261	Ke 100. výročí naší státní hymny (Jaroslav Fučík)	120
Plus R., S. J.: K přátelství s Bohem	104	K propagaci knihy pro mládež (Mil. Krejza)	152
— Uprostřed vás stojí	193	K sociální práci (-il.)	213
Podčebratský A. M.: Na prahu nového života	79	Lékařská činnost v misiích (Jindřich Maria Dlouhý)	89
Pospíšil Ladislav: Poznejte Bulharsko!	240	Militia Christi (Fr. C., O. P.)	251
— Alžírské obrázky	265	Misie a věda (Jindřich Maria Dlouhý)	56
— Osud Atika Mustafy Paši	302	Nad třemi časopisy (Miloš Krejza)	215
R. S.: O čem mi tvé oči zpívaly	52	Pan prezident studentům (V. Marek)	254
Raisichová J.: Kvetoucí strom	304	Proti mravně závadným filmom (Arnošt Berger)	153
Smutek Václav: Setkání se Smrtí	305	Rerum Novarum	253
Texty 10, 49, 81, 117, 144, 176, 211, 244, 272,	310	Sbor Moravana v Praze (-Hr-)	91
Tichý Ota: Črta z prázdnin	114	Směrnice, jež dala encyklika R. N. (Vý)	279
Tisk. ref.: Sud	143	Stavba hráze v umění (Miloš Krejza)	153
T. V.: Houbaři	34	Student sebevrah (Otto Gaube)	90
— Státnice	87	Svatý Jan Nepomucký (Eugen Morbacher)	278
— O jedné zimní neděli	235	Umělec Bohem nadaný (Jaroslav Fučík)	183
— Povídání májové s truchlivým koncem	273	Výňatky z kritik o koncertu Moravana	91
Vot.: Smrt sv. Metoděje	225	Výňatky z kritik o koncertu Moravana	280
Voznica Pavel: Hoře	37	Z dějin Slovinců (V. Smolej)	56
Werfel Franz: O Bohu	42	Z literárního díla J. B. Foerstra (V. M. H.)	214
Zeman Josef: Od břehů Yangtzekiangu	129	Prameny ke studiu dějin cyrilometodějských (A. V.)	251
Zemecká: Otázka	142		
Z-ička: Počty	234		
Zid J.: O trampu Kaifášovi	231, 268, 294		
Zima Václav: U táborového ohně	13		
Zítka J., prof.: Germain Foch	162		
Zlámal Bohumil: Tři důkazy lásky	232		
II. Akademická konference v Dalečíně	16		
70 let J. E. ndp. dra Šimona Barty	36		
J. E. Msgre ThDr. a PhDr. Josef Kupka	74		
Biskupové čl. republiky katol. studentům	497		

Kultura.

Akademický týden v Praze, II.	22, 57
Alojs Golobič (Henrik Novák)	151
Četba a vědění (O. J. Mastylák CSsR.)	55
Dílo Otakara Březiny zapomenuto (Otto Gaube)	.119

Z nových knih.

Z nových knih — 23, 58, 95, 120, 155, 185, 216, 255, 281, 311
--

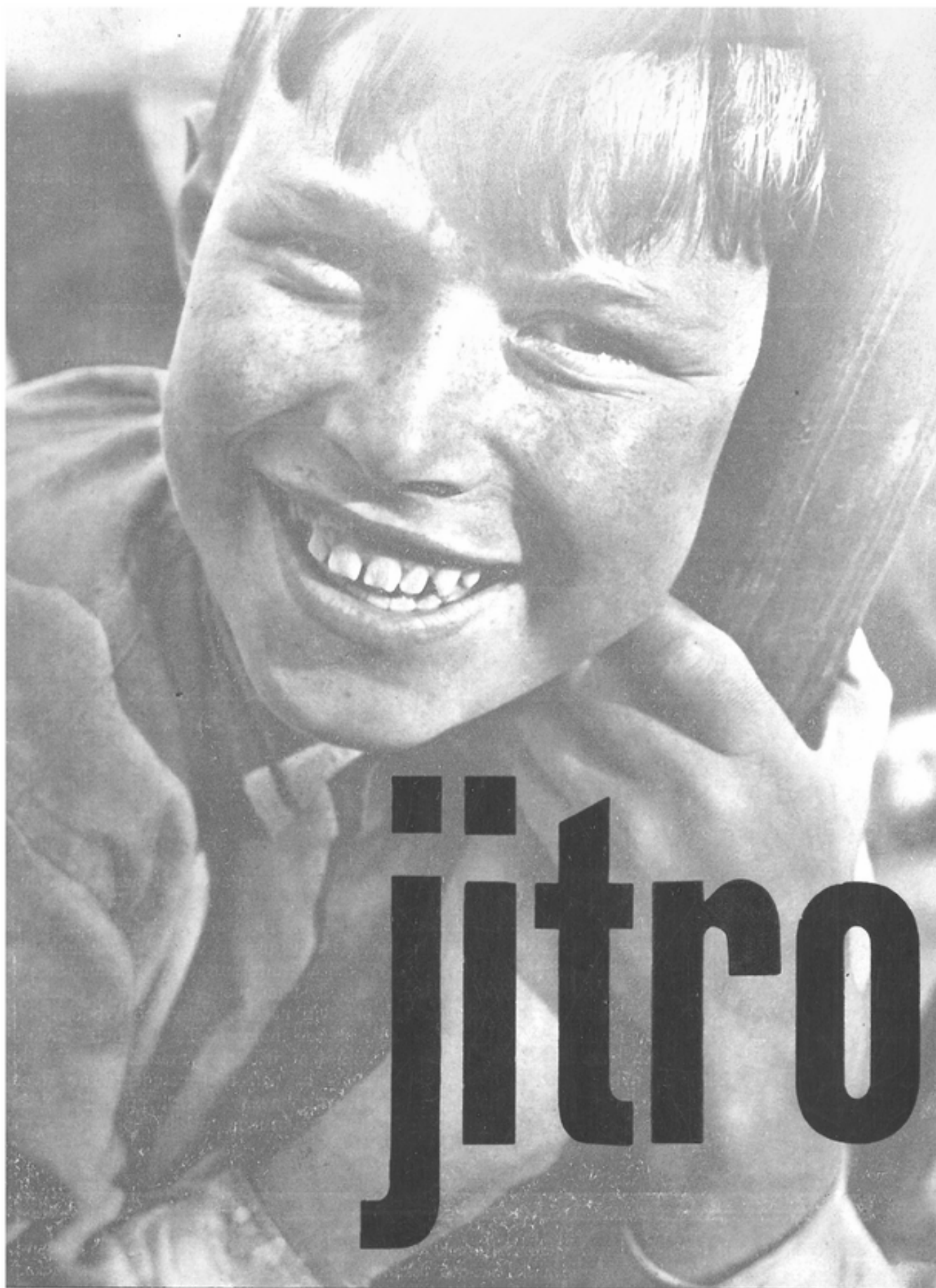
Pro sjednocení Slovanstva.

Pro sjednocení Slovanstva — 27, 60, 94, 124, 158, 187, 219, 248, 284, 314
--

Z dopisů.

Z dopisů — 30, 63, 95, 125, 159, 190, 221, 288 319

časopis katol. studentstva čsl. ● ročník 16 ● 1

jitrO časopis katolického studentstva čsl.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Administrace: Praha II., Spálená ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitelny 206.271. ● Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.-, na rok Kč 12.-, pro nestudenty na rok Kč 25.-. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“. Uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

---

raport organizační příloha „Jitra“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“ (raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

1. čísla: D. Pecka: Ideál a fantasma. ● M. Krejza: Otec Grigorij. ● O. Gaube: Smysl života. ● Texty. ● V. Zima: U táborového ohně. ● II. akad. konference v Dalečíně. ● K. K.: Studentky v Předklášteří. ● Kulturní hlídka. ● Pro sjednocení Slovanstva. ● Dopisy. ● Raport č. 1.

---

zprávy dopisovatelům:

Účel »Jitra« je několikerý: především nábožensky vzdělávati, mravně povznesti a ušlechtilé pobaviti.

Dalším cílem »Jitra« jest, dáti mladým talentům možnost, aby jejich literární pokusy se dostaly na veřejnost; s tím souvisí jakýsi cíl reprezentační: ukázati veřejnosti myšlenkovou a tvůrčí mohoucnost katolického studentstva. A konečně informovati o významných kulturních zjevech současných, podávati zprávy o organizačním ruchu studentstva domácího i zahraničního, poskytnouti možnost svobodně projevit názory, tužby, pochybnosti.

Musí býti výběr příspěvků. Výběr předpokládá určitou hojnost. Ta by byla. Zvláště pokusů básnických bylo dost. Nelze při jejich hodnocení užívati výhradně měřítek literárně-kritických, nýbrž je třeba hleděti se zalíbením na náměty ze studentského života a dávat jim přednost. Náměty náboženské jsou podrobovány kritice přísnější. Nedo- chůdcat neobtěovali bohům ani pohané. Námětům radostným přísluší přednost před chmurnými.

Vyšlo dne 1. září 1934. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Alexej Jaroš. — Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. 264.300-VII, ze dne 29. listopadu 1929.

„Pro Boha a pro vlast!“ toť program katol. studentstva

J I T R O

časopis středoškolských

studentů katolických

Ročník XVI. Číslo 1

V Praze v září 1934

Domínik Pecka:

Ideál a fantasma

Mnoho vtipů je založeno na otázce: Jaký je rozdíl mezi...? Najít rozdíl, kde zcela zřejmý rozdíl je, není ani tak těžké jako najít rozdíl, kde zdánlivě rozdílu není.

Lidé velmi bloudí a trpí proto, že nerozeznávají svých ideálů od svých fantasmat.

Odmyslíme-li si od nějaké věci vše, co je nahodilé, nepodstatné, případkové a měnitelné, máme typ. Představíme-li si věc nebo bytost shodnou s typem, prostou jakékoliv nedokonalosti, vynikající však všemi dobrými vlastnostmi, máme ideál. Ideál není pouhý destilát skutečnosti, nýbrž skutečnost očištěná a integrální. Prvky ideálu jsou vzaty ze skutečnosti; ideál neodporuje skutečnosti, ale převyšuje ji. Spatříme-li bytost blížící se ideálu, řekneme: Hle, ideální člověk, ideální kněz, ideální učitel, ideální matka. Slovo ideální můžeme nahraditi slovem pravý: pravý člověk, pravý kněz, pravý učitel, pravá matka. Zaměnitelnost těchto přívlastků jest již sama důkazem, že ideál jest pravda, vyšší, zdokonalená skutečnost.

Fantasie tvoří také z prvků skutečnostních, které o sobě jsou pravdivé, ale nespojuje jich v rozumný celek; celek je lží, již kdyby někdo se chtěl připodobnit, musil by se znetvořit. Sfinx, kentaur, chiméra, nejsou ideály, nýbrž fantasmata.

Ideál má původ v rozumu, fantasma ve snění. Ideál je možnost, fantasma nemožnost. Ideál je nadskutečnost, fantasma neskutečnost.

Ideál vede ke skutečnosti. Scholasticky mluveno, život není nic jiného než přechod od možnosti (potentia) ke konu (actus).

Fantasma je náhražkou skutečnosti. S ideály se lidé neztotožňují, vždycky cítí, že ideály jsou nad nimi. Ale s fantasmaty se lidé ztotožňují a domnívají se, že skutečně jsou tím, že by býti měli a chtěli. Umírající Nero volal: Qualis artifex pereo! Jaký umělec ve mně umírá! Umění nebylo mu ideálem, nýbrž fantasmatem.

Ideál vede člověka k dokonalosti a zavazuje k činům. Kdyby ideály nelákaly a neťahly, k ničemu by nebyly. Ideály jsou neměnné a nepřizpůsobitelné. Kdykoliv lidé ztráceli důvěru ve své síly a kdykoliv se spokojovali s všedností, pokoušeli se snížit a zlehčiti předmětný řád mravní a přetvořiti jej k obrazu své ubohosti. A kdykoliv nechtěli pozvednouti hlav svých k hvězdám, přestávali rozlišovati a říkali, že ideál je sen, výron obraznosti, cosi mimosvětého a neskutečného. Kolik duší se ubilo snahou zeslabiti ideál, zaměnití jej za sen, převésti na pouhé fantasma!

»Idealism« takových duší bývá jen lichotným výrazem pro netečnost. Je tisíce lidí, kteří vykonali pramálo, ale omlouvají se tím, že si položili příliš vysoký cíl. Jejich »idealism« jest jen stokou neschopnosti, lenosti a neopravdovosti.

Ideály nebývají zcela uskutečněny, to je pravda. Možno říci, že ideál uskutečněný by nebyl již ideálem. Tato věta je velmi konejšivá. Do jaké míry, bylo by zřejmo teprve rozbořem a výzkumem, co si kdo chce odpustiti a jaké nedokonalosti zastríti. Jsme milovníky úlev a promíjení. Integrita nás děsí. Je vyčítavá a neúprosná. Tedy: útěšnost věty o neuskutečnitelnosti ideálů není v jejím slovním znění, které je pravdivé, ale ve způsobu, jak člověk hledající dispens jí rozumí. Ideál uskutečněný by nebyl ideálem — tomu se obyčejně rozumí takto: ideály jsou na to, aby se neuskutečňovaly.

Zvláštním druhem dispense jest nervové a mravní shroucení. Shroucený fantasta — neurotik — jak ho líčí podle svých lékařských zkušeností J. A. Hadfield, přichází k lékaři a vykládá mu, že mohl býti znamenitým atletem, jezdcem, hráčem tenisu, skvělým rozpravěčem, dovedoucím vtipně odpověděti, duší společnosti, dovedným hráčem bridge, člověkem, který by uměl vládnouti, chrániti utiskované, duchovně vésti ty, kdož jsou v tmách — to vše by dovedl, nebýt té neurosy. A věc je jasná: nebýt té neurosy, byl by býval musil ukázati svou velikost, a když by neukázal, byl by se musil vzdáti nároku na pověst člověka neobyčejných schopností: bublina jeho fantasie by praskla.*) Jeho nemoc jest jen omluvou, útočištěm, nouzovým východem. Chce státi před lidmi jako mučedník, zničený pokusem dobýti světa a chce od nich slyšeti: Hle, jak veliký muž padl! Ale lidé ve skutečnosti řeknou: Konec fantasty.

Fantasta padá. Idealista nepadá. A ještě jeden rozdíl. Fantasta říká: Chtěl bych, kdybych mohl. Idealista odpovídá: Mohl bys, kdybys chtěl!

Miloš Krejza:

Otec Grigorij

Otec Grigorij, jak mu říkali po celém okolí, byl starý vousatý mužík. Měl pověst dobráka. Všichni ho měli rádi.

Když za velké války do domova otce Grigorije pronikaly první pověsti a ohlasy o bourání starého světa a řádu a o vybudování nového společenského zřízení, tehdy začal i otec Grigorij hlouběji přemýšlet o spravedlnosti, o člověku, o dělníku a jeho pánech, o majetku a jeho rozdělení a začal moudřit i o tom, že někdo má tři kravky, jiný jen jednu a jiný nemá nic.

Přemýšlel dlouho a mnoho. O práci a jejím využití a hodnocení mluvil.

Otec Grigorij uměl čísti a četl jakési nové knihy s červenými a podobnými obálkami. Kdosi k němu chodíval z města a obyčejně večer.

A lidé z vesnice poznávali, že otec Grigorij se mění. Že jeho oči v poslední době jinak hovoří. Že chodí zamýšlenější a mluví divné věci. Že se ke všemu staví jinak, než úřad kázal.

Válka byla v plné čilosti a ve velkém Rusku byl hlad. Chleba byl vzácností a teplý šat nebyl k dostání. Bylo již mnoho vdov a mnoho dětí nemělo otců. Život ve vesnici se stával během doby zcela jiný. Lidé zapomínali na žhoucí fronty, rudnoucí noci a bezedné močály, zapomínali na smutek a mysleli na tělo. Mladé, statné ženy odcházely do měst, aby postávaly na bazarech lásky. Všechno bylo tak snadné. Byla válka a hlad a tu se tak

*) J. A. Hadfield, Psychology and Morals. An analysis of character. Methuen & Co. Ltd, London (10 ed.) 1934, p. 59.

snadno vzpomíná — tu člověk neví, bude-li zítra ještě živ, a proto ještě dnes sáhne s radostí po číši rozkoše.

Rozkvetlé zuby mladých svobodných žen se smály ženám mužů, jež byli na vojně.

Otec Grigorij byl již zcela jiný. Zdál se býti prorokem. Byl rozvážný. Proto byl ctěn. Ale dříve býval málomluvný a teď hovořil mnoho a mluvil krásně:

O válce, o starém světě, o nespravedlivém třídním řádu. O zlomu a přelomu. Dříve tichý a pokorný otec Grigorij mluvil již veřejně o revoluci. O tom, že lid pracující se musí vzpamatovati, spojit se, že lid chudý, hladovějící, neprávem trpící útiskem již jednou se musí zvednouti, žádati svá práva lidskosti. Že musí — musí bojovat, křičet po chlebě, po spravedlivém rozdělení majetku a práce.

Pak, až bude na zemi, ve velkém Rusku a po světě všude — láska mezi lidmi, až všichni budou pracovat, pak bude na světě dobře a ráj. Vše se změní. Všichni budou mít pole, každý bude mít svoji kravku nebo koně. Půda se musí rozdělit. Nebude karabáčů, nebude tyranů a pánů — nebude žebráků a kapitálu — všichni si budou rovni, jak tomu již dávno chtělo psané náboženství.

Nikdo nepoznával otce Grigorije.

S počátku, když takto mluvil, utíkali od něho. Báli se, aby nepřišli páni z města, nepochytali jich a neodvedli. Ale později, když ani otci Grigoriji se nic nestalo, přicházeli sami a říkali:

— Otče Grigoriji, proč je to tak a ne jinak?

A Grigorij odpovídal. Všichni mu rozuměli.

— Grigoriji, proč starý Ivan Josipovič má koně a já jen krávu?

— Ty jsi blázen, Fedore. Ivan má koně, protože se dřel po celý svůj život jako ten jeho kuň a do práce honil sebe a své syny až do úpadu. A ty jsi měl vždy rád jen kořalku. Tak, Ivane, batuško

— A proč, Grigoriji, má žid Teichmann krčmu a dva páry lehkých koní a proč nám může nabít?

— Dobře máš. Žid je žid a je zloděj. Až nebude pánů, kteří těmto zlodějům jsou dlužní, vezmeme židovi všechno a dostaneš i ty, protože jsi pracoval. Až bude revoluce, pak bude všechno jiné. Tak, tak. Jen se nebojte, bátuškové. Bude zas dobře a bude líp. Jen se nebojte. Až nebude zlodějů a lenochů, budou se míti všichni dobře, všichni stejně budou pracovat na společných polích, ve společných dvorech, u společenských strojů, všichni budou bydlet společně v kamenných domech, všichni budou stejně jíst. Tak, tak.

Dřevěná lavice u domku otce Grigorije měla stále návštěvníky. Již celá ves s otevřenýma očima poslouchala jako pohádku zvěst o revoluci, která přijde a dá každému, co bude chtít.

Otec Grigorij jen pokyvoval hlavou.

A lidé zapalovali ve svých srdcích a očích koudel naděje. Jejich smysly byly napjaty jako lana rumpálů a svaly rostly nenasytně silou pro myšlenku revoluce.

A ta konečně přišla.

Otec Grigorij byl teď málo doma. Byl mnoho ve městě a když jednou přišel domů, pověsil na svou chatu rudý prapor.

Lidé se sbíhali. Všechno nechali stát a běželi, aby viděli a slyšeli mluvit o revoluci.

Grigoriji svítily oči. Hlava se mu zvedla do výše. Červený praporec šlehal jako šavle kolem bělovlasé hlavy, svištěl jako těžké kladivo v ruce obra.

Dav čekal jako smečka. Příkrčení, shrbení jako ke skoku. Muži s rozčuchanými bradami, ženy s rozhalenými nadry. Jako smečka psů čekali na povel k honbě. Muži zabodli

oči do otce Grigorije, do toho skřípějícího rudého plátna, ženy syčely neukojenou a za-
držovanou touhou a drásaly si nahá ramena. Dav byl připraven k výbuchu.

— Soudruzi!

Dav zasupal, povolil — na rozdrásaných tělech teprve teď se objevila krev.

— Revoluce zvítězila. Není pánů, není karabáčů, není kapitálu. Všechno je naše.
Ať žije revoluce! Revoluce zvítězila, soudruzi — chudáci — dělníci — proletáři — vám
patří všechno! Fedore, Michajle, Ivane, Aňuto — —!

Dav se rozběsnil. Vyrazil vpřed, utíkal, zpěněná ústa jen syčela, svaly pracovaly.

Otec Grigorij osaměl. U rudého praporu oslavil vítězství revoluce — bratrská láska
chudých, jak věřil a jak si ji představoval.

Černá jizba ho přijala jako kohosi cizího. Šero spoutalo vzduch a hodiny se zastavily.
Jen z rohu světlice svítilo malé červené světélko. Plamínek plovál na misce oleje. Červe-
né paprsky se rozbíhaly měkkými tahy po tváři ikony.

Otec Grigorij postoupil. Třikrát se hluboce uklonil, požehnal, poklekl a jeho ústa
šeptala díkučinění Matce Boží.

— — —
Ten den vyhořela krčma žida Teichmanna a žid se šklebil v ohyzdném, pejzatém obli-
čeji u cesty na uschlém stromě.

*

Otec Grigorij měl syna, který bydlel někde u Tuly. Měl prý se dobře. Byl ženat
a často si něčím vzpomněl na otce.

Ke Grigoriji přišli nějací lidé z města. Svolali celou vesnici a vyhlásili všem soudru-
hům, že veliká revoluce přinesla vítězství pracující třídě a že dělnická republika jim
všem zajišťuje svobodu. Otce Grigorije prohlásili pro jeho zásluhy za komisaře pro místní
obec. On že povede podle jejich pokynů správu obce.

Nadchnuly vesničany a zas odešli, jen ještě slíbili, že se bude rozdávat mouka, chléb
a šaty.

A rozdávalo se. Několik dní na to přijelo několik vozů. Rozšklebení chlapi, v kožených
kabátech, podle seznamu, otcem Grigorijem pořízeného, rozdávali odměrky mouky, chleba
a přidělovali nové šaty. Blížila se zima.

Rezavý chlap, který výpravu vedl, zvláště si všímal mladých žen. Ohrnoval pysky
a chřípí se mu chvělo.

Když přišla mladá Varvara Feodorovna, tu ji svou chlupatou pravicí popleskal po
silných bocích.

— Co, mátuško, mnoho roboty?«

— Mnoho.

— Pomůžeme ti, mátuško, pomůžeme.

Zašklebil se. Křovisko na bradě si poslintal žlutou slinou a rozžvýkaným tabákem.

— Dej sem polovic, odnesu to s tebou. — A odváděl Varvaru k její chatě.

Varvara byla teprve rok vdaná a muže měla na frontě. Bylo jí dvacet let. Otec Grigorij
se s nechutí díval za odcházejícími.

Rozdílení pokračovalo.

V tom se z chaty Varvary ozval křik. Na práh, rozedraná, potlučená, vyběhla Var-
vara. Zalomila rukama. Výkřik byl v polovině přerván chlupatou tlapou komisaře z města.

— Pes — odplivl si otec Grigorij a zmlkl.

Všichni kolem stáli udiveně.

Komisař se vrátil rozvzteklý.

— Co, holoto, chleba ještě nemáte dosti? Hybajte domů!

Lidé se poplašeně rozběhli. Soudruzi z města se chechtali ve vykřičených chřtánech. Když odjeli, otec Grigorij dlouho přemýšlel ve své chatě. Přemýšlel mnoho. Pak vyšel ven a sňal rudý prapor a uschoval jej v dřevěné truhle.

Večer zas přivedl k otci Grigoriji mnoho domácích návštěvníků.

— Grigoriji, víš, co Varvara?

— Vím. Pes zrzavá.

— A co řekne její muž, až se vrátí?

— Jestli se vrátí.

— Co řekne?

— Je revoluce.

— To je také revoluce, otče Grigoriji?

— Také. Ale takhle ji dělají lidé špatní. Ale vy si pamatujte, že otec Grigorij vám vždy mluvil o revoluci jako o čemsi krásném, o vyrovnávání propastí a o spravedlnosti a že vám neříkal nic o svinstvu. —

— A poroučejí, prý, také, Grigoriji, odstraňovat ikony.

— Kdo?

— Soudruzi z města. Prý je štípají, plivají na ně a pálí je. Co, otče Grigoriji?

— To vy nedělejte a k našim ikonám se modlete. To chce i revoluce. To, co jste dnes viděli, na to zapomeňte. To byl člověk hovado. Rozbít mu hlavu.

— A z kostelů, prý, budou divadla a veřejné domy.

— Je to divná revoluce, otče Grigoriji. A v dědinách, prý, bijí soudruzi z města a z továren sedláky. Také prý střílejí. Dcery jim odvádějí a zkažené posílají zpátky. —

Otec Grigorij tentokrát mnoho nemluvil. V hrdle se hlas zabodával a bolel. Myšlenka na Varvaru, revoluci, ikony a nevěstince nešla mu z hlavy. Také dnes odešel dříve do světnice. Díval se na ikonu a pokyvoval hlavou. Sám již dostal několik pokynů od komisařů, ale nechtěl tomu hned věřit a proto s nimi nechvátal.

Zdálo se mu, že myšlenka revoluce a komunismu se stala zástěrou nestydatosti a bezprávi. Moci se uchopili lidé zvířecích pudů a vybičovaných vášní.

— Necht, ale u nich, v jeho obci, musí být revoluce zachována čistá.

Grigorij šel spat.

Nikdy neviděl Moskvu, ani cara, ani světlou carevnu. Jen později se dověděl, že byli zastřeleni. Neznal jich a tedy nesoudil.

Nikdy nepoznal otec Grigorij celou Rus a proto nevěděl, jak na všech místech země hoří a pláče a stená pod tíhou revoluce.

Lidé se teď často opíjeli. Muži sahalí na cizí majetek i ženy. Ženy utíkaly od mužů a od dětí do města do náručí večerních lokálů a ulic. Neexistovala již posvátnost rodiny, nacožpak manželství.

Již nedojížděly ani vozy s chlebem a moukou. Byla zas bída a hlad. Silnice byly pod vodou a země stenala a byla rozrývána vozy komisařů, rozdupávána podkovami chlupatých koní vojáků. Mužáci poznávali město a nechávali práce na poli.

Otec Grigorij teď již začínal vytýkati chyby. Ale stále ještě věřil v revoluci.

Doufal také ještě ve svého syna a snachu Soňu. Na ně se těšil. Chtěl k nim brzy jeti.

Mladý Ivan Gregorovič žil dlouho šťastně, až do revoluce. Teď však bylo po štěstí. Měl mnoho nepřátel v čerezvičajnej komisi.

Byl takový tmavý večer, krb prskal jiskry krvavě doutnající až do prostřed jizby.

— Soňo.

— Ivane.

— Nezdá se ti ten dnešní večer nějak divný? Bojím se, Soňo, nějak o tebe. —
Vítr venku hučel a točil se kolem stavení v úzkých kruzích. Fičel výsměšně kolem oken.

— Soňo!

Několik úderů na vrata. Křik.

— Soňo!

— Ivane!

Křik. Chechtot. Spílání. Horký zápas. Červená palaš. Výstřel a zas chechtot.

Temné zaupění. Výkřiky bolesti a zas chechtot.

Soňa vysílená, pobitá, líbala na podlaze stydnoucí tváře Ivanovy. Marně se snažila přivést ho k životu žárem svých rozprasklých rtů.

Komisaři a vojáci popíjeli již zase ve městě vodku a chechtajíce se, lili plné číše po špinavých stolech.

Otec Grigorij jel za svým synem.

— — —
Otec Grigorij není již více komunistou, ale je vypovězencem na Solovkách.

Vous má poškubaný a tváře vpadlé.

Msgre prof. Otto Gaube:

Smysl života

Hle, poutník na vlnách dravě se valícího proudu! Každým okamžikem tvoří se a mizejí divnorůzné tvary pěnících se vod a z hlubin doléhají tajemné zvuky, tu láskovně lichotící, tu zlobně, hrozivě dunící! — Toť člověk, nemilosrdně unášený proudem času, jenž vyvěraje z tajemného věčna v tajemné věčno se noří. A z věčna budoucnosti rád by člověk, poutník, vystihl svůj osud, — smysl svého života.

Dobře praví Heraklit: »Jen jednou jest ti dopřáno svěřit svůj život věčně proudícímu toku času, protože jen jedinkrát milostná Klotho rozvinula niť tvého života a ochránkyňe Lachesis ji opatrně snuje; — ani se nenadáš a již závistivá Atropos ji trhá a přetrhnuvší odhazuje. A tak život za životem mizí, proud času však bez ustání pje svou píseň věčna, život tvoře a život ničě.

Člověk inteligentní si uvědomuje tuto velikou pravdu, kdykoliv se jeho život ocitá na mezníku jeho bytí — to v bolných krisích životních, kdy tajemné hlasy k němu mluví z věčna.

A c h, j a k ý s m y s l m á t e n t o ž i v o t? Problém to kardinální! Jím zabývaly se kultury antické, jeho rozluštění věnují své síly filosofové moderní.

A n t i k a vidí v titanech zosobnění lidstva.

Člověk, toť Prometheus, přikovaný k zemi, — sup různých vášní jej neustále drásá.

Člověk, toť Tantalos! Plody rozkoše jej vábí, než kýženého míru mu neskýtají; jich požití zvyšuje jen hlad. Sysifova trýzeň, — hle obraz honby za štěstím! Míniš-li, žes' ho konečně dosáhl, vymkne se ti z rukou, a ty znovu toužíš, doufáš, hledáš, až v touze a naději opouštíš svět.

Tragedii života doplňuje osud Ixionův: zloba lidská a vlastní strážně zdeptají tě v prach, takže se Sokratem pln bolu se ohlížíš, odkud by přišla pomoc a rty tvé šeptají

poslední modlitbu: »Nevím, odkud jsem přišel, nevím, kam spěji, ó bytosti všech bytostí, smiluj se nade mnou!«

Ký div, že antická kultura zabředla ve stoicismus, epikureismus a skepticismus, jichž finalem byla dobrovolná smrt. Jaká to smutná perspektiva pro duši lidskou?!

A filosofie moderní, — skýtá ona hledajícímu duchu pravdu, toužícímu srdci mír? Nil novum sub sole! Všecko již zde bylo a staré názory se opakují v novém rouše, v nové formě. Schopenhauerova a Hartmanova chvála dobrovolné volby smrti našla své poslední důsledky ve filosofii Nietzscheovské: Atheismus a nihilismus, neuznání dobra a zla a bezohledný egoismus jsou základními rysy jeho evangelia. Tázal-li se skeptický Říman pohrdavě: Co je pravda?

Nietzsche odpovídá apodikticky: Není žádné objektivní pravdy, pravda absolutní neexistuje, — člověk suverénní nechť si zařídí svůj život, jak mu libo. Než pomni, že člověk žijící je pouze prstí pro nadčlověctví budoucna, proto hled' si život zpříjemnit co nejlépe, bez ohledu na okolí.

Zcela logicky vyvozuje materialismus, ovládající masy, poslední důsledky, zdůrazňuje svou thési: S vědomím života jest nutně spjato vědomí životní trýzně a hrozící smrti, jíž končí lidské bytí. Zvíře níže stojící, nežli člověk, zvíře to výše vybavené, jest daleko šťastnější, protože nechápe děsné komedie života: chceš-li, užij života, nechceš-li, jdi se světa! —

Věru, pohan moderní zrovna jako pohan antický podobá se ve své neukojitelné touze po klidu Ahasveru, věčnému židu, jehož kletbou jest věčné tápání ve tmách bludů a domněnek. Správná odpověď na otázku po smyslu života jest směrodatnou pro každého a proto nejdůležitější filosofií životní. Jest to životní moudrost plna jasu a míru a blaha pro toho, jenž jest dobré vůle, jenž ji svým čistým srdcem vděčně přijímá jako svatý odkaz otce na nebesích. Jest však i plna záhad a temna, pro srdce ať bludem, ať vášní zkažené, jež si ji pak formuluje podle svých přání a tužeb.

Tuto životní moudrost zjevil lidstvu ten, jenž se zove pravdou, cestou a životem. Jestit' obsažena v kratinké větě: »Vezmi kříž svůj, zapři se, a následuj mne, — a budeš dokonalým, jako otec můj nebeský dokonalým jest a budeš mít mír ve svém srdci!«

O této filosofii napsal Rousseau, »že dosud nikoho v těch staletích po Kristu nezklamala, že byla pro miliony kouzelným prutem, jenž všecko pozemské, čistě lidské dění obetkal nebeským jasem a ozdobil božským nymbem, což jest mu důkazem věčné pravdy.«

Kdo podle této filosofie žije, ať v radosti, nebo v bolu, — on cítí se vedena tajemnou, láskyplnou, neviditelnou mocí Božské Prozřetelnosti, jež mu inspiruje smysl pro pravdu a lásku ku ctnosti a radost k životu, protože všecko ozařuje velebná idea věčnosti.

A tu mně tane na mysli krása mohutného díla francouzského mistra, nad nímž v pinakothece pařížské je napsáno: »Sen svatého Ludvíka«. Znamý tento světec francouzský, nositel trnové koruny Kristovy, v dobách výprav křížových, měl jednou sen, jenž poučiv jej o smyslu života, rozhodl též o jeho směru: Viděl širokou cestu, na ní spěch a shon lidstva všech povolání, oči všech upřeny v neznámou dál. A hle, na dálném rozcestí velebná postava Krista, Spasitele promlouvajícího k davům ono božsky krásné:

»Je suis le Bon Pasteur, Je connais mes brebis, et mes brebis me connaissent.« — Znam své ovečky a mé ovečky znají mne, jsemť dobrý pastýř.

A statisíce rukou se zvedají z davu a vztahují se ku Kristu, vůdci a těšiteli, toužíce po jeho Božském srdci. A statisíce pěstí se svírají k zlovolnému odporu proti tomu, jenž chce jen dobro, blaho a mír. Svatý Ludvík procitl a problém jeho života byl rozřešen: láska ke Kristu, jenž přemohl svět.

M. V. O.:

List z deníku

Básníku bolesti, ty to snad nevíš, že tvoje oči se zaryly jako dva žhavé šípy do mé duše. Neříkám do srdce, neboť nemám srdce otevřené. Ano, měla jsem kdys srdce vznětlivé a prudce bijící. — Nyní zakleto je v živý stroj, který je uzavřen, aby jej nezanesl prach všednosti a nezastavil jeho běh.

Ano, mám srdce zavřené, zavřené před celým světem — i před tebou, básníku bolesti. Není v něm již místa, je plné — plné Boha.

Srdce mám zavřené, — ale má duše je otevřena a žízni. Je zahalena temnou clonou nejistoty a tápe, žízni po světle.

A tvoje oči, básníku bolesti, ty oči (nevím jakou barvu mají), leč vím, tak jistě to vím, (ač nechci o tom vědět), že pronikly mi v hlubiny duše a tam svítí, září a pálí a působí mi bolest, jako dvě ostré dýky, potřísněné krví nevinných. A budou mne bodat a mučit za tmavých, bezhvězdných nocí, až černý stín nedůvěry a pokušení rozestře zhoubné své sítě v rozbolněné duši. Budou svítit a budou pálit ty tvoje záhadné oči, oči plné temných přízraků — i — záře jitřenky, hvězdy i zdánlivě vyhaslé krátery sopek.

A má duše? Ó Bože, dej jí sílu. Ne, dej jí utrpení, dej jí kříž. Chce světlo — dej jí kříž a dej jí poznat sladkou jeho tíži, to oslnivé světlo milosti, které se rodí z krůpěje krve Tvého Syna, z čela trnám rozdrásaného, z bledého stínu svaté jeho tváře. Vezmi mé duši pozlátkové kouzlo světa, ukaž jí bídu, nelásku, bolest. Vezmi jí vše, vezmi jí i to světlo dvou očí, jiskěrku naděje, bludičku nad propastí.

A zhasnou hvězdy na dně mé duše, zhasnou světla, zhasnou tvé oči — básníku bolesti.

Jen jedna rubínová perla skanula s bílého čela. Ne, nezhaslo světlo, zaplálo jen prudčeji a spálilo vše, co duši hyzdilo.

Teď je čistá, tichá a čistá.

Snad smí teď za tvé oči vyslati modlitbu k Tomu, jenž Pánem je mým i tvým — básníku bolesti.

Marie Hartlová:

Radost

P. T.

*Svou radost nesu do ulic,
mám plnou náruč krásy.*

*Svou radost nesu do ulic,
mám plnou náruč krásy.*

*Komu ji dát
a zavolat,
že život je dar?*

*Stříbrný pták,
kouzelný vlak,
u cesty bílý květ.*

*Svůj úsměv nesu do ulic,
zvoní v něm zralé klasy,
hoří země i nebesa
a voní ananasy.*

*Chtěla bych plakat,
dětsky se smát . . .
Chtěla bych všem lidem
svou radost dát.*

M. Černovická:

Nový pan profesor

Nevlídny, podzimní den. Venku mlha šedivá a hustá rdousí chladnoucí zemi ve své slizké náruči a tlačí se i k oknům naší učebné síně. Zde si však nikdo nevšímá špinavých cárů, které mlha věsí na vlhké okenní rámy. Klid a ticho neslýchané vládne dnes v té třídě, která je proslulá největšími křiklouny ústavu. Dnes všechny oči hledí vážně. Ptáte se proč? Snad by vám v té chvíli odpověděly všechny stejně tajuplným hlasem: »Přijde pan profesor.«

Zvoní. Chudák zvonek — co se jindy navolal než překřičel štěbetání dívek druhého ročníku. A dnes? Až úžasem oněměl. Je ticho, ticho, ticho.

Čtyřicet párů zvědavých očí se upírá dychtivě na dveře. Čtyřicet dívčích hlaviček kouzlí si představu nového profesora. Kantor-ideál.

V první lavici si sdělují šeptem názory. »A má plnovous, má, má . . .« vykřikne Zdena Malá a rozetne tím rázem tajuplný uzel dívčích snů, do kterého bylo ticho zakleto. Druhý ročník se vrací k životu. Všecky dívky se smějí, jen bojovná Šárka z poslední lavice brání svůj ideál kantora vysokého a bezvousého.

Vtom dívky u dveří přetrhly zvonivou šňůru smíchu. »Ticho. Již jde.«

Klika cvakla, dveře letí — táta, ne nový pan profesor vchází do dveří. Je dlouhý a — oholený. Zdena se mračí. Prohrála.

Pan profesor již stojí za katedrou a nějak nejistě se usmívá. Jeho oči bloudí po hlavách kudrnatých, načesaných i nenačesaných, až zakotvily vzadu na stěně, právě nad rozčepýřenou ondulací Ireny Dvořákové. Teď zdvihá pravici a rozjíždí se jí po čele . . . Aha, budeme se modlit. A jasné dívčí hlasy již začínají vážně a jaksi slavnostně: »Přijď, svatý Duše . . .«

Dozněla modlitba. Je ticho, ticho, ticho. Pan profesor otevírá třídní knihu a píše tak pomalu, pomaloučku. Třída napjatě mlčí. Jen Věra Nováková štípe usilovně Zdenu Malou zezadu do ramene a strká jí psaníčko. To vítězná Šárka se vysmívá maličké poražené.

Konečně dopsáno. Pan profesor vstává a jeho zraky těkají, bloudí. Snad hledají oporu a posilu mezi čtyřiceti páry zvědavých, čtveráckých očí. — Zdá se, že ji našly. Našly ji v šedých, obrejených očích štíhlé Karolinky, neboť ona jediná má otevřenou »Gramatiku« a hledí tak vážně.

Pan profesor nabyl odvahy a praví: »Snad vám řekli, jak se jmenuji? . . .« A celá třída vydechne jako jedněmi ústy: »Ne.« Jediná Karolinka v druhé lavici přidává: »Ne, prosím.« Tu se pan profesor velmi galantně uklání a představuje: »Jmenuji se Stanislav Hr . . . ? Dr. ???« Oči dívek zkroutily se do živých otazníků. Vlasta Burešová honem strká pejzy za uši, aby zaslechla aspoň ozvěnu toho podivného jména.

Pan profesor jako by v té chvíli otočil kouzelným prstenem. Pozvedá hrdinně hlavu a již zaplavuje překvapenou třídu proudem otázek. »Co jste probíraly posledně?« — »Nic,« zní jednotná odpověď. — »Co tedy umíte?« — »Nic.« — »Máme začít znova?« — Ticho. — »Co chcete dělat?« — »Nic.« Pan profesor zabodává oči do zelené katedry. Tak si jistě nepředstavoval první hodinu ve škole.

Venku se mlha rozplakala velikými nelítostnými slzami, které rvou květům krásu a bijí do oken, jako zoufalé steny hladových dětí.

A ve třídě je ticho, ticho, ticho

Texty

Droby Lazarovy.

Křestané: nositelé Krista.

Buď ponese Krista proti světu nebo svět ponese nás proti Kristu.

Zdá se, (podle Reného Schwoba — *Moi, Juif, livre posthume*, p. 44, Plon 1928), že pravou příčinou Claudelova obrácení nebyla, jak se někdo mohl domnívat, idea vznešenosti a všemohoucnosti Boží, nýbrž spíše rozjímání ubohosti a slabosti Boží v Ježíši Kristu. A to je nesmírně krásné.

Tak mluví duše křestanská: Nevěřte těm, kteří říkají, že mládí je k tomu, aby se bavilo: mládí není pro zábavu, mládí je pro hrdinství. (Paul Claudel J. Rivièrovi »Correspondence«.)

Každý křestan jest ve svých možnostech něčím velikým. A přece téměř všichni si počítáme uboze. Kdybychom chtěli, mohli bychom býti poddanými nejvyššího Krále; místo toho se otrocky skláníme pod jeho jiných otroků; ve skutečnosti se podrobujeme tělu, světu, ďáblu, smrti. A v těchto smrdutých mračnech ztrácíme často i vzpomínku na své ztracené šlechtictví.

I v pekle je Bůh. Ale je tam svou nepřítomností. A v tom je zoufalství zavržených.

Andělé jsou služebníky, posly a uctívatelé Pána. A my: jeho přáteli, jeho bratřími, jeho syny. A více ještě: jeho údy: a ač četní, v Něm jsme jedno.

(Domenico Giuliotti, *Polvere dell'Esilio*, Valecchi, Firenze 1929, p. 107-120.)

Proč jsi na světě?

Třetího září jsem si sedl do trávy a když se nedaleko mne objevil rybář a přivázał svou síť, chystaje se také toho dne ošáliti ubohé ryby, myslil jsem si, že mohu začítí své dílo. Vstal jsem a přistoupil jsem k tomu člověku. Neměl jsem naprosto nic v ruce. V kapse jsem měl knihu, ale nechtělo se mi nikterak čísti. Rybář se na mne podíval. Byl to nevysoký, silný mladík s opáleným obličejem a s ohromnými ústy. Nezdál se inteligentní, ale neměl jsem práva žádati na něm ještě i toho.

Sedl si na bobek a hodil síť do vody. Nastalo ospalé očekávání člověka, který nemyslí na smrt. Všecko bylo tiché, jen šeredné mouchy, které cítily bouřku, poletovaly kolem nás bez ustání.

Proč ještě čekati? Vyslovil jsem otázku, kterou jsem později opakoval tolikrát:

— Pročpak tohle děláte?

Mladík se na mne podíval s výrazem, který jsem si v duchu představoval, než jsem promluvil: napolo užasle, napolo soucítě. Musil jsem otázku opakovati. Nesnesl jsem v tu chvíli mlčení.

Tentokráte se mladík usmál svými širokými ústy a odpověděl:

— Abych chytil ryby. — A proč chcete chytat ryby?

— Abych je prodal. — A co děláte s penězi, které dostanete?

— Kupuji si chléb, víno, olej, šaty, střevíce a všechno ostatní.

— A proč kupujete ty věci?

Mladík se trochu zarazil. Musil jsem i tentokráte otázku opakovati, hledě upřeně na

něj. Obracel se na všechny strany, jako by poslouchal ticho. Možná, že se ho zmocňovalo podezření. Ale odpověděl:

— Abych mohl býti živ. — Ale proč, — odpověděl jsem rychle, — proč chcete žít?

Údiv a veselost rybářovy vzrostly od té chvíle nesmírně. Teď už myslil, že ví, kdo jsem, ale třebaže mne nepokládal za nebezpečného, nevěděl dobře, jak se věc skončí. Neměl jsem nikterak, proč bych rozhovor přerušoval. Opakoval jsem tedy znova neústupně otázku a hleděl jsem přísně na vyslýchaného.

Mladík se pokusil usmáti opovržlivě.

— Žiju, poněvadž jsem se narodil. — Ale za jakým účelem žijete? — Za jakým účelem? Copak rozumíte účelem?

— Chci říci: co je pro vás nejdůležitější věcí v životě?

— Už rozumím. Můj účel je chytat ryby.

(Giovanni Papini, *Parole e sangue*, Valecchi, Firenze 1932, p. 8-9.)

Obrácení.

Jednou, v době nejkrásnějších politických úspěchů, byl Jaurès navštíven svou dcerou. Byla to Germaine, dívka dokonalá, inteligentní, duchaplná a jemná, které dal za vychovatelku vzdělanou, ale protinábožensky smýšlející profesorku, slečnu Verdelotovou.

Jaurès s ní mluví o manželství. Už po desáté zamítá dívka návrh otcův. Jest jí dvacet let, jest plnoletá a svobodná. Otec přes to naléhá. Dcera odpovídá:

— Chtěla bych se zasvětit Bohu v životě řeholním.

Otec je ohromen.

— Od kdy myslíš na tuto věc? Jak tě to mohlo napadnout?

— Před čtyřmi roky, odpovídá Germaine Jaurèsová, procházela jsem se se slečnou Verdelotovou po polích. Na opuštěné cestě jsme spatřily rozbitý kříž. Tělo Kristovo bylo na kusy. Sebrala jsem úlomky a na schodě jsem složila tělo Kristovo. Když jsem se dívala na své dílo, slečna do něho kopla a úlomky se rozletěly. Neřekla jsem nic. Od toho dne jsem cítila, že se v mé duši rodí myšlenky, kterých mi nikdo nevštlípil. Myslíla jsem na vás, otče, a myslila jsem na vás se zármutkem. Vždy znovu jsem viděla rozbitého Krista. Ve svém bolu jsem cítila nesmírnou sílu a prosila jsem Spasitele, aby mi dal účast na svých bolestech a dopřál mi přivéstí vás k světlu, jež já pokládám za jedinou pravdu. A abyste i vy ho miloval, jak já ho miluji, chci mu náležeti navždy.

Obnoviti obraz rozbitého Krista — jaký symbol!

(R. Betléem, *L'Éducation en exemples*, Aubanel, Avignon 1932, p. 713-14.)

Odpovědnost vědy.

Přírodní věda, nabyvši velikého významu a nesmírné úcty, snaží se zvětšiti svůj vliv na úkor věd o životě, neboť, jak víme, nic není tak úspěšné jako úspěch. University opatřují pracovníkům ve vědách přírodních palácové pohodlí, neomezenou výpravu a množství akademických míst. Nadto velké průmyslové společnosti vynakládají ohromné peníze na přírodní badání. Jest úředně zjištěno, že jen ve Spojených státech průmysl podporuje přírodní badání až pěti tisíci milionů dolarů ročně, a to je, myslím, suma značně větší než součet všech příjmů, které mají všechny britské university. Lord Rutherford (*The Times* 9. června 1931) řekl, že desetitisíce lidí se věnuje zdokonalování automobilů; a nedávno bylo řečeno, že v Americe na dvě stě chemiků se věnuje vynalézání no-

vých, ještě smrtelnějších otravných plynů a že Amerika vydává na ten účel 200.000 liber ročně.

Jest nebezpečství, že bude válka. Bojuje se o cizí trhy, o suroviny, o peněžní nadvládu. Ale tento boj není největším nebezpečstvím. Nebezpečství jest v nevědomosti lidí. Věří, že mezinárodní spory je možno rozřešiti armádami a loďstvy. Věří ještě pořád, že je možno nějakou válku vyhráti.

W. Mc Dougall, World chaos. The responsibility of science. Kegan Paul, London 1932. p. 51-22, 29.)

Válka a humor.

Válka nám ukázala, že lidé mohou doopravdy bojovati, jen když je ztracen smysl pro humor. Mohl-li německý národ zpívati:

*Nenávidíme na vodě, nenávidíme na zemi,
nenávidíme srdcem, nenávidíme rukou,*

a to se vši vážností, mohli-li se Němci pozdravovati navzájem slovy: Gott strafe England, mohl-li Sir Edmund Gosse doopravdy říci, že už nikdy nechce čísti Goetheho a Schillera, mohl-li Mr. Eden Philpotts napsati, že podlá německá zbabělost míchá jed do zajateckých porcí, když Otec Bernard Vaughan mohl napsati: Bud' musíš nenáviděti Krista a jeho víru jako pruský nadčlověk nebo Ho milovati a podobati se anglickým králům, kteří se účastnili výprav křížových — všecek smysl pro humor zřejmě a úplně zanikl. Avšak nějaký výhonek nesmyslnosti udržuje smysl pro humor přece naživu a jedenkrát bude na světě tolik nesmyslu, že nebude moci býti vykořeněn a lidstvo bude zajištěno proti ztrátě humoru a války se stanou nemožnými. Nesmysl jest velikým nepřitelem válečného ducha.

(Pons asinorum, or The future of nonsense, by G. Edinger and E. J. Neep, London 1929, Kegan Paul, p. 85-6.)

Ota Tichý:

Můj čas

*Mé rty
rozžaté tkání z pavučin luny
ssají dech oblak,
z nichž klíčí můj čas.*

*Vidím jej:
teď zachvěl se v zrcadle řeky —
můj pozemský čas —
a přišel soucitně zlíbat
hoře mé spící,
jež k ránu zas znova procitne.*

Rozšiřujte všude „JITRO“!

Václav Zima:

U táborového ohně

Hustá sytá zeleň tesknících lesů ztuhla v temnou čern. Jasně modré nebe, slovenské nebe, které se nad námi klene, zatáhlo se houstnoucí mlhou jako neproniknutelným závojem nescíslných, dráždivých tajemství. Skautský tábor, dvacítká velikých stanů rýsuje se v sšeřené náladě tklivého podvečera ostře, výmluvně, mile . . . Jsme hosty pohostiné, bratrské krajiny slovenské, pobývající v tichém, překrásně skrytém, horami ovroubeném údolí slatinském, nedaleko malého městečka Beluše, kde nás přivítali jako své bratry, upřímně a nenuceně a kde jsme velmi záhy našli na několik neděl milý a hezký domov . . . A teď tu sedíme ve středu tábora, na sedmdesát českých skautů, od akademiků počínaje a malými vlčaty konče, u teplého ohniště, kde jasný, rodinně důvěrný a hřejivý oheň vroucně plápolá jako žertva veliké bratrské lásky, jako symbol nesmírné jednoty, spolupráce a úzké soudržnosti . . . Táborový oheň! Jasný, mocně vyšlehující plamen, modravý vykřičník v tmě lesů a strání a hor, mluví k našim srdcím teplými slovy jako dobrý přítel a kamarád . . . Hoši sedí kolem něho, osmahlí synové přírody, poutníci za velikými radostmi svobodného a přece tak pevně ukázněného života, naslouchají jeho výrazné řeči, harmonickému praskotu a tichému šepotu hořícího dřeva, naslouchají jeho bohaté písni, v níž nalézají tolik krásy, tolik nových věcí, tolik opravdové a upřímné veselosti, že se jim pomalu ani nezasteskne po vzdáleném domově . . . Suché chrastí s praskotem vybuchuje ve vysoko šlehající plamen, červené jazyky ohně hvízdají prostorem, v zčernalých korunách stromů skučí maličký vánek — a do této symfonie tolika nesourodých tónů vplétá se tiše a s počátku jakoby bázlivé lyricky tklivý hlas. To náš táborový zpěvák zahazuje svou oblíbenou táborovou píseň:

*Když nad táborem tma se sklání
a oheň v lese zahoří,
že nadešel čas k vzpomínání,
totemy tiše hovoří:*

*Hurá, táborníci, s usměvavou lící
zakończíme dnešní den,
čas kupředu pít, za maličkou chvíli
oči uzavře nám krásný sen . . .*

*Ale dříve, nežli usneme,
kolem ohně zpívat budeme:
Hurá, kamarádi, co jsme měli rádi,
za tím až do konce půjdeme . . .*

A hned se nálada dostává do pohybu, píseň se střídá s písní, vtip s vtipem, mladistvé veselí proniká celým prostorem. Je podivuhodně krásné pozorovati zrychlený tepot mladých srdcí, soucítiti s jejich náladou, vpojití se mezi ně jako jeden z nich, jako jejich kamarád, jako jeden člen důvěrně milé, jednotné a pevně spjaté skautské rodiny. Veselá nálada se pak ihned přeruší, jakmile deset nových hochů, nováčků-skautů vykonává u ohně táborového, za přítomnosti všech svůj skautský slib. Slib svobodný, dobrovolný, všemi chápáný jako nejposvátnější a nejvážnější akt skautského života. Na svou čest slibuje skaut pevným a jasným hlasem, s očima upřenýma do modravého ohně, jenž v té chvíli jakoby tiše plápolal, svou oddanost Bohu, Církvi a vlasti, pomoc bližnímu i přesné plnění všech povinností, jež mu ukládá skautský zákon. Býti vždy pravdomluvný, věrný a oddaný, prospěšný a ochotný pomoci jiným, přítel lidí dobré vůle a bratr každého skauta, zdvořilý, ochránce přírody, poslušný, býti vždy veselé mysli, býti spořivý a čistý v řeči, myšlení i skutcích — kolik je tu povinností, kolik závazků a úkolů, jež na sebe přijímá mladý skaut, který se svým slibem zavazuje státi se rytířem nové doby. A tím spíše skaut *katolický*, jenž je nade vše vázán zákonem Božím, svými povinnostmi náboženskými, jež mu připomíná jeho matka Církev a jež jakoby se daly čísti i v jasném plápolání táborového ohně. Teprve zde v táborovém životě možno si uvědomiti mnohostrannou významnost skautingu, jenž podle prvotních baden-powelovských koncepcí buduje na podkladě náboženském, opíraje celou závažnost skautského zákona o mravní vyhraněnost a určitost zdravých a stále platných principů tvořivého a kladně budujícího katolicismu . . .

Oheň pomalu dohořívá, plamen se stále více zkracuje a níží, tma se ozývá určitěji a hlasitěji. Loučíme se se svým táborovým ohněm, s jeho modravě červeným plamenem, s jeho bublavým praskotem, s jeho mnohohlasou písni, jež se každému vkradla do srdce. Loučíme se se svým táborovým ohněm, s tímto strážným světlem skautského tábora, v jehož záři se lesknou ostře špičaté stany, a naše oči bloudí po matně se rýsujících vršcích, po temně hnědých hřebenech hor, po celé krajině, na níž jsme si tak zvykli a která se nám v našich představách a vzpomínkách stala symbolem slovenské štědrosti, upřímné veselosti a milého pohostinství. Loučíme se se svým táborovým ohněm a vzpomínáme si v tom večerním tichu, rušeném jen houkáním syčků a nezvyklým sykotem káňat, jichž je tu dosti, na chvíli, kdy se budeme musít loučiti s celou krajinou, se všemi jejími krásami, s její horskou romantikou, s překrásnými Kamenými vraty, stržemi a potůčky, i se všemi jejími obyvateli; na chvíli, kdy se budeme musít loučiti s celým Slovenskem, v němž se nám tak zalíbilo a jehož krásou přírodní jsme byli tak mocně okouzleni . . . A v tom okamžiku, kdy dohořívající dřevo pozvolna se proměňuje v černé uhlíky a kdy se večerní modlitbou a zapěním svatovojtěšského chorálu »Hospodine, pomiluj ny . . .«, zakončuje celý táborový den, mladá srdce zalétají na chvíli do svých českých domovů, do matičky Prahy a v jejich hloubce, kdesi hluboko na dně ozývají se roztoužená slova táborové písně:

*Je v dáli jedna krásná zem,
tak jako žádná snad,
tam slunko svítí celý den
a růží plný sad.*

*Je v dáli jedna krásná zem
a v ní je víska má,
tak malá v tichém údolí,
zakrytá horama.*

*Je v dáli jedna krásná zem
a tu mám tolik rád,
v té zemi jsem se narodil
a tam chci umírat*

Táborový oheň, symbol jednoty a velkého duchovního bratrství lidí jedné vůle a jednoho smýšlení, synů jednoho Otce nebeského a jedné Matky pozemské, ukazuje svým plamenem cestu vzhůru, celý smysl křesťanského života, usměrněného a zacíleného k Bohu, původci, zdroji a dárci veskeré krásy a radosti. Kéž by bylo stále a stále více těch, kteří by dokonale pochopili všechny hloubky překrásné a průbojné myšlenky katolického skautingu, chtějíce se dobrovolně státi rytíři nové doby, kteří by zárem, obětavostí a láskou svých mladých srdcí zářily v tmě soudobého egoismu a sociálního soumraku jako jasný, mocný, výmluvný a přitahující plamen velkého táborového ohně! Kyrie eleison . . .

(Skautský tábor Legio Angelica v Beluši na Slovensku, 4. VIII. 1934.)

— *Když jsi úspěšně dohrál partii celých prázdnin, vzpomeň si, že máš i své povinnosti k »JITRU«. Zkus amatérsky rozdat 10 kusů »JITRA« a vyhraješ dokonale.*

M. Černovická:

Večer v duši

*Večer se vloudil do oken duše,
za ním se plíží černavý stín...
Proč jenom temno večerem kluše,
pod nebem tmavým, bezhvězdným?*

*Démona chechtot omámí duši,
v chrámu ji obejmě jen jeho chlad,
nenajde Krista, jen zdáli tuší...
dnem ze dne více mučí ji hlad.*

*Tma, temno, stín,
hrozná to mučírna pekla.
Chcem, života lačni jen kupředu jít
a nenaleznem světla.*

*Ó Kriste, Kriste. Vtlač v čelo mé chladné
hořící korunu, zbrocenou krví
svůj kříž slož na bedra duše mé, zrádné
rány své ukaž, jež ruce ti zdobí.*

*Snad potom jediná hvězda
probleskne večerem duše
krvavá krůpěj — tvá láska —
Ta duši nasytit může.*

Fr. Botor:

Žně Boží

*Marně hledal jsi práci,
marně prosil a hledal —
Už i zápal se ztrácí,
jenž ti zoufat si nedal.*

*Tisíc netknuto práci,
tisíc pěstí se zvedá.
Proč tvá k čelu se vrací,
proč se ti jasní tvář bledá?*

*Širé zříš okolo lány
zlaté pšenice zrátí;
samo nebe v nich brálo,
Boží hlásá ti plány.
Můžeš bez práce státi?
Žně jsou! — Ženců však málo.*

Dovídáme se, že v krátké době vyjde nová kniha našeho spolupracovníka Miloše Krejzy. ● Kniha „**TŘI ROZŽATÉ LAMPY**“ má být velkým náběrem do studní národní tradice a duchovního života člověka moderní doby. ● Upozorňujeme na ni všechny ty, kdož sledují práci Krejzovu. ● ● ●

Vlajky

II. AKADEMICKÁ konference v Dalečíně

Až někdy zabloudíte do Českomoravské vysočiny, nezapomeňte odbočit do Dalečína. Pusťte se odtud jehličnatými lesy podél Svratky k Víru. Znenadání se vám otevře před očima krásný pohled. V lesnatém údolí, na břehu šumící řeky, spatříte dvě malebné srubové stavby se svítícími sádrovými pásy mezi hnědými trámy, zelenými okenicemi se srdíčky a červeným rámováním. To je naše ozdravovna, dílo velkého přítele a otce katolických akademiků moravských, Mšgra dra Josefa Hegra. Stojíte před dílem, které dovedla vytvořit jen nesmírná láska, spojená s krajní obětavostí.

Na vysoké tyči před ozdravovnou vesele se třepetají dvě vlajky: vlajka národní a žlutá vlajka s modrým křížem. Tato vlajka je naším programem. Ani budovatelé ani my neměli jsme v úmyslu vytvořit pouhou ozdravovnu. Dnešní akademik potřebuje více. Slyšeli jste často stížnosti na přílišnou jednostrannost našich akademiků? Dnešní vysokoškolák při zvýšených požadavcích, které naň klade jeho obor, nemá možnosti jít ve svém všeobecném vzdělání dál. Zakrní duševně na té úrovni všeobecného vzdělání, které mu dala střední škola. Německé universitní kursy a universitní týdny, letní tábory, francouzské sociální týdny, již velmi mnoho vykonaly na prohloubení náboženského i všeobecného vzdělání katolické inteligence. Je nutno učinit také něco pro našeho katolického akademika právě po této stránce. Proto dali jsme našemu podniku do vínku poslání kulturní. Vytvořili jsme akademické konference, jichž účelem je rozšířit duševní obzor katolického akademika a plánovitě uspořádanými přednáškami poučit ho o všech aktualitách dnešní vědy a dnešního katolického života. Během dvouleté zkušenosti našli naši docenti zvláštní svižnou formu přednášek, spojených s debátami, pro které se mezi námi ujal francouzský název *conférence*. Letošního roku zahájili jsme druhou akademickou konferenci v dalečínské ozdravovně. Po loňské konferenci zkušební, více méně improvizované, přišli jsme letos s pevným, organickým programem. V něm je rozlišena úloha referenta-docenta a duchovního správce, který pečuje o promluvy náboženské, duchovní vedení a liturgický rámec naší konference (*missa recitata* a chorál). Červencový kurs měl 5 docentů a 25 účastníků. Konference zahájil dr. Bohdan Chudoba, který mluvil na téma: Některé kapitoly z dějin politických a sociálních teorií. V první části své konference naznačil, jak kolonizace španělská zneužila pojmu přirozeného práva k zotročení amerických Indiánů. Z tohoto dějinného příkladu přešel k důkazu neexistence přirozeného práva. Živé debaty této konference vedl dr. L. Peřich, který sám zaujal stanovisko tomistické filosofie o existenci přirozeného práva. V druhé části svých přednášek probral názor Platonův na stát a společnost, přešel na reformátora sociální struktury lidstva Jeana J. Rousseaua, jak se jeví ve světle Maritainovy práce *Les trois réformateurs*. Poslední přednášky věnoval ideologii Karla Marxe a Leninovi, jakožto osobnosti, která marxismus provedla do důsledků. Těž týden přednášel doc. dr. Zdeněk Kalista. Jeho přednášky byly pokračováním loňského cyklu: »Úloha katolictví v českých dějinách«. Probral ve dvou přednáškách význam svatoprokopského kultu a zdůraznil jeho nacionální stránku, jak se obrazí v českých legendách. Jedna přednáška byla věnována historickému vývoji českého nacionalismu a úvaze o jeho úloze v budoucnosti. Druhý týden přednášel dr. Leopold Peřich na téma: Periodisace českých dějin s ohledem na umělecké slohy. Probral podrobně jednotlivá

Začátek konference

údobí, jejich náplň politickou i strukturu života duševního. V období pozdní gotiky věnoval zvláštní pozornost husitství, které vylíčil jako hnutí českého mesianismu. Přes renaissanci a baroko přešel k době moderní, kde zaniká jednotný sloh ve třísti směrů. Jeho pevně učeně přednášky, vrhající z nejrůznějších stran světlo na českou historii, přinesly mnoho zajímavého.

Program třetího týdne vyplněn poutavými přednáškami p. profesora Dominika Pecky. Profesor Pecka vzal si ve svých přednáškách za úkol provést rozčlenění typů člověka podle jeho života, myšlení a povahy. Rozlišil typ člověka theoretického, praktického, ekonomického, estetického, sociálního a náboženského. Ukázal na to, jak se jednotlivé typy projevují ve vztahu ke společnosti, kultuře a náboženství. Velmi pěkně vystihl typ člověka náboženského, jako člověka dokonale harmonického. Přednášky p. prof. Pecky, nesené jasným a průzračným stylem našich konferencí, měly veliký úspěch a byly předmětem živých debat.

Velmi časové byly přednášky mladého filosofického pracovníka dra Rudolfa Voříška. Cyklus jeho přednášek nesl název: »Ethos katolictví a dnešní doba«. Dr. Voříšek vylíčil snahu dnešního člověka ovládnout skutečnost prostředky technickými.

Tato snaha vedla k výbudování kapitalistického řádu a vyřadila proletáře z výrobního procesu a ze společnosti. Marxismus a demokracie marně se pokoušejí zařadit proletáře do společnosti. Vlna revoluce sociální se převálila i na třídu vyšší. V Německu dochází k t. zv. revoluci proletářů bílého límce. Výstižně podal dr. Voříšek obraz duchovní situace Německa, vyzdvihujícího rasu a popírajícího Boha a ukázal, jak jen katolictví může vyvést člověka ze světového chaosu a ukázat mu pravou cestu života.

Těmito přednáškami byl ukončen červencový kurs naší druhé akademické konference v Dalečíně. Není pochyby o tom, že přednášky přinesly účastníkům mnoho nových poznatků a tím byl účel našich konferencí splněn. Docenti a účastníci vytvořili harmonický kruh, nesený jedním duchem, jehož skutečně strostlivým otcem byl Msgre dr. J. Heger, který se tak horlivě staral o hmotné zabezpečení všech.

Blízkost a přátelského ducha, který nás pojil v nejideálnější kolektivum, cítili jsme všichni, kdož jsme seděli v kruhu u táborového ohně a zpívali sborové písně. Zde, za ticha večera, přerušovaného praskotem ohně, poslouchali jsme poutavé vzpomínky doc. dra Kalisty na tragický osud básníka Ráže a přednášku dra Peřicha o Rozmachu a Staré Říši. Hluboký dojem v nás zanechala upřímná slova dra Voříška, když k nám zde mluvil o mladém hnutí Řádu. Bylo to Credo mladého intelektuála, které rezonovalo v našem srdci a které ukazovalo cestu katolickému akademikovi. U táborového ohně jsme prožívali nejkrásnější a nejdojemnější chvíle, které zvláště tenkrát, když jsme se loučili se svými docenty, působily na nás nezapomenutelným dojmem.

A tak uprostřed přednášek, zpívání, výletů, her, chytání ryb, lukostřelby a táborových ohňů měsíc plynul rychleji, než jsme pozorovali. Přišla dalečínská pout, poslední den našeho pobytu v ozdravovně. Naposled jsme se sešli u táborového ohně, tentokrátě nějak zamklí. Zítra ráno bude konec našich krásných prázdnin v Dalečíně. Loučíme se se svým docentem drem Voříškem a plni dojetí děkujeme panu řediteli dru Hegrovi za jeho otcovskou lásku, se kterou se o nás staral.

Naposledy povstáváme, abychom zazpívali svatojánský chorál a Smetanovu Modlitbu. Do lesního ticha tmavé noci stoupá náš tichý zpěv, večerní modlitba a dík Pánu za vše krásné, čím zde naplnil naši duši. Hlavou jdou vzpomínky.

Hoši, na shledanou v příštím roce!

Oltář v ozdravovně

Tak se upravovalo hřiště

Studentky v Předklášteří K. K.:

Malý film z Předklášteří

jedná jen o slunci a o studentkách

Prázdninové konference studentek konaly se v Předklášteří od 3. do 17. července. Započaly se třídenými exerciciemi, které dával P. Metod Klement O. S. B. V dalších dnech duchovní vedení převzal prof. Dom. Pecka. Referáty:

1. **Člověk ve světle moderní charakterologie.** (Prof. Dom. Pecka — 7 přednášek.)
2. **Moderní česká literatura.** (Dr. H. Kellnerová — 4 přednášky.)
3. **Hygiena ženy.** (MUDr. Müllerová-Daňková — 4 přednášky.)

Moderní způsob sebevzdělávání a zábavy nalézá ohromné nadšení mezi studentkami, stejně jako mezi studenty.

Po exerciciích s P. Klementem

Pi Dr. Kellnerová po přednášce na Můstku

Odpoledne. Žhavý letní den zpívá melodii slunce a žní. Horký dech nebe se tetelí nad zlatými lány. Nažloutlá Svratka (po brněn. Smradka) líně vleče svých ubohých pár vlnek přes černé bahno dna. Olše, hlídající její tok, usnuly těžkým odpoledním spánkem. Ani se nepohnou. Spousta lidských »obožživelníků« ve strakatých plovkách se povaluje po břehu. Občas se jdou omočit do vody, povozí se trochu po bříšku (plovat tu nelze) a zase se natáhnou na břehu.

Jdeme po druhém břehu, po silnici. Kotouče prachu před námi a ještě větší za námi. Nad hlavami nám letí vesele »přes zelené žitečko«. Nic nevdá, že bílý prach sedá do krku, do očí a na obličej, kde se mísí s nějakým tím krémem, kterým se každá namazala, aby se jí slunce »chytlo«, v podivnou maltu. To »zelené žitečko« jsme vzaly trochu vysoko, takže jedna po druhé se zbaběle vzdává a výšky vytahuje jen Anča. Ženeme se na Květnici. Dnes však po prvé, prosím, řádnou cestou, jako správní, pokojní občané. To z ohledu na pí PhDr. Kellnerovou, která nám bude přednášet o moderní literatuře. Tu přece nebudeme se tak nekřesťansky vléci obvyklou naší cestou »po čtyřech nahoru«. První stromy Květnice nám vhodily pod nohy fialové stíny a hned se nám jde měkčeji. Cesta je příjemná, stoupá velmi pomalu, zkrátka všechno je řádné. Krajkovými okénky mezi stromy se usmívá Předklášteří.

Náhle značky, po kterých jsme dosud šly, odbočují na značný svah. Předvoj se tázavě zastavuje. Ne, my dnes půjdeme solidní cestou. Stíny si hrají na cestě, krajkovím stromů je vidět pole a tak lákavou stráň protější Dřínové. Cesta se pomalu svažuje. To je podezřelé. Kam my to vůbec jdeme? S hrůzou poznáváme, že nahoru takhle vůbec nedojdeme. Co zbývá? Bojíme se přímo vyslovit to příšerné »po čtyřech nahoru«, kterým se proslavily smutně všechny naše dosavadní výlety. Jen mlčky měříme strašlivou střechu (kdo zná stráň Květnice od Dřínové, a představí si k tomu kramflíčky některých našich účastnic, ten pochopí). Pak s odhodláním, hodným lepších činů, se pouštíme nahoru. Několik jich ještě nerozhodně stojí, pak s tichou resignací se pouštějí za námi.

No, tohle je to pravé. Listí šustí, kamení se sype, stromy se klátí, jak jsou zoufale objímány. A my lezeme a lezeme v potu tváře, dýcháme jak Tišnovka za Krpoem, občas kousek jedeme dozadu (no, jako Tišnovka), pískáme a nešťastná Květnice nebere konce.

Konečně uštvané, rudé, klesáme na vrchu u kříže. To jsme si zase jednou daly. A my chtěly přece slušnou cestou — — no, jako řádní lidé — síla osudu.

Poslední se chudák se strašným funěním dovlékla Andulka. Na krku ranec s naší svačinou, v ruce suchý stromek, který kdesi vyrvala. Tak mohl vypadat asi starý Mohamed, když putoval k té hoře, která nechtěla k němu.

Přednáška byla velmi zajímavá, jenže jsme se při ní rozložily šťastně zrovna do mravenišť. (To y není pravopisná chyba, pan prof. si do těch mravenišť totiž nesedl.) Pak jsme

s ohromným sebezapřením, jako praví asketové, snažily se sedět klidně, zatím co nám mravenci mile špacírovali po zádech a občas zkusili tvrdost naší pokožky.

Cesta přes hřbet Květnice je velmi pěkná. Hlavně dá se tam jít po dvou (nohách). Usedly jsme na známých skalách. Celý tišnovský kraj se rozevřel ze široka před námi. Sluncem zalitý a žhavý a všecek tak spokojeně klidný a tichý v předtuše žní. Svázaný bílými a zlatými stuhami polí a ohrazený až kdesi na obzoru několikerými krajkami hor ve všech odstínech modře. Sametové skvrny lesů se rozběhly po kopcích a stékají se strání až k bílým domkům vesniček. Kraj je horký a vonný jak čerstvě pečený pecen chleba. Vůně stoupá až k nám.

Vítr nám trhá šaty, vlasy, bere nám slova od úst. Smýká jeřáby pod našima nohama a přibíjí hořící korálky jejich plodů na drsné boky skály.

Naše oblíbená, táhlá, »sloboděnka ide« letí zadumaně přes zelené moře stromů až snad na druhý vrchol Květnice.

Dolů jsme slezly (bez p. prof.) šťastně někomu do dvora. Na štěstí byli ti lidé tak hodní a pustili nás na silnici dvorem. Divoce jsme vpadly do kláštera a hned jsme se vrhly na hojnou večeři.

Bohužel, všechno má svůj konec. I těch 14 dnů. Konec výletů, které se nikdy nepovedly podle plánů a vždy byly hezké. Což nebyla hezká výprava na Můstek, který jsme půl dne obcházely, chtějíce tam dojít slušnou cestou, až nakonec jsme slezly a drápaly se tam zdola přece jen po čtyřech! A což tažení do Mezihoří, které skončilo v Loučkách, kde jsme přepadly ubohého p. faráře a než se vzpamatoval, už jsme byly pryč. (To jsme šly okolo Střemchova, ale letos jsme na něj nelezly, ač jsme takto velké kuráže, ale s náramným respektem jsme jej obcházely, a když jsme šly okolo, srdce nás bolelo.) Žernůvka a páně far. pusinky (cukrové, prosím,) byly moc dobré. Zajímavé a velmi poučné přednášky a tiché a krásné večerní meditace.

Trochu melancholicky vlečeme kufry z pohostinné fortny. Na druhý rok na shledanou! Snad . . . ! Ještě teď slyším Božku, jak dojemně, vysokým, dětským hláskem slibuje: »Šak my zasejč přijdém, déle tu pobudéém a tak s Pánem Bohéém!«

Pi Dr. Müllerová-Daňková

S Bohem!

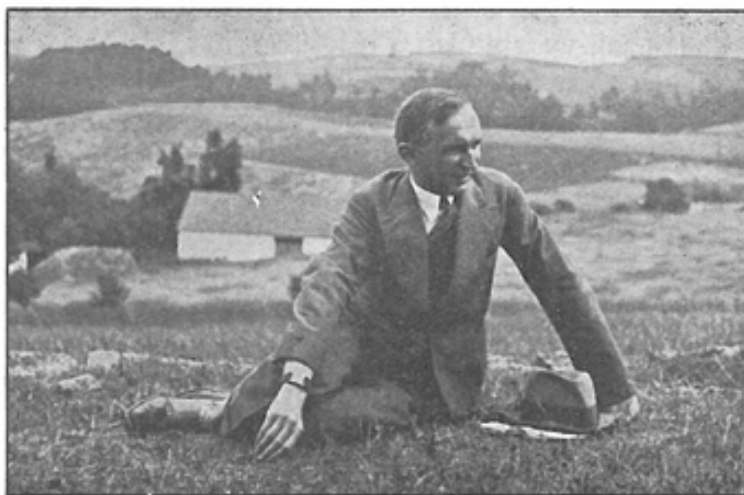

Smutný odjezd po čtrnácti dnech

Doc. dr. Zdeněk Kalista,
který přednášel v Dalečíně našim studentům v přednáškovém cyklu: »Úloha katolictví v českých dějinách«

Ctibor Mařan:

Ze země hákovitého kříže

Chcete poznati stav země hákovitého kříže? Stačí k tomu ulice kteréhokoliv většího německého města. Něco povědí výklady, něco smutné a nejisté výrazy obličejů, něco uniformy, něco průvody a konečně něco Čech-kolonista, kterého kdykoliv a kdekoliv najdete a který se k vám radostně hlásí, slyší-li vás mluvit.

*

Výkladní skříň knihkupce. Není v ní skoro nic jiného než životopisy, tištěné řeči, fotografie, obrazy a knihy dnešních vůdců Německa. Ani o skobové kříže není nouze. Vidíte je na praporecích, knihách, ale i jinde na dětských hračkách, téměř na každém bicyklu a motocyklu, na zdích, na veřejných budovách, na rukávech uniformované policie nej-různějších druhů i na klopech kabátů civilistů.

*

Stojíme na parkovišti aut v Drážďanech. Přicházejí k nám dvě děvčátka, asi desíti-leté a dvanáctileté, okukují vůz i nás a konečně nesměle žebrají o kousek chleba. Dáváme jim fenyky a ptáme se, čím je tatínek. »Arbeitslos,« odpovídá smutně starší děvčátko a přiznává se, že mají doma nouzi a že peníze, které vyžebřá, musí dát mamince. Nakonec prozrazuje i svou žebračí taktiku. Slyšela prý, že je v Československu daleko lépe než u nich, že je tam lacino a že Čechoslováci jsou bohatší a proto chodí po náměstí a hledá auta, na nichž je ČS.

*

Tramtatata . tramtatata bum bum To pochodují malí hakenkrajcleríci v uniformách. V čele prapor, za nimi malí trubači a bubeníci. Pochod dětské armády. To stojí za snímek. Vytahujete z brašny aparát, připravujete se k snímku. V té chvíli cítíte na svém rameni cizí ruku. Ohlédnete se a spatříte mladíka v hnědé uniformě, který vám dosti zdvořile připomíná, že takové věci fotografovat je zakázáno. Ani se neptáte proč a hledíte zmizet v davu diváků, kteří radostně pozorují pochod malých vojáčků a mezi nimiž se tu a tam zvedá pravice k pozdravu. Pochod dětské armády vám splývá s pojmem modelu obrovské modré letecké bomby, kterou jste spatřili kdesi na ulici.

*

»A jéjej, vy jste Češi,« uslyšíte náhle za sebou a už se k vám přidává člověk, kterého jste nikdy neviděli, ale který se vám ihned představí, vypravuje vám, kolik roků už je v cizině a projevuje radost nad tím, že vás potkal a že si bude moci pohovořit po česku. Máte samozřejmě také radost, alespoň se něco dovíte. Slyšíte, jaká nejistota panuje v Třetí říši, že není možno nikomu věřit, poněvadž každý druhý člověk je špicl, dovídáte se mnoho zajímavostí o všelijakých uniformách, hnědých, černých atd., o sumách peněz, které tato tělesa spotřebují. Velmi bouřlivě přidáváte svůj souhlas, když slyšíte, že i pro

---

Čtěte a rozšiřujte naše „JITRO“. • Doporučte knihy edice „Jitra“. • Splňte svou povinnost

říšského Němce je tu draho. Vždyť jste právě před chvílí zaplatili za chudý oběd našich 15 Kč. — Velmi těžko se prý žije prostému občanu z Německa.

Rádi, velmi rádi ujíždíme ze země hnědých košil. Však je to pro nás přímo rozkoší, jezdit po nádherné asfaltové říšskoněmecké silnici. Motor, sycený už německou směsí, jen šeptá. Automobilisté, které potkáváme, nás zdraví vztyčenou pravicí, vidí-li, že jsme z Československa a čekají, zda jim odpovíme. Po prvé si oddychujeme na Čsl. celnici, kam jsme šťastně dospěli po několika říšskoněmeckých kontrolách. Stěžujeme si finančníkovi, že se nám v Třetí říši nelíbilo, hlavně na drahotu, ale finančník se jen usmívá a pokyvuje hlavou. Asi nejsme první, kteří jsme s takovou přijeli ze země hákovitého kříže.

H. Štěpánková:

Oči

*Takové podivné oči to jsou,
drží mi kus jarního nebe nad hlavou.
Ráno z nich sluníčko vstává,
ve dnech v nich měsíček spává,
večer v nich lucerny světlušek zříš,
v noci v nich mívají hvězdičky skrýš.*

*Takové podivné oči to jsou,
na zlatém obláčku plují nade mnou.
Jako dvě jiskry vysoko svítí,
kvete v nich láska a kvete v nich kvítí;
všude mne provází záře jich milá
a večer vždy cítím, že v podušky,
padá z nich pohádka bílá.*

*Ty oči nade mnou od kolébky bděly,
radostí smály se, bolem se chvěly,
když v nemoci horečka mne zachvátila divá --
tehdy jsem nikoho neznala, jenom dvě světla
veliká, zářící, milá.*

*Takové podivné oči to jsou,
vidím je stále nad sebou;
vidím je stále, jak nade mnou svítí
a přece už dávno prchlo z nich žití.
A večer, když k hvězdám tiše se dívám,
k nim vzhůru hovořím a na ně kývám,
tu se mi zdá — že tam vysoko,
kde tisíce vesmírů rychle se točí,
vidím zářit ty krásné oči —
prší z nich světlo čisté a bílé —
Mamko, mamičko, vím jistě, tvoje jsou
tvoje ty oči, veliké, snivé a milé ...*

Kulturní hlídka

II. AKADEMICKÝ TÝDEN V PRAZE

bude se konati od 1. do 7. října 1934 ve Fürstenberském paláci,
Praha III., Valdštejnská ul. č. 10

PONDĚLÍ dne 1. října: V 8 hod. slavná mše svatá v kapli sv. Rafaela v Klárově ústavě slepců, Praha III., Klárov č. 131. Promluva vdp. P. dra J. E. Urbana O. F. M. — **Denní téma:** PŘIROZENOST. Dopol.: P. dr. M. Habáň O. P.: »Přirozenost lidská.« P. dr. B. Skácel O. P.: »Přirozený zákon.« P. dr. S. Brait O. P.: »Mysticismus v přirozenosti lidské.« — Odpol.: Albert Vyskočil: »Přirozenost v díle básnickém.« Diskuse. (Předseda dr. Sochr, referent dr. Habáň.) Debaty se zúčastní: dr. Berounský, akad. malíř Frinta, P. M. Klement O. S. B., dr. Patočka, dr. Peřich, dr. Skácelík, P. dr. Urban O. F. M. — Večer: Hromadná návštěva představení v Národním divadle: Suk-Zeyer: »Pod jabloní«.

ÚTERÝ dne 2. října: V 8 hodin ráno mše svatá. Promluva P. dra J. E. Urbana O. F. M. — **Denní téma:** INDIVIDUALITA. — Dopol.: P. dr. M. Habáň O. P.: »Prvky tvořící individualitu.« P. B. Skácel O. P.: »Pojem práva a spravedlnosti pro jednotlivce.« P. dr. S. Brait O. P.: »Individualismus, positivismus, náboženství.« — Odpol.: Univ. doc. dr. Zdeněk Kalista: »Vývoj individuality v renaissanci (Valdštejn).« Diskuse. (Předseda V. Hejduk, referent dr. J. Drábek.) Debaty se zúčastní: dr. Fuchs, dr. Hrnčíř, P. M. Klement, dr. Nauman, dr. Patočka, P. dr. Urban, dr. Veverka.

STŘEDA dne 3. října: V 8 hodin ráno mše svatá. Promluva P. dra J. E. Urbana O. F. M. — **Denní téma:** INTUICE. — Dopol.: P. dr. M. Habáň O. P.: »Intuice podle tomistických pojmů (srovnání s Bergsonem).« P. dr. B. Skácel O. P.: »Intuice právních hodnot — poměr práva k etice.« P. prof. E. Soukup O. P.: »Intuice v náboženství« (Blondelismus). — Odpol.: Režisér Ing. F. Pujman: »Idealismus a naturalismus v dramatickém umění.« Koreserát: dr. Hruban: »O umělecké intuici.« Diskuse. (Předseda dr. Veverka, referent prof. E. Soukup.) Debaty se zúčastní: doc. dr. Hynie, P. A. Mítnacht, taj. Papica, dr. Patočka, dr. Peřich, P. dr. Schubert, dr. Skácelík, A. Vyskočil.

ČTVRTEK dne 4. října: V 8 hod. ráno mše sv. Promluva P. dra J. E. Urbana O. F. M. — **Denní téma:** OBSAH A FORMA. — Dopol.: P. dr. H. Boškovič O. P.: »Pojmy — forma, jsoucno — obsah.« P. dr. B. Skácel O. P.: »Zákon jako forma je dílem rozumu, je však principem řádu (obsah).« P. R. Dacík O. P.: »Náboženství jako forma, — obsah, skutečnost existence Boží.« — Odpol.: President České Akademie J. B. Förster: »Několik slov o hudbě.« Diskuse. (Předseda dr. J. Veverka, referent P. R. Dacík.) Debaty se zúčastní: dr. Birnbaurová, dr. Fuchs, dr. Patočka, dr. Peřich, dr. Skácelík, arch. B. Storm.

PÁTEK dne 5. října: V 8 hod. ráno mše svatá. Promluva P. dra J. E. Urbana O. F. M. — **Denní téma:** AUTORITA. — Dopol.: Univ. prof. dr. J. Beneš: »Autonomie a autorita lidské vůle.« Univ. prof. dr. J. Eschmann: »Autorita ve státě.« P. M. Kle-

ment O. S. B.: »Autorita v náboženství.« — Odpoledne: dr. Alfred Fuchs: »Autorita v demokracii.« Diskuse. (Předseda J. Hejduk, referent dr. J. Beneš.) Debaty se zúčastní: dr. Doležal, dr. Formánek, učitel Hlava, V. Hrnčíř, P. M. Klement, taj. Papica, dr. Patočka, red. J. Scheinost, Ing. Žemla.

SOBOTA dne 6. října: V 8 hod. ráno mše svatá s promluvou P. dra J. E. Urbana O. F. M. — **Denní téma:** STÁT. — Dopol.: Univ. prof. dr. J. Eschmann: »Spravedlnost základem státu.« Dr. Fr. Kosatík: »Stavovský stát.« P. dr. S. Brait O. P.: »Stát a náboženství.« — Odpol.: Ing. F. Žemla: »Sociální funkce státu.« Diskuse. (Předseda dr. Vitek, referent dr. Kosatík.) Debaty se zúčastní: dr. Berounský, dr. Doležal, dr. Formánek, dr. Fuchs, dr. Hrnčíř, doc. Hynie, J. Papica, red. Scheinost, P. dr. Schubert. — Večerní přednášky pp.: spis. Jar. Durych, spis. J. Maritain, univ. prof. E. Przywara, univ. prof. F. X. Šalda, univ. prof. dr. Weingart.

NEDĚLE dne 7. října: Dopol.: V 9 hod. slavná mše svatá s promluvou J. M. pana opata dra M. Zavorala v chrámu sv. Jiljí u Dominikánů. — Od 11 hod. do 12 hod. přednáška dra Ericha Przywary: »Die Macht Gottes (St. Paulus, Liturgie, Der Karmel).« — Odpol.: Prohlídka Karolína s výkladem. — O 4. hod. koncert ze skladeb J. B. Förstra na oslavu jeho narozenin, řízený rež. Ing. F. Pujmanem a provedený členy Národního divadla. —

Organisace akademického týdnu:

1. Akademický týden pořádán je pro veškerou inteligenci bez rozdílu vyznání a národnosti.
2. Podmínkou účasti je středoškolské vzdělání.
3. Frekventanti dělí se ve dvě skupiny: a) studenty a studentky, kteří platí kolejného Kč 25.— i se stravou a noclehem, b) ostatní frekventanty, kteří platí Kč 50.— kolejného. Strava a noclehy za levné ceny budou obstarány. — Každé dobrovolné zvýšení poplatků bude vděčně přijato. — Večerní přednášky budou všeobecně přístupny za vstupné: a) frekventanti Kč 1.— a 2.—, b) externisté Kč 5.—.
4. Bohoslužby s promluvou konají se denně v kapli sv. Rafaela v Klárově ústavě, Klárov 131. V neděli dne 7. října v chrámu Páně sv. Jiljí u Dominikánů, Praha I., Husova ulice.
5. Přednášky denní konají se v sále Fürstenberského paláce na Malé straně, večerní v sále Měst. knihovny, Praha I., Mariánské náměstí.
6. Pro státní a veřejné zaměstnance a učitele žádáme o dovolenou nebo o úlevu pro návštěvu Akademického týdne.
7. Pro návštěvníky mimopražské žádáme za slevu na drahách.
8. Frekventantům bude vydáno osvědčení o návštěvě Akademického týdne.
9. Přihlášky a informace jen písemně vyřizuje sekretariát Akadem. týdne, Praha I., Husova 234.

Z N O V Ý C H K N I H

JON ARASON.

Gunnar Gunnarsson. (Román. Přeložil J. Soukup. Vydal L. Kuncíř v Praze.)

Islandan Gunnarsson, převedený do češtiny, je velikým přínosem v naší překladové literatuře. Autor Jona Arasona je pisatelem lidských osudů a velkým vypravěčem země, jež vůlí Boží byla člověku přikázána. Gunnarsson snímá se země okovy prokletí a změkčuje pro její syny její tvář, aby se jim spíše stala útěchou a požehnáním, než vězením a pouty.

Pověst o Jonu Arasonovi je velkou ságou islandských hor, geysírů a jejich lidí. Jon Arason svým osobně-duchovým růstem je postavou, jež v lidstvu se rodí jen jednou za několik století. Je to muž, jenž srostl se zemí, s dědictvím svých otců, se starou, pravou vírou islandskou, muž zbožně věřící, poctivý a upřímný ve svých činech. Arason roste z čeledína v kněze, v biskupa, posledního pravé víry islandské, než nové duchovní učení lutheránské začalo ničit staré náboženské, zemské a společenské řády na Islandě. Biskup Arason se svými dětmi, obdařenými vši milostí Boží, stává se hrdinnou hrází proti podvratnému proudění a zkáze. Opřen o zemi, jež ho i celý jeho rod zrodila, stává se mluvčím a bojovníkem všeho lidu islandského proti dánskému králi a jeho vyděračné kamarile a v zbožném zanícení a pevné víře v Boha obětuje hlavu svou i svých synů. Biskup Jon Arason a jeho dva synové, jeden po druhém přiklekají, jsouce si plně vědomi toho, proč umírají a jejich smrt je radostná. Biskup Jon a jeho synové byli uloženi do rakví a »zvony pověsili k rakvím — jeden k rakvi Ariho, jenž byl laikem, dva k rakvi Sjery Björna a tři k rakvi biskupově. Když přijeli na dohled k Holaru, počal zvonití Likaböng — sám od sebe, jak se vyprávělo později. Vyprávělo se též, že při této příležitosti praskl.«

Seveřan Gunnarsson podává nám tuto velkou ságu o biskupu Jonovi a jeho synech-kněžích, o zemi a lidu islandském tak jemným a čistým perem, že cítíme z této knihy vanout tu krásu a příkrost islandských fjordů a znovu nám připadá obraz mohutných postav dobyvatelských seveřanů, jež zajíždějí na svých lodicích po celém tehdy známém světě.

Gunnarsson svým dílem se řadí k ostatním u nás známým severským spisovatelům čestně a snad i na místo první. —jza.

Hledejte jen katolické knihy!

MIZZARSKÝ HAVRAN

a jiné prózy moderních italských autorů. Luigi Pirandello a jiní. (Vydal Ladislav Kuncíř v Praze. Vybral a přeložil Bartoš Vlček.)

Začtete-li se do těchto zkratkových próz, nechcete a nemůžete uvěřiti dějové náplni a přece jen vás stále a stále něco nutí vraceti se k těmto bizarním příběhům a jste nuceni hledati v nich události jiné — vyšší — metafysické — Boží. Četba těchto próz bude pro vás honbou za duševnem a ruce se vám zachvějí nejistotou a přece žádostí. Jste uchvázeni myšlenkovým pozadím a tápání bude pro vás světlem.

V čelo tohoto souboru moderních italských autorů postaven Luigi Pirandello svou povídkou »Mizzarský havran«. Tak pravdivě možná a přes to tak fantastická představa havrana létajícího nad roklinami, nad pastvinami s jemně znějícím zvonkem na krku! Hra se stala tragedií, vybičovavši fantasi mladého pastevence až v hrůzu před duchy. A hra s havranem a zvonkem končí roztržštěním mladého pastevence na dně rokliny a jásajícím sluncem. A nad propastí vesele zvoní havran opět svobodný.

Bylo by třeba zastaviti se u každého autora zvláště, zmíniti se o jeho zvláštní osobní podmanivosti, dotknouti se toho začarovaného kruhu, jenž pro básníka zní vždy jiným a jiným tónem, jenž vyšlehne vždy jiným plamenem a jenž spulje svou blízkostí k lidskému životu. Uvádím jen několik jmen: Edmondo de Amicis, G. Verga, A. S. Novaro, Luciano Zúccoli, Massimo Bontempelli, Giovanni Papini a jiní.

Přečtete a zamyslíte se. Najdeme poučení: co je krásná a moderní literatura a co je literatura prodchnutá katolictvím. Srovnáme a bude nám smutno. Vzor stále a stále jest nám třeba hledati jinde! Ta náplň duchovní, ta krystalisace slovního proudu a vědomí účinnosti slova, vědomí charakteru obrazu — tot v této knize fluidum, jež krásu činí krásou a duši dává úběl nejkrásnějších mramorů, oživených v obrazech o životě a smrti a o Věčnosti.

Uvedená kniha nad jiné krásná. —jza.

ODLOMENÁ HALUZ.

Gejza Vámoš. (Poctěno cenou Melantricha v Praze.)

Román, který má býti obrazem slovenského kraje před válkou a za války, který nám má podati ve svém ústředním tematě problém židů a jejich poměru k okolí a vztah k světovému názoru křesťanskému a atheistickému. Má nám podati tragiku této skupiny, jež tvoří zvláštní úzký svět na Slovensku. Má to býti líčení tragicky nutícího kompromisu mezi křesťanstvím a židovstvím a chvála — atheismu a přirozených pudů člověka.

A to je místo, na němž Vámoš ztroskotál. Snad ta šíře, jakou dal svému dílu, snad byla slibná, ale to, co na ústřední děj navázal, přineslo záhubu tomu, co mohlo býti dobré. Pěkná místa, vykreslující nám život rodiny židovské, jsou naprosto znemožněna hluchými pasážemi kazatelství o pudovém, přírodním založení člověka, o sexualitě, o přirozeném bezbožectví a absolutním poslání člověka. Vámoš trpí vzory a jim padl tento román za oběť. Chtěje uhoditi na tajemnou strunu lidského života, šroubovanou psychologii dochází k banálnosti, k nemravu — ad absurdum.

Kniha byla slibná historií Mikuláše Anjelmoja a jeho opuštěného židovského prostředí, ale zvrhla se svými mravnostními kompromisy a sexuální uvolněností tak, že krásná myšlenka o odlomené haluzi a štípeném stromě je tragedií uměleckého poslání autora, ukazujíc, co by mohl a co zničil. Lepší by byl ten ortodoxní žid, než člověk Vámošovy kresby a budoucího charakteru. —jza.

SEDLÁCI SE BOUŘÍ.

Hans Fallada. (Vydal V Petr, Praha.)

UBOHÝ PAN KUFALT.

Hans Fallada. (Vydal Sfinx, Praha.)

Stojím-li na stanovisku, že dobrý román je ten, který je opravdovým, nezakresleným, nezidealizovaným výsekem života, a ten že je lékem a mementem dnešní společnosti, tu musím těmto dvěma románům přiznati jejich cenu a autorovi zvládnutí pravého poslání v literatuře.

»Sedláci se bouří« je román, prostý příběh — stejně prostý jako román »O b ě ě n k u, a c o t e d'« — zaklesnutý v lidské prostředí a denní skutečnost. — Pomořanští sedláci odeprou placení daní. Důsledky jsou daleké a přece zas jen krajově blízké. A rozpor selské obce se státními úřady je ostrý, dramatický a přece jen nikdy dohraný. Konec románu, tot počátek nové vzpoury a nových lidí. — Do této dějové sítě staví Fallada své postavy, prosté lidské tváře bez napodobování určitých tendencí.

Typ tohoto románu bude vzorem. Je to román dobrý myšlenkově a stylisticky, oděný v roucho dikce velikého Dickense.

Ubohý pan Kufalt. Hmaták Willi Kufalt po několikaletém vězení rozloučí se takřka se slzami v očích s věznicí a se svými kamarády, aby začal nový život. Kufalt touží žít poctivě, pracuje, snaží se, ale přece jen ten malý svět, ve kterém Willi má žít, je příliš úzký, blízký, aby ho mohl odloučiti daleko od míst, z nichž vyšel. Kufalt balancuje ve své existenci, má zuby houževnatě zatáty, začíná znovu a znovu se zoufalou odvahou a rozhodností nikdy se nevrátit tam,

odkud vyšel. Kufalt pracuje, miluje, zas pracuje, rve se o zaměstnání, lže, krade a vrací se tam, odkud vyšel. »Kdo jednou z plechovky žral, bude žrát zas.« Jako signum prokletí ho toto označení vězeňské mentality pronásledovalo po celý svobodný život. Věznice, tvrdá pryčna a spoluvězňové — to je život, ve kterém Kufalt dovede žít a cítí se spokojen — po boji.

Skutečnostní Falladovo líčení je stejné jako jeho slovní výraz. Příběh Kufaltův je příběhem mnohých a pravdivé líčení se stává někdy ostrou kritikou a zrcadlovou karikaturou lidské morálky a měkké, prospěchářské humanity. —jza.

ŽLUTÉ LÁSKY.

Tristan Corbière. (Přeložil Jindřich Hořejší. Vydal Melantrich, Praha.)

Jediná kniha velkého almužníka umění a lásky, předchůdce velkého revolucionáře básnického řádu Rimbauda. Kniha Corbièrova není tónována svou dobou, není to výraz konvenční a sladké přetvářky básníkovy. »Žluté lásky« jsou mohutným, dravým živlem duše Corbièrovy; je to proud tak prudký, že vyrval z těla Corbièrova i to srdce, které tolik toužilo po kousku štěstí a upřímného milování. — Corbière je odvážný umělec, jenž svým cynismem pitvá sám sebe a když bolestí sténá, cítí v duši sladko a na rtech úsměv. Zdá se Corbière jako jeden z těch matrozů, jimž moře je milenkou nejkrásnější a hrobem nejhrdinnějším.

Moře, toť láska Corbièrova, v písních o moři nalézá básník tu svou vnitřní dravost, již jen divoký mořský příboj může ztlumiti. A přes to je srdce Corbièrovo dobré a měkké. Básnické vyjádření v Odpustkové pouti k sv. Anně Paludské přibližuje nám Corbièra v jeho nejužším sevření a v nejkrásnějším vědomí světového řádu.

»Žluté lásky« jsou krásným kladem v překladové literatuře. Přidáme-li ještě ten zvláště vnitřně chutnající překlad Jindřicha Hořejšího, můžeme sáhnouti po knize Corbièrově jako po něčem, co sám Claudel považuje za jeden z nejkrásnějších projevů básnické duše. —jza.

CESTA DEMOKRACIE.

T. G. Masaryk. Svazek II., (1921—23), nakladem »Činu«, o prázdninách v Praze.

Bylo-li možno v 1. svazku »Cesty demokracie« sledovati hlavně Masaryka-státníka, 2. svazek znamená opět nástup Masaryka-filosofa, t. j. Masaryka-demokrata a Masaryka-humanisty. Není nutno říkat, že demokrata a humanisty opravdového a vášnivého, vždyt — podle slov Masarykových — »proti ideálům humanity a demokracie není argumentu.«

Masaryk říká sám, že východiskem jeho humanitního programu je česká reformace, jež mu je vyvrcholením všech českých náboženských snah. »Katolicism dává důraz více na prvek nadpozemský a církev, v reformaci běží už více o učení a mravnost, o člověka.«

Tento názor, ne dosti přesně formulovaný, je ovšem pravdivý jen potud, že katolictví, jako každému náboženství vůbec, má a musí jíti především o onen svět, o Boha, jako o otázku pro lidstvo nejdůležitější, jejímž vyřešením je už dáno vše ostatní. V opačném případě stává se náboženství nějakou ligou pro lidská práva, seminářem slušného chování a jeho učení takovými Guth-Jarkovského společenskými pravidly. Ale to jeho úkolem není.

Naproti tomu nutno podotknout, že snaha o uspořádání věcí tohoto světa, ovšem jako věc druhotná, snaha o řád, jedním slovem je právě katolicismu vlastní a cizí — české reformaci. Takový Hus, topící se v neplodném theologickém hádání, primitivní komunism prvních Táborů, destruktivní činnost Žižkova, nesmyslné názory českých bratří (Chelčický) — to vše bylo nesmírně vzdáleno realitě — životu.

Demokracie není Masarykovi-demokratu pouhou vládní formou, ale světovým a životním názorem. »Doba nová je pro demokracii a republiku, nejen jakožto státní formu, ale všeobecný názor.« Toto pojetí demokracie lze dobře pozorovati i na Masarykově snaze, prodchnout tento druhý svůj ideál prvkem vyšším, dáti mu vyšší ideovou náplň, náplň mravní, prostou však jakéhokoli náboženského pojetí. Podle slov Masarykových: »Demokracie není založena na náboženství, nýbrž na mravnosti.« Ovšem, ani tu nesmíme zapomínati, že Masaryk sám je člověk náboženský (zdá se nám, jakoby atribut, »náboženský filosof«, udělený v Přítomnosti Rádlovi, byl zde daleko spíše na místě) a že tedy i jeho mravnost z náboženství vyvěrá. A je pak otázka, jaká bude »mravnost« člověka, byť demokrata, jenž těchto Masarykových fondů míti nebude. Svým pojetím demokracie blíží se tu ostatně Masaryk i »náboženskému« pojetí demokracie Šaldovy, posouzené v »Řádu« Vodičkou. V obou případech je to snaha, dáti demokracii náplň, již sama nemá a bez níž se, zdá se, až dosud docela dobře obejde (en gros: demokracie francouzská v aféře Staviského).

Loyalně nutno i zde konstatovat, že náboženské nazírání Masarykovo nebrání mu, aby taktně sice, ale rozhodně neodmítal směšování prvku církevního s prvem státním: »Souhlasím plně, že náboženství se nesmí směšovat s politikou; prakticky to dnes znamená rozluhu státu a církve.«

Dokumentárně nejzajímavější jsou v knize projevy o bolševismu, úvaha »Slované po válce« pro revui Setona-Watsona, projevy z cesty do Francie, Belgie a Anglie 1923, stejně jako mnohé interviewy s cizozemskými žurnalisty. Největší význam knihy, jako celého psaného díla Masarykova, spočívá ovšem v tom, že neučí, nýbrž donucuje přemýšlet; ať již pro či proti.

Ladislav Jehlička.

POEZIA POVOJNOVÉHO SLOVENSKA.

Ján E. Bor. (Nákl. Fr. Urbánek, Trnava, 25 Kč.)

Sbírka literárně-kritických statí mladého sloven. kritika, jež vyšla v bratislavské edici »Prameň«, zachycuje přehledně celý úsek poválečné slovenské poesie, poukazuje při tom též na její inspirační zdroje. Ján E. Bor (o jehož první sbírce essayů »Návrat k minulosti« napsal Alexandr Matuška v »Přítomnosti«, že prý je příliš závislá na Šaldovi), zastavuje se v této své druhé knize nad celým vývojovým procesem poválečného literárního Slovenska, nad jeho dynamickými mohutnostmi, kulturními přínosy i novými tvůrčími možnostmi. Šlo mu o to, aby z nesourodého varu duchovního, z literární neklidnosti a kulturního novotažení, jež se po převratu horečně zmocnilo do jisté míry i slovenské půdy, vyvodil jednotnou linii nové aktivity, kladné, skutečně tvořivé literární práce, na níž by se mohly aspoň poněkud postavit naděje do budoucnosti. Bylo mu proto nutno zamyslet se nad knihami mnoha autorů, ponořit se do jejich hlubin a vychutnat všechny spodní proudy se všemi jejich osobitými přízvuky. A poněvadž tu šlo o přítomné zhodnocení dosavadního stavu a to takové zhodnocení, jež by bylo jednou východiskem pro budoucí kritiku, bylo nutno oddělovati zrní od plev a nejednou zdůrazniti zmatek dosavadní »kritické abecedy«, jež se vyhýbá poznání duchovního vlnobití a všem jeho proudům. Bor v úvodní kapitole, nazvané »Na cestu«, vytyčuje svou představu básníka: »Básníka si představujem ako človeka „jasnovidného“, ako niekoho, kto sa pozná čo najdokonalejšie, je vzdelaný a vzdeláva se, žije v najdôvernejšom kontakte vnútornom s celým entitatívnym svetom, prináša si vlastnú a konkrétnu reč, nové formy a nové myšlienky. Objaviť neznáme, spochopiteľne nepochopiteľné, stlesniť nehmateľné, to je vlastný sen a bytostná túžba každého básníka, tvorcu«. Těmito slovy, jež místy Bor vícekrát opakuje a rozvádí až s naivní tvrdošijností, jest již určen úhel kritického zoru Borova a tato slova jsou z části i metodickým úvodem knihy, jejíž poslání zahajuje autor větou: »Vtejte knihe, kde pre nedostatok časového odstupu nemôže byť ani reči o literárne-historickom aktivizme, usiloval som sa poznať duchovný vývoj a rozvoj povojnovej slovenskej poezie straniva minulosti slovenskej moderny a v istom smysle aj pulzáciu lyriky svetovej...«

První kapitola »Nástup generácie« uvádí jaksí zkratkovitě, v přehledu veškerý literární vývoj Slovenska po převratu, zhodnocujíc stručně nová jména. Autor zdůrazňuje zvláště, že byla-li slovenská literatura předválečná zatížena jakýmsi nacionálním utilitarismem, sloužíc především nejprimitivnějším potřebám rasovým a pudovým: být a žít, literatura popřevratová již usiluje o novotu ideového a metodického světa, o volné, optimistické chápání života a umění, i o mnohotvárnost básnické imaginace. Po tomto všeobecném úvodu, jenž zaujímá 81 stran knihy, následují podrobné statí, jež se již zabývají jednotlivými autory a jejich dílem kapitola »Protinožci« poukazuje na hodnoty dvou největších moderních básníků slovenských Jána Smreka a E.

B. Lukáč. Bor staví oba do protikladu jistě právem; neboť Smrek je lyrik celkem primitivní, »glorifikátor života a přírody«, vitalista silného sensualistického pulsu, žizníci stále po ženské kráse, kdežto Lukáč je »básník utrpení, fatality a tragicko-prometeovského individualismu«, značně komplikovaný ve svém intelektualismu a velmi rozpoltený mezi subjektivismem a jakýmsi paradoxně relativnějším absolutismem. Oba však ovládají cele básnický dnešek slovenský a jsou vůdci nové generace... Kapitola »L'avičiar« vnučuje pozornost několika básníkům revolučních a anarchistických tendencí, Pončanovi, Novomeskému, Okálimu a Král'ovi, kteří vnesli do slovenské literatury hypermoderní snahy estetické, formální, duchovní i mravní (futurismus, dadaismus, komunismus) a kteří učinili z poesie hlasatelku historického materialismu i průkopnici volného sexuálního života. Bor břitce poukazuje na tendenčnost a demagogickou banálnost jejich básnického organismu. Zavrhuje toto agitátorství v básnické tóze a přiznává z této skupiny neporušené básnické kvality jen Novomeskému. V další stati »Básníci nacionalizmu a agrarizmu« se zmiňuje o Žarnovovi, Borinovi a Nižnánském, v poslední »Najmladšie básnické pokolenie« zvláště příznivě píše o Maši Hal'amové, jemné básniře dívčího výrazu, inspirované nejednou Wolkerem, o Pavlu G. Hlbinovi a poněkud i o V. Beniakovi. Kniha končí stručnou, praktickou biografií významných básníků, jejichž dílo jest v ní hodnoceno...

Nedá se rozhodně popřít, že Bor má místy velmi jasný pohled a velmi neohrožený úsudek. Jeho kniha jest rozmachem kritiky velmi silácké, eruptivní a životné, která se rve s každým dílem, chtějíc je proniknouti se všech stran. Jest tu zřetelné vtělení odvahy a důraznosti Šaldovy, jenž první v novočeské kritice uvádí a vytváří bojovný postoj, charakterisovaný statečností, rvavostí a vždy novou svěžestí. Bor velmi zblízka následuje Šaldu, zdůrazňuje častokrát i některé jeho these (několikrát na př. opakuje zřejmě po Šaldovi, že i u básně dokonalé řemeslnost je *conditio sine qua non*), ale přesto vtiskuje knize svou vlastní tvář, svou individuální kritickou dravost a mladickou, která činí jeho knihu dosti sympatickou. Lze mu však vytknouti, že se místy velmi

opakuje, tříští jednotnost celkového dojmu, mnohdy soudí velmi ukvapeně, až neobjektivně. Někdy utkvívá na povrchu, neproniknuv dostatečně do hloubky a nejednou přechází od literatury k věcem ryze osobním. Bor velmi správně poukazuje na malodušnou kritičnost a úzkostlivost, na intrikářství a osobní pletichářství slovenských poměrů literárních a patří to ke cti jeho odvaze, s jakou to přímo dovedl vytknout, ale toto zdůrazňování se stává nechutným, jakmile se vícekrát opakuje, a to týmiž větami. Nicméně nutno přiznati Borově práci, jež jest ve slovenské moderní literatuře snad jedinou svého druhu, dosti kladů, které tkví hlavně v její úplnosti, přímosti a životnosti, jak už jsem poukázal. Jest jisté, že se takto Borova kniha stane nejenom informativní příručkou pro všechny, kdož chtějí poznati poválečné literární Slovensko ve všech podrobnostech, ale že bude jednou i dobrým podnětem pro příští hodnocení, které právě tím, že bude mít větší časový odstup a snad i vyhraněnější ustálenost myšlenkovou, bude moci také býti určitější a jednotnější. vz.

JEDNO POTŘEBNÉ.

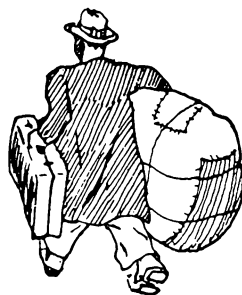
Modlitební příručka pro katolickou mládež. Vydalo Sdružení katolické mládeže v ČSR, Praha II., Spálená ulice č. 15. Cena 6 Kč, v plátně 7 Kč.

Vydáním této příručky splňuje SKM dávné přání mladých praktických katolíků, kteří se v ní nejen seznámí s duchovním bohatstvím církevního roku, nýbrž poučí a náležitě připraví k nejčastějším úkonům duchovního života: Ke mši sv. k sv. zpovědi a k sv. přijímání.

Kdo malou tuto příručku prohlédne, sezná brzy, že jen zřetel na praktický užitek pro mladou duši určoval výběr a formu modliteb a krásných požehnání.

Objednávky v sekretariátě SKM, Praha II., Spálená ulice č. 15.

Přinášíme Vám nový ročník »JITRA« a přáli bychom si, abyste se s ním opravdu co nejúpřimněji spřátelili. Hledejte v »Jitře« svého kamaráda, jemuž jste se zavázali v upřímné radosti k pomoci. Buďte hrdi na toto své přátelství a utužujte je rozšířením této kamarádské rodiny. Jste katolíky, nechť není mezi vašimi kamarády ani jednoho studenta katolíka, který by neodbíral »Jitro«. Buďte zásadní.

Udělejme z »JITRA« veřejnou tribunu mladých katolíků. »JITRO« buď jítrem vítězného učení pravdy! »JITRO« buď jítrem uvědomělého národa! Duchem těchto devis prodchněme celý letošní ročník. Nebojme se již! Nám mladým katolíkům patří budoucnost v našem drahém státě. Buďte hrdi na to, že jste katolíky, že neumíte ustupovati, ale že znáte jen cestu vpřed! Misto naše je v prvých řadách! ●

Pro sjednocení Slovanstva

Idea cyrilometodějská

Slavný francouzský kazatel Lacordaire praví: »Mějte velkou ideu a budoucnost je vaše.« — Často slyšíme o té neb oné ideji, avšak slovo »idea« jest pro nás stále abstraktní, neznámý pojem. Co jest idea? »Idea« jest myšlenka, heslo, devisa. Jest symbol, který si píší na prapor dobyvatelé, jest jiskra, kterou možno vznítiti požár. Za ideu se lidé dávali v boj, za ideu umírali, ideou vítězili. Stačí jen letmo pohlédnout do dějin, abychom se o tom přesvědčili. Tři sta spartských hrdinů pokládá život za ideu svobodného Řecka. Tisíce mučedníků bylo utraceno po dlouhých mukách za ideu křesťanství. Kolik vznešené práce bylo již vykonáno jménem ideje národní, náboženské a j. O takových idejích mluví Lacordaire. Skýtá se nyní otázka, má-li náš národ nějakou dieu, jež by mu zajistila budoucnost? Bohudík s chloubou můžeme se přiznati, že má. Jest jí velká idea cyrilometodějská.

Naše idea CM jest v prvé řadě ideou náboženskou, a sice katolickou. Účelem jejím jest **rozkvět a obrození** našeho národa vírou Kristovou, dědictvím cyrilometodějským a **sjednocení** všeho Slovanstva v jedné katolické církvi.

Obrození našeho národa. Naši předkové, jak výslovně potvrzují prameny, byli již před příchodem sv. Cyrila a Metoděje z části pokřtěni, avšak majíce jen cizí učitele, kteří neznali jejich jazyka, byli špatnými křesťany. Teprve až přišli bratři soluňští a v jazyku slovanšském podali jim křesťanské pravdy, stávají se skutečnými křesťany. Tím získali náš národ Bohu, tím však také zachránili jej před utonutím v moři germánském. Pokračování v jejich díle bylo úkolem ideje CM. Kdybychom přehlédli dějiny našeho národa, viděli bychom, kolikrát právě idea nebo odkaz sv. Cyrila a Metoděje přivedl nás na pravou cestu a zachránil od bludu. Také v nynější době je úkolem ideje CM obroditi náš národ. Provedení toho úkolu vzal na sebe Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje, založený arcibiskupem drem A. C. Stojanem.

Za tím účelem jal se šířiti hnutí exerciční, venkovské misie, rekolekce, adorace, pouti, dobrou četbu a jiné. Velká idea CM nezapomněla ani na naše vystěhovalce v zahraničí. Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje byl první, který se ujal našich krajanů v cizině a zachraňoval je nábožensky i národnostně. Nyní již máme kvetoucí kongregaci O. Těšitelů ve Vídni, která postupem času převezme duchovní péči o vystěhovalce i v jiných zemích. **Sjednocení všeho Slovanstva v cyrilometodějské víře.** Sem spadá práce unionistická. V tomto smyslu byla idea CM proklamována památnou bulou »Grande munus«. Náš Velehrad stává se střediskem ruchu náboženského, vědeckého i propagačního, jehož se zúčastnili téměř všichni Slované. Budoucnost nám ukáže, že idea CM přetrvá všechna ostatní hesla, jimiž mělo býti Slovanstvo sjednoceno. Kde jsou iluze Kollarovy, Gajovy a j.? Povaleno leží »mohutné dubisko« — říše ruská, k níž vzhlíželo celé Slovanstvo. Rusko, které mělo u nás největší sympatie, nemá k nám tolik důvěry a lásky, jako k nějakému Germánovi. Jen idea jediné, pravé víry CM dovede stmeliti různotvárnou masu Slovanstva v nerozborný celek. A kdo jiný jest v prvé řadě k této práci povolán, nežli náš národ? »Neopouštěj, bratře, Moravanů! Spřežení jedinou brázdou táhnoucí jsme byli, vrat se, bratře, a ty, Bože, všechny ve svornosti sjednot,« tak prosí umírající Cyril svého bratra Metoděje. Slované křesťany, ale dílo Kristovo nedokončeno. Brázda začata, ale nedoorána. Kdo ji doorá? Kdo jiný, než my, kteří těžíme z úrody, vzešlé nám ze zorané brázdy sv. Cyrilem a Metodějem. Velehrad byl centrem, byl Betlemem, z něhož se pak šířilo pravé učení Kristovo v celém Slovanstvu. Nuže, nechtě i nyní je kolébkou, z níž vyvstane nám veliká jednota u víře! Studenti, přičiňte se také o to!

Může student pracovat pro ideu CM?

Již třetí rok jste povzbuzováni v naší hlídce ku práci pro ideu CM. Aby naše slova nebyla pouze abstraktním mluvením, chci dát na počátku letošního ročníku několik praktických pokynů, jak můžete všichni již nyní pracovat pro ni.

Chuť do práce v odkazu arcibiskupa Stojana ukázalo studentstvo na letošním sjezdě ÚKSČs. na Velehradě, třeba ji jen uplatnit. Pro ideu CM předně pracujete již tím, že se snažíte co nejvíce prohloubit a upevnit svou cy-

rilometodějskou víru hlavně exerciciemi, a že žijete skutečně podle víry. Tak zahájil svou CM práci náš zvěčnělý arcibiskup Stojan. Věděl, že jen tehdy budeme moci vykonat něco pro rozšíření sv. církve, až důkladně provedeme »unii vnitřní« v našem národě. Až bude každý jednotlivec a celý náš národ neb alespoň jeho většina sjednocena v životě podle víry, pak »unie vnější«, t. j. sjednocení Slovanů v jedné církvi, bude snadná.

Ku práci pro ideu CM máme založený spolek Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje. Podrobnější zprávy o něm byly v 1. a 3. čísle loňského ročníku »Jitra«. Na přání Svatého Otce jest naší povinností podporovat tento spolek, který byl zaveden ve všech československých a jugoslávských diecésích a byl po-

staven na úroveň »Dílu šíření víry«. Vydává stejnojmenný časopis. Proto ideu CM budete podporovati, stanete-li se členy tohoto spolku a když nemůžete finančně, tak alespoň modlitbou budete podporovat jeho práce. Dále můžete pracovat v intencích tohoto spolku studiem a četbou knih a časopisů, týkajících se Unie a východní otázky vůbec. Sem náleží též studium slovanských jazyků. Největší pracovníky pro ideu CM máme z těch, kteří již jako studenti se věnovali ruštině, srbochorvatštině a jiným slovanským jazykům. Za tím účelem stačí jakákoliv četba, je-li jen dobrá. ACM můžete podporovati sbíráním známek, staniolu a knih, jež zašlete do »ACM«, Olomouc, Wilsonovo 16. Knihy se zasílají našim vystěhovalcům v zahraničí. Zatím dosti! Příště ostatní. St. S.

Krajanské misie

Kolik Čechoslováků žije mimo ČSR.

S Čechoslováky se setkáte všude. Říkáva se: »Slovan všude bratry má.« Ale místo »Slovan« můžete říci: »Čechoslovák všude bratry má«; a jest to také správné.

Mimo hranice ČSR žije na 2,500.000 Čechoslováků. Jsou roztroušeni po celém světě. Najdete je skoro ve všech zemích evropských a v mnohých státech mimoevropských, jak ukazuje se v následující statistice uvedený počet našich krajanů:

Spojené státy severoamerické 1,380.000; Maďarsko 200.000; Jugoslavia přes 150.000; Rakousko přes 100.000; Polsko 60.000; Německo 50.000; Rumunsko 50.000; Francie 50.000; Kanada přes 40.000; Rusko asi 30.000; Argentina přes 25.000; Brazílie přes 7.000; Belgie přes 6.000; Bulharsko přes 3.000; Itálie a Uruguay 2.000; Anglie méně než 1000; Holandsko méně než 1000; Maďarsko méně než 1000; Mexiko méně než 1000; Paraguay méně než 500; Skandinávie méně než 500; Turecko méně než 500; Alžír méně než 500; Austrálie méně než 500 krajanů.

Proč se stěhovali.

Mimoděk naskytá se nám otázka, proč tolik našich lidí vystěhovalo se z vlasti. Motivy byly různé. Nejčastěji stěhovali se naši lidé, poněvadž chtěli se domoci lepšího sociálního postavení, jakéhož ve vlasti domoci se nemohli. Proto proudy vystěhovalcké jsou hlavně z chudých, hornatých a bezprůmyslových krajů naší republiky (Šumavy, Krkonoš, Valašska, Slovenska a Podkarpatské Rusi). Obyčejně po takových krajích chodili agenti a ti lákali. Malovali vše v různě

vých barvách. Naši neodolali. Šli. V dřívějších letech se mnozí stěhovali, aby se vyhnuli službě vojenské. Často i nešťastná láska byla hlavním motivem odchodu z vlasti.

Pomohli si?

Co se týká sociálního postavení můžeme říci, že vystěhovalci si většinou pomohli. Doma patřili do třídy chudobných. V cizině vstoupili do třídy se slušným majetkem (střední stav). Ba, někteří stali se boháči. Ovšem, nadřeli se. Ale také je mnoho těch, kteří jsou na tom zrovna tak, jako ve vlasti. Ba, některým se vede i hůře. To však závisí na poměrech sociálních toho neb onoho státu, do něhož se přistěhovali.

Nebezpečí ztráty víry.

Naši vystěhovalci, když odcházejí z vlasti, ani si neuvědomí, jaké potíže se namanou jejich snaze vykonávat náboženské povinnosti. Teprve až jsou na místě, vidí, že bez českého kněze nemohou jít ke zpovědi a k sv. přijímání. Ani slovo Boží si nemohou poslechnout, neboť v té řeči, v níž se hlásá, nerozumí. Není divu, že odvyknou si chodit do kostela. Omlouvají se. Co tam? Zpovídat se nemohu, kázání nerozumím, jejich zpěvy teprve neznám, do kostela mám několik hodin. Pomodlím se doma. Několikrát se pomodlí. Ale pak ani to. Jejich víra vyprchá — chladne. Již dávno dobře mluví řečí nové vlasti, ale do kostela a ke zpovědi nechodí. Odvykli.

Nutnost krajanských misii.

A tu jest nutno, abychom je zase naučili chodit do kostela a vykonávat náboženské povinnosti. To způsobíme krajanskými misii. Zároveň

z toho je vidět, jak těžká je práce misionářova. Sám musí za krajany, musí do jejich domů, musí je hledat. Co se naběhá, než jich několik pozve. Jinak seznat je nemůže. Mnozí přijímají pozvání ochotně a se slzami v očích loučí se s misionářem po vykonané sv. zpovědi. Umiňují si začít nový život. Jiní přijímají kněze chladně, ba, někteří s nadávkami mu ukáží dveře. Zaplat Pán

Bůh, že takových je málo, ale bohužel, jsou. Nejideálnější jest, když v místě, kam se naši krajané stěhují, jest zřízena trvale duchovní česká správa. Práce takového kněze jest úžasně obtížná. Musí dojíždět do okolí, stále vést přesný seznam všech přistěhovalců a starati se, aby z těch, kteří jako katolíci odcházeli z vlasti, neodpadl ani jeden. (Dokončení příště.)

Manifestační sněmování slovanských bohoslovců

Velehrad tvoří národně-náboženskou budoucnost čsl. katolíků!

Ve dnech 16.—18. července t. r. konal se na posvátném Velehradě tradiční — v pořadí už 64. sjezd slovanských bohoslovců. Letošní sjezd našeho kněžského dorostu byl manifestační i do počtu, neboť se ho zúčastnilo přes 200 účastníků z řad duchovenstva a hlavně bohoslovců. Tím bylo dosaženo úrovně památných sjezdů za slavné éry Stojanovy, který kouzlem své osobnosti naše i slovanské bohoslovce na Velehrad v hojném počtu přitahoval a svým nadšeným idealismem těmto sjezdům tradici národně-náboženskou tvořil.

Sjezd zahájen poutí ke hrobu Stojanovu. Průvod bohoslovců vyšel od Cyrilly a za hlaholu zvonů ubíral se k basilice, kde po uvítání rektorem papežské koleje velehradské, P. Kolářkem S. J., bylo slavné Veni Sancte Spiritus. Nato odebrali se účastníci do královské kaple, kde tonul hrob moravského metropolity, blahé paměti dra A. C. Stojana v záplavě kytic a věnců, mezi nimiž zvláště vynikal svěží věnec Ústředí katol. studentstva. Po pietním uctění památky Stojanovy zahájil ctp. Martínů z Olomouce sjezd ve Slovanské dvoraně a zdůraznil jeho Sušilovskou a Stojanovskou tradici. Oznámil, že jsou zastoupeny téměř všechny alumnáty československé a s potěšením konstatoval značnou účast ze Slovenska a přítomnost delegáta bohoslovců slovinských z Lublaně. Nato zvoleno čestné předsednictvo sjezdové z řad hostů a zástupců katol. organizací. Výkonným předsedou zvolen univ. profesor dr. Cinek. V čestném předsednictvu zasedli dr. F. X. Novák, regens brněn. semináře dr. Skoupý, rektor P. Koláček, šéfredaktor P. Zamykal, prof. Zetek, předseda ÚKSČs. Jaroš a zástupci seminářů. Dr. Cinek v zahajovacím proslovu zdůraznil význam bohosloveckých sjezdů po stránce národně-uvědomovací a připomenul, že už od r. 1863 datuje se slavná tradice těchto sněmování, neboť už v tomto roce vidíme na Velehradě zástupce Slováků i ostatních slovanských bohosloveckých učilišť. Přítomnému spisovateli dru F. X. Nováko-

vi, který současně na Velehradě a pak na Hostýně oslavoval své 50leté kněžské jubileum, blahopřeje předsedající a děkuje za monumentální dílo, které pro katol. kněžstvo a mládež jubilant vykonal. Jeho slova byla následována spontánním potleskem všech. Nato stařícký jubilant, hluboce dojat, připomenul nutnost studia a knihy, abychom vědou, posílenou nadšením a idealismem, mohli čelití dnešní době. Víra, osvícená vědou, necht' je ideálem naší mládeže.

Pak podle dávného obyčeje pozdravili sjezd členové čestného předsednictva. Po přečtení pozdravných přípisů a telegramů zakončeno slavnostní zasedání chorálem svatováclavským.

Večer se konala akademie, kterou připravili pečlivě bohoslovci olomoučtí a brněnští. Při ní přednesli projevy zástupci jednotlivých seminářů, za Slovincce bohoslovec Novak. — Večerní adorací v basilice zakončen první den.

Druhého dne dostavilo se mnoho dalších bohoslovců i hostů. Časně ráno zazněl na nádvoří »stojanovský« budíček slovácké kapely. Před mší sv., při níž všichni přistoupili k sv. přijímání, kázal novokněz P. Konvička.

První referát pak ve Slovanské dvoraně přednesl metropol. kanovník Msgr. Nejezchleba z Mor. Ostravy o charitě, jako důležitém prostředku pastoračním. Referent, odborník i praktický pracovník na poli charitativním, vynikajícím způsobem pohovořil o největší potřebě dneška — katol. charitě, kterou nenahradí moderní humanita ani státní péče sociální. Poukazuje na vzory dra Sonnenscheina v Německu, sv. Dona Bosca v Itálii a arcibiskupa Stojana u nás a vycházejí z hrozivých údajů statistických, jež nám líčí závratnými čísly hmotnou a tím i mravní bídu zejména u mládeže, klade referent budoucímu kněžstvu za největší úkol práci charitativní. Nutno plniti sedm skutků milosrdenství a pak i humanita

bude zbytečná. Charita činu, charita křesťanská přemohla pohanský antický svět.

Nato přednesl pozdrav katol. studentstva předseda ÚKSČs., jenž volal po upřímné spolupráci bohoslovců se studentstvem a zdůraznil, že nám tak velí nejen dnešní doba, nýbrž i Katol. akce. Po něm promluvil Msgr. Pöstenyi z Trnavy o významu Spolku sv. Vojtěcha pro Slovensko. Úvodem se zmínil o významu Velehradu pro česko-slovenské sblížení. Spolek sv. Vojtěcha, založený drem Radlinským již dlouho před převrácením, konal kulturně-náboženské poslání ve slovenském národě, věren vždy ideji národní. Dnes sdružuje 96.731 slovenských rodin. Pak přednesl svůj referát spisovatel E. M. Masák o katolické literatuře u nás, poukázav na významnou literární práci spolku bohosloveckých.

Odpoledne přednášel prof. dr. Cinek na téma: »Decenium smrti arcibiskupa Stojana a sto let slovanské knihovny bohoslovecké v Olo-

mouci.« Přednášející vykreslil situaci Círky u nás v dobách probuzenských a zvláště před r. 1848, o čemž chystá rozsáhlé dílo, týkající se národního probuzení českého kněžstva na Moravě. Odpoledne předsedal sjezdu Msgr. Jemelka, metropolitní kanovník olomoucký, jenž přivedl na sjezd faráře P. Kleitsche z Oršavy v Rumunsku. Dp. P. Kleitsch, ač původem Němec, spravuje duchovně velmi obětavě též naše krajany v Rumunsku. Též on několika vřelými slovy sjezd pozdravil a naznačil těžké postavení našich krajanů.

Po skončení sjezdových referátů vykonána společná modlitka.

Po ní konali bohoslovci výroční pracovní konferenci, které předsedal ct. Martinů, zástupce bohoslovců v ÚKSČs. Velmi čile zúčastnili se zde jednání bohoslovci slovenští.

Večer se konala v basilice děkovaná adorace. Ve středu se účastníci rozjeli po exkursích, zejména do Zlína a na Buchlov. Kněží odebrali se většinou na Stojanov, kde konali své exercicie.

Z dopisů

Ing. Alois Janáček:

PATNÁCT LET.

Patnáct let není tak dlouho, aby už byl čas psát memoiry. Přesto však těchto patnáct let, které nás dělí od šťastných chvil, kdy položeny byly v Hradci Králové — prvně na českém venkově — základy katolického studentského hnutí krajinského, ustavením SSS, vyplněno jest ušlechtilým snažením tolika mladých duší, že jest ku prospěchu poohlédnouti se zpět. Takřka celé tři studentské generace pracovaly tu na stejné myšlence a každá ji prožívala svým způsobem a za jiných poměrů, vyrůstajíc ve stále se měnícím prostředí.

Je jistě důkazem životnosti myšlenky, že trvá ve své podstatě nezměněna a dovedla k sobě připoutati studující mládež tak odlišnou od generace poválečné, zatím co jiná hnutí zanikala tak rychle, jak vznikla, nebo mění nejen své formy, nýbrž i vnitřní náplň.

Nikdy jsem nespátroval poslání studentského hnutí vůbec a krajinského zvláště v konstrukci spletitých programových hesel, nýbrž v prosté a dosažitelné snaze po vytvoření příznivého studentského prostředí, v němž by věřící student nebyl ponechán sám sobě v chaotickém přiboji různých lžimoderních myšlenkových a sociálních směrů, jimž mladá duše tak snadno pod-

léhá. Naopak, aby organizována byla cílevědomá péče o upevnění a prohloubení jeho vnitřního života a to stykem s ušlechtilými muži, radostným soužitím se sobě rovnými a stejně smýšlejícími, sebevzděláním, příležitostmi k činnosti společenské atd.

Prostředky jsou tu tak různotvárné a tak se mění jako se mění život a jeho potřeby kolem nás. S potěšením pozoruji, že dnešní studentská generace neuztrnula na formách spolkového života, jak my jej chápali, že volí a nalézá vždy nové cesty k duši studenta a zakládá svou akci stále na širším podkladě. Studentský tisk dokazuje mi, že žije a chce se vyrovnávat se všemi snahami, jež nové životní formy přinesly; podniky i krajinské stávají se stále významnějšími událostmi pro nejširší veřejnost. Co teprve říci o celostátních akcích, velkolepých poutích do Říma, zahraničních spojeních, jichž ovoce stále zřetelněji projevuje se jako významný klad i v celonárodní reprezentaci, ba i ve státní politice vnitřní i zahraniční! Je to soustavná, pozitivní práce, která si vynucuje respekt na všech stranách.

Jak jiné byly poměry před patnácti lety. Katolické hnutí vůbec a studentské zvláště, muselo vésti především boj o pouhou svou existenci — právo na život. Všechna energie spotřebována byla především ve směru obrany katolicismu

v národě proti zuřivým útokům revolučního kulturního boje, který vzplanul ihned po naplnění tužby po národním osvobození. Ve jménu této svobody ohrožoval pak vítězně zájmy církve až v samých kořenech.

Naproti tomu katolický tábor stál tu bezradný, zakřiknutý. Bude navždy chloubou tehdejší generace akademické mládeže, že ona v tomto všeobecném zmatku a defaitismu zachovala si jistotu a odvalu a první se ujala zrazeného praporu, aby jej zase pozvedla nad hlavy zástupů. Bude třeba, aby jednou zhodnocen byl tento vliv akademické mládeže popřevratové na nejširší vrstvy katolického lidu, který, elektrisován odvahou a výbojností mladých, se vzpamatoval a postavil znovu na nohy. Mladí nebáli se násilí, osočování, posměchu a nenávisti, jejich mládí jim nebránilo, aby užívali všech těchto zbraní — posvěcených účelem, na všech místech, kde se bojovalo, na schůzích, táborech, v ulicích, ve vřavě zápasů o katolické chrámy — v tisku. Zda kdo vylíčí to nadšení, jež se seskupilo kolem několika jmen, jichž současníci nikdy nezapomenou!

Tedy tato generace před vámi měla jiné poslání, a jestliže dnes je vám možno působiti v poměrném kulturním klidu, v okruhu stále se rozšiřujícím a je-li toto vaše působení i oficiálně, směrodatnými činiteli našeho státního života, se souhlasem kvitováno — to proto, že generace před patnácti lety se dovedla bít. Říká se, že svoboda národů se rodí v krvi, tak i idea se obrodí a zachová si právo na život, má-li nejen své milovníky, ale především bojovníky.

Bojovat dovede jenom mládí. Stáří se boji vyhýbá, neboť si libuje v klidu a v kompromisu. Ví, je těžko žít bez kompromisu, ale stejně těžko je zapřít své mládí. Proto také studentská generace poválečná a válečná ustoupila životu raději jako celek. Hledáte ta jména, která byla nositelem katolické akce před patnácti lety mezi slavnými? Kde jsou? Většinou zapadla. Legie těchto prvních bojovníků byla záhy demobilisována, aby se ujala slova diplomatická, vůdcovská vrstva, která se za frontou záhy zkonsolidovala, aby se ujala vedení, když největší nebezpečí minulo.

Mnoho se u nás nyní z uspokojení nad tím mluví, že u nás — v katolickém hnutí není problému mladých. Nevím, je-li to dobře. Dobře by bylo, pakliže naši mladí rozumně spolupracují a budují na tradicích, ale nebylo by dobře, pakliže mladí nejsou k rozeznání od starých a není-li v nich tvořivého, výbojného ducha, který by se občas postavil proti pohodlnosti zaběhaného systému. Nejen zevšednět, ale i zestárnout — nám nedej, Bože!

Problému mladých v našem hnutí snad doopravdy není, ale za to je u nás prozatím problém starých, to jest problém těch, kteří nedovedou zavčas umožniti činnost nových generací.

Ale čas je nelítostný vládce a generace se přece vymění. Proto s takovou láskou pohlížím na vás, poněvadž věřím, že ujme se vedení generace nová, čistší a nadšená — krev z naší krve. Bude to generace vaše, poněvadž v revolučnost obratu nevěřím. Tolik už po vás touží celá země! Připravujte se proto na svůj úkol, který vás v národě očekává, se vši důkladností a vážností. Zachovejte si čistou mysl a odvalu! Má se jedna generace učit od druhé! My vám nezanecháváme statků, ani vám nemůžeme předati moci, ale vizte, neboť vám můžeme předati svůj nejkrásnější statek — nezištnou lásku a nadšení pro zájmy vlasti i Církve — nezkalenou chytráctvím. A nezištnosti a nadšené práce bude brzy více zapotřebí než chytráctví.

I já ze své salakvardy posílám vám svůj srdečný pozdrav, neboť se těším z toho, že nezahynulo dílo za mé skrovné spolupráce před lety započaté, ale že roste a mohutní, aby přinášelo vždy lepší ovoce!

VÁŽENÁ REDAKCE.

Na dívčím sjezdě v Praze učinil kolega Krejza poznámku, že dívky málo píší do »Jitra«. Musím, ač nerada, přiznati, že měl zcela pravdu. Abych chybu napravila, rozhodla jsem se, že budu přispívati alespoň do rubriky dopisů, protože na nějaké články nebo dokonce básně, nestačí moje schopnosti.

Hned v prvním dopise obracím se na kolegu Krejzu. Prosím ho, aby mi napsal, doporučuje-li nám, katolickým studentkám, čísti knihy spisovatele A. C. Nora. Dále bych ráda věděla, co soudí kolega Krejza o Osvobozeném divadle.

Mimo kolegu Krejzu prosím i všechny ostatní kolegy a kolegyně, aby mi na můj dopis odpovídali.

S přátelským pozdravem

E—r.

ODPOVĚĎ KOLEGYNI »E—r«

Byl jsem dotázán, musím tedy odpovědět — ale poněkud rozmarně (se vši rozhodností odpírám každému právo výtky oficielnosti). Odpovídám jako jednoduchý soukromník.

Slyšel jsem o tom, že spisovatel A. C. Nor podnikal minulého roku přednáškové turné po středních školách, aby mluvil o sobě, o svém díle a o literatuře a umělcích vůbec. Na všech ústavech prý byl přijímán velmi sympaticky, stejně i jeho přednášky. Co by tedy bránilo tomu, aby stu-

dentky nepoznaly jeho dílo i přímo z jeho díla a nejen ze slov? Byl bych velice bledý a mluvil bych velice stíněně, kdybych měl doporučovat či odmítat. Kdybych byl ale examinatorem při maturitních zkouškách a ptal se na dílo A. C. Nora, žádal bych odpověď podloženou vlastní četbou. Ono je vždycky riskantní to rozhodování: mám, nemám. — V těchto sporných případech se doporučuje počítání na knoflicích u kábatu. Ale u studentek? Pomozte si jinak.

Co soudím o Osvobozeném divadle? — Jsem už hodně dlouho v Praze, znám hodně lidí, ale ještě ani argumenty dábelnými ani andělskými jsem nebyl vyhozen z kolejí do té míry, abych zasedl u Osvobozených. Divíte se? Já také. Ale to je takový můj tajný hřích nekulturnosti. Nebo bych měl opravdu o té kultuře Osvobozených nějaké pochybnosti? Mohu říci: veni, vidí, vici — t. j.: nešel jsem, neviděl jsem, zvítězil jsem? Co ještě?

Jsem jistě hrozně negalantní, že vám, kolegyně, na žádnou otázku neodpovídám přímo. Či by byla pravda, že pomotaná odpověď také odpovídá?

M. K.

NĚCO O OSVOBOZENÉM DIVADLE.

Osvobozené divadlo, čili Voskovec & Werich + Ježek + Jenčík + Hoffmeister jsou vesměs jména nová. A v tom už byl první úspěch O. D. u mladých. Divadlo bylo nové, dělali je mladí lidé, kteří mladé dobře znali a bylo Osvobozené. Bylo osvobozeno od šedivé divadelní tradice, koženosti a konvenčnosti, která svírala dosud každý divadelní produkt. Osvobození vytvořili své typické revue, které žily tím, co nesla doba. Ovšem, čím časovější je věc, tím snáze podléhá stárnutí a to, bohužel, pozorujeme i na O. D. I jednotvárnost by bylo možno vytknouti.

Chceme-li mermomocí pozorovat O. D. se stanoviska oficiálních kritiků literárních, hudebních a výtvarnických, pak O. D. je pestrá směsicí naturismu, futurismu, poesie civilisační, surrealismu, expresionismu, dadaismu, novoromantismu atd., zkrátka vesměs směrů nových, hlavně poválečných. Připočítat musíme ještě vliv klasického divadla řeckého a nejnovějšího ruského a francouzského.

Charakteristickou známkou revuí O. D. je, že jsou přímo přecpány dojmy, jichž se docíluje hudbou, dekorací, architektonickou úpravou jeviště, kostýmy, osvětlením atd. Děj probíhá rychlým tempem, takže divák nemá prostě čas se nudit a myslet na něco jiného, než na to, co vidí a slyší. A v tom je další tajemství úspěchu O. D.

Voskovec & Werich. Jejich velká zásluha je v tom, že dokázali bavit hlediště **vtipy bez dvojsmyslů a oplzlosti**, že odložili úlohy a sprototu všelijakých Kohoutů a Ferenců. Milostných konfliktů, pokud se ovšem v revuích O. D. vyskytují, neřeší. Jsou v první řadě clowni.

Osvobození dobře postřehli, že divadlo musí něco chtít, čili musí mít tendenci. V tomhle však neměli šťastnou ruku. Oddávají se salonnímu komunismu a farizejskému potírání zlořádu politických, společenských i mravních. Za prostředek zvolili satiru. Jak se však věc může brát vážně, když kárání vad dnešní společnosti se děje s takovou shovívavostí, že postiženého ani nenapadne, aby se styděl a chtěl nápravu. Satira Osvobozených říká: »Lidé, tohle dělat nemáte, ale nic si z toho nedělejte, že to děláte. Nejste sami, je vás víc postižených. Takové věci se dělaly a dělat budou. Po té stránce je O. D. nemravné a hluboko pod satirou na př. řeckou. Ani politickou satiru O. D. nelze brát tak tragicky. Jsem přesvědčen, že kdyby do O. D. přišel levý dělník (V & W jsou také leví), který viděl před tím třeba obrázek blahobytného p. Wericha u jeho vozu, že by prohlásil všechny Osvobozené za buržousty.

O. D. ovládla hmota (s tím souvisí i kult těla, projevující se různě) a z toho vyplývá vše, s čím nemůžeme souhlasit.

Chodme se do O. D. učit ne to, co se nám podává, nýbrž, jak se nám to podává. Forma, technika, prostředky jsou dobré a možno jich použití při 100% dobrém divadle. Světový názor nám nedovolí přijímat obsah. — **Hmotu oživit duchem!** Ctibor Mařan.

Všem Jitristům!

Chceme všem našim čtenářům přiblížit obsah »Jitra« pokud možno nejvíce. Snažíme se vyhovět všem letorám a všem zájmům, jež pokládáme za náležité k vytvoření rovných charakterů. Pište nám tedy o svých přáních a pozorováních.

Upozorňujeme na vypsání veliké soutěže v 2. čísle »Jitra«. — 1. odměna je cesta do Říma a několikadenní pobyt tam. Ostatní odměny této úměrné. Redakce.

---

raport

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí katolického studentstva čsl. • V Praze v září 1934 • č.

1

Katol. studentstvo a jeho požadavky

Resoluce XXI. řádné valné hromady Ústředí katolického studentstva čsl. na Velehradě!

My, katoličtí studenti, shromáždění na posvátném Velehradě u hrobu zvěčnělého arcibiskupa dra Stojana, obracíme se na celou veřejnost o podporu těchto spravedlivých požadavků:

A. Sociální poměry mladé inteligence jsou velmi neutěšené a proto žádáme:

1. Rychlé odstranění nezaměstnanosti mladé inteligence a to odstraněním numeru clausu pro státní a veřejné úřady, propuštěním přestárých a přesloužilců, propuštěním vdaných zaměstnankyň z úřadů, jichž manželé mají minimum existence pro svou rodinu, čímž se uvolní místo pro tisíce hladovících, mnohdy i graduovaných inteligentů.
2. Uzákonění nepřípustnosti zaměstnání pensistů, kteří mají dvojí, nebo vícenásobný plat a tak ubírají mladým inteligentům mnohdy i tu nejmenší existenční možnost.
3. Žádáme, aby byl uzákoněn zákaz nostrifikace diplomů cizinců, dokud dostatečně nezaměstnáme inteligenci domácí.
4. Necht' hodnotí se spravedlivě práce mladé inteligence a mládeže vůbec a tím spravedlivě se rozděluje národní důchod mezi budoucí zakladatele rodin československých.
5. Tyto sociální požadavky jsou i v souhlasu s požadavky veškeré mladé inteligence československé bez rozdílu politické a náboženské příslušnosti a proto obracíme se na příslušné státní úřady, zákonodárné sbory a vládu o jejich realizování.

B. Valné shromáždění s důrazem opětuje spravedlivou žádost o vrácení Strakovy Akademie v Praze k jejímu původnímu účelu podle přání zakladatele. Budiž tedy Strakova Akademie, jako už tolikráte bylo přislíbeno z kompetentních míst, aspoň v dohledné době tak vrácena, aby ÚKSČs. s podřízenými v Praze studentskými katolic-

1

kými organizacemi obdrželo dostatečný počet místností, potřebných k své existenci a rozvoji.

- C. Veškeré své požadavky chceme řešiti ve společném postupu se všemi mladými Slováky, zvláště katolickými studenty, voláme je k srdečné spolupráci a k vytvoření společného poradního orgánu.
- D. Valné shromáždění usnází se na těchto kulturních požadavcích:
1. Ať zvýšeno je kulturní niveau pro nižší třídy středních škol.
  2. Protestujeme proti rušení českých vysokých škol v Praze a v Brně, žádáme zrušení zbytečné německé techniky v Brně a řádné vybudování slovenské techniky v Bratislavě.
  3. Žádáme revisi učebnic, jichž obsah a tendence neodpovídá ústavě státu Československého, podle níž vyučování, tedy i učebnice mají být schodny s výsledky vědeckého badání a nemají útočiti proti náboženskému přesvědčení katolické většiny.
  4. Protestujeme důrazně proti persekuci, která se děje na středních školách na našem časopisu »Jitro«, který sleduje pouze kulturně-národní a náboženskou výchovu studentstva a tím řádně doplňuje podle zásad Katolické Akce náboženské vzdělání, na něž má každý přirozené a naší ústavou zaručené právo.
  5. Ústředí, jako součást Katolické Akce staví se pokorně do služeb Episkopátu naší republiky a zároveň osměluje se žádati o morální podporu našeho studentského hnutí a zvláště, aby středoškolská profesora náboženství a duchovní správcové vůbec se našeho hnutí aktivně ujali.
  6. Naše doba a poměry žádají zhuštění a prohloubení organizační sítě našeho hnutí, aby byly zřizovány tam, kde není dosti pevné studentské organizace, studentské odbory Katolické Akce a to pro Čechy v intencích nejdůstojnějšího Episkopátu a na Moravě v rámci Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, který je pověřen Katolickou Akcí. Katolická veřejnost přijme jistě tyto požadavky s plným pochopením a přispěje k jejich uskutečnění.

Sněmování katol. studentstva na Velehradě

30. červen a 1. červenec letošního roku patřily cele katol. studentstvu čsl. Posvátný Velehrad otevřel nám ty dny síně svého pohostinství, abychom zde v září památky sv. Cyrila a Metoděje, arcibiskupa dra Stojana přehlíželi výsledky celoroční práce a stanovili základní body budoucí činnosti.

Pracovní konference ÚKSČs. zahájena byla předsedou Krejzou v první den sjezdu, 30. června dopol., ve starobylém Slovanském sále. V lavicích před předsednickým stolem zasedlo přes 200 studentů, kteří zastupovali 67 studentských a 3 akademické spolky. Početná byla delegace bohoslovců a Slováků z Ústredie. Jednání zúčastnili se zástupci slovanských států, kteří přijeli na sněmování Slaviae Catholicae. První ujal se slova zástupce moravského metropolitů J. E. ndp. světicí biskup dr. Frant. Stavěl. Projevil radost nad řadami katol. akademiků a katol. studentstvem středoškolským, v němž vidí apoš-

toly křesťanství v naší zemi. Přinesl pozdrav J. E. ndp. arcibiskupa dra Prečana a současně varoval před tříštěním naší práce. Velehrad je mementem všemu Slovanstvu. »Nemařte svých sil v osobních bojích«, tak varovně zní jeho hlas pro studentské sněmování. Jen spolek, kde kvete jednota a svornost, kde zájem celku stojí vysoko nad zájmem jednotlivce, může býti respektován. Studentstvo odměnilo řečníka za tato zlatá slova souhlasným potleskem.

Významný referát přednesl univ. prof. dr. B. Vašek. Poukázal na jméno našich Sdružení, v němž je zdůrazněno sociální poslání katol. studentstva. Dnes toto jméno zůstalo, stránka sociální z naší práce však vypadla. Je třeba obnovit sociální působnost našeho hnutí ne k vůli jménu, ale proto, že to chce doba. Má-li studentstvo a inteligence rozsévat požehnání, musí stát sociálně na výši, musí být propagátorem sociálních pravd katol. církve. Pak bude studentstvo

mostem, po němž se budou vracet duše. Katol. student musí být heroldem sociálních principů křesťanských, musí zapalovat ohně sociálního citění na horách sociálního neuvědomení. Referát dra Vaška vystřídala programová řeč P. Daňhy, duchovního rádce ÚKSČs., jenž zdůraznil hlubší duchovní život katol. studentstva.

Odpoledne bylo v jednání pokračováno. Zprávy funkcionářů se nepodávaly, neboť měli je delegáti v rukou natištěné, takže byli o činnosti dostatečně informováni. Středem odpoledních debat byla otázka reorganisace ústředí a úprava jeho poměru k Moravsko-slezské sekci. Byly podány čtyři návrhy, jež vesměs žádají změnu stanov ÚKSČs. ve prospěch Moravsko-slezské sekce. Došlo k ostré výměně názorů, jež dokazuje, jak naše studentstvo zajímá se živě o svůj vrcholný orgán a jak mu prospěch hnutí katolického studentstva leží na srdci. Bylo nutno jednání dvakrát přerušit, až konečně byl přijat kompromisní návrh Č. L. A., který má sloužit za základ, na němž zvolená komise vypracuje přesný elaborát návrhu změny toho paragrafu ústředních stanov, jenž upravuje poměr Moravsko-slezské sekce k Ústředí. Vypracovaný elaborát stane se předmětem schůze nového výboru. SSSm Plzeň podalo návrh, aby příští valná hromada byla v Plzni, což však bylo zamítnuto, neboť XXII. valná hromada ÚKSČs. bude uspořádána v rámci sjezdu katolíků v Praze. Po návrzích uvažováno o nové kandidátce. Proti kandidátce, kterou podal odstupující výbor ve smyslu stanov ÚKSČs., podal kol. Novák návrh kandidátky, v jejíž čele stojí kol. Jaroš. Všemi hlasy přijata byla kandidátka druhá a ta byla dána ke schválení valné hromadě. Když dostavil se redaktor »Jitra«, zahájena byla rozprava o »Jitru«, jež vyzněla v úplný souhlas s vedením našeho jediného časopisu, jak po stránce obsahové, tak technické. »Jitro« se prostě líbí. Předsedův doslov pracovní konferenci ukončil.

Večer uspořádán byl ladný průvod k hrobu otce všeho katol. studentstva arcibiskupa Stojana, kde byl položen věnec. Několik krásných slov o lásce Stojanově k našemu hnutí pronesl P. Daňha. Pěvecký sbor Moravana zapěl hymny všech slovanských států, což působilo strhujícím dojmem. Druhý den odpoledne uspořádána byla 21. valná hromada, k níž došlo mnoho pozdravů od našich přátel a příznivců. V řadě projevů radostně byl uvítán pozdrav zástupce slovenského Ústredie, který volal po unii a živé spolupráci katol. studentstva českého a slovenského. Slova

radu a povzbuzení k našemu studentstvu pronesl Msgr. Jemelka. Za přípravný výbor kongresu Pax Romany vhodně promluvil dr. Hrnčíř. Za slovinské studentstvo pozdravil valné shromáždění prof. Smolej, za spolek Obnovu dr. Lev a nakonec promluvil i zástupce SKM Kolman.

Se zájmem vyslechli přítomní slavnostní referát profesora dra Cinka. Byla to řeč, vyzdvihující s velkým pochopením nesmírné klady působnosti arcibiskupa dra Stojana, velkého kněze, jenž za doby svého života upevňoval chrám Páně v naší zemi. »Stojan mortuus vivit,« pravil řečník k studentstvu. Ano, Stojan pro nás žije. Žije jeho dílo, plápolá oheň jeho odkazu, působí jeho příklad bojovníka činu. Velký mrtvý mluví především k našemu studentstvu. Proto přišlo studentstvo, aby se dalo na Velehradě ovanout jeho duchem a vstoupilo v jeho šlépěje, které je budou zahřívati.

Po referátu dra Cinka schváleny byly zprávy funkcionářů a výboru uděleno absolutorium. Ve volbách zvolen jednomyslně tento výbor: Předsedou JUC. Alexej Jaroš, I. místopředsedou JUC. Josef Banzet, II. místopředsedou JUC. J. Matějka, I. tajemníkem JUC. Frant. Kolman, II. tajemníkem JUC. Jáno Novák, I. pokladníkem JUC. Jan Jeníček, II. pokladníkem IngC. St. Langer. Členové výboru jsou: Ctp. Martinů, IngC. Ladislav Pospíšil, JUC. Václav Batěk, JUC. Vojtěch Kott, PhC. Milena Rodová. Odstupující předseda kol. Krejza děkuje výboru za spolupráci a loučí se s členstvem.

Řízení valné hromady ujímá se nově zvolený předseda, jenž spolu s novým výborem je vítán potleskem. Valné shromáždění projednává volné návrhy, připravené pracovní konferencí, přijímá resoluci, kterou na jiném místě otiskujeme a schvaluje zaslání telegramů ndp. biskupům, rektorům našich vysokých škol a významným představitelům katol. života čsl. Tím jednání ukončeno.

Minuly již ty nezapomenutelné chvíle našeho sjezdu na Velehradě, žít musí však jejich setba. Řada významných úkolů čeká nás v roce příštím, jež žádají součinnosti všech. Proto do práce ihned po prázdninách! Oživte činnost všech Sdružení, rozšiřujte řady členstva, udržujte čilé styky s Ústředím a získávejte širokou veřejnost pro svou práci! Kongres Pax Romany v roce 1935 v Praze bude nás stále burcovat, abychom nezaháleli, nýbrž pracovali k jeho zdaru. Pracujte čile a Bůh vám bude pomáhat.

Frant. Kolman, I. tajemník.

V minulém správním roce byly pořízeny nové odznaky katol. studentstva. Objednejte v Ústředí každý svůj odznak! _____

České katol. studentstvo v Ružomberku

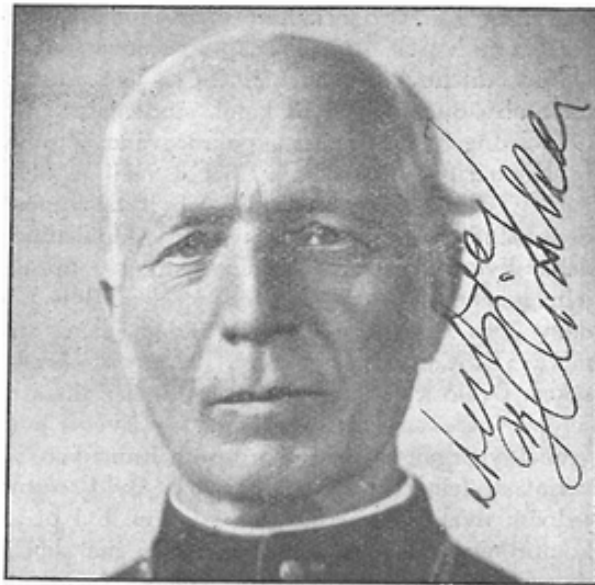
Ve dnech 3. až 10. července byl Ružomberk svědkem nadšené manifestace mladých katolíků slovenských a českých. Slovenská katolická mládež v čele se studentstvem, se sjela, aby podala důkaz své vděčnosti Andreji Hlinkovi, který v těchto dnech jubuluje ve svých 70 letech.

Zešedivělý kněz, Andrej Hlinka, vůdce nového Slovenska, velký orel podtatranských krajů v čele mladé katolické inteligence dal v těchto dnech svého, práci posvěceného, života svou celoživotní práci k veřejné kritice. A můžeme říci, a na to jsme hrdí i my, čeští katoličtí studenti, že v těch chvílích Andrej Hlinka vzal do dlaní své srdce, aby je, hořící láskou k svému drahému národu, podal mladému Slovensku jako příkaz další práce na poli národního života. Čtyřicetiletá skupina katolického studentstva českého přišla ke svým bratřím Slovákům, aby jménem všech stejně katolicky smýšlejících českých studentů prohlásila, že je již konec všemu rozdělování, všemu sýčkování a bourání. Že nikoliv již sliby, ale otevřená odhodlanost budou oporami naší vlasti a našeho státu.

České studentstvo bylo v Ružomberku přijato nadšeně a slavnostně. Vážnost všeho jednání a konferování ukázala, že v těch dnech ty třetí generace — česká a slovenská — že si porozuměly a pochopily, že zbývá jen jedna cesta, která povede ke krásné shodě a bratrskému soužití, že všechna budoucí práce spočívá v mladých.

Jestliže za daných poměrů ti, co jsou odpovědní za vedení osudů našeho státu, nemohou nalézt cestu k sobě, je to bídná přetvářka a falešné sobectví. My mladí jsme se přesvědčili, že nic nestojí v cestě upřímnému vyrovnání a srovnání. Ten, kdo netouží a urychleně se nesnaží získati svého bratra, ten nemyslí na prospěch státu. Historie a dnešní doba ukazují nutkavě, že svoboda naše, politická i kulturní, je podložena jen těmi dvěma sloupy — Čechy a Slováky. A oba ty pilíře stojí stejně a rovnocenně, střežíce velikou stavbu všech našich nadějí. Jen svár by byl příčinou, kdyby ta vznešená stavba naší svobody stala se hrobem a ne kolébkou úspěšné budoucnosti našeho státu. **Politický a hospodářský anarchismus musí být nahrazen čistým katolickým bratrstvím a bude zachráněn osud Čechů a Slováků.**

Mladé generace katolíků českých a slovenských jsou připraveny. Obě generace se dovedly včas vychovati pro život ve věrnosti k Církvi, ke svým národům a k obapolnému bratrství. Nadcházející léta budou velikou zkouškou a napětím. Budoucnost bude patřit těm, kdož dnes se po-

Msgr. Andrej Hlinka

staví na pevné základy. Je třeba koncepce a linie. Obě generace v rámci všech mladých budou tvořit 20. století. **Pominula doba chimérických teorií a nastává doba činů. Nastupuje generace nová, která bude budovati nový řád.**

Andrej Hlinka tuto generaci na Slovensku vychoval, dal jí linii, dal jí koncepci a naučil ji milovati Církev a národ. Hlinkova největší zásluha bude provždy spočívati v tom, že, ač sám kmet, dovedl odvážně postavit do prvních řad svých bojovníků lidi mladé. A tak je Slovensko silné. Čeští studenti byli odkázáni ve vývoji dnešních poměrů sami na sebe. Oni neměli těchto nezištných veřejných vůdců. Sami se probili ku své linii a na frontu nového řádu.

Ružomberok ukázal skvěle, jak v jednom šiku stanuly vyrovnané řady Čechů a Slováků — mladých katolíků. Stejně lásky, stejně nadšení, stejně odvahy!

Mladí katolíci již dlouho trpěli sobectvím starších generací. Dnes chtějí nastoupiti sami a ve svorné spolupráci Čechů se Slováky vykročiti vpřed, aby drahému státu dali nový řád.

Otevřené slovo a podání rukou k okamžité spolupráci — to bylo poslání českých katolických studentů v Ružomberku. Nová budoucnost se blíží.

Miloš Krejza.

Andrej Hlinka: »Není žádné překážky, ani obtíží, abychom my, katolíci-Slováci, nespojili se s Vámi, českými katolíky.«

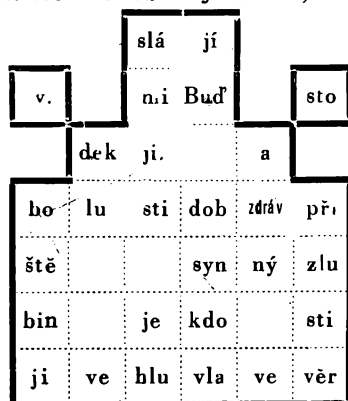

?????????
 Korespondenci, týkající se této rubriky, přijímá: Voj. Maňoušek, red. Svitávka u Boskovic, Morava.
 ??????????

I. TURNAJ.

1. KONÍČEK. — J. Čichoň, Lib.

2. SLOUČENKA. — J. Stehlík, Brno.

Sportovní výkon a zájmeno;
 známého spisovatele jméno.

3. ROZŠIŘOVAČKA. — Sl. prof. Mašková
 N. Drahanský.

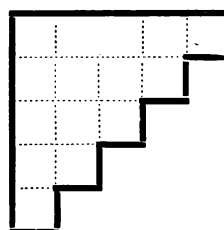
souhláska
 řecké písmeno
 je trojí v češtině
 lat. gen. ostrova v Střed. moři
 křestní jméno lidově
 základ státu

4. PŘESMYČKA ZEM. — F. Horák, Bosk.
 T A S O V ! T R Y K Y ! E !

5. VÝPUSTKA. — Cid, Tišnov.

V ohně zárodku když hláska chybí,
 vajíčko tu máme ihned rybí.

6. ROHÁČEK. — M. Galušková, Řepčín.

strom
 láskou raní
 řeky brázdí
 kůň (s háčkem)
 písmeno

7. SLOUČENKA. — M. Reichová, Kut. Hora.

Rybář z Písma u pole je kusu.
 Písmenem končí celek, původce formy,
 básnického vkusu...

8. REBUS ZEM. — B. Štefková, Olomouc.

O = TN

9. RÁČEK. — A. Vičarovi —uč—

Zloděj kdes v chvatu o hlavu přišel;
 trup jenom našli pod přídí lodní
 bez hlavy — ráčkem — rostlinu vodní,
 o níz jsi věru jistě cos slyšel!

10. PROTIVKA. — J. Plachetský, V. M.
 M Ě J M Ě N Ě !

NECTNOST OTCE VLASTI. »Už jsme o výtečných vlastnostech Karla IV. slyšeli dosti. Znáte také nějakou jeho nectnost?« — Celá sekunda se hlásí... — »Nu, pověz, Lavičko!« — »Prosím, von měl Karel IV. nectnost, že zakládal školy!«

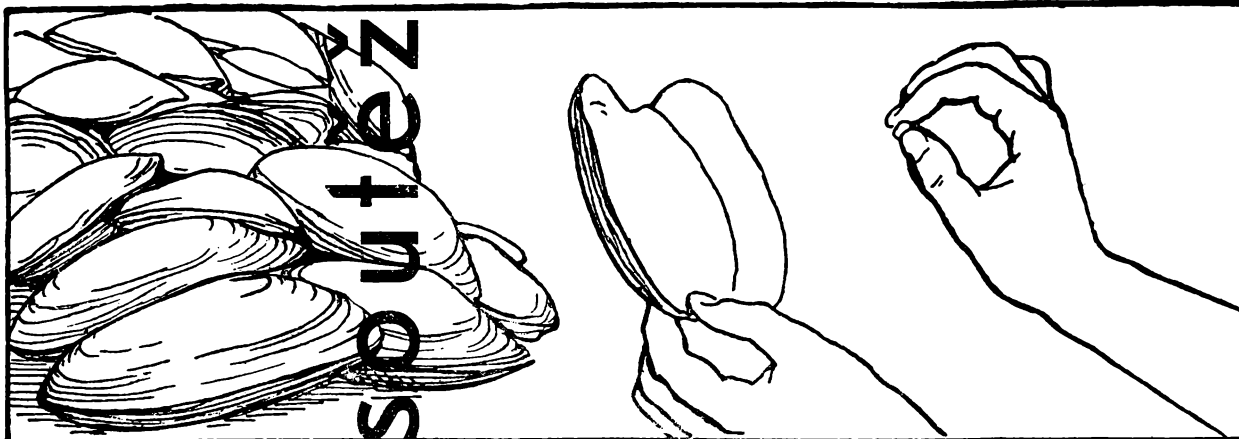
TI STUDENTI! Profesor vysvětluje žactvu, jaká je to neopatrnost, přejede-li vozka člověka. Zkoušeje, zda pochopili dobře pojem neopatrnosti, táže se: »Kdyby mne rozdrtilo auto, jedoucí velkou rychlostí, co to znamená?« — Hlas ze zadu třídy: »Aspoň dva dny prázdnost!« — Jak bys našel, Vařeko, Kamčatku? — Šel bych přes Rusko — a — nakonci bych se zeptal policajta.

ZLATÉ PERLY. Vzácná kniha je ta, kterou dostaneme zpět, když ji půjčíme. — Pozastavíme se nad otázkou, zda kdákají mravenci, když snášejí vajíčka. — SSS a SA: jakási shoda! Mozečky pracují na rozpuštění našich SSS...

LISTÁRNA. Milému hádankářstvu:

Pozdrav a dík za různé projevy přízně v prázdninách! Je mi ctí, že po třetí přebírám rubriku. Po dosavadních zkušenostech je nutné něco změnit, zlepšit, přinést nového... Podle toho, jak četná a čilá je spolupráce hádankářů s pořadatelem, jak se přispívá a řeší, vypadá rubrika. Vítám nové přátele, volám staré, známé, kteří v posledních ročnících se hlásili k hádankám. — Pomozte mi v práci, poraďte, nebojte se psát i výtku a stížnosti!

Řešení se bude posílat vždy ze 2 čísel. Šetřte, stačí koresp. lístek, na němž možno poslat i příspěvky hádankové. — Všimneme si nových směrů hádankových, slabším vždy vyjdeme vstříc lehčími druhy hádanek. — Máme nachystány pěkné odměny! — Radostně byli překvapeni hádankáři v min. roč. odměnění. Skoro všichni kvitovali příjem odměny. Hodnotné knihy se jim líbily. — Nuže, do práce; těším se na vaše příspěvky a sdělení. V 2. čísle více! Pozor na soutěž v 10. čísle (červen)!

*Jako perly, jež nalézáte v mušličích perlových,
budou vaše knihy, jež vydáváme v naší edici »Jitra«.*

Barok

Pět studií:

Dr. Bohdan Chudoba: Počátky barokní myšlenky

Dr. Zdeněk Kalista: Úvod do politické ideologie baroka

Dr. Josef Věšica: O české barokní poesii

Dr. Jan Ráček: Slohové a ideové prvky v barokní hudbě

Dr. Albert Kutal: Výtvarné umění baroka

Tyto studie, tj. pět studií dra Chudoby, byly předloženy v cyklu přednášek, pořádaných SKA Městem v Brně. Vycházejí jako 4. svazek edice »Jitra«. Takto se dostanou do rukou studentů, u nich jim podaly správný obraz doby, o níž stále uměle jsou udržovány představy jako o době »temna«. Všechny studie vynikají jasností a historickou průkazností.

Svatí a lidé.

Mgr. Jan Dominik Pecka.

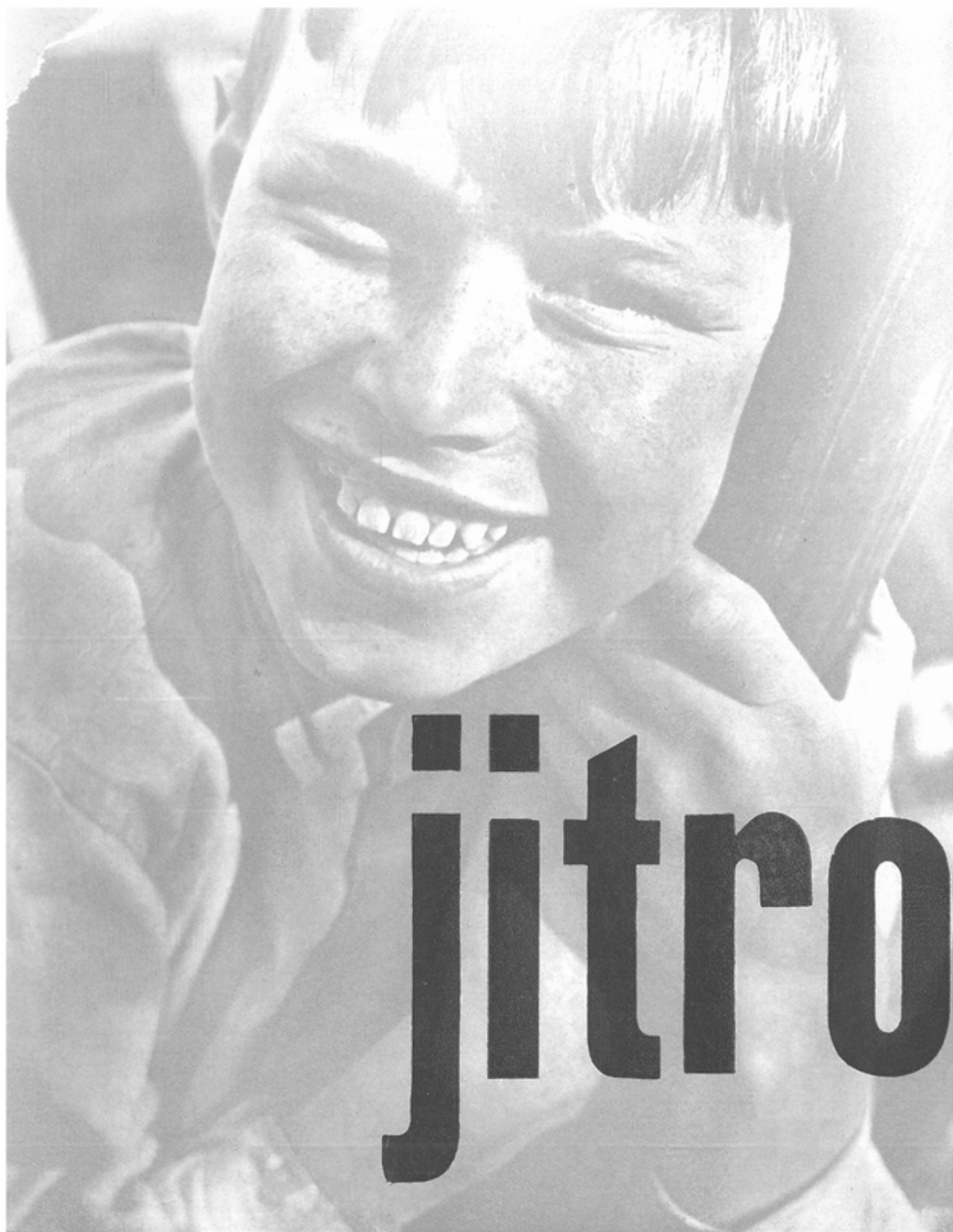
Druhý svazek edice je věnován tématu tak vhodnému naší době, v níž si L. Bloy posteskl: »Jest jenom jeden smutek to jest, že nejsou svatí.« Světci, toť vojsko Boží, jediní si uchováli lidskou osobnost. Jen oni se zprostili své doby, která se ve svém duchovním obsahu podivuhodně ochudila. Dnes už je velmi málo osobností. Je jen stádo individuí lidských. Pecka svým aforistickým slohem, vtipnou zkratkou dovede zachytit to nejdůležitější ze života světců, ať je to sv. Kateřina Alex., sv. Benedikt, Josef Gabre, sv. Terezie z Lisova, sv. Alexius, sv. Alois, sv. Josef Kupertinský nebo sv. Václav. Nemyslete si, že jsou to objemné svazky životů svatých. Před tím má Pecka strach. Zachycuje jen střední drama světcova života a nezapomíná, že i poznání svatých přivádí ke Kristu. Je to o tom světcově obrácení J. Langbehna. On je tu zástupcem lidí. Knížka má výkonnou obálku S. Langra.

Gotické květy:

Básně Miloše Krejzy.

Svazek prvních lyrických básní M. Krejzy, pěkně upravený, linoleotypy J. Votýpky; vyšel jako 3. svazek edice. Krejza je naladěn ke gotickému katolictví, aniž by se však dal vytrhnouti ze své doby. Velmi sympaticky působí myšlenková struktura celé sbírky, která je rozdělena na dva oddíly. První z nich Gotické květy, je inspirován střetnutím dvou od sebe vzdálených duchovních světů, gotiky a moderní doby, mezi něž je rozstěpena citlivá duše básníka, která ve stínu gotických architektur sní o cizích světech, kdežto oddíl druhý, Ve stínu staré zvonice, uniká do klidu vesnic, kde je člověk blíže nebi a prostě velebil víry. Tu Krejza vysílá své modlitby k Bohu. Váz básníkův je prochnut horoucím votem vnitřním a dalekým pohledem.

Objednávky obrátem vyřizuje edice „Jitra“, Praha II., Spálená 15

časopis katol. studentstva čl. ● ročník 16 ● **2**

jitrO časopis katolického studentstva

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Admini-
ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitel-
pro studenty na půl roku Kč 6.-, na rok Kč 12.-, pro nes-
Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ●
je považován za odběratele a jest povinen včas předpla-

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro
„Jitro“. Uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

---

raport organizační příloha „Jitro“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. stu-
dentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“
(raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

1. čísla : P. Lippert S. J. : Člověk celý. ● T. V. : Houbaři. ● M. Krejza: Všemi hlasy
ano. ● Franz Werfel: O Bohu. ● Texty. ● Zasedání výboru Pax Romany. ● Kultura.
● Pro sjednocení Slovanstva. ● Dopisy. ● Raport č. 2. ●

---

zprávy dopisovatelům:

J. Č. Potvrzujete a opakujete jen to, co napsal M. Krejza.

E. M., Brno. Věc je dobrá, ale zatím ji odkládám. Bude se mi hodit do čísla
květnového.

J. D. Na Váš věk pěkný náběh, ale ještě nevyhovuje.

efpé: Do prvních čísel se nehodí.

E. J. Oba příspěvky trpí generalisací. Byl by z toho poprask.

F. X. S. Vaše loňská lyrika byla mnohem lepší. Kdyby v tom nebyly vlivy Wol-
kera, řekl bych asi, že je v tom trochu sentimentality.

Kuduliša: Obecné meditace, k tomu po obou stranách papíru. Sazeč je také
člověk.

Jana Marie T. Opravdu abstraktní verbalism. Vaše paní profesorka má trochu
pravdu. Pokušte se vidět konkrétně, bylo by Vás škoda, kdybyste se nám ztra-
tila v takových mlžných neurčitostech.

Nedokonalý: Nu tak se zdokonalujte.

Supra. Kresby se mi líbí. Ať to rozhodne pan technický redaktor.

„Pro Boha a pro vlast!“ toť program katol. studentstva

J I T R O

časopis středoškolských

studentů katolických

Ročník XVI. Číslo 2

V Praze v říjnu 1934

Peter Lippert S. J.

Člověk celý

Něčím celým může býti jen ten člověk, který jest vřaděn do celé skutečnosti, tedy i do nekonečnosti Boží a který je zapojen ve vztahy světa Bohem stvořeného. Člověk není jen tělem, jest i duší, není jen jedincem, jest i údem společnosti, a to nejen jedné, nýbrž i více společností, není jen bytostí časnou, nýbrž i bytostí věčnou, není jen bytostí poznávající, nýbrž i chtějící, nemá jen cit, nýbrž i rozum, a naopak nemá jen cit, nýbrž i rozum. Jeho síly, jeho úkoly, jeho vztahy jsou nesčetny a on je musí všechny spojit v celek. Nesmí vytrhnouti jednu část a na ni se omeziti, nemůže říci: mne se dotýká jen co je tělesné, nebo: mne zajímá jen vlastní osoba; jak se daří druhým lidem, jest mi jedno. Nemůže říci: jsem jen badatel nebo jen umělec; neboť je také občanem, jest také služebníkem Božím. Nemůže říci: žiji jen přítomnosti nebo času pozemskému; musí, ať chce nebo nechce, žíti i budoucnosti, ba věčnosti. Musí vždy a v každém okamžiku býti něčím celým, to jest musí užívati všech svých sil, musí dbáti všech svých vztahů, musí plniti všechny své úkoly a povinnosti.

Rozkoš, radost, požitek, i nejduchovější a nejsvětější radost jest vždycky jen částí, dílčím zjevem, jest něčím, co jen hodinu nebo okamžik uchvacuje, co se dotýká jen těla nebo jen rozumu nebo jen citu, co hýbe jen tímto jedním člověkem nebo snad ještě několik málo lidmi. Každý požitek jest jen výseč a ne celek. Proto musíme tuto výseč opět včleniti do celku a uvésti v souvislost s ostatními částmi. Proto jen člověk celý a celek života svého na zřeteli mající může míti právo na nějaký požitek; jinak vytrhuje něco ze souvislosti, ruší jednotu, kazí soulad, vytváří nelad a činí svůj požitek něčím zlým. Člověk celý uvede každý okamžik, každou jednotlivost, každou radost a každou bolest svého života v harmonickou jednotu. Svě zotavení uvede v soulad se svými silami a schopnostmi, s požadavky svého povolání; své jídlo a pití odměří podle potřeb svého těla; radost z přírody a z umění učiní přiměřenou potřebám svého vnitřního vzdělání; krásné obcování s člověkem i nejdůvěrnější styk s člověkem nebude oddělovati od nesmírné odpovědnosti, kterou nám každý styk s člověkem ukládá; a zvláště potěšení, jehož mu skýtá žena, nebude odlučovati od odpovědnosti za toto ženské srdce ani od odpovědnosti za příští pokolení, ani od odpovědnosti k společenstvím, v nichž žije, k svému národu a své církvi. To právě je zvláštní a tajemné, dokonce nesmírně tragické v našem životě, že i naše nejosamělejší chvíle a naše jednání v nejosamělej-

ších chvílích má následky jdoucí do nekonečna, až do hlubin duše, do dálek sociálního života, až do věčnosti. Vznikají-li takové následky, jsme za ně i odpovědni, musíme je viděti, uvážiti, zkoumati, musíme z nich vydávati počet sobě a jiným, především však Bohu.

(Von Christentum und Lebenskunst, J. Müller, München 1933, S. 148—151.)

F. X. Horák

Bouře

*Sírný víchr
valil se zemdleným,
sluncem žehnutým krajem.
Klikatý blesk
oslnil zjizvené,
rudně jiskřící nebe.
Těžké slzy
stařeny oblohy
stékaly třesnutě v zem.*

T. V.

Houbaři

»Kluci, ty prázdniny v Brně jsou otrava,« zamračil se Vnislav Kytka, takto studující přírod. — »Jsou,« přisvědčil Justinián Břitva, pravař, i Bolemír Nožejk, medik. I Nezamysl Klepátko, skoroprofesor filosofie s tím zamyšleně souhlasil. »Víte co, rostou prej hříbky, co abychom na ně pro změnu taky vyrazili,« navrhl Vnislav. Tři hlavy kývly. »Tak o pěti!«

Ráno Bolemíra nemohli vzbudit. »Dej mi pokoj.« Šli tedy sami. »A hodně přineste, ať si nasuším,« volala za nimi maminka Nezamyslova.

Slunce vstává na bezbarvé, čisté obloze a vtahuje přádenka dlouhých, zlatých nití do temného lesa. Celá krajina je růžová a modrá. Pastelově modré páry halí lesy i růžová, zoraná pole. Stromy na pokraji lesa jsou celé růžové a zlaté. Stojí tiše a uctivě uhýbají černými dlouhými stíny slunci. Jasně, čisté podletní ráno měkce a radostně vchází do lesa. Hraje si na zemi zlatými penízky, črtá dlouhé zlaté čáry, stéká po stromech. V houští z nížiny se táhne lehká mlha, halí je šerem a dopovídá ještě tajemnou báj nočního lesa, ale již i tam se dere vítězný den a svojí jasnou určitostí a pravdivou prostotou plaší vše tajemné a chmurné. Les je tak tichý a usměvavý . . .

Na pokraji lesa se objevily tři postavy. Houbaři. Teď vkročili do lesa. Zastavili se zřejmě dojati tichou velebností a posvátným klidem, s jakým je přijal. Myslíte? Ó, ne; to nejmenší z nich, obtloustlý, ale jako rtuť bystrý pravař Justinián se zahleděl na tabulku »Vstup do kultur zakázán« a pod ní na vích slámy. — »Vidíte, kluci, hájič,« obrací se k druhým dvěma, »jediné znamení, kterého se ještě používá . . .« najednou se trochu zarazil. Nedaleko nich se mihla světlá dívčí postava. Justinián jen hodil bystrýma očkama a už mluvil dál, jak když tiskne. »Víte, to máte ze středoevropského, honební regál . . .«

— »Nevotravuj nás, jo,« otočil se k němu Vnislav. Ale Justinián mlel svou dál. Najednou se zarazil. »Dybych jen věděl, kterýho roku.« Zavrtal prstem do čela. »Já si musím vzpomenout.« Zpomalil krok. Druzí dva ho předešli. Justinián zůstával vzadu. Najednou se Vnislav otočil. »Kde je ten advokát?« Zapátral očima, Justinián nikde. Zavolal, nic. Nezamysl sebou trhl, jako by se probudil a promluvil s nepřítomným pohledem. »Dyt se vrátil domů, aby se podíval na příslušné datum, které mu z paměti uniklo.« Vzdychl a sklonil hlavu. Vnislav se na něho podíval s politováním. »Prosím tě, nebásni, to bys udělal leda ty. Ale on spíš zmizel a nabídl se za rytíře a průvodce sousedovic Maňce, mně se zdá, že jsem ji tam viděl se mihnout. Šla taky asi na houby.«

»Neviděl jsem nic,« podotkl trochu nakvašeně Nezamysl. — »Což ty, ty nikdy nic nevidíš, no pojd', půjdem sami, ten se k nám už nevrátí.«

Rozešli se po lese. Vnislav hleděl po zelených stromech, zlatých pruzích, vdechoval syrovou, nakyslou vůni tlejícího listí a pařícího se mechu. Jehličí praskalo pod nohama a taková roztomilá, usměvavá pěšinka přímo táhla nahoru na paseku. Vnislav poslušně běžel po ní.

Paseka zářila tisíci démanty. Každý lístek byl potažen šedým jiskřivým závojem rosy. Babí léto dlouhými, hustými stehy sešilo zlaté květy třezalky s fialovými očima hořců. Ty stehy teď v slunci byly zlaté a na zlatých těch nitích navlečeno bylo tisíce drobných, jiskřících perliček. Vnislavovi se zdálo, že slyší jemné vyzvánění fialových zvonků. Zatím to ticho tak zpívalo. Opatrně se vyhnul rudým kapkám slziček. Rozhlédl se kolem sebe. Nebe se zatím již nadýchlo do bleděmodra. Nejasný západ vyslal růžovému východu celé stádo beránek. Vnislav hleděl, jak běloucí beránci putují tiše po celém nebi v dlouhých řadách, dalekým pruhem, spojující západ a východ. Pak se zrakem smekl níže na rozlehlé lesy. Bílé, husté chumáče mlhy se táhly nad nimi, zahalovaly je, trhaly se a zas táhly dál k modrým kopcům, vystupujícím v několika řadách za sebou a tvořily z nich pohádkové, tajemné velehory.

Celý ten kraj s modrozelenými lesy a růžovými poli, zaplavený bílými chomáči mlhy a zalitý zlatě sluncem, byl tak úchvatně krásný, že se Vnislavovi až dech zatajil.

Teprve po chvíli si vzpomněl na Nezamysla. Rozloučil se dlouhým pohledem s různými obzory a seběhl pěšinkou dolů. Nezamysla nebylo. Zavolal. Nic. »No, snad ho najdu,« utěšil se, »teď abych místo hub hledal Nezamysla.«

Nešťastný Nezamysl se zatím zahloubal. Řeše v duchu těžký problém teorie o nadčlověku, pozastavil se a zahleděl do země. »Hle, hřib obecný,« řekl si, vida v mechu sympatickou hnědou hlavičku. »Seberu-li jej, nebude-li to egoismus? Zastávám-li altruismus, měl bych ten hřib tu nechat, aby měl můj bližní nad ním radost, najda jej.« Nezamysl se zamyslel, v myšlenkách vykročil a krácel maně dál. Na hřib zapomněl. Za půl hodiny zakopl o pařez a zastavil se. Problém měl už dořešen. »Jak jsem však na to přišel?« zarazil se. Teprve po chvíli si vzpomněl na hřib. Otočil se a šel zpátky.

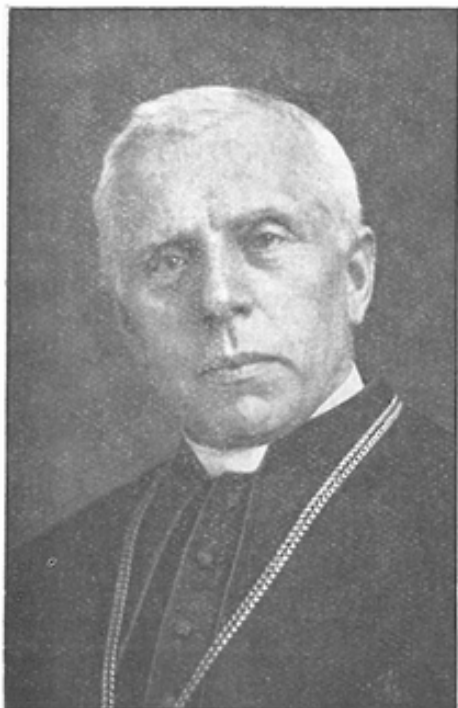
Vnislav Nezamysla nenašel. Pobavil se s veverkou, potoulal se po lese, pozoroval srnu, našel sojčí pířka a k poledni, když už měl hlad, vrátil se domů.

Donesl si kytici bleděfialových, něžných, křehoučkových ocúnů a plnou aktovku. Maminca hned se na ni vrhla, ale div neomdlela, když z aktovky kromě kamení a brouků se vyplazil krásný exemplář užovky. Vnislav si ji donesl do terraria. »Pán Bůh s náma, ty blázne, a kde máš hříby?« Vnislav vytáhl z kapsy dva usmolené, mikroskopické hříbky.

Nezamysl se vrátil až večer. Zabloudil až kamsi k Veverčí. Uplakané, ustrašené mamince podal jednu zelenou žabinu.

70 let J. E. ndp. dra Šimona Bárty, biskupa českobudějovického

Vzácný jubilant J. E. dr. Šimon Bárta

Celá diecéze budějovická s úctou vzhlíží k svému arcipastýři, který se 27. října letošního roku dožívá vzácného věku sedmdesáti let. J. E. ndp. biskup dožívá se svého jubilea v plném zdraví a svěžesti. Přes své vysoké stáří stále intenzivně pracuje, namáhá se a otcovsky se stará o duše sobě svěřené. Úřad tak těžký zastává ndp. biskup s obdivuhodnou vytrvalostí, jsa si plně vědom důležitosti a odpovědnosti svého úřadu v době tak těžké, kdy je třeba být na stráži a hájiti ze všech sil zájmů církve. To vše plní J. E. svědomitě!

Ndp. biskup narodil se 27. října 1864 v Žimuticích u Týna n. Vlt. Středoškolská studia konal na českém gymnasiu v Čes. Budějovicích, kdež také r. 1884 maturoval. Bohosloví studoval v české koleji v Římě, kde načerpal jistě mnoho síly a plno ideálů pro těžký úřad kněžský. Na kněze byl vysvěcen r. 1889 od J. Em. kardinála Julia Lenti v basilice sv. Jana v Lateráně. Navrátil se z Věčného města do vlasti, byl ustanoven za kaplana v Sedlici u Blatné. Za dva roky nato byl ustanoven praefektem v student. semináři

a zároveň prof. náboženství pro nižší třídy gymn. v Čes. Budějovicích. R. 1893 stal se profesorem náboženství na gymnasiu v Pelhřimově, kde ztrávil plných patnáct let. Až roku 1908 je povolán za profesora náboženství na českém gymnasiu v Čes. Budějovicích. Již roku 1911 byl jmenován biskup. notářem a r. 1917 českým konsistorním radou. Konečně 16. prosince 1920 jmenován byl od J. Sv. papeže Benedikta XV. biskupem českobudějovickým. Roku 1928 je pak jmenován čestným doktorem české bohoslov. fakulty v Praze.

Ndp. biskup je ctěn všemi diecesány a neméně i katol. studentstvem. Vždyť on, který tolik let mezi studenty působil, jistě ví, co chtějí, čeho potřebují a vždy jim byl nápomocen jak jen nejlépe mohl. Vzpomínají ho s láskou jeho bývalí žáci, jimž v hodinách náboženství vštípl tolik dobrých rad pro život, a vzpomínají ho s láskou i nynější studenti, do jichž semináře vždy rád zavítá. Je to vzácný člověk, vzácný kněz i biskup. My, jihočeští katol. studenti a studentky, připojujeme se k přání všech diecesánů a prosíme Všemohoucího, aby nám zachoval našeho milého p. biskupa ještě dlouhá léta ve zdraví, aby mohl ještě dlouho svůj těžký úřad zastávat.

—al.

»Buďte přesvědčeni, že Církev katolická se nikdy ryzí, jistě dokázané pravdy nebojí. Ale bojí se o duše, zvláště o duše mládeže a zejména akademické mládeže. Bojí se o ně, aby nebyly otráveny, ne vědou, ale spíše duchem a jedem lživědy, pavědy.«

Arcibiskup dr. Leopold Prečan.

Hoře

Pavel Voznica

Dva modré, hnědě pruhované kabáty, dvojce šedé pumky, dvojce bělohnědé kecky a hlavně: dvě obrovské, vyduté, rozbité aktovky značí stav: studenti. Státní čsl. . . .

»A jak jste se odtamtud dostali?«

»Zcela jednoduše. Považ, nás, kvintány nechat po škole jako nějaké primánky! »Fela« tam chvíli s námi seděl, pak sebral klobouk, zasyčel něco o raubířích, zamkl nás a štrachal se se schodů. Čekali jsme půl hodiny, hodinu, pak slezl Zdeněk Ondřejů po okapové rouře, doběhl k »podúředníkovi« pro klíč a dostali jsme se ven. Ten starý paprika — vždyť ho znáš — na nás dočista zapomněl. Zvonil potom v 10 hodin večer na »podúředníka«, že prý zamkl v kvintě kluky. Jó . . .«

Svěží, jakoby stále udivený hlas růžového kluka byl přerušen nevčasnou otázkou staršího kolegy:

»A latinu už umíš?«

»No, našel jsem si slovíčka. Ta je až v pátek. Jó . . . v nábku byla švanda! Chtěli jsme ti dohrát našeho kátu, víš, Tichona, tak jsme k němu poslali Anču Sedlákovou — víš, tu s hnědýma očima —, aby se zeptala, smí-li dát kluk děvčeti hubičku. Ale ten ji umyl!«

»Proč prý by ne . . ., ví-li o tom maminka . . .«

»Podívej, už půl šesté. Pá, musím na trénink. Přijdeš zítra?«

»Přijdu. Nazdar!«

»Ahoj!«

*

V krajině, tak krásné jako je tato, nemohu nevzpomínati na Vás a posílám Vám mnoho pozdravů. Doufám, že jsem Vás neviděla naposled, neboť nadšený a ohnivý kolega je mi vskutku velmi sympatický. Bylo by mi milé, kdybyste i Vy

»Co to tam máš? Nechce se ti už spat?«

»Nechce, mami! Mám ještě chemii. Mendělejevova soustava . Prvky halové . Skupina kyslíku . . .

*

*Když z šedi bludných cest
se vracím sám, ach sám,
sbíraje pel s těch květů,
jež nebudou již kvést,
když srdce svého chrám
s úzkostí zavírám,
dech lásky z Božích úst
necítě pro bolest,
jen z lesku očí Tvých
svůj osud čísti smím.
Věř, bolest . . .*

Než zalepil obálku, zadíval se na bílé místo pod poslední řádkou; napsal tam drobným písmem: Karel Bor.

*

Prší. Šedé kapky deště bijí do oken čítárny, jež se stala útočištěm několika mladým lidem, utrácejícím svůj čas na dlažbě ulice. Černá dívčí hlava se znaveně sklání nad stránkami časopisu. Najednou vytřeští oči a rozesměje se nakažlivým zvonivým smíchem. Halo, halo . . . Radiojournal Praha . . .

Když vstoupil druhého dne Karel Bor do třídy, udýchán prudkým během, dvaadvacet párů očí se zvědavě obrátilo ke dveřím, dvaadvacet obličejů vypuklo v zvonivý smích.

»A je vůbec tak hezká, Karle?«

»A jaké má oči?«

»Karle, napiš na mě báseň!«

»A kudy to chodíte po bludných cestách?«

Mučení počalo . . .

*

Vyběhl ze školy, neohlížeje se vpravo ni vlevo, spěšně vysekl několik poklon, předbíhaje profesory, a pádíl domů, aby utekl výsměšným obličejům rozdováděných kamarádů. Nezastavil se až u dveří, nabral dech a vyběhl do schodů.

Pokoj neobvykle prázdný, schází tu přítomnost matčina. Otec stojí zamlkle u okna a hledí ven. Tak začínají »bouře« . . . Ale dnes?

»Těch bludných cest necháš! To by tak hrálo, aby se kluk toulal kdesi s děvčaty! Ze školy rovnou domů, odstrojit a na zahradu! Ale to je pravda, ono to je všechno z toho, že chodí stále tak sám a sám. Kdyby měl kamaráda, chodil by s ním a nemyslel na hlouposti. A pak chce ten kluk vědět něco o bolesti! Až ti bude padesát, pak budeš moci mluvit! A krásné oči necháš také na pokoji! Nejdříve budeš hledět, abys je uživil, pak si jich měj třeba veletucet. A kluk se nestydí ještě se pod to podepsat! Co tomu jen řeknou profesori? Ale tomu redaktoru se divím. Vždyť prý to je také profesor? Jo, jo . . .«

Přívál horkých slov hrne se na hlavu básníkovu, z níž jejich vlivem mizí všechna inspirace. Poesie a próza. Tiše odkládá aktovku, tiše sedá ke stolu. Hoře . . .

*

Kamarádi, do nového ročníku pište pod pseudonymem!

M. V.

Pohádka lesa

Je nedělní odpoledne. Sedíš na svahu lesa. Kniha na klíně leží zavřena a oči dychtivě pozorují krásu kraje, který je tvému srdci nejdražší.

Kolem hučí černý les jednotvárnou a přece tak záhadnou píseň. Dole v údolí tiše plyne řeka. Jen chvílemi posílá ti své pozdravy — temné výkřiky — když klidný její tok narazí na skalnaté břehy. Posvátné ticho halí ten milý kraj do čarovných, pohádkových sítí. Také tvou duši opřádá vlákno snů. — Les vloudil se ti se svou tesknou písní do duše a vypráví ti pohádku.

Tvé mládí jako zlatý motýlek třepetá se před tvým duševním zrakem. Snem se ti zdá tvé šťastné dětství, o němž ti vypráví pohádku černý les, který tě tak často hýčkal ve své náruči.

Ted' zřetelněji zašeptaly mohutné koruny. Co slyšíš? Pohádku, pohádku . . .

Kdys dávno žila malá šťastná dívka. Krása ji uvedla pod velebnou klenbu lesa a malé lidské dítě se stalo lesní vílou — princeznou. Každého rána koupala si bílé nožky v čistých krůpějích rosy, každého dne házela zlato svých úsměvů do temného mřížoví houštin. Milovala les. Dávala mu hebkost své drobné dlaně a radost blankytných očí.

Také les miloval svou malou vílu. Byl jejím ochráncem, přítelem a učitelem. Ona byla sluncem starým smrkům, zahaleným ve věčný stín a chlad. Byla pramenem radosti omšelým skalám, které zde v smutku probdělly věky. Žila svůj čarovný sen pod obrovitými korunami v království krásy a netušila, že přes vrcholky zelených smrků a jedlí přeletěl stín celého desetiletí.

Jednoho dne nepřišla více do lesa víla. Marně les tesknil, nadarmo prostřely břízy až na zem tmavé závoje smutku. Odešla princezna.

A vlahý vánek, který přinesl lesu první pozdrav podzimu, přinesl i zprávu o lesní víle. Do ciziny zavezli princeznu smutnou. Tam v dálce vzpomíná a pláče . . .

Umlkl šepot lesa a zlatý motýl vzpomínek klesl na dno duše, tak jako by mu prudký plamen spálil průsvitná křídla.

Les zase ševelí a jemný vánek líbá ti rozpálené čelo. U nohou kvetou ti modré zvonky a voní mateřídouška. Slunce se koupe v krvi a zlatí posledním jasným paprskem zelené koruny jedlí. Obloha temní a hory na obzoru se halí v šedé závoje par. Je ticho a klid. Jen řeka chvílemi temněji zahučí. Černé stíny se plíží jako tajemní poslové noci od lesa po polích.

Odcházíš z lesa a v duši ti zní jeho píseň — pohádka bez konce. Snad na ni zapomeníš brzo, snad nikdy

Marie F. Dvořáková

V o d a

*Jak úzký pruh se z bledých prstů vlévá
do spánků spřízněných a zahleděných v snění
a něhou vzdálení se ztrácí jako ceva
jež teplo roznáší a v žehnání se mění . . .*

*A v šedých pažích balvanů si rozplétá svůj hlas
a zrůžovělým akordem se sklání jako tíha
do známých míst kde ukládá svůj čas
a touhou do výše si zvolna křídla zdvíhá*

*Pak láskou objata všem rozdá svoje jmění
vědouc že malou dlaň má rozesmáté dítě . . .
to duhou oblakům už vnáší usmíření
zatím co zdola do nebe tká pro andílky nitě*

R o z š i ř u j t e v š u d e „ J I T R O “ !

Všemi hlasy ano

Kristian Golla byl smutný.

Proč byl smutný Kristian Golla? Proto, že byl ponurý podzimní den, že slunce bylo jako rozhlodáno a rozneseno, že déšť se lepil na oči a mazal ruce, že koła plně naložených vozů nepříjemně skřípěla a že z rozkopané země fičelo, že se až hlava točila? Ne, proto ne. Bože můj, proto ne.

Kristian Golla chodil již několik dní pod okna své milé, své nevěsty. Již se ani neodvažoval jíti dovnitř k ní, do pokoje, protože by byl musel sáhnouti na uslzenou kliku, otevřítí stenavé dveře a vstoupiti do agonicky zšeřelého pokoje.

Ale to všechno by byl Golla udělal, třeba by mu ten stenavý nářek těžkých dveří řezal do srdce jako rozšlapané střepiny skla. To vše by byl ještě udělal. Jen kdyby v tom pokoji neležela jeho nevěsta již druhý měsíc na měkkém loži uprostřed hrozného ticha.

Ztlumené lampy tam na všechno padaly jako temné, vyrudlé závěsy, stěny pokoje svým dusnem a předzvěstí se tak hrozivě a nemožně draly dovnitř pokoje a dusily. Jen okna tam byla jako zapomenutá místa, jimiž se mohlo vstoupiti jako lehký pohled nebo utéci jako usrknutý smích. Avšak Golla neměl lehký pohled, nemohl prorazit lehké záclony. Jakási múra mu tlačila oči pod spánky a neviditelné nehty se zarývaly do hořkostí staženého hrdla.

Nyní již nebylo léto ani jaro, kdy Golla chodil se svou snoubenkou po sadech, v zšeřelých alejích, podél potoka, kde usínaly kachny a dýchalo zjízvené rákosí.

Tak dávno se to zdálo býti, kdy jeho nevěsta v lehkých šatečkách před ním utíkala pískem a sluncem vysypanou pěšinou, roztroušeným senem na vonící louce, do podlouhí stromů a do stínu, aby mu tam nastavila své rty a své paže ovinula kolem jeho šíje. Domnívali se tehdy bezděčně, že jsou šťastni. Bylo v tom všem tolik krásy. Golla se pamatoval, jak jednou, když měla bílé šatečky, když byla jako malá holčička — dovádívá a hravá, jak stáli na skalce nad jezírkem a jak se dívali na obraz těch bílých sukének, vlnících se na zčeřených obloučcích hladiny, dívali se, jak jejich obrazy se k sobě tulí. Tehdy mu řekla:

— Kristo, dívej se, jak ta žena tam dole, tam ve vodě se k tobě tiskne, až bych měla žárlit. Je jako můj dvojník, jenž by chtěl asi mou smrt.

— Byl-li by to tvůj dvojník — byl-li by tak krásný — nevím, ale jistě by nebyl tak dobrý — pak — toho bych zabil, abych si zachoval tebe — odpověděl a jejich pošetilý úsměv se rozplynul v dechu dvou sepjatých rtů.

Pak jejich obrazy zmizely jako větrem svátý a oni utíkali po kaménky vystlané pěšince mezi červené a začernalé borovice.

Večer Kristian mnoho přemýšlel o tom dvojníkovi. Viděl stále plovoucí šatečky ve vodě, viděl dva obrazy a měl vedle sebe prázdno. Prázdno, tak děsivé prázdno, jež se vytilo z toho zčernalého pokoje a Golla byl smutný.

Pro to, pro všechno byl smutný.

Dlouho chodil k své nevěstě, když onemocněla. Dovedl dlouhé hodiny seděti vedle jejího lůžka a nemluvíti, aby příliš nezadýchl zeslabené srdce, a dovedl se dívati s proudy spolykaných a spálených slz na bílé ruce své nevěsty a na její hluboko zapadlé modré oči.

Řeč dovedl jen tušiti a četl ji na rozpuklých a suchých rtech své nevěsty. Byl jako spoutaný a jeho milá jako zraněná krása. Žár hořkých chvil tak padal do jeho očí, že pak utíkal z pokoje a bloudil po městě, za městem, nevida a nevíšimaje si nikoho.

Nemoc trvala, dni utíkaly a Kristian neznal již sebe. Chodil již jen občas do toho smutného pokoje a častěji stával pod okny v ztemnělé ulici a hltal žluté světlo z pokoje nemocné.

Včera konečně zas vešel do pokoje a líbal bledou, zesláblou ruku své milé. V modrých očích viděl tolik radosti, tolik pláče a bolesti, že by byl plakal také nebo křičel, volal, proklínal nebo se modlil.

Se suchých rtů splynulo to zakázané — Kristo — a ihned tam vytryskly krůpěje rudého potu. Byla to vášně, touha, zakřiknutá bolest a byl to život v krůpějích. Kristian Golla se počal báti a byl smutný.

*

Dnes večer stál zas pod okny. Byl již jako blázen, jenž hledá v kamenné dlažbě a v záři oken kroky a pohledy. Zimničně zaťaté prsty drásaly pokrivená ústa. A nebyla to již bolest, byl to spíše vzdor a žádání spravedlnosti, touha po kousku štěstí.

Večer se zdál hučeti pozdními hodinami v Kristianových spáncích a údery hodin ho tloukly vztekle přes oči a propadlé světlo oken se mu dralo do vytřeštěných zornic.

Dům byl jako tajemství, jež chová jeho poklad jako náruč umírajících květů. Kdyby bylo jaro, máj — tu by šel Golla a nalámal by větve kvetoucích třešní a broskví, náruč jasmínu a ověnil by celý dům, vrhl by se k zvonici a zvonil by slavnostně a dlouho a smál by se a plakal radostí. Rozběhl by se vzhůru k tomu nešťastnému pokoji, rozrazil by dveře, okna, s oblohy strhl slunce a dal je do pokoje a svou mužnou silou by uchopil do náručí bílé tělo své milé a drtil by ji svými polibky, poněvadž by byla opět silná vůní tolika květů a mohla by mu znovu šeptat na oči ta sladká slova — Kristo, Kristo můj! — A pak by s ní rovně vyskočil tím oknem, jež bylo tak dlouho zavřeno, přímo ven, ven do té kupy květin a byli by šťastni a utíkali by daleko do polí, do lesů — daleko — daleko.

Golla si zajel prsty do vlasů až mu rozhozeny padly do očí. Ze rtů mu stisknutím vytryskla krev a sladce zachutnala na vyschlém jazyku. Zapolykal a chtěl se zachytiti vzduchu — zapotácel se.

Bylo prý hůř a hůř.

Kolem Kristiana se mihla postava. Zřejmě se pozdní chodec udivil nad nejistým tápáním Kristianovým, neboť, došed na roh ulice, kde svítila lampa, váhavě se ohlédl.

Kristian hodil očima po postavě, po tváři.

— Bože, Bože!

Rozběhl se za postavou — ženou.

Je to možno? Cosi mu stáhlo hrdlo. Vždyť jeho nevěsta je nemocna a zde ta žena, ach, ta žena! Obraz, odraz!

Vzpomněl si na jezírko a zapotácel se. Ruka bezvládně padla na tvrdou zeď a zranila se.

Dvojník — podoba — jezero — zachovat — zabít — pokoj — tma — hořko — bolest, hoří to, hoří a pálí, pálí.

Poraněná ruka vzpamatovala Kristiana. Se svěšenou hlavou odešel domů. Noc probděl. Díval se ztrnule do oken, do země a neviděl ničeho.

Přemýšlel, houževnatě přemýšlel a před očima mu zněly vzpomínky na mládí, na pohádkové knížky, na dlouhé večery, na obrázkové pověsti o strašidelné noci.

Stále mu tkvěl na mysli obraz panny a vrby jedné duše. Viděl v duchu ženicha, jak přichází k své milé, jež jako mrtvá je v noci a krásná ve dne.

Obraz panny a vrby jedné duše.

A pak viděl mládence, jak jde na radu k staré, hrozně čarodějnici, viděl smích a úšklebky a sekyru a slzy a crčící potok a obraz ve vodě a nachýlenou vrbu.

Podťatá vrba tenkrát pod ostrím sekyry zastenalala a plakala krví. A od domu panny zvonil umíráček.

Obraz panny a vrby jedné duše.

Golla byl již jako blázen, měl vytřeštěné oči jako dítě polekané pohádkou o vrbě.

*

Zas stál pod okny své milé a zas hodiny utíkaly přes střechy domů a zas bloudil ztrnule a vytřeštěně.

Pak se stalo, že přišla neznámá žena a Kristian, schován ve výklenku domu, sledoval ji svými city, vzpomínkami, vášní po štěstí a smrti.

Ve dnech dalších zas stával a jako zloděj se kradl ve stínu domů po špičkách za neznámou postavou dvojníka své nevěsty. Neviděl již třaslavou zář oken. Tušil tam jen agonii a zde slyšel kroky a viděl část sebe.

Neodolal dlouho. Jako zrádce se připlížil za postavou a z šílených očí a úst vyhrkla jeho touha, chraplavá a syčivá.

— Slyšíš, nevěsto má!

Slina mu uvázla v koutcích úst a pot lepil jeho prsty dohromady.

Neznámá couvla — uskočila.

— Slyšíš, ty, nevěsto má, — zachechtal se a skočil po prchající postavě. Blázen.

Ztuhnutí svalů povolilo. Noc prořizl výkřik a zaúpění.

Kristian Golla odhodil od sebe ostrý nůž a s rukama před sebe vzepřenýma se vrhl k ležící na zemi. V teplé krvi si omočil prsty a pak prchal daleko zpět — zpět — do ulice, do domu své milé. Chtěl jí říci o pověsti o panně a vrbě, o kupách květin, o jaře, o tom, že již bude živa, že budou šťastni.

Hledal osvětlená okna. Ve tmě nahmátl jen vrata. Zavřeno. Okna pohaslá a dokořán otevřená. Golla padl k zemi a vzpomněl na umíráček z domu panny v pověsti.

*

Kristian Golla byl smutný.

Proč byl smutný Kristian Golla? Proto, že tma a mříže ho tlačily, že měl hrozný sen, že se díval na prsty, jež se mu zdály rudé? Ne, proto ne. Bože můj, proto ne.

Byl smutný, protože byl sám. Již úplně, zoufale sám. Již neviděl ani obrazu své milé, své nevěsty.

Sám, chachacha, sám!

— — — —

Porota na všechny otázky řekla všemi hlasy »ano«.

— — — —

Kristian Golla dobláznil.

Franz Werfel

O Bohu

Souhrn několika hlavních důvodů dokazujících, proč jest víra v Boha nutná a nepřemožitelná.

(Z knihy F. W.: Können wir ohne Gottesglauben leben?)

Za prvé: Vnitřní poznávání Božství.

(Psychologický důvod.)

Dějiny, od začátku až do našich dnů, ukazují v tisíci dokumentech, že lidstvo vnitřně poznává existenci Boží. Pokolení lidské, jak čas od času učí jeho duchovní zkušenost, neživí námitky proti existenci toho, co jest jeho životní otázkou. I když může proti-božská filosofie rozleptati tuto zkušenost a její výraz (kult, rítus, dogmata), nemůže však odkliditi vlastní obsah její. Hloubka její zůstává neporušitelná, i když se stále objevuje jako popředí v ostrém osvětlení. Příčina, proč si jen tak zřídka tento obsah uvědomujeme, je v tom, že se o takovém způsobu zážitku, který postrádá představy a je mimosmyslový, nemůžeme vyjádřit slovy a můžeme jej zpřítomniti jen reflexí za zcela zvláštních okolností.

Ale nejsilnější námitkou proti veškeré atheistické filosofii je skutečnost, že atheistická filosofie se snaží bez výjimky a veřejně dokázati svůj zahořklý předpoklad, že není Boha, a posteriori. Proto není vědou, nýbrž jen snůškou domněnek.

Za druhé: Člověk hledá smysl světa.

(Důvod z podstaty myšlení.)

Naše duchovní bytí se jeví jako nevyčerpatelná účelnost, již přisuzujeme všem věcem. Jako bytosti obdařené duchem, můžeme si bezúčelnou věc stejně těžko představit jako čtyřúhlý kruh nebo křivou přímku. Bez Nejvyššího Smyslu — t. j. bez světového myslitele, stvoření a řízení světa — by byl svět bez smyslu, bez účelu a tedy vůbec nemyslitelný, neboť uznáme-li, že má smysl část přirozenosti našeho myšlení, rozhodně vyžaduje, aby měl smysl i celek. Toto jest právě tak naivní jako nezměnitelné počínání naší duchové bytosti, na níž nic změnit nemůže ani nějaká vyumělkovanost logiky ani teorie poznání. — Beze smyslu a následnosti není tedy nic myslitelné, neboť právě myšlení samo kotví v uznání smyslu a následnosti. Protože smysl věcí a následnost uznáváme, musíme nutně uznati — neboť řetěz důsledků nedá se libovolně přerušiti — první a poslední smysl a věcnou následnost — Boha.

Díváme-li se tedy podle toho na vnější svět a sami si učiníme počet z jeho zjevů, jenž se opírá o správné myšlení (účelnost a následnost), pak jest Bůh první a poslední předpoklad celého vyúčtování a nezáleží při tom, známe-li se k němu nebo ne.

Za třetí: Člověk uvažuje o hodnotě světa.

(Důvod morální.)

Naturalistický nihilismus definuje lidskou mravnost jako odpírání pudům, jež ukládá jednotlivci, aby konal dobro pro celek. Příkázání »nezabiješ« prospívá s tímto přídavkem: »škodí to totiž společnosti a nepřímo tedy také tobě.« Toto pojetí přiznává duši jen dva pudy, ba duše je pouze synonymem těchto obou pudů, pudu rozkoše a agresivnosti. Odosobnění sama sebe, bližní tvor, tato slova scvrkají se v pouhý předmět rozkoše ze všeho těžící a vše ničící. Kultura pak se snižuje na zločin, v němž není nic hrozného. Nauka o rozkoši z vraždy a vraždě z rozkoše, těchto posledních věcech duše, není naprosto přehnána, nýbrž jest pouze legitimně — psychologickým důsledkem nihilistických úvah našeho věku. Dobro znamená pro ně zlo, jemuž jsme jen proto zabránili, aby celek mohl žíti.

Kdyby tento názor nebyl jen chmurným zakončením zoufalství, nýbrž odhalením skutečnosti, pak by jeho šíření musilo býti zakázáno jako životu nebezpečné. Ponechává totiž člověku, jenž jej domýšlí až do konce, jen dvě cesty volné: sebevraždu nebo zločin. Sebevraždu, protože jest nesnesitelně ponižující, aby člověk bídně vegetoval uprostřed pekla, jehož životním základem jest nezvratný kanibalismus, i když neutralizovaný. Zločin, protože jest neméně ponižující plouhati se životem na světě, jenž nemá smyslu, důvodu a příčiny, když nemůžeme plně vychutnati jedinou skutečnost, mající přesvědčující smysl, totiž rozkoš. Díváme-li se takto, takovýma přísnýma očima, pak jest stvoření člověka a stvoření organické látky vůbec — (ta se živí sama sebou, kdežto tvor zabíjí jiné) — rozhodně zločinem; není proto absolutního, dostatečného důvodu, proč by člověk jako jednotlivec, jsa plodem zločinu, neměl býti zločincem.

I když se takovýto postup myšlenek někomu zdá přehnaným, ryze naturalistická morálka nedostane se z dilemmatu, do něhož vede. Předstíraný užitek celku nemá ceny, dostatečně vysoké ceny, která by stála za to, aby se jednotlivec zřekl svého prospěchu. Lidstvo jako společnost spotřební a jako společnost sebe zabezpečující, není ideálem, který by mohl jediného mladého muže strhnouti, pozná-li jeho beznadějnou plochost. Život, na nějž hledíme jako na jakési kosmické ztroskotání lodi a duch, hledíme-li na něj jako na následek bídy tohoto ztroskotání, tyto dvě věci tak pozorované, tato filosofie dějin, není názorem světovým, nýbrž jen chorobným rozladěním ducha doby, které má původ v prázdném nebo zkaženém žaludku přítomnosti.

Jiná morálka kromě naturalistického nihilismu nemůže takto postupovati a také takový názor nepodává. Hlavní body tohoto směru ukazují, že vůbec není upotřebitelný v praxi a právě tím je jasně dokázáno, že ten směr nemá morálky vůbec. S logickou nutností vrhá lidského ducha, pokud není již lhostejný a tedy neduchovní, do nevylečitelné propasti pesimismu a domnění, že vše jest marné. Podává-li nám své zahořklé přiboudliny v pochopitelnějším oslazení jako »energie«, »pokrok« atd., pak se dopouští,

sami to již víme, nečestného kroku tím, že v metafysice uzavírá výpůjčky proti metafysice.

Na štěstí nemůže si nikdy podrobiti lidského ducha, i když jej na čas zatemní. Důvod není jen ve smyslové omezenosti naší přirozenosti, která konec konců i za nejhorších podmínek a nejhorších světových názorů život snáší a jde za svým cílem. Neboť právě tak jako člověk (jako duchová bytost) si může osvojit zjevy vnějšího světa — může je totiž zažít jako myslící tvor — svět mu bez své škody zjevuje svůj smysl — právě tak může svět se svou neporušenou hodnotou vstoupit ve vztah k člověku. Účelnost a hodnota, to jsou dva prosté způsoby zachovy lidského ducha a jak již bylo řečeno, zcela nezávislé od poznání a teoretických spekulací a možnosti nebo nemožnosti. Neméně neodvislé jsou však také od genetické psychologie, jež sice může popsat vývojový proces a způsob reakce určitého zjevu, nemůže však vyložit podstatu zjevu. (Nemožno vytýkat krásné a vonící růži, že vyrůstá z nepatrného semene). Tak jako myšlení se koření ve smyslovém poznání, tak se koření jednání v poznání hodnoty. Podle přirozenosti našeho poznání jest nemyslitelný svět beze smyslu. Avšak právě tak těžko podle této přirozenosti možno žít na světě, jež postrádá hodnoty.

Již první krok v té analogii nese s sebou určitou obtíž. Řekli jsme o myšlení: Uznáme-li smysl a následnost, musíme nutně uznati první a poslední smysl a věčnou následnost Boha. To už jest v povaze myšlení, že se nedá libovolně přerušit ve svých konečných důsledcích.

Proti analogické větě: »uznáme-li hodnotu, nutně musíme uznati první a poslední hodnotu, nejvyšší dobro, Boha,« bude naturalismus namítati: Hodnotíme věc podle rozkoše. Dobrá! Ale moderní psychologie učí, že každý jednotlivec se naučil omezovati hodnotu věci, již ocenil podle své rozkoše, ve prospěch všeobecného blaha. Kde tedy toto všeobecné blaho se začíná a kde se končí? V rodině, příbuzenstvu, kmeni, národě, přirozené povaze, lidství, stvoření? Individuum přináší oběť na svých pudech podle takového duševního rozpětí, jaké mu jest dáno. Milující matka umírá pro dítě. To může býti beze všeho považováno za jakýsi širší egoismus. Za jaký širší egoismus nebo pro jaký společný zisk zemřel Ježíš Kristus? Snad pro dočasné blaho židovského národa? Což vypil snad Sokrates pohár bolehlavu na zdar a budoucnost těch Athén, které tak dobře znal? A což všichni ti svatí a mučedníci, kteří podstoupili krvavou a strašnou smrt? Nikoliv. Každá z těchto smrtí mířila proti empirickému světu a společnosti. Je zcela jasné, že ocenění ve své nejdokonalejší formě jako obětování sama sebe, se stejně tak málo mohlo zastaviti u jakéhosi kolektiva, vyžadujícího blaho jako vrozená účelnost myšlení u nějakého oblíbeného řetězového článku. Myšlení a hodnoty, to jsou dvě stejně nevyčerpatelné intence, zacílené v nekonečno. Oběma úkolově náleží zákonem stanovený postup od menších věcí k větším. Je znám konečný logický poměr mezi Zvláštním a Obecným. Nejinak vypadá proces zhodnocení. Může se pravý etik spokojiti tím, aby spatřoval konečnou hodnotu, pro níž jest třeba zřici se svých pudů, ve svém příbuzenstvu nebo ve svém národě? Nikoliv. Spokojí-li se jen tím, pak ukazuje jen, že jeho etika není důkladná. Nejsem dobrým člověkem, jsem-li jen dobrým Francouzem nebo Němcem. Nejsem nikdy dokonalým člověkem, jsem-li jen dobrým člověkem. Láska postupuje ke všemu stvoření (od malého k většímu) podle svého vrozeného rozvoje. Nezastavuje se ani u veškerenstva, u smyslového světa, ale povznáší se v nejvyšším tvor, člověku, k nadpozemské lásce, k lásce k Bohu. Toto jest tajemství utrpení, tajemství smrti — oběti, kterou Bůh podstupuje s neměnnou bolestí než člověk.

Pro mechanismus, u něhož se morální hodnoty vyvíjejí zdola nahoru, od pojmu Já k pojmu celku, vytvořila analytická psychologie blýskavé slovo »sublimace«. Avšak tímto odborným slovem připouští již existenci onoho snažení po vývoji, jež proti egoistickému uspokojení obětuje hodnotu nižší, aby dosáhlo hodnoty vyšší. A tu, když se přiznává k té mechanické a zároveň musí uznati postup od nižšího k vyššímu (na př. sublimace pudu hordy k nacionalismu), tu již jí zbývá jen jedna věc, aby se mohla přehoupnouti přes naturalistické závory, aby se totiž dostala k ozřejmení neuspokojitelného a konce nemajícího směru, k sublimaci fenoména.

Vyložený paradox: ten, kdo nesežral svého bezbranného nepřítele, již tím bezděky potvrdil existenci Boží. Proč? Zřekl se vlastního kanibalistického životního dobra pro nejbližší vyšší společnost. Ale tu už vstupuje na cestu vedoucí od jednotlivce k celku

a tedy do nekonečna a k Bohu. A po této cestě půjde podle toho, jak mnoho má vůle a síly. Kdo nepopírá, že společnost jest hodnota nadřazená jednotlivci, musí doznati, myslí-li a cítí logicky, že se kruh společnosti kolem ostatních uzavírá a on sám že jest ve všech těchto kruzích. Není myslitelné, aby se zařadil do nějakého nejvnitřnějšího kruhu; vnější jej zcela zaujímá. Učiní-li krok k dobru ve spojení s celkem (psychologicky se může zdáti, že takový člověk má výjimečné přednosti), pak právě tímto krůčkem dotvrzuje poslední a nejvzdálenější cíl sublimace, čili nejvyšší, vše obepínající dobro. Není-li tohoto nejvyššího dobra, není možný ani ten první krok, neboť, jako by ve světě beze smyslu nebylo možné myšlení, tak ve světě bez hodnoty by nebyla možná sublimace.

Jinými slovy: není oprávněna a neexistuje naturalistická morálka, jež bere za základ všeho jen definici o potlačování pudů ve prospěch jakési větší společnosti a ne vědomí nekonečné hodnoty a tedy i jistoty o existenci Boží.

Za čtvrté: Nemá-li dostatek průkaznosti pravda, rozhoduje krása.

(Důvod estetický.)

Věda nemůže dokázat existenci Boží. Nemůže však také, jak jsme ukázali, ji popřít. Jest proto nucena podle toho, jak na ni hledíme, vysvětlovati výstavbu světa jednak z moci plnosti Boží, jednak bez Boha jako ilusi.

Z matematiky víme, že ze dvou správných řešení téže úlohy je nutno dáti přednost tomu, jež je kratší, jednodušší a tudíž krásněji dospívá k výsledku. Proto, nemá-li nám již to říci pravda, svěříme rozhodnutí o hodnotě duchovního postupu kráse.

Toto nám podivuhodně ukazuje, jak se máme zachovati k dvěma způsobům uvažování, k způsobům, v nichž důkaz pravdy nemožno provést logicky možnými prostředky a jež pro neúplné a tudíž rovnocenné výsledky hrají podobnou roli jako dvě řešení oné matematické úlohy. Když se věda vzdává řešení posledních věcí a my naopak jako duchovní bytosti nemůžeme žít bez světového názoru (ten názor není nic jiného než pevná víra v poslední věci), máme právo rozhodnouti mezi oběma neřešeními nebo ilusemi. Postavíme-li se na stanovisko nejchladnějšího agnosticizmu a přijmeme-li jej — definitivní důvody pravdy a dobra nemají základ v otázce metafysické — můžeme se přece poddati výroku, jež činí krása jako rozhodčí, postavíme-li ostře proti sobě svět z Boha a svět bez Boha.

Můžeme voliti mezi dvěma světy. Jeden jest beze smyslu a bez hodnoty, neboť hodnota a smysl jest pouhý anthropismus a libovolná teleologie; tv pojmy nečerpáme ze světa, nýbrž sami je v něj klademe. Jsme-li schopni, abychom hypoteticky odňali hmotě několik zákonů (zítra se ukáže, že toto odnětí je klamně), i tak zůstane konečný účel organické a anorganické přírody navždy utajen, dokonce domněnka o tomto konečném účelu jest opovázlivostí, která je zakázána povahou myšlení. O sobě, totiž o člověku, známe trochu historie a psychologie. Obě ukazují, že především ekonomický princip působí veškeren vývoj. Tento princip odpovídá principu »přízpůsobení« a principu »boje o život«, jak jej formuloval Darwin. Jelikož pračlověk neměl pazourů, drápů, rohů, klů a podobných zbraní, byl nucen užívati jako zbraně své inteligence. Tedy všechny činy ducha, veškeré nauky o spáse, filosofie a umělecká díla, Platonův Dialog a Devátá symfonie mají původ v pouhé náhodě, že když totiž trochu zchytralý opičák neměl jiné výzbroje než rozum. Jest životním úkolem tohoto šplhavého člověka-opice, aby si pone náhlu podrobil přírodní síly této země a tak svému rodu zajistil vládu proti všem kosmicko-pozemským zápletkám a společenskému nepřátelství a aby jednotlivci (ten jest jediným a nejvyšším ideálem budoucnosti) zabezpečil náležitý blahobyt. Tím jest řečeno vše, dokonce i to, že člověk bezpochyby jen proto přichází na svět, aby zpráchnivěl. Na této cestě od ničeho k němu jeví se však krátký život jako nanejvýš zbytečné rušení v pokoji odpočívajícího Ničeho. Proto jest lhostejnost jediným logicky oprávněným názorem světovým právě tak, jako život bez bolesti jest jediným skutečným dobrem, po němž jsme se pachtili.*)

*) Tato konsekvence úzce souvisí s ateistickou nebo aspoň ateologickou naukou buddhismu, jež pokládá únik z utrpení jako nejvyšší dobro.

To jest jedno řešení nebo ne-řešení ze dvou, z nichž můžeme voliti. Možno je též nazvat ilusí postrádající iluse.

Naproti tomu ten druhý svět se liší od prvního především v tom, že je to svět účel-
ný a svět hodnoty. Ten, kdo se k tomuto světu hlásí, jest přesvědčen, že člověk jako
část celku nemůže míti nic, co nemá celek. Zakoření-li se v člověku, jenž jest třískou
kosmu, pevné smýšlení o smyslu a hodnotě, je toto smýšlení přece jen bledým odra-
zem, slabou odezvou oné pevné vazby smyslu a hodnoty, jak existují ve vesmíru. Ten,
kdo věří v pevně sečlankovaný smysl a hodnotu ve vesmíru, věří rovněž v jejich du-
chovní záchovu, věří, že stvoření je akt ducha. Víra v tento tvůrčí akt má v sobě víru
v tvůrčí moc, jež musí ukazovati na nejvyšší princip učeného smyslu (ducha) a uče-
něné hodnoty (lásku). Pro každého, kdo uzná ve světě smysl a hodnotu, nutně z toho
vyplývá víra v toho Boha, jenž jest nejvyšší duch a první láska. (Dante: *La som-
ma sapienza e il primo amore.*) Zcela naopak zase popření Boha vyžaduje popření každé-
ho sebe menšího smyslu a hodnoty ve světě. Víra mění radikálně poměr člověka k ži-
votu. Zatím co pro bezbožníka jest historie o vývoji lidského ducha pádným důkazem
závislosti rozumu na hmotě, pro věřícího nedokazují vědy, obírající se genesí nic jiného,
než že entelechie ducha a lásky prošla člověkem určitými obdobími, jako veškero tvor-
stvo organické přírody jimi musilo projíti. Věřící není člověk historie, nýbrž člověk
věčné přítomnosti. Zatím co realista s druhého břehu vidí v mravnosti pouze jakousi
úmyslnou oporu záchovy, jejíž poslední metou jest zajištění života a ukojení potřeb
lidského pokolení (trusečníci na pustém ostrově), věřící vidí svůj úkol daleko za tímto
lidským kompromisem, zakládajícím se jen na »boji o život« a »přizpůsobení«, vidí jej
v uskutečnění ducha a lásky, v člověku z Boha. Rozhlašuje-li jeden »blahobyť všem«,
hlásá druhý »blaženost a radost všem«. Nevěřící vidí jen vnější svět ve svém vnitřním
světe, totiž svět bez smyslu a hodnoty. Proto se odvrací od svého vnitřního světa, proto-
že jeho prázdnota jest mučivější než prázdnota světa věcí, prázdnota, jež jest uhlazena
hřmotem a kalem. Jako štváný uprchlík vrhá se ze svého Já v závratné moře činnosti,
v sociálním životě vyvolává klamné potřeby a působí mnoho zla. Věřící nalézá ve svém
vnitřním světě rovněž vnější svět, ale ten má smysl a hodnotu. Shledává však ještě
něco víc než tento vnější svět, totiž zkušenost o nadsmyslovém významu všech smyslo-
vých příhod. V jeho duši zůstává stopa po ohnisku, která sbírá všechny paprsky ducha
a lásky, v jeho duši jest místo vnitřního poznání Boha. Pro něho jest proto vnitřní
svět bohatší než svět smyslový a podle zákona postupu od menšího k většímu obrací
zraky sám na sebe. Hrozí se činnosti a oddává se rozjímání. Pohled do nitra odhaluje
mu též ostatní hodnoty a mocnosti, které krouží jako planety kolem ústředního slunce
náboženské zkušenosti, totiž tvůrčí síly duše. Chápe entusiasmus jako nejvyšší životní
vypětí a ono náboženské vyvrcholení — životním úkolem andělů má býti věčný chvalo-
zpěv — nepřipadá mu již nesmyslným. Když se vynoří ze svého zahloubání, jest bohatší
než dříve, chce své obohacené srdce rozdělit s ostatními. Tak přináší lidstvu dary,
působí opačně než ten, který se vrhá v činnost a jenž strhává lidstvo ke štvanicí za
ničím, vykořisťuje a olupuje je. — Nevěřící věří již jen v smrt, věřící nevěří v nic méně
než v smrt. Jemu se totiž jeví svět jako výtvar ducha a lásky, nemůže tedy býti ohrožen
ve své podstatě věčným zánikem, on, tvor tohoto světa, neboť ani hmota, z níž sestává,
nikdy nepodléhá úplné zkáze, nýbrž jen přechází v nové spojení. Nejdůležitějším prvkem
jeho osobnosti jest orgán duchovní vazby, totiž paměť. Člověk víry věří, že Bůh stvořil
člověka k svému obrazu.*) Paměti lidské musí podle toho odpovídati neskonale lepší
a dokonalejší vesmírná Paměť Boží. Nikdo nemůže pochopiti rozsah této Paměti. Jedno
však jest jisté. Jako může býti jejím podkladem také na onom světě jen prostor a čas,
tak jí nemůže uniknouti ani jediný dech živého nebo oživeného tvora. Proto ten, kdo věří
v Boha, nevěří v nic méně než v smrt.

Takto jsme tedy krátce vykreslili oba světy, z nichž můžeme voliti. Filosoficky není
možno dokázati pravdivost a skutečnost ani jednoho ani druhého. Před logickým tribu-
nalem platí jen jako iluse postrádající iluse nebo ilusorní iluse. Jsou stejně oprávněny,

*) Nihilismus obrací tu větu a říká, že člověk sám si Boha stvořil k svému obrazu. My však již víme, že v té
věci jest homologie. Člověk nemůže vytvořiti nic, co není v něm. Nemohl by nikdy interpretovati tuto větu, kdyby
neměl vnitřního poznání Boha.

díváme-li se na ně s této perspektivy. Podle přesného vzoru matematiky můžeme dosadit krásu jako porotce, aby tam, kde důkaz pravdy nemá již váhy, vynesla rozsudek. Jde o to, který z těchto dvou světů jest krásnější, t. j. harmoničtější, útěšnější, dokonalejší, slibnější, schopnější přinést pokoj, který jest bohatší?

Odpověď jest již dána otázkou.

Pokusili jsme se tu o nedovolenou věc, přenést totiž problém víry v Boha z říše náboženství na území zcela lidského pozorování. Ti, kteří smýšlejí přísně vědecky, budou postrádati rozhodného resultátu, jak ho vyžadují u dedukce. Přísně věřící budou zase postrádati odkazu, spočívajícího na dogmatické základně náboženství, na níž jest pro ně již všechno uspořádáno a utvrzeno. Někteří se pozastaví nad tím, že jsme povolali estetiku, princip libosti, aby rozhodla mezi světem bez Boha a světem od Boha, jako mezi dvěma čísemi, naplněnými stejným vínem. Takovým domněnkám se nebudeme vzpírat. Nebudeme-li se již přítí o předmět zalíbení, pak rozhodně se můžeme a musíme přítí o jeho podmět. Zalíbení není nic jiného než rozlišovací a hodnotící schopnost toho, kdo tu schopnost má. Kdo dovede bystřeji rozlišovati a nekompromisněji hodnotiti než druhý, má více vkusu nebo záliby než druhý. Po našich vývodech již nemůže býti pochyb o tom, že příklon k světu z Boha předpokládá ducha diferencovanějšího, schopnějšího hodnocení a nadějnějšího než příklon k světu bez Boha. Pohlédneme-li nejen do dějin, nýbrž na své nejbližší okolí, vidíme, že daleko více se přiklání k víře v duchovní a Boží svět lidé jemní, lidé, kteří dovedou rozlišovati, lidé vyšší než lidé nezušlechtění. Jest povážlivou lží, když se tvrdí, že ateismus jest předností aristokratických duchů, a že víra jest zatuchlou pící pro duše chudáků. Právě opak jest pravda.

Jest ovšem jakási podivuhodná zbabělost v duchovních lidech naší doby, která v mnohém brání, abychom se nepodívali s otevřenými očima na největší životní otázku. Vícekrát již jsme se dotkli podkladu této zbabělosti. K bludům — pravá věda utvoří si sama správný úsudek — přistoupila neuvědomělá záměna ideje Boží ne za skutečný, nýbrž za politicky rozervaný obraz duchovní vrchnosti, jak jej do duší vtisklo století osvícenství a svobodného myšlení. Zní to směšně, že mnohé moudré a otevřené hlavy vybavují si při jméně Božím a myslence na duchový nadsmyslný svět strašidelné asociace: temný středověk, inkvisice, mučírna! Galilei! Pogrom! Absurdní víra v pohádky. Tu jest ještě mnoho práce v psychologii národů, tříd a generací! Dříve než analytická psychologie rozpitvá svým nožikem lidský pojem Boha, musí pozorně zkoumati, jaká to temná msta jí ten nožik brousí.

Jest nejvyš na čase, aby člověk duchovně probuzený poznal: nemohu uniknouti poslední otázce a nezůstati slabochem na této zemi, slabochem, jenž nemá pevného stanoviska. Ani veškeré moje názory na jednotlivé věci, ani všechny speciální úkony nedopomohou mně ke skutečnému názoru na svět. I když mne mají za člověka duchovního, jsem při nejlepším ostře vyhraněným, ale kolísajícím stínem. Kdo si toto uvědomí v celé bolestnosti poznání, nesmí se již dáti uklidniti duchovními náhražkami, jež mu ve stu formách přítomnost nabízí; začne nakonec pochybovati o tom, o čem pouze a jedině pochybovati může. A ztratil-li již i svoji prázdnotu víru dřívějška, odváží se přistoupiti ke svému nejvnitřnějšímu Já, totiž k poznání Božství, jež čeká, aby došlo sluchu.

Potom nabude toto poznání vlády a bude mu krok za krokem zjevovati divy všedního dne, na nichž spočívá nadsmyslný svět, a divy tohoto nadsmyslového světa, jenž proniká všední dny.

»... všude, jakmile umění, ať egyptské, řecké nebo čínské, poznalo jistý stupeň velikosti a ryzosti, je již křesťanské, křesťanské v doufání, protože všechno duchové záření je příslibem a obrazem božské rovnováhy Evangelia.«

Jacques Maritain.

Gaudeamus igitur

Gaudeamus igitur,
iuvenes dum sumus!
Post iucundam iuventutem,
post molestam senectutem,
nos habebit humus.

Vivat Academia,
vivant professores!
Vivat membrum quodlibet,
vivant membra quaelibet,
omnes sint in flore!

Vivant omnes virgines
graciles, formosae!
Vivant et mulieres,
tenerae, amabiles,
bonae laboriosae.

Vivat nostra societas
vivat Ů-K-S-Čs
crescat una veritas,
floreat fraternitas,
patriae nostrae prosperitas!

Vivat et Res Publica,
et qui illam regit!
Vivat nostra Civitas
maecenatum charitas,
quae hic nos protegit!

Vita nostra brevis est,
brevi finietur!
quatit mors velociter,
rapit nos atrociter,
nemini parcetur!

Marie Hartlová

Slunci

S. B.

*Slunce mé, sluníčko,
dárče mé radosti a láska má!
Ruce jsem vztáhla
k tvé jasné tváři,
do proudů paprsků,
do zlaté řeky,
sbírám tvé úsměvy,
v nichž zvoní věky
a hoří sny.*

*Slunce mé, sluníčko,
jásám v tvé záři,
touhy ti svěřuji,
píseň ti zpívám,
v modru tvé oblohy
s oblaky splývám.*

*Slunce mé, radost má,
kotouči ohnivý!
Oči své zavírám,
v záři tvé usínám,
o štěstí sním.*

*Sluníčko, slunce mé,
blízké a vzdálené!
Sbírám tvé úsměvy,
hledám sny ztracené.
Slunce mé, radost má,
má lampo kouzelná!*

Něco o dobré fotografii

Prvním předpokladem dobré fotografie je její technická dokonalost.

Fotografii nelze pokládat za umění. Poměr tak zvané umělecké fotografie k umění je právě takový, jako poměr uměleckého průmyslu k umění. Umět dobře fotografovat znamená dovednost. Fotografie je dokladem o skutečné věci. Nejsou pravými a proto dobrými fotografiemi olejotisky, gumotisky, bromoolejotisky. Zkreslují skutečnost. Nesmyslné jsou tak zvané fotografie abstraktní. Nejsou to vůbec fotografie. Chci-li fotografovat, musím fotografovat věci skutečné. Jako praktický následek teorií o abstraktní fotografii vznikly pod vlivem surrealistických maleb fotografy a jiné výstřelky.

Význačnou známkou dobré fotografie je přirozenost a nestrojenost fotografovaného objektu. Opak jsou strnulost a strojenost a jejími následky ustrnulé obličej, abnormální zkroucení těla, zvláště hlavy, nepřirozené šilhání, divadelní pósy. Výsledkem jsou svatebně ztrnulé skupiny svátečně se tvářících lidiček, kteří s olíznutými rty a načesanými kadeřemi netrpělivě čekají na »teď«. Přirozené vady, jako křivé nosy, odlehle uši a pod. se zaretušují, bledé oči se promění v černé, staří se omladí. Po této stránce jsou neblaze proslulá rodinná alba. Ještě hůře dopadají profesionální »umělecké« fotografie, které málokdy jsou dokonalým kým.

Ovšem i na přirozený objekt v normální situaci můžeme se dívat mnoha pohledy normálními i nezvyklými. Avšak pohledem a při snímku záběrem předmět neutrpí. Naopak. Novými záběry nacházíme nové a nové krásy a efektu objektu. Fotografujeme-li předmět znovu, skýtají se nám nové možnosti umístiti předmět lépe do plochy, s lépe vyrovanými světly a stíny. A právě, zabereme-li věc s místa, s něhož se na věc díváme málokdy, objevíme její málo známé krásy, obzvláště krásu detailu, již je dosud málo využito.

Fotografie musí mít obsah a myšlenku. Neřekne-li snímek nic jiného než to, že fotografovaný čekal na expozici, neříká nic. Z dobré fotografie musíme vyčísti vlastnosti fotografovaného materiálu, ovzduší, prostředí, náladu.

Ve fotografii musí být život.

Texty

Mladí lidé.

Byl jsem ve věku, kdy překypění sil, opovážlivost, soběstačnost a následkem toho i pohrdání druhými jest u mladých lidí zjevem tak obecným, že by člověk byl v pokušení domnívat se, že to jest jen »menší zlo«, jemuž Bůh se neprotiví. Dnes si zcela dobře dovedu vysvětliti, odkud to pochází. Od šestnácti asi tak do jedenadvaceti let činí duch takové pokroky, že si člověk myslí, že v třiceti letech bude znamenitým chlapíkem, něčím docela jiným než ten neb onen hlupák. Člověk se ještě nepoučil na vlastní útraty, že s pokračujícím věkem duševní schopnost se umenšuje, právě tak jako tělo v jisté době, i když může ještě růsti do šířky, nezískává už nic na výšce. Jiná příčina, proč mladí lidé jsou troufalí jest v tom, že se posuzují podle ideálu, jehož chtějí dosáhnouti, kdežto druhé posuzují podle výsledků, jichž se dopravovali.

(W. Verkaede, Le tourment de Dieu, Rouart et Watelin, Paris 1923, p. 59-60.)

Vzpomínky studentské.

Vzpomínám na slavnosti Božího Těla. Přes vytrubování caudéranské kapely tvořilo *Lauda Sion* zpívané třemi sty dětí, oblaky kadidla a korouhve, jež bylo třeba skláněti pro nízké větve stromů, skrovný triumf Pánu Ježíši, dosti podobný tomu, jehož se mu dostalo v den, kdy vjížděl do Jerusalema, sedě na oslici. Drobné ručky v bílých rukavičkách sypaly mu růže na cestu. Pojednou se zastavil; zástup padal na kolena; ministranti se obraceli k němu a v tichu klanění a lásky jsme slyšeli jen řetízky kadidelnic:

Lauda Sion Salvatorem
Lauda ducem et pastorem
In hymnis et canticis . . .

Sion! Sion! Pokolení vyvolené, posvátná země, z níž jsem vyrůstal bezděčně z hlubokých kořenů, — kde jsem byl beránkem mezi sty jiných beránků: — a Ten, jemuž jsme se klaněli, předem viděl v každém z nás ovci ztracenou, znovu nalezenou a nesčíslněkrátě opět ztracenou, jíž jsme se měli státi. Miloval nás v době naší nevinnosti, znaje všechny naše budoucí hříchy, — právě tak jako v Petrovi přísahajícím, že ho nikdy neopustí, miloval slzy, které měl apoštol prolíti po svém trojím zapření.

Už dávno nenosím kalhoty podchycené nad lýtkem gumovým podvazkem: přišla doba prvních dlouhých kalhot, prvního smokingu. V mých řečech se počíná projevovati neklid muže. Dítě, které ještě nevidělo moře, blíží se k němu, nevidí je a už je slyší hučeti a na rtech hledá příchut' soli; na horkém písku už nic nepudí. Stejně z dále se ohlašovalo Zlo. Mnozí z našich kamarádů měli tvář zchřadlou. Viděli to, čeho jsme ještě neznali, a vraceli se z první výpravy na ostrovy, jichž rozkoše nám velebili: znenáhlé zasvěcení, tajemná znamení a ten naléhavý pohled naší matky, který na nás spočíval. Slovo láska nabývalo významu stále bohatšího. Ohavné tajnosti ulice se odhalovaly, vše, čeho naše nevinnost dosud neuměla viděti: nástrahy, tajné výzvy, úskoky lidské zvěře, lovicí nebo honěné. Mladé srdce má tuchu nebezpečnosti a hledá je; volá po vytoužených bouřích; avšak z hloubi tohoto srdce povolujícího každé vášni zaznívá — neslyšen — Hlas nezdolný, prosebný, velitelský: někdy umlká (a tu jeho mlčení nahání více strachu než jakákoliv hrozba). A již nás počíná pronásledovati toužebná Láska až tam, kam nás zavádějí naše žádosti, Láska zhanobená, tisíckrát zapřená, přesto však se usmívající v potu a krvi své smrtelné úzkosti, neboť ví, že bude mít poslední slovo.

(François Mauriac, *Commencements d'une vie*, B. Grasset, Paris 1932, p. 63-66.)

Námahy ateistů.

Marně se trápí ateisté, aby zakryli slabost svého postavení: z jejich důkazů plyne, že jejich soustava se zakládá jen na výjimkách, kdežto teism se drží obecného pravidla. Řekne-li se, že lidské pokolení věří v Boha, namítne vám nevěřící nejprve ty a ony divochy, potom tu a onu osobu a někdy i sebe. Tvrdí-li se, že náhoda nemohla vytvořiti světa, poněvadž by byl musil nastati jediný příznivý případ proti nesčíslným nemožnostem, nevěřící s tím souhlasí, ale odpoví, že ten příznivý případ nastal: a tím způsobem dokazuje všecko. A tak podle ateisty jest příroda knihou, v níž pravda jest vždy v poznámce a nikdy ne v textu řeči, jejíž podstatou a duší jsou barbarismy.

A když začneme zkoumati ony domnělé výjimky, poznáváme, že buď vyplývají z místních příčin nebo že nakonec směřují k stanovenému zákonu. Zde na příklad je nesprávnno, že jsou divoši, kteří nemají nijakého ponětí o Bohu. Cestovatelé, kteří to tvrdili, byli z bludu usvědčeni jinými cestovateli, kteří byli lépe poučeni. Mezi nevěřícími obyvateli lesů byli jmenováni divoši kanadští: nuže, viděli jsme ty sofisty chatrčí, kteří asi z knihy přírody vyčetli tak jako naši filosofové z knih svých, že není ani Boha ani budoucnosti pro člověka. Tito Indiáni jsou absurdní barbaři, kteří vidí duši dítěte v holubici nebo v trsu citlivek. Matky jejich jsou pořádně hloupé, že vylévají své mléko na hroby svých dětí a kladou člověka do hrobu v téže poloze, jakou měl v lůně mateřském. Dávají tak najevo, že smrt jest jen druhá matka, která nás rodí k jinému životu.

(Chateaubriand, *Génie du Christianisme*, I, 136.)

Věda před složitostmi.

Někteří badatelé vykládají, že náboženství se vyvinulo z primitivních magických obřadů a pokládají za dokázáno, že náboženství jest jen zakuklená magie. Mohlo by se říci, že dub jest jen zakuklený žalud anebo že člověk jest jen obměnou ameby. Avšak tento blud jest příliš křiklavý, aby se ho dopouštěla více než menší část našich moderních »myslitelů«. Mnohem větší nebezpečnoství jest v tom, že tento druh vysvětlování vede k tomu, že lidé podceňují složitost věci, která má býti vysvětlena. Jsou náchylni nedbati oněch složek v konečném článku, jichž nemožno vystopovati v jejich předchozích útvarech. To jest velmi rozšířený blud nepatřičného zjednodušování. Lidský duch není schopen úplně pochopiti konkrétní fakta. Každé přirozené jsoucno, ať je to květ nebo národ, obsahuje příliš mnoho činitelů, aby je myšlenka dokonale mohla vystihnouti. Člověk jest velmi složitá bytost. Ani všichni vědci a umělci světa nemohou jí popsat vyčerpávajícím způsobem. Pro účely války byl každý člověk v určité vojenské hodnosti pokládán za fysický ústroj, nosící zbraně a žaludek na dvou nohách. Tato abstrakce byla užitečna pro účely, pro něž byla vynalezena. Poněkud jiné abstrakce je třeba, díváme-li se na člověka jako na voliče. Díváme-li se na člověka jako na »dělníka« nebo jako na »pracovníka«, je zřejmo, že je třeba mnohem složitějších abstrakcí. Velkou chybou hospodářské teorie bylo, že její »hospodářský člověk« byl příliš jen pouhou abstrakcí. Ekonomista vynechal ve svém pojetí člověka určité činitele a to s tím výsledkem, že jeho plány, obráceny na skutečné lidi, se neosvědčovaly. Myslím, že vědy, které napodobují přírodní vědu, trpí mezi jiným nepřiměřenými abstrakcemi.

Pojišťovací úředník může pro své účely nedbati mnohých stránek lidského života a přece vypočítati zcela přesně, kolik procent lidí umře ve čtyřiceti letech. Ale tím nedokázal, že ty stránky, jichž nedbal, neexistují prostě proto, že nemohou zvrátiti jeho výpočty. Politik poznává, že musí zakládati své výpočty na zcela jiných stránkách lidského života než jsou ty, které pokládal za dostačující pojišťovací úředník. Právě tak hora jest něčím jiným básníku a něčím jiným vědci. Pro ono chápání světa, jež sleduje muž vědy, jest hora jen hromadou určitých hmot, vážící několik milionů tun. Básník, který vidí jinak, musí bráti zřetel k jiným složkám, jež vstupují v jeho celkové poznání hory. Vědec může míti před horou pocity hrůzy a úcty, ale pro účely jeho vědy tyto složky jeho zkušenosti jsou bez ceny. *Abstrahuje* od své celkové zkušenosti hory. Hora, jak ji popisuje ve svém vědeckém pojednání, jest pouhý bledý stín skutečné hory; asi ji nechává k nerozeznání od nějaké jiné hory, která náhodou váží zrovna tolik, právě tak jako pojišťovací úředník, jemuž všichni čtyřicetiletí jsou naprosto stejní. Věříme-li, že ony složky zkušenosti, jež vědec nechává stranou, jsou právě tak skutečné jako ty, k nimž bere zřetel, můžeme se diviti, jak je věda možná. Jak to, že věda tvoří uzavřenou soustavu — jak to, že nic se světa, jež pomíjí, nepřichází, aby tu soustavu rozdrtilo?

(GALLIO or The Tyranny of Science, by J. W. N. Sullivan, London, Kegan Paul, Trench, Trubner & Co. 1927, p. 65—68, 79—81.)

Scény života budoucího.

Ve Spojených státech amerických, v zemi nejzazšího západu, která již dává tušiti zaslíbení budoucnosti, nejvíce překvapuje západního cestovatele vývoj lidských mravů k tomu, co chápeme z mravů entomických: totéž mizení jedince, totéž řidnutí a postupné sjednocování sociálních typů, totéž včlenění skupin do specialisovaných kast, totéž podrobení všech temným potřebám toho, co Maeterlinck nazývá duchem díže nebo duchem mraveniště.

Nedá-li se stroj přizpůsobiti výnosnému pokroku, nezbývá než vrátiti se k člověku a upravovati stroj lidský. Vynaleznete člověka — nástroj, jako jste vynalezli tažného vola, dojnou krávu, slepici snášející vejce, sádelného vepře. Opravdu nemůžete učiniti z těchto rukou a nohou nic, co by učinilo zbytečnými tyto drahé, selhávající, ba podmíněné nástroje? Nemůžete učiniti dědičnými určité úkony, určitá zaměstnání, jež vyžadují zvláštních vlastností fysických, v zemi, kde zákon je nade vše? Nemůžete vě-

decky řídití rození a výběr v lidském pokolení? Jest vám to opravdu nemožno, když už jste podrobili chirurgickému kleštění jisté vyvrhele lidstva, jest vám nemožno napodobiti včely a mravence, pěstiti rod nepohlavních pracovníků, prostých vášně, oddaných výhradně budování, zásobování a obraně města?

Aby se dodalo davům trpělivosti, ukazuje se jim občas na obálkách obrázkových časopisů nebo na plátnech kin ukázka předhistorického rodu: člověk z ulice, který po dvaceti letech úporné práce se stal miliardářem.

(Georges Duhamel, Scènes de la vie future, Paris, Mercure de France 1931, p. 224, 226, 234.)

R. S.

O čem mi tvé oči zpívaly...

M. M.

Večer naházel na drobnou dědinku spousty černých mraků. Vítr občas projel jejich rozčuchanou hřívou a zakouzl se kdesi až tam za hřbitovem v korunách lesíku. Na vesnici bylo mrtvé ticho. Ani psi odnikud nezavylí. Všecko jako by zakleto. Ale přece cosi oživovalo tuto hustou tmou. Tak kousek ve stavení dosud ještě dvě okna rozprašovala špinavé světlo do hnijících květů aster.

Vtom někdo vyšel na náves. — Udělal pár kroků — zastavil se pod osvětlenými okny — nazvedl hlavu. — Myšlenky se v něm třásly a nevýslovný stesk ťukal na jeho duši, kterou kolébala ustavičně písnička — mám? — nemám? — Šel. —

Na posteli ležela chorá dívka. Oči její se zabodávaly kamsi do neurčita. A bylo v těch očích tolik teskna, tolik nevyplněného — hřbitovní kvítí. Tma venku neměla v sobě více smutku nežli tento teskný proud, který se řinul z jejích černých řas. Pojednou bílé ruce jako dvě lilie vykvetly na bílých peřinách a mířily k čelu a utíraly rosou, která padala do očí z dalek.

Toník naslouchal adagiu pološera. Jeho oči nořily se tam do těch dvou teskných, jež zíraly v dál — v dál. Chtěl promluvit, ale nevyslovitelné zaškrtlo v něm hlas. Jen v slabém reflexu slyšel zanikající echo toho, co hřmělo vodopádem v jeho srdci. Vzpomínal. — Sny — vzpomínky — plakaly — jeho duše se chvěla jako mlha v záři měsíce — kdysi. Tak rád byl by zachytil vrchol vlny, onu pěnu, květ hlubin a její vůni rozezvučel celé okolí, ale bál se. Jako babí léto táhla a spřádala se v jeho myšlenkách v černý flór ta, jež hladívala jeho čisté vzpomínky. Ó, jaký to byl ohnivý, sílicí květ — Mařenka! A to sladké jméno, ten příboj vzpomínek srážel jeho hlavu dolů. Rád by byl do té černé země zapadl. Vždyť v smutku zdá se i smrt velebná. Ale zachycovala ho zář očí — tam těch dvou teskných — trpících.

Vzpomínky šuměly a vyprávěly mu pohádku, jež byla dnes tak smutná jako ty oči, z nichž kanula: »Zapadlo slunce, večer nasypal ti v klín květů, záře měsíce zlíbala je zlatým prachem a rosa korun svlažila je čerstvou vůní, aby neuvadly.«

Uplynul rok. —

Toník šel pod okny, za nimiž loni slyšel píseň o teskných očích. Zastavil se. Loni bylo tam šero, teď bylo tam tma. Vzpomínal sám, samotný jako trosečník.

Šel domů. Jen světélko vzpomínek padalo na něho a v duchu zableskly se opět oči — ty loňské teskné oči. Usedl a díval se do nich. — Odkudsi hrála hudba. — Kol byla tma. Jen ona svítila tam — jako světluška v trávě, ji slyšel zpívat jako tam v dáli neznámý

hlas, díval se jí do očí, chtěl jí říci jediného slova, ale ona dýchla do jeho zraků a on plakal. — Plakal proto, že rostla před ním ne ona, ale její duše, jako úžasný květ, jenž stvolem sahal až k měsíci a korunou brodil se v jeho zlatých vlnách.

Díval se dlouho za ní, jak šla, jde a kam půjde. O tom všem vyprávěla mu kdysi. —

Dnes však jen vystydla píseň usedla na rám okna a štkala do hluboké modré noci.

Toník vyšel opět na náves, zastavil se ještě pod okny a když zvlhly jeho oči, zašeptal: »Bud' zdráva, čestná Mařenko. — Rozumíš této písni? — Až tvé srdce bude se chvítit v těchže polohách, pochopíš. Je smutná a dávná. Ale teskno a dálka bývají plny zázračných krás, jež hárají v šero života. Kdysi — jak už je tomu dávno — plálas i ty na širé pláni mých dnů — můj zrak tě střežil a můj smutek tě zaléval, mé čisté sny tě kolébaly, poněvadž ses vždy mým zrakům jevila jako skvoucí úběl, na němž nemožno patřiti, abychom jej nezarosili drsným dechem.« A ta naše či má pohádka? —

Vanula z ní čistota jasně srpnové noci.

Zasedání širšího výboru Pax Romany v Einsiedelnu

V posledních dvou letech a zvláště od kongresu v Lucemburku můžeme pozorovati, že Pax Romana přijala novou orientaci své aktivity, která se vyznačuje zejména v převaze solidární a stavovské práce vysokoškolské, zůstávajíc i nadále věrna svému úkolu sblížovati katol. studentstvo ve spolupráci mezinárodní a poskytujíc jednotlivým národním hnutím dnes již opravdu silné morální opory. Jak totiž ukázala audience, kterou poskytl sv. Otec Pax Romaně u příležitosti mezinárodní pouti katol. studentstva do Říma o velikonočních, příkládá Vatikán značný význam universitnímu hnutí katol. studentstva, soustředěnému kol Pax Romany. Velmi též byl posílen význam díla Pax Romany na poli katol. universalismu přistoupením a spoluprací studentstva celé latinské Ameriky.

Tolik slov úvodem, aby byla v hrubých rysech naznačena dnešní situace naší studentské světové instituce vzhledem k tomu, že letos nebyl konán tradiční každoroční kongres, podávající obraz činnosti Pax Romany i sdružených národních federací. Ostatně imponantní pout, kterou letos Pax Romana vykonala ku Prahům apoštolským, byla výmluvným dokladem toho, co shora uvedeno.

Letos o prázdninách svolala Pax Romana zasedání svého výboru, rozšířeného o zástupce národních federací (Comité-Directeur élargi), k němuž byli pozváni zejména jejich předsedové a duch. rádcí. Zasedání konalo se v Einsiedelnu, náboženském středisku Švýcarska, ve dnech 30. srpna až 1. září t. r. Zahájil je v slavném benediktinském opatství, jež právě letos oslavuje milénium svého založení, nynější prezident Pax Romany a zástupce Československa v Comité-Directeur dr. J. J. Rückl, skut. papež. komoří. V úvodním proslovu poděkoval zástupcům federací za své zvolení na plenárním zasedání v Římě. Zprávy o všeobecné situaci Pax Romany a plán další činnosti podali dr. J. J. Rückl, abbé Gremaud, gen. sekretář a R. Salat, administrativní sekretář. Konstatovali zejména vážnou vnitřní práci ve všech národních složkách a zdůraznili, že této vnitřní, ponejvíce náboženské a stavovské práci bude zasvěcen i příští rok až do kongresu v Praze a v Bratislavě. Zkušenosti čtyřiceti stud. duchovních rádců evropských fe-

derací, získané v květnové anketě, budou zpracovány začátkem zimního semestru a jistě ještě prospějí k dalšímu zintenzivnění duchov. života v organizacích. Dalším důležitým úkolem Pax Romany bude v příští činnosti vytvoření stavovského hnutí, což znamená formace katol. studenta podle jeho studijního oboru a budoucího povolání, tak, aby nebyl jen odborníkem, ale aby byl též ve svém povolání a praktickém jeho provádění dobrým katolíkem. Tedy vytváření korporativismu v oboru duševní činnosti, což Pax Romana zahrnuje pod pojem »l'activité professionnelle«. To se dosud děje jen v některých organizacích (franc., belgických, ale vidíme to v Itálii). Aplikace tohoto záměru u nás by nebyla nesnadná. Ovšem jen uvnitř akademických spolků. Není možno prozatím doporučití zakládání speciálních spolků pro různá povolání, jak již existují v západních státech. To by bylo u nás za daných poměrů tříštění sil. Leč uvnitř našich organizací by mohly býti vytvořeny poměrně snadno speciální studijní kroužky pro mediky, právníky, filology atd. Základ, pokud je mi známo, byl již dán v Č. L. A. (historický kroužek, který kdysi dobře prosperoval, zejména v době, kdy našich dějin bylo zneužíváno proti katolíkům; dále speciální přednášky z oboru práva, medicíny). I Akademické týdny mají k tomu, snad po vzoru ciziny, dobrou snahu. K dokonalé formaci v jednotlivých oborech je ovšem zapotřebí soustavné delší práce, která je možná jen ve sdružení seriosně chápajícím své poslání. Jisto je, že tam, kde toto hnutí existuje, přineslo bohaté ovoce jak pro sdružení samotné, tak i pro praktické povolání studentstva. Jen jedinou ukázkou bych připojil. V Paříži existuje velmi cílý spolek mediků Conférence Laënnec, který otázkou dokonalé stavovské formace katolického lékaře se zabývá velmi vážně. Zejména pořádá studijní cesty mladých lékařů a mediků a z jeho středu vyšel pozoruhodný námět na vypracování zvláštního kodexu stavovské morálky pro jednotlivé povolání za spolupráce theologů, duch. rádců a jednotlivých oborů. V »Laënnecu« se v tomto duchu již pracuje.

Jak posuzují organizace otázku stavovství ve hnutí studentském je vidno z toho, že některé federace vy-

slovily přání, aby ústředním tématem pražského kongresu bylo: *L'activité professionnelle*.

Referát misijní podal R. P. Rossel, jenž stojí v čele misijního hnutí při Pax Romana. Zdůraznil práci univ. studentstva, které věnuje pozornost po stránce hmotné i duchovní pomoci studentům, přicházejícím na evropské university ze zemí misijních (stud. misijní dům v Marseille, Foyer St. Justin ve Fribourgu a j.), zejména ze zemí dalekého Východu, kteří jinak podléhají povětšinou ateismu a komunismu.

Za sekretariát studentek podala zprávu jeho předsedkyně Mlle Bühlerová (Švýc.). Naznačila zkušenosti, velmi cenné, z mezinárodního prázdninového tábora studentek v Riedu, který se potkal s velkým úspěchem. Úkolem dívčího sekretariátu bude úsilí v realizování direktivy svatého Stolce: co nejširší neodvislost ženského hnutí od hnutí mužského.

Zajímavý byl zejména hektograf, rozmnožený referát admin. sekretáře o extensní práci gen. sekretariátu. V evropské oblasti navázány nové styky s katol. studenty řeckými za patronance arcibiskupa athénského a apoštolského delegáta pro Řecko. Velmi napomáhá dílu Pax Romany v Řecku abbé Di Lernia, ředitel sdružení katol. vysokoškoláků v Athénách. I s Bulhary pěstovány další styky (za účasti našeho kol. Pospíšila). Po prvé navázán kontakt za pomoci biskupa štokholmského a přátel dánských. V Severní Americe se udály dvě významné věci: výbor federace katol. universitních klubů, reprezentující studenty na světských universitách, rozhodl se pro nejužší spolupráci s Pax Romanou. Je možno, že kongres těchto »Clubs« (127 ve Spojených státech a 7 v Kanadě) se vysloví při členství v Pax Romana. Rovněž t. zv. Sodalities Movement (Sdružující studentstvo katol. universit — obdobné našim Mariánským družinám), vytvořilo zvláštní sekci pro spolupráci, po př. i přičlenění se k Pax Romana. V Kanadě, po intenzivní spolupráci se stud. jazyka francouzského, připravuje se oficiální vstup do Pax Romany. V oblasti asijské navázány styky prostřednictvím katolických universit, zejména v Číně, Holandské Indii (v Batavii pracuje v duchu Pax Romany organisace katol. studentů); na Filipínách, kde jest nejstarší katol. universita (Universita sv. Tomáše Akv.) v Manille, snaží se o připojení studentstva této university k Pax Romana Apoštolský delegát. Pax Romana je též ve spojení s jesuitskou universitou sv. Josefa v Beyrutu. Konečně na území africkém Pax Romana obnovuje styky s kroužkem katol. studentstva v Kahýře, který vedou dominikáni. Nutno se ještě zmíniti o nepřímém členství konfederace studentstva iberó-amerického, zahrnující státy latinské Ameriky. Přímými členy jsou už Uruguay a Chile. Porto-Rico přislíbilo své přistoupení co nejdříve. Velmi zajímavý byl referát stálého zástupce jihoamerické konfederace kol. Ern. Santiago López u Pax Romany ve Fribourgu o práci studentstva v Jižní Americe. Naznačil i možnosti bližšího styku a poznání: výměna revuí a časopisů studentských, vzájemný korespondenční styk s evropskými federacemi. Poukázal na nutnost i této práce seznamovací: jest věcí neznámou v Jižní Americe, že v téměř každém státě evropském je hnutí katol. studentstva, neboť o mnohých z nich (mezi nimi i Československo) panuje mýtní, že jsou nekatolické. Ušlechtilou snahu jihoamerických kolegů možno zejména viděti v tom, že umožní v tomto roce několika studentům z Evropy studijní cestu po Jižní Americe téměř zdarma (i cesta lodí).

V oboru mezinárodních styků jest se ještě zmíniti o nesnázích, které právě poslední dobou staví se do cesty studijním výměnám a cestám do ciziny. Dr. Rückl velmi vhodně navrhl velkorysý plán: obrátiti se na ge-

nerální představené církevních řádů o pomoc jich řádů katol. studentstvu při uskutečňování výměn. Můžeme říci, že Pax Romana dobře se stará o mezinárodní spolupráci mezi katol. univ. studenty.

Jedním z nejdůležitějších bodů programu bylo jednání o příští kongres Pax Romany v Československu. Referát o přípravných pracích a provisorní program přednesl předseda ÚKSČs. Jaroš, který byl zástupcem i slovenského Ústředí na základě zvláštního pověření. Debata o příštím kongresu byla velmi obsáhlá. Především projednávalo téma kongresu. Přípravný výbor (čsl.) stanovil totiž za téma kongresu: *Katolicismus a nová Evropa*. Vzhledem k tomu, že Pax Romana je dnes hnutím opravdu světovým, vyskytly se hlasy, aby námět byl rozšířen. Věc byla svěřena konferenci duch. rádců, a ti pak předložili tento elaborát: Generálním tématem kongresu v ČSR. bude: »Nový člověk v nové době« (*L'homme nouveau dans le temps nouveau*). O jednotlivých přednáškách, jejichž témata rovněž stanovila i s referenty komise duchovních rádců, bylo referováno v denním tisku. Naši čtenáři ostatně brzy budou v »Jitře« čísti podrobný program kongresu. Dále byla diskutována otázka data a trvání kongresu. Comité-Dir. doporučuje přípravnému výboru zkrátiti dobu a pokud možno i snížit cenu. Bude tedy kongres míti obvyklé časové rozpětí a na krásy naší vlasti bude pamatováno fakultativními exkursemi po kongrese. Jest tedy datum kongresu od 1.—8. září (dop.) 1935. V pražské části je zejména návštěva St. Boleslavě, kde bude večerní pobožnost v den zahájení, většina hlavních přednášek, den vyhrazený duchovním rádcům (program připraví P. dr. Rudolf z Rakouska v dohodě s P. Daňhou). Výlet na Karlštejn a Sv. Horu byl vypuštěn, aby byl získán potřebný čas. Cestou do Bratislavy návštěva Olomouce (J. E. ndp. arcib. dr. Prečana). V Bratislavě bude zejména slavnostní zasedání Unijní komise a bohoslužby ve východním ritu, zasedání komisí, exkurse do Vajnor. První den (zahájení) v Praze bude pod čestným předsednictvím J. E. ndp. arcibiskupa dr. K. Kašpara. Do rámce kongresu budou zařaděny události společenské (recepce, bankety), umělecké a zábavní, kde bude úkolem našich akad. spolků, seznámiti mladou inteligenci zastoupených států s naším národním životem, uměním a svérázem.

Protectorát kongresu převezme československý episkopát a v případě jmenování apoštolského nuncia bude rozšířen o zástupce sv. Otce.

V dalším pojednáno o financích Pax Romany, o tisku a jiném.

Abbé Gremaud ve stručné přednášce vzdal počest památce dr. Fritze Becka, čest. člena Pax Romany, který se stal obětí hitlerovského běsnění dne 30. června t. r. Dr. Veiter z Vídně vzpomenu pak tragické smrti dr. Engelberta Dollfusse, jenž vyšel z hnutí katol. vysokoškoláků rakouských a i jako spolkový kancléř byl příznivcem jejich hnutí. Obě pocty vyslechlo Comité-Dir. ve stoje a v hlubokém pohnutí.

Během zasedání byli přijati účastníci knížetem-opatem einsiedelským Ign. Staubem, jehož pozdravil dr. Rückl jako president Pax Romany a představil jednotlivé delegáty.

Telegramy zaslány: J. Sv. Piu XI., J. Em. kard. Pacellimu, presidentu republiky Československé T. G. Masarykovi, arcibiskupům J. E. dr. Kašparovi a dr. Prečanovi, Msgr. Bessonovi, biskupu lausansko-ženevskému a čest. předsedovi Pax Romany arcib. Msgr. Pizzardovi, Msgr. Ruffinimu a j.

Nutno se ještě zmíniti o významné účasti košického kanovníka dr. Mik. Pfeiffera, duch. rádce maďar. studentů. Jš.

K U L T U R A

O. J. Mastylak C. Ss. R.:

Četba a vědění.

Nesmrtelný vynálezce Edison považoval za nejkrušnější úkol muže mysliti. Mnozí však zhošťují se tohoto úkolu — nemírnou četbou a překotným shonem za věděním.

Četba je nutná a prospěšná, je-li ukázněná svým obsahem i způsobem čtení.

Dnes málokdo věří v platonskou anamnesi — rozpomínání. Také minuly již doby, kdy největší chválou a úspěchem mladých adeptů vědy bylo, když se o nich mohlo říci, že jsou jako nerozpukané cisterny, které neztratí nic z toho, co přijaly. Tisíciletá kultura nahromadila před nás pyramidy knih, do nichž uložila výtěžek hlav a srdcí se všemi odstíny poznatků a snah božských, lidských i démonických. Nemůžeme se uzavíratí před tímto bohatstvím věků a pokoušeti se samolibě o životní robinsonádu. Vše, co je dobré, krásné, čestné, chceme si podle sil osvojití. Johnson zanechal nám radu: Věnuj denně hodinu vážné četbě po deset let, nepřetržitě a vytrvale, a bude z tebe učenec.

Při nemírném čtení lze však snadno dospěti k jinému extrému, k dobrodružnému donquijottství, kdy přemíra nesouvislých a nezvládnutých vědomostí a pohnutek mámí a tříští člověka. Zde pak se uplatňuje slovo starého Heraklita, že mnoho vědění nečiní člověka moudřejším. Všechno nemůžeme čísti. Kdo dovede na příklad sledovati přes 3900 časopisů, které vycházejí jen v naší republice (Argus), anebo přehlédnouti 6000 knih a publikací, které vyšly u nás za jediný rok (Dolenský, Kulturní adresář 1933)? Kdo by se odvážil změřiti hlubiny pařížské knihovny, obsahující přes 4,200.000 svazků? Dr. Karel Sonnenschein vyslovil se před čtvrtstoletím sarkasticky o záplavě sociální literatury, že by pro ni potřeboval zvláštního otroka, aby ji četl a říkal mu kvintessenci — trest. Na štěstí je značný nepoměr mezi přílivem nové literatury a novým přínosem kultury. Veliká část dnešního tisku traduje pouze staré dědictví, zpřítomňuje je žijícím generacím a činí přístupným různým vrstvám a národům. Nicméně zůstává nebezpečí, že přílišné zatížení poznáním nebo emocí poruší rovnováhu mezi rozumem a citem a učiní člověka nešťastným, nebude-li postupovat stejným krokem výchova mravní. Člověk zakusí nakonec pravdivost výroku biblického: Habbél — hab-

balím, marnost nad marnost. Když tedy polyhistorism již není možným ani bezpečným, je čas pro specialisaci. Moderní rehabilitace těla (Max Stirner ji v 19. stol. prohlašoval za náboženství budoucnosti) sama dala písemnictví směr příliš pozemský, jednostranný a zmenšila počet komestorů — pojídačů knih takového typu, jakým byl na příklad scholastik Petr z Trois. Autonomní filosofie se osamostatnila od Boha, ostatní odbory se osamostatnily od filosofie. Nastoupila omezená soběstačnost, autarkie, brání se domyšlené synthesi a všeliké supranaturalisaci. Ale takové specialisty, analyticky, kteří trhají pouto jednotící svět, nazýval »vesmírný křestan« Vlad. Solovjev polovzdělanci. A tímto jednotícím poutem je svaz s Bohem, uznávaný a prožívaný — náboženství. Ono je silou metalogickou. Náboženství podmiňuje a zaručuje pravé a prospěšné životní odbornictví. Duch nadání Pasteurova, Przywarova zanechá ovšem po sobě hlubší brázdy na poli kultury, než vesnický kovář a nádeník. Ale životní moudrosti zůstane vždy snaha pracovati svědomitě se svěřenými hřivnami — secundum mensuram donationis Dei — a nechťti přerůst sebe, nevytahovat se z bláta za vlasy jako baron Prášil. Rada, kterou dal sv. Tomáš Akvinský mladistvému bratru Reginaldovi, aby se při studiu nevrhal do toho, co je nad jeho síly, uchránila by nás tolikerého marného mrhání a vnesla by do hlučícího mumraje života mír a rozvahu!

Nečtěme všechno, co nám přijde na oči a do ruky. Titánský filosof dějin J. Donoso Cortès nečetl ani invektiv proti sobě, poněvadž volný čas, který mu zbýval jako aktivnímu diplomatu, vynakládal na čtení děl velikých mistrů. Pro uvarování se povrchnosti a roztržitosti je dobré číst důkladně několik základních standardních děl; ostatní stačí sledovati zběžně. Dějiny a zkušenost učí, že každý téměř čtenář má »svého« autora. Abych uvedl dva protikladné směry, připomínám svatého Jana Zlatoústého, který byl nesmírně uchvácen svatým Pavlem, kdežto veliký filolog šestnáctého věku Tuběne šílel láskou k Římanu Varronovi. Jen nezapomínejme, že dnes už pohaslo světlo zásady: »Lectorem unius libri timeo.« Dá se obvykle retorquovat na »lectori unius libri timeo«, leda že by ta kniha byla tak obsáhlá jako svět, jak básnil V. Hugo: »sans fin ni milieu«, anebo tak božská jako ta, kterou četl assiský světec na bolestném loži — Kříž.

Jindřich Maria Dlouhý:

Misie a věda.

Na první pohled by se mohlo zdát, že mezi misíemi a vědou, resp. činností misijní a vědeckou, není vztahu. Avšak přihlídneme-li blíže, vidíme, v jakém krásném poměru jest misijní a vědecký apoštolát navzájem.

Misie a věda — dva vznešené ideály, k nimž se musí upíratí zrak katolického studenta; oba se prýští z jednoho pramene a oba jsou **nositeli pravdy!** Jejich vzájemný vztah tvoří dokonalou harmonii. Vždyť ani jinak nelze. **Co jest věda jiného, než odlesk Věčné Moudrosti; a misie opět jest odrazem věčného poslání v Nejsvětější Trojici.** Oblast jejich činnosti je sice různá, ale přece navzájem se doplňuje. Jakou sympatii v nás vzbudí vědomí, že misie i věda pracují v souzvuku na poli duchovního a mravního pokroku lidstva! Nic na světě není schopno tak vyvolati v duši studenta a vůbec člověka, po mém soudu, ony ideální vzněty, jež naši duši ženou k výšinám, jako poukaz na misijní a vědecký apoštolát katolické církve. **Doba, která má porozumění a pochopení pro tyto ideály, nemůže být dobou úpadkovou. Misie a pravá věda jsou slávou církve.** K tomu je ovšem třeba lásky. Lásky však není bez náležitého poznání.

Proto je nutno seznámiti se s misijní ideou církve. Bylo by velikým, ba životním úkolem, kdybychom chtěli vystopovati podíl všech misionářů-vědců na pokroku vědeckém. Jsou sice někteří »učenci«, kteří nechťejí viděti a uznati vědecké práce misionářů, ale to nikterak nezmenšuje zásluh, jež si misionáři získávají vědeckou práci. Téměř všechny obory vědy, zejména ovšem vědy přírodní, jsou v mnohém zavázány díkem misionářům, hlavně za jejich **pionýrskou práci.** Slyšme několik příkladů, vybraných z obrovské vědecké dílny misionářů všech dob. V oboru zoologie a botaniky jsou známa jména: P. Montrouziera, velikého znalce květeny na V. Hebridách a v Australii, nebo francouzského lazaristy Davida, který podrobně popsal čínské ptactvo; P. Heude a P. Rathuis vynikli zoologickými objevy v Číně. Františkán P. Gibraldi objevil několik nových druhů rostlinných a pojmenoval je. Jména P. Conradse z řehole Bílých Otců, jesuity Mengharta a P. Hinteröckera S. J., který působil v Australii, navždy budou náležeti k nejvýznamnějším zjevům botanické vědy. A což astronomie, seismologie a meteorologie? I tu jsou slavná jména: Ricci, Schall, Verbiest, Kögler, ze starší doby; z nové pak P. Chevalier, P. Faura, Algué, P. Colin Roblet, Decheorens, Vines, P. Mennyhart a jiní. Nejbohatších výsledků dopracovali se misionáři v oborech, které souvisí

s jejich činností, t. j. zeměpis, jazykozpyt, náboženská ethnologie a národopis.

Slavní geografové: Humboldt, Ritter, Peschl, Ratzel, Retzieros, Richthoffen, Vinieu de St. Julien, kteří položili nové základy vědě zeměpisné, jsou plni obdivu a úcty k obětavé činnosti misionářů na poli geografie. Již v raném středověku Severin, Kolumban, Bonifác, Ausgar, Augustin, Vojtěch a jiní šířili zeměpisné poznatky. Ve stol. 13. a 14. františkánští a dominikánští misionáři (Vilhelm Rubruk, Jan de Monte Corvino, Odo rich de Pordenone, Marignoli a jiní) svými cestami asijskými a jich popisy podstatnou měrou přispěli k lepšímu poznání Číny a Indie. Dějiny zeměpisu v pozdním středověku a v nové době zaznamenávají odvážné cesty po Tibetu a v Himalajích misionářů; Goesa, Andradeho, Desideriho, Dorville-Grubera a j.; jméno jesuity P. Tiefentallera je spíato s výzkumy Přední Indie. Francouzští misionáři Ituc a Gabet prozkoumali velmi podrobně Čínu. V Severní Americe působil vědecky P. de Smedt, v Jižní Americe P. Fritz, Dobrizhoffer, Gonzalefi, P. Armentia prozkoumal Bolívii a P. Cagliari Patagonii.

Význačnou kapitolu ve vědecké práci misionářů tvoří národopis (ethnologie). Jejím zakladatelem je jesuita P. Lafitan. Tato věda, jež je poměrně mladá, je neobyčejné důležitosti pro misijní praksi; proto je velmi pěstována misionáři i s pomocnými nebo blízkými obory, jako jest: ergologie, sociologie, věda právní, psychologie a pod. Jedním z nejznamenitějších ethnologů je dr. Vilém Schmidt ze »Společnosti Božského Slova« (S. V. D.), autor ohromného díla: »Vznik božské ideje« a zakladatel časopisu »Antropos«. S ethnologií je v úzkém vztahu t. zv. náboženská ethnologie, jejímž úkolem jest studovati duševní vývoj národů po stránce náboženské. Tak přicházíme v blízkost jiných disciplín, jejichž studijním polem je náboženství, jako na příklad náboženská psychologie, filosofie náboženství, dějiny náboženství atd. Znalost těchto oborů je pro misionáře nutná, zejména pro pochopení náboženských forem národů, na nižších stupních kulturních žijících.

Z dějin Slovinců.

(Píše prof. V. Smolej, člen výboru
»Slavia catholica«.)

Dějiny slovinského území a národa na tomto území jsou dějiny anonymního národa, dějiny bez slavných králů, velkých, viditelných činů a hrdinství. Slovinci jsou jako Slováci tak zvaný »nehistorický národ«. Nositelem hrdinství je tu

celý národ, hrdinou je tu národní kolektivum, které přes všechno násilí, otroctví, geopolitickou a nacionální exponovanost zachovalo se na rozhraní čtyř stran a vyvinulo se z anonymního lidu v samostatný, kulturně a nacionálně uvědomělý národ moderní epochy. Tehdejší území, jen v nepoměrně větším rozsahu, které se během sto let zmenšilo, obsadili Slovinci v II. pol. VI. století. Nejprve z moci Avarů osvobodili se pod Sámem (623—658) a potom skoro 200 roků žili pod svými domácími slovinskými vojvody.

Středisko tohoto slovinského vévodství byla Karantania. V druhé polovici 8. stol. Slovinci se pokřestanili a přešli úplně pod vliv západu a západní křesťanské kultury. Skoro nastala následkem toho, že novou víru donesli Němci, systematická germanisace, ekonomickou a politickou kolonizací. Ale právě tato kolonisace probudila v 16. stol. v slovinském lidu národní citění. Selské povstání v 15. a 16. stol. a protestantské reformační hnutí, z kterého vyšly prvě tlačené slovinské knihy, které představují základ slovinské literatury, znamenají revoluci národní a sociální, svědčí, že se Slovinci začali národně a sociálně probouzet. Toto vytváření se samostatného, kulturně a národně uvědomělého celku dostalo posílení zejména v době sice velmi krátkého, ale v tom ohledu velmi důležitého trvání autonomních »provincií ilirských« (1809 až 1813), kterými chtěl Napoleon zesílit kontinentální blokádu oproti Anglii i na Jadranu a vůbec na východě. Jinak Slovinci všechna staletí od pádu slovinských vojvodů v 9. stol. až do převratu žili pod mocí cizích panovníků, pod panstvím Němců, Habsburků. Krátká rakouská revoluce v r. 1848, která je v dějinách zapsána jako »jaro národů«, dala i slovinskému národu podnět k silnějším, uvědomělejším a účelnějším národním životu. Národ, který pod cizí vládou byl v největším nebezpečí, že se odnárodní, přejde v nepoměrně kulturně, sociálně a národně silnější národ německý, zachoval si svůj slovanský ráz a v 19. stol. představil se světu jasnou řečí kulturně a politicky zralého národa. »Sjednocené Slovinsko« byl ideál Slovinců od revolučního roku 1848 až do našich dní. V Rakousku byli totiž Slovinci rozděleni na víc administrativních jednot: Kraňsko, Přímoří-Gorice, Korutany a Štyrsko. Mimo Kraňska, jehož středisko byla Lublaň, v ostatních krajích byli všude Slovinci spolu s početnou menšinou nebo i většinou německou a italskou, takže vlastně nic neznamenali ve veřejném a politickém životě. Sjednotiti tak rozkouskované části slovinského úze-

mí v jednu administrativní jednotku, která by tedy představovala slovinský národ jako politický celek, to byl ideál vyhlášený r. 1848, byl hvězdou-voditelkou Slovincům až do našich dní a je ideál dosud ještě neuskutečněný. 19. stol. doneslo vytvoření nacionálně uvědomělého politického celku slovinského. Bojovalo se za slovinské školy, za práva slovinského jazyka ve veřejném a administrativním životě, za hospodářské osamostatnění atd. XX. stol. je doba politické dozrlosti, národního osvobození a sloučení se Srby a Chorvaty v samostatný slovanský stát jihoslovanský. Slovinci vědí, že jen v Jugoslavii je zabezpečena jejich národní existence, že extra Jugoslaviam pro nás non est salus. Náš politický ideál je sjednocená Slovenia, sjednocení všech Slovinců, kteří jsou nyní v Jugoslavii, v Rakousku a v Itálii, v silnou politickou jednotu v rámci jihoslovanského státu, kde by se dostalo jejich kulturní a národní síle patřičného místa. h.

II. Akademický týden v Praze

začal 1. října a potrvá do 7. října. Úspěch I. Akademického týdne minulého roku a návštěva tohoto týdne dávají najevo, že se začíná tvořiti tradice nové extensivní činnosti katolické kultury. Z docentů jmenujeme alespoň tyto pány: dr. M. Habáň, dr. B. Skácel, dr. S. Brait, spisovatel Albert Vyskočil, dr. Z. Kalista, prof. E. Soukup, ing. F. Pujman, dr. H. Boškovič, P. R. Dacic, president Č. A. J. B. Foerster, prof. dr. J. Beneš, prof. dr. J. Eschmann, P. M. Klement, dr. Alfred Fuchs, dr. F. Kosatik, ing. Žemla a j. — Zvláštní pak pozornosti doporučujeme večerní přednášky spisovatele J. Durycha, spisovatele J. Maritaina, univ. prof. E. Przywary, univ. prof. F. X. Šaldy a univ. prof. M. Weingarta. Téma Akademického týdne jsou tato: Přirozenost, Individualita, Obsah a forma, Autorita, Stát.

Akademický týden se koná nedlouho po mezinárodním sjezdu filosofů v Praze. Třebas A. t. nebyl propočítán v tak širokém měřítku jako zmíněný sjezd, přece můžeme se těšiti, že obsah látkový i myšlenkový je s oním souznačný; to znamená, že praktická práce a uskutečňování v zápětí u nás následují. Československé filosofii bylo vzdáno náležité uznání a tomutěž se těší i A. t., který mezi svými docenty má i členy zmíněného sjezdu filosofů.

Referáty o účinnosti Akademického týdne přineseme v příštím čísle. km.

Čtěte a rozšiřujte naše „JITRO“.

Z N O V Ý C H K N I H

STÍN KAUČUKU.

Ferreira de Castro. (Román, vydal Sfinx v Praze.)

Napsati několik slov o této knize znamená nutně se zmíniti o Portugalci, který jako dítě je zavezen do hlubokých, horečkou prosycených a přece tak divukrásných pralesů, daleko mezi jednotlivými přítoky Amazonky. De Castro jako otrok čerpá kaučuk a úpí v duševním vězení. Osvobozen, vrací se do Portugalska a pohnutou cestou stává se novinářem a spisovatelem. A ze svého života načerpal ono hořké a otravné aroma svých románů.

»Stín kaučuku« je historií mladého Portugalce, revolucionáře, který prchne před smrtí do Brazílie, aby intrikami otrokářských vykořisťovatelů byl předhozen na prah smrti ještě děsivější — uprostřed močálů a nemocí Amazonky. Naseknuté kaučukovníky, vydávající drahý kaučuk, jako by byly symbolem nalomených životů seringeirů. Divoký prales uchvátí Alberta s hrozbou, nikdy ho nevydati zpět. Ale osud je tentokrát milosrdnější a vrací Portugalci ztracenou vlast. Líčení hrůzokrásné scenerie je v tomto románě jediným svého druhu. Tak mohl psáti historii seringeirů zase jen dělník, dobývající kaučuk, jeden z té neznámé, ztracené armády moderních otroků, úpících daleko od místa všeho lidského, pod vyděračnými prsty podnikatelů.

Kritika a doporučení, jež byly knize dány před jejím vyjitím, nebyly lživé. Chápeme, že de Castro je dnes jedním z největších spisovatelů nového Portugalska. —jza.

OSUDNÝ ROK.

Max Brod. (Román, vydal Sfinx v Praze.)

Tímto románem se pokusil Max Brod zasáhnouti do duchovních proudů společnosti těsně předválečné a chaosu počátku války. A můžeme říci, že zasáhl šťastně, předváděje nám události těchto dob jako veliký, právě se rodící paradox nových sociálních teorií a skutečného života. Brod sáhl k dvěma mladým gymnasistům, aby je uvedl do zmítajících se vln společenských, egoistických a tendenčních příbojů.

Štěpán Rott a Antonín Liesegang žijí v Praze těsně předválečné a jako mladí studenti jsou strženi tím podzemním vřením připravujícího se světového dramatu válečného a státních převratů v bývalé monarchii rakouské. Jsou to dva dobří přátelé, ale s různými duchovními základy: Štěpán sytí se Pascalem a Platonem, Antonín v podzemních anarchistických kroužcích vstře-

bává do svých žil ideály Marxovy a světového komunismu. To je první střetnutí mladých přátel. Ve Štěpánovi se pak rodí nová vnitřní tragédie: vášnivě miluje matku svého přítele a prožívá s ní divoký sen probuzených sil mladého muže. A žár veřejného života zachvacuje i oba přátele, celé jejich okolí, aby slovo »válka« náhle přervalo a usměrnilo bezcitný chaos.

Ústřední postavou románu Brodova je Štěpán a jeho duchovní svět. Mladý platonovec úzce sroste se svým profesorem náboženství Werderem, který otevírá před mladým nadšencem s neúprosnou kritikou celého stávajícího společenského řádu učení sv. Tomáše a provádí krok za krokem hořícího Štěpána hlubinami thomistického učení. Přísný názor profesorův, podepřený jeho osobní zkušeností, příkré a intenzivně působí na Štěpána, který se přimyká ke svému profesorovi v bezměrné důvěře. A profesor Werder, vyřídív své závazky, odchází do společnosti duchovních synů sv. Tomáše ke kostelu sv. Jiljí. Tyto probuzené proudy mladé krve, toto přísné očišťování mládí — to je velikým kladem Brodova románu. Měřítka díla je rozhodně široké a zaslouží pozornosti co nejbystřejší. —jza.

KVETOUČÍ PŮSTINA.

John Galsworthy. (Román, vydal Melantrich v Praze.)

Milostný román krásné, odvážné ženy, Dinny Cherellové a mladého básníka Wilfrida Deserta. Příběh obou srdcí je tak něžný a tak ideální, že Dinny i Wilfrid věří, že ruce jejich nepřestanou nikdy něžně hladiti šťastnou budoucnost. A přece hrozivé mraky se seberou na tomto vyjasněném nebi, strhne se bouře a láska mladých lidí zničena zkázonosným bleskem. A příčina? Wilfrid, básník světácké vzpurnosti Byronovy, uvažující a život srovnávající jen svou honbou za krásou, jako koloniální úředník anglického imperia, překvapen sudanskými povstalci, před hlavní revolveru zřekne se křesťanství a přijímá učení moslemínské. Klidný vrátí se do vlasti a získává si srdce Dinnino, ale v osách a v bazarech již se mluví o Angličanově proradě a pověst pouště překvapuje Londýn. Patriarchální přísnost, vědomí rasové vyspělosti, vybičované vědomí cti a hrdosti anglické — to jsou tak příkré a tíživé soudy, že Wilfrid jako psanec, chtěje zachrániti Dinny, prchá zpět do nehostinné pouště a Dinny s odkazem jeho lásky a s posledním jeho pozdravem zlomeně sklání hlavu nad svou láskou jako nad pohádkou, jež nikdy neměla býti vypravována.

V tomto dialogu dvou srdcí a v suché próze společenské konvence nalézáme Galsworthyho zase jako mistra jemné kresby duševního života

anglické šlechtické společnosti. Třebas bychom mohli ukázat na pravé příčiny zmatku v líčebných osudech, přece jen s tichou současností pochopíme prostředí, jež bylo odrazem kvetoucí pustiny. —jza.

DESET KATOLICKÝCH POLITIKŮ A DIPLOMATŮ.

Co nejdříve vyjde kniha, vyplňující citelnou mezeru naší katolické literatury. Dnes, kdy se tolik píše o aktivní účasti katolíků na politickém životě, jest třeba i skutečných vzorů, ukazujících, že lze spojit politickou činnost se vsátým životem a ryzostí zásad. Takový je účel knihy **dra Alfreda Fuchse: »Deset katolických politiků a diplomatů«**, jež obsahuje přístupně psané životopisy katolických politiků od doby renesanční až po dobu nejnovější, snažíc se zachytiti pokud možno politiky všech typů od tribuna lidu až po diplomaty a státníky moderního parlamentarismu. Životopisy kardinála Consalviho, diplomatického partnera Napoleonova, a životopis kardinála Rampoly, velkého příznivce Slovanů, byly v této knize ponejprv v českém jazyce zpracovány na základě nejnovější literatury.

VÝSLEDKY LITERÁRNÍ CENY MELANTRICHA ZA POESII A ZA KNIHY PRO DĚTI. Porota z ceny Melantricha za poesii — F. X. Šalda, Albert Vyskočil a Bedřich Fučík — rozhodla o udělení cen takto: Z došlých 119 prací nebude udělena cena žádná. Ze zadaných prací doporučuje porota k vydání tři lyrické sbírky, a to: č. 14 »Housle a ruka«, č. 58 »Příteliv«, č. 15 »Odi et amo«. Autorem sbírky pod číslem 14 je Stanislav Hanuš, autorem sbírky pod číslem 58 je Svata Kadlec, autorkou sbírky pod číslem 15 je Simonetta Buonaccini. Každému z těchto autorů bude vyplacena odměna 5000 Kč.

PRVNÍ POLOLETÍ VE SFINX. Podle své tradice přichází SFINX jako každého roku, i letos především

s něčím novým. Tentokrát je to nová knihovna, věnovaná biografiím a faktografiím. Vypravena stejně hodnotně, jako jiné podniky SFINX a vedena stejně bystře a s neumdlévajícím zájmem o současnost a dokument, stane se jistě význačnou českou knihovnou. — Pro první svazky je připraveno několik českých čísel. Uvádíme z nich knihu generála Vladimíra Klecandy: ZEMĚ PRALESŮ A VÁLEK a ŽIVOT JAROSLAVA HAŠKA z pera Václava Mengera. Našemu prostředí bude věnován i další svazek knihovny, dílo ARCIBISKUP FR. KORDAČ A JEHO OKOLÍ z pera dra Ant. Mundinga. Z překladů jsou určeny pro první ročník biografie Leonida Grossmanna DOSTOJEVSKIJ, koncentrující život Dostojevského do několika dnů hráčské horečky u rulety ve Wiesbadenu, pokračování životopisu André Gidea ZEMŘI A ŽIV BUDEŠ, krásná a sensační kniha o duši Číny DEN ŠI ČUA od S. Tretjakova a životopis slavného ruského tanečníka: NIŽINSKÝ, napsaný jeho ženou. — V EVROPSKÉ KNIHOVNĚ vyjde vedle prací již oznámených (Gustaf Ericsson, MUŽ, JEHOŽ JSI ZAVRAŽDIL a Eric Linklater, DON JUAN V AMERICE) několik dalších získaných prací: Charles Braibanta KRÁL SPI, Thomasem Mannem navržený román pro EVROPSKOU KNIHOVNU od Alfreda Neumannova NOVÝ CÉSAR, Madelon Lulofsově GUMA a jako novinka, stojící všemu v popředí, amerického autora Thomase Wolfa VRAŤ SE DOMŮ, ANDĚLI. — V PYRAMIDĚ vyjde nyní nový autor Karel Konrád s krásnou válečnou knihou ROZCHOD a nový Fr. Werfel NEAPOLŠTÍ SOUZOZENCI. Jako poslední podzimní svazek vyjde nové dílo autora BOTO-STROJE T. Svatopluka: ANDĚLÉ ÚSPĚCHU. — Z ostatních připravovaných podniků SFINX jest se zmíniti o dokončení velkého díla všenárodního významu ČESKOSLOVENSKÁ VLASTIVĚDA, která dospěje k svazku UMĚNÍ. Jako šestistá kniha SFINX vyjde Ladislava Čelakovského OHLAS PÍSNÍ RUSKÝCH, vyzdobená obrazy Mikoláše Alše. — V díle Emila Váchky vyjde druhé vydání KREV NEVOLÁ O POMSTU. Ve své populární SERII vydá SFINX nyní Mengerův biografický román Haškův, nazvaný JAROSLAV HAŠEK, ZAJATEC č. 291.217. — Literární veřejnost jistě uvítá zprávu, že na podzim počnou opět vycházeti LITERÁRNÍ NOVINY, jejichž program byl doplněn a změněn podle nabytých zkušeností.

V edici Jitra vydali jsme novou knihu **BAROKO**

*Pět studií našich nejvýznačnějších badatelů
o době tak zvaného temna. Kniha vám všem
bude jako jasný krystal zářit do chaoticky
nanesené falše a nepravdy na dobu katolické
kultury. • Objednejte ihned! •
Expeduje edice Jitra.*

Pro sjednocení Slovanstva

Krajské misie

(Dokončení.)

Hlavním účelem krajských misí je **zachránit víru** u našich vystěhovalců. S ním jsou nerozlučně spjaty dva účely vedlejší: **Zachovat národnost** našim krajanům a **přispěti jim sociálně**. Proto naši misionáři rozdávají krajanům knihy, proto stále Apoštolát sv. C. a M. posílá a předplácí noviny a časopisy. Tak je spojujeme s vlastí. Tím udržujeme v nich vědomí: Jsem Čechoslovák. Sociálně přispívají misionáři tím, že upozorní československé vyslanectví nebo Apoštolát na krajany, kteří žijí v bídě a zprostředkují jim pomoc. I v tom je kus sociální pomoci, když kněz přeloží zdarma vystěhovalcům doklady k svatbě. Kolik tak peněz ušetří krajanům.

Zakladatel kraj. misí.

Z těchto tří účelů vidět velký význam krajských misí. Také chápeme, proč tolik pečoval o zřízení a rozkvět krajských misí ten, který zemřel jako velký lidumil v pověsti muže svatého — arcibiskup Dr. A. C. Stojan. Zde měl velkou možnost pomáhat. Staral se o krajany ve Vídni. Sám mezi ně zajížděl, zpovídal je a pomáhal jim. Staral se o krajany ve Westfálsku, Porýní a v Americe. Posílal k nim misionáře. Největší jeho zásluha spočívá v tom, že vymohl zřízení krajské duchovní správy v Hamburku a pak v Brémách; těmi branami prošlo statisíce slovan-ských vystěhovalců. Zde mohli se vyzpovídat, poradit. Sám Pán Bůh ví, kdy až se dostali zase ke sv. svátostem.

Krajanští misionáři.

Símě zaseté Stojanem nezhybnulo. Našlo se mnoho obětavých kněží, kteří místo odpočinku jdou mezi krajany na misie. Pravím místo odpočinku, neboť přes rok jsou zaměstnáni v duchovní správě nebo ve škole a o prázdninách jdou apošto-

lovat. Celkem ve 14 státech působí, nebo působili tito čeští kněží jako krajanští misionáři.

Přehled podává tato tabulka:

Argentina: Dr. Procházka O. F. M.

Belgie: Bartoník S. J., Weis-Vägel S. J., P. Šilhán, Fr.

Bulharsko: P. Lazecký S. V. D., P. Zamykal.

Francie: Dr. Zháněl, Dr. Kůtal, Dr. Kleveta, P. Koláček, P. Kunovjánek CSsR.

Holandsko: P. Jemelka, P. Bartoník, P. Křivánek, P. Šilhán.

Kanada: P. Florián S. V. D.

Jugoslavie: Peterek Fakunalus S. V. D.

Rakousko: Česká řehole OO Těšitelů.

Rumunsko: Dr. Žůrek.

Maďarsko: Dr. Žůrek.

Německo: P. Glos, P. Jemelka, Dr. Žůrek, Msgr. Prachař.

Polsko: Dr. Žůrek, P. Stříž.

Skandinávie: Dr. Procházka O. F. M.

USA: P. Jašek, P. Pospíšil, P. Koudelka. Mají celou řadu českých kněží, kteří se v Americe narodili z českých rodin. I svého biskupa mají.

Jak pracovat?

Pečovati o krajany jest velká a svatá věc. Pro ni musí hořet i katolické studentstvo. Spojte tedy i vy své ruce s Apoštolátem sv. C. a M. k práci pro krajany. Modlete se za krajany a za krajské misionáře, obětujte za ně své utrpení a máte-li nějakou pěknou knížku českou, pošlete ji Apoštolátu v Olomouci, Wilsonova 16. Ten již ji krajanům dodá. Možno přispěti i penězi. Nebo poproste své rodiče, až bude hledat Apoštolát bezplatné prázdninové ubytování dětí vystěhovalců*), aby také nějaké dítě přijali. Pán Bůh vše odplatí.

Old. B.

*) O letošních prázdninách bylo ubytováno na Moravě 34 dětí z Brém a Porýní.

Hlasy pravoslavných po sjednocení Církvi.

V Besarabii soustřeďuje se kol pravoslavného protoiereje Jerem. Čekana celé hnutí unijní. Tento kněz vydal o velikonocích provolání, v němž vyzývá pravoslavné biskupy, aby se sjednotili s katolickou církví, dokud ještě není pozdě, a upozorňuje je na útisky pravoslavi v Rusku. Jeho výzva našla mnoho nepřátel,

avšak objevili se také její příznivci. Snad donese dobré ovoce. Modleme se!

Holandští katolíci a křesťanský východ.

Holandští katolíci dokazují na všech polích, jak je živá jejich víra. Nejen že mají celé desítky misionářů v zámořských misích, ale začali po-

slední léta si všimati také idey unionistické a sice prakticky. Nyní již pracují v Kanadě a v Polsku mezi pravoslavnými Rusíny holandsí misionáři východního obřadu, jednak redemptoristé, jednak kapucíni.

Holandsí kapucíni mají samostatný klášter východního obřadu v Lubiešově nedaleko Pińsku v Polsku. Pracuje zde dvanáct kněží a za poslední dvě léta podařilo se jim získat unii přes 500 Rusínů. Představený kláštera O. Cyril je zároveň profesorem kněž. semináře v Pińsku. Příčiněním těchto kapucínů přestoupily polské řádové sestry »Sercanki« a 14 sester Třetího řádu sv. Frant. na východní obřad a velmi blahodárně působí v diecési pińské a siedlecké. S dílem východních kapucínů souvisí založení holandského spolku »Apoštolát sjednocení« se stejnojmenným časopisem, který svým účelem odpovídá úplně našemu »ACM«. Holandských katolíků je asi 3,000.000 a přece tolik dovedou se obětovat pro velkou ideu unionistickou. Hluboký katolický duch je s to přemoci všechny obtíže, jako je studium slovanských jazyků, východních obřadů, rozloučení s vlastí a j. To je živý katolicismus! Nenechme se zahanbit od cizinců, kteří dovedou tolik obětovat pro velkou ideu unie, pro ideu, kterou určil sv. Otec speciálně nám za úkol! Proto, kdo jen můžete, podporujte náš ACM! Vřak již víte jak!

První svobodná cesta katol. biskupa z Ruska do Říma »ad limina apostol«.

Nastoupil ji moskevský apošt. administrátor biskup P. Evžen Neven. Bylo sice již před ním za bolševické vlády v Římě několik biskupů podávat zprávy o nábož. stavu v sovět. Rusku, ale všichni přicházeli buď jako odsouzenci, vyhnanci nebo vězňové, když se jim konečně dostalo vysvobození z hrozného zajetí. Tak na př. přišel arcibiskup Cieplak, biskup Sloskan, biskup Mutulanis a j.

Biskup Msgre Neven je jediným aktivním katolickým biskupem v Rusku. Je rodem Francouz z diecése orleánské. Vstoupil do řádu assumptionistů v Livry a po svých studiích a krátké působnosti v Řecku a Bulharsku dostal se do Ruska již r. 1907. Na biskupa byl tajně vysvěcen od biskupa d'Herbigny v Moskvě r. 1926. Jako biskup převzal duchovní správu u sv. Ludvíka v Moskvě, který je farním kostelem katolického personálu cizích diplomatických zastoupení, a tím právě byl chráněn před obvyklou zuřivostí bolševických bezvěrců. Byl sice stále na svobodě, avšak policejní prohlídky v jeho faře byly na denním pořádku. O tom, jaké zprávy nese sv. Otcí z Ruska, dovíme se až po jeho příchodu do Říma.

K slovanské, studentské spolupráci!

Ut omnes unum sint...

Přehlížíme-li staré zápisy z dob počátků našeho hnutí, vidíme, že velký důraz kladl se na slovanskou spolupráci, která měla příznivé podmínky za Rakouska, kdy mnoho slovanských studentů rakouských studovalo v Praze.

Po převratu naše styky se slovanským katol. studentstvem ochably.

Je nyní na nás, abychom navázali na slibné začátky našich předchůdců a pokračovali tak v práci na poli slovanské vzájemnosti, která dnes vlivem vývoje zahraničních událostí nabývá čím dále tím více svého odůvodnění.

Jistě není náhodou, že letos Msgre Andrej Hlinka při ružomerských oslavách, rýsuje bilanci sedmdesátileté práce, dává jako odkaz mladé slovenské generaci »slovanskou spolupráci«, v níž vidí její uplatnění a kterou jí dává novou orientaci.

Otázku Slovanstva nutno znovu mocněji rozvířit!

Převzali jsme vedení organizace slovanského katolického studentstva a chceme vésti naše studentstvo k tomu, aby poznávalo kolegy bratrských slovanských národů a na podkladě vzájemného poznání pracovalo k sblížení všech Slovanů. Prosíme proto naše slovanské bratry, aby touto cestou umožnili našemu studentstvu nahlédnouti do svého života a hlavně do života svých národů. Děkujeme zároveň bratrům Slovincům, kteří prostřednictvím svého zástupce prof. V. Smoleje první se přihlásili.

Adolf Hrdý

Kde není možno založiti SSS, tam zakládejte studentské odbory Apoštolátu. Blíží pokyny v Ústředí.

V š e m !

Dostáváte již 2. číslo »Jitra«. Uvědomte si, že »Jitro« vyrůstá z práce nás všech — studentů, kteří to myslíme s hnutím katol. studentstva dobře. Bylo získáno mnoho nových odběratelů »Jitra«, přičiňte se tedy všichni, abychom jim mohli dáti náš časopis v takové úpravě a takového obsahu, jaké by byly jediné životným projevem našeho hnutí. Jak tedy přispějete k udržení a k zvýšení našeho časopisu vy všichni? Když včas zaplatíte své předplatné přiloženou složenkou a získáte ještě několik nových odběratelů.

Redakce.

Z dopisů

Z dopisu ofensora katol. studentu.

Doma jsme pořádní, upřímní a prostí lidé, smějeme se jenom tomu, co je nám opravdu k smíchu a ani slz neproléváme v nadbytečné míře. Ale jakmile si stoupneme za řečnickou katedru, změňme tvářnost svých obličejů a natřásáme se jako pávi a když se dotýkáme nějaké smutné záležitosti, pláčeme a umíme vyplakat záplavy nilské. A vykonal-li kdo záslužnou prácičku, nasadíme mu hbitě svatozář, takže i on sám pocítí hlubokou radost nad svou velkolepou ušlechtilostí. Zdá se mi, že člověk ve veřejném životě je úplně jiný živočich než jaký se jeví doma. Je-li doma hrubián, potom jistě na veřejném fóru bude mužem překultivované jemnosti a bude-li referovat člověk doma jemný, naplní svůj projev energickou a drsnou brutalitou a křiklounstvím.

V čem je kořen zla? Prostě v tom, že mezi životem soukromým a veřejným leží podle mínění většiny lidí obrovská propast. Když mluvíme s kamarádem, díváme se mu do očí a říkáme mu své názory, aby nám nejen porozuměl, ale aby i věděl, že nepřidáváme a ani neubíráme nic v tom, co tvrdíme. Ale venku nafukujeme i pravdu jako balonek a je-li něco růžové, pak to pro větší přehlednost musí být pro diváka rudé.

Liga Ofensorů pochopila toto nebezpečí velmi záhy a proto spojuje velmi opatrně vnitřní výchovu každého jednotlivce s jeho funkcí, která mu bude podle jeho schopností patřiti později na veřejnosti. Musíte si všichni, milí přátelé a zvláště vy studenti, uvědomit, že lidé a posluchači chtějí slyšet referát a ne kejklářskou produkci. Divíme se, že pak různé ty schůze zejí prázdnotou. Lid, to si musíme říci, má velmi jemný smysl pro odlišení fráze a opravdového vašeho mínění, dovede rozeznat vnější nálepku od vnitřního přesvědčení. Nepůsobí na něj ani sebe větší lichocení a ani dokonalá gesta. Chce slyšet člověka, který mu družně a přátelsky řekne, jak věc vypadá, jak se asi bude vyvíjeti a hlavně, co je třeba podniknouti.

Nedivme se, že odchází ze schůzí zklamán — chce slyšet opravdové, celé lidi a ne schematické slovní akrobaty. Vážné mínění a ne cirkusovou produkci! My ofensoři proto zapojujeme svůj soukromý život bezprostředně do veřejného života a na schůzích nebudeme jiní než jsme doma. Uvědomíme-li si tuto prostou pravdu v celém rozsahu — nepochybuji, že se tak dostaneme k srdci lidu jistěji, než cestou zbytečného a okrasného frázérství. Červenka.

Milí českí bratia!

Dopis slovenských studentek účastníčkám zájezdu českých akademiků do Ružomberka.

Úprimne ma potešilo, keď som vrátiac sa z letného bytu konštatovala, že vaše sľubené Jitro už dávno ma čaká. Verte, dala som sa hneď s pôžitkom a hltavým očakávaním do čítania. — I áno, som s ním celkom spokojná. Už dávno som cítila potrebu odoberať i český časopis, a vďaka Ružomberku objavila som časopis hodnotný, katolícky.

V prvom článku zaslaného 10. č. »Po maturitě« od D. Pecku paradoxná rada Pascala: »Klekejte, žehnejte se, kropťe se svěcenou vodou, spínejte ruce, jako byste byli věřící a uvidíte, že víra přijde,« ma zaviedola v úvahách opäť do Ružomberku. — V kultúrnom dome chceli ste, bratia Česi, žeby sme my Slovenky pod Vaším príporom išly v sprievode. Vtedy, pamätám, okamžik som uvažovala, potom s radostou zaraz ochotne sa rozhodla. Vtedy iste i ja, keď aj iba podvedome, pocítila som pravdivosť tej Pascalovy vety.

Slováci, Slovenky, všetci Česi! Kľakajme, žehnajme sa aplikujem: robme, jako by sme si dôverovali a uvidíme, že dôvera príde! Vše pekne slová, predsevzatia, myslíte snáď, leč, keď raz obetovala som myseľ, rada by priložiť i ruky k činu, k spolupráci. Mám na mysli sľub, daný vám v Kultúrnom dome, opakovaný pri rozlúčení. Konkrétnou spoluprácou nateraz, pre začiatok bude: predplatiť si Jitro a propagovať ho vo škole. Vysvetliť dôležitosť a potrebu šírenia dobrej českej lektúry na slovenskom učiteľskom ústave, medzi slovenskými budúcnymi učiteľkami, na jednej prednáške v krúžku. (My staneme sa slovenskými katolíckymi učiteľkami, v určitom slova smysle vodkyňami budúcnosti národa slovenského v čl. štáte. Akože bysme vyhověly tej vážnej práci, ktorá čaka na nás v budúcnosti; keby sme v sebe nevypestovaly ideále v Ružomberku akcentovanej »tretej generácie«?)

Priateľka A. P sa vyslovila o Jitre takto: »Úprimne sa teším na Jitro, rozhodne si ho tiež predplatím.« Kiež by ešte mnohé preparandistky takto hovorily. Myslím však medzi ostatnými nebude toľko porozumenia, pri všetkej dobrej vôli s mojej strany. Čo chvíľu uvidíme.

Vyriadte, prosím, srdečný pozdrav všem českým známým z Ružomberka. Zasielame v známkach 24 Kč predplatného na Jitro.

Srdečně vás zdraví slov. sestry Helena Paulíková, Anča Pospíšilová.

Nitra, 3. září 1934.

Kolegyni »E—r«.

K Vašemu dotazu na tvorbu A. C. Nora Vám skvěle odpověděl kol. Krejza. Jsem Slezan jako A. C. Nor a ledacos se mi na Kavanově, nebo Norově, románech nelíbí. Ostatně mu v jedné vesnici u nás sedláci připravili nepěkný mumraj, tak těžko říci — ve své vlasti nebývá nikdo prorokem, ale budete-li čísti A. C. Nora, tak mějte trochu na mysli, jen tak k vůli důslednosti, že »student Kavan« býval kdysi dobrým členem jednoho slezského SSS!! — a dnes? E. Jitz.

Odpověď slečně »E—r«.

Doporučení. Pan Krejza není ani velice blýdý, ani nemluví stíněně, nedal-li Vám odpověď pořádnou. Je prostě chytrý: doporučovat ženám něco, je věc praošemetná přinejmenším. Oni doporučí v takové ubohé Hvězdě pochybné přípravky s jistým účinkem (správně jistě přípravky s pochybným účinkem) a normální člověk si tím nenatře boty za bohy.

Doporučení je rozkaz. Nedoporučení je výstraha. Rada je uprostřed, že pane Krejzo?

Kdo maže, ten jede. A. C. Nor žvaní na přednášce školní. Studentík uslyšaný (jako utahaný .) řekne vám o tom plácání ledacos. Já však nedotýkám se mile zetů vtípem o výmluvnosti tchyní. Nevyzvedám žvanilské přednosti agentů. Nepřirovnávám: hrčel jako trakař. Nevysmívám se škodolibě: mlátil slámu. Vůbec ne! Byl bych vtipálkem zeleným a bavil bych pošetile.

Sympatie a jak se dělá. Bajka. Bylo císařství jelenů a bylo království kozí a byl Lišák Agent. Kozy nenáviděly vládnoucí jeleny. Příčina? Koza je koza hloupá a bradatá, jelen má parohy a inteligenci. Jednou přivandroval Lišák Agent, aby prodával. Jeleni jím opovrhovali ve své vznešenosti. Rozhněval se Lišák Agent a zamyslíl se: »Tři mouchy jednou ranou. Kozy nenávidí jeleny. Zalichotím se kozám tím, že zostudím jeleny a kšeftík provedu.« A pustil se do řečnění širokého, žvanil a žvanil a nakonec z té slátaniny

lyricko-matematicko-chemické vylezlo, že jelenům se sice vzdělání upřít nedá, poněvadž je relativní, ale že parohy mají povahu obyčejných rohů a jeleni i ve své nedotknutelnosti jsou jen grandiosní volí. I nastal v posluchačstvu chechtot vpravdě zvířecí a kšeftík se vydařil pekelně. Konec.

Ó, zrodil se La Fontaine č. 2. a opravdu toto vypravování není, jak se už škodolibý usmívá alegorií čili jinotajem, kde by mohli vystupovat profesori, žáci, pan A. C. Nor a kdoví kdo ještě. Tvrdím: na posměváčky dojde. Myji si ruce a tepu své bajky.

A. C. Nor. Kdo čte, ten přijde na leccaké hlouposti, neřku-li na takového A. C. Nora. Tentýž pán začal své nejapné povídky »Bürkentalem« a dotáhl to »Jedem v krvi« za devět roků na dvacet pokusů o literaturu. Úměra přimá: Od sta k nule, jako od »Bürkentalu« k »Jedu v krvi«. Tuto jasnou úměru vám potvrdí, ovšem v psaní předlouhém, povahy sotvarozluštitelné, pan A. Novák, literární kritik, jinak neškodný člověk. Jak si vede pan Nor při sepisování? Chce být silákem, křičí a nikde nic. Spaluje slámu. Sebere kdejaké otřelé slovo, splácá to dohromady, aby to vypadalo drsně. Lisuje brikety pro koně. S koncepcí románu (aby slepil těch nesmyslů právě na 300 stran) je bezradný. Co se naplahočí ve své slovní omáčce, než stvoří charakteristiku, co se nasmolí chudokrevných výrazů a nakonec zapocen, pod to napíše: »Vůbec ne román. Ještě ne román«

Těším se na podtitul: »Poslední román«.

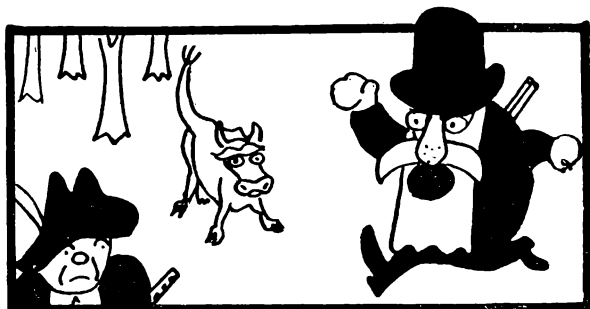
Nedoporučení. Jsem ještě mladý a mám zatím právo jen na to, aby má slova byla přijata s nedůvěrou. Volám však: Slečny, stvoření útlá a venkoncem snivá, hledáte-li v četbě třeba cit ke slovům, potenci uměleckou, smysl pro život v jeho barevné mnohotvárnosti, život v jeho nejvyšší plnosti, tak zalichotíte panu A. C. Norovi: »Neznáme a nepoznáme!« Zid. J.

Všem!

Pišete-li do Jitra, pište včas. Příspěvky, došlé po uzávěrce, zůstanou až do čísla příštího. — Pište zřetelně, obzvláště uvádíte-li cizí jména. — Dopisy řádně frankujte a podepisujte. Redakce.

Pasol Janko tri voly
na zelenom jäteli —
pískal pri tom trioly
u hája!

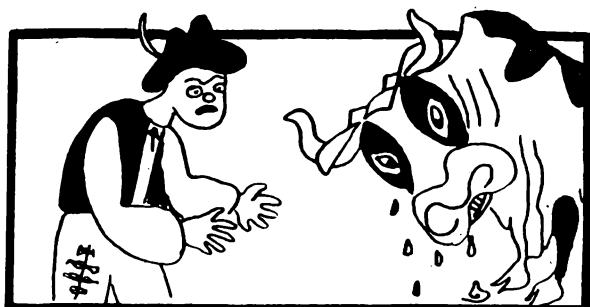

Dejte sem tu píšťalu,
já vám na ni zahraju.
Náramně vám zahraju
u hája!

Slyší to pan nadlesní,
úředně se rozběsí:
»Pískat kudlu se nesmí
u hája!«

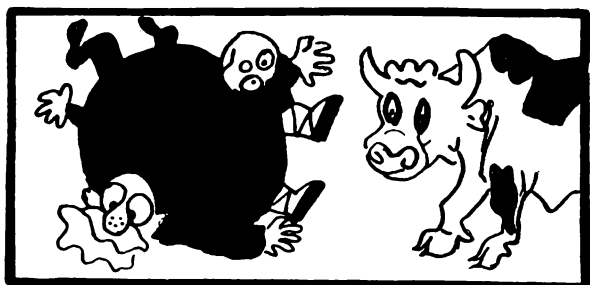
Janko píšťalu mu dal,
se zlou se však potázal:
pan lesní ji rozšlapal
u hája!

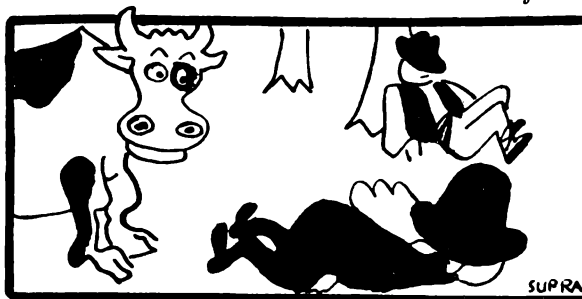
Tohle Janka dohřálo
a dokonce nemálo:
»se mi ešte néstalo,
u hája!«

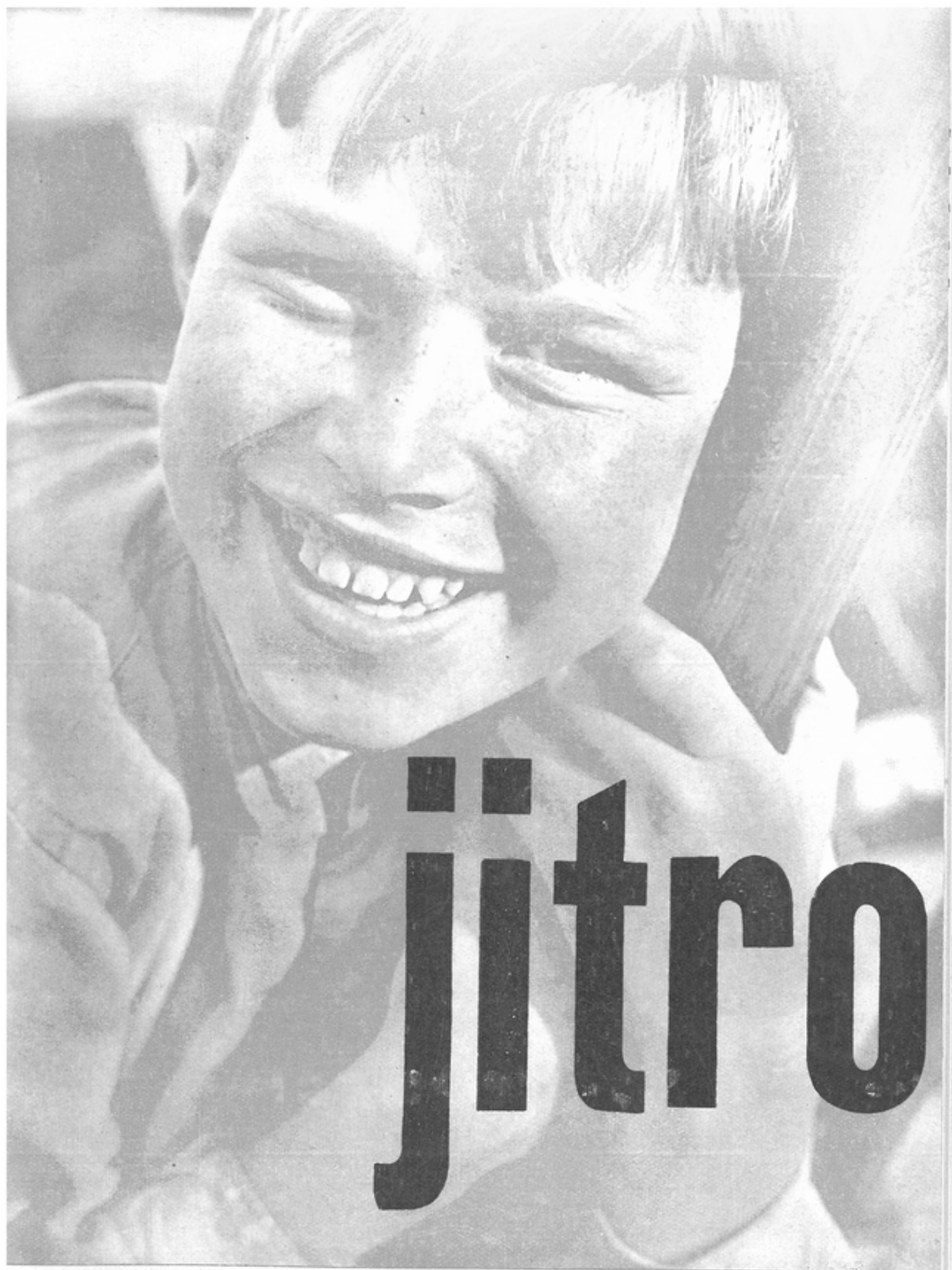
Oba jako zběsilí
do sebe se pustili:
poličkové šustili
u hája!

u hája!

Leží jako zabitý,
oba bouřky nalitý.
Oba bouřky nalitý
přes oči!

jítro

časopis katol. studentstva čsl. ročník 16

3

jitrO časopis katolického studentstva čsl.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Administrace: Praha II., Spálená ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitelny 206.271. ● Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.-, na rok Kč 12.-, pro nestudenty na rok Kč 25.-. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zaplatit. ●

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“. Uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

---

raport organizační příloha „Jitra“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“ (raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

3. čísla: F. Mauriac: Mládež. ● M. Berďajev: O vznešenosti křesťanství a nevhodnosti křesťanů. ● O. Gaube: Církev a nová doba. ● L. Jehlička: Vyhnaní. ● M. Krejza: Cesty k světovému míru. ● Texty. ● Básně. ● Kultura. ● Pro sjednocení Slovanstva. ● Dopisy. ● Raport č. 3. ●

---

zprávy dopisovatelům:

A. J. Dopis se nehodí k otištění obsahuje jen všeobecné nářky, jichž uveřejněním by se nic nenapravilo. Šíříte-li Jitro, již to je činnost a ne malá.

J. N. Poesii didaktickou pokládám za *contradictio in adiecto*. Buď je to poesie a pak to není nic pro rozum, nebo je to čistá didakce a pak to není poesie: víš to, dívenko, víš?

Š. K. Obávám se, že takové spojování citové intimity a náboženského zanícení by mohlo leckomu připadatí blasfemickým. Oddělte ty dvě sféry a pokuste se o něco jiného.

S. A. Ještě ne báseň, řekl by A. C. Nor.

J. Č. Týž řekl by totéž.

D. B. Tango a blaseované obličejí vás nesmí rozčilovat. Svatý Ignác napsal dopisů — jsou již vydány — a v žádném se nerozčiluje a v žádném nenaříká na špatný svět.

V. B. Zrýmované kázáníčko a pohřební próza. Potřeboval bych radu, třeba nerýmovanou, co s tím.

S. T. Nejvíce dostávám nálad a chmurných reflexí. Copak jsem vegetarián? Něco však uveřejním.

efpé: Verše nestojí za mnoho.

S. Z. Raději ty postřehy ze školy než ty veršíky.

Š. M. Něco má cenu jako duchovní zkušenost. Tuze tomu nepomůžeme, dáme-li to do veršů.

M. P. Všední příběh: poučný ne, zábavný také ne. Proud života je mnohem mohutnější.

B. T. Dès que nous exprimons quelque chose nous le diminuons étrangement. A., *Bratři*. Negeneralisovat. Bohatství samo o sobě není hříchem: přijde na to, jak se ho užívá. Chudoba jako taková není ctností: záleží na tom, jak ji přijímáme.

Prof. Ž. Na pokračování se těším.

F. Č. Sentimentality.

L. A. Neškodné říkání.

„Pro Boha a pro vlast!“ toť program katol. studentstva

J I T R O

časopis středoškolských

studentů katolických

Ročník XVI. Číslo 3

V Praze v listopadu 1934

François Mauriac, člen Francouzské Akademie

Mládež

Mládež, nejužitečnější druh lidí, dodává kasárnám vojáky, universitám žáky, plní divadla a dílny. Náleží k stranám nejkrajnějším, kde se nic nerozdává, leda rány. Obětuje se nezištně. V době války jest smrt její posvátnou výsadou, kterou jí staří chtějí záviděti: »Vy, kteří jste padli pro vlast, jak na vás žárlím,« zpíval starý Hugo. Avšak výsadu smrti nemožno vzíti mužské mládeži, neb se zdá, že nic není na světě kromě její krve, čím by bylo možno odpykati bludy mudrců.

V době míru bojí se politikové těchto bezzájmových a odpoutaných bytostí, jichž život není dosud usměrňován červenou nebo modrou stužkou, bojí se těchto hochů, kteří jim nenabízejí pražádnou kořist. Mají ještě to, co většina lidí dnešní doby ztratila: schopnost pohrdati; jsou schopni hněvu a nenávisti a vášnivě se oddávají tomu, co pokládají za pravdivé.

V nich a skrze ně potrvá Víra na zemi. Čím je člověk starší, tím více se zbavuje ideí, které mu škodí v postupu; avšak každý zrazený ideál nalézá mladé srdce, které jej pozvedá — a touž Tvář, kterou otec potupil, otírá syn s nesmírnou láskou. Evangelium života a evangelium smrti uvádějí svůj oheň na zemi jen proto, že mladí lidé se zaslavěcují jeho šířením. Když jsme zestárlí, jest nám těžko, abychom zůstali věrnými svému mládí. Jak těžkou dnes připadá našim ramenům a našim rukám ona pravda, již se zítra uchopí naše ohnivá mládež, zářící štěstím! Hledejme u mladých lidí tajemství jejich odvahy.

Nemůžeme se obejít bez nich, kteří myslí, že se nemohou obejít bez nás. Stačí jen tak málo, abychom je přilákali! Marcel Arland napsal, že mládí jest doba, kdy člověk má potřebu zásady právě tak jako milenky. A dodává: Názory a nauky jsme hledali na všech trzích světa a naše srdce se dalo uchvátit často jen pyšným vzezřením, jemným úsměvem, výstředností těla neb duše.

Přibližujeme se k nim jen když jim můžeme dávat chléb. Pro člověka, který něco znamená, jest velikým pokušením rozdělovati břímež, pod nímž sám klesá, na všechny mladé lidi, jež okouzluje.

Zdá se mu, že by se cítil méně bídným v den, kdy by se jeho úpadek jevil mladým lidem rozkošným a ne již zločinným. Namlouvá si, že jejich oddanost ho rozhřešuje a ospravedlňuje. Avšak tito čestní svědkové nás nerozhřeší, jestliže jsme je osálili; zá-

stup hladových dětí nezkoumá jídlo, které mu dáváme: lépe jest, abychom se od nich vzdálili, máme-li ruce prázdné anebo plné jedu.

Kéž aspoň nám pomohou všechny ty tváře a všechny ty vztažené ruce, abychom si uvědomili svou vlastní prázdnotu! Nic tak neprobudí touhu po dokonalosti jako dívati se za jinochem, který k nám přišel, poněvadž doufal nalézt slovo života, a který odchází smutnější nežli byl kdy před tím a snad zklamanější, se svým hladem a svou žízní.

(Le Jeune Homme, Paris, Hachette 1920, p. 90-93.)

Mikuláš Berd'ajev

O vznešenosti křesťanství a nehodnosti křesťanů

I.

Boccaccio vypravuje nám příhodu izraelity, kterého jeho přítel, křesťan, chtěl obrátiti na křesťanskou víru.

Žid byl již téměř rozhodnut státi se křesťanem, ale dříve než by se úplně zavázal, chtěl jíti do Říma, aby se přesvědčil o chování papeže a kardinálů, o životě lidí, stojících v čele Církve. Křesťan, který se snažil, aby obrátil žida na víru, ulekl se a myslil, že všechno jeho úsilí bylo marné, neboť, jakmile žid uzří všechna pohoršení v Římě, jistě se nerozhodne k tomu, aby se dal pokřtít. Izraelita odjel a zjistil pokrytectví, zvrhlost, úplatkářství a hrabivost, které vládly v té době na dvoře papežském mezi římským klerem. Vrátil se a jeho přítel se ho tázal s nepokojem, jakým dojmem na něho Řím působil. Odpověď byla hluboká a neočekávaná: nebyla-li víra křesťanská otřesena všemi pohoršeními a ohavnostmi, které viděl v Římě, a přesto se upevnila, jest jistě vírou pravou. Žid se stal vskutku křesťanem.

Ať již byla myšlenka Boccacciova jakákoliv, toto vyprávění odhaluje nám jediný způsob, jak hájiti křesťanství. Největší námitkou proti křesťanství jsou sami křesťané. Křesťané jsou pohoršením pro lidi, kteří chtějí státi se křesťany. Zvláště v naší době se zneužívalo tohoto důvodu. V našem století, které má tak málo víry, kdy bezbožnost je tak rozšířena, posuzuje se křesťanství podle křesťanů. Ve stoletích předcházejících posuzovali víru křesťanskou především po stránce věčné pravdy, učení a příkázání. Ale naše století je příliš zaujato člověkem a humanitou. — Špatní křesťané předstírají křesťanství. Jejich špatné činy, znetvořeniny, které přinášejí do své víry, jejich prostopášnosti upoutávají pozornost více, než samo křesťanství, jsou zjevnější než velká pravda křesťanská. Většina lidí v naší době posuzuje křesťanskou víru podle jejich adeptů, velmi často povrchních a zvrhlých. Křesťanství jest náboženstvím lásky, ale je posuzováno podle hněvu a záští křesťanů. Křesťanství jest náboženstvím svobody, ale jest posuzováno podle násilností, jichž se křesťané v dějinách dopustili. Křesťané kompromitují svou víru a jsou osidlem pro slabochy.

Jsme často ujišťováni, že představitelé jiných náboženství, budhisté, mohamedáni a izraelité, jsou lepší než křesťané, plní lépe příkázání svých náboženství. Poukazují také na bezvěrce, materialisty a ateisty, kteří často vynikají nad křesťany, jsou většími idealisty v životě a mnohem obětavější. Ale všechna nehodnost četných křesťanů má svůj původ právě v tom, že křesťané neplní příkázání svého náboženství, že je přetvořují a znetvořují. Ze vznešenosti křesťanství usuzuje se na nehodnost křesťanů a jejich neschopnost povznést se až k ní. Ale jak je možno přičítati křesťanství nehodnost křesťanů, když právě jim se vytýká, že jsou v nesouladu se vznešeností své víry? Tyto obžaloby si zřejmě odporují. Pakliže příslušníci jiných náboženství jsou často věrnější své víře nežli křesťané, pakliže plní lépe její předpisy, je to proto, že tyto

předpisy jsou jim více na dosah ve srovnání s výjimečnou povýšeností křesťanství. Jest snadnější býti mohamedánem než křesťanem. Je něco nesnadnějšího jako uskutečňovati v životě náboženství lásky? Ale náboženství lásky není proto méně vznešené nebo pravé. Kristus není odpovědný za to, že Jeho pravda není v životě ani uznávána ani uskutečňována. Kristus není odpovědný za to, že Jeho příkázání jsou šlapána.

Věřící židé, věrni své víře, ujišťují rádi, že zákony jejich náboženství mají rozsáhlou možnost, aby byly uskutečňovány v praxi. Náboženství židovské je více přizpůsobeno lidské povaze, spíše proveditelné, odpovídá lépe cílům života pozemského a vyžaduje méně odříkání. Náboženství křesťanské je nesnadnější, méně uskutečnitelné, úplně odporující povaze lidské, vyžaduje nepřijatelných obětí. Židé se dívají na křesťanství jako na náboženství snu, neužitečné pro život, ba dokonce škodlivé. Měříme často mravní cenu člověka podle jeho víry, podle jeho ideálů. Pakliže materialista podle svých koncepcí ukáže se býti dobrým, věrným svým ideám, schopným přinášeti jim jisté oběti, již nás udivuje velikostí své duše a my jej uvádíme jako příklad. Ale jest nekonečně nesnadnější pro křesťana, aby dosáhl své víry a svého ideálu, neboť jeho povinností jest milovati nepřátele, nésti statečně svůj kříž, odolávati hrdinně pokušením světa, což nemusí činit ani věřící žid, ani mohamedán, ani materialista. Křesťanství řídí náš život na cestu největšího odpírání, život křesťanský jest ukřižováním sebe sama.

II.

Tvrdí se často, že křesťanství ztroskotalo, že se neuskutečnilo historicky a vyvozuje se z toho důvod proti němu. Nejenom křesťané, nýbrž i samotné dějiny Církve svědčí proti křesťanství. Je třeba přiznati, že četba děl, pojednávajících o historii Církve, může býti pohoršením pro ty, jejichž víra kolísá. Tyto knihy mluví o zápase ve světě křesťanském, o vášních a zájmech lidských, o zkaženosti a znetvoření pravdy ve vědomí hříšné lid-skosti; velmi často ukazují nám historii Církve podivuhodně analogickou s historií vlád, diplomatických styků, válek atd.

Vnější dějiny Církve jsou viditelné, mohou býti přístupným způsobem viditelný všem. Ale její život duchovní a vnitřní, obrácení lidí k Bohu, vývoj svatosti, jsou méně zjevný; jest nesnadnější o nich mluvit, poněvadž historie vnější je jaksi zahaluje a často rozdrucuje. Lidé rozeznávají snadněji zlo než dobro, jsou citlivější k vnější stránce života než vnitřní. Chápeme snadno vše, co se týká vnějšku bytostí, jejich zaměstnání obchodního a politického, jejich života rodinného nebo sociálního. Ale uvažujeme dosti o způsobu, jak se lidé modlí k Bohu, jak obracejí svůj vnitřní život k božskému světu a bojují otevřeně proti své povaze?

Často nevíme o těchto věcech nic a netušíme existenci duchovního života u bytostí, s kterými se setkáváme; nanejvýše ji poznáváme u lidí blízkých, jimž věnujeme obzvláštní pozornost. Ve vnějším životě, který se nám naskýtá při každém pohledu, odkrýváme snadno vliv nízkých vášní. Ale nevíme nebo nechceme věděti, jaké jsou za nimi zápasy ducha, útek k Bohu, bolestné úsilí prožívati pravdu Kristovu. Bylo nám řečeno, abychom neodsuzovali svého bližního, ale my ho soudíme stále podle jeho vnějších činů, podle výrazu jeho tváře, aniž bychom prohlubovali jeho život vnitřní.

Totéž platí o dějinách křesťanství. Není možno posuzovati křesťanství podle vnějších skutků, podle vášní a hříchů lidských, které znetvořují jeho obraz. Musíme si připomenouti, co musili národové křesťanští přemoci v dějinách, jak úchvatné bylo jejich úsilí, aby přemohli svou bývalou povahu, své pohanství, své někdejší barbarství a svou hrubou pudovost. Křesťanství musilo proniknouti hmotu, která kladla tuhý odpor křesťanskému duchu. Bylo třeba vychovati v náboženství lásky ty, jejichž pudem byla divokost a krutost. Ale křesťanství přišlo, aby zachránilo nemocné a nikoliv zdravé, hříšníky a ne spravedlivé. A pokolení lidské, obrácené na křesťanství, jest nemocné i hříšné. Církev Kristova není povolána k tomu, aby organisovala vnější život, potírala zlo násilím. Očekává vše od vnitřního a duchovního obrození, od vzájemné působnosti lidské svobody a Boží milosti. Pro svou povahu nemůže křesťanství zničití libovůli, zlo v lidské povaze, poněvadž uznává svobodu člověka.

Materialističtí socialisté rádi prohlašují, že křesťanství nemělo úspěchu, že neuskutečnilo království Boží. Bude tomu brzy dva tisíce let od doby, kdy Vykupitel a Spasitel světa přišel na zemi a zlo trvá stále, dokonce vzrůstá, svět je přesycen bolestmi

a utrpení života se nezmenšilo. Socialisté materialističtí slibují, že uskuteční bez Boha a bez Krista to, co Kristus nemohl vykonati: bratrství lidí, spravedlnost v životě sociálním, mír, království Boží na zemi (a lidé, kteří nevěří, užívají rádi tohoto výrazu: »Království Boží na zemi!«).

Jediný pokus o uskutečnění materialistického socialismu, o němž víme, jest pokus ruský a ten nedal očekávaných výsledků. Ale zde není vyřešení otázky. Slib, učiněný materialistickým socialismem, že dosáhne toho, aby vládla na zemi spravedlnost, že omezí zlo a utrpení, spočívá ne na lidské svobodě, ale na znásilnění této svobody; uskuteční se vnučenou organizací sociální, která znemožní vnější zlo, nutíc lidi k ctnosti, k dobru a spravedlnosti. A tento nátlak stanoví velký rozdíl mezi socialismem a křesťanstvím. Tak zvaný »úpadek křesťanství v dějinách« jest úpadek, spojený s lidskou svobodou, s pevností této svobody Kristovy, s odporem zlé vůle, kterou náboženství nechce nutiti k dobru. Křesťanská pravda předpokládá svobodu a očekává vítězství vnitřní a duchovní nad zlem. Zevně může stát klásti hranice projevům špatné vůle, je povolán k činu, ale tímto způsobem nebudou zlo a hřích přemoženy. Toto dilemma neexistuje pro materialistického socialistu, poněvadž pro něho problém zla a hříchu, problém duchovního života se nenaskýtá; jest jen jediná otázka: otázka utrpení a nespravedlnosti sociální, otázka vnější organizace života.

Bůh nechce užívati násilí, nechce vnější vítězství spravedlnosti, přeje si svobody člověka. Takto by bylo možno říci, že Bůh trpí zlo a užívá je k účelům dobra. Spravedlnost Kristova nemůže býti uskutečňována násilím. Komunismus chce dosáhnouti spravedlnosti libovůlí, popírá svobodu ducha a proto snadněji uskutečňuje tuto spravedlnost. Také základní tvrzení o historické pohromě křesťanství jest neudržitelné. Není možno vnučovati království Boží, není možno uskutečňovati je bez znovuzrození, které předpokládá vždy svobodu ducha. Křesťanství jest náboženstvím kříže, uznává smysl utrpení. Kristus nás volá, abychom vzali a nesli svůj kříž, abychom nesli břímě hříšného světa. Uskutečnění království Božího zde na zemi, uskutečnění štěstí a spravedlnosti pozemské bez kříže a utrpení jest nesmírnou lží pro svědomí křesťana. Je to jedno z pokušení, která Kristus zapudil v poušti, když mu ďábel ukázal království světa a vyzýval ho, aby se mu klaněl. Křesťanství neslibuje, že jistě uskuteční své cíle a dojde vítězství zde na zemi. Sám Kristus pochybuje, že by našel víru na zemi, až přijde na konci světa, a předpovídá oslabení lásky.

Tolstoj věřil, že je snadné uskutečňovati příkazy Kristovy a myslil, že k tomu stačí uznávati jejich pravdivost. Ale to právě byl blud jeho příliš racionalistického svědomí; tajemství svobody a milosti bylo mu nedostupno. Tento optimismus odporoval tragické hloubce života. Apoštol Pavel praví: »Neboť ne, co dobrého chci, činím, ale činím to zlé, kterého nechci. Činím-li však právě to, čeho nechci, nečiním to já, nýbrž ten hřích, který přebývá ve mně.« (Epištola sv. Pavla k Římanům, VII., 19—20.) Toto svědectví jednoho z největších křesťanů odhaluje nám hloubku lidského srdce. Dává nám poznati, že »úpadek křesťanství« jest úpadkem lidí a ne nezdarem Božím.

III.

Křesťanská humanita dopustila se ve svých dějinách trojnásobné zrady křesťanství. Především je znetvořila, pak se od něho úplně odpoutala a konečně, což bylo její největší chybou, počala je zatracovati pro zlo, které sama zplodila. Kritisuje-li někdo křesťanství, kritisuje hříchy a neřesti křesťanské humanity, kritisuje nepoužití a znetvoření pravdy Kristovy člověkem. A právě pro tyto znetvořeniny, hříchy a neřesti lidské odklonil se svět od křesťanství.

Člověk znetvořuje křesťanství, potom pozvedaje se proti němu, pozvedá se proti víře křesťanské. Ve slovech Kristových, v jeho přikázáních, v Písmě svatém, v svaté tradici, v učení Církve, v životě svatých nenaleznete to, proti čemu se pozdvihují pomlouvači křesťanství. Je třeba položití námitku podle ideální zásady, je třeba srovnávati jeden skutečný případ s jiným skutečným případem. Věc komunismu mohla by být hájena tím způsobem, že by se ukázalo, že byl znetvořen a že jej nebylo nikdy užito tak jako křesťanství. Komunisté prolévají krev a znetvořují pravdu, aby dosáhli svého účelu; křesťané jednali také tak, ale připodobňovali komunismus ke křesťanství na základě této skutečnosti, bylo by zřejmým bludem.

V evangeliu, v přikázáních Božích, v učení Církve, v příkladu svatých, v dokonalém uskutečňování křesťanství naleznete dobrou zvěst o příchodu království Božího, výzvu k lásce k bližnímu, k laskavosti, k oběti, k čistotě srdce, ale nenaleznete tam výzvu k násilí, hněvu, pomstě, nenávisti, chtivosti. Naopak, v teorii a ideologii Marxově, který inspiroval komunismus, najdete tuto výzvu k násilí, k záštiplnému hněvu jedné třídy proti druhé, k pomstě, zápasu za soukromé zájmy a nic, co by připomínalo lásku, obět, mírnost a duchovní čistotu. Křesťané dopustili se v dějinách často těchto bludů a dopouštěli se jich pod praporem Kristovým, ale tím nikdy neplnili jeho příkazů. Protivníci křesťanství rádi říkají, že křesťané brali často útočiště k násilí, aby hájili a šířili svou víru. Věc je sama o sobě nepopíratelná, ale zároveň ukazuje, že byli křesťané zaslepeni vášní, že jejich povaha nebyla dosud osvícena, že jejich hříšný stav znetvořoval nejspravednější a nejsvětější cíle a že nechápali ještě, jakého jsou ducha. Když Petr, chtěje brániti Krista, vytasil meč, udeřil jím služebníka veleknězova a uťal mu ucho, Ježíš mu pravil: »Zastrč meč do pochvy; neboť všichni, kteří berou meč, od meče hynou.« (Matouš, XXVI, 51—52.)

Božská pravda křesťanství, přijatá lidmi, odráží se v jejich hříšné povaze, v jejich omezeném vědomí. Zjevení a křesťanský život náboženský, jako každé zjevení a každý život náboženský, předpokládají nejenom existenci Boha, ale i existenci člověka. A tento člověk, ačkoliv ozařován světlem a milostí vycházející od Boha, přizpůsobuje toto božské světlo svému duchovnímu nazírání, dává božskému zjevení hranice své povahy a svědomí.

Víme z bible, že se Bůh zjevil Hebreům. Ale hněv, zášť a pomsta, které projevuje Bůh-Jahve, nejsou přirozenými vlastnostmi Boha a jsou odrazem jeho bytosti ve svědomí národa židovského, na němž lpěly tyto bludy. Pravda křesťanská byla nejenom omezena, nýbrž i překroucena. Byla znetvořena lidmi i myšlenka Boha, kterého personifikovali často jako orientálního despotu, jako absolutního vladaře, i dogma o vykoupení, které vykládali jako rozsudek v soudním procesu, zahájeném rozhněvaným Bohem proti člověku, který přestupuje jeho vůli; a toto znetvořené chápání vedlo člověka k tomu, že se odpoutal od křesťanství. Byla zkroucena sama idea Církve. Chápali ji s hlediska vnějšího, ztotožňujíce ji s hierarchií, s obřady, s hříchy »farníků«; viděli v ní především instituci. Hlubší a vnitřnější chápání Církve, dívající se na ni jako na duchovní zřízení, jako na mystické tělo Kristovo (podle definice apoštola Pavla), bylo vypovězeno na druhé místo, stalo se přístupným jen menšině. Liturgie a svátosti byly považovány za vnější obřady, jejich hluboký a tajemný význam unikal těmto lži-křesťanům. A lidé opouštěli Církev, pohoršení neřestmi kléru, omyly ustanovení církevních příliš podobných vládním ustanovením; opouštěli ji pro příliš vnější víru farníků, pro pokrytectví okázalé zbožnosti.

Jest si stále připomínati, že jest v Církvě prvek božský a prvek lidský, že život Církve jest životem boholidským, vzájemným působením božství a lidství. Božský základ Církve je věčný a neomylný, svatý a čistý, nemůže býti převrácen a brány pekelné Církev nepřemohou. Božský prvek Církve jest Kristus, její vůdce, mravní učení evangelické, základní principy naší víry, dogmata Církve, svátosti, působení milosti ducha svatého. Ale lidská stránka Církve jest omylná, měnná. Jest možno na ní ukázati znetvořeniny, nemoci, pády, změny právě tak, jako tvůrčí hnutí, rozvoj, obohacování, obrození. Hříchy lidskosti a hierarchie církevní nejsou hříchy Církve, chápeme-li ji v její božské podstatě a nezmenšují její svatost. Křesťanství se bouří proti povaze lidské, žádá, aby byla osvícena a přetvořena a povaha lidská mu odporuje a snaží se je znetvořit. Jest stálý zápas mezi božstvím a lidstvím, v němž brzy božská stránka osvěcuje stránku lidskou, brzy lidská znetvořuje božskou.

Křesťanství pozvedá člověka a staví ho doprostřed světa. Syn Boží stal se člověkem, vtělil se a tím posvětil lidskou přirozenost. Křesťanství ukazuje nejvznešenější cíl člověka, ukazuje jeho vyšší původ a jeho vyšší poslání. Ale náboženství křesťanské, na rozdíl od jiných náboženství, nepochlebuje lidské povaze v jejím hříšném a úpadkovém stavu, vyžaduje, aby se člověk hrdinsky překonal.

Lidská povaha následkem hříchu prvotního jest málo receptivní. Nemůže pojmouti v sebe božskou pravdu křesťanství, sotva chápe theandrické pojetí, oznámené příchodem Krista, Boha-člověka. Kristus nás učí milovati Boha, milovati člověka, našeho

bližního. Láska k Bohu a láska k člověku jsou nerozlučně spjaty. Pro Boha milujeme své bratry a láskou k těmto bratrům projevuje se naše láska k Bohu. »Milujeme-li se navzájem, zůstává Bůh v nás, a jeho láska v nás je dokonalá« (První epistola sv. Jana, IV., 12.). Kristus byl Synem Boha i člověka, zjevil nám lidskost Boha a božství člověka. Ale člověk přirozený těžko chápe tuto plnost lásky »božské a lidské«. Brzo se obrací k Bohu a odvrací se od člověka, chystá se milovati Boha, ale aby cítil k člověku lhostejnost a krutost. Tak to bylo ve středověku. Brzo se obrací k člověku, hotov milovati ho a jemu sloužiti, ale vzdaluje se od Boha a popírá samotnou představu o něm, jako by byl proti blahu lidstva. Tak to bylo v novější době, v humanismu, v humanitářském socialismu. Potom, když byli zdupali theandrickou pravdu, když byli odloučili lásku k člověku od lásky k Bohu, vrhli se lidé na křesťanství a obvinili je ze zločinů, kterých se sami dopustili. — Přeložil M. Med. (Příště dokončení.)

Miloš Krejza

T r i p t y c h

*Vášeň, láska, věčný bol
triptych šíravý je mého žití,
jako v oblouk snění vzpínají se,
na něm rudé hvězdy jen se třpytí
zmučenému srdci ku okrase.*

*Do dalekých světů jdou
kamenné mé hlasy,
do spálených lánů zapadají,
jako zuhelněné klasy
zpěv svůj nikdy nevydají.*

*Jsou mé cesty bédné
v osudu mém děravém,
štěstí na nich neroste,
bída má jen po nich chodí s okovem,
do nějž po krejcaru dali jste.*

*Jsou mé písňe také halířové,
neznají se smát,
jsou jen z chudých hor a strání,
chudého jen znají polaskat,
mně jsou dány za pokání.*

M. N.

Probuzení

Byl horký letní den. Bílé zdi stájí a dřevníka svítily sluncem, třebaže bylo ještě brzy ráno. Na dvoře bylo několik dětí, maminka a služebné děvče. Chystaly se na maliny. Každý si nesl konvičku neb hrneček, jen maminka a Fanda měly velké hrnce. V poslední chvíli vyšla z domu babička a napomínala, aby daly pozor na zmije. »A jsou tam opravdu?« Ptalo se asi třináctileté děvčátko v krátkých bílých šatečkách a z opatrnosti začalo vytahovat co možná nejvýše svoje malé ponožky. Z plného obličej mu třepotala trochu ustrašeně dvě černá kukadla, jako by se před nimi již již svíjel strašlivý had. Ale to trvalo jen okamžik. V zápětí se statečně, třeba trochu nedůvěřivě usmálo, zakývalo babičce sbohem a již běželo za ostatními, kteří procházeli dlouhou starou zahradou, vedoucí do luk, odkud, jak se malým zdálo, byl výhled do celého světa.

Na dvoře zůstal vytáhlý, opálený chlapec. Opíral se o roh dřevníka a hleděl zamyšleně za odcházejícími. Modré oči mu svítily pod krásně klenutým čelem, na které spadalo několik bujně stočených kadeří. »Ty nepůjdeš?« ptala se babička. — »Ne.«

Dodneška znal hru na Indiány, knihy a udici, plaval výborně, dobrým lidem roztloukal okna kameny a s děvčaty se nekamarádil. Sám nechápal, co se s ním v poslední době dělo. Ta nespokojenost se sebou samým, vzdorovitost až k trýzni a tak neskonale hloupá

plachost před tím bílým děckem, které dokonce neumělo lézt po stromech a bálo se zastřelených koroptví.

Nyní stál tiše a v jeho zracích se probouzelo cosi dosud neznámého; vzdorný chlapecký výraz pomalu mizel a na jeho místo nastupovala podivná něha a údiv. Díval se do zahrady a usmíval se. Ještě slyšel odtamtud veselé hlasy a pak ještě naposledy uviděl bílé nadýchnuté šatečky se mihnouti mezi stromy.

Dobojoval. Prudce se pohnul a osvobozeným hlasem zavolal: »Babičko, já musím s nimi!« A již nečekal ani vteřinu, ale běžel a běžel, až zase uviděl mezi stromy bílé šaty a dětské zraky, které se na něho v údivu obrátily.

»Já půjdu s vámi a pomohu ti sbírat,« řekl, ale pak se vmísil mezi ostatní, aby snad nepostřehla jeho uzardění a neslyšela radostné úderu prvně procitnuvšího srdce.

Msgre prof. Otto Gaube

Církev a nová doba

Byly doby, kdy u nás byl módou náboženský bolševismus: zavrhovalo se pozitivní náboženství, vyzývalo se k rozhodnému boji proti Církvi, horovalo se pro jakési čisté, dokonalé náboženství na podkladě vědeckém.

Kdo tak psali a mluvili, neznali náboženství Kristova, a jeho Církve nebo znajíce je — lhali. Jinak by byli doznali, že pravda vědecká a učení Kristovo, majíce Boha za společný pramen a cíl, se úplně kryjí, že tedy není a nemůže býti rozporu mezi vědou a vírou.

Rozpor ten existuje pouze v duchu a v srdci zlých, jež pohrdají Církví. O těch platí slova Diogenova: »Není tu mužů!«

Diogenes hledal muže s rozžatým světlem v poledne po Athénách, — v národě českém značný počet polovzdělců, netoužících po důvodech, nehledajících důkazů, přisáhá na to, co napsal nebo řekl ten neb onen, byť to bylo teoreticky sebe nesmyslnější a prakticky sebe zločinnější.

Nadešly doby, jež odsoudily tuto naivnost, jak ji svého času pohrdlivě u svých ctitelů odsoudili židé David Strauss a Jindřich Heine.

Již za dob Sokratových žili filosofové — lépe řečeno — sofisté podle vzoru našich polovzdělců, již se vysmívali víře v Boha. Jistý Aristodemos činil tak veřejně. Tu zakřikl ho — podle zpráv Xenofontových — rázně Sokrates: »Co si to dovoluješ,« pravil, »nevážíš si slavných mužů pro jejich duševní velikost?« — »Ovšem,« odvětil Aristodemos, »Homera si vážím pro jeho krásné básně, Sofokla velebím, pro jeho tragedie, Polykeita ctím pro jeho umění sochařské.« — »Tak,« pravil Sokrates, »a Toho si nevážíš, jenž jim ke tvorbě dal nadání a tobě oko, že jejich díla vidíš, a ucho, že jejich moudrost slyšíš, a ducha, že jim rozumíš a život, že žiješ, a nejen tobě je dal, nýbrž milionům bytostí, a směješ se, váží-li si tohoto životodárce jiní a Jemu se koří? Styd' se, jsi škůdcem národa!«

Kulturní bolševism u nás zavinil, že polovzdělaná inteligence česká odhazovala šmahem náboženství a zůstala bez vyznání.

»Kdo však náboženstvím pohrdá, rozvrací i mravnost« (Washington)! Slova Napoleonova: »Bez náboženství nemožno řídit stát,« měl by si každý Čech velmi dobře uvědomit.

*

Kdo ví, že Církví žije a působí Kristus a Kristus že jest »věčná pravda«, ten ví také, že láska ku pravdě provází Církev dějinami lidstva, není tudíž schopen myšlenky, že by Církev odporovala pravdě, t. j. vědě, protože obsahem vědy pravé jest jenom pravda a láska ku pravdě jedinou pohnutkou jejího badání.

Kdo Církev pomlouvá, jako by byla nepřítelkyní vědy, nemiluje ani náboženství ani pravdy a jest nepřitelem nejen Církve, nýbrž i vědy.

David Strauss a Arnošt Renan otrávilí světový a životní názor jisté části inteligence zlomyslným heslem: »Prohlašme jen Církev katolickou za nepřítelkyni vědy, uvidíte, že statisíce se od ní odvrátí!« Heslo se ujalo a polovzdělaná inteligence se náboženství Kristovu odcizila a odcizuje.

Bohem založena, váží si Církev Boží samozřejmě vždy toho, čeho je Bůh pramenem a co k Bohu vésti musí — pravdy. Za největší svou urážku a potupu pokládala Církev tyranskou dobu, kdy ukrutníci na trůně císařů jí odpírali právo na vzdělání, nedopřavajíc jejím dítkám přístup ku prameni vědy, nebo nutíce je k návštěvě škol pohanských, aby je pak tím snadněji svedli k apostasii. Zničení křesťanství bylo cílem starých nepřátel Církvě, jako je cílem i moderních pronásledovatelů jejích.

Plamennými slovy, plnými svatě rozhořčenosti bojovali svatí otcové církevní ve svých listech, psaných hlavě státu, ve svých spisech, věnovaných národní inteligenci jak křesťanské, tak pohanské proti tak ďábelskému na křesťanech páchanému bezpráví. Tento boj dosáhl nejvyššího stupně za vlády císaře Juliána odpadlíka. Jest dokladem dějinným, že proti pravdě brojí nejvíce ten, kdo od ní se uchýlil a Církev nejprudčeji nenávidí, haní, tupí a zuřivě jí pronásleduje vždy jen — odpadlík.

Církev veškeru starou pohanskou kulturu prostudovala, pravdu lidským duchem objevenou vděčně přijala a blud odsoudila. Toto božské poslání a působení Ducha Pravdy v Církvi Kristově poznali a krásnými slovy ocenili největší duchové světa všech století: pravý pokrok a objev ve vědě pravdě náboženství Kristova nikdy neuškodí, — neuškodí ani Církvi, nýbrž vždy jí jen prospěje. Čím více pravdy ve všech oborech vědění duch lidský obsáhne, tím větší jest triumf Církvě (sv. Tomáš Aquinský).

Církev vítá radostně každý nový objev pravé vědy, varuje však lidstvo před pýchou, jako by nikoliv Bůh, nýbrž lidstvo bylo původcem objevené pravdy, protože pýchou otrávená i pravá věda se lehce zvrhne v kletbu, jak dějiny světové války dokazují, kdy všechny vymoženosti vědy stály ve službách vraždění a nezměrného soužení lidstva.

Mluví nebo píše-li se někdy o sporu mezi vědou a vírou, bývá ten spor jen zdánlivý a vyplývá z nedorozumění a nepochopení pravého stavu vědy a vztahu Církvě k ní.

Právem pravil papež Řehoř XVI. k protestantu Bedřichu Hurterovi, pozdějšímu velmi horlivému katolíku: »Církev katolická ničeho jiného si toužebněji nepřaje při všem studiu a badání, jako lásky ku pravdě a nestrannosti.«

Ctnost opatrnosti ukládá činiti rozdíl mezi vědou a pouhou domněnkou, hypotesou.

V Církvi katolické není hypotetistů, jako v protestantismu a novodobém pohanství, — učenci katoličtí hájí vždy a všude jen pravdu, na domněnkách nebudují. A z toho právě vyvozují nepřátelé Církvě Kristovy falešné důsledky, jako by byla Církev nepřítelkyní vědy, poněvadž nevelebí předčasným jásosem každého výmyslu a nápadu, jak to nepřičetně činí nekatolíci, a nejásá, když »učenci« vystoupí se svými »objevy«, proti nimž celá legie učenců pravých, jména světového povstává, aby je z omylu nebo z falše usvědčili, takže dříve nebo později jsou nuceni odvolat, co hrdě za pravdu, tedy i za vědu vyhlášovali.

Církev Kristova rozumně vyčkává, jak se na Bohem ustanovenou instituci výchovnou významu světového a věčného sluší.

Jak Kristem zjevenou a jí svěřenou pravdu, t. j. křesťanství, od bludu chrání a ji neporušenou zachovává, — kdežto protestantismus ji pomalu, ale stále více ztrácí, tak chrání a udržuje církev i vědu, hlásajíc »svobodu vědy«, zavrhuje však »svobodu bludu«. Právem přirovnává sv. Tomáš Aquinský Církev k *majáku*, jenž osvětluje cestu mezi útesy skalními, k *zábradlí*, jež chrání před pádem do propasti, k *výstražnému znamení*, jež varuje před jedem.

Co bludů, před nimiž Církev důrazně varovala, přivedlo lidi v mravní a fysickou zkázu . . . ! Co hladu a strádání všeho druhu, co pronásledování a týrání, co slz a krve zavinily bludy moderní vědy národohospodářské, Církvi tak často důvodně zavržené právě v nynější době, již liberální tisk s chloubou velebil jako dobu »moderní, pokrokovou« a co ještě zaviní! Jaké přímo bestiální tyranie pod jménem bolševismu v Rusku, v Mexiku, ve Španělsku a jinde zakusilo lidstvo na sobě odklonem od evangelia Kristova k bludům »moderní vědy«, jichž původci jsou nepřátelé křesťanství.

A tu měl kdosi odvahu u nás mluvit a psát, jako by Církev pro dělný lid ničeho nebyla vykonala, že zavrhuje teorie Marxovy a Lassalovy, trpí moderní otroctví,

nikdy ani nejspravedlivější stávky neschvaluje nebo k ní nevybízejíc, — nemajíc odvahy mocným, t. j. bohatým tohoto světa zahřmět v uši zásadami spravedlnosti a lásky, chudině tu a tam jenom prý nějakou tu kost filantropické lásky házejíc?

Což nezná takovýto nespravedlivý soudce a jízlivý kritik vznešených encyklik papežů Lva XIII. a Pia XI., kde Církev zásady spravedlnosti a lásky jak zaměstnavatelům, tak i zaměstnancům slovy tak důraznými a krásnými na srdce klade, že i vůdce sociální demokracie Bebel o těchto zásadách slavnostně prohlásil: »Kdyby lidstvo se bylo vždy řídilo vznešenými naukami evangelia Kristova, jak z „dělnické encykliky“ k lidstvu mluví, nikdy by k socialismu nebylo došlo!«

Nezná tu protikatolicky založený nepřítel — listů episkopátů všech zemí, kárajících slovy energickými bohaté a mocné tohoto světa před hříchy proti povinnostem představených k poddaným, moderní neřesti společenské, šlapající svaté zásady dekalogu?

Kdopak na celém světě povstal proti bezohledné konkurenci, proti vykořisťování slabých, bezbranných silnými, chudých bohatými, ne-li Církev?

Kdo však slyšel hlas Církvě, kdo uposlechl jejího varovného hlasu, kdo se jím řídil, když autorita Církvě a tím i velebnost zásad spravedlnosti a lásky byly důsledně zlehčovány a tupeny?

Církev vyzývala a vyzývá neustále hlavy států, a zákonodárné sbory, aby uzákonily zásady křesťanské spravedlnosti a tím dělný lid uchránily moderního otroctví, vyssávání a tyranie nesvědomitých kapitalistických spekulantů. Je tudíž v zájmu veškerenstva, aby Církev a stát nerozlučně spolupůsobily ku blahu občanstva a každý páchá velikou krivdu na lidu pracujícím, vyzývá-li ke krajnímu nepřátelství mezi státem a Církví.

O takového druhu »moderní vědě«, jež jen nepříteli národa imponuje, jež však lidstvu málo požehnaní, ale spoustu kletby přináší, platí slova slavného anatoma, profesora Hyrtla, jenž praví, »že jest pomíjejícím výrazem zbloudilého smýšlení a že její výsledky nespočívají na pravosti a nedotknutelnosti důvodů, nýbrž na smělosti, ba drzosti jich apoštolů, na lidstvo tyranisujícím duchu času, jenž tyto nauky tím raději popularisuje, čím nebezpečnější jsou sociálnímu pořádku.«

Kdo nechce pravdy uznat, kdo úmyslně pravdu tají, nebo zapírá, jest člověk podlý a zlý, tomu nemožno pomoci, kdo však má dobrou vůli, jsa poučení schopen, nechť pohlédne v dějinné anály, studuje nespočetné knihovny, prohlédne nezměrné poklady vědeckých sbírek, přesvědčí se o vyspělosti katolických universit, o nepřehledném množství profesorů, učenců katolických jména světového, Církví vychovaných, o miliony čítajících řadách žáků, jichž studium Církví podporovala, řídila a v nich muze vědy lidstvu dala. Ať se přesvědčí o zjevu dokázaném i duchy Církví odcizenými, že ve státech, kde vládne svoboda učení, katolické ústavy nejen počtem posluchačů, nýbrž i vědeckými a výchovnými výsledky školy státní daleko předčí.

Co protestantů odsoudilo dětinsky ubohou, zlomyslně šířenou frází o nepřátelství Církvě a vědy, co konvertitů, duchů nejslavnějších, svým návratem k Církví Kristově mužně dokázalo, že jest požadavkem vědy, aby pravý učenec opustil protestantismus a stal se katolíkem!

Nesmrtelná díla, čistý charakterní život, vznešená slova učenců, umělců a právníků, jako G. Zvörrera, Kloppa, Hurtera, v. Schlegela, v. Stolberga, Philippa, Jarkeho, Ruvilla a nekonečné řady jiných to zřejmě dokazují.

Bylo by si přát více pravdymilovnosti a pravdomluvnosti, více dobré vůle a méně demagogického ducha a úmyslu u jistých lidí v národě, pak bychom se u nich shledali i s uznáním vznešeného působení Církvě na poli jak kulturním a vědeckém, tak i sociálním.

Slovo Pasteurovo budiž věnováno jistým nepřátelům Církvě a národa: »Poněvadž jsem mnoho studoval a přemýšlel, mám víru jako bretonský sedlák. Kdybych byl ještě více studoval a přemýšlel, měl bych víru jako bretonská selka.«*)

* A. Eymieu, La part des croyants dans les progrès de la science au XIXe siècle, Perrin et Cie Paris 1920, tom. II., p. 273.

J. E. Msgre ThDr. a PhDr. Josef Kupka, *biskup brněnský, dožil se 20. září 1934 padesátého výročí* *svého vysvěcení na kněze*

Narodil se 7. května 1862 v Černé Hoře u Blanska. Studia gymnasiální i theologická vykonal v Brně. Po filosofických studiích v Římě byl ustanoven kaplanem v Mohelně, potom profesorem na reálce v Hustopečích a roku 1890 profesorem pastýřského bohosloví v brněnském alumnátě a o rok později promován na doktora bohosloví v Olomouci. Roku 1913 je sídelním kanovníkem v Brně, roku 1924 biskupem adrahenským a světícím biskupem v Brně. Od roku 1931 residenčním biskupem tamtéž.

Jeho Excellence, plna víry, lásky k Bohu a bližnímu, dovede pochopiti nás, mladé studenty: buduje katolické gymnasium, sleduje živě činnost katolických akademiků a středoškoláků, kteří uctívajíce velikost, prosí o další pochopení a účinnou lásku.

St. Tvarůžek

J e d e n d e n

Jeden den

*hrá vítr v pěšinkách, tlí v révě stín,
mdlí zlatá silueta
jak plamen úst, jež přetékají polibky
déšť chrp se v slova vplétá*

*poledne váhavé bílý krok nevěstin
v loktušku svázáno života půl
nebe trní příliv pirátů
spálí se plavý somnambul*

*plet plachých pasaček svál bílý stín
a šerem člun se vpění do mělčin
ztratí se v peřej dnů smích co dnes spí na rtu
stříbrný střevíček Popelčin.*

Ladislav Jehlička

Vyhnanci

A. S.

Zrezavělý klíč zaharašil v zámku, těžké dveře se pohnuly a chomáč suchého listí vlétl do síně. Město tonulo ve tmách, vítr hvízdal, nesrozumitelně, nenávistně, výsměšně a cizinci, jenž se objevil na prahu, bylo dosti nevolno a dosti úzko. Sestupoval zvolna se schodů.

Železná konstrukce mostu se šklebila vyzývavě. Vzduch byl pln temných stínů. Viděti jich nebylo, ale opilec, potácející se na druhé straně ulice, cítil je v obličeji, na hlavě, na zádech, všude. Seděly mu za krkem, za pasem, škrtily ho a dávaly a nemohl se jich zbavit. Bojoval s nimi a podléhal jim. Úpěl jen.

Ale cizinec nebyl opilý a rytmus jeho kroků byl pevný a jistý. Větru bylo zřejmě do řeči, škádlil ho, hrál si s ním, zalézal mu do očí, do nosu, do uší a lísal se k němu stále těsněji a těsněji.

Vždyť to bylo včera! Vždyť tomu je několik hodin! Ano, právě tudy šel, tato zeď, tato řeka, most, zábradlí, ano, poznává je, dobře je poznává. Jen vítr tolik neskučel, nepouzel, nesmál se, snad mu záviděl, snad byl skryt, snad se díval z dálky. Ach, jak je tomu dávno!

Právě zde to bylo. Kráčel tiše, tlumil kroky, aby snáze mohl naslouchat zvuku jejích střevíčků a zachycovat její dech. Mluvila o něčem, chvatně, udýchaně, radostně, nerozuměl slovům, nechápal jejich obsah, ztápěl se v melodii slov.

Zastavil se, aby se na ni mohl podívat. Svit rozbité lampy s námahou rozptyloval noční příšery, tetelící se v konturách výklenků a zákoutí a stín lampy tvořil se stínem jeho a jejím groteskní skupinu.

Dech se mu úžil. Dvě vážné hnědé oči hleděly na něho zkoumavě, snad s úzkostí. Ponořil se do nich, tu mu však zmizely a za nimi se zjevil jakýsi tajemný, neznámý svět, svět bájí a vidin, nekonečný, záhadný, překrásný.

Ale ty oči!

Díval se do nich vteřinu, dvě, den, věčnost a nepokusil se odtrhnouti jich, ani se usmáti, ani nedal najevo, že tu dívku už viděl, někdy před mnoha lety v neznámé zemi, že ji poznává.

Tu se odvážil.

Rty se zachvěly, vydechl.

Tři slůvka, tak prostá, tak všední, tak otřelá, tak překrásná.

»Máš mě ráda?«

Zesmutněla. Ustoupila o krok, jako by se ho bála, rychle dýchala, oči se jí zalily slzami.

»Prosím vás...« Vydechla uraženě.

Octl se na pokraji rokle, hluboké, příkré, zaslechl křik oslů, rvoucích se o kořist, vzpomněl si na Montserrat. Zavřel oči.

Tu se k němu přitiskla. Oddaně, měkce.

»Ty to ještě nevíš?«

Hlava se mu točila, smysly ho opouštěly.

Dítě!

Stála chvíli, pak nespouštějíc s něho oka, ustupovala pozpátku, po špičkách, opět nedýchajíc a všechna zkourmoucena.

Náhle se usmála, hned však zvažněla, obrátila se a rozběhla, jako by zde nechávala to, co on: svoji duši.

*

Dnes byl sám.

Odněkud z dále zalétly sem zvonky rozladěného piana. Teskná melodie. Zdálo se, že neslyší. Přemýšlel, jak ta žena, s níž šel včera po prvé a již téměř ani neznal, podivně zamíchala kartami jeho života. Vše se mu zdálo jiné, ulice, řeka, město, neznámé, groteskní. Zakopl o něco.

Byl to pes, schoulený v koutku ulice, třesoucí se a kvílející. Snad ho probudil. Sklonil se k němu, pohleděl mu do očí. Pes zavyl táhle.

V tu chvíli pochopil, co je lidská bolest, lidský žal a lidské zoufalství.

V tu chvíli vytušil, že všechno čekání je bezúčelné, všechno volání hlasem volajícího na poušti, všechna naděje marná. Byl sám.

Zachvěl se. Zastenal. Tichým hlasem pronesl otázku, již četl v psích očích.

Odkud tebe vyhnali?

Bylo to výmluvné. Teď i lampu poznal, lampu, pod níž stáli včera. Kouzelná lampo! Opilec, dávno ztichlý, přiblížil se vrávoravě a nechápavě pozoroval skupinu.

Včera byli dva, dnes tři. Tulák, pijan a pes.

Ubohý pse, kamaráde prašivý, nejvěrnější druhu!

Čtěte a rozšiřujte naše „JITRO“.

Janko Silan

Slep ec d e k l a m u j e

*Som jeden z bedárov
nešťastných, zbičovaných tmou,
môj každý výkrik unylý
je obžalobou bolestnou.*

*Som jeden z bedárov,
ó, pošmúrnych a tmavých krás,
v očiach slepých krvavých
mi svieti elegický hlas.*

*Som jeden z bedárov,
ktorých zrak je len dvoje rúk,
cez čiernu tmu sa ponáhľam
do kraja ešte väčších múk.*

*Som jeden z bedárov,
čo najviac cítia bolesť na zemi,
sú slepé oči krvavé
pramene kryštálových trápení.*

*Som jeden z bedárov,
čo lkajú pred bránami Jericha,
kým príde Majster Útostný
a napoji ich zo zlatého kalicha.*

A.

Vodík

Udělal jsem se neviditelným a teď se rozmýšlím, kam bych se měl jít podívat. Teď si vzpomínám, že jsem už dávno nebyl u pánů kvartánů. Z rozvrhu hodin se dovidám, že mají chemii. Tedy vzhůru do fyzikální síně.

Přivítalo mne dusivé ticho, jen monotónní hlas páně profesorův vychvaloval vlastnosti vodíku. To ticho bylo v řadách posluchačstva. Pan profesor si vykládal, že vodík je plyn bez barvy, bez chuti a *bez zápachu, lehčí vzduchu* a ještě jinak se snažil seznámit své posluchače blíže s tímto jednomocným prvkem. S tím jsem tedy byl spokojen. I šel jsem se podívat do řad posluchačů. Jedním pohledem jsem se přesvědčil, že to pány kluky vůbec nezajímá. Nasvědčovaly tomu sklizené oči a pokyvující hlavy. Někteří však přece nechtěli ztratit ani vteřinu drahocenného času. Mézl, vulgo Dlouhán, šprtal do latiny, že Gallia est divisa . . . Vávra prohlížel výsledky fotbalových utkání a právě šeptal sousedovi — jinak fandovi Sparty: »Ty, ale ta Slávka vám to naklepala.« Nastala samozřejmě slovní půtka s historickými doklady o vítězstvích a porážkách. U poslední lavice jsem zůstal ohromen. Ta drzost!

Tam leží natažen Šmerda, vulgo Tur a prohání se se Zanem Greyem po texaských pustinách. O jeho nadšení pro tohoto klasika svědčí uzardělá tvář a časté vzdechy »Jú, och,« což je zřejmě projev úzkosti nebo radosti. Jinak je Šmerda obveselovatel třídy a pánů profesorů, vůbec správný kluk. Kolikrát, když přišel profesor čistiny rozmrzelý, postaral se Tur již o jeho vyražení. Je také miláčkem pana profesora chemie.

Teď právě byla skončena teoretická část a přistoupí se k pokusům. Svým »tak si něco ukážeme«, probudil pan profesor žactvo ze spánku a obrátil pozornost všech na sebe. Měl se vyrobit vodík. Polovina třídy se hrne do kabinetu pro všelijaké věcičky k tomu potřebné, jeden se staví u kohoutku od plynu, jiný k vodovodu, každý už má svou funkci. Šmerda na to nereaguje. Přichází pan profesor: »Tak si vyrobíme vodík, Šmerdo, pojď sem.«

Šmerda, uzardělý od napětí nervů, vstává klidně svým způsobem, natáhne pořádně kostru, což je kvitováno hlučným řevem se strany třídy a milostivým úsměvem páně

profesorovým. Tur svléká kabát, vyhrnuje rukávy a už »letí« k pultu, kde je vše připraveno k pokusu.

Vyrobený vodík stojí v pozoru ve třech skleněných válcích a už se ščuří v duchu, jak přesvědčí pány kluky o správnosti páně profesorových slov. Šmerda hlídá válec jako Kerberos. Pan profesor odběhl na moment do kabinetu. Bzučení, pískání, pokřikování v žactvu. A tu má Dlouhán nápad. »Ture, ovoň, ešli to voní, já mu nevěřím.« Tur chvíli váhá, ale pak se chápe příležitosti, aby rozveselil třídu. S patřičnou grimasou odkrývá papírový příklop na jednom válci. Čmucha, čmucha, nic. »Počki, já mám rymu, podívám se dál.« Totéž se opakuje u druhého a třetího válce za všeobecného řevu. Jenže pak profesor — teď v podobě trestající Nemesis, přichází a přistihuje Šmerdu, jak se přesvědčuje o jeho pravdomluvnosti. A přesvědčil se dokonale. Vodík ovšem na základě vlastnosti, že je lehčí vzduchu, vyletěl. Zatím co pan profesor drtí Šmerdu strašnými pohledy a obdarovává ho nějakým tím tuctem pohlavků — zvoní.

Šmerda upadl na nějaký čas v nemilost, ale rehabilitoval se dosti slušným herbářem.

Jana Horková

N á l a d a

*—Chladné záclony
zavřených, mrtvých oken
jsou marné úsilí proti všemu,
a komíny jsou pýcha ztrnulá
na střeších domů;
a světlo pavlačí
žluté i červené —
vábící lesk očí,
které jsou skleněné,
a uplynulý den je prázdná větev stromu.
Kaluže — odraz všeho života
a mrtvé ptáče spadlé na chodníku —
lidské srdce.
Povadlé věnce na pomníku —
hladové ruce,
špinavá šlápotá na bílé růži,
prach v duši;
sbohem slunce! nebo nashledanou?*

—efpé—

Ze vsi

Zhořkl, svět byl pro něho všedním, netěšil ho. Proč by ho také těšil? To, co mu život dal, bylo jen malicherné a výsměšné. Strhaný obličej, suché oči, shrbená postava a vyzáblé ruce to dosvědčovaly. Jak zaběhlý pes byl štván životem.

Ve vsi ho nikdo blíže neznal, jen babičky říkaly, že prý »študýroval« na kněze, umí latinské modlitby jako jejich velebný pán, ale v šestašedesátém roce mu zemřeli rodiče na cholera a on, jako mladý, musel studií zanechat a od té doby tak sešel, že mu ve vsi říkají Bláznivý Vincek, nebo Šereda, pro jeho nehezkou tvář, a straší jím děti, jsou-li neposedné, ač Bláznivý Vincek by neublížil ani broučkovi. Potuloval se po kraji, spával ve stozích, dutých stromech a toto bratrské soužití s přírodou učinilo z jeho duše citli-

vou desku, která vzdychala pro utržený kvítek, větrem zlomenou větev a nepozornou nohou zašlápnutého broučka. Chodil roztrhaný, bosý, jen v kruté zimě si obvázal rozbolavěné nohy kusem hadru, na tělo navlékl starý, roztrhaný vojenský plášť a tehdy se odvažoval přijíti blíž k lidskému obydlí a prosil o kousek chleba. V létě přicházel zřídka do vsi, snad tehdy, nasbíral-li něco hub, které daroval tomu, kdo si na něho vzpomněl krajícem chleba. Přiblížil se k stavení a nepozorován, položil šátek s houbami před dveře a pak zmizel. Lidé věděli, že to přinesl Vincek, vybrali ze šátku houby a dali mu tam něco k snědku, načež děti šátek obyčejně zanesly za ves, kde stál v poli kříž s nízkým plůtkem kolem. Tam se nejčastěji Bláznivý Vincek zdržoval. Viděl-li někoho přicházeti, odběhl do polí a plaše se díval, co mu přichozí donesl. Když se pak děti vzdálily, šel Vincek pomalu zpět, popadl šátek, pokřižoval se a jako dravá zvěř se pustil do krajíce.

Jeden čas Bláznivý Vincek se asi po dva měsíce neukázal. Říkali lidé, když přicházeli s nůsemi dříví z lesa, že ho asi hajný postřelil, když ho přistihl při pytlacení, ale zase to vyvraceli: »Vincek jistě nepytlačil, na to byl velkej dobrák, než by zvířeti ublížil.« Konečně kdosi přišel, že Vincek mu přinesl maliny, že už je zase zdrav.

Ve vsi šlo vše obvyklými kroky; Vincek chodíval ke kříži, hlasitě se modlil, zpíval latinské modlitby a lidem občas přinášel něco z lesa. Nejvíce ze vsi o něm uměl vyprávět hajný Machotka. Ten ho často vídával v lese, přistihl ho spícího v jeslích, do kterých se dává srnkám žrát, jindy zase stál opřen o strom, sepnuté ruce se držely hole a jako poustevník vzhlížel vzhůru větvemi a stál hodiny dlouho nehybně. Vincek stárnul. Jeho vousatý obličej nabýval hrůzného vzhledu. Lidé mu čítali vysoko přes osmdesát, snad i devadesát, ale on nedbal na své stáří, tušil, že už bude brzy konec jeho životní pouti, chodil stále rozmrzelejší, už ani u kříže se nezastavoval, nezpíval ani se nekřižoval, nepřinášel tak často dříví a lesní plody do vsi. Konečně přišel také jeho den. Bylo to na podzim. Přišel hajný, zastavil se v hospodě na sklenku obyčejné, pak odešel k starostovi, ten mu dal peníze na černou rakev a jeden člověk z obecní pastoušky šel s hajným do lesa. Přišli k jeslím. — Na trošce listí ležel Šereda. Byl zkřivený, zhublý obličej a zmodralé rty zdály se šeptati: »Jsem vysvobozen.« Vedle zaťaté ruky ležela modlitební knížka, psaná švabachem. Hajný s člověkem z pastoušky položili mrtvého Vincka do rakve a hajný s kravičkou odvezl rakev s mrtvým na vesnický hřbitůvek.

Poprchávalo, když ho staříčkový farář pochovával. Několik zbožných babiček s kostelníkem nahlas se modlili Otčenáš. »— skrze Krista, Pána našeho — amen.«

Zabuchla hlína na víko černé rakve a začalo hustěji pršet. Slabý větřík od lesa svál několik mokrých listí mrtvému Vinckovi na rozloučenou do otevřeného hrobu.

Janko Silan

Pieseňka pobožná

*Vzklíčily zlaté slová
pobožnej pieseňky,
v srdci mi kvitnú znova
nebeské spomienky.*

*Spievam si medzi vama
a vzývám Ježiška,
no, drahí, zajtrá zrána
nik ma tu nevyčká.*

*Hej, kvitnú očenaše
a vzdychy pokorné,
o večne bielom jase
si spievam spokojne.*

*Príde si pre mňa slnce
v ohnivom kočiari
a moju dušu, srdce
jas nebies ožiari.*

Rozšiřujte všude „JITRO“!

Na prahu nového života

Zvony veľchrámu hlaholily a ich zvuky niesly sa slávne velebou dňa Pána, zapadajúc do zlatistých ľučov slnka, ktoré menily čierny asfalt veľkomestských ulíc v jagavý parket slávnostného sálu. Ich hudba hlásala unaveným prácou, že je tu čas ísť sa napiť krištáľovej vody čistého prameňa modlitby a zaspievať k nebesiam veľkým hlasom: »Gloria in excelsis Deo.«

Nádhera tejto hry svätyne zapadala i do mojej duši a budila vo mne sladké ozveny nového poznania. Nová skutočnosť — nový život otváral svoju náruč proti mne a zval ma a šepkal mi iné, veľké, dosiaľ nepoznané veci, ktoré rodia novú postać, a ktoré robia z námorných pirátov pápežov a svetcov. Uvedomoval som si, že prechádzam do nového sveta, ktorý spájal so starým svetom čierny most nevery a blúdenia, ktorý sa v mojej duši zlomil a pohltila ho nová cesta, nová pravda, nový život. Rieka, ktorá nemá zrádných vírov, ale má len kľudný tok a istý brod, bez bahna a skál.

Zaliaty slnkom, s pokorou v duši vošiel som do veľchrámu, ktorého veľkosť vnútil mi pocit hriešnika, ktorý dosiaľ len urážal svätosť Božiu. Priestorom svätyne niesly sa preludia svätej piesne, ktoré tíško, ale tým viac chválily dobrotu a milosrdenstvo Pána, ktorý ma zavolať do svojho Domu, aby mi rukami svojho pokorného slúžobníka udelil krst svätý. Vo svojej nekonečnej добрote udelil mi týmto možnosť spasenia a dostať sa bližšie k Matičke človečenstva a jej božskému Synovi, ktorého náruč je teplom uzimeným, pokrmom hladným, nápojom smädným. »Ja ťa krstím v mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého, Amen,« zavznely nado mnou tiché slová, ktoré mi obnovily dušu. Božský Spasiteľ na kríž luzou pribitý sa na mňa sladko usmieval, keď moje ústa bozkávaly jeho krvácajúce rany. Do očí sa vkrádaly slzy a moja duša sa vyrovnala s telom.

Stál som na prahu nového života.

M. Korčuch

S k l a m a n i e

*Ukolísal som Ťa na vlnách
mojich snov, jak limbu nad vodou,
sníl som o Tebe iste a jasne — — —
Ach! jaký mi žiaľ, jaký žiaľ*

*Na zelených senných lúkach
rastie vietor, hmla sa rozpína
bolas' mi dievča tak jediná — — —
Ach! jaký mi žiaľ, jaký žiaľ*

*Vokol šumely smreký ďalej
akým modlením tichým, večným —
bolas' mi tam nebom slnečným —
Ach! jaký mi žiaľ, jaký žiaľ*

Opatřte si nové odznaky katolíckého studentstva!

Cesty k světovému míru

Lidská společnost, spějící k organické harmonii lásky, zdá se býti stále ještě ve víru zlých teorií a ve žhavých pseudoohniscích falešných sluncí a zrádných planet. Pohoda lidských srdcí se vzedmula modrojasnou klenbou a zdálo se, že nepřejícné bouře více neprotrhnou hráz lidského úsilí o uskutečňování řádu lásky.

A přece. Výstřely fanatika v Marseilli chtěly ohroziti novou Evropu, kráčeující k pospolitosti národů.

Tam, na ulici jihofrancouzského města, na půdě státu, majícího ty nejžádoucnější příčiny pokoje a míru, klesli dva velcí mužové, dva představitelé nového řádu mezi národy — Alexandr, král bratrské Jugoslavie a ministr přátelské Francie Louis Barthou.

Oba padli jako oběti zběsilých nenávistníků a pyšných domýšlivců rasy. Svou smrtí dali intensivní život svým ideám a podepřeli nejmocněji svou životní práci.

Národové a jejich státy pochopili, že vnitřní, pudová, vývojová cesta lidstva musí přejíti do té dosud zatracované a mnohým tak nemilé etapy — k světové konsolidaci práce a myšlení. Křesťansky řečeno — že musí přejíti od marného hledání a tápání k vyplnění toho revolučního příkazu Kristova — příkazu lásky k bližnímu. Byl to duch Kristův a jeho božské poslání, které přivádějí národy z temnot do světlých dnů. Byl to Kristus laskavý, nejvyšš spravedlivý a ne tyranský, sveřepý César, který vedl krále bratrské Jugoslavie k sjednocení všech jižních Slovanů. Král Alexandr-Sjednotitel byl blíže Kristu než Césarovi a z toho vyplynul celý jeho život, prosycený láskou k jeho národu, z toho prýštila ta jeho živelná touha po zachování míru v Evropě, z toho vyplynula jeho cesta do Francie a pro tuto jeho čistou lásku k člověčenstvu navzájem se milujícímu — padly vražedné výstřely atentátníka v Marseilli. Po celý svůj život pracoval král Alexandr k politice křesťanského řádu ve své vlasti. Smrtí posvěcuje svou práci a dává bratřím Jihoslovanům štít k ochraně jejich vlasti. »Střežte Jugoslavií!« To je stejný příkaz: Žijte v lásce a míru.

Se stejnou srdečností a láskou se sklání český národ před památkou ministra Louise Barthoua. I tento byl bojovníkem začleněným v řady vojska Kristova, zápasícího o uvedení bratrské lásky mezi národy a státy. V ministru Barthouovi padl zas jeden politik, který chápal své poslání jako životní úkol, který věděl, že ve snaze o mír pro svou vlast, připravuje mír světový. A proto ono jeho zanícení pro jedinou spravedlnost, pro pomoc slabým a utlačovaným. Ministr Barthou, prostý, ale vznešený syn přátelské Francie, byl jedním ze základních pilířů evropské demokracie. V jeho stopách půjdou-li státníci, filosofové a umělci, začlení se i oni do řádu světového míru a lásky.

Stejná je bolest Francie jako Jugoslavie. V několika dnech po slavném pohřbení Barthouově umírá bývalý vůdce Francie za světové války, prezident Poincaré. I tento žil jen pro svůj národ a pro jeho příští štěstí ve svazku národů evropských. Poincaré, který vedl Francii útrapami světové války, poznal, jak je lidstvu potřeba míru, poznal, že úkolem člověka jest zdatná práce na poli všelidském a že tato práce je možná jen v klidu, míru a vzájemné lásce. Jeho učení a život budou dalším světlem národům dobrým.

My Čechoslováci hluboce cítíme s oběma národy, chápeme dnes při pohledu zpět k těm zasypaným rakvím, že i my jsme v oněch hrdínech ztratili část svého národního a státního snažení. Smrt těchto velkých našich přátel je pro náš národ bolestná. Ale smrt jejich je i světlá památka pro národy všechny, neboť ukazuje tím jasněji, čím je bolestnější, že národům je nastoupiti řád a cestu Kristovy lásky.

Ti padlí hrdinové byli blízcí Kristu.

Oběti krve společně prolité bude snad vykoupena myšlenka míru, již oba velcí synové spojeneckých národů tak oddaně sloužili.

(Život, č. 17.)

raport

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí
katolického studentstva čsl. • V Praze v říjnu 1934. • č.

2

Pro národní stát Čechů a Slováků

Vzpomínáme Ružomberku . . .

Ten, kdo pužen upřímnou snahou po dohodě, jaká má vláti mezi bratry jedné rodiny, a pobyl několik dní v atmosféře Ružomberka při oslavách požehnaných sedmdesátin Andreja Hlinky, musel radostně konstatovati dvě věci: 1. Ideovou jednotnost katolické, akademické mládeže české a slovenské v názoru na poslání katolicismu v našem státě. Ze všech projevů vanul v podstatě tentýž cíl: vybudovati silný národní stát Čechů a Slováků na základech křesťanství. Projevy tyto byly doprovázeny nadšeným souhlasem nejen studentstva slovenského, ale i četného kněžstva, bohoslovců a lidu slovenského, jenž po dobu slavností v Ružomberku meškal, čímž dostalo se všem tužbám tam vysloveným pečetě konsensu od zástupců katolické většiny slovenského národa. To je věc dalekosáhlého významu. 2. Značný postup na cestě vzájemného porozumění a sblížení. Na sjezdě katol. studentstva v Báňské Bystrici před dvěma roky toho nebylo. Požadavky tam formulované nebyly zcela jasné a leckteré nebyly ani upřímně myšleny. Většinou mladá česká inteligence, jež tam byla zastoupena ÚKSČs, byl pojem slovenského národa tehdy čímsi velmi mlhavým, neujasněným a neuznávaným. Zástupcové slovenského Ústredia zdůrazňovali více stránku formální, než podstatu věci. Práce tato nemohla přinésti trvalého ovoce. Přece však i tam vykonáno bylo mnoho. Ružomberok byl upřímný, šlo se více od

srdce. Na obou stranách nebylo slibováno více, než co je možno splniti. Ružomberok zainteresoval mnohé do práce pro bratrské sblížení. Dosud to byli jen studenti. Ukázal též záruky další spolupráce. **I láska křesťanská** zde měla svou zeň. Přijetí v Ružomberku bylo opravdu bratrské. Na 300 slovenských kolegů s vlajkou Ústredia nadšeně zdraví početnou delegaci čes. studentstva, již na uvítanou zní státní hymna. Pochoďujeme slavnostně vyzdobeným městem s písní na rtech. Brzy nato zdraví naši delegaci na slavnostním večeru sám oslavenec, usměvavý, ale ve své sedmdesátce energický, pokorný před Bohem, sebevědomý před lidmi, Andrej Hlinka. Tak jak slovenský lid je pohostinný, tak i jeho představitelé vynikají ušlechtilou noblesou ve styku společenském. Zdá se, že na Slovensku více si uvědomují význam studentstva pro hnutí kulturní i politické. Nedívají se na ně skrz prsty, povýšenecky. Nevidí v něm nebezpečnou kastu, která kdysi se bude domáhati svého přirozeného a spravedlivého podílu na národním důchodu! I my jsme se těšili z této přízně slovenského lidu.

Duch bratrského smíření

vanul ze všech řečí, projevů i soukromých rozhovorů. Již na zahajovacím večeru, na němž slavnostními řečníky byli J. E. Jan Vojtaššák, biskup spišský, a J. E. Marian Blaho, biskup baňsko-bystrický, a předseda Pax Romany, dr. J. J. Rückl, dostalo se mu radostného výrazu. Dojemný akt

5

opravdového bratrství ukázal J. E. biskup Marian Blaho, když po srdečných slovech, oceňujících význam Hlinkův pro slovenskou mládež, objal oslavovaného »vôdca národa« a srdečně ho políbil. Tak vřelé okamžiky v českém prostředí nevidáme. Též projevy mladých Čechů — předsedy ÚKSČs, předsedy příprav. výboru pro kongres Pax Romana, zástupce Slavia Catholica — ať už oceňovaly dílo a význačné vlastnosti Andreja Hlinky, či volaly po dohodě a spolupráci, byly nadšeně přijímány, a to v první řadě Hlinkou, který všem individuálně poděkoval a na utvrzení pronesených slov podal ruku.

K potěšujícímu zjevu došlo na slavnostním valném shromáždění Ústredia slov. katolického študentstva. Mezi mnohými řečníky promluvil zástupci studentstva českého, slovinského, polského a ukrajinského. Denní tisk, nikoliv katolický, pérem svého šéfredaktora napsal, že právě český řečník měl u slovenského publika největší úspěch: mluvil vřele pro bratrskou spolupráci Čechů a Slováků nejen doma, ale i před zahraničím. Nebylo v Ružomberku ostentativního polonofilství, jakého jsme byli svědky ještě před dvěma roky v Báňské Bystrici, ač tentokrát bylo přítomno na oslavách ružomerských na 350 Poláků. Slova, která jim pravil Hlinka, byla pro ně i pro nás poučná. »S Poláky nás váže slovanství a katolictví, ale s Čechy též i jednotný stát. Do našich vnitřních záležitostí si od nikoho zvenčí mluvit nenecháme, ale chceme býti zlatým mostem sblížení Čechů a Poláků.« To byl asi smysl Hlinkových slov, která dotvrdil i tím, že Polákům při odjezdu odevzdal darem čsl. státní vlajku. Ještě jedna věc na tomto slavnostním zasedání byla charakteristická. Hlinka odevzdal deseti bývalým předsedům Ústredia čestné diplomy uznání. Deset bývalých studentských pracovníků — deset čelných pracovníků dnešního veřejného života slovenského. Jisto je, že těchto deset významovaných nemuselo se doprošovat u cizích, nebylo vyhazováno na dlažbu. I zde je více bratrství zapotřebí. Slováci jsou nám v tom příkladem.

Černovský cintorín.

Jsou snad ještě i lidé, kteří pochybují o oddanosti Slováků — zejména katolických — vůči naší republice. Pro ty bych doporučil jednu věc: navštivte černovský cintorín a »vypočujte« si tam, před zástupem jeho rodáků, Andreja Hlinku! Černová — malá vesnička v klínu slovenských hor — chová drahou památku slovenské krajiny: hroby černovských martýrů. Kamenný pomník, zbudovaný nad jejich kostmi, demonstruje celému světu barbarskou krutost maďarského režimu nad kdysi nesvobodným Slovenskem a připomíná všem Slovákům své skalopevné: **Nikdy!** Druhým takovým pomníkem, ale živým, je Hlinka, v němž právě na černovském hřbitově jsme poznali nejoddanějšího občana republiky Československé.

V Ružomberoku jsme si uvědomili jedno potřebné pro zdárný život naší vlasti, a to voláme do celé naší veřejnosti: **Proti barbarskému běsnění reakčního a absurdního novopohanství kol nás zvítězíme jen tehdy, položíme-li našemu státu za základ křesťanství, které má u obou národů, které tento stát tvořily, tradici více než tisíciletou! A toho my katolíci v Čechách a na Moravě můžeme a chceme dosáhnouti jen za bratrské pomoci a spolupráce Slováků.**

Od slov nutno přejít k činům. Ty ukáže doba blízká. Nestací jen vyčkávati. Je sice pravda, že pro sblížení Čechů a Slováků pracuje čas. Od katolíků bylo by však nekřesťanské pasivně přihlížeti a nepřiložiti ruku k velkému dílu. Dosaďadní snahy o spolupráci obou katolických táborů by svědčily jen o tom, že u katolíků není příliš ochoty k evangelickým ctnostem: k odpuštění a usmíření. Slíbí-li si dvanáct mladých Čechů a Slováků, že budou obětavé a s nadšením pracovat k velkému cíli, věříme, že se v budoucnosti oba národy sejdou v lásce a bratrství. **Ale k tomu musíme všichni přispěti nejen prací, nýbrž i modlitbou!**

A. Jaroš.

ÚKSČs. a Říšský svaz katol. učitelstva Čsl.

Na V. prázdninovém vzdělávacím kursu Říšského svazu katolického učitelstva čsl. v Náchodě letos v srpnu bylo Ústředí katol. studentstva zastoupeno svým duchovním rádcem P. A. Daňhou a Mařanem. Poněvadž Ústředí organizuje

mnoho studujících učitelských ústavů, bylo uvažováno o užší spolupráci těchto dvou centrálních orgánů, Svazu katolického učitelstva čsl. a Ústředí katolického studentstva čsl., která má býti uskutečněna již v tomto roce.

Msgr A. Hlinka mezi katol. studenty v Plzni

Studentské sociální sdružení v Plzni, pozorujíc se zájmem poměry na Slovensku a plně chápajíc, že by dorozumění obou větví československého národa přineslo dobré ovoce pro blahodárný vývoj státu, pozvalo spolu s Kruhem přátel Samostatnosti poslance **Msgra Andreje Hlinku do Plzně, aby přednášel na thema »O pomere Čechov a Slovákov«,** o této tak aktuální otázce. Hlinka vyhověl a tak v přeplněné velké dvoraně Městanské Besedy došlo k milé a žádoucí manifestaci přátelství Čechů a Slováků.

Po úvodních slovech duchovního rádce Sdružení vldp. inful. arciděkana Ant. Havelky, správně hodnotících význam této přednášky, ujal se slova **Msgr Hlinka a hned připomněl, že nepřišel jako politik, ale že přijel na pozvání katol. mládeže, která početnou delegaci ho navštívila letos na rumžberských oslavách.** Hlinka je zásadně proti maďarskému revisionistickému štvání, prohlašuje, že se Češi mohou plně na slovenské katolíky spolehnout a že katolicismus to je, který musí obě větve sblížit. Bez katolicismu není nacionalismu

a z nacionalismu nutně vyplývá rodově zděděný **katolicismus, obé se navzájem podmiňuje a doplňuje; Slovák a katolík — to je Hlinkovo kredo.** Jakou roli hrál a hraje v slovenském národním cítění katolicismus, upozornil hned s počátku řečník, vysvětá z toho, že to bylo právě vysvěcení černovského kostela, které Hlinku přesvědčilo, že »manželstvo Slovákov s Maďary je nešťastné« a které připravilo třicátý říjen 1918. Již od mládí Hlinka cítil a věděl, že konečné místo Slováků je vedle Čechů, a to zastává až dosud.

Řečníkovy výroky byly obecenstvem často přerušovány bouřlivým potleskem a tato upřímná aklamace nejlépe dokázala krásný úspěch přednášky. **Po poslanci Msgr A. Hlinkovi promluvil pan arciděkan Havelka: »Ještě nemáme vyhráno a jenom těsné semknutí Čechů a Slováků zabrání nové a již sotva odčinitelné Bílé hoře,«** pravil. Přednáška byla zakončena poděkováním pořadatelstva řečníkovi, zapěním státní hymny a projevy nejčistšího přátelství českého a plzeňského lidu Msgru Hlinkovi. —p—

Studentské oslavy v Hradci Králové

Ve dnech 27.—30. září oslavilo Sociální studentské sdružení v Hradci Králové 15 let práce. **Královéhradecké Sdružení bylo založeno o prázdninách roku 1919** u příležitosti sjezdu katolického studentstva jako první Sdružení středoškoláků na českém venkově.

Oslavy byly zahájeny 27. září slavnostní akademií v sále Boromea. Vzpomínkový proslov přednesl dr. Matyáš, který byl jedním ze zakladatelů Sdružení. Na svátek sv. Václava po mši sv. se společným sv. přijímáním a promluvou důstojného pana ředitele Boromea Boháče byla v 10 hod. valná hromada. Předsedou byl zvolen člen Ústředí Mařan. Téhož dne ve 20 hod. byl uspořádán

v Městském museu literární večer se spisovatelem Albertem Vyskočilem, který přednesl světlou přednášku o studiu básnického díla a o české literární historii. Ukázky z tvorby Vyskočilovy recitovala s velkým porozuměním slečna Kalistová. V neděli 30. září byla sehraána Klicperova divadelní hra Divotvorný klobouk. Oslav se zúčastnili vynikající osobnosti z řad duchovenstva, někteří profesori královéhradeckých středních škol, zástupci katolických spolků, zvláště Klubu katol. akademiků. Přijely početné delegace Sdružení královéhradecké diecése z Chrudimě a z Kutné Hory. Oslavy ukázaly, že práce katolických studentů jde dobrou cestou.

SSS PLZEŇ. Úvodem do nového správního roku byly pořádány **studentské exercicie.** Jména minulých vůdců a příjemné prostředí dominikánského kláštera daly našim exerciciím dobrý zvuk v celém zápaudočeském katolickém studentstvu. Tak i letos mohli jsme v Plzni přivítati milé kolegy z Domažlic, Postřekova a z Písku, z nichž někteří

jsou každoročními účastníky. Z nedostatku místa musilo být několik přihlášených odmítnuto. Exercicie řídil veliký přítel a znalec mladých povah, vldp. P. PhDr. Method Habáň O. P., který dovedl hlubokým myšlenkovým obsahem svých přednášek úplně strhnouti pozornost posluchačů. Úvahy, týkající se všech aktuálních otázek stu-

dentského života, daly vznik velmi bohaté debatě, na všechny otázky odpověděl vldp. exercitátor k úplné spokojenosti. Jak vldp. P. dru Habáňovi, tak i p. vikáři a čest. děkanu P. Bruno Bártovi O. P., faráři v Plzni-V., patří náš vřelý dík; oběma vzácným příznivcům katolického studentstva mohou být plody z dobrých semen, která zasévají do duší studentských, jedinou odměnou.

—vj—

SSS V HRADCI KRÁLOVÉ. Studentských exercicií, pořádaných v minulém školním roce, zúčastnilo se celkem 87 studentů. Vzdáváme upřímně »Zaplat Pán Bůh« vldp. exercitátorovi P. M. Klementovi za vedení při tak velkém počtu účastníků. Valné hromady ÚKSČs. a Slavia Catholica se zúčastnilo 8 členů. V měsíci září t. r. oslavili jsme 15leté trvání našeho spolku. Chceme se co nejlépe připravit na sjezd katol. mládeže a hlavně na kongres Pax Romana. Žádáme všechna Sdružení východ. Čech, aby nám laskavě za-

sílala zprávy o své činnosti, neboť je budeme uveřejňovat ve studentské hlídce »Štítu«, která byla před 3 roky zřízena. Zprávy zasílejte na SSS v Hradci Králové, Boromaeum. Na 6. října připravujeme I. členskou schůzi. Eucharistický kroužek schází se pravidelně každou neděli. Čítá 15 členů a snaží se rozšířit co nejvíce sv. přijímání u ostatních kolegů. Ostatní odbory konají své schůze podobně, jako roku minulého. jm.

SSSd CHRUDIM. Dne 15. září 1934 byla konána výborová a členská schůze. Na členské schůzi pěknými slovy členky přivítala kolegyně předsedkyně a vybídla je po odpočinku k nové usilovné práci. Také byl oznámen stručný referát o zájezdu na Velehrad. Dále bylo pojednáno o zájezdu do Hradce Králové, který byl přijat s nadšením. Pro zpestření programu byla kolegyní přednesena báseň ze sbírky »Gotické květy« od M. Krejzy a zahrána na klavír skladba od Eduarda Holsta. Tisk. referentka.

RUŽOMBEROK A NÁŠ DENNÍ TISK. Znajíce naše poměry, můžeme mnoho prominouti. Lze se vymlouvat na malý zájem čtenářstva i liknavost předplatitelů a špatné finance. Uznáme. Nepromineme však čtyřem katolickým deníkům ze země historických to, že do Ružomberku nevyšly ani jediného redakčního zpravodaje. Nedivilí se čeští katol. studenti — ač je to bolelo — že v Ružomberku neviděli zástupce politických našich činitelů ani našich parlamentních klubů, vždyť možná, že byli právě zaneprázdněni »tvorbou« katolického bloku (nebo jim zalichotila pochvala marxistického ministra dra Déra a nechťeli se tedy zasloužené pochvaly zpronevěřiti?). Bylo však novinářskou povinností vyslati referenty na oslavy sedmdesátin národního vůdce katol. Slovenska, k nimž se dostavilo 350 Poláků, zástupci evangeliků slovenských, zástupcové studentstva polského, slovenského a ukrajinského. Či mohly tyto oslavy zajímati více redakce nám cizích novin, ať už »Lidových Novin«, tisku národní ligy a ostatních, které své zpravodaje do Ružomberku vyslaly? Tak se také stalo, že v nastalé polemice o ružomberských oslavách rozpoutala se široká polemika, již se ale naše časopisy nemohly zúčastniti, až na několik všeobecných frází, které svědčily o neinformovanosti (zejména »Dne«). Též bychom doporučovali méně osobního kultu při podnicích rázu lokálního, což začíná domácněti zejména v pražském tisku. Nedemonstrujeme proti katol. dennímu tisku; máme jej rádi a též jej propagujeme; víme, s jakými nesnázemi pracuje. Chceme však, aby byl opravdu k a t o l i c k ý!

RAPAX NON EST CAPAX. I dobrá věc se časem zvrtné. Tak dlouho se dělají poznámky a poznámčičky, až se někdo »bodne«. Oprávněnou nelibost způsobila celkem prázdná noticka »Života« č. 11, podepsaná značkou Rapax, na sjezdě bohoslovců na Velehradě o prázdninách. Rapax (někdo mu asi řekl, že je

moudrý a že může psát vždy a o všem) píše o »bohoslovcích literárních«. Tento druh je prý chovu moravského a nevyhyne. Tedy i jakýsi furor antimoravicus. Rapaxovi se totiž zdálo, že na sjezdě šlo o velkorosé informování bohoslovců o současné literatuře a pak se mu ještě zdálo, že by měl přijít Pius X. na literárně zlotřilé bohoslovce. Pan Rapax tedy na sjezdě nebyl, ale namátkou dostal do ruky program, tož proč by o tom nepsal? Na sjezdě by poznal, že bohoslovci vedle otázek literárních řešili nejakutnější problémy dneška: charitu, jakožto nejpůsobivější prostředek moderní pastorace, a spolupráci katolíků českých a slovenských, o níž zejména mluvil Msgre Pöstenyi (část jeho referátu přinesl sám »Život« č. 12 na úvodním místě) a početná delegace slovenských bohoslovců. Sjezd se ovšem obíral i dvěma literárními tématy. Odůvodňuje to jednak sušilovsko-stojanovská tradice sjezdů, z nichž letošní byl čtyřiašedesátým, a pak i velký význam literárního snažení kněžstva moravského od dob Sušila a Kosmáka pro národní obrození i duchovní obnovu lidu. To konečně je známo i chabému maturantu dnešní střední školy. A i kdyby tohoto historického důvodu nebylo, literární zájem bohoslovců vítáme nejen proto, že jest neporovnatelně ušlechtilější než zájem o profesionální politiku, ale i proto, že se může státi velmi vhodným prostředkem pastoračním, nehledě k tomu, že znalostmi literárními se duševní úroveň zvyšuje. Rapaxovi nelze než vlídně poraditi, aby si po druhé pozvánku či program lépe prohlédl, až se mu zase bude zdáti, že by měl doma »sjezdovat«, nebo aby si přece jen raději tam zajel. Mimochodem připomínám, že Rapax píše v »Životě«, který vyšel dne 15. července, o sjezdu bohoslovců, jenž se k o n a l, ač tento se teprve k o n a t i m ě l (16.—18. července), v čemž jest viděti školský příklad neinformovanosti i t. zv. oficiálního našeho tisku. aj.

Opatřte si nové odznaky katolického studentstva!

?????????
 Korespondenci, týka-
 jící se této rubriky,
 přijímá: Vojtěch Maňoušek,
 red. Světávka
 u Boskovic, Morava.
 ??????????

I. TURNAJ.

11. PŘESMYČKA (jubilejní). — J. Stehlík, Brno.

KOMU DÁME OJ ? V. D.

12. SOUZVUČKA. — Juvenátu O. Praem.
 na Strahově F. Geršl, Boskovice.

Jedna _____
 (dnes je řeznice)
 ráda _____ ; _____
 jako kvasnice!

13. REBUS (náboženský). — B. Štefková, Olomouc.

$$\begin{array}{r} \text{A} \\ + \text{M} \\ \hline \text{S} \end{array} \quad \begin{array}{r} \text{T} \\ + \text{RA} \end{array}$$

14. OBLOŽKA. — J. Čichoň, Libějovice.

Starověku peněz v obložení,
 karavaně skýtá občerstvení.

15. PŘESMYČKA (literární). — Pro řečtináře!

A. Srovnalíkovi: Kája.

A J! ROSA MILE HOVÍ.

16. REBUS POPISNÝ. — A. Srovnalík, Kroměříž.

Mužské jméno, mazadlo, geom. útvar,
 elektr. jednotka, spojka: osvětlovací těleso.

17. PŘESMYČKA (dějepisná). — M. Galušková, Ř.

KÁRÁŠ RÁDA? CTI!

18. REBUS (přírodopisný). — J. Odehnal, Tišnov.

$$\left(\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{s} \end{array} + \text{i} \right)$$

19. ZÁHADNÝ NÁPIS. — Hád. »Jitra« V. M.

P I E, U A Z A M A L O V !

20. PŘEDPONKA. — B. Štefková, Olomouc.

»Správnou« vezou ze zámorských krajín
 a s předponou ji složí do lodní »místnosti«.

ZE ŠKOLY.

Ve ŠKOLE. »Já tě naučím, kluku darebná! Za trest napíšeš 100krát: Já jsem největší osel — a dáš to podepsat tatínkovi.«

— Co by vzniklo ze škrobu, kdybychom jej na maximální stupeň hydrolysovali?

= To ... to bychom dostali arabskou gumu!

LISTÁRNA. V tomto čísle mělo být řešení soutěže, vypsáné v 10. čísle minulého ročníku — a její výsledek. Přesto, že hádanky byly vesměs lehké a řešitelné každému, neuznali naši hádankáři a hádankářky za vhodné se soutěži »zabývat«. A tak došla 4 řešení... Odměň vypsáno deset. — Nevím, zda prodloužení lhůty do 16. října nepotvrdí skutečnost, že naše čtenářstvo o rubriku nestojí a o ni se nestará (až na některé výjimky)... Pak bude lépe pro »Jitru« i pro mne, když hádanky milé — s bolem — pošleme spat. Myslím, že po tolika letech života rubriky by to byla tragická smrt. Dodáte jí síl?

F. Weinlichová: Mohu čekat i příspěvky? —

J. Stehlík: Taký hádankář zasluží plného uznání a pochvaly! Co se »klubu« týče — bolest stejná jako s řešením a příspěvky. Zatím vyčkáme... Těším se

— No. Dále!

= A dále náleží mezi horstvo americké hory Skalisté, které se nazývají pak v Jižní Americe Endy.

— Co jest to jednoplošník?

= Jednoplošník jest letadlo, které má jen jedno křídlo! TAKÉ SMUTEK. »Kdo vám, Kachlíku, umřel, že nosíte na rukáve smutek? Zase nějaká babička?« — Student: »Nikdo, ale nějaký dobrák mně u kasy v kině propálil cigaretou rukáv.«

na další. Přiveďte ostatní z Legionu! — K. Jiříček: Dobré práce, jen dále. Rád uveř. — A. Srovnalík: Podobně. — Pošlete více! Co spolužáci? — Ostatní m: Příspěvkové zásoby vyschly a — přebraly se. Dejte mozku a peru práci. »Jitru« se nevyhýbejte! Či už je to pro mnohé ponížením se?

Ať je jak chce, teplo, chlad,
 i když svět mě trápí snad —
 nesmím to dát »Jitru« znát!

VŠEM NA VĚDOMÍ: Koresp. lístek stačí k zaslání řešení z 1. a 2. (příp. 10. loni) do 16. listopadu. I příspěvky možno psát na lístku. Pro č. 3 a 4. vyžadují si tyto druhy hádanek: Číselka, záměnka, ráček, král, procházka. Dbejte na menší rozměry, časové věci a lepší vypracování! Zvlášť pěkné odměníme! Mnoho zdaru vaší práci!

**Redakce a vydavatelstvo časopisu „JITRO“
vypisují pro své odběratele**

velkou soutěž o ceny!

- I. CENA (hlavní): Účast na V. pouti katol. studentstva do Říma o velikonocích r. 1935.
- II. CENA: Literární dílo Jar. Durycha: Plížení a pouti, Ohně v mlhách, Na horách, Bloudění (3 díly), Kouzelná lampa, Paní Anežka Berková, Sedmikráska, Básně.
- III. CENA: Z literárního díla Jar. Durycha: Plížení a pouti, Na horách, Bloudění (3 díly), Paní Anežka Berková, Básně.
- IV. CENA: Z literárního díla Jar. Durycha: Bloudění (3 díly), Na horách, Paní Anežka Berková.
- V. CENA: Z literárního díla Sigrid Umdsetové: Jaro, Gymnadenia, Hořící keř.
- VI. CENA: Knižní soubor: Jar. Durych: Sedmikráska, Dom. Pecka: Svatí a lidé (bibliofil. vydání s podpisem autora), J. Čep: Letnice, J. Deml: Moji přátelé, Miriam.
- VII. CENA: Knižní soubor: J. Čep: Letnice, Dom. Pecka: Svatí a lidé (bibliofilské vydání s podpisem autora), Baroko.
- VIII. CENA: Knihy edice »Jitra«: Dom. Pecka: Svatí a lidé (s podpisem), M. Krejza: Gotické květy (s podpisem), Baroko.

I. CENU (hlavní) obdrží, kdo získá ode dne vypsání této soutěže 60 nových předplatitelů »Jitra« a bude vylosován. Ostatní nevylosování, kteří získali rovněž alespoň 60 nových předplatitelů, obdrží I. cenu vedlejší: polovinu volného lístku, oprávněného k účasti na V. pouti katol. studentstva do Říma o velikonocích roku 1935 a podporu na tuto pout ve výši 200 Kč. Dosáhli-li by někdo počtu 100 nových předplatitelů, bude mu I. hlavní cena udělena bez losování a ostatní pak obdrží I. vedlejší cenu. Kdo získá vůbec nejvíce odběratelů, bude mít kromě ceny svou fotografii v »Jitře«.

II. CENU	obdrží každý, kdo získá 50 nových předplatitelů »Jitra«.
III. CENU	» » » » 40 » » »
IV. CENU	» » » » 30 » » »
V. CENU	» » » » 25 » » »
VI. CENU	» » » » 20 » » »
VII. CENU	» » » » 10 » » »
VIII. CENU	» » » » 5 » » »

Ve II.—VIII. třídě není losování, každý bude odměněn podle své práce pro »Jitra«.

Podmínky soutěže:

1. Soutěže se mohou zúčastnit jen naši řádní předplatitelé, t. j. ti, kteří v den vypsání soutěže jsou odběrateli a nejpozději do vyjití 4. čísla »Jitra« (1. prosince t. r.) předplatí tento ročník »Jitra« a zároveň mají řádně zapraveno předplatné minulých ročníků, v nichž byli odběrateli. Pokud tak neučinili, mohou zapraviti staré nedoplatky do 1. listopadu.
2. Pro členy spolků v ÚKSČs. organizovaných, kteří nejsou odběrateli »Jitra« a chtějí se zúčastnit soutěže, platí tato výhoda: Mohou se soutěže zúčastnit, jestliže co nejdříve si »Jitra« objednájí a do 1. prosince t. r. předplatí a své členství v den vypsání této soutěže i řádně plnění členských povinností prokáží ověřením, jež podepíše předseda (nebo jeho zástupce) a duchovní rádce spolku.
3. Kdo neodebírá »Jitra« individuálně, nýbrž od kolportérů (vyjma těch, kdo zprostředkují kolportáž po živnostensku), musí se prokázati potvrzením kolportéra, že u něho »Jitra« odebírá a rovněž přímo nebo prostřednictvím kolportéra do 1. prosince t. r. zapraví předplatné.
4. Další podmínkou soutěže jest, aby nově získaní odběratelé také »Jitro« předpláceli. Proto odměny budou přiznány jen těm soutěžícím, jejichž jimi získaní předplatitelé zapraví předplatné nejpozději do 15. ledna 1935. Po tomto datu administrace »Jitra« upozorní ještě soutěžící, jejichž někteří jimi získaní odběratelé by neměli předplaceno a k těmto se bude přihlížeti při udělení cen jen zapraví-li předplatné do 10. února 1935.
5. Soutěž končí 31. prosince t. r. Do té doby musejí býti všechny adresy nových odběratel odeslány. — Adresy zasílejte buď hromadně nebo po částech s poznámkou »Soutěž«!
6. Slosování (týká se jen I. ceny) a přiznání cen bude provedeno 15. února 1935 a uveřejněno v březnovém čísle »Jitra« (1. března 1935).

Kolegyně a kolegové!

Vypsali jsme tuto soutěž, která nás bude stát značnou finanční obětí jen z lásky k našemu katolickému studentskému časopisu. Chceme jím vésti co nejvíce naši studentskou mládež ke vyšším ideám a vyšším metám! Věříme, že v tomto díle nám pomůžete. Vaši práci s k u t e č n ě odměníme. Odměnami propagujeme zároveň dvě dobré věci: studentskou pout do Říma a dobrou knihu. Vzhůru do ušlechtilého závodění! Vzhůru do práce!
V Praze, 1. října 1934.

RYDAVATELSTVÍ ČASOPISU »JITRO«.

REDAKCE ČASOPISU »JITRO«.

ÚSTŘEDÍ KATOLICKÉHO STUDENTSTVA ČSL.

Texty

Osvobození člověka.

Ve svém dějinném vývoji, vždy ostatně tragickém, prošel člověk různými obdobími. Na počátku byl otrokem přírody a hrdinsky zápasil o svou nezávislost a svobodu. Vytvořil kulturu, stát, jednotky národní, třídy, ale zanedlouho se stal jejich otrokem. Dnes vstupuje do nové doby: chce se stát pánem iracionálních sil společenských. Vytváří organisovanou společnost a užívá technického pokroku, aby uspořádal život a definitivně ovládl přírodu. Avšak v obludné převrácenosti znovu se stává otrokem toho, co tvoří, otrokem stroje, v nějž se společnost proměnila, a v níž sám neznatelně hyne.

Osvoboditi člověka, podmaniti si ducha přírody a ducha společnosti — tento trojí problém se vrací v podobách stále nových a s naléhavostí stále vzrůstající. Může býti rozřešen jen svědomím, jež postaví člověka nad přírodu a nad společnost, jež postaví duši lidskou nad všechny síly sociální a kosmické tak, aby mu byly podrobeny. Co člověka osvobozovalo, musí býti přijato, co ho zotročovalo, musí býti zavrženo. Tato pravda o člověku, o jeho důstojnosti a povolání tkví v křesťanství, ačkoliv se dostatečně neprojevila a ačkoliv byla často znetvořena.

Cesta k trvalému osvobození člověka, k uskutečnění jeho cíle, jest cesta, vedoucí do Království Božího, které jest nejen královstvím nebes, ale také královstvím přetvořené země a přetvořeného vesmíru.

Nicolas Berdiaeff, *L'Homme et la Machine*, Éditions Je sers, Paris 1933, p. 51—53.

Pavoučí filosofie.

Ve strasbourgské katedrále stojí složitý středověký orloj. Změť koleček, řetízků, pák a ručiček v něm pracuje. Ukazuje roky, roční doby, měsíce, dny, hodiny a minuty. Každou čtvrt hodinu odbíjejí různé figurky. V úžasu stojí cizinci před orlojem a chválí geniálního vynálezce a hodináře. To slyší drobounký pavouček, který sedí v spleti pohybujících se koleček a říká: Jak jsou ti lidé hloupí! Co je tu divného? Kde jest hodinář? Nikdy jsem ho neviděl! A k čemu také hodinář? Jedno kolečko pohybuje druhým, první druhým, druhé třetím, třetí prvním, tak to jde samo od sebe, hodiny nemají hodináře. Tak se chvástá chytrý pavouk v nádherném orloji strasbourgské katedrály — a já, když vidím podivuhodný stroj světa a života, nenechám se vodit za nos naivní filosofií — malého pavoučka! Proti ateismu mluví celá minulost lidstva. Protestují proti němu nesčíslné plameny obětních ohňů pohanských národů. Protestují proti němu zbožné hymny na hliněných tabulkách Babylona a Ninive. Proti němu protestují egyptské papyrové svitky i indické skalní chrámy. Proti němu protestují nejznamenitější zástupci lidské vědy a umění. Proti němu protestuje sám život.

Dr. Tihamér Tóth, *Ich glaube*, Herder, Freiburg im Br. 1933 S. 140—141.

Nacionalism.

Člověk je takový, že nevyhnutelně lne k lidem, kteří jsou mu nejbližší, kteří se mu nejvíce podobají způsobem života, myšlení a cítění: cítí náklonnost k nim a mocně si přeje žít s nimi v přátelství. Jejich společnosti dává přednost před společností lidí, kteří se mu méně podobají; straní se jim více než jiným lidem; rozumí jejich názorům, poněvadž jsou mu milí. Jinými slovy, lidé jsou celkem neschopni oné přísné nestrannosti, kterou od nich vyžaduje všelidská etika. Jen tu a tam se vyskytne někdo, jenž žije v opravdu všelidském a kosmopolitním poměru k lidem; a ten obyčejně nabývá té nestrannosti ne tím, že by rozšířil svoji náklonnost na všechny lidi, nýbrž tím, že se zřekl

všech důvěrných vztahů a stal se stejně lhostejným ke všem lidem k velké své mravní škodě.

Veliká síla a veliký rozmach národního ducha v moderním světě vysvětluje tento základní rys lidské přirozenosti. Vzestup nacionalismu se objevil současně s velikým pokrokem dopravních a dorozumívacích prostředků, jež tisícírovnoběžně rozmnožily styky mezi lidmi různých plemen a národností. A toto rozmnožení styků místo aby zničilo a oslabilo přehradu národního citění, plemenných předsudků, přichylnost lidí k vlastnímu rodu, ještě zdůraznilo tyto věci, podpořilo jejich vzrůst, upevnilo jejich vliv po celém světě, až tyto národní sklony, tyto národní předsudky a přednosti, kořenicí v národním citění se staly nejmocnějšími politickými silami moderního světa — a více než jiné vlivy, více než nesmírné hospodářské síly průmyslového věku utvářely dějiny západního světa. Působnost těchto »iracionálních sil« vždy opět a opět usvědčovala z bludu hospodářský výklad dějin a jest odpovědná za skutečnost, že předpovědi národních hospodářů zůstaly celkem bez smyslu. Kázání moralistů, naučení historiků a předpisy národních hospodářů proti těmto »iracionálním« silám vyzněly naprázdno. Lidská přirozenost dále tiskla k svým prsům svou »velkou ilusi« a řídila se dále svými »iracionálními předsudky«. Vidíme-li tento hlavní rys v dějinách moderního světa, jak můžeme rozumně doufat, že stále větší volnost styků a mnohost vztahů zastaví vzrůst národnostního citění? Celkem zůstává pravdou, že čím více známe cizí národy, tím více milujeme svůj vlastní.

William McDougall, *Ethics and Some Modern World Problems*, Methuen & Co Ltd, London 1925 p. 54—56.

Poslední skutečnost.

Chemie a fyzika odvozuje živou hmotu z koloidů a jde dále k molekulám, atomům, protonům a elektronům. Ale tam se nemůže zastaviti. Pod protonem jest cosi tajemného, co známe pod značkou Psi, takže nakonec, citujeme-li sira Arthura Eddingtona, »stojíme před soustavou symbolů, spojených navzájem vztahy matematickými. A kostra soustavy symbolů jest dosti dutá, aby mohla něco ukrývati. Může býti, — ne, křičí, že jest naplněna něčím, co ji přeměňuje z kostry v živou bytost«.

Avšak co je to něco? Největší naši učenci jako Einstein, Jeans, Schrodinger, Planck, Eddington a mnozí jiní se domnívají, že ta základní vlastnost jest vědomí. Vědomí jest základní zjev, prohlašuje profesor Max Planck. »Pokládám hmotu za odvozeninu vědomí.«

To jest naprosto jiný názor, zcela se lišící od názoru staré mechanistické vědy, která chtěla odvoditi vědomí z neživé hmoty. Celý kosmos pochází z všeobecného a absolutního vědomí a jest mu podroben. A člověk jako bytost vědomá, jest schopen poznati tuto základní jednotu a může plně uskutečniti svoji přirozenost, jen když jeho poměr k Absolutnu jest vědomý a harmonický.

Aphrodite or The Future of Sexual Relationships, by Ralph de Pomerai, London, Kegan Paul, Trench, Trubner 1932, p. 86—7.

Katolictví a kultura.

Katolicismus není náboženskou stranou, jest náboženstvím, jediným pravým náboženstvím a těší se bez řevnivosti z každého dobra, i když vzniklo mimo jeho hranice, neboť to dobro jest mimo hranice katolicismu jen zdánlivé: ve skutečnosti vše mu neviditelně přináleží. Zajisté, není-li vše naše a nejsme-li my Kristovi? Království Boží nemá společných mezí s časným ziskem nebo s časným vítězstvím. Trápí-li a mučí-li dragouni Ludvíka XIV. hugenoty, nemá z toho království Boží pražádný prospěch. Jestliže v nějakém kraji, jež utlačovali schismatikové, katolíci nabudou převahy a olupují schismatiky právě tak, jako schismatikové olupovali katolíky, království Boží nemá z toho prospěchu. Jestliže neporušenost víry nebo ctnost utvrzují nějakou stranu nebo kastu v pýše, je-li cílem určité dobročinnosti získávati stoupeny a ne pomáhati chudákům, nic tím nezískává království Boží.

Naší povinností jest jinak jednati a Církev sama také jinak jedná. Jediný správný poměr k duším jest pomáhati jim. Příklad byl dán jednou provždy. Co se týká kultur a civilizací nekřesťanských, naskytuje se choulostivá otázka pro ty z nás, kteří je studujeme. Příliš často jsme je prostě znehodnocovali; záliba v nich ovšem také neznamená více, je třeba pravdy, avšak pravdy s láskou spojené, která by oživovala poznání. Naším přáním musí býti ne ničiti, ale oddané sloužiti kulturám, chci říci pomáhati jim, aby našly a pochopily, co je v nich vskutku ctihodné, moudré a pravdivé, aby se očistily od svých skvrn, a od pouhých začátků pokročily k pravdám vyšším. Tak se připraví, aby v určenou hodinu mohly přijmouti návštěvu Syna člověka. Dílem vpravdě katolickým jest živiti všude pravdu.

Jacques Maritain, Religion et Culture, Paris, Desclée de Brouwer Cie 1930, p. 65—67.

V. Les

S v r a t k a

*Do širých smyslů padáš vůni sena
jak břeskná jarní dálka stoupáš z tušení
to v šťastných dětských hrstích bylas květnu přisouzena
to s ledňáčkových očí snímáš truchlení*

*Tvé puškvorce
ta silná vůně povodní
dubnový večer malátně sem dýchá tíhou rašelin
duněly splavy
kypěla země vůněmi
cítím tu bouři za lesy ten těžký požehnaný klín
píseň skřivanovou rozžehalas na dušičky
to bylo tenkrát nad pařezy ztrouchnivělých vrb
starodávná pout nás uchvátila svými sklíčky
v rákosí šplouchalo
tušili jsme ponejprv
Svratko
moucho zlatá
starodávná pouti
tvé dění horké plné rodných záchvěvů
tvé naplnění plouti
tvé jarní splavy nápěvů
A když po letech se rozpomínám
jak všichni srnci uvěřili v tvůj obraz tichý jasný
jak všechny děti radostně tě uchopily smíchem pozdravným
prochvívá mnou cosi
okouším tvou duši
zalykám se štěstím záhadným*

*Do širých smyslů padáš vůni sena
jak břeskná jarní dálka stoupáš z tušení
to v šťastných dětských hrstích bylas květnu přisouzena
to s ledňáčkových očí snímáš truchlení*

F. X. Sadovskému.

Marie Hartlová

Listopad

Je mlha. Obzory mizejí v neurčitu. Bílá, hustá mlha, že člověk vzpomíná na pohádky o zakletých zámcích a kouzelných závojích krásných princezen a dobrých vil. A umělá mlha budoucí války se stává na chvíli skutečností.

Jinovatka. Zem je bílá, mlha je bílá, stromy i střechy matně svítí. Lidé spěchají, úředníci, učitelé, poslední opozdílí žáci, protože už je osm a pravidelné tempo života ve vysokých budovách s nesčetnými okny bije pomalu se zrychlujícími tepy jak lidské srdce, podle toho, jak se den blíží k vrcholu.

Jdu přes most. Vltava už není řeka, je to jen jezero, malé, lesklé jezero a dál nic. Tak dokonale nic, že mi to připomíná dětskou představu konce světa. Praha je neukončena, Hradčany zmizely, Petřín není. Hradčany, krásné, nezapomenutelné. Snad v noci obři přepadli zemi a odnesli panorama, kdoví? Je možno věřit, že už nikdy si stíny se sluncem nezahrají na střechách a věžích Dómu. A Vyšehrad? Kde jsou štíhlé věže, jež se modlí za Prahu?

Na Vltavě spí loďky, pokryté bílým jíním. Dívám se na ně a myslím na rybáře, trpělivé a tiché samotáře, na milence, kteří v létě mluvili o své lásce se sluncem, vodou a hebkými soumraky. Snad se těm lavičkám v loďkách teď stýská, snad se jim zdá o dávné kráse.

Omega

V e č e r k a

*Polnice volá tóny večerky.
Je ticho. Jen silueta trubače
tiskne třpytivý předmět ke rtům.
A melodie noci se nese
vysoko nad děla, čnějící z obrysu strahovských bradeb,
vysoko,
k hvězdám.*

*Hlava klesá v myšlenkách níže.
Vzpomínám na doby,
kdy místo zvuků večerky hřímaly v podvečer
dunivé rány děl ze vzdálené fronty.
Kdy nad padlými hrdiny
nesl se genius vítězství, patřící
na zdeptané zástupy živých
prázdnými důlky a bezmasými tvářemi —
Smrt — Mor — Hlad*

*A polnice zní, jásá,
dýchá plnými tóny
třepetavě.*

Katoličtí mužové! Katolické ženy!

Katolická mládeži!

V době mimořádně těžké, kdy národové světa stojí před velkými a významnými událostmi, jež budou určovati osud milionů lidí, rozhodli se biskupové Československé republiky svolati všechny věřící svých diecésí, bez rozdílu národnosti, *k velkému náboženskému sjezdu, který se bude konati v Praze dne 28.—30. června 1935.*

Tato výzva se týká všeho věřícího lidu našeho státu přes to, že stále rostoucí bída širokých vrstev a stále vážnější a vážnější události ztěžují provedení tohoto díla, které by ani za normálních dob nebylo bez obtíží. Ale nutno uvážiti, že právě v takových těžkých dobách, kdy se poznenáhlu ze všeobecného zmatku začíná tvořiti nový řád, nesmí mlčeti Církev a víra. Dnes jest již jisto, že *pravá a skutečná příčina všeobecného úpadku lidské společnosti spočívá v odpadu lidstva od Boha a ve vzpouře proti Jeho příkázáním.* Nejtrpčím způsobem zalkoušíme sami na sobě pravdu slov Písma svatého: *»Kdož opouští Hospodina, zahynou.«* (Is. 1, 28.)

Miliony myslících lidí si již plně uvědomují, že z dnešního obecného zmatku nebude záchrany, že nebude ani pokoje, ani práce, ani chleba, dokud nebude znovu zřízena říše *Víry a Lásky, Míru a Spravedlnosti.* Z hlubin bezmezného duševního a hmotného neštěstí volá lidstvo k Bohu a v nesčetných srdcích lidských rozkvétá znovu víra v Boha a důvěra v sílu Jeho Desatera.

Věříme v budoucnost lidstva a věříme, že se zase vrátí mír a pokoj, že nás nespasí nic jiného než víra v Krista, Syna Božího, víra v Toho, jenž nám na všechny pochybnosti a na všechny otázky, zda se může světu vrátiti pokoj, sám dal odpověď: »Já jsem cesta, pravda a život.« (Jan 14, 6.)

Proto jsme stanovili, aby velký katolický sjezd, na nějž důtklivě zveme všechny věřící našeho státu, měl heslo:

Kristus, náš vůdce z neštěstí a bídy!

V tom jest naše odpověď na všechny ožehavé otázky současné doby, v tom jest obsažena i naše pevná víra, že *se lidstvo našeho věku zase dočká duchovního vzkříšení a rozkvětu!*

Vyzýváme věřící všech národů na území našeho státu, aby se spolu s kněžstvem a podle pokynů, které budou vydány, nadšeně a radostně připravili na katolický sjezd, dostavili se naň co nejhojněji a při něm ve shodě a míru vysílali k Bohu modlitby na záchranu pro sebe i pro celé lidstvo.

Přejeme si, aby bylo *přípravné doby* před sjezdem dobře využito nejen po stránce vnější, ale i po vnitřní — aby to byla *doba pokání a vnitřního posvěcení*, aby ty velké svaté dni milosti nás všechny zastihly duševně čistými a připravenými.

Katoličtí mužové!

V první řadě voláme vás! Svatý boj za naši víru, boj, jenž jest i vítězným bojem za pořádek a mír, za práci a chléb, za lepší a šťastnější budoucnost pro vás, vaše rodiny a vaše děti, tento boj jest *v první řadě povinností a věcí vaší!* Přemýšlejte o tom! Staňte se celými muži katolickými — a každý z vás tím přispěje k záchraně lidstva ze současné bídy. Katoličtí mužové, důvěrujeme ve vás!

Katolické ženy!

Nikdy úloha vaše nebyla tak veliká jako právě nyní! Dnešní doba potřebuje žen čistých a silných, které věrně plní povinnosti manželek a matek, protože jejich smysl pro povinnost plyne z jejich křesťanské víry. *Dostavte se na sjezd ve velkých zástupech a tím nám všem poskytnete útěchu, že budoucnost bude zabezpečena nemalou zásluhou vaší, zásluhou křesťanských žen.*

S obzvláštní láskou a důtklivostí voláme *k účasti na sjezdu všechnu mládež*, protože na tomto sjezdu budeme prositi právě za mír a řád, jenž jest předpokladem pro budoucnost naší mlá-

deže. Že mládež dnes vidí před sebou tolik existenčních překážek a obtíží a že musí hledět do budoucnosti s tolika obavami, toho příčina jest jistě i v spoustě jiných vnějších okolností. Poslední příčina je však v tom, že se lidstvo odvrátilo od Boha a tento svět bez Boha že se stal jevištěm všech sobeckých vášní a urputných bojů druhu proti druhu.

Voláme k účasti na sjezdu všechnu mládež,

pokud chápe vážně boj za lepší budoucnost, a *jsme přesvědčeni, že nezklame našeho očekávání a přijde, ježto jde právě o její nejsvětější zájem!*

Voláme všechny věřící lid bez ohledu na sociální postavení nebo politickou příslušnost. Voláme všechny, všechny, jimž víra a naše svatá Církev něco ještě znamenají!

Katolický sjezd má býti dobou nejvyššího náboženského povznesení. Každý národ pro sebe z něho získá hojnost milostí a všechny národy našeho státu za této společné modlitby poskytnou světu obraz pravé křesťanské snášlivosti.

Ve dnech sjezdových vzdáme Pánu Bohu nejvyšší čest a dík, a On, Všemohoucí a nejvyšší Dobrotivý, odplatí jistě hojnou měrou požehnání nám, všem našim národnostem i celému našemu státu!

Katolíci! Vaši biskupové vás volají ve chvíli velmi vážné! Přijďte a pomozte připravit dílo záchrany a míru!

Dáno v Olomouci, na Biskupských Konferencích, dne 9. října Léta Páně 1934.

† *Leopold Prečan*, arcibiskup olomoucký, † *Karel Kašpar*, arcibiskup pražský, † *Šimon Bárta*, biskup budějovický, † *Marian Blaha*, biskup báňskobystřický, † *Karel Kmeřko*, biskup nitranský, † *Jan Vojtaššák*, biskup spišský, † *Josef Kupka*, biskup brněnský, † *Pavel Jantausch*, tit. biskup prienenský, apošt. administrátor trnavský, † *Josef Čárský*, tit. biskup thagorenský, apošt. administrátor košický, † *Michael Bubnič*, tit. biskup scilienský, apošt. administrátor rožnavský, † *Pavel Gojdič*, tit. biskup harpasenský, apošt. administrátor prešovský, † *Mořic Pícha*, biskup královéhradecký, † *Antonín Weber*, biskup litoměřický, † *Alexander Stojka*, biskup mukačevský, *Frant. Svoboda*, konsultorní vikář užhorodský. — Za čsl. část arcidiecése vratislavské: † *Adolf Kard. Bertram*, arcibiskup.

Spoluprací všech k vytčeným metám

Velehradský sjezd otevřel katol. studentstvu období mimořádných úkolů a vysokých met. Přiznejme to jasně právě dnes, kdy se opět roztáčejí v našich sdruženích kola organizačního ruchu! Nejdůstojnější Episkopát v Č. S. R. svolává na příští rok **I. celostátní sjezd čsl. katolíků**. Pro nás znamená to závazek k intenzivní práci. Bylo-li studentstvo vždy pevným pilířem síly a průbojnosti katol. tábora, nezradí ani v hodině rozhodné. Sjezd však nebude jediným vrcholným bodem studentského zájmu. Naše tužby směřují k neméně významnému podniku — ke **kongresu Pax Romany**, jehož dějištěm stane se v roce 1935 Praha a Bratislava. Pozvali jsme do vlasti zástupce katol. akademické mládeže světových států, aby byli svědky výsledků naší akce a svým příkladem usnadnili dílo obrody národa v duchu zákona Kristova. Snahy o zdar kongresu na půdě Československa budou burcovat naše řady hlasem polnice, kdykoliv zakolísají studentské šiky pod praporem ÚKSČs.

Vysoké mety, má-li jich být dosaženo, předpokládají svornou spolupráci všech, kteří si je vytkli

za cíl. Zákon úspěchu je v našem hnutí zákonem součinnosti. Budeme proto letos hledat jen to, co nás spojuje. Platí to především o našem poměru ke kolegům Slovákům. Po manifestaci v Ružomberku, kdy pochopili čeští studenti, že srdce českých katolíků je blízké srdci katolíků slovenských v pulsu víry v Boha a oddanosti k církvi a vlasti, dojde konečně k činům. **Ve vánočním období budou uspořádány ve větších městech českých a slovenských manifestace pro spolupráci Čechů a Slováků**. Věříme, že naše studentstvo uvítá s radostí tuto akci. Již teď hlásí se o slovenského řečníka ASS Polička a ostatní sdružení budou jistě co nejdříve následovat.

Význam spolupráce budeme však zdůrazňovat i naším organizačním složkám. Spolupráci sdružení s ústředím a všeho členstva s jeho spolkem. O poměru sdružení k ÚKSČs. bylo již v Jitru mnohokrát psáno a vždy to byly jen nářky a opět nářky. Mám dojem, že se tento poměr letos poněkud lepší. Přihlásily se nám k práci složky, s nimiž jsme pomalu přestali počítat.

Nelze ovšem jásat, neboť naopak některá SSS se dosud po prázdninách u nás nehlásila. ač již vstupujeme do 3. měsíce po prázdninách. Obrátím se proto na naše funkcionáře, aby plnili své povinnosti a nezapomínali na svou organizaci. Je již čas objednat nacionalia a zaslat je vyplněná ústředí, abychom mohli rozesílat legitimace. Měsíce září, říjen a listopad bývají v našich SSS obdobím valných hromad. Připravte vhodně jejich program, přednešte řádné zprávy o činnosti a volte do výboru kolegy, kteří jsou zárukou zdárné prosperity sdružení! Mnohdy se nechápe význam voleb a funkce svěřují se lidem, kteří tu nejsou na svém místě. Nutno to odsoudit jako ledabyllost, jež je brzdou vši činnosti. Po valné hromadě oznamte nový výbor Okresnímu úřadu a ústředí. **Budeme volat k zodpovědnosti všechny pracovníky, kteří zapomínají na povinnosti svých organizací k ÚKSČs.** Chceme být informováni o akcích všech sdružení, abychom potěšili se jejich úspěchy a pomohli jim, kde bude potřeba pomocné ruky. **Čekáme na vaše jednatele zprávy, referáty do Jitra, dotazy, přání.** Ústředí funguje pro katol. studentstvo, pro jeho práci, pro jeho organizaci. Sloužit zájmům našeho hnutí je touhou ústředního výboru. Jen v součinnosti všech složek katol. studentstva s jeho vrcholnou organizací spočívá úspěch naší akce. Proto nezapomeňte!

Spolupráce necht' se stane zářivým heslem všeho katol. studentstva. Nepodařilo se nám dosud připoutat pevně zájem širokých řad členstva o sdružení. Spolek měl by mu být druhým domovem s hřejivým prostředím lásky k ideji, za niž bojuje. Řečištěm organizace vlečeme mnoho mrtvého materiálu, jemuž neleží blaho hnutí na srdci. Pracovní sbor tvoří často jen funkcionáři. Nepřijde-li předseda, rozpadne se schůze neb jiný

podnik, neboť není nikoho, kdo by ho uměl zastat. Předseda s jednatelem musí vše obstarat, ostatní přijdou k hotovému. Vyslechnou nanejvýše přednášku, přijdou na schůzi, někteří ani na schůzi nepřijdou, a to je vše. Chybí tu zájem, oheň mládí. Proto je tak mrtvo v mnohých organizačních složkách ÚKSČs., že tu není součinnosti všeho členstva. Spolky katol. studentstva však nesmí být chladnými mrtvolami, ale hnutím lidí mladých, jež charakterizuje žár, nadšení, průbojnost. Proto snažte se podchytit zájem všech, aby nebylo ve vašem spolku schnoucích pahýlů, ale živých ratolestí. Cesty k tomuto cíli najdete sami dle prostředí, v němž pracujete. Přednášky, debaty, sport, co zajímá katol. studenta a studentku 20. stol., použijte k tomu účelu, abyste je připoutali ke spolku a získali pro ideu našeho hnutí. Ideálem bude nám sdružení, prosté osobních sporů, kde všichni radostně přispívají svou hřivnou k rozvoji organizace. Pracovní pole je nesmírně rozlehlé, jen dělníků je stále a stále málo. **Sociální otázka, apoštolát katol. tisku, propagace Jitra, Mik. dar, získávání členstva, kongres Pax Romany,** k čemuž se ještě vrátíme v čísle příštím, to vše volá k našemu studentstvu o trochu zájmu, mladého ohně, síly, nadšení, o kousek mladé duše a srdce.

Voláme dnes k práci všechny lidi dobré vůle: Slováky, Čechy, Moravany, studenty a studentky, profesory, naše příznivce a přátele. Víťame pod svým praporem nové bojovníky ASS. Jihlava, ASS. Prostějov a S. O. Zábřeh. Podáváme rádi ruku všem, kteří s námi chtějí poctivě spolupracovat. Přehlízíme toho, kdo do našich úrodných brázd zasévá semena svárů a osobních bojů. Vytčené mety lákají. V jednotném šiku, svorně kráčeje za jejich hlasem!

Frant. Kolman, taj.

Státnice

T. V.

Pán Bůh poslal na každého něco; na lenochy mouchy, na spáče blechy a na studenty — státnice (odborně štácky). Když se studentu daří nejlépe, když sportuje, tančí, randí, (škoda, že se nemůže říci taky kiní), octne se jednoho krásného dne na zlověstném černém prkně s nápisem: »Ke stát. zkoušce se přihlásili.« — »Já že jsem se přihlásil? — ale dyť já nic neumím.« — Nejprve sice napadne zbabělá zaječí myšlenka odstoupit. Pak se však dostaví jakési sebevědomí. »Což to nenadřu?« A pak se začne dříť. Každý student

má sice dobré předsevzetí, vida mnohé odstrašující příklady, že začne studovat postupně hned od počátku, ale faktum je, že stále odkládá, až je na černém prkně. Pak ovšem dře dnem i nocí, ve chvílích spánku se mu zdá, že státnice, zosobněná v podobě vychrtlé babizny, stojí nad ním a ssaje jeho mladou, umučenou krev. Ve dne má zas pocit, že to nenadře atd. Zkrátka, státnice ve vši své hrůze straší jeho mysl a visí nad ním jak balvan na nitce.

To trvá, až jednoho rána, student v černém obleku, který je mu velký (během dře-

ní se seschl) s vybledlým obličejem a šibeničním humorem zasedá na popravčí křeslo, které se jistě podobá elektrické židli. Jsou ovšem i takoví jedinci, kteří tam za-

sedají s plným vědomím, že mají hlavu učeností napěchovanou, ale o těch nemluví. Hůř je těm, kteří jsou si vědomi, že jejich paměť pustá, vyprahlá, trhlinami

zeje. Tu mají jistě dojem odsouzení, který strká hlavu pod gilotinu.

Ale za to potom, když to dobře dopadne. Pak má jistě každý dojem, že se vznáší v růžových oblacích a déšť růží se sype

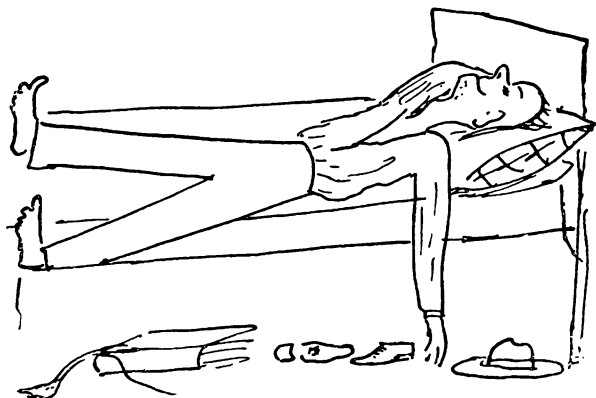
na jeho moudrou hlavu. Nad knihy je ovšem pro tu chvíli vysoce povznesen.

Na co se kdo nejvíce těší? To je různé. Někdo na gratulace kolegů a okolí vůbec. Což to není rozkoš, přijímatí blahosklonné gratulace, a nafukovat se jak holub s vědomím vykonaného hrdinství. Někomu nejsladší odměnou je jen jediná gratulace z něžných ústek jeho královny a růže (na

dlouhé topce bez trnů) podaná jejími útlými prstíky s příslušným cudným uzarděním. Poděkuje jí pohledem tak dlouhým, jak jízda z Pisárek do Řečkovic šalinkou (nebo z Brna do Tišnova tišňůvkou) a tak dojemným, že by pohnul i pyramidou a dojal k slzám i brněnského krokodila a ujistí ji, že tu růži bude věčně na srdci nosit.

Hodný synáček se těší na pohlázení mamincino a uznání tatínkovo a méně hodný na tu stokorunu, co od něho dostane. To souvisí pak s dalším těšením na dobrý oběd a veselý večer s kamarády kdesi v hospodě, kde se vítězství bohopustě oslaví. — Konečně snad se najde i takový skromný typ dřiče, který se těší jen, že se pořádně a bezstarostně — vyspí.

K U L T U R A

Katolická akce a studentstvo.

Minulé století, pyšné na rozvoj věd a technické vynálezy, zrodilo nevěru. Kdo by neviděl, že je dnes mnoho lidí, kteří Bohem pohrdají, kteří v Něho nevěří a přidruží-li se k tomu špatný život, kteří Boha nenávidí.

Nevěra, odpoutání od Boha, je porušením světového řádu a proto musí mít jako následek rozvrat lidské společnosti a zoufalství lidských srdcí. To pro čas a jaká bude věčnost lidí, o nichž Kristus praví: »Kdo neuvěří, bude zavržen.« Svatý Otec Pius XI., který se dívá s výspy Petroy na širý svět, chce zachrániti ty bloudící duše a proto nařídil katolickou akci.

Co jest katolická akce?

Při vši zkáze, již způsobila nevěra, jest dosud mnoho lidí dobrých, kteří nejsou jen matrikovými katolíky, kteří v Boha věří a Jeho zákony snaží se svědomitě plniti. K těm patří i uvědomělé katolické studentstvo.

Tito dobří, podle přání sv. Otce, mají se spojit. Mají utvořiti řetěz. Mají zahájit činnost v pokřesťanění Bohu odcizeného světa. Činnost jest latinsky actio, odtud akce, a poněvadž k té činnosti mají se spojit všichni katolíci celého světa, nazývá se ta akce všesvětová, obecná, podle řeckého katholikos katolická.

Ale snad si řekneš: »K této činnosti o znovupokřesťanění světa jsou přece určeni biskupové a kněží.« Zajisté. V první řadě. Když však hoří a požár nabývá nebezpečných rozměrů, hasí nejen hasiči, ale pomáhá při hašení každý, kdo dobrý, ať již čerpá vodu, nebo ji nosí, či sám jiskry ulévá, nebo pomáhá vynášet věci z hořícího stavení. To se děje proto, poněvadž by práce k hašení určených sborů prostě nestačila.

Dnes také nevěra jako rozkacený živel zachvacuje kdejaká srdce lidská. Proto je potřebí při tomto hašení požáru pomoci všech uvědomělých katolíků. Podle rozkazu sv. Otce všichni katolíci musí být pomocníky kněží v boji o pokřesťanění světa. Vždyť ve svátosti biřmování stali se všichni bojovníky Kristovými.

K boji se zvláště hodí člověk mladý. Je-li studentem, je k boji vyzbrojen zbraní ducha. Přidá-li k tomu modlitbu a práci, kolik může uvědomělý katolický student vykonati ve svém okolí, třeba jen rozšiřováním katolického tisku, pro katolickou akci, k níž je podle rozkazu sv. Otce povinen.

Prof. Karel Žák.

Lékařská činnost v misiích.

(Promluveno v čl. rozhlasu v Praze, dne 19. října 1934.)

Dějiny křesťanského starověku poučují o příkladné péči Církve o chudinu, staré a zanedbané lidi, vdovy, sirotky a nemocné. Tuto péči sociálně-charitativní povahy, jež vyrůstá z ducha božské lásky, pěstovala Církev za všech dob prakticky tak uskutečňujíc své vznešené, mravní zásady o lásce k Bohu a bližnímu. Činnost Církve po této stránce je velice důležitá. Zvláštního pak významu jest lékařská činnost Církve v misiích.

Prvním a hlavním úkolem misijního apoštolátu jest a vždy bude nábožensko-mravní výchova pohanů. K dosažení tohoto cíle napomáhá řada cílů povahy sekundární, z nichž právě činnost lékařská je na význačném místě. Lékařská činnost v misiích není v podstatě zcela něčím novým. Je známa ze století 17. a 18. řada misionářů-lékařů a farmaceutů, působivších v Mexiku, Indii, Paraguay, Kočincině, v Africe a na ostrovech Filipínských. S pohnutím čteme o těchto horlivých apoštolech lásky a jejich boji proti žluté zimnici, spavé nemoci, trachomu, malomocenství a jiným chorobám.

Dnes je lékařská činnost pevně organisována jak v katolických, tak v protestantských misiích. Aby bylo řádně postaráno o lékařskou službu v misiích, bylo založeno několik ústavů, jež slouží výchově těch, kteří se chtějí této misijně-lékařské službě věnovati.

Nejvýznamnější katolický, misijně-lékařský ústav je ve Würzburku v Bavořích. Ač trvá teprve 12 let, byl založen v roce 1922, je vliv jeho nyní již značný. Jeho úkolem je především poskytnouti odborného lékařského vzdělání katolickým lékařům a lékařkám s ohledem na službu v zemích misijních. V druhé řadě teprve pečuje ústav pořádáním lékařských kursů z oboru tropické hygieny, chirurgie, atd., aby kněžím, bratřím misionářům a sestřím řeholním dostalo se dostatečného odborného vzdělání v péči o nemocné. Po studiích ve Würzburku musí se členové ústavu zavázati, že alespoň 10 let budou pracovati jako misijní lékaři. Misijně-lékařská služba vyžaduje lidí ideálně založených, nadšených, odvážných, kteří jsou si vědomi, že svojí lékařskou činností, jejíž krásu spatřují v jejím etickém podkladě, jsou spoluúčastní na vznešeném díle šíření Království Božího na zemi.

Misijní lékař je průkopníkem evropské kultury

a křesťanských mravů. Přípravuje cestu misionáři. Rozptyluje stíny pověry, jakož i ničí dílo nemravných kouzelníků a zaklínačů. Učí poznávat správně funkce lidského těla, bojuje proti nemravnosti, alkoholu, kouření opia a různým jiným neřestem, v čemž jest nepostradatelným spolupracovníkem misionáře.

Protestanté věnovali již dávno svoji pozornost lékařské akci v misiích. V Anglii a Americe již roku 1878 a v Německu 1885 počali organizovati misijní lékařskou službu. Zbudovali též řadu ústavů k tomu účelu, z nichž si dovoluji uvésti misijní lékařský ústav v Tübingen. Katolíci i protestanté vydávají speciální časopis, věnovaný problémům a otázkám lékařské činnosti v misiích, z nichž je patrno, jak rozsáhlý a neoceníitelný jest lékařský apoštolát v misiích. V misiích katolických je nyní přes 600 nemocnic, přes 1600 dispensářů, na 1800 lékařem, mimo řady jiných ústavů, této myšlenky sloužících.

Je jisto, že obtížné působení misijního lékaře, prozářené křesťanskou naukou o lásce k bližnímu, musí se navenek projevovati hodnotnými výsledky a tvoří tak integrální složku světového misijního apoštolátu, jenž v našem století stává se vůdčím motivem světových dějin.

Jindřich Maria Dlouhý.

Student — sebevrah.

Slavní etnografové potvrdili pravdu, hlásanou Církví, že u národů primitivních jest sebevražda zjevem velmi řídkým, protože člověk, civilisací nezkažený, zachovává zákon přirozený, jenž velí: »Hleď si svého života časného, jesti vysokou hodnotou.«

To jsou národové nevzdělaní, pohanští.

A hle, národové křesťanští, kulturní, mají tolik sebevrahů i mezi svými dětmi!

Psychologové všech národů upozorňovali vážnými slovy na nesmírné nebezpečí, jež v poválečném dění a vření hrozilo mládeži a vybízeli ministerstva výchovy, aby se chopila všech prostředků k záchraně mládeže. A co se dělo, co se vykonalo v tomto směru?

Filosof Hauptmann dobře praví: »Dítě, které bylo po kolena v bahně, vnořilo se tam až po krk.« —

Čím vyzbrojila poválečná škola dítě pro přísný, bezohledný boj o bytí, o ideály a o strážně života?

Všecko, co povznáší duši z prachu všednosti k hodnotám věčným, co znamená nejvelebnější idealism, musilo s očí dítěte zmizet, a zmizevší s očí, zmizelo i z myslí, — krucifix ze síní učebních, články o Bohu, těšiteli v životních útra-

pách, z učebních knih, živé slovo, učitelstvo — a místo těchto vzácných hodnot, vznětů, pohnutek a poučení, zaujala naprostá všednost, ne-li rouhání, výsměch náboženství a bezvěří.

Která soustava filosofická na tomto světě dokáže dítěti, že život za to stojí, aby byl prožit — přes všechny útrapy, boje a strážně, jež ho až ke hrobu provázejí?

Takové filosofie na světě není a je-li taková, je to křesťanství, jediné pravé náboženství Ježíše Krista.

Ono učí, že život náš má svůj smysl a svou cenu za všech okolností.

Bolest a neštěstí jsou výchovné prostředky v rukou Božích: Bůh školou utrpení vede člověka ke slávě vzkříšení. Lhostejnost stoicismu a budhismu k životu jest klamem, jako je klamem naděje marxismu, že život může býti nebo bude jednou pro všechny rájem.

Ne, život jest a zůstane pro každého údolím vzdechů a slz, ale chápání všech životních běd a trampot **sub specie aeternitatis**, pod zorným úhlem věčnosti, vede ke spáse.

Cesta kříže, symbolu to vyšší, náboženstvím, nadějí ve věčnou blaženost posvěcené trpělivosti, vede středem mezi optimismem a pesimismem. Kde tyto věčné pravdy a velebné hodnoty mládeži se odnímají, tam vyrůstají lidé bez ideálů, neschopní zdolati život!

Dobře praví Foerster (Jugendlehre) »Co platno hlásat dítěti evangelium radosti a krásy, když přísný a u většiny lidí drsný a krutý život není radostí, není krásou?

Kdo by nepřál dítěti život plný jasu a plesu? Kdo však takto líčí život dítěti, je lhář a nepřítel dítěte. Životní zkušenost učí pravý opak: — již v rodině, jaký to často zmatek, kolik bolu a trýzně, a což teprve v životě samém!«

A jinde praví Foerster: »Proti nešťovicím a jiným nemocem dítě očkujete a tato procedura je povinná, — proti strážním a svodům života toho nečiníte — ó, vy nepřátelé lidstva! V očkujte dítěti protijed proti bolu a hříchu, — totiž lásku k obětem, sílu k sebezapřením, čerpanou z lásky a síly Kristovy! Odolnost u tak vyzbrojeného charakteru nikdy neselže.«

Jest známo vypravování o trojské válce. Odyseu se podařilo získat Achila pro svůj tábor. Ale jak? Vždyť matka, aby neztratila syna, dala Achilovi dívčí oděv. A takto přestrojen, byl tento rekovný jinoch vychován s dcerami královskými. Než Odyseus sáhl ke lsti: dav zatroubiti před palácem královským na válečný roh, přijal Achila, jenž nemoha odolati svůdným zvukům válečného nástroje, vyšel ozbrojen, když dcery královské prchly.

Tak jsou i v životě rekové, a jsou zbaběl-

ci. První, když přikvačí neštěstí, dovedou je v dílně své náboženstvím zušlechtěné duše přetvořit ve štěstí a vycházejí z každého utrpení jako vítězové. Druzí uboze podlehnou, — mnozí jako sebevrazi.«

Nikde věru nemůže mládež naléztí tolik zárných vzorů pravého mistrovství v trpělivém snášení trampot životních, jako v dějinách Církve, v životopisech svatých.

K tomuto zdroji vyšší dokonalosti a jaré charakternosti moderní vychovatel mládeže nesáhne. Štítí se, nebo bojí vyslovit jméno »Bůh«, ostýchá se mluvit před žáky o Bohu a o důvěře v něho. Student, sebevrah, jest těžkou obžalobou moderní výchovy bez Boha v očích pokolení budoucna, těžkou ztrátou národa, jehož měl býti nádejí.

Msgr. prof. Otto Gaube.

Sbor Moravana v Praze.

»Pan doktor Habáň přijel! Oblečte se honem, jede se do Prahy!«

To Tonda křičel od lesa k řece, kde jsme se koupali a opékali na sluníčku.

»Cože, do Prahy?«

Do každého jako když střelí. Švejda nechal ryb, Alois sklápнул román a Jeníček — světe, div se — zapomněl na děvčátka na druhém břehu; a co já vím, kdo co právě dělal, zkrátka, hned tím praštil a netrvalo ani než by člověk řekl »švec«, a už jsme byli oblečeni a utíkali jsme do srubu. Tam už nás pan doktor čekal. V běloučkém hábitu, s rukama vsunutýma do širokých rukávů a s úsměvem na rtech — jako vždycky. No, vždyť ho znáte. A vážně, tentokrát si Tonda z nás šoufky nedělal — opravdu se pojede do Prahy Budeme zpívat na Akademickém týdnu. Jeden večer bude vyhrazen pro nás koncert. »Morový, že?«

Druhý den už o tom věděli všichni zpěváci, co s námi v Dalečíně nebyli — napsali jsme jim. A nikdo se nevymlouval. Všichni přijeli včas do Brna na sborové zkoušky. A teď se cvičilo, vyladovalo a zase cvičilo, šlo to ráz naráz každý den až do odjezdu. Abychom zachovali tempo, jeli jsme do Prahy rychlíkem. Přivítali nás dr. Habáň a dr. Birnbaumová, která si nás podmanila svojí mateřskou péčí. V učňovském útulku města Prahy jsme se ubytovali. To se neračte smát, bylo to zcela dobré. A nové překvapení! Na koncert přijde J. B. Foerster a mnoho jiných významných osobností. To znamená, že musíme ukázat všecko, co dovedeme. Pečlivě osmokingovaní vystoupili jsme na jeviště. Hrdí na to, že jsme z Moravy, zazpívali jsme Nešverovu »Moravěnku« a další sbory. A když jsme

dozpívali poslední slůvko Foerstera »Oráče«, dokázalo nám publikum svým bouřlivým potleskem, že jsme ho »nezorali«. Potlesk nebral konce — a když jsem si pomyslel, že mám na tom úspěchu také podíl, začalo mne to dojímat. A když potom přišel Foerster za námi na jeviště, objal a políbil našeho »mistra« — to už jsem brečel docela nahlas. Na štěstí byla potom přestávka. A že i ostatní sbory se líbily, to přece víte — vždyť jste četli noviny, ne? —Hr—

Výňatky z kritik

o koncertu mužského sboru Moravana, spolku katolických akademiků v Brně, v Praze 2. října 1934.

»České slovo« 4. X. 1934: ... Moravan svá koncertní vystoupení doprovází programními slovy: »Jsme sbor akademiků. Chceme ukázat, že i u dnešního studentstva je nadšení a porozumění pro umění tak krásné a vysoké, jako je sborový zpěv.« Po pravdě řečeno, nejsou uvedená slova pouhou frází. Čtyřicetičlenný sbor Moravana prokázal pražským koncertem mnohem více než nadšení a porozumění pro sborový zpěv, neboť jeho výkony obstojí čestně i pod přísnými měřítky. Je již tělesem svěžího zvuku, bezvadné intonace a imponující přednesové snahy.

»Lidové listy« 4. X. 1934: ... Moravan se souborem znamenitě kultivovaným, souzvuk mladých hlasů je čistý a vyrovnaný, každá fraze krásně vycislována po stránce muzikální i výrazové, subtilně je zvážená každá dynamická nuance; je radost podívatí se na tento sbor, zpívající s mladistvým, upřímným, vroucím nadšením. Je to zpěv, který jde vskutku od srdce k srdci. S hlubokým citem v jemnocitném hudebním vypracování, podány byly sbory Foersterovy »Oráče« a »Z osudu rukou«. Přítomný skladatel byl obe-

censtvem nadšeně aklamován a vyznamenal dirigenta sboru p. PhC. Jos. Veselku dvěma srdečnými polibky. Není pochyby, že tento odchovanec Steinmanovy sbormistrovské školy je, ač mlád, již pohotovým, pečlivým, inteligentním i vervním vůdcem svého sboru. Animované obecenstvo zahrnovalo pěvce i jejich vůdce pochvalou a vyžádalo si přídavky.

●

»Národní listy« 4. X. 1934: ... Sbor překvapil vážností uměleckých snah, technickou připraveností programu, zdravými hlasy a procítěným přednesem sborů. Dirigent PhC Veselka ovládá mladé a nadšené pěvce v každém směru a dovede vtisknouti určitý charakter jejich výkonu, jež obecenstvo přijalo s dokonalým pochopením a nelíčenou účastí. Moravští pěvci zanechali u našeho obecenstva nejlepší dojem a mohou s radostí hleděti na krásný výsledek své pilné a cílevědomé práce.

●

»Prager Presse« 4. X. 1934: ... Sbor čtyřiceti mladých pěvců je již výborně disciplinován. Jeho vůdce Josef Veselka je jistě kvalifikovaný sbormistr a energický organisátor, jemuž se podařilo sjednotit v tak krátké době různorodé hlasy svých studentů.

●

»Prager Tagblatt« 3. X. 1934: ... Posluchač musel se diviti, s jakou vážností a jistotou se zde nastoupily cesty nejlepší hudební samovýchovy. Hlasový materiál, v jednotlivých hlasech sice neškolený, ve sborovém zvuku však ukazuje všechny příznaky vynikajícího tělesa: neomylnost v intonaci, cit pro polyfonii a smysl pro harmonickou strukturu. Zdá se, že sbormistr Josef Veselka má všechny znaky sborového specialisty.

●

»Venkov« 4. X. 1934: ... Lze říci přímo, že vystoupení moravských pěvců bylo příjemným překvapením. Velmi náročný program nám ukázal dobrý hlasový materiál pěvců, zvukově i celkem v intonaci pěkně vypracovaný a ukázal nám i jejich schopnost plastického přednesového odstínění.

●

Jistě nadšení a uznání, kterým pražské obecenstvo na našem koncertě nijak nešetřilo, byly nám nejkrásnější odměnou za náš výkon. Zpívali jsme celým srdcem a celou duší a naši jedinou myšlenkou bylo, co tomu řekne mistr Foerster, který tak skromně seděl mezi publikem a napjatě poslouchal. Vždyt snaha, odměnit se mu za to, že svým

jménem nás uvedl do pražské společnosti, byla jedním našim přáním.

Dozpívali jsme druhou třetinu. Mistr J. B. Foerster přišel mezi nás. Opět tak skromný, ale plný nadšení, které přišel sdělit také nám. S pohnutím jsme poslouchali jeho krásná slova, když k nám mluvil. Dýchala z nich harmonie jeho čisté, vyrovnané duše, skoro láska otce a nadšení genia, které je vždy tak mladé. »Bylo to krásné. Byl jsem dojat, ale snažte se, jestli to půjde, jítí dále,« řekl nám, když se s námi loučil. A v tu chvíli každý z nás cítil, že mistr Foerster byl nám něčím více, než protektorem.

●

Husovi přátelé.

Nezbytným doplňkem obrazu doby husitské ve svých počátcích jest okolí Husovo, z něhož vyrůstala jeho osobnost. Je to především kruh jeho přátel, který slepě věří slovům svého mistra a který, zejména po odchodu význačnějších osob ze svého středu, stává se podněcovatelem odporu Husova; pak jsou to jeho věrní posluchači a šlechta, která ve své náklonnosti k němu jde tak daleko, že vystupuje proti koncilu, a konečně patří sem mistři pražské university, kteří nalézají v Husovi oporu v hlásání wiklefishmu a v potírání »nepřatel slova božího«.

Nebylo však mezi nimi heroů, kteří by ochotně pro tyto nauky podstoupili příkoří, které tak ochotně dávali pocítovati svým protivníkům, nýbrž bylo to do jisté míry chytráctví spojené s neupřímností, se kterým postupovali při svém apoštolátu. Snad by se dal vyložit tento rys jejich smýšlení proslulým heslem válečným, že proti nepřátelům je vše dovoleno, ale kterak pak bychom vyložili jejich neupřímné chování ke králi Václavovi a jeho snaze po obnovení dobré pověsti v království českém, když přece je známo, jak byl nakloněn českým mistrům a dopřával ochotně sluch wiklefským našeptavačům.

Velice zřetelně jeví se tyto poměry na universitě zejména v pověstném sporu českých mistrů s katolickými doktory u příležitosti hlásání odpustků v Praze. Tehdy disputace Husova, která sice ukázala, jak Hus chybně odpustky pojímá, ale která nicméně měla v zápětí opakující se výtržnosti, pohnula krále Václava k tomu, že zapověděl odmlouvati kazatelům v kostelích a že k obnovení pořádaných poměrů v Čechách nařídil, aby se sešla na hrad Žebrák rada doktorů a ta aby učinila vše k obraně dobrého jména Čech. Shromáždění se sešlo 16. července, ale účel schůze byl předem zmařen, neboť Hus a jeho přátelé neuznali za vhodné se dostaviti. Přesto však jednání započalo, ale když potom všichni měli vysloviti souhlas s odsouzením

článků Wiclefových, nastala bouře, a rektor Marek prohlásil známou formulí, že některé z článků Wiclefových mají smysl dobrý, ve smyslu špatném že jich nehodlá hájiti. Když však byl tázán, které to jsou, **neuvedl žádného**, nýbrž utekl se k velmi neduchaplné slovní hříčce řka, že věta **Deus est** může míti špatný smysl jako že **Bůh jí**.

Tedy i tato schůze, která byla podepřena autoritou samého krále, minula se s účinkem — jednomyslného odsouzení se nedosáhlo. Ovšem tím, že doktoři povstali proti Husovi, obracelo se ostří zbraní Husových hlavně proti nim. Zvláště bývalí jeho přátelé, Stanislav a Pálč, byli soustavně haněni: jejich jednání v záležitosti odpustkové byly bylo kritsováno, odsouzení článků Wiclefových bylo nazváno nemoudrým a nespravedlivým, připomínány byly skutečné a domnělé chyby z jejich minulosti a podkládány jim nejnížší motivy.

Vůbec možno pozorovati, že již v té době ustupuje do pozadí v oprav. snahách Husových podstatný znak: mravnost. Celé hnutí staví se zjevně pod prapor Wiclefovy myšlenky a přijímá tím, jakožto hlavní znak, dogmata a zásady, jež rozlišují sektu od Církvě. Již **nespojuje přívržence Husovy hlásání mravnosti**, nýbrž je to hlásání Wiclefových zásad. **A kdo v těchto zásadách nesouhlasí s Husem, jest pokládán za nepřítel zákona Božího**, kdežto stoupenci Husovi, ať jsou mravů jakýchkoli, jsou prohlašováni za obránce evangelia.

Tak správně vytýká Ondřej z Brodu Husovi: »Za jakou příčinou vynášíte o papeži, kardinálech a prelátech, ano o všem kněžstvu napořád hanlivý a nespravedlivý soud a vrháte na ně zločiny, jichž do konce svého života nedokážete! Pročpak se neřídíte zákonem Kristovým: Zhřešil-li by pak bratr tvůj proti tobě, jdi a potrestej ho mezi sebou a jím samým.« Jindy praví Ondřej: »Ty, kteří nejsou ze sekty Wiclefovy i z věcí malicherných káráte a to přísně, ale vašich sektářů, křivopřísežníků a rouhačů se jen lehounce dotýkáte.«

Jak jsme již řekli, skončil první pokus o uklidnění nepokojů v Čechách s nezdařením a to vinou strany Husovy. Král však nepustil z hlavy úmysl urovnat tyto neshody (zvláště, když dostal zprávu ze sněmu, že tam došly žaloby, co vše bylo spácháno v Čechách proti papeži a Církvě; král pak, že je označován za ochránce wiklefistů) a když pak neustaly tyto rozmíšky ani odchodem Husovým z Prahy, po vyhlášení interdiktů, na-

řídil, aby obě strany (katolická a wiklefská) podaly návrhy, jak by měl býti zjednan pokoj v zemi.

Doktoři theologické fakulty ukazují k příčinám náboženských rozbrojů a tvrdí právem, že budou-li tyto příčiny odstraněny, nastane mír. Je jenom zapotřebí, aby nikdo nehlásal zavržených článků Wiclefových. (Hus nazval tuto radu hanebnou).

Návrh strany Husovy směřuje k opaku: popírá se v něm rozhodně, že by v Čechách byl nějaký blud a prohlašuje, že příčinou roztržky v duchovenstvu jest kázání proti zlořádům, nikoliv nějaké bludy!

Za takových poměrů nemohlo ovšem dojít k narovnání, ježto však král si přál smíru, předvolala komise stoupence strany katolické a strany Husovy a tázala se jich, chtějí-li se podrobiti rozhodnutí římské a obecné Církvě v nauce o Svátosti oltářní, klíčních atd.

Doktoři ovšem přisvědčili, neboť to byl vlastně jejich požadavek, ale zároveň dodali, že »římskou Církví rozumějí papeže a kardinály«. Strana Husova rovněž přisvědčila, že je ochotna se podrobiti Církvě, jejíž hlavou je papež a tělem kardinálové, ale s dodatkem: **jak jest povinen každý věřící křestan**.

V tomto dodatku viděli theologové vším právem vytáčku a odmítli jej. (Stanislav tuto vytáčku vysvětluje ve spise *Alma et venerabilis taktó*: »Když by se od nich žádalo, aby vyznali katolickou nauku o Svátosti oltářní proti remanenci, o primátu a j., vždy mohou říci, že v tom není povinen každý věřící křestan se podrobiti.«) Že tento dodatek byl lstný, je konečně také patrné ze samého smýšlení Husovy strany o papežství.

Bylo sice jednáno ještě dále, ale doktoři zdráhali se tu naprosto dáti souhlas k formulí, že jsou svorní ve víře se stranou Husovou, neboť, jak pravili, musili by lháti králi a celému světu! Tím ovšem, že doktoři zavrhlí prázdňou formulí o shodě, nebyla věc ještě skončena. Hus byl před králem omluven; on chtěl se podvoliti všemu, ale profesori bohosloví jsou vinni, že jednání o smír bylo zmařeno. Tak to **líčila strana Husova a naléhala na krále**, aby doktory potrestal vypověděním ze země.

Král sice s počátku váhal, ale konečně vypověděl z království čtyři theology, zbaviv je úřadu profesorského. Byli mezi nimi i Stanislav ze Znojma a Štěpán z Pálče.

JUC. Eugen Morbacher.

Rubriku »Z nových knih« přineseme příště.

Pro sjednocení Slovanstva

Jak se v cizině pracuje pro unii.

Minule jsem upozornil, jak jsou obětaví na poli unionistickém Holanďané; nyní něco z Polska, Italie a Německa, abychom viděli, že nejsme sami, kteří se zajímáme o ideu jednoty církevní. Centrem unionistické práce v Polsku je Pińsk, kde přízní biskupa Lozińskiego se pořádají každoročně unionistické konference. Tyto konference jsou něco obdobného jako naše velehradské sjezdy. Přednášejí zde vynikající polští a rusínští unionističtí pracovníci a účelem referátů je vzájemné sblížení a poznání, jímž se připravuje cesta k sjednocení. Poláci mají vzorný unionistický časopis »Oriens«, vycházející v Krakově. Redaktorem jeho je i u nás známý jezuita P. J. Urban. Časopis vychází každý druhý měsíc a je rázu více vědeckého. Doporučuji všem, kdož se hlouběji zajímají o unionismus. Velký význam pro unionistickou práci v Polsku má papežský seminář v Dubně, vedený jesuity východního obřadu a čítající letos 42 bohoslovců. Jsou to budoucí misionáři unie.

V Itálii jsou pořádány týdny »pro Oriente christiano«. Letos se konal již třetí takový týden, »Týden studií a modliteb« a sice v Benátkách. Účelem jeho bylo seznámit a nadchnout italské kněžstvo a inteligenci pro velkou ideu unie, a získat je k modlitbám za sjednocení. Týdne se zúčastnil také zástupce pravoslavného patriarchy Barnaba z Bělehradu. Kromě přednášek přes den, každého dne konaly se večer v basilice sv. Marka adorace s promluvou a modlitbou Benedikta XV za sjednocení. Zvláště mocně působily církevně-slovanské zpěvy, jež se při adoraci zpívaly. Vrcholem všeho byla závěrečná pobožnost na náměstí sv. Marka, kdy zástupy tisíců za krásného benátského večera naslouchaly promluvě kardinála Lafontaine, a pak společně se modlili za sjednocení církví. — Podobně jako v Polsku, je také v Itálii a sice v Římě seminář pro výchovu misionářů unie. Nazývá se »Rusicum«, poněvadž sv. Otec Pius XI. jej založil speciálně pro Rusko. V Římě je také vysoké učení východní teologie zvané »Orientální ústav«. Profesorem dogmatiky je na něm náš krajan Dr. Spáčil S. J.

Z Německa připomínám již od r. 1926 existující spolek »Catholica Unio«, odpovídající našemu ACM. Nejvíce je rozšířen v Bavorsku, kde má velkého příznivce v kardinálu Faulhaberovi. »Catholica Unio« vystoupila s heslem: Kněze pro Rusko! Heslo nezůstalo bez ohlasu. Nyní je již v Mnichově kolej sv. Ondřeje, vychovávající mi-

sionáře pro Rusko. Rektorem je benediktin dr. Chr. Baur. Kolej má 8 alumnů, kteří navštěvují mnichovskou theol. fakultu a po vysvěcení budou posláni mezi ruské emigranty.

Položme si nyní otázku: Co jsem já vykonal pro velkou ideu sjednocení? Vždyť našemu národu sv. Otec speciálně určil tuto ideu! Nemohl bych se stát členem ACM? Nemohl bych se denně pomodlit alespoň jeden Otčenáš za sjednocení? Nemohl bych si občas něco přečíst o východní církvi? Nemohl bych studovat některý slovanský jazyk? Studenti, odpovězte si!

Horlivý unionistický pracovník Karel Margotti arcibiskupem v Gorici.

Arcidiecése gorická jest ze tří čtvrtin osídlena Slovinci a Chorvaty. Je známa praxe fašistů, jak barbarským způsobem se snažili poitalštit tyto Slovany. Zbavili je nejen škol a tisku, nýbrž chtěli odstranit také slovanský jazyk z kostelů, což se jim leckde podařilo. Násilí, páchané na slovanských kněžích, ano i biskupech, nelišila se mnoho od bolševického teroru. Tak umírá také předchůdce nynějšího goričského arcibiskupa. Po jeho smrti zůstává celou řadu let arcibiskupský stolec v Gorici neobsazen, až teprve letos sv. Otec těžkou otázku rozřešil jmenováním Karla Margottiho arcibiskupem. Nový arcibiskup je rodem Ital, avšak velký přítel Slovanů. Důkazem toho je, že zná jak slovinsky, tak chorvatsky a pak jeho činnost na poli unionistickém. Pochází z diecése boloňské. Roku 1925 se zúčastnil unionistického sjezdu v Lublani. Roku 1926 stal se tajemníkem komise pro Rusko. Roku 1930 ho sv. Otec jmenoval pro jeho neobyčejné schopnosti arcibiskupem a apoštolským delegátem pro Cařihrad a Athény, a odtud byl letos povolán do Gorice. Naši bratři Slované v Itálii očekávají v arcibiskupu Margottim mocného obhájce nejen náboženských, ale i národnostních práv. Doufejme, že se nezklamou.

»Církevní unie byla nejrůcnější touhou mého srdce již od mých mladých let. «
(Pius XI.)

Z jižního Srbska.

Minulý měsíc odešli z lublaňské diecése čtyři kněží do jižního Srbska mezi srbské a macedonské obyvatelstvo, aby zde prakticky pracovali jako

misionáři na unionismu. Mezi nimi je také náš velký přítel, novokněz Lojze Turk, který v roce 1931 ještě jako bohoslovec navštívil ČSR a zúčastnil se valné hromady ÚKSČs. v Opavě a sjezdu slovanských bohoslovců na Velehradě. Čtenáři naší hlídky měli příležitost čísti také jeho články o ideji CM, jež nám ochotně zasílal. Vyprošujeme hojného požehnání jeho práci na líše cyrilometodějské.

Z dopisů

Carissime!

Vím, milý Aloisi, že budeš tak dokonale šťasten, jak to jen smrtelnému člověku možné jest. Budeš žít v poušti, ale, v poušti kvetoucí. Nebudeš snad ani vědět, kterému státu zeměpisné mapy světa budeš náležeti. Vidím již tu misionářskou stanici, v ní tvou světnici, tak skromně zařízenou. Kříž, jediný zjev, kterému neubývá záře a světla v pekle lží, muk a frašek, který se u nás nazývá životem, bude jedinou ozdobou tvou budoucí residence. Opustíš vše, co se zove civilizací. Zřekneš se jí, unikneš jí šťastně a budeš hledět zapomenouti. Proč ti píši Aloisi? Proto, že tě miluji nyní, kdy celý svět se mi jeví v mlhách. Zapomeneš na mne a já na tebe snad těž, neboť neuvídíme se už asi nikdy na tomto světě. Společnost, ve které budu žít já, buď tě zatratí nebo bude tě mít za blázna. Budou říkati, že jsi opustil svoje povinnosti. Které asi? Zajisté ty malé povinnosti, neboť na ty veliké ta malicherná společnost, která jich nikdy nekoná, ani nemyslí. Ale zanedbání těch malých nese těžce. Toho ale nedbej! Myslí si, že jedna jest pouze čest, čest muže a člověka, a proti té jsi se neprohřešil. Zanecháš lidi, kteří ti nikdy nebyli sympatickými a mezi kterými jsi proto žil, že jsi mezi nimi vyrostl, a ne proto, že jsi společnost jejich vyvolil. Opustíš své rodiče a příbuzné, vyrveš se z objetí jejich lásky. Svou bolest nad zraněním jejich srdcí přineseš však trpělivě jako sluha Páně za obět na oltář Hospodinův. Modlitba bude tvou záštitou, a tvou oporou. Věřím, Aloisi, že od té doby, co budeš pohlížeti spletí tropických lesů ku hvězdám, bude tvoje víra pevnější. Od té doby, co budeš žít život čistý a prostý, od té doby, co budeš takto Bohu blíž, bude se ti zdáti že On se ti zjevuje na dně tvé duše a budeš s Ním mluvíti řečí, již nerozumí svět. Těžké bude břímě, jež na sebe vezmeš, ale věz, že důvěra v Boha tě bude sílit a pod křížem se ti bude sladce odpočívati. Nelekej se proto pouti své! Onen, v jehož

Výsledky unionistické práce na Volyni.

Polský unionistický časopis »Oriens« píše, že na Volyni celé pravoslavné obce se sjednocují s katolickou církví. Tak na př. minulý měsíc se sjednotila obec Gaje Lewiatyńskie a celá pravoslavná farnost Mniszyn-Posiahwa. Vidíme z toho, že unionistická práce není utopií, nýbrž že má skutečně pozitivní výsledky.

ruce položíš život a zasvětiš dny pozemské pouti, bude ti odměnou převelikou. Karel Vodička.

●
O A. C. Nora.

Slečno E—r, myslím, že Vám kolega Zid J. v posledním čísle »Jitra« zošklivil toho nešťastného Nora nejvyšší měrou. Bohužel, většinou právem. Ale Sodoma a Gomorha měly být zachráněny pro několik spravedlivých, a tak i já pro jednu, jedinou knížku bych vzal Nora na milost. Je to jeho studentský román »Jedno pokolení«. Chci mluvit »pokud možno konkrétně« a proto Vám radím: přečtěte si jej. Přistoupíte k té knize jako katolická studentka a dojdete jistě k jiným závěrům, než došel A. C. Nor. Ale přes to nebude pro Vás ta kniha bez užitku. Najdete v ní »úctu ke slovu, potenci uměleckou«, ale hlavně »smysl pro život v jeho barevné mnohotvárnosti« (jak žádá kol. Zid. J.), pro život, plný strhujících momentů, světla i stínů, pro život, nevyvíjející se však, bohužel, podle našich jednoduchých formulek a slovníků společenského chování, nevyvíjející se tak, jak bychom chtěli. Přečtěte si jej a odpustíte snad Norovi. I Vy, kol. Zid. J.! Ladislav Jehlička.

●
Slovo na Slovensko.

Mluví se dnes stále (a je-li snad opravdu třeba mluvit) o »dorozumění« dvou národů, jež tvoří spolu svůj stát, (a to stát národní), je to jistě situace poněkud groteskní, snad i nejpapná a jistě velmi zahanbující. Pro obě strany.

Všeobecně bychom k tomu případu řekli asi toto: Jsou věci, které měly býti dávno hotovy, dávno sjednány, dávno vžity. Nestalo se tak. Či vinou?

Zajímavé je, že tyto opravdu staré a hloupé resty nás pronásledují právě v době, kdy se všude strašně mluví o »renaissanci nacionalis-

mu«, o »výbuších národního sebevědomí« a podobných roztomilostech. A tu se nám zdá, že »byl by již čas, aby nám to naše vlastenčení ráčilo konečně z úst vjeti do rukou a do těla, abychom totiž více z lásky pro svůj národ jednali, než o této lásce mluvili .« (Havlíček.) A přáli bychom si:

Aby někteří lidé nezapomínali, že mají některé povinnosti;
aby právě lidé nejvlastenečtěji založení nerozdvojovali neobratnou politikou;
aby nejnesmiřitelnějšími lidmi nebyli právě katolíci.

Pokud jde o Slovensko, šlo by nám asi o toto:
1. Aby se určití lidé na Slovensku naučili myslit, mluvit a jednat pokud možno konkrétně. Tedy ne dětinsky.

2. Aby se naučili myslit, mluvit a jednat upřímně. To znamená, nemluvit jinak v Čechách, jinak na Slovensku.

3. Brát to vše doopravdy.

✶

Tato slova jsou zajisté míněna všeobecně. Hodí se tedy pro všechny. Ladislav Jehlička.

Slečně »E—r«:

Slečno »E—r«, nevíte, jak Vás lituji. Kterou radu jste si vybrala? Nezdá se Vám být zvláštní, že až v 2. čísle se všichni rozepsali? Je to pohodlnější. Rozžvýká se omáčka z 1. čísla, důkladně se to popepří a pak se vychrstne před Vás na talíř. Anebo kolega, který se těší na »Poslední román« A. C. Nora, ten si přečte kritiku v novinách, nebo poslechne přednášku A. Nováka a je z něho kritik.

Nejčestněji se vyjádřil kolega E. Jitz., který praví přímo, že se mu nelíbí Norova tvorba proto, že vystoupil A. C. Nor z Církve. Ostatní to píší pod vlivem referátu p. Krejzy. Ono je vždycky lepší počkat »až to někdo načne.« — Havránkové plivají na toho, jehož pochválil zkušený lev. Plaudíte cives! A. C. Nor je roztrhán. —O.—

S. Zý: »Kyselé droby hradecké oktávy«.

Z češtiny a latiny

»Pyrrhos měl ve svém vojsku také slony.«

»Opakem egoismu je pantheismus.«

»Jakým řemeslem se zabýval Sokrates?« — »Filosofii!«

— a o následcích si povíme více až ve druhém století př. Kristem.«

Z češtiny

V. udává příklad na souvětí důvodové: »Spadl jsem se střechy a proto jsem se zabil.«

»Tetička Svat. Čecha měla pojízdný hostinec.«

R. vykládá báseň »Sirotek«.

»Matka nemohla mluvit, neboť měla na srdci kámen a proto pravila: —«

B. vykl. obsah básně »Moudrost života«: — Právě tak, jako broskev láká člověka svým plodem a pak ho peckou zraní, tak také příroda člověka láká, ale pak ho zraní, když se do ní zakousne.«

Profesor »Z., pokračujte v činnosti Husově.«

»Po záporu neříkáme ale, nýbrž nýbrž!«

»Válečný hyenismus jest, když se olupují mrtví.«

Profesor udává definici, jaké psát »i«: »Napíšeme v přídavném jméně takové i, jakého rodu je podstatné jméno.«

Z fyziky

»Dnes vyložím o gramofonu. Přineste ho z kabinetu a já zatím pojednám o hlásné troubě.« Hlas z kabinetu: »sim, tady je taky trouba!«

»Z čeho bere lůh svou tepelnou energii?« — »Z brambor!«

Z vlastivědy

»Na horách neroste nic, jenom skrovná pole.«

Z němčiny

»Ta vaše silná slovesa jsou silně slabá!«

»Vy jste zoral tu úlohu jak Přemysl Oráč!«

Pěle měle:

»Vy vypadáte, hochu, jako zklamaná žížala.«

»Proč se, studente, tak neslušně chováte? Vždyť tím děláte ostudu celé své rodině!«

»Kohoute, co jste tam křičel?« — »Prosím, já jsem nic nekřičel, tady Vitek to slyšel, že jsem nic nekřičel!«

»Khone, máš dnes domácí vězení!« — »sim, já chci jet domů!« — »Tak nikam nepojedeš a dáš doma podepsat lístek, že o tom vědí, že nesmíš nikam jet!«

Přišel oběžník: »Prázdniny začínají v pondělí...« — »— a v neděli jdeme ještě do školy!«

Upozorňujeme

všechny naše čtenáře a přispivatele na přesný termín uzávěrky našeho časopisu. Pro množství příspěvků vynecháváme v tomto čísle rubriku »Z nových knih«; referáty o posledních knižních novinkách přineseme příště. Redakce.

raport

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí katolického studentstva čsl. • V Praze v listopadu 1934 • č.

3

ÚKSČs. a sociální poměry mladé inteligence

Ústředí katolického studentstva ve smyslu sociální resoluce, přijaté valným sjezdem na Velehradě, ujímá se aktivně sociálních akcí, které mají za účel zlepšiti bedně postavení mládeže, zejména studované. Jednou z příležitostí jest vládní nařízení číslo 170/1934 (t. zv. aspirantský zákon). Prvním krokem v oboru této činnosti byla návštěva u J. M. dra J. Drachovského, rektora Karlovy university v Praze dne 15. října. Delegace, již tvořili předseda Ústředí, předseda Č. L. A. a předsedkyně Ligy čsl. akademiček, přednesla J. M. sociální požadavky katolického studentstva a úvodem bylo zejména zdůrazněno, že katolické studentstvo chce tyto požadavky, které jsou v souhlasu veškeré mladé inteligence československé bez rozdílu politické a náboženské příslušnosti, řešiti ve společném postupu veškeré mládeže a vznáší přání, aby v čelo této významné akce se postavily československé vysoké školy. Dále bylo formulováno odmítavé stanovisko katolického studentstva k nedávno publikovanému vládnímu nařízení o aspirantech a zdůrazněno, že i naše studentstvo žádá započtení vojenské presenční služby

jak ve službě státní, tak i soukromé. J. M. rektor Karlovy university vyjádřil své uspokojení nad prací katolického studentstva v tomto oboru, zmínil se o resoluci, kterou přijal o valném shromáždění na Velehradě, a uvítal zejména námět, aby v čelo této akce mládeže postavili se rektori vysokých škol, kterýžto plán sám též má a přislíbil, že jakmile budou skončeny práce, spojené se začátkem universitního roku, svolá příslušné studentské organizace ke společným poradám. Doporučil zejména, aby ÚKSČs si opatřilo statistická data o nezaměstnanosti mládeže vysokoškolsky vzdělané, neboť toto dosud zjišťováno statisticky nebylo.

Dále Ústředí katol. stud. má v úmyslu intervenovati u ministrů dra Šrámka a ing. Dostálka. Na žádosti o přijetí naší delegace dosud však nám nebylo odpověděno, doufáme však, že brzy se tak stane a že tedy budeme moci i zde požadavky katolického studentstva tlumočiti.

Významno je též, že k této naší akci se připojilo i Ústredie slovenského katolického studentstva.

Nezabezpečíte-li dostatečně mladou inteligenci, snížíte kulturní výši celého národa. • Kdo nese odpovědnost za katastrofální řady nezaměstnané inteligence?

Zprávy z ÚKSČs.

II. VÝBOROVÁ SCHŮZE ÚKSČS konala se dne 4. října t. r. v zasedací síni Svazu Hospodářských družstev v Praze. Zúčastnili se všichni členové mimo kolegyni Rodovou, která se omluvila. Po zahájení, v němž bylo vzpomenuo zesnulých přátel katol. studentstva, dp. Habeše a dra Svobody, podal předseda svou zprávu. Vytyčeny v ní úkoly ÚKSČs: příprava kongresu Pax Romany, propagace celostátního sjezdu katolíků mezi studentstvem, oživování a zakládání nových sdružení, boj o Strakovu akademii, protest proti aspirantskému zákonu a spolupráce s kolegy Slováky. Se souhlasem přijat byl předsedův návrh, aby byl navázán užší styk jednotlivých sdružení s Ústředím osobními návštěvami ústředních funkcionářů. Referát duchovního rádce P. Daňhy probíral vnitřní přípravu na sjezd katolíků. Ve větších městech budou se konati krajské sjezdy všech složek organizace katolické mládeže. Studentstvo dá k nim iniciativu. V debatě, jež se rozvinula po slovech duchovního rádce, bylo upozorněno na urážlivé psaní »Přehledu« proti hnutí katolického studentstva a navrženo, aby tato tisková věc byla předána biskupské konferenci a proti článku v »Přehledu« byl dán protest. Usneseno též poprositi nejdůstojnějšího pana arcibiskupa o audienci pro zástupce ÚKSČs a ČLA. — Referát o »Jitře« podal kolega technický redaktor. Zmínil se zvláště o soutěži, jež byla schválena a vypsaná v 2. čísle »Jitra«. Kolegovi Krejzovi bylo uloženo, aby sestavil smlouvu s ČAT o řádném vycházení časopisu »Jitro«. Jeho Excellence dr. Rückl, který se dostavil na schůzi, podal referát o celostátním sjezdu katolíků a o programu kongresu Pax Romany. Jeho zprávu doplnil ještě kolega předseda, který doporučoval akademickým spolkům, aby vytvořily sekce, které by se zabývaly katolickým hlediskem na jednotlivé studijní obory. Kolega tajemník zdůrazňuje, že letošního roku se ve sdruženích začíná dosti čile pracovat a že se hlásí v Ústředí k spolupráci sdružení, pokládaná již téměř za mrtvá. Referuje o poměru moravskoslezských sdružení k ÚKSČs, který byl definitivně projednán s platností pro správní rok 1934 až 35 na výborové schůzi úmluvou, jejíž obsah podáváme na místě jiném. Poněvadž postrádáme vhodné organizační příručky, bylo na návrh tajemníkův schváleno, že správní výbor do konce měsíce února připraví vše k jejímu vydání. Na to projednávány byly došlé žádosti o podporu. Spolku akademiků Ůhlava v Klatovech povolena byla podpora na zřízení desky JUDru Randovi ve výši 20 Kč. Žádost Akademického sociálního sdružení Brno-Král. Pole se zamítla. Přijat byl písemný návrh vdp. Jindř. Maria Dlouhého, aby v našich organizacích byla věnována větší pozornost otázce misijní. Vdp. Dlouhý vypracuje v tomto smyslu oběžník. Zprávu pokladník podal kolega pokladník, který poukázal na dosti kritický finanční stav Ústředí. Letošního roku bude nutno proto věnovati větší pozornost akci Mikulášského daru. Referentem pro Mikulášský dar zvolen byl kolega Tetzeli spolu s kolegou Hrdým. Přijata byla resignace kol. Pospíšila, kol. Kotta a Jeníčka. Pokladníkem na místo kolegy Jeníčka zvolena byla kolegyně Plátová a do výboru

vstoupili za kol. Kotta kol. Jeníček a za kol. Pospíšila kol. Mařan. Návrh na pořádání sjezdu Slaviae Catholicae nebyl přijat a akce odkázána na sekci seniorů. Na knihu »Baroko«, vydanou Moravcem v edici »Jitra«, bylo prozatím povoleno 1.000 Kč. Doslovem předsedy byla schůze ukončena.

SDRUŽENÍM ZE ZEMĚ MORAVSKOSLEZSKÉ. Poslední výborová schůze ÚKSČs, jak jí bylo přikázáno valnou hromadou, jednala o poměru moravskoslezských sdružení k ÚKSČs. Usnesením výboru byl poněkud pozměněn styk jejich s vrcholnou organizací, který je nyní nepřímý a je veden prostřednictvím MSS. *Zasílejte proto nacionale, jednatelské zprávy, stručné referáty do Jitra a všechny jiné písemnosti, pokud se netýkají schválení stanov a jiných záležitostí, spadajících do kompetence ÚKSČs. přímo, na MSS v Brně, Sušilova, Klácelova 2. Pročtete důkladně úmluvu o organizač. poměru MSS k ÚKSČs.*

Úmluva o organizačním poměru MSS k ÚKSČs.

Na základě usnesení valné hromady, konané na Velehradě, dohodla se výborová schůze, konaná dne 4. října 1934 na těchto bodech:

Organizační autonomie MSS.

1. Organizační styk spolků vyřizuje MSS mimo žádosti stanov a podobných otázek, spadajících do kompetence ÚKSČs.
2. MSS podává 2× za měsíc zprávy o své činnosti a činnosti SSS do Ústředí.
3. Nacionálie budou opsána v Brně a zaslána do Prahy a podle nich vystavovány legitimace v Ústředí. Oběžníky vypracuje Ústředí a odešle na MSS, která je doplní o eventuelní místní zprávy a do dvou dní odešle.
4. MSS má možnost expedovat na spolky svoje zprávy a dotazníky.
5. Rovněž podniky týkající se země Moravskoslezské může pořádat MSS (pracovní konference, zájezdy atd.). Akce, zahrnující celou oblast MSS (ku př. pracovní konferenci zemskou) může konati s předběžným schválením výboru Ústředí.
6. Do reportu se bez škrtnání přijímají zprávy MSS (které nesmí překročit vyměřený rozsah pro MSS připadající).
7. Spolky zasílají jednatelské zprávy na MSS a důležitější obsah je sdělován ve 14denních lhůtách ÚKSČs.
8. MSS zasílá zprávy pro tiskovou službu a studentské hlídky tiskovému odboru ÚKSČs.

Finanční autonomie.

1. Mikulášský dar a příspěvky vybírá MSS v zemi Moravskoslezské sama.
2. Má možnost hledati pro krytí svých podniků i jiné prameny podpor.
3. Subvence, udělené pro účely celostátní, se dělí polovinou.
4. MSS přispívá na společné vydání (administrace Jitra, nedoplatek Jitra za moravské odběratele, edice Jitra atd.) a podobně, dále na

administrativu Ústředí, pokud se týká celé organizace.

5. Písemný materiál práce, která má být převedena na MSS a který se nalézá v Ústředí, bude MSS laskavě zapůjčen, neb darován (ku př. adresy Mikulášského daru z Moravy, adresy moravských odběratelů Jitra, loňská korespondence se sdružením a pod.).

Z organizací ÚKSČs.

Po prázdninách zavládl v našich sdruženích čilý život. Pořádají se schůze s přednáškami a valné hromady, na nichž se tvoří nové plány pro činnost příštího období. Obraz tohoto ruchu, který ve sdruženích vládne, podávají referáty do organizační přílohy »Jitra«, jichž došlo tentokrátě tolik, že musíme jejich obsah podati ve stručném výtahu.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ zahájila svoji po-prázdninovou činnost rekolekcí důstoj. pána dra Urbana. První přednáškový večer pořádán byl 11. října a věnován byl tématu velmi důležitému: CSR — Polsko — Itálie. V budoucnu hodlá Liga uspořádati seznamovací večer členů ČLA a účastníků zájezdu do Varny a na listopad a prosinec připravuje Březinův večer s přednáškou spisovatele Jakuba Demla. Velmi čile pracuje se též v kroužcích theologickém, sociálním a debátním.

LIGA ČSL AKADEMIČEK konala 13. října t. r. první výborovou schůzi, kde byl vytčen program pro práci letošního roku. Členská schůze Ligy bude 6. listopadu s promluvou pí. odbor. učitelky Budělovské o mezinárodní organizaci katolických žen, zvláště dívek-vysokoškolaček. Výbor Ligy zve k spolupráci kolegyně všech fakult a těší se, že i oktávanky pražských gymnasií svou účastí projeví zájem o světové hnutí mladých katolických žen.

MORAVAN S. K. A. V BRNĚ zahájil činnost o druhém Akademickém týdnu koncertem svého pěveckého sboru. 15. října byly zahájeny filosoficko-theologické kursy přednáškou dra M. Habáně O. P., O thomistické etice. 22. t. m. přednášel dr. Skácel na téma: Úvod do thomistické filosofie. Akademický školní rok zahájen »Veni sancte« se společným sv. přijímáním členů. Pěvecký sbor zpíval 21. října v Tišnově. Výtěžek koncertu bude věnován na opravu památného chrámu »Porta Coeli« v Předklášteří u Tišnova. ASS BOSKOVICE. Během prázdnin pořádalo významné podniky. Dvě duchovní akademie v Rájci nad Svit., v Lysicích, k počtě svatořečení Dona Bosca. Učinkoval vlastní pěvecký sbor spolku za řízení ctp. Ambroze. Slavnostní proslov měl dr. Karel Skoupý, regent alumnátu z Brna. Svatováclavskou akademii uspořádalo naše ASS s Charitou v Boskovicích. Během prázdnin navštívili naši členové v různých katol. spolicích 4 divadla, měli tři přednášky se světelnými obrazy, 14 proslovů a přednášek, tři besídky pro mládež. Plánovitě starali se o rozšíření katolického tisku a propagovali exercicie. ASS podpořilo tři studenty, účastníky exercicií, věnovalo 100 Kč exercičnímu odboru Orla v Rájci. Šst. SSSd BRNO konalo svou valnou hromadu na svátek sv. Václava. Činnost tohoto sdružení by-

Tato úmluva bude během roku doplňována podle nabytých zkušeností.

V Praze 4. října 1934.

KALENDÁŘ KATOL. STUDENTSTVA na škol. rok 1934/35 za 5 Kč zasílá Moravan, spolek katol. akademiků, Brno, Klácelova ul. 2. Každý katol. student bude mít jistě svůj kalendář katol. studentstva.

la za předchozí období dosti čilá. Úspěšným podnikem byl druhý dívčí tábor ve dnech 3.—17. července v Předklášteří. Program tábora byl vyplněn exerciciemi dp. Klementa, přednáškami profesora Dominika Pecky, paní dr. Kellnerové a paní MUDr. Müllerové-Daňkové a různými vycházkami. Vedení sdružení bylo svěřeno novému výboru, v jehož čele stojí předsedkyně kolegyně Kulová, místopředsedkyně kol. Plevačová, jednatelka kol. Andrová a pokladní kol. Holešínská. MK.

SSSm BRNO. Správní rok zakončen před prázdninami valnou hromadou. Z pořádaných podniků pozornosti zasluhují dvě akademie, pořádané pod protektorátem J. E. nejdp. biskupa. Na valné hromadě zvolen předsedou kol. Jar. Pávek. Počátkem školního roku konáno několik členských schůzí, oslava 28. září, oslava 28. října, divadelní představení, taneční věneček a jiné. Funkce duchovního rádce ujal se za P. dra Dokulila P. Strnad, redaktor z Boskovic.

SSSsem BRNO, uspořádalo valné shromáždění dne 5. září. Přednesen byl referát kol. Parolka o pracovní konferenci a valné hromadě na Velehradě. V čele nově zvoleného výboru postaven byl předseda kol. Pelc a jednatel kol. Žďánský.

SSS HRADEC KRÁLOVÉ. Činnost zahájena 7. října první členskou schůzí s referátem o valné hromadě ÚKSČs na Velehradě. Referenti odborů oznámili program práce pro nejbližší dobu. — 14. října konala se přednáška dra Kalhouse na téma: »Polsko v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.« Při sdružení funguje eucharistický kroužek, rozdělený letos na dvě oddělení za vedení vsdp. kanovníka Černého. 11. listopadu je připravováno divadlo, 8. a 9. prosince uspořádá Sdružení krajský sjezd katol. studentstva, na němž promluví zástupce slovenského Ústredia. jm.

SSS SV. JAN POD SKALOU. Sdružení letos bylo rozšířeno, takže čítá 70 členů, což je oproti loňskému roku přírůstek o 40 členů. Na valné hromadě ponechán byl beze změny starý výbor. 21. října navštívil Sdružení tajemník ÚKSKs Kolman, který referoval o celostátním sjezdu katol. kongresu Pax Romany a jiných aktualitách organizace katolického studentstva. Do budoucna připravuje se přednáška dra Doležala a zástupce slovenského Ústredia.

SSSm ČES. BUDĚJOVICE vstoupilo letošního roku do patnáctého jubilea. Na slavnostní jubil. valné hromadě promluvil P. Smitka o katolickém studentu ve spolku. V čelo výboru zvolen byl předseda kol. Janděčka. Sdružení připravuje na oslavu svého jubilea slavnostní akademii. Článek k 15. jubileu příště.

SSS PARDUBICE. Sněmovalo 15. září, kdy přehlíželo svoji činnost. Sdružení mělo každou sobotu své schůze a bylo rozděleno na oddělení starších a mladších za vedení dlouholetého duchovního rádce pana prof. Jos. Havla. Do nového výboru zvoleni byli: předsedou kolega Sedlák, jednatelem kolega Vašina a pokladníkem kolega Kopecký.

V. SSSm PRAHA. Kdo sledoval loni činnost tohoto sdružení, měl velikou radost nad tím, jak rychle vzrůstá. Letošního roku však tento růst byl rychle zastaven a Sdružení octlo se téměř před rozpuštěním, když opustil jej duchovní rádce vdp. P. Klement a s sebou dočasně odvedl na 40 schopných členů, z nichž založil Studentský odbor Legio Angelica. Sdružení však přesto překonalo záhy tyto počáteční obtíže a dnes za vedení nového duchovního rádce vldp. dra Výborného jde vstříc novému růstu a k novým úspěchům.

SSSd KUTNÁ HORA. Valné hromady ÚKSČs a Slavie Catholicae na Velehradě zúčastnilo se 5 členek, oslav 70. narozenin Msgr. Hlinky jedna členka. Dne 16. září byla konána první členská schůze, při níž nově přistoupivším členkám byl objasněn význam SSS a zvolena místopředsedkyní kolegyně Němcová. Do programu schůze byla zahrnuta přednáška kolegyně Oberreiterové o životě arcibiskupa dra Stojana. Tisk ref. AKADEMICKÉ SOCIÁL. SDRUŽENÍ V PROSTĚJOVĚ konalo v neděli 16. září valnou hromadu za účasti 53 členů. Úvodní řeč pronesl delegát ÚKSČs, v Praze kolega JUC Bátěk, v níž nastínil účel organizace ASS. Jménem ČLA pozdravil valnou hromadu kolega JUC. Kott, a za Jednotu Orla v Prostějově starosta p. Šilhánek. Ve volbách přijat byl tento výbor: předsedou JUC. Fr. Uhírek, jednatelem JÚst. Josef Menšík, pokladníkem PhSt. Bedř. Friedl, sociálním referentem Ctp. Lad. Král. Za duchovního rádce navržen a všemi přijat ThDr. Jan Michalský.

ASS PŘEROV pořádalo 15. září t. r. oslavný večer na počest 25. výročí kněžství svého duchovního rádce profesora Jana Ertla. Úvodem byl proslav kolegy předsedy dra Emila Zavádila o významu kněžství a o činnosti oslavencově. Další program vyplnili studenti čísly hudebními, zpěvními a recitačními. Sdružení konalo svou XVI. řádnou valnou hromadu dne 16. září 1934. Z jed-

natelské zprávy vyplývá, že činnost Sdružení byla dosti čilá. Výborových schůzí bylo 12, členských 15, z nichž většina byla spojena s přednáškami. Z veřejných podniků byla uspořádána pout na sv. Hostýn, Mikulášská besídka, Cyrilometodějský večer a j. Výtěžek z podniků byl věnován na knihovnu, jejíž počet svazků vzrostl na 780. Do nového výboru zvoleni: předsedou JUC. Vav. Kočí, místopředsedou IngC. Vlad. Zavadil, jednatelem MUST. J. Zavřel, pokladníkem a duchovním rádcem p. prof. Jan Ertl. k-z.

ASS TŘEBÍČ konalo v pátek 28. září XVII. valnou hromadu za účasti šéfredaktora P. Lad. Zamykala a vdp. P. Frant. Práta. Ve zprávě jednatele byla krátce shrnuta činnost ASS za uplynulý správní rok a zvláště pak vyzvednuta oslava X. výročí smrti Msgr. dra Sedláka, spojená s koncertem mužského sboru katolických akademiků Moravan z Brna. Vedení Sdružení bylo svěřeno do rukou nového výboru v čele s předsedou PhC. Jos. Hladkým a duchovním rádcem vdp. farářem Jos. Hudečkem, který byl pro své zásluhy jmenován čestným členem ASS. K. K.

SSS UH. BROD. V neděli dne 24. června uspořádalo SSS společnou pout na Provodov pod vedením duchovního rádce dp. profesora Drábka. Účastníků bylo na 200. — Exercií zúčastnilo se tyto prázdniny 10 studentů z SSS. V eucharistickém kroužku SSS bylo 120 členů, to jest jedna třetina všech žáků našeho gymnasia. Ve studentech začíná se probouzeti touha po nejkrásnějším a nejideálnějším. a.

SSSd PRAHA přehlížela svoji činnost na valné hromadě dne 17. října. Referát o úkolech sdružení pronesl duchovní rádce vdp. Faul. — Za ÚKSČs pronesl pozdrav tajemník Kolman a předsedkyně dívčí sekce kolegyně Hartlová. — Aklamací byl zvolen nový výbor v čele s předsedkyní kolegyní Studlíkovou.

ASS VYŠKOV zahájilo valnou hromadou dne 24. září nové období. Předsedou zvolen byl pan Karel Trnavský, vrchní berní komisař, místopředsedou ctp. Stanislav Trnavský, jednatelem ctp. Jan Španěl, pokladníkem ctp. Vrtílek. Sdružení s novými silami s chutí ku práci jde vstříc novému správnímu období. Tisk. ref.

Předseda Pax Romany, J. E. dr. Růckl, obdržel tyto odpovědi na pozdravné telegramy zasláné z Einsiedelnu :

Président Pax Romana, Einsiedeln.

»Paternellement sensible hommages Comité international Pax Romana Sainteté implorant pour vous et vos travaux protection Notre Dame des Ermites envoie tous présents bénédiction apostolique implorée

Exprime mes remerciements et voeux personnels

Cardinal Pacelli.»

Pan Dr. Jan Jiří Růckl,

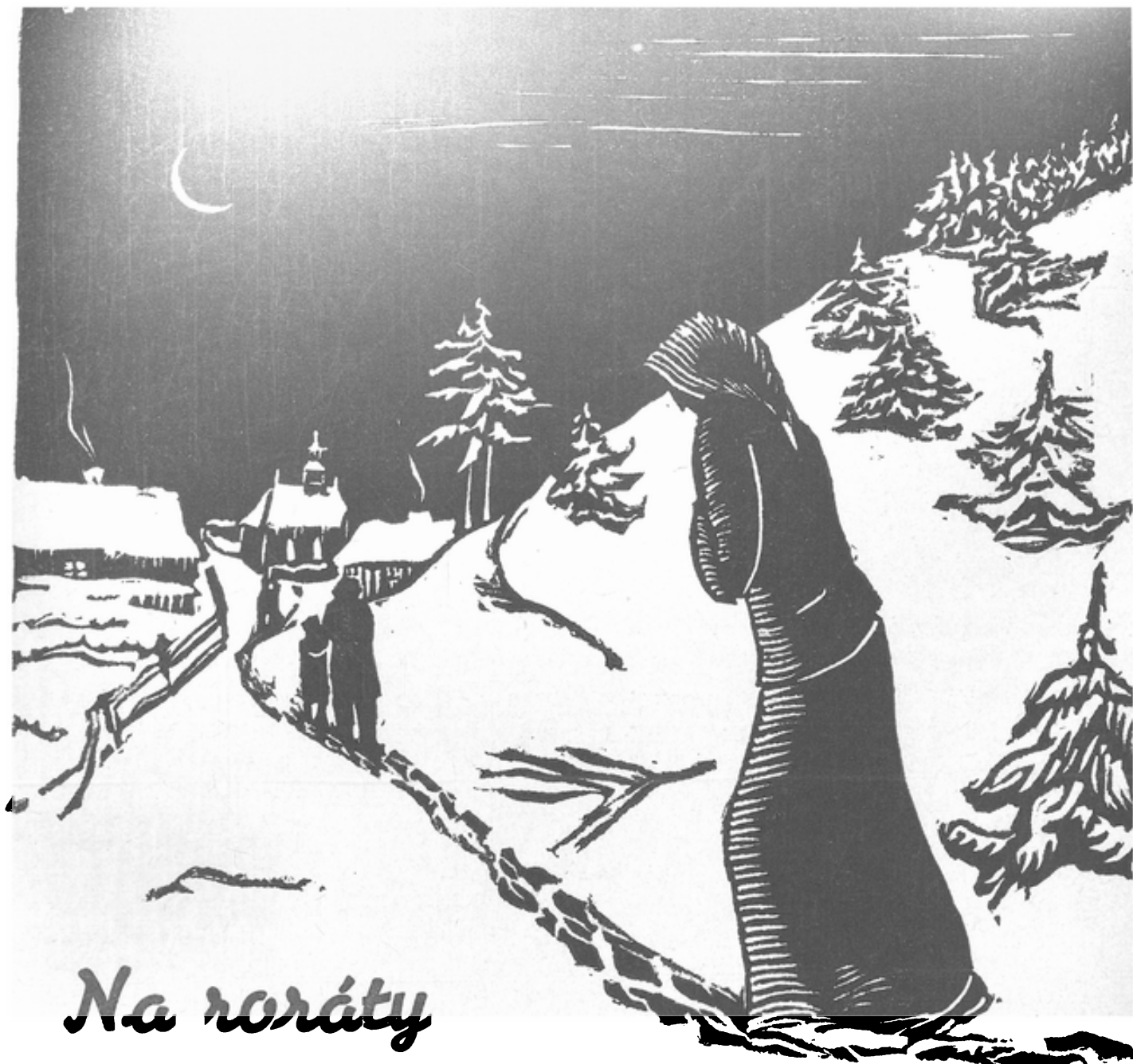
předseda mezinárodního studentského spolku »Pax Romana«, Praha.

Kancelář presidenta republiky děkuje jménem pana presidenta za pozdravný projev, který jste mu zaslali ze zasedání Mezinárodního sdružení universitních katolických studentů »Pax Romana« v Einsiedelnu. Za kancelář presidenta republiky: Dr. Říha.

Président Pax Romana, Einsiedeln.

»Meilleurs remerciements pour vos travaux supplie bénédiction de Dieu

Archevêque d'Olomouc.»

Na horáky

4 jitro

časopis katol. studentstva čisl. ● ročník 16 ●

jitrO časopis katolického studentstva čsl.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Administrace: Praha II., Spálená ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitelny 206.271. ● Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“. Uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

---

raport organizační příloha „Jitra“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“ (raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

4. čísla: M. Berdajev: O vznešenosti křesťanství. ● R. Plus S. J.: K přátelství s Bohem. ● Mládí revoltuje. ● Studentské snímky. ● Texty. ● Kultura. ● Pro sjednocení Slovanstva. ● Dopisy. ● Raport č. 4. ●

---

zprávy dopisovatelům:

Odpovídám na tomto místě jen těm, jichž rukopisy nebyly přijaty. Prosím znovu, aby příspěvky byly psány zřetelně. Nebude-li této prosbě vyhověno, budou nečitelné rukopisy bez udání důvodů zamítány.

V. K. Na sekundánku dost dobré, ale nyní již nečasové.

—el. Ten otec nebyl asi tuze rozumný, když tak svou dceru vychovával. Udělal z ní jen doklad k Freudově teorii Oedipova komplexu.

K. J. Člověče, já se vám přiznám. Sokrates kazil mládež chodě po ulici. Já prý ji kazím sedě u redakčního stolu. Protož musím vylučovati náměty erotické a protiprofesorské.

efpé. Báseň je denaturovaný pesimism. Prosa — vražda z vilnosti, jen že my nejsme bulvární poledník a »asfaltliteraturu« také nepěstujeme. Polepšete se!

V. H. Na Bílé hoře sedláček oře, nesedlej už svého básnického oře a nečiň redaktorům hoře.

M. P. Myslíte, že ten náhlý, byť chvalitebný přechod ze smyslnosti k oběti je přesvědčivě zdůvodněn?

J. Š. Filosofická hloubka a prorocký patos se nedají jen tak předstírat. Nikdo tomu nevěří.

M. P. Já ty kapitoly z vesnických románek nemám tuze rád. Končívají obyčejně mamincinými slzami a tatínkovým výpraskem.

F. H. Nakonec je, milý hochu, každý sám. Vymluvit se, vypsát se, dělá dobře. Písničku Osiřelo dítě každý zná.

P. N. Vulgární popis, není v tom nálada.

A. a J. Dopis nemohu uveřejnit. Pan Krejza je člověk přeukrutný, on by vám vynadal slovy domácimi a cizími. Každý člověk má Achillovu patu, nu a život je pes, není-liž pravda; a vy jste dvě něžné dívky, proto rceme básničtější a nekrejzovsky: Žití je štěně. Hezounké štěňátko, jen je pohladit!

B. N. Opravdu neumělé.

J I T R O

časopis středoškolských

studentů katolických

Ročník XVI. Číslo 4

V Praze v prosinci 1934

Biskupové Československé republiky, shromáždění na svých konferencích v Olomouci, zasílají katolické studující mládeži tento vzkaz:

Katolická studující mládeži!

V proslovu dne 3. června 1928 pronesl náš sv. Otec vážná slova: »Akademici představují dnes svět studia, zítra svět vůdců; je tedy v nich světlo výšiny, jež zasluhuje vši pozornosti.« Totéž platí o studujících středoškolských. A protože představují zítřejší svět vůdců, obracejí se tak mnozí ke studující mládeži s různými hesly, i pochybnými, aby ji získali pro ideje svoje. A přece povždy zůstane platno slovo sv. apoštola Petra: »Není v nikom jiné spásy; neboť není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti« (Skut. 4, 12), než jméno Ježíše Krista, Spasitele všeho světa.

A no, jen Ježíš Kristus může i našemu národu přinést spásu. Jen víra v jeho božství a mravnost podle jeho zásad zajistí národu našemu blaho časné i věčné. Proto obracejí se biskupové z celé republiky, shromáždění na poradách v Olomouci, k tobě, katolická mládeži vysokoškolská a středoškolská, s otcovskou výzvou, abys si co nejpečlivěji střežila živé víry v Boha a jeho Syna Ježíše Krista a snažila se víru tu v sobě upevňovati modlitbou, abys žila mravně podle věčně platných zásad Kristových a tak se též připravovala na důležité poslání duchovních vůdců lidu!

Živá víra, přísná mravnost, to buďtež nejvznešenější cíle tvých snah, milá studující mládeži! Ježíš Kristus, pravý Bůh a člověk, budiž tvým zářivým ideálem! Připodobni se jeho přesvaté bytosti, to budiž předmětem tvé práce v nitru vlastním i v tvém okolí!

Abys pak studentstvo naše mělo oporu a pomoc při této duchovní práci, doporučujeme vřele, aby se katolické studentstvo organisovalo, a to v Čechách a v zemi Moravsko-slezské zvláště ve studentských odborech Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje. V těchto náboženských spolcích pod ochranou a podle vzoru našich velkých věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje jistě lépe a snáze dosáhne uskutečnění svých snah, státi se totiž věřící, čistou a mravnou studující mládeží. Každému odboru Apoštolátu sv. Cyrila a Metoděje, jakož i každému sdružení a akademickému spolku bude v čelo postaven duchovní rádce, jenž po návrhu ústředního duchovního rádce bude příslušným diecézním biskupem

potvrzen, aby takto mělo studentstvo v každém odboru a spolku spolehlivého rádce i vůdce v otázkách náboženských a aby od něho byl informován každý biskup, jemuž bude duchovní rádce odpověden za duchovní vedení svěřené studující mládeže.

A poněvadž jen v jednotě a svornosti je síla, soudíme, že bude též ku prospěchu náboženského života všeho sdruženého katolického studentstva, budou-li veškeré studentské organizace podléhati Ústředí katolického studentstva v Praze a Ústredie slovenského katolíckeho študentstva v Bratislavě. Svornou jednotou organizace posílí se potřebné katolické sebevědomí studentstva, bude tu také blahodárně působiti apoštolát dobrého příkladu a rozvine se jakési posvátné závodění v dobrém v jednotlivých spolcích a odborech.

Taková práce o mravním zdokonalování vlastním nebude ovšem nijak na újmu studia a povinností stavovských; naopak hlubší náboženský život učiní práci studentstva ve vlastním povolání ještě intenzivnější a duchem víry ji posvěti.

Biskupové Československé republiky žehnají z plna srdce všemu katolickému studentstvu, vyprošujíce mu od Boha hojně milosti a posílí ku práci v jeho povolání a zvláště k náboženskému a mravnímu jeho zdokonalování podle vzoru Ježíše Krista.

Dáno na biskupských konferencích v Olomouci, dne 9. října 1934.

† Leopold Prečan, arcibiskup olomoucký, † Karel Kašpar, arcibiskup pražský, † Šimon Bárta, biskup budějovický, † Marian Blaha, biskup báňskobystřický, † Karel Kmeřko, biskup nitranský, † Jan Vojtášák, biskup spišský, † Josef Kupka, biskup brněnský, † Pavel Jantausch, tit. biskup prienenský, apošt. administrátor trnavský, † Josef Čárský, tit. biskup thagorenský, apošt. administrátor košický, † Michael Bubnič, tit. biskup scilienský, apošt. administrátor rožnavský, † Pavel Goidič, tit. biskup harpasenský, apošt. administrátor prešovský, † Mořic Pícha, biskup královéhradecký, † Antonín Weber, biskup litoměřický, † Alexander Stojka, biskup mukačevský, † Frant. Svoboda, konsulterní vikář užhorodský, † Adolf Kard. Berttram, za čsl. část arcidiecése vratislavské, arcibiskup vratislavský.

Mikuláš Berd'ajev:

O vznešenosti křesťanství a nehodnosti křesťanů. (Pokračování.)

IV.

Lidská povaha těžko přijímá plnost pravdy křesťanské, její lásku, její svobodu a proto ta nesnášlivost, fanatismus a krutost, které křesťané často projeví v dějinách. Člověk přijal část pravdy a tím se spokojil; plnost poznání byla přístupná jen menšině. Člověk má schopnost vše překrucovati, dokonce i nejabsolutnější pravdu, činí z ní nástroj svých vášní. Apoštolé, kteří žili v blízkosti božského Mistra, ozařováni světlem, vycházejícím z jeho Osobnosti, také znetvořovali křesťanství, chápali pravdu křesťanskou jen částečně, příliš lidsky, přizpůsobující ji svému židovskému, omezenému pojetí.

Když někdo napadá křesťanství středověku tím, že vytýká křesťanské víře hranice inkvisice, fanatismus, nesnášlivost a krutost, špatně předkládá tento problém. Útok na středověké křesťanství, zakládající se na nepopíratelných konstatováních, ale často též přeháněných skutečnostech, není útokem proti křesťanství, nýbrž proti lidem, proti křesťanům. Lidé napadají rozhodně sami sebe. Zásada theokratická byla vlastní středověkému katolicismu a na základě této zásady pohlíželo se na Církev příliš jako na stát. Papežům byla udělena moc nad světem. Za krutost a středověkou nesnášlivost není zodpovědnou Církev katolická, nýbrž právem barbarská povaha člověka. Svět v této době byl přesycen krutými a krvelačnými pudy. Církev se pokusila uspořádati tento svět, náchylný k anarchii, snažila se jej zjemnit, pokřesťanit. Ale nedařilo se jí to vždycky, poněvadž příliš veliký byl odpor neosvícené povahy lidské. Středověký svět byl považován za výslovně křesťanský, ale byl ve své podstatě polokřesťanský, polopohanský. Církevní hierarchie byla celkově sama hříšná, vnášejíc do Církve své lidské vášně, byla ctižádostivá a znetvořovala často pravdu Kristovu. Božský prvek Církve zůstával nedotčen a stále osvěcoval lidi. Evangelický hlas Kristův stále zazníval ve své prvotní čistotě. Bez Církve a bez křesťanství středověký svět, krutý a krvelačný, byl by utonul v krvi, duchovní kultura byla by bývala nadobro ztracena. Neboť starobylá kultura řecko-římská v tom, co nejvyššího dosáhla, byla zachována Církví a předána novému světu. Jedinými učenci, filosofové a intelektuály středověku byli mnichové. Díky křesťanství, mohl se vytvořit typ rytířů, u nichž krutost a drsnost byly zmírněny a zjemněny. Nicméně přirozená divokost středověkého člověka byla mnohdy lepší než moderní zmechanisování civilisovaného člověka.

Pravověrná Církev nepoznala inkvisice, nepoznala podobných krutostí v otázkách víry a svědomí, fanatismus nebyl jí vlastní. Její historický hřích byl zaviněn její příliš velkou podrobeností moci státní. Znetvořeniny a hříchy lidské byly v Církvi katolické i v Církvi orthodoxní, ale bludy křesťanství ve světě byly vždy bludy křesťanů, pocházely z lidské slabosti. Nežijete-li podle pravdy, znetvořujete-li ji, vy sami máte být káráni, a ne pravda.

Lidé se dožadují svobody, nechtějí, aby byli přinucováni k dobru. Ale obviňují Boha z následků neomezené svobody, kterou jim poskytuje.

Kdo je tedy odpovědný za skutečnost, že život lidský je naplněn zlem? Snad křesťanství nebo Kristus?

Kristus nikdy neučil tomu, co je kritizováno a popíráno v křesťanství. Kdyby byli lidé následovali Jeho příkázání, neměli by důvodu k tomu, aby se ve světě bouřili proti křesťanskému náboženství.

U Wellse nacházíme dialog mezi lidmi a Bohem. Lidé si stěžují Bohu, že život je pln zla, utrpení, válek, prostopášností atd., že se to stává již nesnesitelným, a Bůh odpovídá lidem: »Nelíbí-li se vám to, nedělejte to.« Tento rozhovor, pozoruhodný svou jednoduchostí, jest velmi poučný. Křesťanství je ve světě obklopeno neslýchaným odporem zlých sil, působí v ďábelském živlu. Nejen zlo lidské, ale i zlo nadlidské mu odporuje. Mocnosti pekla zvedají se proti Kristu a Jeho Církvi. Tyto síly působí nejen z vnějšku Církve a křesťanství, nýbrž i v nich, aby zničily Církev a znetvořily křesťanství. Ohavnost zpuštění vládne na místě svatém, ale není proto méně svatým, září proto ještě více. Kdyby lidé měli duchovní zření, viděli by bezpochyby, že, hanobíce křesťanství, zlořečíte mu za zlo, za něž není zodpovědný, křičíte Krista. Kristus věčně prolévá svou krev za hříchy světa, za hříchy těch, kteří ho zapírají a křičují.

Není možno posuzovati pravdu podle lidí a zvláště ne podle nejšpatnějších z nich.

Je třeba dívat se přímo na Pravdu a viděti záři, která z ní vychází. V lidských odlescích této Pravdy je třeba souditi podle nejlepších a ne podle nejhorších, je třeba posuzovati křesťanskou víru podle jejich apoštolů a mučedníků, podle jejich hrdinů a svatých, a ne podle množství polovičních křesťanů a polovičních pohanů, kteří činí vše; aby znetvořili obraz křesťanství ve světě.

Dvě velké zkoušky byly seslány na křesťanstvo. Zkouška pronásledování a zkouška vítězství. Křesťané překonali první a stali se mučedníky a hrdiny. Zvítězili v ní na počátku křesťanství, podstupující pronásledování říše římské, a překonávají tuto zkoušku za našich dnů v Rusku, trpíce pronásledováním komunistickým. Ale je mnohem nejněsnější snést zkoušku vítězství. Když se císař Konstantin sklonil před křížem a když se křesťanství stalo oficiálním náboženstvím říše, tehdy nastala dlouhá zkouška vítězství. A křesťané ji překonali méně dobře než zkoušku pronásledování. Často stali se sami z pronásledovaných pronásledovateli, dali se svěsti královstvím tohoto světa, jeho panováním. Tehdy vnesli do křesťanství znetvořeniny, které se staly prameny obžalob proti němu. Křesťanství nemůže za to, že lidé nepochopili radost z jeho triumfu na tomto světě. Kristus byl ukřižován ještě jednou těmi, kteří se pokládali za Jeho služebníky na zemi, zapomínajíce zcela, jakým Duchem byli oživeni.

V.

Za našich časů lidé, kteří se vzdálili od křesťanství, rádi tvrdí, že Církev křesťanská má se skládati z lidí dokonalých, ze svatých, a obviňují ji, že v ní nalézá útočiště tolik hříšníků, nedokonalých duší, falešných křesťanů. To bývá obyčejným argumentem proti křesťanství. Ale to je proto, že nechápou povahu Církve a že zapomínají na její podstatu. Církev je především pro hříšníky, bytosti nedokonalé a ztracené. Sestupuje do světa a působí uprostřed živlů kleslých hříchem. Církev je božská svým původem a věčná svou podstatou, ale působí na zemi a v čase, nezůstává na vrcholcích, vzdálena hříšného světa v zápase s jeho utrpeními; má především přispěti na pomoc tomuto světu, zachrániti jej pro život věčný a pozvednouti jej až k nebi. Podstata křesťanství spočívá v jednotě věčnosti a časnosti, nebe a země, božského a lidského, a ne v jejich rozdělení. Lidské a časné nemá býti popíráno a zamítáno, ale osvětlováno a přetvářeno.

V prvních stoletích křesťanství vzniklo sektářské hnutí, nazývané montanismem, které tvrdilo, že se má Církev skládati výlučně z bytostí dokonalých a svatých, a žádalo, aby hříšníci a bytosti nedokonalé byly vyvrženy z jejího lůna. Pro montanisty byla Církev náboženskou obcí tehdy, když přijala obzvláštní dary Ducha svatého. Takto největší část hříšných křesťanů byla v klatbě křesťanství. *Svědění Církve* odsoudilo montanism a vyznalo Církev kajících se hříšníků. Svátí jsou záštitou a podporou Církve, ona však nezávisí výhradně na nich, neboť celé lidstvo, hledající svou spásu, jí náleží, na všech stupních svého zdokonalování. Církev na zemi jest Církví bojující, bojující proti zlu a hříchu, ale není ještě Církví vítěznou. Sám Kristus se stýkal s celníky a hříšníky a farizeové mu to měli za zlé. A Církev Kristova má se podobati Kristu, nemá býti jen s dokonalými, má býti s těmi, kteří bloudí. Křesťanství, které by uznávalo jen bytosti dokonalé, bylo by křesťanstvím farizejským. Soucit, shovívavost, láska k bližnímu se všemi jeho poklesky a hříchy jsou dílem křesťanské lásky a cestou jeho zdokonalování. Obviňovati křesťanství pro stín, který zastínil Církev v jejím určení, je také farizejstvím. Není ostatně dokázáno, že by sami obžalovatelé byli tak čistí a dokonalí.

Montanism jest příkladem falešného maximalismu v křesťanství. Jest nedostatkem lásky, duchovní pýchou, falešnou mravností. Lež maximalismu záleží v tom, že vyža-

duje maxima ctnosti u jiných, ale ne u sebe. Obviňujete jiné, že neuskutečnili čistotu, dokonalost a svatost, a sami nemyslíte na to; abyste je uskutečnili sami. Ti, kteří vskutku dosáhli dokonalosti a svatosti, nemají ve zvyku obviňovati jiné. Svátí jsou shovívaví vůči lidem. Je třeba, abychom byli přísní k sobě, a ne k jiným a vyvarovali se takto pokrytectví a farizeismu. Křesťanství jest náboženstvím lásky, spojuje v sobě prostotu, přísnost k sobě se shovívavostí, láskou a laskavostí k bližnímu. Pro současníky jsou obvinění jen záminkami k hněvu proti křesťanství a k ospravedlnění zrady na něm spáchané. Skrývají se za falešnou mravností.

Křesťanství liší se zřetelně od tolstoismu, který jest morálkou abstraktní. Tolstoj kritikuje radikálně a krutě tak řečené křesťanství historické a jeho kritika, podepřená fakty, jest často spravedlivou. Tolstoj tvrdí, že křesťanství bylo vyznáváno jako abstraktní učení a že nebylo uskutečňováno v životě a že jeho příkazy nebyly zachovávány. Podle něho záleží křesťanství v mravním učení Kristově, v jeho přikázáních, a tajemná a mystická stránka tohoto náboženství byla mu neznámou a nepřátelskou. Domýšlel se, že vše závisí na víře a koncepci, a že je snadné provést prakticky to, co bylo pojato duchem. Kdyby byl uznáván pravdivý zákon Pána života, zákon boží, bylo by snadné, na základě toho, uskutečnit jej. Tolstoj neuznával svobody člověka a neviděl zlo, nalézající se na dně povahy lidské. Viděl pramen zla ve svědomí a ne ve vůli a svobodě. Také, chtěje přemoci zlo, nedovolával se pomoci a milosti boží. Vyžadoval jen přizpůsobení svědomí. Pro něho nebyl Ježíš Kristus Vykupitelem a Spasitelem. Byl velkým učitelem života, prohlašovatelem zákonů a mravních příkazů. A Tolstoj pokládal uskutečnění křesťanství v životě za snadné, poněvadž je snažší, výhodnější a moudřejší žítí podle zákona lásky než podle zákona nenávisti, přijaté světem. Myslel, že nás Kristus učí, abychom se »nedopouštěli hloupostí«. Křesťanství se neuskutečnilo v životě, příkazy Kristovy nebyly provedeny; a připisoval chybu theologickému učení, obracejícímu všechnu pozornost na samého Krista, budujícímu vše na vykoupení Jím zjednaném, na boží milosti. Tolstoj otrásl Církví křesťanskou v jejích základech.

Má pravdu, když žádá, aby bylo křesťanství bráno vážně, když žádá provádění přikázání Kristových v životě, ale ocitá se v bludu, jakmile myslí, že to je snadné, že potřebuje jen osvětlené svědomí a že toho možno dosáhnouti bez Krista Spasitele a bez milosti Ducha Svatého. Tolstoj, žádaje od lidí toto úsilí, upadá do bludu morálního maximalismu. Ostatně jemu samému se nepodařilo uskutečnit v životě učení, které hlásal. Za pravé pokládal jenom své osobní křesťanství, obviňoval většinu lidí z nemravnosti, poněvadž se neodřekli svého majetku, poněvadž nepracovali ručně, poněvadž jedli maso a kouřili. Ale neměl síly uskutečnit ve svém životě mravní maximalism. Pro něho se láska proměnila v zákon, zbavený půvabu, v pramen obžalob. Tolstoj byl duch kritický, velmi spravedlivý; odhalil dobře hříchy, popsal nekřesťanský rys společnosti a kultury. Ale nespátřil křesťanství skryté za hříchy, nedokonalostmi a znetvořenými křesťanů. Pýcha jeho rozumu zabránila mu, aby se stal vnitřně křesťanem, nemohl přijmouti Krista, který pro něho zůstal vnějším vychovatelem. Tolstoj byl člověk geniální a velké bylo jeho hledání božské pravdy. Ale velký počet lidí, kteří nemají jeho genia ani jeho žízeň po pravdě, útočí na křesťanství i na křesťany současně a nesnaží se uskutečnit v životě nějakou dokonalost a ani trochu se netrápí otázkou, jaký smysl a oprávnění má život.

VI.

Upadáme do bludu, myslíme, že je snadno žítí podle přikázání Kristových a odsuzovati jeho učení, protože křesťané se jím neřídí. Ale upadáme do jiného, předpokládající,

že není vůbec zapotřebí uskutečňovati křesťanství v celé plnosti života. V každém okamžiku svého života má křesťan usilovati o dokonalost, podobnou dokonalosti Otce nebeského, má si přát království božího. Celý život křesťanský je v tomto znamení: »Hleďte nejprve království boží a vše ostatní bude vám přidáno.« Není možno ochromiti úsilí po dokonalosti, touhu po spravedlnosti božské a království božím, vycházíme-li z principu, že přirozenost lidská je hříšná a že ideál na zemi zůstává vždy nedosažitelným. Člověk se má snažiti, aby použil božské pravdy, aniž by se znepokojoval způsobem, jímž se uskuteční plnost života. Proto snad, že velmi málo lidí plní pravdu Kristovu na zemi, že člověk se jí zasvěcuje na dobu jedné hodiny v životě, nesmí se proto méně uskutečňovati. Pravá cesta záleží v úsilí plniti pravdu Kristovu a hledati království nebeské bez obviňování našich bližních.

Křesťanství vniká do doby úplně nové. Od nynějška stává se nemožným žiti svou víru způsobem vnějším, omezovati se na obřadnou zbožnost. Křesťané budou musit bráti vážněji uskutečňování svého křesťanství v plném rozsahu života, budou musit hájiti svou víru svou vlastní osobou, svým životem a svou věrností ke Kristu a jeho přikázáním a tím, že proti nenávisti světa postaví lásku.

V naší pravoslavné Církvi nastává nyní výběr nejlepších, nejupřímějších, nejnaděšnějších, nejschopnějších oběti, nejvěrnějších Kristu, a odpad těch, kteří byli pravoslavní jen podle zvyku, pravoslavní vnějškově, aniž chápali smysl své víry a to, k čemu je tato víra zavazuje. Je možno říci, že se končí doba zmatku křesťanství a pohanství a že se počíná nová doba křesťanství očištěného. Křesťanství bylo pokaženo tím, že bylo náboženstvím vlády, náboženstvím státu a Církve byla pokoušena mečem císařů. Použila ho proti těm, jichž víra byla v nesouladu s vírou vládců. A z tohoto důvodu přestalo být křesťanství v mysli mnoha lidí náboženstvím kříže, poněvadž se přidržovalo myšlenky pronásledovatele a ne pronásledovaného. Křesťanství bylo vykládáno mnoha lidmi jako posvěcení pohanských zvyků, nevyžadující osvícení a skutečné přeměny. Ale nyní nadešel čas, kdy křesťanství bude znovu pronásledováno a kdy bude třeba žádati od křesťanů větší hrdinství, větší touhu po nápravě, více úplnosti a vědomí ve vyznávání víry. Nadešel čas, kdy křesťané přestanou býti překážkou na cestě ke křesťanství.

VII.

Křesťanská víra nás vyzývá, abychom hledali nejprve království boží a božskou dokonalost. Ale snění, utopie a falešný maximalismus jsou křesťanské víře cizí. Křesťanství je skutečné a svatí otcové odvolávali se vždy na duchovní *střídmost*. Svědomí křesťana vidí všechny nesnáze na cestě k dokonalému životu, ale ví také, že království boží trpí násilí a jen ti, kteří si činí násilí, je uchvacují. Křesťanství nás vybízí, abychom jednali z vnitra na venek a ne z vnějšku do vnitra. Žádnou cestou vnější a vnucenou není možno dosáhnouti života dokonalého, individuálního a sociálního; nová obroda duchovní a vnitřní je nezbytná. Toto nové obrození plyne ze svobody a milosti. Naopak není možno vytvořiti dobré křesťany a dokonalou, křesťanskou společnost. Jest nezbytná účinná a skutečná změna v duši jednotlivců i národů. Skutečnost, že lidé mají jméno křesťanů, neznamená ještě, že dosáhli dokonalého života. Uskutečnění dokonalosti křesťanské v životě jest úkol nesnadný a nekonečný. Popření křesťanství pro nedokonalost křesťanů jest ve skutečnosti nevědomost a nepochopení prvotního hříchu. Ti, kteří mají vědomí o hříchu prvotním, vidí v nehodnosti křesťanů potvrzení, ne popření vznešenosti křesťanství. Náboženství křesťanské jest náboženstvím vykoupení a spásy; připomíná, že si svět libuje ve zlu. Mnohá učení domnívají se, že možno do-

sáhnouti dokonalého života bez skutečného vítězství nad zlem, ale křesťanství se tak nedomnívá, nýbrž žádá toto vítězství, nové zrození a obrození; jest radikálnější, žádá více.

Velmi mnoho lidí a věcí v dějinách bralo na sebe štít a odznaky křesťanské, aniž by je byli vskutku zasluhovali. Nic není opovržení hodnějšího jako lež, přetvářka, pokrytectví. Tento stav věcí vyvolal protest a vzbouření. Stát nosil symboly a odznaky křesťanství, dával si jméno křesťanský, ale ve skutečnosti jím nebyl. A totéž možno právě tak říci o životě, o vědě a umění, hospodářství a právu, o celé kultuře křesťanské. Křesťanstvím bylo omlouváno i vykořisťování člověka člověkem v životě sociálním a křesťanstvím byli podpíráni bohatí a mocní tohoto světa. Ve světě křesťanském žil ještě bývalý pohan, povoláný k vybudování života křesťanského, ale u něhož byly ještě podněcovány nízké vášně. Církev měla na něho vliv vnitřně, ale nemohla násilím přemoci jeho starou povahu. Byl to proces vnitřní, skrytý, neviditelný. Království boží nepřichází s patrností. Ve světě křesťanském bylo mnoho pokrytectví, lži, konvence a řečnění. Pozdvižení bylo nevyhnutelné. Vzbouření proti křesťanství a jeho zanedbanosti projevovalo často jen upřímné přání, viděti vnějšek podobným vnitřku. Není-li křesťanství uvnitř, nemá býti ani vně. Pakliže stát, společnost a kultura nejsou uvnitř křesťanskými, není třeba dávat jim tento titul. Není třeba přetvařovat se a lháti. Tento protest měl svou kladnou stránku: nenávisť lži a lásku k pravdě. Ale pravda s upřímností a tento protest proti lži a pokrytectví se projevují jako nová lež a nová pokrytectví.

Vycházejíce z principu, že lidé a společnost byli křesťany jen na venek, na oko, došli k tvrzení, že křesťanství je přeludem a lží, a posuzovali úpadek lidí tak, jako by byl úpadkem křesťanského náboženství. Představovali si potom, že dosáhli vyšší úrovně, větší dokonalosti a vyznávání autentičtější víry. Pokrytectví křesťanské bylo nahrazeno pokrytectvím protikřesťanským. Odpůrci křesťanství se pokládají za lepší, osvícenější než křesťané a za lépe znalé pravdy. Máme-li mluvit pravdu, jsou to bytosti svedené světem, které popírají pravdu z toho důvodu, že jsou dotčeny více znetvořeninami pravdy než pravdou samou. Stojí níže než křesťané, poněvadž ztratily pocit hříchu. Nietzsche potíral vášnivě křesťanství, poněvadž viděl jen křesťany degenerované a povrchní; co se pak týče víry křesťanské, nemohl ji nikdy spatřiti, ani ji pochopiti.

Křesťanský svět podstupuje krizi, která jím otřásá až v hloubi jeho bytí. Křesťanství vnější, předstírané a lživě řečnické nemůže dále trvati, jeho věk pominul. Spojovati v životě obřady s klamným pohanstvím, stává se napříště nemožným. Počíná éra účinného realismu, kde se odhalují prvopočáteční reality života, kde padají všechny vnější závoje, kde duše lidská je postavena tváří v tvář tajemstvím života a smrti. Konvence, formy politické a vládní ztratily všechn svůj význam. Duše lidská chce vniknouti do hlubin života, chce věděti vše, co jest užitečné a podstatné, chce žíti v pravdě a spravedlnosti.

V naší době, pod vlivem různých hnutí živě pocítovaných, rodí se duše, které žízní především po pravdě, kterou nic nezahaluje a neznetvořuje. Člověk je unaven lží, konvencemi, různými vnějšími formami a znaky, nahradiv jimi životní reality. Lidská duše chce viděti pravdu křesťanskou bez prostřednictví oné lži, kterou křesťané do něho uvedli, chtěla by se spojití se samotným Kristem. Pro nehodnost křesťanů zapomněli na Krista, přestali ho viděti. Proto obrození křesťanské bude především voláním ke Kristu a touhou po Jeho pravdě, zbavenou všech zkomolenin a přídavek lidských. Vědomí nepřemožitelnosti prvotního hříchu nemá u člověka oslabiti vědomí jeho odpovědnosti za dílo Kristovo na světě a nemá ochromiti jeho úsilí v službě tomuto dílu. Uskutečnění

křesťanství, pravdy a přikázání Kristových zdá se často lidem úkolem nesmírným a beznadějným. Ale křesťanství samo nás učí, že nemůže býti prováděno jedině silami lidskými. Co je nemožno pro člověka, je možno pro Boha. Kdo věří v Krista, ví, že není sám, že Kristus je s ním, že jest povolán, aby uskutečňoval pravdu Kristovu v životě se samým Kristem, svým Spasitelem. Přeložil Mir. Med.

Nicolas Berdiaeff, De la Dignité du Christianisme et de l'Indignité des Chrétiens, Éditions Je Sers, Paris 1931.

Karel Mahrla

Zahradník

*Už nejsem hrobníkem
jsem zahradníkem
slzami rozrytou hlínu obracím
červenou lopatou srdcem svým
a zpívám zvesela
Má písnička nikdy tolik úsměvu neměla
jako dnes
tak slavně nad hroby, nad zemí zazněla
a do nebes.
Najednou cítím, že jsem velký
Zrytá zem hluboko pode mnou voní
To nejsou květiny
to jsou ti mrtví
co jsem jak hrobník zakopal loni*

R. Plus, S. J.:

K přátelství s Bohem

»Jako malý hoch i jako odrostlý muž, jako mladík i jako stařec, jsem stále žil co nejvíce vzdálen sama sebe . . . Dalek cest, které by vedly k sebepoznání, snažil jsem se stále, abych o sobě nic nevěděl. Poznání sama sebe jest mi pramenem trápení, neklidu, sebetrýznění. Chodím na návštěvu do svého nitra co nejméně . . . Nepoznej sebe, to jest první pravidlo moudrosti . . . Vždy jsem se dovedl rozptýliti a to bylo veškeré mé umění v životě.«

Hle, slovo skeptického romantika.

Zcela jiný je předpis křesťanský: »Pročpak se dobře nepodíváte do zrcadla svých duší?« tázala se abatyše, svatá Radegonda, svých řeholních dcer.

*

Jděme do sebe, »dále!« Snad na nás čeká mnoho objevů.

Často si duše přeje, aby prohlédla jinou duši. Ale o svou vlastní má takový zájem zřídka!

Většina lidí nikdy nevyužívá nesrovnatelné výsady. Jest možno uchýliti se do samoty, vymknouti se světu, rozjímati. Jsou jako kov, jemuž se nechce ze zahliněné a kamenité rudy.

*

Jenom někteří jedinci — kteří dobyli vlády nad světem a sami nad sebou — dovedou vyzískat ze svých schopností, aniž se starají o ostatní, dovedou to tehdy, když si poručí a jakoby tak, jak si toho přejí, dovedou odstaviti ze svých obzorů lidi i věci, dovedou zbořiti předsudky, nicotnost zastíniti ponenáhlu, podstatné věci náhle pozvednouti; jsou lidé výluční, klidní, nadaní, snad potírání, avšak vítězní, mající v rukou svých vládu. — Zdali i my jsme z těch několika?

*

Snažte se, aby nic vstoupilo v nic; pak se vám ukáže Bůh.

*

Vidíme, že není tak těžké přemýšlet, ale je těžké uvažovati o přemýšlení. Začněme a dejme na sebe působiti podněty z návodu jiných nebo podněty nahodilými. Později už nebude třeba oficielních popudů a znamení. Budeme-li přijímati dobrovolné podněty, pak si zvykneme přemýšlet sami.

*

Isolace neznamená vždy osamocenost. Můžeme býti úplně sami uprostřed hluku.

*

Hluboká duše střeží s jemným puvabem i uprostřed žvaného davu své nezadatelné právo býti daleka duchem tohoto prostředí. V tom je její nejvznešenější a nejvzácnější dar — dar neodvislosti.

*

Máme-li si uchovati vládu nad sebou, musíme žíti životem v sobě.

*

Mnoho lidí odřikává modlitby; málo lidí se však modlí. Modliti se, to neznamená jenom mluvit, naopak, to znamená naslouchati. »Sami neposloucháte to, co říkáte, jak potom chcete, aby Bůh sklonil k vám svůj sluch?« volá svatý Jan Chrysostom.

*

Rozjímání! To jest nějaká pasivní ctnost! Pokuste se o ni!

V první hlavě první knihy píše autor *Následování*: »Stude cor tuum ab amore visibilium abstrahere et ad invisibilia te transferre. (Chceš býti s Bohem, přičiň se tedy, aby ses vymanil z viditelného světa a to ti pomůže, aby ses mohl vznést do světa neviditelného.«

Stude, abstrahere, se transferre — vybičovat do krajnosti svou pílí, odloučiti se, pohnati k práci obě ruce, pracně postupovati kupředu — hle, tato slova neznamenají odpočinek.

*

Rozjímání! To jest nějaká pasivní ctnost! . . . Pokuste se o ni!

Jest potřeba soustřediti veškeru činnou působnost, abychom mohli naslouchati, jakými velikými kroky jde práce boží v nás.

*

Mluvíme-li hlučně za jízdy, pak se nám stává, že zlomky slov a hlasy rolniček všecko přehluší. A neslyšíme bystřiny, která docela blízko, jen poněkud níže, rozhlašují srdce skály.

*

Zvykejme si vždy na malou přestávku mezi svým rozmachem a činem . . . To znamená k u p ř e d u.

K heslu: ve všem »zachovati přítomnost ducha . . .« dodejme: »i přítomnost srdce.«

*

Nevěnujeme se výlučně tomu, co právě konáme. Bůh má při každém našem skutku právo na to, aby nebyl zcela opomíjen.

*

Vraťte se v sebe po každém skutku; to ovšem neznamená: vzdejte se sebe.

*

Žítí ve svém nitru neznamená žítí vnitřně. Slovo u s e b r a n o s t není souznačné se slovem u z a v ř e n o s t.

*

Mám dvě osobnosti. Hlavní, která si počíná jako všichni ostatní. Mám však ještě osobnost vedlejší, která čas od času vštěpuje v onu všeobecnou bytost skutky křesťanské.

Znamená to, že mám živou víru?

*

Jest jisto, že i když nemáme aktuální intence*) zacílené k Bohu zbožšťujícímu, naše skutky jsou »božské«, jsme-li ve stavu milosti.

Zdaž i toto vědomí nemá nás proniknouti přesto, že ono uvědomení ceny našich skutků není vždy dosti výrazné?

*

Chabá je intence křesťanova: nechci se lišiti od šlechetného pohana.

*

Souhlasíme s dogmaty. Nestačí ovšem věřiti, že existují, je třeba věřiti v ně.

*

Takový je duch víry: osvojme si schopnost, abychom za všech okolností vzhlíželi k Bohu, a schopnost, abychom ve všem viděli Boha.

*

»To, co křesťanům chybí,« praví spravedlivé pozorování, »jest nedostatek přemýšlení o tom, več věří. Nežádáme na nich, aby rozváděli pojmy, ale aby je pronikli.«

*

Hle, jak dokonale protismyslná jest věta: zde na zemi vůbec nemyslíme — nebo velmi málo — na to, nač budeme mysliti věčně!

•

*

První věc, již ukládá Pán Marii Markétě jest: »nechť se dopracuje sama pro sebe vnitřní samoty ve svém srdci; pak se jí odhalí Jeho srdce.«

*

Zlatou normu nám zanechal Fénelon: Nemusíme čekati na chvíle klidu, když bychom uzavřeli bránu svého nitra; okamžik, který v nás vzedme vlnu lítosti nad tím, že jsme rozjímali, obyčejně sám hned spouští závory.

*

Jsou slova, na něž se musíme naučiti klásti otázky, zvláště, vracíme-li se k nim již delší čas. Jen velmi málo z přátel odhaluje svá tajemství hned napoprvé.

*

Kdosi pravil: »Chcete se podívati na mou práci, na mou sochu?« — A zavedl nás k jakési kostře, upravené z tyčí. — »Toto je socha?« — »Ano; jest jenom potřebí

*) Víme, že stačí intence habituelní.

nanést na tyto železné tyče hrnčířskou hlínu, abych mohl této hlíně vtisknouti určitý výraz.«

Mnohé pojmy nebo znalosti, které jsme si osvojili, jsou pouhé kostry bez těla. Při odějme je meditací. Z mrtvých se stanou živé; němé promluví; bezkrvé nabudou síly a života.

*

»Jak si představujete Boha? Jsou to čtyři nesmírná písmena (francouzsky Dieu), vyznačená bílými kameny na travnatém břehu a je možno je zdaleka vidět.«

Pro kolik lidí není Bůh ničím jiným než prázdným slovem, čtyřmi písmeny nebo formulí. Bůh mrtvý.

A přece se ještě někde Bůh nazývá Bohem živým!

*

Šťastné jsou duše, které již při zrození se jakékoliv myšlenky, se zážitkem nutnosti se dívají i za tak pěkný obraz, pronikají rouškou a zvykají si výroku jako onen anglický essayista: »Behind the veil. Až za oponu!«

Pronikněme za slova. Tomu, kdo není pozorný, více skutečnost ukrývají než odhalují.

*

Jaký jest rozdíl mezi námi a světcem v porozumění i tomu nepatrnému článku v katechismu? Je ve stupni dovednosti »realisovati«, — nebo, jak praví svatý Ignác, v rozsahu »gustare res interae«, ve schopnosti, jak dovedeme vyloupnouti hluboké jádro věci.

*

Nač máme v životě popřávat místo myšlenky na »nic«. Z 1.440 minut, které tvoří den, aspoň některé snad bychom mohli věnovati přemýšlení o »všem«.

*

Jest umění v tom, jak dovedeme opomíjeti to, co prchá, a v tom, dovedeme-li se v klouzavém úniku věci zachytiti za jediný pevný bod.

*

Německý mystik Tauler říkal: »Mou duši protéká Rýn.« Veliký příval všelijakých zájmů ryje neustále brázdy v našich myšlenkách. Mějme se na pozoru, nevrhejme se v ten prudký příval!

*

Máš oči. Dívej se jimi zvláště dlouho v sebe.

*

Jen řekněte někomu, aby sestoupil až do podpalubí svého »já«! . . . Zdá se mu, že ho chcete vyvézti do jakési neznámé, vzdálené země, nehostiné krajiny. Návrat v sebe, jaká to cesta!

*

A přece: v podstatě naší bytosti tkví ono mocné: »dovnitř«. Země, které se dosud nedočkaly »objevení«, nejsou v modravých dálkách, nýbrž zcela nablízku. Slyšíme o plavcích k severnímu pólu i k Ohňové zemi, do krajin, v nichž je přece tak málo života.

A země naší duše chová v sobě Život. Kolik lidí k ní jako do přístavu míří, kolik lidí v ní kutá, a zvláště, kolik lidí na ní rozbíjí svůj stan?

*

Z knihy R. Plus, Vivre avec Dieu, Apostolat de la prière, Toulouse 1927, str. 23—37.

Přeložil Josef Skála.

Vítězslav Majer:

Mládí revoltuje

(Obraz 8. z připravované revue »Karikatura dneška v zítřku«.)

(Fysikálna, náměsíčního gymnasia s lavicemi stupňovitě vystupujícími. Je přestávka a tedy také velmi živo, neboť septimánky a septimáni se hezky živě baví, někteří se dívají z oken do jasného dne a nikomu ovšem neschází krajíc.)

Jean (u okna): Gumi, Gumi, pojd' honem! Paraboloid si to šine kolem.

Calpurnius: (bavící se s Atamankou): Promiň na okamžik, Atamanko, já se jen na ni kouknu.

Jean: Má nový klobouk.

Calpurnius: Však má také nosánek paraboloidštější než jindy.

Jean: A hodně... A tamhle, koukej! Kozáček!

Calpurnius: Jako vždycky! Div se jí ruka nevyglajzuje... No, půjdu... Hvězdařuj dál a až zase něco pamětihodného shlídneš, tak volej! (Vrací se.)

Jean: Buď bez starostí.

Atamanka: Poslouchej, Gumi, že tys vymyslel zase ta jména. Jsi mi ty ale rošťák!

Calpurnius: Na tom přece nic není. Když nevíme, jak se to ono děvčátko jmenuje a aspoň trošku nás zajímá, tak si ji pokřtíme, abychom věděli, o koho se jedná.

Atamanka: To si je raději očísľujte!

Calpurnius: Ty jsi dobrá! Cožpak každého baví matika s těmi pitomými čísly a ciframi jako tebe? Já bych si to jistě popletl!

Atamanka: Bylo by to něco tak tragického, kdyby sis to nakrásně popletl?

Calpurnius: A ne? Hleď, kdyby na př. Režisér řekl: Číslo 5 je jó ale vopice a myslel tím paraboloid, kdežto já bych se domníval, že číslo 5 je naše Atamanka, tak mu jednu vrazím, že...

Jean: Gumi, Gumi, Gumi! Měsíček še zase stěhuje do domu naproti (kluci se hrnou k oknům).

Kluci: Hurá, ať žije Měsíček!

Calpurnius: To můžeme zase celou zimu flirtovat!

Atamanka: Gumi, kdo je to ten měsíček?

Calpurnius: To víš, že děvče, a to s buclatou pusou jako ten náš měsíc.

Atamanka: To jméno jsi jí také ty vymyslel?

Calpurnius: Určitě ani nevím, poněvadž ji už známe čtyři roky.

Atamanka: Jo, a za tu dobu jste vymysleli tolika děvčatům jména, že ani nevíš, které je od tebe a které od Režiséra, vid'?

Calpurnius: Skoro.

Atamanka: To jsi také mně vymyslel »Atamanku«?!

Calpurnius: Nu, a co na tom? (Do třídy se vhrne Giuseppe, vyskočí na stůl a zatleská.)

Giuseppe: Haló, haló! Úřední tajemství! — Rito, aspoň teď přestaň s tím románkem.

Rita: To víš; jsem hrozně zvědavá na tvoje úřední tajemství.

Giuseppe: To si myslím. Náš němínář se dal rozvést. Dal se rozvést proto, že jeho žena s ním nechtěla mluvit starohornoněmecky.

Atamanka: Teď se už snad konečně pustíš do té staré horní němčiny!

Rita: Celá hloupá! Já si myslela, že bych právě nemusela z těch pitomostí vůbec nic dělat, kdyby tento . . . — Tak, teď prosím klid, abych to dočetla.

Jean: Máš přece na to celou fyziku čas.

Rita: Jo, a když napadne pana radu Archimeda dělat pokusy s elektrinou, tak spustí záclony a budu nahráta. (Zvoní, a studenti se usazují na svých místech.)

Giuseppe: Ale kdepak, dnes přece probíráme »můj zákon«.

Calpurnius: Kluci, už jsme dávno nebyli z fyziky někde na »exkursi«.

Jean: Jo, pane, také bych už zasejc za onoho času snesl nějaký ten chlast, no ne, Ritardando?

Rita: Takhle do vinných sklepů bych ještě šla, ale na pivco ani hni!

Atamanka: Jen do toho moc nemluv, nebo budeš muset říct panu radovi, že chceme na exkursi do vinných sklepů.

Calpurnius: Režisér nám to vyhádá.

Jean: Načpak, čečku, platíme tobě?

Giuseppe: Kluci, na Režiséra to svedem! Platí?

Kluci: Ano! Platí!! Režisér to vyhádá! (Vstoupí RNDr. Archimedes.)

Dr. Archimedes: Ššt, sedněte! (Chvilku ticho, pak šum a nakonec i jednotlivé hlasy.)

Hlasy: Prosím, prosím . . . Jean chce něco říct . . . Tak, čéče, měj se k tomu! . . . Režisére, s chutí do toho, půl díla hotovo! . . . No tak . . . Prosím, prosím, Jean Lepière, prosím . .

Jean: Kuš, zavři ji, nebo . . .

Dr. Archimedes: Máte něco, Jeane, na srdci svém?

Jean: Prosím, já ne, já ne, ale tady Calpurnius by rád něco připodotkl.

Calpurnius: To je zmýlená, prosím! To tadyhle Giuseppe!

Dr. Archimedes: Tak, Giuseppe!

Giuseppe: Prosím, to je historický a justiční omyl! Ale Rita říkala, že by ráda někam do pivovaru na exkursi . . .

Rita: To vůbec není . . .

Všichni: Ano, ano . . ., je to pravda, prosím na exkursi někam . . ., prosím, prosím . . ., třeba do pivovaru . . .

Dr. Archimedes: Št, přece nemůžeme porád do těch pivovarů, když jsme nedávno . . .

Giuseppe: Ale jó, můžeme; vždyť jsme už dávno strážliví z toho předcházejícího exkursu.

Atamanka: Tak, prosím, do vinných sklepů!

Rita: Bravó, do vinných sklepů!

Všichni: Bravó . . ., hurá . . ., jdeme do vinných sklepů . . ., hurá . . . (Začnou tleskat.)

Dr. Archimedes: Ššt, ještě to nemáte tak jisté!

Všichni: Máme, máme . . . My budeme za to teď, prosím, hodni . . .

Dr. Archimedes: Ššt, dobrá. Tedy snad. Teď ale musíte dávat pozor! Dnes budu přednášet o svém zákoně . . .

Všichni: Hurá . . . Ať žije Archimedův zákon!

Dr. Archimedes: Ššt, potichu! Teď budu, pravda, potřebovat čtyři silné muže . . .

Všichni (i děvčata vyhrnou se z lavic): Prosím, já, já . . . Já jsem, prosím, silný

(děvče): Prosím, já; já jsem silnější než dva kluci, prosím já . . . já .

Dr. Archimedes: Št! Všichni nemůžete, pravda, Rito!?

Rita: Pravda, pane doktore!

Dr. Archimedes: Št, tak teda . . ., pravda . . ., jen čtyři silní muži za mnou . . . (hrnou se všichni. Za jevištěm hlas Dr. Archimeda): Št, pomalú . . . po-ma-lú (Atamanka

s Ritou nesou džbér, Jean kbelík a Calpurnius vážky). Št, na místa . . . (Všichni se vracejí na místa. Calpurnius a za ním sedící Jean jsou v jakési neshodě.) Tedy, pravda, v poslední hodině jsme probrali hydrostatický

Všichni: Hydrostatický tlak!!

Dr. Archimedes: Št, potichu . . . Důsledkem tohoto hydrostatického tlaku je, pravda, zákon . . .

Všichni: Archimedův zákon . . . Váš zákon, pravda.

Dr. Archimedes: Št, po-ti-chú . . . A tento zákon jsem, pravda, objevil ve . . .

Všichni: ve 3. stol. př. Kr. . . ., pravda!

Dr. Archimedes: Št, potichu, a sice, objevil jsem jej za těchto okolností, pravda . . .

Calpurnius (se ohání po Jeanovi): Herdek, já . . .

Dr. Archimedes: Výborně: »Heuréka.« Kdopak to byl? Calpurnius, pravda? V poslední době, pravda, jevíte veliký zájem o fyziku. Musím vám napsati »velmi dobře«.

Calpurnius: Pravda!

Jean: Prosím, mně také; já jsem už to měl na jazyku a Calpurnius mne předešel!

Dr. Archimedes: Tedy, pravda, vám také . . . Št.

Všichni: Já to taky věděla . . ., mně také . . . Já též . . ., já, já také.

Dr. Archimedes: Št, potichu! Všem napíšu »velmi dobrou«! Tak teď budu, pravda, demonstrovat svůj zákon . . . Št, čtyři silní muži sem! (Běží všichni.)

Všichni: Já, prosím, já . . ., já.

Dr. Archimedes: Št, na místa! Ještě musím, pravda, připodotknout něco teoretického. Jelikož, pravda, naše město šetří na kultuře, musím svůj zákon demonstrovati na těchto primitivních a hloupých nádobách, pravda?

Všichni: Pravda!

Dr. Archimedes: Št, po-ti-chu! Tenhle kbelík naplníme až po okraj vodou, pak, pravda, pod tyhle váhy připevníme nějaký předmět, vyvážíme a pak ten předmět, pravda, ponoříme do vody, takže . . .

Všichni: . . . takže vytlačí takové množství kapaliny, kolik sám váží.

Dr. Archimedes: Št, výborně! Čtyři silní muži sem! (Hrnou se všichni a každý chce něco držet. Vstoupí manželka Archimedova, založí si ruce v bok a spustí.)

Pi. Archimedova: To se podívejme! Jedete, vy usmrkanci, od toho, nebo vás hodím do té vody. (Do všech jako když střelí! Pustí kbelík, že se voda rozlije.) Tož vy tak, nezvedenci? No, počkej, starej, ty si to vypiješ za ty uličníky! (Sbírá své věci.) Dneska se to stalo naposled, rozumíš, ty plesnivče? (Odchází.)

Dr. Archimedes: Ale . . ., totiž . . ., vždyť . . . já, pravda . . ., já demonstruji svůj zákon! (Za ní.) Považ . . ., přeci . . ., mé zlato . . ., drahoušku . . ., přece můj zákon!

Calpurnius: To je štěstí, že jsme něco neslízli!

Jean: Škoda, že mu tady nenapraskala! Mohli jsme vidět domácí válku zblízka.

Atamanka: Však jich ještě zažiješ!

Jean: Leda bych si vzal tebe! (Vchází Kupka.)

Kupka: To byl roztomilý párek, že děti!

Giuseppe: Heleďte, jistě nějaký inspektor incognito! (Všichni povstanou.)

Kupka: Děkuju! Moresy tu máte vůbec dobré, ale ve sportu jste sto let za vopicemi. Když vy nejdete ani na takový zajímavý zápas, jako je ostravská Slavia contra ostravská Sparta!

Atamanka: Nesmíme.

Jean: Vy nejste, prosím, pan inspektor.

Giuseppe: To bychme nevstávali.

Kupka: Já jsem ale desetkrát víc, než váš inspektor, abys to věděl, uličníku!

Giuseppe: Tak co vlastně jste?

Kupka: (přemýšlí) : Ostravský sportovní attaché u Měsíční sportovní vlády, rozumíte?

Jean: To je asi velmi těžké řemeslo, vidíte, pane attaché, když to má takové cizí jméno.

Kupka: Říkejte mi tedy raději »pane mistře«. . . . Ano, je to velmi zodpovědné zaměstnání, poněvadž . . . , já totiž propaguji zde na měsíci sport proti staromódnímu zločnictví tak zv. kultury. Hledíte, přátelé, jste mladí, bujaří borci, a rytmus vaší krve vás žene na hřiště, do přírody, a přece vás nutí do těchto lavic, mezi ty čtyři stěny. Ještě vám nikdy nenapadlo, jak by to bylo fair, kdybyste tak místo matiky líтали . . .

Calpurnius: Ó, jej! To jsme už líтали i v matice! Od tabule do lavice . . .

Atamanka: Jen nechte matiku být; na tu já nedám dopustit! Už k vůli ní . . .

Kupka: Božínku, já jsem také do matiky celý pryč, ale vaše metoda se mi nelíbí, protože matika se musí provádět na hřišti . . . Musíte počítat goaly, auty, surovosti . . . , jejej, ty ani nespočtete, jak rychle se ve skutečnosti dějí . . .

Atamanka: Na to bych se podívala!

Kupka: Můžete se cvičit i v počtu pravděpodobnosti. Na př. kolik vyhraje naše Slávka s tou blbou Spartou, kolik surovostí dá Mílek a . . .

Atamanka: To určitě půjdu.

Kupka: Nu tak vidíte. A i na dějepis se hezky vykašlete . . .

Jean: Vyčkat! Na dějepis mi ani nešáhejte!

Kupka: Ale dyk já vám naň nešáhám; já jenom říkám, že tento jako dějepis musíte chytit za jiný, das heiszt kulturní konec. Nejenom války a politické vraždy, ale hlavně sport! Vy musíte studovat sportovní dějepis ve sportovních archivech, a každý hráč nosí sebou archiv svých zápasů, vítězství i proher . . .

Jean: Kdo mi jej půjčí?

Kupka: Každý a ještě vám přibásní spoustu věcí.

Calpurnius: Tak i básníci jsou tam?

Kupka: A jací! Každý slávistický hráč je básník a slávistická kovaná je symfonická báseň. U nich se přiučíte i esthetice. Zkrátka tam najdete poučení, zábavu, život!

Rita: Ale škola volá!

Kupka:

Holá,
škola volá,
nedovolá už nikoho;
raděj'
vědy naděj'
se teď obejde bez toho!

Žáci:

Kantory svrhnem'
třebas nohou,
do hřiští vtrhnem'
hola la hou!
O dobách v škole
budem sníti,
až se v táborech
oheň vznítí. (Hrnou se ven za Kupkou. Po chvíli Archimedes.)

Dr. Archimedes: Tak . . . přece jsem sehnal potřebné fyzikální přístroje k svému pokusu . . . Št, čtyři silní muži sem! Št, všichni nemůžete, pravda, Ri—to?? (vzhlédne) Št, darebové, vylezte zpod lavice, pravda . . . Št, bude to nebo ne? Že nepůjdeme do vinných sklepů (jde se podívat pod lavice). Ha, útěk, revolta, vzpoura, pravda!! . . . Št, to je . . ., to oznámím řediteli i patrónovi, pravda!!

Studentské snímky

NAPODOBENÍ SE TRESTÁ . . .

Eda Jitzovský

Tři hoši sedí na lavičce v sadech na Letné, vzpomínají na domov, na gymnasium, ale ne tak, jak se domnívali před třemi měsíci, kdy s prvním smokingem, který oblékli a v němž chodili »šteif«, aby se jim nepolámala náprsenka, se vypínali jako malí Napoleonci.

Nebylo divu, když za dnů bezvadného fotbalového počasí, bez slovíček a matické úlohy procházeli branou »gympla«, (německy: Gimpl = 1. hýl, 2. tulpas), že se jim zdálo, že červený nápis se změnil v černé: Per me si va nella città dolente! (Mnou vchází se do města věčných starostí)

Ale dnes se jim trochu stýská po těch rozvrzaných a umělecky in memoriam vyřezávaných lavicích, za které měl školník z vyššího rozkazu vybrati od »červotočů« po pětikačkách. Tenkrát se denně dělala inventura vědomostí a přes pečlivé zápisy Soll und Haben se přece sem tam něco odšvindlovalo.

A nyní tři z té sebranky lajdácké a lenošné (prý), která na tom gymnasiu nic jiného nedělá, než kope (prý) profesorům předčasný hrob, (což se jeví v tom, že žádný nechce do pense, ač má přeslouženo), sedí zadumaně jak indiáni při kolování fajfky míru.

»Já si pořád nemohu zvyknout na té universitě, nemám kam chodit pozdě a tříbit mozek vymyšlením omluv, není tu konference a jak mi chybí milá tvář pana ředitele, když mne téměř každou konferu přátelsky káral a napomínal . . .

— »Rudolf Oliva. — Hm, ehm . . . v konferenci sice nejste (jaká škoda) — ale ty vaše rošťařiny vám již vyženeme z hlavy. Sednout!«

Bum! Rudi klesl jako po knock outu.

»A kdo pokazil ten uhelný výtah? — Vstaňte, když s vámi mluvím!«

Rudiho obličej se prodloužil. — »Já, prosím, o ničem nevím . . .«

»Však já to vyšetřím a běda těm, kteří se vozili. Já vás povozím! Sednout!«

Pan ředitel majestátně odcházel, třída se dusila smíchem a mladý profesor rychle spravoval nalomenou nohu u katedry — na gymnasiu se tedy pečlivě starají, aby idyla Philemon a Baucis našla praktické napodobení.

— S tím výtahem to bylo docela jednoduché. Čtyři hoši vlezli po odpoledním vyučování do bedny, která tvořila výtah na uhlí, a vozili se od sklepa až po půdu. Jelo to pěkně, ale náhle mezi prvním poschodím a přízemím něco »ruplo« a žádná moc výtahem nehnula. Nezbylo, než se vyšplhat po laně. Jak vypadali, možno si představit z toho, že seškrabali z rukou, šatů a obličejů tolik kolomazu, že by to stačilo na jednu vozačskou rotu Žižkovu. To nic, ale pan ředitel, který rád všechno sám spravuje, se rovněž se školníkem krásně umazali . . .

*

Byl štafetový běh městem. Jediná česká štafeta zvítězila nad několika německými, ale poslední muž vítězné štafety měl tu smůlu, že hned za cílem vběhl do rukou pana ředitele. Napřed si poslechl mravoučné kázání, že takhle nahatý neběhá student městem a pak dostal s ostatními pozvání k návštěvě ředitelny.

Následek: Sedm mužů štafety odsouzeno k čistící akci v zoologickém kabinetě. Vzali to důkladně! Prášilo se jako za automobily na obecních silnicích. Všechna sojčí pírká vandrovala za pásy na kloboucích. Kočkodan zelený byl změněn v Magota bezocasého. Brouci změnili »visitky«. Létaující ryba dostala opravdová péra a zobák pelikánův se stal popelníčkem pro zorky. Inu, septima a čtrnácte dnů před koncem školního roku . . .

*

Eé, tedy pozor! — Tííše tam vzadu . . . klid zde vpředu — — přidám-li pár kapek z této zkumavky do druhé, změní se nám modrá kapalina v červenou; tedy, tedy pozor!«

Pan profesor přelévá, třepe zkumavkou a ono nic? Všecek zoufalý přilévá a přilévá, ale ani ten nejjednodušší chemický »figel« se mu nechce podařit.

Třída se ohýbá smíchy, ví, že šikovný Lojza přímo za zády roztržitého pana profesora »vyměnil« obsah zkumavky docela obyčejným inkoustem . . .

*

Micák dostal v den odevzdávání půjčených knih řádný pohlavek od profesora latiny — a zač?

Nad razítkem: »Podporovací spolek státního reálného gymnasia v X« — měl krasopisně napsáno jméno »Liduška« a větu: Amantium irae amoris integratum est. — (Hašteření milenců není nic jiného nežli obnovení lásky.)

*

Těsnopis byl nepovinným předmětem, ale to neznamenalo, že by se z něho mohli hoši kdykoliv jim napadne »ulejt«. Ale přesto panovalo přesvědčení, že těsnopis = schola ludus = holubník.

Byl fotbalový mezitřídní zápas a pět kopáčů chybělo odpoledne v těsnopisu a mezi nimi goalkeeper Pepa. (Jakékoliv obmyslné přehazování si hodin pány profesory bylo zásadně neuznáváno a »omluva« byla — »já jsem zapomněl.«)

Nadešla druhá hodina těsnopisu a půl jedenáctky stojí vedle sebe v řadě při raportu.

Pan profesor se zapsal, (byl to dobrák, měl doma statek, byl ve vesnici »Burmistrem« a učil vlastně jen honoris causa) utřel si nos velikým kostkovaným kapesníkem a začal výsledch — Pepou!

»Kdepak jsi byl posledně, Pepíčku? (Pepíček byl chlap jako hora.) Nepokoušej se ani „cikánit“, já jsem tě viděl v tramvaji, víš, na náměstí, jak se křížují.«

Pepa trochu zakolísal, ale nepadl; je šibal!

»Já jsem, prosím, jel do Karlovic k tetě pro kozí mléko.« Dobrá tvář profesora se rozšířila k chytráckému úsměvu.

»Hm — a to jsi to mléko přinesl domů v té „meruně“, co jsi držel pod paží? — — Hybajte všichni do lavic a po druhé . . . Pališková, pojd' nám něco napsat k tabuli, již se mi po tobě stýskalo, jak dlouho jsi tu nebyla . . .«

— — — — —
Krásné podzimní slunko zapadá za moře střech, poslední jeho paprsky vykouzlují zlatou Prahu — »hrdinské zpěvy« tří hochů se končí . . .

Rudi se dívá na uschlý, zvolna k zemi padající list a v myšlenkách praví:

»Přišels' ze školy domů a na stole tě čekal vrchovatý talíř semelbáby a tady od pětadvacátého do prvního se sytíš pohledem na výkladní skříně obchodu a žiješ poustevnickicky o chlebě a hořkém čaji . . .«

»Nu, ale budeš krásnější a dostaneš moderní linie . . .« Hoši se smějí, ani to, že každý měsíc má také poslední týden, je nedovede připravit o zdravý humor mládí. Levou nohou vykračují k městu a Rudi skanduje:

»Ó, staročeská zemi! Fueramus Pergama quondam . . .« (čte se kulhajícím hexametrem).

ČRTA Z PRÁZDNIN.

PhC. Ota Tichý

Fanda je osmiletý klouček, synek hajného. Po prázdninách bude chodit do 2. odd. 1. třídy v blízké vesnici.

Teď máme oba prázdniny a chodíme spolu lesem na procházku.

Totíž — na procházku chodím já a Fanda mě doprovází, protože ví, že dostane ode mne korunu na cukroví.

Dívám se tak na něj, jak vedle mne cupe a najednou mě napadá: »Fando, jestlipak umíš ze školy nějakou básničku zpaměti?«

»Aha,« soudí asi v duchu Fanda, »čtverák chce mě zaskočit. Myslí si, když jsem včera neuměl psát, že zas dneska nebudu umět říkat básničku, co jsme se ve škole naučili. No, říkat básničku, to přece je lehčí nežli psát.« A Fanda se na mě zkoumavě dívá. Ale vidí, že se tvářím úplně vážně.

»No,« pomalu se rozhovořuje, »měli jsme ve škole jednu pěknou. Já vám ji teda přeříkám.« A už spouští:

Stojí hruška v širém poli,
postavím se, vemu šavli . .

Hlas mu nějak uvázl. Fanda opakuje znova: »postavím se, vemu šavli.« A už mu paměť došla docela.

Ale Fanda se nedá zmást. »Jéj, pane Tichý,« zaráží se najednou, »to už je brzy konec, vite?«

»Tahleta je krátká,« řekl už jen jakoby pro sebe.

Pak se zas na mě zkoumavě kouká.

»Ale je hezká, vite?«, vyhrkne najednou.

Kdybyste viděli ten klid, s jakým to povídá! Jakoby tomu sám věřil, ačkoliv přece sám ví, že už básničku dávno zapomněl a teď nic neví.

Inu, myslivecká zelená krev »práší«, už když se začne učit mluvit!

»Pane Tichý,« přitočil se zase jednou ke mně odpoledne Frantík, »mně se dneska zdálo, že naši Máňu ukradli cikáni a že si ji vzali s sebou pryč.«

»No jo,« povídám rozšafně, »a tos přece jí šel na pomoc a bránils ji, ne?«

»Jakpak?«, diví se Frantík, »copak jsem moh', když jsem spal?«

Teď si tak myslím, že mě Frantík zase obelhal — ono se mu třeba vůbec nic nezdálo — a on si to jen vymyslel.

Snad už ten zpropadený hřích lhaní je v zelené krvi načisto dědičný!

KONEC GENERACÍ.

A.

Jednoho krásného dne otevřely se dveře a v nich stanul pan profesor chemie. Nastalo samozřejmě ulehčení veliké a kvinta ztrnula v očekávání věci příštích. Avšak nic. Žádná bouřka. Pan profesor s úsměvem kývl na Šmerdu:

»Ty, Vojto, pojd' sem,« a zmizel na chodbě.

Šmerda vyšel celý přestrasen a očima prosil pana profesora o prominutí. Než, pan profesor ho pěkně nejprve zakroutil za ucho a uštedřil mu několik pohlavků prvního stupně. Rozeznával totiž dva stupně pohlavků. Prvním stupněm dával najevo svou přízeň (pohlavek se konal jen kostnatým ukazovákem a prstem prostředním), druhý stupeň byl na rozdávání projevů nepřízně (ten se děl za součinnosti celé ruky). To byl úvod. K vlastní věci přikročil pan profesor až po tomto obřadu:

»Ty, Vojto, dnes po vyučování, přijdeš ke mně,« pohlavek prvního stupně a rozchod.

V bytě pana profesora. U skříňky, ve které pan profesor chová housenky nejkrásnějších motýlů brasílských, podával pan profesor Šmerdovi návod, kterak tyto skříňky čistiti, aby se nestala újma žádná housenkám. »Tady máš nůžky, těmi papír prostříhneš, očistíš a šikovně jej tam opět vložíš. Za půl hodiny ať jsi hotov,« kostnaté prsty vykonaly povinnost a pan profesor odešel z bytu.

Šmerda sám v bytě. Nejprve přišla na řadu prohlídka knihovny. Potom byla důležité prozkoumána sbírka motýlů, brouků, nerostů a jiných věcí, spadajících do oboru páně profesora. Takovýmto prohlížením uběhla příjemně půlhodinka a hlavní úkol měl Šmerda ještě vykonat. Tedy rychle. Nůžky do ruky, dvířka od skříňky se rozletěla a Šmerda stříhá, stříhá, stříhá . . . Stříhal tak dlouho, až toho nastříhal víc než měl. Ustříhl totiž jedné housence část těla, které se říká abdomen. A to mu pan profesor neuložil. Šmerdova duše byla smutna, velmi smutna a strachu plna. Půl hodiny uplynulo a přišla chvíle inspekce. Pan profesor prvním pohledem zjistil, co se stalo . . .

»Ale, podívej se, cos udělal! Kolik generací zahubil's, ty darebáku. Toto je jejich konec« a na přídavek dostává Šmerda řadu pohlavků druhého stupně a vyhazov z bytu. Rehabilitace už potom byla na dobro nemožna.

O JEDNÉ MARUŠCE.

Jaromír Čada

Pan rada přišel z úřadu. Před obědem ještě prohlíží korespondenci, dříve již zběžně prohlédnutou Maruškou, nadějnou to septimánkou, která pátrala po nějakém tom lístečku a po pozvánkách. Co kdyby snad a šlo se někam . . . Tu tvář otcova náhle zvažní, znáte snad takovou vážnou otcovu tvář při vážném okamžiku. Čte nějaký dlouhý dopis. Zatím maminka pobízí k obědu. Společně usedají a otec oznamuje, že zítra na návštěvu přijede strýc Karel. »Strýc Karel! To je ten dlouhej, fousatej —« a již Maruščiny prstíky se natahují od brady až k talíři s polévkou. »A co já na zítřek seženu k obědu,« děsí se maminka, »víš, muži, že jsem si na dnešek odpoledne pozvala švadlenu, má mi přešít ty modré a ty zelené šaty.« Otec, hlava moudrá a zkušená, jako vždy i nyní musí pomoci své manželce k vyřešení problému: »Snad by Maruška mohla jít něco koupit. Už je žába dost velká — —« Tu stavěla Růža, radovic dlouholetá služka čili pomocnice v domácnosti, mísu na stůl a zaslechla radu pana rady: »Ó, jejeje, milostpane, kdepak Marušku poslat nakupovat, vždyť by ji napálili. To vědí, voni baby v trhu, ty umějí člověka natáhnout.« Ale co se dalo dělat. Bylo právě kolem sv. Václava a k zítřejšímu obědu musila býti husa. Vždyť bylo již více než tradiční, aby strýček Karel, který rok co rok na podzim jezdíval ke svým milým příbuzným, měl k obědu husu. A Maruška? Bylo to děvče, pravda sice, neveliké postavy, ale zato nesmírně živé. Její modré oči se na vás smály z pod světlých, vlnitých vlasů, někdy trochu nedbale, snad koketně přičísnutých. A ve škole pan profesor, když se někdy něco šustlo, některou kolegyni zavřely do skříňky na šaty, když se neznámou dosud étherickou silou samy od sebe rozhoupaly lampy, nebo když pan profesor otevřel dveře kabinetu a našel v něm pohřešovaného

školníkovic pudlíka, radostně poskakujícího a těšícího se z právě přibylého hosta (Oříšek byl tvor společenský), ale co horšího, když spatřil znešvařenou, v koutě stojící mapu Asie, kde se vynořily náhle dosud neznámé a nikým nespátržené kontinenty a oceány, nekončivávalo vyšetřování daleko od Marušky. Tak tedy po obědě Maruška dostala krásnou tašku, pěkně peníze do portmonky a vesele se vydala na cestu.

Bylo k 6. hodině. Šicí stroj cvakal, Růža v kuchyni žehlila prádlo. Zadrnčí zvonek: Maruška. Vchází vítězoslavně do dveří s objemnou taškou. Maminka se přišla podívat, kdo přišel, ba i hlava rodiny, ač neradno říkati hlava rodiny, tedy i otec přispěchal, zaslechnuv Maruščin hlas. Zatím Růža vyndává chladné ptačí tělo z tašky a rozbaluje. Najednou se dá do řehotu (odpusťte, prosím ten nesalonní výraz, ale smíchem se to nemůže nazvat) a podává onu ptačí mrtvolku paní radové. Ta ztrnula a pravila: »Pro Pána, muži, vždyť Maruška přinesla místo husy — slepici!«

(Pokračování.)

Václav M. Vlček

Sbližené duše

*Znáš, bratře můj, to mysterium chvílí,
ač vzdálení, když jsme tak blízko, sami,
jak plavci v lodi, která k tiším pílí
a v tmě jen září hvězda nad vodami?*

*Skráň měkká ticho zlatým stínem hladí
a bílé páry m'hou nás objímají,
čas zastavil se nad hlubinou mládí
jak pozdní slunce v gabaonském kraji,*

*my Plavci v lodi, která k tiším pílí,
když v tmě jen září Hvězda nad vodami,
svých snů jsme vesla do vln ponořili
a bílých květů úsměv pluje s námi,*

*v pohledech nezřených se lámou jasy
dnů zapadlých, jež vodily nás k chrámu,
a dlaní stisk jen se vzpomínkou hrá si
ve dvojích duhách modrých drahokamů.*

*Znáš, bratře můj, to mysterium chvílí,
ač vzdálení, když jsme tak blízko, sami
když tepy našich žil se zastavily
a duše tvá v dech můj se přelila mi,*

*že v jednom akordu dvě srdce bijí...?
Duše se chvějí v étherickém vání
vtěleny v lásky věčnou elegii,
jež zrodila se v křídel zamávání,*

*když tepy našich žil se zastavily
a duše tvá v dech můj se přelila mi.
Jsme Plavci v lodi, která k tiším pílí,
a v tmě jen září Hvězda nad vodami.*

*Nejtěžší přítěž vrhli jsme v tůň hlubin
a čisti plujem zrakem nevidění.
Krev v majáku plá proměněná v rubín
a cílů svit se rodí v bílém snění*

Mikulášský dar.

M. D. katolického studentstva je finanční akce Ústředí katolického studentstva čsl., založená arcibiskupem Stojanem a kanovníkem Světlíkem. Z výtěžku Mikulášského daru je prováděna akce ve prospěch sociálních účelů hnutí, výdajů, spojených s administrativou a činností organizační, s podporou letních táborů, ozdravoven a zájezdů katolického studentstva. Mikulášský dar je zdro-

jem i pro tiskovou akci studentstva, pro »Jitro« a jeho edici dobrých knih pro studentstvo. Ve prospěch M. d. konají se v měsíci listopadu a prosinci sbírky v kostelích, studentská sdružení pořádají divadelní představení, přednášky atd. Příspěvky možno zasílati na ÚKSČs, Praha II., Spálená 15, č. pošt. spořitelny v Praze 206.270. Sociální odbor Ústředí prosí farní úřady na venkově, kde nejsou studentská sdružení, aby uspořádaly sbírky ve prospěch M. D. Ústředí dodá letáky, které byly vydány na propagaci M. d.

Texty

Práva jedince.

Posvátná práva individua; svobodné rozvinutí osobnosti, všechny pyšné a zuřivé požadavky, které od Rousseaua až k Ibsenovi a Nietzscheovi formulovali hlasatelé práv jedince, jak jsem jim věřil i já z celé duše své, kolikrát jsem je hájil se vším zápallem svého mládí. A kolikrát připouštím, aby je ještě jiní hájili. Neboť na rozdíl od obrácených sektářů, chápu a miluji ty, kteří se mýlí tak jako já jsem se mýlil. Budu snad vypravovati potom, jakými osobními zkouškami a podle kterých obecných zkušeností jsem viděl, jak se pojednou trhá mlha, v níž se vznášel můj přízrak osobnosti? Bylo by třeba vyprávěti historii mého života a mých cest a to by nikoho nezajímalo. Co mohu říci, je jen to, že procházející rozličnými kraji a nejrůznějšími kulturami a vědomě se zříkaje knih a vrhaje se v ruch života a ve zmatek vášní navzájem se potírajících, spatřil jsem jednoho dne s naprostou přesností, narazil jsem na tu pravdu danou zkušeností a rozumem v její skutečnosti jaksi hmotné, abych poznal, že individuum byť tak mocné, že by si mohlo důvěřovati, jest jen vlnou v moři a stéblem trávy na savaně a že samo o sobě jest jen živočichem křehkým a slabým, nejslabším ze všech a nejbezbrannějším. Za vše, co je v jeho moci, co má a co vydobyl člověk na přírodě nebo spíše, co bylo pro něho dobyt, za vše to vděčí onomu tajemnému instinktu — zajisté božskému, který po sta a sta století nutí lidi, aby se harmonicky seskupovali, aby se sdružovali na základě rozumné a zdokonalitelné smlouvy, aby odolávali silám, které je ohrožují, a aby vyšli z nepořádku života přírodního, aby se rozvíjeli v pořádku života společenského. Za vše, čím lidé jsou, od dítěte, které se právě narodilo a které nalézá po svém zrození plénky a kolébku, až k vladařům a papežům na jejich trůnech, všichni jsou povinni díky neustálému a mnohonásobnému úsilí oněch miliard a miliard jedinců, jejichž životy neznámé a naplněné prací se nahromadily po mnohá staletí. Krátce řečeno, všichni jsou zavázáni společnosti. Jsem článkem řetězu, začleněný do spleti milionů řetězů, které se táhnou časem a prostorem. Cítím, že náležím do celé historie a že jsem za jedno s lidstvem. Cítím, že kdykoliv se pokouším namáhavým úsilím svého ducha, abych se zbavil všeho, co společnost kolem mne nakupila, padám na úroveň sprostého hovada, oplzlé opice, nebo toulavého psa. Nuže! Viděl jsem divocha; viděl jsem ho právě tak blízko přírodě, jak ho možno viděti za našich dnů. Nestudoval jsem jeho mravů v knihách ani v aklimatisační zahradě. Sedl jsem si do jeho chatrče a dýchal jsem zápach jeho hnoje. Pro milosrdenství! Jak jsem, od toho dne počínaje, pochopil vše, čím jsem povinován stoleté práci těch, kteří žili přede mnou.

Kde je snad v přírodě to právo jedince? Jeho jediným přirozeným právem je, aby se potuloval zcela nahý po lesích, bojoval proti dravé zvěři a jedl plody, které bude moci urvati soupeřící žádostivosti sobě podobných, volných a divokých, jako on sám. Všechna ostatní práva, všechna, naprosto všechna, dává nám společnost.

Jean Carrère, *Les mauvais maîtres*, Plon, Paris 1926, p. 20—22.

Sebevláda.

Tvrdí se, že musíme potlačovati své pudy, sice jinak že bychom se od nich neosvobodili a že by se jinak ty pudy vymkly z naší moci. Odpovídáme, že nemůžeme

ovládati své pudy, pokud je potlačujeme; jen když je připustíme do vědomí a uznáme je za část sebe, můžeme je ovládati. Nesnažíme se »osvoboditi se« od nich, snažíme se využití jich.

Vůle nemá přímé vlády nad pudy, leda nad těmi, které jsou považovány za součást vlastního já. Vůle může potlačovati ony prvky, které zavrhl jako bolestné a odporné, ale to není sebevláda. Tyto potlačené síly ve skutečnosti neustále propukají jako popudy, vtíravé představy, pocity strachu, neurosy, které srážejí vůli slabě protestující. Sebevláda jest vědomé a úmyslné podřízení pudových sil vůli a službě člověka. To jest podstatný a základní rozdíl mezi potlačováním a sebevládou. Potlačováním se vylučují vášně a pudy z vědomí, kdežto sebevláda je připouští jako součást vlastního já a tím je dostává pod svoji moc. Pokud jsou vyloučeny z vědomí, podobají se zlým klukům, kteří byli vystrčeni ze školy a kteří nás zlobí dále, házejíce kamením; chceme-li si s nimi poraditi, musíme je pustiti opět dovnitř. Vnitřního pokoje nedosáhneme tím, že zavrhneme vášně, které jsou bezuzdné, nýbrž tím, že je poznáme, uznáme a zušlechtíme.

J. A. Hadfield, *Psychology and Morals. An Analysis of Character.* Methuen & Co. Ltd., London 1934, p. 143—4.

Přátelství.

Každý vychovatel zná velikou výchovnou cenu přátelství. Pro jinocha jest důležité, aby jeho osobnost byla dotvořena stykem s jinými osobnostmi. Důkazy, nekonečné výměny názorů a spory jinošského přátelství bývají závěrem vývojového období.

Jak Hoffmann správně poznamenává (*Die Reifezeit*, kap. IV.), jest ustavičné hledání ideálního přítele přes všechna hořká zklamání, která jsou s ním spojena, životní součástí sebeuskutečnění. Jest pravděpodobno, že hoch nikdy nenajde harmonický vztah, po němž touží, avšak reakce mezi »já« a »ty« mu pomáhají, aby vnitřně uzrál. Volba přítele má rozhodující význam pro budoucí myšlenkový a citový vývoj. Obecně se uznává, že špatná přátelství mívají neblahé následky. Jde-li to s děvčetem »s kopce«, bývá toho příčinou přítelka, která ji strhla »na nakloněnou plochu«.

Spranger se táže (*Die Psychologie des Jugendalters*): Co má rozhodující význam v mravním vývoji mladíka? A odpovídá takto: Jediná osoba, jíž se mladík oddává celou svou životní vírou (*Lebensglaube*). Hledá pochopení a tímto pochopením se utváří. Vnitřní život jinocha (pokračuje Spranger) jest změtí netvárných citů a tužeb, a aby se vnitřně sjednotil, musí jinoch hledati někoho, podle něhož by se utvářel, nejlépe ovšem nějakou zralou (ale ne příliš zralou) osobnost. Bez cizího přispění nenabude jasnosti ve své povaze. Myšlenky a příkazy mu nepomohou. Osobnost může nabýti tvaru jen tím, co samo jest osobností a tvarem. Největším omylem mládí jest, praví Spranger, domnívá-li se, že se obejde nebo může obejít bez autority. Zevní autoritě se možná posmívá, touží však, často s vášnivou silou, po autoritě vnitřně uznané.

Je snad užitečno poznamenati mimochodem, že ani nová psychologie neukazuje (jak mnozí se domnívají) směr k úplné volnosti a nekázní.

Doba, kdy se pozná, že přeidealizovaný přítel nebo učitel jest bytostí z krve a masa, může býti tak zlá, že vyvolá dočasnou krizi; byl však dosažen určitý stupeň vývoje a to je vše, na čem opravdu záleží.

Meyrick Booth, *Youth and Sex. A psychological study.* Allen & Unwin, London 1932, p. 106—107.

K U L T U R A

Dílo Otokara Březiny zapomenuto.

Otokar Březina nebyl otrokem moderních hesel; nenáviděl je, ať byly vyřčeny kýmkoliv.

Březina byl člověk náboženský. Ve svých hovorrech přesvědčivě dokazoval, že morálka katolická je ze všech soustav mravoučných nejdokonalější. Poukazoval na nejkulturnější národ francouzský, uváděl řadu největších mužů-myslitelů všech národů, již všichni morálce katolické dávali přednost, a sám byl přesvědčen, že jen tato morálka může ovládnouti celý kulturní svět.

Otokar Březina znal soustavy náboženské lidmi založené a srovnal jejich morálku s velebnými zásadami katolicismu, zdůraznil jeho věčné absolutní poslání v dějinách lidstva.

Jaký to zářný příklad pro ty, již přihlouple pohrdají katolictvím, prohlašující je za přežilé a hledající — ovšem marně — náboženství nové — lepší.

Březina poukazuje na věčnou pravdu, vyřčenou svatým Augustinem: »Nepokojné jest srdce lidské, dokud nespočine v Bohu«, ukazuje ve svém prvním díle »Tajemné dálky« cesty k tomu, jenž je původcem všehomíra a svou prozřetelností jej řídí.

Co jsou slasti smyslné a klamně přeludy u porovnání s mírem, jež dává Věčný? Vždyť slunce blaha pozemského zapadne, — praví básník ve své druhé sbírce »Svítání na západě«, — srdce se odpoutá od věcí tohoto světa a z nadzemských končin zasvitne duši světlo poznání vyššího, neboť »člověk, ztratí život pro Krista, nalezne jej v Kristu.«

V tomto blahém životě — pje básník v třetí sbírce »Větry od pólů« — umlknou všechny vášně a duch, očistěný od všeho pozemského, vzplane láskou k pravdě, kráse a dobru v Bohu. A v tomto novém, láskou Boží ozářeném životě, bude slastné »bratrství věřících«, ano i těch, již, zabloudivše na cestách životem, odpírali pravdě. Za ty se modlí velký mystik »modlitbu za nepřátele«. Jak uchvatně parafrasuje tu básník prosbu Kristovu: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!« —

Bolest všech vítězství
vznáší se k Tobě
azurem staletí příštích
jak prosebná obět
a spětí všech rukou
svlažené slzami
volá po mystickém odpuštění!

A již s výšin věčna zírá duše básníka na ubohou zemi, hodnotíc život v zorném úhlu věčného určení.

Ve »Stavitelích chrámu« rýsuje básník úchvatné obrazy vývoje lidstva, nechávaje před naším zrakem plynout všechny věky, líče mravní pustotu pohanstva a vedle toho vznešenost duchovního bratrství. Stavitelé chrámu jsou ti, již pochopivše cele ducha Kristova, v jeho šlépějích krácejí, všude rozsévajíce pokoj Kristův a tím budující jeho království.

Jsou to ti, jimž vykoupením byla bolest a práce a jistotou cesty vnitřní radost — nepohnutá, jasná a silná jako slunce.

A básníku se zdá, jako by ruce všech těchto »Stavitelů chrámu«, kteří žili před námi, žijí dnes a přijdou po nás, byly spjaty v jeden magický řetěz, jímž proudí tajemná síla milosti Boží a jásá, že i my jsme články tohoto řetězu, neboť

»ruce naše, zapjaté v magický řetěz rukou
nesčíslných,

chvějí se proudem bratrské síly,
jenž do nich naráží z dálek stále mocnějším
tlakem větrů.«

Mystika blaží vědomí harmonického spjetí lidských tužeb a všeho šlechetného úsilí, je šťasten, že patří mezi ty, kdo připravují cesty Páně, připravují jeho vítězství — vítězství pravdy, dobra a spravedlnosti, jež všechno řídí a nade vším vládne.

Jest jistě přáním všech šlechetných lidí v národě, aby životní dílo největšího básníka duchovně a mravně národu co nejvíce prospělo: co platno všechno zářivé oslavování, zůstanou-li velebné myšlenky Otokara Březiny nepoznány a nepoužity.

Msgre prof. Otto Gaube.

Ke 100. výročí naší státní hymny.

Letos v listopadu slaví naše národní hymna »Kde domov můj« sté výročí svého vzniku. Bylo to v téže době, kdy dlel v Praze Slovák Samo Tomášik a kdy složil píseň »Hej Slováci!«. Tyl dodával Škroupovi rukopis textů k lidové hře »Fidlovačce« po kusech, a protože tato píseň je až v posledním obraze této hry, dostaly se tyto památné verše do rukou skladatelových teprve velmi krátce před prvním provedením. Nápěv k ní skladatel skládal prý noc před premiérou a v nervovém rozrušení u lůžka své churavějící

choti. Snad právě tyto chvíle citového rozekchvění a úzkosti byly písní prospěšnější než kdyby byla komponována v klidu. — Časně ráno dostavil se Tyl do bytu Škroupova v Myslíkově ulici, skladatel mu předal červenou stužkou svázané listy, na nichž byla napsána píseň »Kde domov můj«, a rozhodl, že nikdo jiný nemá tuto píseň zpívat než basista Karel Strakatý. Skutečně také tento umělec úlohu starého slepého houslisty Mareše převzal.

Jistý pamětník premiéry »Fidlovačky« líčil svůj dojem asi takto: »Když píseň započala, nastalo v divadle hrobové ticho; všechno zatajilo dech. Pěvec zpíval s pohnutím. A když dozpíval, potrvало ticho ještě několik okamžiků, když po té zaburácely celým Stavovským divadlem projevy radosti a nadšení. Pěvec byl mnohokrát vyvoláván s básníkem i skladatelem.«

Tenkrát jistě nikdo netušil, že tato zpěvní vložka lidové hry Tylovy změní se nejen v chorál, který bude siliti celý národ, nýbrž i v bojovnou, povzbuzující píseň českých armád na třech frontách a posléze i v hymnu samostatného státu československého. Zejména velkou a slavnou úlohu měla tato píseň ve světové válce. »Jako pohádka obletovala srdceryvné chvíle loučení vojáků s rodinami a milenkami, hrozné scény bojů a posléze všechna ta místa v širém světě, kam rozvál válečný víchr naše lidi. « tak praví Antonín Veselý v »Československé republice«. V přemítavých hlavách našich zajatců a pozdějších dobrovolců naší armády, která obrátila k sobě pozornost celého světa, vyklubalo se poznání, že náš národ se osmdesát let ptal touto otázkou, kterou jako heslo práce a boje dává naše obrození celému dalšímu našemu rozvoji, že tato otázka za světové války nabyla konečně důrazu revoluční výzvy. Jaroslav Fučík.

Z N O V Ý C H K N I H

O ČESKÉM BAROKU SLOVESNÉM. Vilém Bitnar. (Stati informační. Lidová Akademie v Plzni.) — Vilém Bitnar jest jeden ze vzácných členů starší generace spisovatelské, jenž si zachoval i pro pozdější dny živý zájem pro neustálý var umělecké tvorby a vřelou lásku k slovu. Jeho bohatá literární činnost, vykazující na 60 knih, dotkla se četných pozoruhodných problémů a dovedla z nich vytušiti mnoho krásy a mnoho světla. Bitnar nepěstuje přísnou a odměřenou literární kritiku, netřídí, nehodnotí, nevybírání. Zachycuje svým zvědavým zrakem, jemuž jen málo věcí unikne, všechny záchvěvy literárního a uměleckého vření, všechnu tu nesourodou a všesměrnou tříšť slovního bohatství, skrytého v hlu-

binách a koutech literární historie, vynáší na světlo tolik zaprášeného materiálu, často dosud neznámého nebo aspoň málo probádaného, opráňuje, objevuje, a ponechává kritické zhodnocení jiným, raduje se celou svou ideální a vzácně ušlechtilou duší ze svých výzkumů a z jejich literárně historického zařazení a ověření. Zvláštní láska nutí Bitnara usměrniti své badatelské schopnosti k době barokní, na kterou naši literární historikové tolik zanevřeli, ať už z předsudků náboženských nebo tu a tam i z nevědomosti a neznalosti. Bitnarovy informační stati o českém baroku slovesném nechají pronikat světlo do zšedělé a zapomenuté barokní literatury, aby se bezpečně poznalo, že i zde — řídíme-li se měřítkem současné kulturní úrovně — lze nalézti mnoho krásy a jasu básnického slova. Mnoho stránek věnuje jesuitovi Bridelovi, jemnému básníku, jež nazývá »barokním gotikem české jesuitské lyriky«, několik statí se zabývá počátky lyrického baroku svatojánského, metaforikou a symbolikou svatojánské litanie, jest zachycen a zařazen i protireformační barok kapucínský, s pečlivostí — jen Bitnarovi vlastní — vyšetřeny jsou v knize eucharistické živly v české lyrice barokové, různé české veršové stylisace hymnu sv. Tomáše Akvinského »Pange lingua« v karolinské a hušitské kultuře, v kancionálech českobratrských až po parafrázi Michnovu a překlad Tučkův v rýmované strofě sapphické. Poslední část zaujímá stať o Adamu Michnovi z Otradovic, básníku, vlastenci, bibliofilovi a hudebníku, v jehož sborníku »Česká Maryánská Muzyka« a »Svatočinná Muzyka« a j. zdůrazňuje Bitnar erbenovský rytmus Michnovy písně, jeho krajinomalbu, nezávislost na starších vzorech, kulturní citlivost, kult mariánský a kult světců i světic, nazýváje tohoto zpěváka barokního období »prvním impresionistou české lyriky přírodní«. Jak patrné, jest to kniha bohatá, přeplněná spoustou nových podrobností a nového materiálu, a hlavně psaná s láskou, s vroucím a ideálním zájmem, který musí překonávati i různé překážky pracovní a životní. Kdo slyšel Viléma Bitnara mluvit o věcech a problémech literární i badatelské tvorby, uvěří jeho čistému zápalu, který není nikdy dosti doceněn. Úmysl Bitnarovy knihy je zřejmý z jeho slov: »Aktuelnost studia baroku je zřejma zejména u nás, kde toto období našich dějin zatíženo je příhanou pověstného »temna«, kde tato »zlopočestná a rozkřičená doba národního zániku a duchovního ohlupování« potřebuje nutně buď vědecky zdůvodněného **odsudku** nebo **rehabilitace**. Toho či onoho se jí musí dostati objektivním šetřením, které potrvá dosti dlouho, takže nesnese jen tak lehce volání po »překonání baroka«.

BOLESTNÝ ŽIVOT BAUDELAIRŮV. François Porché. (Přel. Svat. Kadlec. Orbis, Praha. 30 Kč.) — Nečetl jsem dosud životopisné knihy, která by tak jemně, přesně a neobyčejně vhodně sledovala život a růst básníkův, jako toto vzácné dílo o životě Baudelairově. Jest zde zachována pozoruhodná rovnováha v hodnocení: neplývá se obdivem stejně jako ne hanou. Baudelairův pestrý a rozvrácený život, vzpínající se po kráse a zároveň před ní unikající, jest zde zvučnými a bohatými větami nastíněn od prvních dětských let až po chvíle, kdy ve 46 letech opouští život, »to, co bylo kdysi Baudelairem, onen paralytik s pěnou kolem úst, onen bědný lidský cár posledního záupění«. Jest to kniha, pekelně otřásající vnitřnostmi čtenáře; udivuje jeho oči, rozšiřuje jejich nechápající zornice, a každý měšťák a počestný občan, vydržel-li ji čísti, jest s to se jí zaklnouti a udusiti. Mladý člověk, který není zvyklý pítí likéry, by nad ní nemohl zůstat v normální poloze a proto se mu doporučuje opatrnost. Ale kolik je tu pravdy a kolik hrůzy, kolik krásy a hnusu, kolik svatosti a satanství, kolik lásky a prostituce! Na každé stránce vidíte stopy krvavých krůpějí básníkovy srdce, jehož marnotratný život pro nesmírnou touhu po světle a pro lásku k němu musil se bičovati tmou, jehož vytríbený smysl pro krásu a její jemnou čistotu musil se ještě více třibiti stykem s ošklivostí a hnusem! Baudelairův bolestný život jest cesta tak nesourodá a tak rozvrácená samými oklikami, na nichž právě se spojuje básníkův sadismus s křesťanským cítením, že vycítíte přímo celou svou duší, že tento silný a vítězný umělec a slabý a bezbranný člověk má právo býti nazýván **homo duplex**. »Ale čím se to jenom stává ve víru tohoto nepořádného života, tento veliký básník, tento prorok, tvůrce a průkopník? Kde jenom je v tomto slabém, neklidném a chorobně smyslném člověku, v tomto marnotratníku a choleriku, v tomto otrávenci a mystifikátoru Baudelaire věčný? Opravdu, **Homo duplex**! Baudelaire žije dvojným životem. A neustálé pokusy o soulad, dlouhý boj, který svádějí jeho dvě přirozenosti, tyto rozpory, které by mohlo ukončit jenom rozložení jeho osobnosti smrtí (nebo osvobození jeho duše), toť celá tragédie jeho života!« vz.

VIA PODMOKLY. Körmendi Ferenc. (Román z nakladatelství V Petra v Praze.) — Krátký, prostý příběh: rychlovlak Budapest-Berlín via Podmokly — s několika stejně jednoduchými lidmi. Vynálezce inž. Kovács odjíždí do Berlína se svým vynálezem; do vlaku přistoupí obchodník Szábo se svým se pozdravujícím synkem Pavlem a hezká Alice Morková, jež se představí

jako umělkyně-malířka, jedoucí z Pešti do Podmokel, kde prý bydlí její velice zámožní rodiče. Společnost se příjemně baví, Kovács i Szábo obdivují krásnou Alici, která však spíše stíhá třináctiletého Pavlíka. Szábo se svým synem vystoupí v Praze a Kovács osamotní s Alicí. Dva mladí lidé v krátku se sblíží tak, že Kovács se rozhodne vystoupiti v Podmoklech s Alicí. Ta však odporuje, ale přece jen se stane, že Kovács, v Podmoklech vystoupiv, přihledne k pravé skutečnosti, aby poznal chudobnou ženu, otrhaného chlapce — matku a bratra Alice — Anny, která je dívkou romantického polosvěta. Obraz krásných barev zmizí Kovácsovi v jakési daleké prohlubni, aby dal hovořiti srdci zklamanému. Nedávno četli jsme Körmendiho »Pokušení v Budapešti« a v této knize znovu shledáváme jej jako bystrého pozorovatele a dobrého hráče v lidských charakterech. Kniha je zajímavá pro naše čtenáře i tím, že její děj probíhá vlastně na kolejích v našem státě, jehož existence různě zajímá všechny zúčastněné osoby. —jza.

BOJOVNÍCI SE SMRTÍ. Paul de Kruif. (Vydal »Orbis« v Praze.) — »Nechci zemřít,« to jsou vstupní slova této knihy. A tato slova stejně analogicky znějící prochvívají celou knihou, at otvírají již soukromí lékařovo nebo velikou porodnici, at se zaklesnou do vytrěštěných očí hledačů insulinu či do slov díků životu vráčených. Stejně tak i slova velkého objevitele lékaře Semmelweise »vraždění musí přestat« pulsuji v životě těchto bojovníků se smrtí, o nichž vypráví Paul de Kruif, i v srdcích těch tisíců ostatních lékařů, kteří přistupují k lůžku chorých a umírajících. — Autor prodrav se studiem lékařství a dramatickou psychologií lékařů, stopuje ve své knize krok za krokem boje lékařů se škůdci lidského organismu. Prostudovav pečlivě případy a zápisy o jednotlivých vynálezech v medicíně, stav se žákem nejproslulejších lékařů světa, osvojiv si umění beletrie, vede nás de Kruif v tom horečném boji se smrtí z přítmi umírání do světla víry a doufání. Kniha de Kruifova je knihou vzácnou, podavši čtenáři pokrm ještě vzácnější. Je rehabilitací nebo dokonce i spravedlivou oslavou lékařství a jeho bojovníků před těmi, kdož skepticky se dráždili hrůzou zlých nemocí. Ještě jednou: kniha vzácná. —jza.

NEW-YORK: ZAMLŽENO. Zdeněk Němeček. (Román, 2. vyd., vydal Sfinx v Praze.) — Prostý příběh dvou lidí: Jindřicha Macouna a jeho ženy, kteří odjedou z domova, z vlasti, za lepším domovem, chlebem, a aby unikli z ovzdu-

ší předsudků, jež se proti nim zaostřovaly pro židovský původ Idy. Nová Amerika je vítá tak tvrdě, jak jen cizina může chudé lidi vítati. Ale houževnatost Jindřichova a bezmezná oddanost Idina vyvedou tuto ztracenou českou rodinu z bludiště úkladů a falše. Život však je tak potměšilý a rodina Macounova, zdánlivě bezpečně zakotvivší, ztroskotává v tom velikém rozporu, jež mořský příboj zanášá do rodiny Macounovy z válčící Evropy. Syn Jan padá na ruské frontě, blíže Ondřej a Olga jsou zatíženi do sítí podvodného českého podnikatele Krále, Jindřich Macoun těžce onemocní a umírá. Jediná Ida bez dětí, osamělá, zbývá jako vrak šťastné rodiny. Ale vrací se Olga, aby matce byla oporou a aby byla přístavem, do nějž by se vrátil její dvojenec Ondřej. Budoucnost je temná a meteorologická zpráva hlásí: New-York: zamlženo. O románu Němečkovu můžeme říci, že je to dobrý román ve své stavbě a psychologickém postřehu. Autor dovede kreslit se zvláštním pochopením života malých lidí, osudem a lidskou záští stíhaných. Filosofie Němečkova sice na různých místech snad neuvědoměle chce zkreslit pravou podstatu lidského žití, ale přesto je to filosofie neubližující, je to filosofie lidského soucitu. Román Němečkův si zasloužil 2. vydání. —jza.

PŘÍLIV. Svatopluk Kadlec. (Poesie. Doporučeno v soutěži Melantricha o nejlepší básnickou knihu. Vydal Melantrich v Praze.) — Kniha Kadlecova je a není knihou zvláštní. Záleží na tom, jak pojmáte to velké, tragické rozpolčení duše a života básníkovy. Nicméně přistoupíte ke knize Kadlecově jako k něčemu, co vydá dobrý zvuk. Kniha, rozdělená ve tři oddíly: Země — Nadra Venušina — Objetí, je obrazem básníkovy vášnivě touhy po kousku štěstí, bojem vždy znovu a znovu začínáným. Země je Kadlecovi zlou a nelítostnou matkou, jež odhání své děti od zrajícího chleba, jež zavírá své srdce, když dítě po velkém bloudění se vrací k ní se vyplakat. A básník je vyháněn opět ze svého kraje a hledá ve svých písních zemi novou, zemi, jež si krve nežadá. »Touha, bezradná jak střelka nad točnou, « žene rozteskněné a vášnivě se bouřící srdce básníkovy všelidské lásky do noci, do ulic, jež jsou povodní krásu trhající. »Nic nevečeřel jsem než strach, nic nevečeřel jsem než hlad, nic nevečeřel jsem než sen« — to jsou vášnivě výkřiky prchajícího. — Oddíl druhý je tesklivým vyznáním obdivu pro krásu ženy. — Oddíl třetí je cestou básníkovy srdce k srdci ženy, k srdci vzpomínek, snů a bratří. Tam básník touží zapomenout, uniknout poutům své

roztesknělé duše a »chce vidět trochu šťastněji než vězeň oknem svým.« Svou vášní chce zlomit tu sudbu, jež zdá se stíhati jeho kroky, jeho objetí a slova lásky. Tolik o myšlenkové struktuře veršů. A stylisticky? Můžeme říci, že je to ono nejbásničtější vyjádření citu ve formě rytmu a rýmu. Kadlec, který je zřejmě ctitelem posledních básnických škol francouzských, virtuosním užitím slova přibližuje se těsně k srdci, jež touží po rozletu a plnosti. Něžný poetista či dadaista, milovník Corbièrův, kadencí a hýřivostí slovní harmonie je vystřídán opět a opět žárlivým proletářem vždy znovu a znovu se vzpírajícím a znovu a znovu osudem zasaženým. Jsou místa v této knize, jež budeme obdivovati. —jza.

HOUSLE A RUKA. Stanislav Hanuš. (Poesie. Doporučeno v soutěži Melantricha o nejlepší knihu básnickou. Vydal Melantrich v Praze.) — Oproti mnohoznačnosti Kadlecově shledáváme se v této knize veršů s onou tajnou tóninou vnitřní, duchovní harmonie krásy a lásky, k nimž se druží i víra ve velikost Boží. Básník raději rozechvívá melodické struny svých houslí, než by skládal slabá slova v písni, jež těžko vypoví radosti srdce. Prismatem bolesti a smrti dívá se do neznámých hodin, jež se chystají zemřít svým zrozením. A v tom »splavu smrti« unikají mu chvíle, kdy tolik toužil rozdati své srdce, napojené mízou krásy. A básník, vkládaje svou duši a srdce do nitra něžných houslí, ptá se opět a opět: »Proč máš v dlaních hlavu a proč ten tichý pláč?« — »Nač ty zde, kleče, s čelem na pelesti se modlíš sám a sám?« — A jeho otázky tak prosté mají být ohniskem, z něhož by se lidská srdce rozběhla za něžnou láskou a krásou. Básnické obrazy Hanušovy svědčí o dlouholeté kultivaci slova a přísné kultuře myšlenky. Melodický proud je sice místy přerván okamžitým zazněním okolí a všedních dnů, ale přece jen hudba básníkovy duše vítězí nad hlomozem nocí a šednoucích dnů. Hanuš se svou písní je pěvcem tiché pohody a víry. —jza.

ŠALDŮV ZÁPISNÍK. VII. ročník začíná letos 1. číslem vycházeti v Melantrichu. — Šaldův zápisník má svoje zvláštní postavení mezi našimi časopisy literárně a kulturně kritickými. Je to postavení asi stejně tak exklusivní jako osobnost F. X. Šaldy sama. Obsah 1. čísla zápisníku dává předpoklad stejného bohatství letošního roku jako v letech minulých. Převzetím Šaldova zápisníku stává se Melantrich majitelem dvou dnes nejdůležitějších literárně kritických revuí — přičítáme-li k němu Listy pro umění a kritiku.

AKORD, list pro kulturní syntesu. Vede redakční kruh: Josef Dostál, Josef Heger, Bohdan Chudoba, Karel Krejčí, Bohumír Lífka, Artur Pavelka, Dominik Pecka, Jan Strakoš. Vydává Moravan SKA. Doporučujeme tuto tak vzácnou revui všem našim akademikům a starším studentům. Akord si obral za cíl hodnoty, jež mají býti rozšířeny co nejpečlivěji v celém našem národě. Všechna dosavadní čísla slibují, že požadovaného účelu bude časem dosaženo. Jest si jen přát, aby se Akord napojil tím životem, pro který byl určen — aby se stal tribunou toho nového mladého kvasu v naší inteligenci.

KATOLICKÝ ALMANACH 1935. (Redakci dr. F. Formánka vydalo Universum v Praze.) — Kniha, obsahující mnohé vzácné statě z veřejného života katolického. Několik žhavých problémů moderní doby je zde deklarováno a zdůvodňováno. Z autorů jmenujeme: P. Braita, P. Štorka, F. X. Nováka, B. Vaška, A. Fuchse, P. L. Czermina, P. Klementa, P. Habáně, A. Nováka, P. Procházku, L. Tichou, J. Janouška, V. Hrudku, V. Nesnídala, V. Bitnara. Podle jmen, z nichž každé reprezentuje určitý obor činnosti vědecké, kulturní nebo organizační, můžeme si učiniti představu, o čem všem K. A. informuje. Je však s podivem, a to jest již druhý případ, že hnutí katol. studentstva bylo zas opomenuto a že mezi časopisy není vůbec uvedeno »Jitro«, které může směle konkurovati svou výší všem ostatním časopisům v Almanachu uvedeným. Dále bychom přáli Katol. Almanachu do příštího ročníku lepší technické vypravení, které by bylo shodné s výší jeho obsahu. Takhle, kdyby knihu neklasifikoval kříž na obálce, bylo by to vypravení dosti dobré pro včelařskou příručku.

FRATE LINO. — Život a úžasné působení apoštola a ochránce nejslabších — Frate Lina, jest podán ve vkusné knížečce, kterou zahajuje »Serafinský prapor« svou knihovnu. Knížečku rozesílá administrace Serafinského praporu, Praha II., Jungmannovo nám. 20 za Kč 6.—.

TŘI HRY. J. M. Slavík. Olomouc, 1934, Č. Bečan. — Ve třech dramatických sketchech Svatá noc, Život a Vítězství světla nad stíny, přichází k nám básník nového, dlouho očekávaného rytmu životního. — Mráz spálil květy nadějí mého života a chlad zahlal mou duši. — A nyní se

mi zdá, že je mi dobře, že ráj kolem mne rozkvétá. praví poutník ve Svaté noci. — Toto je řeč nová, řeč katolického básníka, který tuší, že nadešla hodina. kdy pokolení lidské děkovati bude velikému Stvořiteli a vděčno mu bude modlitbami za dobro života.

KATOLICKÁ AKCE. (Výzva Boží k laikům.) P. Bedřich Vašek. (Vydalo Lidové knihkupectví v Olomouci, 12 Kč.)

Naděšená kniha, vyčerpávající ve svých 168 stranách úplně dané téma. Podává teorii i denní praxi práce v K. A., zve všechny nadšenými slovy ke spolupráci, kterou ale třeba začít vlastním zdokonalením, prací se samým sebou. Vypočítává předpoklady, cesty i cíle, dotýká se všech složek dnešního života a jejich poměru ke K. A., cituje řadu projevů papežských, církevních autorit, teoretiků i praktiků této otázky a právě touto dokumentární cenou je velmi záslužným činem. Vřele doporučujeme. Bh.

SVATÝ GRÁL. František Strížovský. (Vydala Matice Cyrilometodějská v Olomouci. Vypravil B. Štorm.) — M. C. znovu rozesílá a upozorňuje na knihu o sv. Grálu, jež je velikou legendou o Kristu a jeho svatých služebnících. Hrdinová píseň sv. Václava není ještě cele vyzpívána. Mnohý zpěv o sv. Václavu velebí jeho náboženské poslání v našem národě, nebyla však v tak hojně míře vyčerpána světová velikost dědice našeho národa. V plné míře a ve velkém básnickém posvěcení opěvuje velikost sv. Václava básník Fr. Večeřa-Strížovský ve Svatém Grálu. Sv. Václav není jen český hrdina a český světec, nýbrž je světce a hrdinou celé křesťanské Evropy, když, jak básník zdůrazňuje, je posledním rytířem sv. Grálu. Dejte Večeřovu knihu čísti katolické mládeži, povzbudíte její náboženskou horlivost i vlastenecké uvědomení.

»**ČERNOUŠEK**«, obrázkový katolický misijní měsíčník, který přináší zajímavé a poučné zprávy z afrických misí. Četba pro vnímavé dětské duše. Předplatné ročně jen Kč 4.—.

MISIJNÍ KALENDÁŘ PRO MLÁDEŽ, zvláště oblíbený, s pěkným titulním obrázkem Kč 1.25. Objednejte v Družině sv. Petra Klavera, Brno, Pekařská 9.

Rozšiřujte všude „JITRO“!

Pro sjednocení Slovanstva

PAPEŽOVÉ, PRACUJÍCÍ PRO SJEDNOCENÍ.

Úvodem.

Od vzniku rozkolu ovládá papežský dvůr velká idea. Jest to idea sjednocení východních církví s církví západní. Papežové snaží se provést sjednocení, ale jejich práce se třístí jednak o fanatickou zášť východu k papežství, jednak o nepochopení západu, který často viděl v odloučených východanech bludaře a ne odloučené bratry.

Uvedeme papeže, kteří usilovali o sjednocení a zároveň vždy poukážeme, kde byla chyba, že sjednocení se nezdařilo.

Východ nechce.

Rozkol byl definitivně proveden roku 1054. Avšak již za 10 let vykvétají první snahy sjednocovací v Římě. Papež **Alexander II.** (1061—73) posílá vyslance do Cařihradu, aby jednali s rozkolnými Řeky o sjednocení. Nedosaženo však ničeho, neboť řecký lid a řecké kláštery byli tak nesmířitelní, že nechtěli s vyslanci mluvit. Velký papež **Řehoř VII.** (1073—85) chtěl pohnouti tehdejšího císaře cařihradského Michala VII. ku snahám unionistickým. Naskytla se příležitost. Michal byl tísněn Turky a prosil Řehoře o vojenskou pomoc. Řehoř mu ji slíbil pod podmínkou, že bude pracovat pro sjednocení. Ale přichází boj o investituru a papež slíbenou výpravu poslati nemůže. Samo sebou, že Michal na sjednocení nepracuje, ba on i Řekové jsou více proti papeži a tím i proti církvi západní zaujati.

Nepochopené ideální plány papežské.

Papež **Urban II.** (1088—1099) chtěl prvou výpravou křížovou osvobodit církev z poroby nevěřících a tak ji získati pro sjednocení. Omezení křížáctví vůdcové prováděli to jinak. Dopouštěli se ukrutností na Řecích. Chtěli je násilím přivést k jednotě. Chtěli obsadit Cařihrad násilím a učinit jej základnou pro úspěšný boj proti nevěřícím. Tím sjednocení získáno nebylo. Jen přilito více zášti proti západu.

Násilím se nic dlouho neudrží.

Za pontifikátu papeže **Innocence III.** (1198—1216) dobyla západní knížata Cařihradu a násilím provedla sjednocení. Nebylo to z návodu

papežova. Ten viděl, že takové sjednocení dlouho se neudrží a proto, aby si Řeky naklonil, prosadil, že sněm Lateránský roku 1215 potvrdil řecký obřad. Mohlo to býti učiněno, protože v obřadu řeckém, odlišném od latinského, není nic, co by odporovalo věrouce. Ve mši sv. podle tohoto obřadu jsou tytéž hlavní části (obětování, proměňování a přijímání) jako v obřadu latinském — západním. Tím potvrzena také bohoslužebná řeč řecká. Roku 1261 padla unie, neboť Řekové se osvobodili od západní nadvlády. Když znovu se stali pány své říše, byli naplněni tak fanatickou záští proti západní církvi, že oltáře, na nichž příslušníci západu v latinském obřadu sloužili, omývali jako znesvěcené.

Tu přichází politika . . .

Císařové řečtí ve 13. století začínají se stavět proti nenávisti lidu. Sami začínají vyjednávat o sjednocení se západem. Proč takový obrat? Vždyť když Fotios a Kerularios začínali rozkol, císařové byli mocnými jejich podporovateli. Císařové to byli, kteří živili hrdý řecký církevní separatismus. Císařové začínají pracovat pro unii, protože v unii vidí záchranu svého císařství proti nevěřícím. Pochopili, že když budou církevně jednotni se západem, že západ jim pomůže v boji a že nebude bojovat proti nim samým, jak se to stalo za papeže **Innocence III.** Než jejich snahy se třístily o zášť lidu proti západu, kterou sami kdysi pomáhali pěstiti. Smutná ironie. Teprve roku 1274 na sněmu Lyonském za papeže **Řehoře X.** (1271—76) bylo sjednocení provedeno. Sjednotila se s církví západní nejen řecká církev, nýbrž i ruská. Sloupem lyonské unie byl Řek, patriarcha Jan Bekkos. Vyslanci řečtí a ruští odprísáhli rozkol a uznali primát papežův. Sjednocení však potrvало jen do roku 1283. Tehdy lid si vymohl jeho zrušení. Lid řecký planul takovou nenávistí proti západu, že západní křesťany nepovažoval vůbec za křesťany. Řekové způsobili, že i Rusko odpadlo od lyonské unie.

Tedy podkladem unie lyonské byla jen politika císařů byzantských a vlastenecké nadšení několika Řeků, kteří unii chtěli zachránit vlast. Vnitřní přesvědčení zde nebylo. Proto unie nemohla se delší dobu udržet, zvláště když většina národa byla proti. (Pokračování příště.)

Milostivé léto a uniaté.

Letošního roku bylo milostivé léto rozšířeno na celý křesťanský svět. Aby všichni sjednocení mohli vykonat odpustkové modlitby podle svého ritu, vydala Kongregace pro východní církve pro každý rítus zvláštní modlitby a předpisy, odpovídající duchu jednotlivých obřadů. Celkem obsahuje tato sbírka předpisy a modlitby pro pět východních obřadů: »alexandrijský, antiochejský, arménský, byzantský, chaldejský«, a v desíti různých řečech. — Vidíme, že církve svatá vychází církvim východním ve všem vstříc. a že jí skutečně nejde o nic jiného, než o splnění přání Kristova, »aby všichni jedno byli«.

Bolševismus náboženskou sektou?

Německý časopis »Orient und Occident« přináší zajímavý článek nepodepsaného autora, zdržujícího se v SSSR, jenž pojednává o bolševismu jakožto náboženské sektě. Podle autora nějaký světový názor může být označen jako náboženství, když obsahuje: 1. absolutní, nejvyšší princip, který řídí všechno světové dění; 2. z toho principu plynoucí morálku; 3. vztah jednotlivce k vyznávané nauce a 4. jistotu, že nedokonalé a špatné bude překonáno a nahrazeno stavem dokonalosti. Tyto čtyři prvky shledává u komunismu, který neoznačuje jako náboženství, nýbrž pro jeho fanatický charakter jako náboženskou

sektu, nehledě na počet příslušníků. Mimo to podává zde přehled 15leté činnosti sovětů v Rusku. (ČKD.)

Z činnosti srbské pravoslavné církve.

Srbské pravoslaví je ze všech rozkolných církví nejčilejší. Nynější poměry dobře můžeme poznati z týdeníku »Glasnik .«, vydávaného sv. archijerejským synodem. Především lze za nynějšího patriarchy Varnavy pozorovati zvýšený ruch a chuť k obrodné církevní práci, jež zřetelně má snahu, ať vědomky, či nevědomky, napodobiti katolickou akci. Celkem se to srbské pravoslavné církvi daří. Pravoslavná církev není sice státní církví jak byla před převratem, avšak poválečným státním zákonem jí bylo přiznáno více práv a výhod, než dříve. »Glasnik« přináší četné doklady, jak pravoslavní biskupové utužují upadlou kázeň mezi kněžstvem, zejména naléhají, aby se solidně kázalo, učilo ve školách, podnikají častěji visitace, zavádějí znovu ženské monastýry, kterých téměř už nebylo, vydávají dobrou četbu, zvláště pro mládež, staví nové chrámy a j. List přináší však také hojné zprávy o jiných pravoslavných církvích, všímá si sblížovacích snah anglikánských a katolického unionismu. O našem unionismu píše buď se strachem, anebo sarkasticky a velmi často i různé nepravdy. Snad však přece někdy pozná naše upřímné snahy.

Z dopisů

KAT A BLÁZEN.

Blázen by byl, kdo by tvrdil, že poslední hra Voskovce a Wericha »Kat a blázen« je umění. Bylo provokativně sprosté, co jsme viděli v Osvobozeném divadle 30. října. Tehdy se stalo to, co se už dávno dalo čekat. Do Osvobozeného divadla přišlo na 150 vysokoškoláků, aby rozhodně dali najevo, že nesouhlasí s tím, co a jak se divákům předkládá na jevišti. Tehdy si studenti, kteří dříve zaplňovali většinu míst O. D. a fandili pro oba klauny, řekli, že tohle už nejsou Voskovec a Werich, jimž dříve tleskali, takto že si nepředstavují divadlo pro mladé lidi a že se jim pranic nelíbí, jak zle pánové Voskovec a Werich sami sebe kopírují a vykrádají, jak bez ostychu kupčí s mláďím, nezaměstnaností, se salonním a kulturním bolševictvím, jak chtějí kritisovat dobu, ale jak za jejich frázovitostí je chaos, neujasněnost a zmatenost (viz Hej rup!) i v myšlenkové i v divadelní oblasti. A ke všemu ještě ferencovská vulgár-

nost, které se až dosud dovedli oba vystříhat. Ale pro tohle by snad ještě hra nezasluhovala demonstrace. Bylo tu něco jiného a horšího, nad čím pocítí hnus normální člověk, cítící nábožensky a národně. Urážky náboženského a národního citu.

Tak se stalo, že když se na prknech objevili Voskovec a Werich, byli uvítáni takovou bouří protestů, že hra byla přerušena a že připravenou policií bylo asi 20 studentů odvedeno na policii. Hra byla až do konce přerušována. Tenkrát se si hlediště vyměnilo úlohy s jevištěm a tehdy snad po prvé vypadli Voskovec a Werich ze hry, poněvadž bylo krajně obtížné odpovídat na narážky, které se v některých chvílích přímo hrnuly z hlediště. Jistě nejveselejší večer v Osvobozeném divadle. Bouřlivý, provokativní potlesk se ozýval, když si pánové Voskovec a Werich říkali: »pane, vy ste blbej«, »troubo«, když se kopali a jinak napodobovali manýry, vyhrazené dosud divadel-

ku Rokoko, když se na jevišti objevovaly nevkusné operetní nejpnosti, jako tanec jeptišek, a když se objevovala Ljuba Herrmannová, proti níž i herečky z Velké operety jsou hotové umělkyně. — Představení dopadlo neslavně, i když režisér se snažil zachránit situaci tím, že nejprovokativnější části pohotově vypustil, a policie tím, že pohotově studenty vyváděla.

»Kat a blázen« byl odsouzen (a nikterak ne hloučkem fašistických klacků) a zbývá, aby byl popraven. Nejlépe cestou legální, censurou. Ale ta je teď chuděrka zatížena prací; přibýli jí studenti. Noviny si studentů tenkrát ku podivu všimly velmi pozorně. Jedny schvalovaly, jiné volaly zákon, psaly o výrostcích, fašistických krávcích, hulvátství. Demonstraci byly věnovány celé strany i ve velmi seriosních listech naší přítomnosti.

Zkrátka, studenti 30. října 1934 ukázali, že si uchovali vkus a že takhle sprostě a při tom hloupě se pravý inteligent bavit nemůže a nesmí.

Není to však jen Osvozené divadlo. Daleko něco horšího by zasluhovaly podniky, které pod rouškou umění hnusnou sprostotou a idiotským kýčářstvím ubíjejí lidský vkus a soustavně pracují o znemrazení. A mladí lidé se mají dívat nečinně na to, jak vrstvy mravního bahna stále rostou. Oheň a síru na malé a velké operety, Areny, Rokoka a Akropolis! Mařan.

ZÁKLADNÉ VYJASNENIE.

Horko-řazko sa rozhodujem, možno, naposledy, napísať Vám, bratia Česi, pár riadkov ako odpoveď na Vaše riadky v Jitre. Berte ich, ako chcete! Aby sme mohli vždy viac prenikať do nášho problému, a to s výsledkom aspoň trochu kladným, treba nám vyjasniť si to nezákladnejšie, pri čom sa zvrtné už to, či sa utvrdí toľko dôvery na oboch stranách, že po diagnóze sa dá pristúpiť hneď k operácii a či azda stále sa máme iba točiť zvoľ-vôľ horúčkou zmietajúceho sa pacienta, a nesiahneme mu ani po pulze.

Týmto pulzom rozumiem základný pojem chápania nacionalizmu v našom štáte tak na strane českej ako slovenskej.

Vy, mladí Česi, musíte vedieť, že slovenský nacionalizmus nie je iba chvíľkovým záchvatom, že neni len slabučkou odozvou chiméricky valiaceho sa hnutia svetového. Nacionalizmus má v duši slovenskej korene, vlastné národom malým, ktorých osudom dejinným bolo: biť sa za skyvu hmotného chleba, ale tým viac ešte za skyvu chleba duchovnej slobody. Nacionalizmus slovenský tkvie v duši Slováka — obrazne povedané — sta rastlina saharskej púšti, ktorej dlhocižné korene sa snažia vyčerpáť z nejhĺbších

žriediel vláhu života. Slovenský nacionalizmus takto preniká dušu, srdce, zem slovenskú. (Ad vocem kol. Jehličku: nenazdávaj sa, že Slováci nevedia konkrétne myslieť; vidieť na Tebe, že si vo vleku svojich starých, pravdaže, duchom starých, s ktorými my nechceme mať nič!) Nacionalizmus slovenský je Slovákov otázkou duchovného, ba — povieme to jasne — i hmotného zabezpečenia, po prípade straty! Je mu teda dušou i telom. Nacionalizmus znamená individualitu slovenskú, slobodného a právne opodstatneného, celého človeka slovenského.

Keď sa takto díváme na život Slovákov v spoločnej republike a keď chceme správne pochopiť problém, vyplývajúci z tohoto spolužitia, slovenský nacionalizmus musí byť základnou normou, ktorú neslobodno obísť, a tobôž nie úmyselne kompromitovať. Toto sú dva smrteľné hriechy pri riešení čsl. problému.

Bratia Česi, ktorí poznajú takto Slovákov, dobre vedia, že tí, čo prichádzajú k Slovákom s vysnenými teóriami o československom národe, nenajdu nikdy pochopenia. O nich naozaj platí Vergiliovo: Timeo Danaos et dona ferentes. Darma by ste Slovákom spievali hymny o krásnej budúcnosti, o silnom čsl. katolicizme, ak ich chcete zbaviť národnej individuality, urážate ich životnú hrdosť, utvrdenú bojmi v minulosti a u kresťanov ešte silným náboženským povedomím. V takých prípadoch ste Danajcami. A vtedy sa Vám seabavedome hodia do očí aj také ostré výroky, ako: »Ani za cenu republiky«, alebo, Ani za cenu čsl. katolicizmu!«

Taký je Slováka kosti a krvi.

Tak po študentsky si posvietme aj na tú teóriu o čsl. národe. Nazvite si to trebárs »filozofovaním«, pranič mi na tom nezáleží.

Pozdáva sa mi vždycky pri debatách o jednom a či dvoch národoch, že by sme vlastne mohli dať za pravdu oboj stranám. Záleží len na tom, kto ako chápe pojem národa. Jedni vravia, že Česi a Slováci tvoria spolu jeden národ, pozostávajúci z dvoch vetiev. Túto teóriu rozvádzam ďalej: Slovania sú jeden národ, rôzniaci sa na vetve: juhoslovenskú, západoslovenskú a východoslovenskú. Tak nás to učili, nie? Teda rozvíjajúc túto teóriu ďalej, potrebovali by sme ďalší termín, azda vetvičku, konárik a na koniec by nám vari prichodilo soškrabúvať so stromu aj mochy, plesne a čo iného. Takýmto postupom by sme sa zatárali vol'ky — nevol'ky až k babylonskej veži, pomiatly by sa nám jazyky a ako ve fyzike dávajú dve svetlá tmú, možno, že z dvojitého pomätenia by vyvstalo jasné vytrezvenie na radosť nádejajúcich sa internacionalistov.

Prehrabávajte sa, ako chcete, po slovenských dejinách, ktovie, či najdete stopy slávneho čsl. ná-

roda. Že sa užívalo češtiny ako bohoslužobného jazyka u čiastky obyvateľstva? Že na pražskej univerzite vyškolení Slováci písali česky? Že Česi chodili na Slovensko a Slováci do Čiech? Komu to môžu byť dôkazy pre národnú jednotu? Za dôkaz rozdielnosti však uznávam to, že katolík A. Bernolák pristúpil k ráznej odlúke a že slovenčine musela ustúpiť aj zaužívaná čeština. Snahy pridržiavateľov sa češtiny zostaly navždy mrtvymi. Kollár, píšúc česky, odcudzil sa povedomiu svojich rodákov.

Slováci správne za Bernoláka našli sami seba a iba kultúra literárnej slovenčiny tvorí trezor slovenského národa, lebo ona najlepšie prilieha duši Slovákov.

Nechajme teda národu, čo je jeho hybnou silou. Nesiahajme mu na veci sväté. Tobôž nie Slovákov. Nám básnik už dávno spieval: »Národ patrí k veciam svätým!«

Tí, ktorých túžbou je jednotný národ Čechoslovákov, nech sa nateraz len opíjajú omamným vínom zlatých nádejí. Upozorňujeme ich na dôležitý mezník, na študentské sjazdy, ktoré budú v budúcnosti vďačným prínosom ku generácii Čechoslovákov.

Zatiaľ len čakajme!

I. J. Bič.

Pánu skrytému v značku —o—!

Mediám síce nejsem, prece promluvíť myšlenkami Hadži H. Omara, prvého a tudíž vládnoucího šejka Haddediho: »Co to tu slyším, ó nedostatečnosti rozumu, ó vadnosti úsudku, ó nepochopitelnosti všech nepochopení.« (To je motto.)

Co Vám vlastně chci? Nic zlého, osměluji se jen upozorniti Vás, že v 2. čísle »opepřená omáčka« a »kritika« pana Nora byla psána jen mnou a nikolivěk více pány, jak mylně předpokládáte. Berte laskavě na vědomí, že silná Vaše hana nepadá na hlavu obce širší, nýbrž, ó lve zkušený, zakoušl jste se jedině ve vetchou kostru mou.

J. Zid.

Ještě Nor.

O tom odpovídání na otázku o Nora myslím tolik, že kdyby tazatelkou nebyla slečna, sešlo by se odpovědi poskrovnu, ale poněvadž je jí slečna, pokládá se za duchaplnou odpověď, když nakonec přiharcuje usazený lev a vrní: »Slečno, nevíte, jak Vás lituji.« (Scéna první.)

Scéna druhá. Dáma také slzí, pláče, lev se vzchopí, čechrá si nepřekonatelné vousy a zkušeně rozumuje: »Kdo se směje naposled .« a propuká v chechtot (bez ohledu na dámu!) nad koncem »kritika«, který se v úctě podpisuje:

J. Zid.

O A. C. Nora:

Vykládal pan A. C. Nor, jak básník vypadá a jak tvoří. Básník doslova tvoří, říká, a tvořiti znamená z ničeho něco udělati (básník tedy dělá zázraky). Ke vzniku uměleckého díla je třeba zvláštního popudu, události, zážitku. Umělecké dílo nemůže vzniknout, když spisovatel někdo řekne: »Napište román, napište báseň.« Aby nevykládal jen teorii, ozřejmí vám na příkladě z vlastní tvorby, jak vzniká umělecká práce. Když po maturitě potřeboval peníze na universitní studie, řekl mu prof. Martínek, který uveřejňoval jeho drobnější práce: »Napište něco většího, pokusím se to uveřejnit v Ostravském deníku, třeba z toho něco bude.« Cestou od prof. Martínka měl pan Nor už v hlavě v hlavních rysech celý román. S pomocí dvou studovaných přátel jej sepsal a jel s hotovou prací za prof. Martínkem. Tomu se to zdálo krátké. Psalo se tedy dál, aby bylo stránek víc, pozměnily se hlavní osoby a konečně to bylo způsobile k tisku. Tak vzniká umělecké dílo, prosím.

Spisovatelé se někdy vytýká, říká pan Nor, že je na jeho práci vidět vliv jiného spisovatele. Spisovatel prostě konstatuje tento výrok kritiky a nic si z toho nedělá, poněvadž to ukazuje jen, že je dobrým čtenářem, který z přečteného něco skutečně má. (Srov. s Papinim: Kdyby spisovatelé nečetli a čtenáři nepsali, dařilo by se literatuře mnohem lépe.)

Rozmilý čtenáři, vyber si z tohohle povídání co chceš.

bs.

Úryvek z dopisu.

Co se týče náboženských knih a časopisů, o tom se nedá u nás ve třídě dost dobře mluvit. Loni byl o takové věci větší zájem, protože jsem měla s naší profesorkou dějepisu ostré boje o náboženství a při té příležitosti jsem nosila do školy různé příručky, v Jitru byly případné články o Husovi a mluvilo se o takových věcech dost živě. Ale letos máme předně víc učení, a potom, děvčatům je jaksí všechno jedno, kluci, šaty, tanec a nějaká ta nepodařená knížka jim vyplní všechnen čas. Tedy úkol, který čeká na těžkou a trpělivou práci.

J. R.

Pane redaktore!

V poesii jako v divadle. Divák a obraz. Ale ne veselohra — jistě tragedie. Pozorujeme svět v jeho radostech i v jeho utrpení. Co je dnes silnější?! Čemu se smát, z čeho se radovat? Ne sentimentalita, ale hluboký smutek v duši a srdci. Mládí má přirozený sklon k zábavě. I svět

se baví dobře. Ale nesmí se bavit! Tuto větu říkám silně důrazně. Nesmí se bavit! Dokud se nebaví všichni. Kristus chce prožít novou Golgathu, my se chceme smát, radovat, bavit. Ovšem smutkem ve verši nerozplácem veselé.

Smát se dnes, je smát se sám na vzdor sobě a sobě. Smát se je hřích. Že jsme nenalezli Boha, to je ten nejtěžší smutek a hřích. Neplakat — ale nesmát se. Ale být vážný, to je dnes být smutný.
K. M.

Katoličtí studenti, na stráž!

Zatím co posíláme poslední korekturu do tiskárny, shromažďují se v právnické fakultě davy vysokoškoláků. Budou protestovat proti tomu, co se stalo dne 24. listopadu v 16. roce republiky, kdy němečtí studenti k radosti svých profesorů a děkanů obsadili staroslavné Karolinum, lili na české studenty vařící vodu, házeli otevřené nože, demolovali knihovnu a zahrnovali každého, kdo nesouhlasil s jejich barbarstvím, sprostými nadávkami. — Katolické studentstvo připojuje se v jedné mase k těm studentům, kteří chtějí, aby bylo dáno každému, co mu patří, aby starobylé insignie byly vráceny do českých rukou a aby byly respektovány československé zákony. Katoličtí studenti nesouhlasí s násilím a výtržnostmi,

kteří se udály na té či oné straně, nesouhlasí s demolováním Karolina, ani s vytlučením oken Osvobozeného divadla, Mánesa, Radiožurnálu, nesouhlasí s tím, že luza využívá studentských demonstrací k řádění. Katoličtí studenti byli první, kteří svou deputací vyjednávali o smírné vyřešení sporu, avšak v mezích zákona, bez ústupků a podmínek, což se nehodilo rozvášněným německým studentům. Při žádné příležitosti se katoličtí akademici nedali strhnouti k ukvapeným násilnostem. Nejde o pouhé insignie naší almae matris, nýbrž o respektování národní a státní suverenity.

Katoličtí studenti, na stráž!

cm

K vánocům knihy Edice Jitra.

Při vánočním nákupu krásných knih doporučujeme Vám hodnotné knihy naší Edice:

Dominik Pecka:

Svatí a lidé

za 5·60 Kč, na imitaci jpanu za 15·— Kč.

Miloš Krejza:

Gotické květy

básně, za 8·— Kč.

Baroko pět statí
o baroku

za Kč 14·— pro studenty, za Kč 17·— pro nestudenty.

Knihy expeduje Edice Jitra, Praha II., Spálená 15.

Vyšlo 1. prosince 1934. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Alexej Jaroš. — Užívání novinových známek povoleno ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze pod č. 264.300-VII, ze dne 29. listopadu 1929.

raport

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí
katolického studentstva čsl. • V Praze v prosinci 1934 • č.

4

K sociálním poměrům mladé inteligence

Zástupci katolického studentstva (předseda ÚKSČs., předseda Č. L. A. a předseda K. L. A.) navštívili ministra inž. Dostálka a ministra dra Šrámka a intervenovali u nich v záležitostech sociálních poměrů mladé inteligence. Ministr inž. Dostálek, jehož navštívila delegace dne 27. října, přislíbil svou podporu v případě, že se otázka t. zv. aspirantského zákona bude znovu projednávat v ministerské radě a dále přislíbil podporu požadavků studované mládeže, týkajících se započtení vojenské presenční služby do úředního postupu a do pense. Jak sdělil, jest v kompetentních kruzích vyslovováno přesvědčení, že presenční vojenská služba bude započtena toliko do pensijních let. Dne 20. listopadu t. r. přijal zástupce Ústředí a K. L. A. pan ministr dr. Šrámek, jemuž byla odevzdána zároveň resoluce, přijatá všemi akademickými spolky katolického studentstva v Praze, již uveřejňujeme na jiném místě. Pan ministr probral podrobně veškeré požadavky v resoluci naznačené, naznačil značné obtíže, spojené se zákonnou úpravou důležitých problémů dneška, odpověděl na všechny dotazy a návrhy členů delegace a přislíbil podporu všech požadavků. Naznačil, že po protestních schůzích a intervencích, směřujících proti aspirantskému nařízení, jest pravděpodobné, že dojde ke zrušení tohoto opatření. Proto členové delegace se vyslovili pro rozumnou novelisaci tohoto zákona, tak, aby novelisace odstranila nespravedlnost, aspirantským nařízením zapříčiněnou, v případě, že by po zrušení tohoto nařízení nemělo dojít k žádnému řešení tohoto ožehavého problému. Tato obava, vzhledem k velmi svízelné situaci státních financí, jest dosti opod-

statněna a na druhé straně nutno zase uznati, že přes nepříznivé tendence vládního nařízení číslo 170/1934 jest kù př. již v oboru středního školství značné procento aspirantů, kteří mají plat kolem 900 až 1000 Kč. Spravedlivá novelisace byla by tedy více na místě, než zrušení a eventuelní pak neřešení této otázky. Zástupce Ústředí pak upozornil dále pana ministra na nespravedlnost, která jest páchána na katolickém studentstvu ve věci Strakovy akademie a naznačil, že katolické studentstvo v dohledné době zahájí o své právo nový boj. Pan ministr přislíbil, že v dohledné době bude se snažiti, aby Ústředí dostalo se pěti místností v budově Strakovy akademie, neboť v tom smyslu již v ministerské radě bylo jednáno. Předběžně bylo též pojednáno o podpoře příslušných ministerstev na uspořádání mezinárodního kongresu Pax Romany. Jeho Magnificence dr. Drachovský, rektor university Karlovy, sdělil Ústředí katolického studentstva na základě připsu, jež mu ÚKSČs. zaslalo o výsledcích statistického šetření nezaměstnanosti mladé inteligence, aby samo provedlo šetření nezaměstnanosti inteligence v našich řadách. Jak známo, doporučil rektor Karlovy university zástupcům katolického studentstva, kteří ho osobně navštívili, aby se obrátili na Státní statistický úřad a příslušná data pak odborně zpracovali. Statistický úřad však, jak bylo zjištěno, má po ruce jen skrovný materiál, neboť zjišťování nezaměstnanosti inteligence se dosud prováděla reprezentativně (ve 4 městech). Proto se obrátíme ve zvláštním dotazníku na naše sdružení, aby příslušné údaje, pokud jsou jim známy, zaslala sociálnímu odboru ÚKSČs.

Resoluce katolických spolků akademických o sociálních požadavcích studentstva.

Kritické poměry hospodářské, doléhající tak těžce na nezaměstnanou inteligenci, nás nutí, abychom se v zájmu národa a státu dožadovali pro ni sociální spravedlnosti.

Jako prostředek k zařazení inteligence do pracovního procesu žádáme:

1. Zrušení vládního ustanovení z roku 1931 a všech dalších ustanovení o nepřijímání mladých sil do státních služeb.
2. Zrušení půlletého neobsazování uprázdněných a desetiprocentního omezení systemisovaných míst.
3. Zrušení vládního nařízení č. 170/34 Sb. z. a n. o přijímání, služebních a platových poměrech t. zv. aspirantů a zavedení pravidelného přijímání a ustanovování úřednických, řádně placených čekatelů.
4. Propuštění všech nekvalifikovaných, pensionování přestárých a přesloužilců a jejich nahrazení mladými.
5. Propuštění vdaných žen, jichž muži mají dostatečný příjem.
6. Propuštění cizinců a zvýšení revise zaměstnání jejich ve službách soukromých a kontrolu jejich pracovních povolení.
7. Zákonné omezení zaměstnání pensivistů, majících dostatečnou pensii.
8. Zákon proti kumulaci zaměstnání a větší zdanění vícenásobných příjmů.
9. Započítání presenční vojenské služby do postupu a do pense.
10. Zavedení seznamů nezaměstnané inteligence, státních zprostředkovatelů, zaměstnání a zvýšení akce a dotací pro pomoc nezaměstnané inteligenci.
11. Snížení služební doby o 4 roky a snížení věkové hranice na 56 let.
12. Změnu platového systému v tom smyslu, aby bylo umožněno pozdě zaměstnaným mladým dříve zakládati rodinu.

Mikulášský dar katolického studentstva

Sbírka Mikulášský dar byla založena pro nás, katolické studentstvo, zvěčněným arcipastýřem blahé paměti drem A. C. Stojanem, a je podnes — bohužel — jen jedinou finanční základnou našich stud. organizací. Na úspěchu provádění této akce závisí činnost všech našich složek. Bez Mikulášského daru nemohli bychom vydávat jediný časopis katol. studentstva »Jitro«, ani knihy vhodné pro katolického studenta. Bez Mikulášského daru nemohli bychom poskytovat podpory našim sociálně slabším kolegům, ba nemohli bychom ani udržovat styk s našimi organizacemi, což by znamenalo úplný rozklad v našem hnutí. Toho, kolegové, nejenom nemůže chtít žádný poctivě smýšlející katolík, ale musíme se proti tomu také co nejrůzněji postavit.

Bylo by laciné, žádati na katol. studentu, aby byl ostatním vzorem a dokonce snad i jejich vůdcem, ale při tom nepodpořit jeho snažení také podporou hmotnou. To ovšem si nechtějí uvědomiti mnozí katolíci, kteří tak často na nás útočí!

A proto obracíme se na vás, kolegové, ve jménu vaší věci, abyste tentokrát vynaložili veškeré své úsilí ke zdaru naší akce. Obracíme se na vás v době, kdy se všichni připravujeme na své mimořádné úkoly — spolupořádání I. sjezdu čsl. katolíků a mezinárodního kongresu »Pax Romana«.

Zdar Stojanovy akce Mikulášského daru musí nám v prvé řadě ležeti na srdci.

Proto neostýchejte se a konejte sbírky v kostelích, jděte s pokladničkami mezi věřící, dají vám rádi — je to pro studenty.

Porádejte přednášky a divadla. Poproste o příspěvek své známé. Získávejte si příznivce. Vykonaťe tím kus dobré práce pro sebe, pro své bližní — kolegy.

Dotazy a příspěvky přijímá Ústředí katol. studentstva čsl. v Praze, číslo poštovní spořitelny č. 206.270.

H. Tetzeli,
předseda org. odboru.

Dívčím Sdružením!

Ve všech SSS je letos živěji než jindy. Co dělají SSSd? Jaký máte program a jak jej dodržujete? Je nás málo, dívky, a máme velké úkoly. Myslíte na náš letošní sjezd? Víte něco o letním táboře,

který chystáme? Co jste udělaly pro akci Mikulášského daru? Podávejte pravidelné zprávy o sobě do Ústředí, ne proto, aby se vaše SSSd blýsklo v »Jitře«, ale abychom my všichni vě-

děli, co děláte. Jak pracují vaše kroužky? Jaká je vaše charitativní činnost? Kolika dětem jste opatřily z výtěžku svých podniků denně mléko, nebo obuv?

Neomezujte členství jen na kláštery a žačky kláš. škol. Mravní a nábož. výchovy je třeba ještě víc dívkám ze světských ústavů. Buďte apoštolkami, přitáhněte je k sobě, je jich tolik v gymnasiích, obchod. akademiích, průmyslových školách, světských učitelských ústavech, jen je třeba je najít, povědět jim o SSSd a pustit je také k práci. Zachycujte zájem kroužky, přednáškami, výlety a exkursemi. Nezapomínejte ani na sport (gymnastika, rytmika), všechno je dobré a důležité.

Najdete ve svém okolí ještě víc podnětů k čin-

nosti, jen myslíte a zkoušejte. Jmenuji ještě dětské besídky. Nemyslete, že to byl také úkol váš, studentek? Zřizujte proto besídky tam, kde dosud nejsou a pomáhejte tam, kde jsou. Neodmítnou vaší pomoci. Soutěžte v dobrém a krásném, to je správná a zdravá soutěž. Která z vás má dobrý nápad, co by mohlo SSSd dělat, napište o tom do Jitra. Prosím i vás, milí kolegové, neomezujte se jen na kritiku naší činnosti, ale poradte a povězte nám o nových úkolech pro SSSd. Ať je katol. studentstvo na světě opravdu vidět a ať je jeho vliv znát v řádu světa. A vy, dívky, pište o sobě, pište si o referentku do Ústředí, hýbejte se, pracujte!

Žehnej vám Bůh.

Marie Hartlová, předs. dívčí sekce.

Příprava studentstva na celostátní sjezd katolíků

K pracovní konferenci 7.-10. prosince v Hradci Králové.

Celostátní sjezd katolíků se stane mezníkem katolického života v našem státě. Jde o budoucnost československého katolicismu. Velký úkol připadne mládeži. Československý episkopát ve své výzvě ke katolickému lidu volá s obzvláštní láskou a důtklivostí k účasti na sjezdu všechnu mládež, poněvadž sjezd bude prosbou za mír a řád, jenž je předpokladem pro budoucnost mládeže. Studentstvo pochopilo velký význam sjezdu a chce práci k zdu celostátního sjezdu věnovati své nejlepší síly.

Studentstvo a mládež ukáže svou velkou účastí na sjezdu, že jí záleží na tom, aby se český nárok vrátil k Bohu, a aby budoucnost národa byla zabezpečena. Propagace bude účinným prostředkem, jímž by byla získána všechna katolická mládež pro práci a k účasti na sjezdu.

Královéhradecké sociální studentské sdružení a Ústředí katolického studentstva čl. uspořádají ve dnech 7.—9. prosince t. r. pracovní konferenci, sloužící k propagaci účasti mládeže diecése královéhradecké na celostátním sjezdu katolíků. Protektorát sjezdu přijal J. Exc. ndp. dr. Mořic Pícha, biskup královéhradecký. V čestném výboru zasedají vynikající osobnosti diecése. K sjezdu je zvána všechna katolická mládež, studentské spolky středoškolské, bohoslovecké i akademické, Sdružení katolické mládeže, Mariánské družiny, studujících, jinochů a dívek, studentských odborů Orla. Program je upraven tak, aby vyhověl všem účastníkům: V pátek 7. pro-

since 1934: O půl 20. h. slavnostní akademie v sále Boromea. V sobotu 8. prosince: O půl 8. h. mše sv. a společné sv. přijímání účastníků v kapli Boromea. O půl 10. h. zahájení pracovní konference ve velkém sále Adalbertina. Slavnostní proslov J. Exc. Dra J. J. Rückla, předsedy Pax Romany a Přípravného výboru celostátního sjezdu katolíků. Dr. J. Cickler: »Návrat k prameňom.« Dr. M. Hořina: »Co očekává katolická mládež a studentstvo od celostátního sjezdu katolíků.« Projevy hostů. O ¾12. hod. zahájení výstavy »Kniha katolického inteligenta«. O 14. hod. proslov duchovního rádce SSS Msgr. Černého. Dr. Hrnčíř: »Význam mezinárodního kongresu Pax Romany.« František Kolman: »Příprava katolického studentstva na celostátní sjezd.« O ½19. hod. sv. požehnání v kapli Boromea. V neděli 9. prosince: O 8. hod. mše sv. v kapli Boromea. Slouží protektor konference J. Exc. ndp. biskup Dr. Mořic Pícha. O 10. hod.: Dr. J. Konečný: »O tomistické filosofii.« Dr. R. Kalhous: »Ideové proudy mladé Evropy.« O půl 14. hod. referáty zástupců studentů, SKM, Mariánských družin studentů a jinochů, orelských odborů mládeže, debaty, dotazy. O 17. hod. tradiční studentská mikulášská zábava. Informace a přihlášky na noclehy a stravu přijímá Sociální student. sdružení v Hradci Králové, Boromeum. Katolíčtí studenti, přijďte na pracovní konferenci do Hradce Král.! V ráci konference bude zasedat přípravný výbor kongresu Pax Romany. cm.

Zprávy z našich organizací

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ. Letošní vývojová linie ČLA je ve znamení zintenzivnění práce po všech stránkách. Externí činnost jeví se v pořádání veřejných přednášek, z nichž zasluhuje zmínky večer Českého baroka vynikajícího odborníka inž. Viléma Bitnara. Mimořádný úspěch měla přednáška divisního generála Klecandy, který přednášel o svých zkušenostech v Kolumbii. Interní činnost projevuje se v kroužcích a rekolekcích. Poučný je řečnický kurs zemského přisedícího Fr. Zelenky. Theologický kroužek zahájí činnost co nejdříve pod vedením dra Urbana a debatní za vedení dra Hořiny. V posledních dnech obrací se zájem členů ČLA k volbám do fakulturních spolků, zvláště Všehrdu a spolku mediků. Katoličtí akademici vystoupí společně pod jménem Centra katolických právníků a mediků. — *vk.*

LIGA ČSL. AKADEMICEK měla několik schůzí výborových a dvě členské. Na první členské mluvil P. Klement, na druhé pí. odb. učitelka Budělovská. P. Klement dal povzbuzení k další práci a vyzdvihl úkol jíti s Kristem do světa. Pí. odb. učitelka Budělovská vyložila počátek a význam mezinárodního hnutí katolických žen. Blízkému styku členek přispívají letošní kroužky: konverzační (franc. a něm.), apologetický a Katolické akce a zvláště kurs gymnastiky. Gymnastika je každou středu o půl 7. hod. večer v tělocvičně sv. Anny. Příští členská schůze Ligy bude 4. prosince. — *mh.*

SSKA BRATISLAVA dňa 16. nov. t. r. konal SSKA tretiu členskú schôdzu s prednáškou dra Emila Bugára na téma: »Hospodárske polozenie Slovenska a naše hnutie.« Členovia SSKA, predseda JUC. Ján Novák a kolega Rudolf Jurčacko prednášali dňa 18. nov. t. r. v Krakovanech nad Váhom a dňa 24.—25. nov. v Trebaticiach pri Piešťanoch vo Veselom n. Váh. na téma: »Akademická mládež a její missia na katolíckom slovenskom vonkove.« Dňa 30. nov. t. r. koná SSKA v Bratislave svoje V. valné zhromaždenie. Prítomní budú ministr m. sl. dr. Martin Mičura, senátor dr. Pavel Žižka, J. M. kanovník Cvinček, vdp. probošt Medvedský, spisovateľ Gašpar a iní. Za Ústredí katolíckeho študentstva čl. prehovori tajomník ÚKSCs Fr. Kolman. — *MUC. Miloš Božek, tajomník SSKA.*

SSSd PRAHA. Od začátku správního roku konalo sdružení 6 výborových schůzí, 4 členské a valnou hromadu. Na schůzích přednášel p. prof. Novák o encyklice »o-ismech«. Sdružení se rozhodlo zřídit vlastní knihovnu, ve které máme již několik svazků. Ze zábavných podniků pořádalo se filmové představení »Na Sv. Kopečku«. 1. prosince má sdružení mikulášskou zábavu v sále na Kampě. Sociální činnost: členky uspořádají vánoční nadílku chudým dětem na periferii. — *Her.*

SSSm V PRAZE konalo 11. listopadu t. r. svou XI. řádnou valnou hromadu. Po zahájení promluvil předseda ÚKSCs JUC. Alexej Jaroš. Po zprávách funkcionářů byl zvolen nový výbor v čele s kolegou JUS. Karlem Dufkem. Za SSSd

Praha XII. a Dívčí sekci ÚKSCs promluvila kol. Raisichová a za SKM p. Brožka a p. Sova. —

-erva-

SSSd ČES. BUDĚJOVICE pořádalo od prázdnin dvě členské schůze. V první věnována vzpomínka sv. Václavu, v druhé oslavě 28. října. Vzpomenuto též 100. výročí Národní hymny »Kde domov můj?« a »Hej, Slované!«. SSSd se zúčastnilo divadla SSSm a společné gratulace J. Exc. ndp. biskupovi Š. Bártovi. Členky účinkovaly na akademii, konané na oslavu 70. narozenin J. Exc. 11. t. m. pořádalo SSS akademii na oslavu 15letého trvání. Na akademii promluvil vdp. rektor Reban a pí učit. Daňhová. — *h.*

SSSm ČES. BUDĚJOVICE zahájilo po valné hromadě rušnou činnost. Pořádá přednášky, z nichž zasluhuje zmínky cyklus profesora dra Roubala na téma: »Vznik světa«. 27. října na schůzi vzpomněl kol. předseda významu katolických kněží-buditelů pro národ. Dne 14. října pořádalo sdružení velký divadelní večer. Při večírku účinkovala vlastní studentská kapela. — Sdružení má sportovní odbor, z něhož zvláště pingpongový kroužek má se čile k životu. Zmínky zasluhuje spolupráce sdružení s SSSd, SKM a jinými katolickými spolky. — *Milimovský.*

SSS DVŮR KRÁLOVÉ N. LAB. hlásí se k práci za vedení vdp. profesora Komárka. 11. listopadu navštívil sdružení tajemník ÚKSCs, který pobídl členy k činnosti. Dne 6. listopadu byla svolána členská schůze, na níž byl zvolen nový výbor v čele s předsedou kolegou Frant. Pařezem, jednatelem Břetisl. Štormem a pokladníkem kol. Flečkem. »Jitra« odebrá 38 studentů a studentek, což je oproti loňsku zisk o 8. Členů bylo získáno 30. Působením vdp. Komárka bude sdružení rozšířeno a založeno oddělení pro mladší studenty.

SSSm PLZEŇ. Sdružení se zúčastnilo početnou delegací valné hromady na Velehradě a Hlinkových oslav v Ružomberoku. Delegace byla přijata též J. M. Andrejem Hlinkou, s kterým projednala přednášku, o jejímž úspěchu jsme již psali v minulých číslech »Jitra«. Sluší podotknouti, že přednášky se zúčastnilo 5.000 osob, tolik snad velká dvorana Měšťanské besedy od dob popřevratových ještě neviděla. Z výtěžku této přednášky byly poskytnuty sociálně slabším kolegům značné podpory a některým předplaceny katolické časopisy. Na plzeňské kostely bylo pamatováno rovněž větším obnosem. Dalším podnikem byly exercicie a exkurse na osobní nádraží. Zřízen byl ping-pong s laskavým svolením našeho milého duchovního rádce vdp. arciděkana Havelky, který nám dal k dispozici své místnosti a skvělou knihovnu. Byla otevřena naše klubovna, v níž jest členstvu přístupná spolková knihovna, šachy, ping-pong a jiné společenské hry. Jako loňského roku, i letos je vyhrazena eucharistickému kroužku jedna z přednáškových schůzí v měsíci. Připravuje se řada přednášek pro veřejnost a rozsáhlá akce Mikulášského daru. — *-on-*

O S T A T N Í Z P R Á V Y P Ř Í Š T Ě !

A NOS LECTEURS DE L'ÉTRANGER.

Animée du désir de faire connaître à nos amis de l'étranger l'activité du mouvement étudiantin et catholique de notre pays, la Fédération des Étudiants Catholiques Tchécoslovaques se fait le plaisir d'ouvrir de nouveau cette rubrique en français. D'autre part, nous avons l'intention, de cette manière aussi, d'approfondir, et de raffermir les relations cordiales avec les étudiants catholiques de toutes les pays en mettant en pratique l'oeuvre de Pax Romana dans notre presse estudiant-

tine. Du fait que les Fédérations de Tchécoslovaquie étaient honorées d'organiser le prochain congrès de Pax Romana, le comité préparatoire qui s'est constitué à Prague ne manquera pas de mettre nos amis étrangers au courant des travaux préparatoires.

Inaugurant cette page internationale, notre Fédération tient de transmettre à tous nos amis à l'étranger des salutations dévouées.

Président de la Fédération.

Le congrès annuel de notre Fédération.

Les étudiants catholiques tchèques ont tenu le 30 juin et le 1 juillet 1934 à Velehrad leur XXIe congrès en même temps avec la »Slavia Catholica«, organisation des étudiants catholiques slaves. Les trois questions principales discutées au congrès sont: 1. Les conditions sociales défavorables dans lesquelles se trouvent nos jeunes intellectuels. 2. La formulation de nos exigences au point de vue de la culture intellectuelle. 3. La réorganisation de notre mouvement dans l'intention de l'Action Catholique et de l'Épiscopat tchécoslovaque. — La résolution de tous ces problèmes se fait en collaboration avec tous les étudiants slovaques.

Slavia Catholica.

Du 1er jusqu'au 3 juillet les étudiants catholiques slaves se sont réunis pour la première fois à Velehrad, centre du mouvement unioniste. Ceci a déterminé le caractère de tous les travaux de la conférence comme on le voit des rapports sur l'importance de l'unionisme au point de vue intellectuel et politique et sur l'avenir des Slaves.

La deuxième »Semaine académique« à Praha.

Par les soins des Dominicains fut organisée au début d'octobre la deuxième »Semaine académique« pour les étudiants et pour tous les intellectuels sans distinction de leur opinion religieuse. Chaque jour fut réservé à une question spéciale. Ces questions furent étudiées sous l'aspect de la philosophie de Saint Thomas d'Aquin. On a commencé par la conception de la nature humaine d'où on a passé à l'individualité, l'intuition, le contenu et la forme, l'autorité et on a fini par trois conférences

sur les fonctions sociales de l'état moderne. Cette »Semaine académique« a éveillé l'attention de tous les étudiants.

L'adresse des Archevêques et des Evêques tchécoslovaques à nos étudiants catholiques.

Les Archevêques et les Evêques de la Tchécoslovaquie réunis à Olomouc ont adressé à nos étudiants catholiques un appel, dans lequel ils les invitent à approfondir leur vie religieuse. Les étudiants doivent se préparer sérieusement pour leur rôle prochain qui consistera dans la marche en tête du peuple. Pour cela les étudiants doivent s'organiser dans les sections d'étudiants de l'»Apostolat de Saint Cyril et Méthode«. Toutes ces organisations d'étudiants seront soumises aux Fédérations des Étudiants catholiques de Praha et de Bratislava.

La préparation du Congrès de »Pax Romana«.

Le programme du congrès fut définitivement fixé et il fut approuvé par la conférence du Comité-Directeur de P. R. à Einsiedeln. L'ouverture solennelle aura lieu le 1er septembre à Praha. Les 2, 3 et 4 septembre seront consacrés aux conférences et aux réunions des différentes sections. Le thème général sur lequel porteront les rapports et les discussions est: L'homme nouveau dans les temps nouveaux. Le 3 septembre aura lieu le départ pour Olomouc en Moravie où il y aura réception par l'archevêque d'Olomouc. Le même jour encore on partira pour Bratislava capitale de la Slovaquie. Là continueront les travaux dans les commissions. La clôture du congrès aura lieu à Bratislava le 8 septembre.

Secrétaire de presse.

?

Hádanky

Řídí Vojtěch Maňoušek, Svitávka
u Boskovic • Zúčastněte se soutěži!

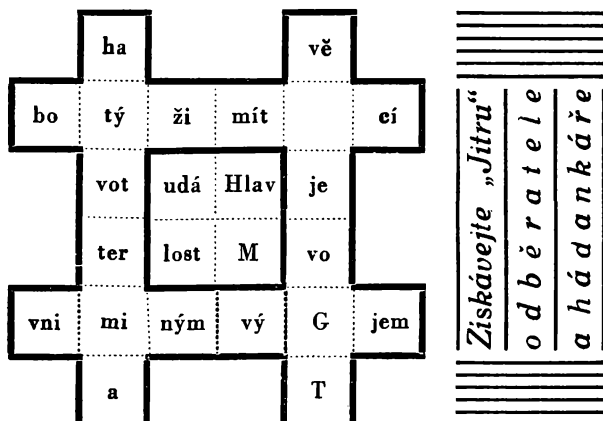
?

II. TURNAJ.

12. RÁČEK. — B. Štefková, Olomouc.

Lehounce jej každý pije,
pak se ráčkem přioděje.

13. KRÁL, PROCHÁZKA. — J. Odehnal, Tišnov.

14. VSUVKA. — P. red. — Šerif.

V demonstraci dělnickou
římskou šestku dejte,
s celkem se pak, příteli,
dlouho nehledejte...

15. ZÁHADNÝ NÁPIS. — K. M., Praha.

BR A Č, EBRO,
V L A S T Ě Ž E N E B L A T Y

16. DOPLŇOVAČKA S TAJ. — A. Kommers, K. H.

×	?	×	×	×	×	ovocný strom
×	?	×	×	×		ženské jméno
×	?	×	×			letí vzduchem
×	?	×				české město

(V tajence český malíř.)

17. PŘESMYČKA HISTORICKÁ. — F. Matěj,
Kroměříž.

B r a t r D e n p e l

18. RÁČ. SLOUČENKA. — V. K. — M. Galušková,
Řepčín.

Správně měsíc, spojka,
v ráčku koryš, zbraň, slabika.
Celek: pohádkový zjev.

19. POSTUPOVKA. — A. Kuls, Třebíč.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

1—3 ženské jméno; 2—4 násep; 3—5 turecké
křestní jméno; 4—6 ryba; 5—7 obrácené zájmeno;
6—8 část hlavy; 7—9 střed souměrnosti; 8—10 za-
hrada; 9—11 ženské jméno; 10—12 působí radost;
11—12 plošná míra.

20. DARWINKA. — F. Sečkář, Strážnice.

Nikdo víc to nedovede,
jenom hádankář,
udělati z léta zimu:
To je přece špás!

LISTÁRNA. Řešení z I. turnaje (č. 1—2) za-
slalo do 18. listopadu 30 hádankářů a hádanká-
řek. Je to lepší účast než loni, ale nejsem plně
spokojen. Je-li 30 řešitelů, může jich být v II.
turnaji 60... A stejně tak s příspěvků, aby byl
výběr hodnotných prací! Jistě, že při takovém
počtu nám pan technický red. popřeje více místa,
oč tolik žádáte. Je tedy vše na vás... — **K. Jurák:**
Vánoční směr přijde do 5. č. jako soutěž. Těší
mě vaše účast a tak hodnotné příspěvky. Pozdrav.
— **A. Chladil:** Uveř. po nečem. Řešení dobré. —
M. Galušková: Což kolegyně T. W.? — **J. Čichoň:**
Řešení z č. 10. min. roč. platí stejně jako druhým.
Odměna bude zaslána. Pošlete zase nějaké pří-
spěvky a přiveďte k rubrice jiné! — **Srdečně ví-
tám nové hádankáře:** K. Lisu, B. Koláře, J. Jelín-
ka, V. Stehlíka, B. Tomana, F. Sluku, F. Šemí-
ka, J. Cahlíka, F. Voitha, F. Kusalu, J. Hálu, V.
Bukvu, B. Fučíka, T. Šobáně, A. Bahenskou,
»Šerifa« (plné jméno?), F. Matěje, K. Hrabala,
J. Havrana, A. Kommerse, K. Müllera; zaslali
vesměs dobrá a pečlivá řešení, také skoro všichni
příspěvky, takže i při povolení více místa nedošlo
na uveřejnění všem. Nahradíme příště, jen vy-
trvejte jak v řešení, tak příspěvcích! — **Sta há-
dankářů a hádankářek** bylo v minulých ročnících
»Jitru« činný. Většina rubriku opustila a — no-
vých přichází málo. — **Líbí se mi otevřená a**
upřímná slova v dopisech, jako F. Geršla: Bylo

by záhodno rubriku rozšířit na 2. stranu!... ne-
objevila křížovku, koníček, kr. procházka. (Bude
vyhověno, přesmyčky omezíme. Místa mám málo,
nemohu tedy jednotlivci uveřejňovati v čísle
3—5 hádanek nebo více. Až budou dvě strany,
pak...) — **J. Odehnal:** Rád uveřejním. Pozdrav
všem hádankářům z Tiš. — **B. Štefková:** Některé
hádanek by pomlky vyburcovaly, jiní spí dál!
V uveřejnění hádanek se podřídím přáním větši-
ny. Ostatní se zařídí, tipování bodů, atd. Záleží
mi na spokojenosti hádankářské obce! — **K. Müll-
er:** Ano, počet hád. k vyřešení stanovíme, rovněž
se zařídí soutěže k povzbuzení. — **J. Stehlík:** Máte
pravdu; hádankáři z Moravy mají citelnou pře-
vahu! Rubrika nesmí zahynout, naopak doufám
v takové přírůstky, že hádankářská pošta bude
chodit denně v desítkách! Zdravím všechny, přeji
štedrého sv. Mikuláše a ještě radostnější, po-
žehnané svátky Božského Dítka po Štědrém ve-
čeru... Váš Vojt. Maňoušek.

Výsledky I. turnaje v č. 5.! Do 15. prosince
možno zaslat řešení.

Řešení z II. turnaje, na něž vypisujeme odměnu
pro každého hádankáře, který získá jednoho odbě-
ratele »Jitru« a zašle aspoň jednu třetinu roz-
luštěných hádanek, zašlete do 16. ledna. Zároveň
s řešením soutěže v č. 5. Na to máte čas; luštěte
přísně a získávejte odběratele a hádankáře!
Z I. turnaje budou odměněni všichni!

5

nitro

jitrO časopis katolického studentstva čsl.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Administrace: Praha II., Spálená ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitelny 206.271. ● Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.-, na rok Kč 12.-, pro nestudenty na rok Kč 25.-. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“. Uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

---

raport organizační příloha „Jitra“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“ (raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

5. čísla: Misionáři píší studentstvu. ● Prof. M. Dvořák: Dílo Otakara Březiny. ● Vilém Bitnar: Případ Jana Hulakovského. ● Studentské snímky. ● Texty. ● O. J. Mastyl'ak C. Ss. R.: Víra. ● Kultura. ● Pro sjednocení Slovanstva. ● Dopisy. ● Raport č. 5. ●

---

zprávy dopisovatelům:

O. Ch. L. Říká se tomu příběh kalendářový.

J. K. Pocity a stavy jaksi příliš všeobecné.

V. H. Pěstujete poklidný genre, ale čtenáři asi ne.

J. F. Nejasné pojmy. Něco jiného je pokrokovost a něco jiného pokrokářství. Církev je pokroková. Ale nač to dokazovat tvrzením, že se umí přizpůsobit době a kdesi cosi. Báseň slabá.

A. Vaše povídka se končí stkvělou větou: Smál se všemu a pil svůj špiritus — a potom se utopil a ani nevylovili jeho tělo, tělo Kryštofa Málka, studenta, sedláka, hokynáře, opilce, rouhače — a nešťastníka. To je poučné. Podívejme se, čím vším může student být.

M. P. Prvním voláním ctižádosti spisovatelské jest naučiti se pravopisu. Vidíte, že jsem upřímný.

Prof. B. S. (St. Ch.) Když my v Jitru nemáme Dětský koutek.

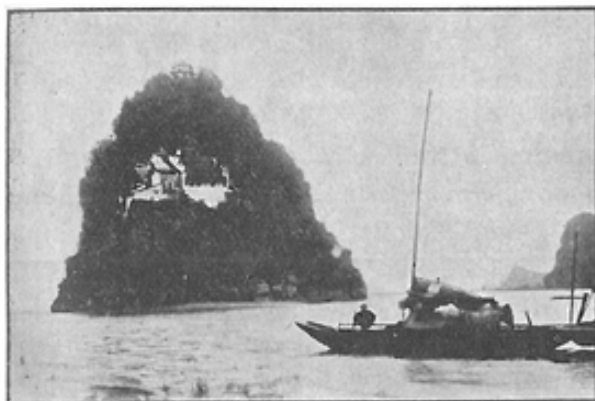
V. Z. Prózu až po Monologu.

F. U. Námět se mi líbí: přes libozvučnost slovenštiny formálně nedokonalé.

J. B. Neukazovat jen nevykoupenu stránku lidské přirozenosti. To si mohou dovolit jen velicí umělci. Zkuste něco jiného formou ne tak přetížnou metaforami. Mám ve vás naději.

Kukuk. Próza by budila dojem povrchnosti. Básně slabé.

Misionáři píší studentstvu od břehů Yangtzekiangu

Srdečný pozdrav všem milým studentům a čtenářům »Jitra«! Došlo mi právě 1. číslo 16. ročníku, po patnáct let dostávám a čtu váš časopis v daleké cizině; radostně vám blahopřeji k dosaženým úspěchům a přeji zvláště dokonalé splnění vašeho programu: »Pro Boha a pro vlast!«

Píši vám co přítel, krajan, misionář, z dálné Číny, kde žiji sám a sám, daleko od vlasti a všech svých drahých, »co kámen v moři hlubokém«, již čtrnáctý rok....

Dovolíte mi, abych vám napsal několik řádků o misijním povolání, o jeho vznešeném ideálu, který také patří do vašeho programu: »Pro Boha — a pro vlast!« P. D. Pecka psal v úvodním článku: *Ideál a fantasma*: »Ideál vede člověka k dokonalosti a zavazuje k činům. Kdyby ideály nelákaly a netáhly, k ničemu by nebyly...« Navazuje na tuto myšlenku, tvrdím, že misijní ideál jest povoláním k dokonalosti a k činům. Jak byli povoláni první misionáři, apoštolové? Pán jim prostě řekl: »Pojďte a následujte mne!« Z božských úst vytrysklo to slovo jako jiskra, která zažehla navždy jejich srdce a tolik srdcí apoštolských až dodnes, jako meč břitký, přetínající všechny svazky těla a krve, by apoštol byl volný a svobodný jedině pro dílo Boží. Bohužel zdá se, že v našem národě málokdo slyší tu výzvu, českých misionářů je tak málo. V jiných oborech, v umění, hudbě, průmyslu, sportu, vynikáme, jen v soutěži a v boji za duchovní statky zůstáváme za jinými pozadu. A český národ byl tak hluboce náboženský, předkové naši nadšeně kladli životy za své náboženské přesvědčení. Či snad dnes »lákaají a táhnou« pouze ideály, neb lépe fantasmata těla a hmoty? Kdo z vás bude mít dosti odvahy, pokory a odříkání, poslechne výzvy Božského Spasitele a co pravý skaut Království Božího bude jednou zpívat, někde daleko za mořem, u táborového ohně:

Hurá, kamarádi, co jsme měli rádi,
za tím až do konce půjdeme...

Přiložené dvě fotografie jsou jižní a severní strana známého ostrůvku, zvaného

»Malý sirotek« uprostřed Yangtzekiangu, právě proti městu Pengtseh, kde jest nyní moje působiště. Vidám ostrov skoro denně a občas tam na loďce zajíždím. Není ani píď rovné plochy, vše strmá, žulová skála; přesto jest na jižní, bambusem porostlé straně buddhistická, čtyřpatrová pagoda a na vrcholku jednopatrový letohrádek. Jediná cesta jest ve skále vytesané schodiště, velmi strmé, po obou stranách vroubené řetězy, jichž se nutno přidržovat. Ku

zladeným modlám Buddhy a Koang-ing putují ročně tisíce pohanů z dalekého okolí. Severní strana ostrova jest holá, strmá skála, bez stopy zeleně. Vpředu vidíte typickou loďku rybáře na Yangtzekiangu. Veletok, široký v těchto krajích 3 km, se zúžuje mezi ostrovem a jižními skalnatými břehy jen na 1 a půl km a dosahuje v této soutěsce ohromné hloubky 120 m! Ač se zdá hladina na pohled klidná, přec vody Yangtze zde víří a hučí a do těch dravých proudů a protiproudů se loďky neodvažují, zvláště za bouřlivého počasí. Na severní straně jsou pouhé mělčiny a ploché břehy, naplaveniny. U paty ostrova vidíte stopy, kam dosahuje voda za letních povodní, rozdíl s hladinou za zimních měsíců jest 8—10 m. Často žasnu a obdivuji majestát tohoto veletoku, patře do jeho hnědých vln; v jeho poříčí žije 200,000.000 lidí!

Ostrov »Malý sirotek« mi připadá jako symbol celé Číny, jako dvě odlišné tváře této záhadné země... Pohled na krásnou, usměvavou jednu stranu nedává tušiti opačný, divý a rozervaný vzhled strany druhé. Tak ta Čína. Tisíciletí trvajících kultura nejpočetnějšího národa světa, který svou vytrvalostí a houževnatostí vytvořil podivuhodná díla a dospěl k jemně vypěstěné vzdělanosti a literatuře. V těžké zemi však a na všech místech se setkáváte, hledíte v tvář jiné Číně, té Číně divoké, sverepé, neúprosné, zemi utrpení, hlubinám bídy, útesům tvrdosti a pýchy. Tento ostrov jako by znázorňoval celou Čínu v dějinách i v kultuře, v její tvořivé síle i ničivé moci. Tato dvojí tvář Číny jest vlastně tváří lidstva samého.

Josef Zeman, misionář.

List z Indie

Mnoho díky za váš časopis »Jitro«, který mi měsíčně zasíláte. Věřte mi, že se vždy těším na konec měsíce, kdy obyčejně dostanu »Jitro«. Pamatuji se dobře, jak v roce 1920 mne jeden profesor na jistém gymnasiu chytil, když jsem četl s jiným studentem »Jitro« a jak mne vyhnal ze třídy a nazval mne »kněžským psem«. »Vozil« se po mne dosti pro mé přesvědčení, ale chvála Bohu, já jsem svého cíle dosáhl a doufám, že budu pracovat tak úsilovně pro spásu duší, jako on pracuje pro jejich zkázu — zakazoval nám jíti na mši svatou, že prý jen hlupáci věří takovým povídkám atd. On jest dnes mocným člověkem — ředitelem gymnasia a já jsem misionářem v Indii a mohu říci, že »Jitro« má též velkou zásluhu o mé povolání. Myslíval jsem si často — když takový člověk pracuje tak úsilovně proti Bohu, proč já bych nepracoval pro Boha. »Jitro« jest skutečně časopis, který má za úlohu poučiti a povzbuditi naše české, katolické studentstvo, a tomuto úkolu se »Jitro« skutečně snaží co nejlépe vyhověti. My zde v Indii máme též studentské časopisy, ačkoliv jen v počátcích. Velice mne těší zájem »Jitra« o misie. Snad by vás potěšilo věděti, že zde v provincii Penang a Colombo

(Jižní Indie, Ceylon, Birma, Malayský poloostrov, Čína a Filipínské ostrovy) jest asi 20 Školských bratří z Československa. Někteří učí na středních školách, které náležejí anglické provincii Školských bratří a asi 12 se jich připravuje v Colombu na Ceyloně na státní zkoušky Londýnské university. Právě před měsícem přijeli 3 z Prahy. Většina z nás studovala ve Francii a Anglii. Mnoho Školských bratří z Československa působí ve Svaté zemi, Egyptě, ano i v Jižní Americe. Zde v Mandalayi jsme 2 z Čech. V koleji sv. Pavla máme 1720 studentů a v koleji sv. Petra 560 studentů, kteří se připravují na universitu. V koleji sv. Pavla jest asi 930 katolíků a sv. Petra asi 230. Mandalay jest Římem birmanského buddhismu. Jedna část města je vyhrazena jen pro kláštery, ve kterých žije okolo 12000 lenivých mnichů, které možno potkati všude v biografech, v tržnici, na kopané, při nočních zábavách atd. Vraždy a pračky jsou zcela obyčejnou věcí mezi nimi. Žaláře jsou plné mnichů. Město je musí denně živiti a birmanský buddhista by sám nejedl, jen aby mohl obětovati něco mnichům, neboť tak si zajisté získá nebe (ve kterém se stane ničím).

Právě dnes odpoledne jsem obdržel náš misijní časopis, ve kterém udávají počet Školských bratří misionářů. Z Československa jest jich 53 od roku 1923, tedy pěkný počátek. Působí v Indii, Číně, Egyptě, Jižní Americe, Turecku, Svaté zemi atd.

Promiňte laskavě moji chudou češtinu v tomto dopise. Jsem z Čech v cizině skoro 10 roků a mohu jen jednou aneb dvakráte do roka mluvit česky — což není mnoho.

Zůstávám v Kristu oddaný

Vincenc Maria Kozák F. S. C., misionář v Birmě (Indie).

Prof. Miloš Dvořák:

Dílo Otakara Březiny

I. Mezi všemi soudobými básnickými díly je dílo Otakara Březiny něco výjimečného: je to dílo, které se může stát základem celé básnické kultury. Je jistě málo básnických děl, o kterých bychom mohli říci něco podobného. Od té doby, co bylo dílo Otakara Březiny vytvořeno, bylo u nás jistě mnoho literárních reakcí, kratšího nebo delšího trvání, reakcí, směřujících více nebo méně proti dílu Březinovu, ale reakce vznikají a zanikají a dílo Březinovo zde zůstává. Když se rozhlédneme po soudobé básnické tvorbě, vidíme, jak celé nekonečné legie metafor vycházejí z díla Otakara Březiny, jak jsou z něho odvozeny. Každý z těch nových básníků si ovšem přizpůsobuje tvárné výboje Březinovy svým vlastním cílům a svým vlastním potřebám. Sám Březina říká, jak je tomu s dílem básnickým. Je to výrok, zaznamenaný v Demlově »Svědectví«: »Já nikdy nepřestávám psát z nedostatku inspirace. U mne je tomu, jako když zástupové lidu hrnou se z kostela a východ se zacpe, takže nikdo nemůže ven. A proti jedné myšlence povstanou sta jiných a řeknou: „Ty nemáš pravdu!“ A tyto myšlenky jedna za druhou musejí se odstřelit a nastane splendide *isolation* jako kolem nedobytného hradu. Ale ticho a mír trvají tak dlouho, dokud žije hradu pán. Potom přijdou nepřátelé a rozboří hrad — boří a dobývají ho za života pánova, anebo jej adaptují, sobě přizpůsobí, tu a tam něco poopraví, natrou jinou barvou, opraví střechu, doplní nějaký šindel.« — A jako je tomu s myšlenkami básníka, tak je tomu také s jeho výboji tvárnými; s jeho stylem, s jeho metaforami, které tvoří

tělo jeho myšlenky. Takový je život, jinak tomu ani býti nemůže. Přicházejí noví lidé, nové generace, každý chce žít po svém, ale každý život není dobrý, zdravý a vydatný, každé nové dílo není dílo dobré. To dobré dílo může se také porušit a pokazit. Ale přes všechny zhoubné vlivy, kterým je vystaveno, každé dobré dílo má největší naději na dlouhé trvání a je schopno nejdelšího vzdoru všem zubům času.

Je nemyslitelné, abych v tomto krátkém článku ukázal, čím je česká soudobá poesie poplatna Otakaru Březinovi. Na to by byla potřeba podrobné analýsy, která by jistě vyrostla na velmi vydatnou knihu, ale až se jednou budou psát dějiny českého básnického jazyka, bude nutno tento úkol podstoupiti a pak se ukáže, do jaké míry vyrůstá celá naše poesie z díla Otakara Březiny. Zde bych chtěl jen ukázat, co je tou nejvnitřnější pohnutkou Březinovy tvorby a jaký je jeho vztah ke katolicismu.

Tak zvaný moderní člověk si už zvykl s ničím se dlouho nezabývat, být se vším co nejdřív hotový. Člověk, který takto přistupuje k dílu Březinovu, může se dostat jen k té jeho nejsvrchnější slupce, ale dál ne. Knih, které dnes čekají na své zkonsumování ve vrstvách čtenářských, je taková spousta, že by ten národ musel být desetkrát početnější než je a ještě by na to nestačil. Knihy se pohlcují chvatně jedna za druhou, je to pro čtenáře jen chvilkový požitek a chvilkové vzrušení a je vyloučeno, aby z toho strašného zmatku všemožných hlasů mohlo něco pevného vyrůst, aby se z toho mohla utvářet nějaká stavba života. Má-li jednou vzniknouti skutečná kultura, bude nutno tyto záplavy potíštěného papíru důkladně redukovat a omezit se na to nejlepší a nejhodnotnější.

Aby kterékoliv básnické dílo mělo delší věk a delší trvání, na to nestačí jen umělecká virtuosita, která jest sice podmínkou dobrého díla, sama o sobě však nikdy nestačí. V takovém básnickém díle musí být uzavřena hlubší životní zkušenost, která ještě po staletích může být živým zdrojem pro člověka a může mu otvírat nové cesty poznání.

Bylo již mnohokrát řečeno, že základní životní zkušeností, z níž vyrůstá Březinovo dílo, je hluboký zážitek smrti. To není jen představa smrti nebo myšlenka na smrt, to je vpravdě zážitek smrti. Dnes jsou vydány všechny prvotiny Březinovy, které bylo možno sehnat, i s legračními studentskými veršičky a školními úlohami, ale všechny ty prvotiny nám jenom potvrzují, že je propastný rozdíl mezi nimi a vlastním básnickým dílem Březinovým. Jen tu a tam zvláštní teskná něha, která na nás zavane z některých veršů těchto prvotin, dává nám z veliké dálky pocítit něco z budoucího Otakara Březiny, ale to jsou jen slaboučké závany a není v nich ani potuchy po vlastní básnické a umělecké stavbě Březinově. Zde Březina prostě není *svůj*, zde jenom posluhuje cizím, hotovým básnickým formám.

Vlastní Otakar Březina se ukazuje teprve v básních, které začínají »Chválou samoty« a spadají do období »Tajemných dálek«, ale do této sbírky nebyly pojaty. Na těchto básních, zvláště na prvních dvou, je ještě trochu znáti, jak Březina překónával své realistické období, ale na první dotyk cítíme, že tyto verše jsou utvářeny z docela jiné hmoty než jeho prvotiny. Zde všude najednou cítíme hluboký spodní tón nějakého úderu, který zasáhl život Březinův. Ve svých prvotinách podobá se Březina člověku, který ještě může přebíhat s místa na místo, chvilku chodí, chvilku stojí, chvilku běží, zkrátka je to ještě čas, kdy se opasoval sám a chodil si, kam chtěl. Ale v těchto nových básních podobá se člověku, který se náhle zastavil a stojí. A to jest jeho postoj z »Tajemných Dálek«. Jak je charakteristické, že v těch několika básních, vzniklých těsně před »Tajemnými Dálkami« a v samých začátcích »Tajemných Dálek«, docela namátkou jsem našel čtyřikrát slovo »ztuhlý« nebo »utuhlý«:

»A vítr *utuhlý* znenáhla usínal« (Angelus večerní).
»Žal křech úzkostnou se *ztuhlým* vzduchem chvěl« (Zimní ráno).
»A v *ztuhlých* plochách vod se mrtvý zrcadlil« (Měsíc).
»Ke zčernalým a *ztuhlým* rtům nad spící zem
mdlá ocel blankytu se kladla zrcadlem« (Hodina modliteb).

Jak charakteristický je také výraz »ocel blankytu«, který vlastně znamená »ztuhlý blankyt«. A můžeme jít dále a hledat charakteristické výrazy pro tento postoj v »Tajemných Dálkách«:

»Nad mládí mrtvolou jsem *stanul* v zadumání« (Mrtvé mládí).
»A ticho se kouřilo z dálek, padalo s výší a příšerně slavné
dusilo kroky. Šeptem úcty třásl se hlas mé duše.« (Den výroční.)

Je to postoj, ve kterém uzrála Březinova samota. Po maturitě na telečské reálce žije Březina jakousi prodlouženou ozvěnou ještě v bývalém studentském kolektivu, jak se to zrcadlí v jeho korespondenci s Frant. Bauerem, a toto kamarádské kolektivum, opřené o Bauera, podporuje u Březiny jisté sarkastické rysy jeho projevů. Ale jak Březina roste, tato družnost se začíná stále víc a víc rozpadávat a z podzemí jeho vlastní bytosti začíná vyvstávat ta veliká samota »Tajemných Dálek«, která rychle uzrála pod úderem téměř současné smrti obou rodičů Březinových. Nemyslím, že by smrt rodičů byla bezprostřední příčinou Březinovy samoty, její kořeny tkví ještě hlouběji v básnickově bytosti, jak to vidíme v jeho korespondenci s Annou Pammrovou, ale smrt jeho rodičů jistě velmi uspíšila její uzrání.

Březina by mohl právem opakovat slova Michelangelova: »Čím jiní umírají, tím já musím žít.« Všechno, co bylo Březinovi odepřeno prožít na zemi, mění se u něho v hluboký zážitek smrti a z tohoto pocitu smrti vyrůstá u něho později nový, silnější, čistší a vyšší pocit života. Březinova samota není něco, co by si básník dělal sám, co by pocházelo se skryté zloby v jeho duši. Taková samota by se mohla jenom v sobě užírat, ale nikdy by se nemohla proměnit v onu neskonalou něhu a krásu, která vyzařuje z veršů »Tajemných Dálek«. V této samotě je pro Březinu básnické slovo jedinou vysvobozující mocí, která ji proměňuje nejprve v milosrdný a potom ve výjimečný úděl životní. Březinovi je básnická tvorba tou největší životní nutností, slovo je mu takovou nezbytností jako ptáku vzduch a rybě voda. A tu se musíme otázat: co leží na dně této strašné nutnosti básnické tvorby, co je tou její nejhlubší a nejvnitřnější pohnutkou? Vzpomínám si tu na tyto výrazné verše z básně »Lítost«:

»Mám v duši lítost zchudlého vládce nesmírných rozloh,
když unaven žitím slyší praskání klasů na úbočích niv:
chumáče stříbrných jehel, přesýpaných větrem,
třpytivá mračna bizarních hmyzů, usedlých na zvonivých stvolech,
večery unavené vůněmi, odpočívající na vinicích.«

Všechny literární příručky nám řeknou, že Otakar Březina byl básníkem symbolistou, že vyhledával symboly pro své myšlenky. Není možno říci neúplnější fráze o skutečném básnickém díle. Vzpomínám si, jak v literárním semináři jedné naší filosofické fakulty se ptal profesor posluchače: »Jak se jmenuje druhá sbírka Březinova?« Posluchač odpoví: »Svítání na Západě.« Profesor se táže dále: »Co je to ten „západ“?« Posluchač odpovídá: »Ten západ, to je smrt.« Druhého posluchače se zase zeptá: »Jaký je název třetí sbírky?« Posluchač na to: »Větry od Pólů.« — »A co jsou ty póly?« Posluchač odpovídá: »Ty póly, to je Bůh.« A podobně to pokračovalo dále. To jest primitivní a praktické zredukování Březiny pro potřeby školní, ale má to velmi málo společného s živým básnickým dílem. Skutečný symbol v umění vzniká

docela jinak, má svůj vlastní vzrůst a docela jiný smysl. Proč Otakar Březina, když řekne:

»Mám v duši lítost zchudlého vládce nesmírných rozloh,
když unaven žitím slyší praskání klasů na úbočích niv,«

proč se tím nespokojí a proč tu vidinu klasů na úbočích niv rozvádí dále a zpívá:

»chumáče stříbrných jehel, přesýpaných větrem,
třpytivá mračna bizarních hmyzů, usedlých na zvonivých stvolech?«

Je tu symbol nějaké jeho myšlenky, symbol, který má určitý a vymezený myšlenkový dosah? Každý vidí na první pohled, že ne. Březina tu dvakrát po sobě vyvolává představu nivy, která se vlní klasy. Jednou jako

»chumáče stříbrných jehel, přesýpaných větrem«

a po druhé jako

»třpytivá mračna bizarních hmyzů, usedlých na zvonivých stvolech«,

po každé poněkud v jiné podobě.

Tím skrytým důvodem, proč to básník dělá, je hluboká potřeba obnovit v sobě obraz té nivy, znovu jej prožít, znovu jej vytvořit. A to je vlastní podstatou Březinovy básnické tvorby: obnovit v sobě co básník viděl, co slyšel, čeho se dotkl, co poznal, co zakusil, to všechno obnovit v živém básnickém slově, v živém básnickém tvaru. Vidíme, jak se tu Březinovi podařilo zachytit tu největší hmotnou plnost své představy, co je tu dojmů zrakových, sluchových, hmatových, jak dává svému obrazu kovovou tíhu takovými výrazy jako »chumáče stříbrných jehel«, »zvonivé stvoly«, co je tam šustivých zvuků, jaká je to rozkoš smyslů! V těch verších cítíme přítomnost celých pokolení, zastupů lidí, kteří chodili těmi poli, dívali se na ně, naslouchali šustění klasů, sekli obilí, zdvihali snopy, a to není jenom v těchto verších, nýbrž v nesčetných jiných verších Březinových. V tom je právě výjimečná velikost jeho básnického díla. Právě umění, ve kterém je nejvíce hmoty a smyslů, je zároveň uměním nejspirituelnějším, a takové je umění Otakara Březiny.

Je-li v díle Březinově myšlenkový symbol, je to jenom pomůcka k dosažení toho vlastního smyslu jeho tvorby, obnovení světa v básníkově nitru, podání jeho tvářnosti, jak se mu jeví v nových zkušenostech a nových zážitcích. Charakteristická je první strofa básně »Lítost«:

»Mám v duši lítost spoutaného v loži,
když vítězné volání zvonů třese se s nejvyšší věže,
(oltáře k Božímu Tělu postavil s liliemi
a v stříbrných svícnech dal kvěsti chorobnému prosvítání plamenů v požárech slunce),
kroky davů když dusí se v zelených kobercích kvítí
a v zlomených rytmech třesou se z vonného rákosí s teplými výdechy vod,
pozdravení zahrad když svítí z věnců družiček
a díky života když plují plachtami vzdušnými slavně po vlnění dýmů
v chorál Tajemství Nejvyššího.«

To, co bychom mohli nazvat myšlenkovým symbolem, je na začátku strofy, to je obraz »spoutaného v loži«, ale ty ostatní verše jsou živé představy, nalité jako zralé ovoce opojnou šťavou básníkových zážitků.

Co je podstatou Březinovy básnické tvorby, to je podstatou skoro vši nové lyrické poesie. Všichni dnešní lyričtí básníci tvoří podobně, snaží se podat obnovený obraz světa, jak vyvstává právě v tom jejich tvůrčím okamžiku. Ale nikdo nedosahuje té úplnosti, celistvosti a dokonalosti, jakou máme ve verších Březinových, poněvadž nikdo z nich netvoří z takové nutnosti a nezbytnosti, jako Otakar Březina. Podle této nutnosti po-

známe právě pravého básníka. Jenom básník, pro kterého všechno umírá, má takovou hlubokou potřebu obnovit v sobě celý svět, a žádný básník to neudělal s takovou odvahou, jako Březina. Tak jako u některých zpěváků celé jejich tělo se proměňuje v rezonanční a vibrující hmotu jejich hlasu, takže i v gramofonové desce cítíme, že jejich hlas nevyhází jen z hrdla, nýbrž až z konečků jejich prstů, podobně i ve verších Březinových cítíme účast celého jeho těla, které se proměňuje v básnické slovo. Jeho básnická tvorba je smrtelným aktem, jehož dosah a závažnost si Březina stále víc uvědomuje. Proto mohl říci: »V mém díle jest cítit pot ustavičné agonie.« Všechno se v něm proměňuje v život jeho slova a to od básníka žádá jeho život vlastní.

V Březinově díle nejsou šablony, kterých básníci mechanicky užívají a přemísťují podle toho, jak se jim to hodí, jeho svět je v ustavičném tvůrčím okamžiku, v ustavičném vzniku.

»Hle, věků pohnutím, v němž jednou světy potápěly se
v hlubiny světa tohoto a bouří, která slove stvořením, se ztroskotávaly.«

A v tom tkví právě podstatný charakter celého díla Březinova: je to dílo, ve kterém není nic minulostního, ve kterém je ustavičná *přítomnost*. A udržovat tuto ustavičnou přítomnost vyžaduje od básníka nejvíce síly. V těch rozlehlých skladbách Březinových je v každé uzavřeno více živé energie nežli jinde v celém románě. Ten dlouhý jeho verš, to je v podstatě ta velká radost a rozkoš ze vzniku, kterou musí básník vyžít co nejhlouběji. Je to verš, který se chvěje zážitky všech jeho smyslů, rozvíňuje se jeho dechem, zdvihá se a klesá v rytmu jeho gesta, verš, kterým probíhá napětí jeho svalů, který je vyvažován celým tělem.¹⁾

Jsou v Březinovi básně, jako na př. Ranní modlitba, Apotheosa klasů, Dithyramb světů, které přímo nutkají k tomu, aby byly vyjádřeny tancem, tolik je v nich hybné energie.

Francouzský jezuita Jousse vydal knihu »Nová psychologie jazyka«, z níž vyšly některé ukázky ve Florianových Arších, jakož i Lefèvrova informativní studie o této knize. Zde Jousse, který v této věci není bez předchůdců, ukazuje, jak původem slova je gesto, které se přeneslo na dnešní artikulační ústrojí. Celý vnější svět, který se jakkoliv člověka dotýká, nutká ho docela podvědomě k tomu, aby na něj odpovídal, aby jej v sobě opakoval, aby v sobě jako herec sehrál zjev věcí a děje, s kterými se setkává, a ovocem tohoto podvědomého procesu je náš slovní výraz. Je málo básnických děl, které by nám tak silně potvrzovaly pravdivost těchto objevů, jako dílo Březinovo. Inspirace celé »Modlitby večerní« má vlastně tento psychický podklad. A na členění Březinova verše i na jeho metaforách by se dala velmi krásně demonstrovat mnohá tvrzení Jousseova. Podstata Březinovy básnické tvorby se hluboce shoduje s podstatou lidského jazyka. To jsou všechno vlastnosti, pro které by se Březinovo dílo mohlo stát základem celé epochy v poesii, jako se jím stalo dílo Baudelairovo. (Pokračování.)

¹⁾ Velmi charakteristické jsou tu verše z básně »Agonie touhy« v »Tajemných Dálkách«.

»Spí v nervech ruky mé tvarů vlnění příští
a síla, jež tká jim z předených páprsků šat.«

„Každý člověk přirozeně touží po vědění; ale co nám prospěje vědění,
nemáme-li bázně boží?“
Sv. Tomáš Kempenský.

Vilém Bitnar:

Případ Jana Hulakovského

K 100. narozeninám katolického publicisty.

Na případě pražského profesora náboženství, *Jana Evangelisty Hulakovského*, rád bych dnešní katolické mládeži ukázal nutnost a možnost srdečné spolupráce generací, současně žijících a tvořících v určitém dějinném úseku. Staletý průběh kulturního hnutí kteréhokoliv národa ukazuje takřka bez výjimky, že pokolení jinochů, vstupujících do života, obrací se proti názorům a metodám svých bezprostředních předchůdců, proti generaci otcovské. Zdá se, že je to psychologicky nutné k zdravému vývoji národního průboje. Mládež lépe poznává chyby a nedostatky svých otců, a není pochyby, ba je často žádoucí, aby ostrou kritikou a obrozením pracovních metod nastoupila cestu odlišnou.

Stejně konstantní je dějinný zjev, že mládež vracívá se skokem přes otcovskou generaci k svým dědům, k těm, kdož byli kdysi stejně od svých otců odmítáni a potíráni. Což je pochopitelné a psychologicky rovněž zdůvodněno. Vnuci a dědové spojují se z analogických důvodů proti prostředkující, vládnoucí vrstvě za účelem obrody vývojové taktiky.

Přirozeně to, co platí pro celý národ, sdílí s ním i generace uvědomělých katolíků. Bylo by pošetilé upíratí naší katolické mládeži právo kritiky a zápasu s generací starší, otcovskou, která již vykonala své životní dílo a vyžívá se tělesně i duševně. Avšak rozdíl mezi skupinami liberálními a katolickými tkví kořenně v okolnosti, že jisté hodnoty ideové i mravní jsou ve vývoji katolického hnutí konstantní, jsou věčné a neměnné. Nemožno si dobře představit, že by kterákoliv generace uvědomělých katolíků mohla se uchýlit od tradičně děděného žulového základu víry a mravnosti. Proto ono plus, kterým katolická mládež vítězívala v zápasech s otci, mohlo se týkat pouze vnějších forem a nikoliv vnitřní podstaty, pouze metody postupu a nikoliv novosti cíle.

Pod tímto zorným úhlem musí se vždy hodnotiti způsob tvoření té které generace, a pak i v zápase sebe ohnivějším najde mladší pokolení dosti důvodů, aby respektovalo určité klady práce svých otců. Jsme přece katolíky a musíme tedy v pokoře uznávaní, že žádná z generací nespada s oblaků, že od žádné z nich, byť sebevědoměji vystupující, nepočíná se teprve vývoj, vedoucí *jedině* pravou cestou k vítěznému cíli. Na mohutném tisíciletém stromě české katolicity je každá nová generace pouze jedinou větví, přijímající výživnou vláhu prostřednictvím společného kmene ze společných kořenů. A ty kořeny rozrývají do hloubek prapůdu božského Zjevení.

Zajímaly mne vždycky povahy generačních bojů českých katolíků a snažil jsem se je poznati od samého počátku našeho křesťanství, v průběhu jedenácti staletí, až podnes. Není klamem smyslovým, aniž generačním předpojetím či animositou, řeknu-li, že jsem se nepotkal ve starších obdobích se zjevem takové příkrosti, s jakou pokolení mládeže, z fáze světové války, soustředěné kolem periodik, redigovaných filosofem Josefem Krlínem, postavilo se proti pokolení předchozímu, proti generaci devadesátých let. Nemíním tímto tvrzením spočívat na výsledcích vlastního pozorování a v poznatcích, získaných z vlastních styků s představiteli tohoto hnutí, manifestovati jakoukoliv nechuť osobní. Je mi daleké jakékoliv přezírání hodnot, jež jsou nepopíratelné.

Jsem prostě *historikem* našeho katolického hnutí, tudíž objektivním pozorovatelem dění, a bude mi jistě prominuto, že se z povinnosti dotýkám bolavého místa celkového vývoje posledního půlstoletí. Pravda nadevše, padni komu padni!

Je nutno nejmladšímu pokolení poctivě a mužně říci, že ve svém generačně zcela pochopitelném a vývojově vítaném boji mládež okruhu Krlínova přestřelila. Così přezíravého, podceňujícího bylo ve většině projevů, jimiž se mladí muži dotýkali pokolení let devadesátých, zejména pracovníků z okruhu »Nového Života«, jimž z nepochopení vlastní podstaty toho termínu dal socialista Krejčí název Katolické Moderny. Tento nesprávný poměr dvou dosud žijících a tvořících generací je nutno historikům odstranit. To se může ovšem státi jen podrobným studiem díla generace paušálně odmítané. Pak se pozná, že ani generace devadesátých let nevymyká se z celkového zákona vývoje českého katolického hnutí, naopak, že přinesla mnoho kladného, z čeho právě pokolení krlínovské hojně těžilo.

Jednou ze složek celkového kulturního programu literární Katolické Moderny byla tak zvaná *francouzská orientace* českého katolicismu. Je to zároveň jeden ze sporných bodů zápasu Krlínova okruhu proti spisovatelům z devadesátých let. Dnešní moje stať chce se obíratí pouze tímto námětem, vybraným z celého složitého souboru, neboť je to zároveň i *případ Hulakovského*, jehož stých narozenin chceme při tom vzpomenouti.

Okruh Krlínův tvrdívá s jistotou, nepřipouštějící zdánlivě odporu, že francouzská orientace, k níž se radostně hlásí, počíná teprve kulturním úsilím Nové Říše, čili dílem Josefa Floriana a jeho okruhu. I nám starším, i vám mladším, je znám mohutný význam zásahu novoříšské družiny do vývoje českého hnutí katolického. Teprve později, z odstupu, nutného k objektivnímu šetření, bude moci i historik, podrobně poučený, říci přesná data o skvělosti přínosu samotářů novoříšských.

Nebylo by však většího omylu, než tvrditi, že tato práce je u nás novinkou, že nebylo před tím toto pole vydatně vzděláváno. Ukázal jsem již ve svých publikacích dopisů Julia Zeyera Lutinovovi, že tento básník dávno před Florianem četl, znal a obdivoval dílo Arnošta Hella, že znal a hodnotil dokonce i prvotiny Leona Bloy. To bylo možno proto, že v osmdesátých letech devatenáctého věku zavanuly působením encykliky »Aeterni patris« Lva XIII. teplé větry katolické renesance také ve Francii. A Zeyer, dobře znající z vlastního názoru francouzskou kulturu, sám pak tehdy již zvolna se vracějící ke katolicismu, vnímal osvěžující dotek obratu svou citlivou duší.

Takovým jemným vnímatelem byl však u nás také Jan Evangelista Hulakovský, působící již od 1885 v Praze jako profesor náboženství na reálném gymnasiu smíchovském. Byl ctitelem poesie Zeyerovy, stýkal se s ním občas v Praze a jako vodňanský básník obdivoval se rovněž již tehdy Hellovi. Hulakovský, narozený dne 27. prosince 1834 v Německém Brodě, přilnul k francouzské literatuře katolické již od svých studií v semináři českobudějovickém. Naučil se frančtině tak dokonale, že v Třeboni na gymnasiu učil vedle náboženství i jazyku a básnické skladbě francouzské. K odborné kvalifikaci ukazují jeho spisy o »synonymice a fraseologii francouzské« (1879), o »historickém hláskosloví frančtiny« (1882) a »Učebnice jazyka francouzského«, napsaná společně s profesorem Janem Kosinou (1891).

Ale toto znalectví bylo jen východištěm k vlastní literární práci Hulakovského. Nejprve zašel do niv staršího písemnictví sedmnáctého a osmnáctého věku a zajímal se o *Fénelona*, o jeho zásady vychovatelské, hlavně však o jeho »Příhody Telemachovy«, jež přeložil do češtiny (1888). Pak jej zajal *Racine*, z jehož dramatického díla přeložil novelistickou formou pro studující mládež »Athalii« (1889) a »Esther« (1893).

Zabývá se *Lafontainem*, přeložil výbor jeho bajek. Pak přešel do století devatenáctého a přetlumočil *Chateaubriandovu* vzrušující prózu »René«.

Kněz se však dlouho nezapřel v Hulakovském, který podlehl posléze vlivu dvou velikých kazatelů i myslitelů francouzské renesance katolické, soutěžících často se stylistickým mistrovstvím Hellovým. Hulakovský vybral nejprve klasické ukázky francouzských modliteb a vydal je pod názvem »Modlitební knížka česko-francouzská pro mládež« (1889). V zápětí však oddal se studiu díla slavného francouzského dominikána, *Henri Didona*, jehož »Vie de Jésus Christ« (1890) vzrušil tehdy celý vzdělaný svět. Orientovav se nejprve o významu spisovatele srovnávající studií »Renan a Didon« (1892), vydal hned na to překlad Didonova díla pod názvem »Ježíš Kristus« (1892).

A od Didona byl pak jen krok k druhému mistru apologetické prózy francouzské, k rouenskému profesoru svatých písem, *Constantu Fouardovi*. Hulakovský přeložil nejprve jeho stať »Hellenisté« (1895), pak studii »Svatý Pavel a jeho apoštolské cesty« (1895), »Svatý Petr a první léta křesťanství« (1896), »Svatý Pavel a jeho poslední léta« (1899). O významu Fouarda pro devadesátá léta u nás lze si učiniti představu z okolnosti, že ještě Dominik Pecka vrátil se k němu po třiceti letech překladem jeho »Života Ježíše Krista« (Brtnice 1924).

Nuže, k tomuto starému pionýru francouzské orientace české literatury přilnuli s veškerým ohněm svého jinošství spisovatelé Katolické Moderny. To byl tehdy případ přátelství mládeže k dědům, přilnutí dvacetiletých hochů k muži šedesátiletému. Stal se příkladem mladým k studiu francouzských katolíků! Když se nás tehdy v devadesátých letech semklo na padesát básníků k vydání almanachu »Pod jedním praporem« (1895), na počest jubilea sušilovského buditele, vyšehradského kanovníka Beneše Metoda Kuldy, přišel i Hulakovský mezi nás a přinesl báseň. Vzpomínám, jak jsem pak Hulakovskému donesl po přání Lutinova jeden výtisk almanachu do jeho bytu. Hovořil se mnou přátelsky a tehdy jsem se dozvěděl vzácný detail z počátků jeho kultu francouzské literatury.

Jako bohoslovec českobudějovický dostal do rukou dnes již vzácnou německou knihu, rovněž před sto lety vyšlou, »Das Buch der heiligen Frauen« (1835). Německý kněz *Ortlepp* podával v ní vedle prózou psaných životopisů Panny Marie a světic také řadu německých překladů náboženských básní na tytéž světice, jež francouzsky napsali *Gustav de la Noue*, *Hégesippe Moreau*, *Emil de Girardin*, *Emil Deschamps*, *Julius de Resséhuier*, *Abbé de Turquet*, *Charles de Beauchêne*, *Alfons de Lamartine*. Kniha byla pro jinocha pravým zjevením. Nezvyklost obsahu, řada dokonalých básní o katolických světících, jej úplně zaujala. Tuto knihu odnesl jsem si jako jeho dar na památku, ona byla tou pobídkou, že se počal učit frančtině, aby básně poznal jednou v originále.

Chci ještě jen uvést doklad toho, s jakou láskou jsme starého pána mezi sebou uvítali. Sigismund Bouška, tehdy již vítězně útočící svými překlady na francouzský Parnas, čtenář Hella, Verlaina a provençálského Mistrala, věnoval mu krásnou svou báseň »Écrasez l'infâme!«, psanou v tvrdě formovaných strofách sapfických. Opěvala marnost lidských bojů proti Církvi a počínala:

*V světa širý oceán božskou rukou
vrhnuł zrna hořčičné Ježíš Kristus,
ztvrdlo, rostlo v nesmírné obří tvary,
v Petrovu skálu.*

*V hloubi vodní kořeny svými stála,
v nebes blankyt zvedala tvrdou hlavu,
svatým dómem zdobenou, staveb divem:
Kristovou Církví.*

Taková byla starší etapa francouzské orientace české literatury katolické v letech osmdesátých, po ní přišla soustavná práce generace let devadesátých, obě předbíhají

o čtvrtstoletí počátek akce Florianovy. Takový byl však také poměr mládeže let devadesátých k dědům, starým průkopníkům literárním. Také tato generace bojovala s otci, vypalovala rány dělové proti pracovníkům okruhu »Vlasti«. Ale i v tomto zápase nikdy nepodceňovala díla, pracovaná pro oslavu víry. Cítila katolicky, uznávala nutnost tradice, nutnost opory o starší práci!

Ota Tichý:

Hořící loď

*S praskotem lámou se signály.
Jak strašně znějí!
Plachty už zčernaly.
Vyhaslý maják je poslední beznadějí.*

*Lodníku,
marně se biješ s ledovou slinou pěn,
marně vzpíráš své tělo snědé!
Jsi naposled mořem pohlazen.
Tvá loď už k cíli nedojede.*

Jana Horková:

Srdce sní

*Srdce je okno, otevřené do polí,
s bílými záclonkami
a červenými květy,
teskní, když mračno vzpomínek je rozboří,
směje se za slzami,
slunečními zulíbáno retý.
Bílé sny je v modré dálky vábí,
skutečnost je poutá v zdivo dní,
zlatá vůně neznáma je svádí,
a srdce — okno stále sní.*

Studentské snímky

Homér vypravuje.

J. Kopnek:

(Jak to vlastně bylo při dobývání Troje.)

Konec školního roku. Oddychl jsem si, když konečně jsem stiskl v ruce vysvědčení. Nyní však počal jsem uvažovati o tom, kdy odjedu na prázdniny a hlavně kam. »Jaké velké starosti,« povídám si; »pojedeš do Troje.«

S batohem na zádech dorazil jsem konečně na místo, kde vzkvétalo kdysi město Troja. Zadumán jsem usedl na kámen a zamyslel jsem se nad tragedií, která se v těch místech kdysi odehrála. Pojednou jsem se důkladně ulekl. Ke mně krácel svižný muž, v širokém uměleckém klobouku, na těle měl elegantní chimotion, dále pak široké pumpky a žluté polobotky. Na zádech se mu houpala kytara a proto není divu, že jsem ho měl za divokého trampa a připravil jsem si pro jistotu lehký kulomet, který s sebou nosívám pravidelně na výlety.

Tu mě muž spatřil a radostně se rozšklebil. Padli jsme si do náruče a rozplakali jsme se jako malé děti. »To jsi se tu již nemohl ukázati,« promluvil on, jenž byl takto povoláním veršotepec a jeho jméno bylo Homér. »Nu, já bych byl již přijel, ale když jsi si na mne nevzpomněl ani jednou „čumkartou“, myslil jsem, že o mne nestojíš.«

»Ale kdež, ale kdež,« žvatlal Homér, pleskaje mne přátelsky po tváři, až se to rozléhalo celou Trojou, »ale teď pojd' ke mně na kousek něčeho.«

Po dobrém víně usadili jsme se naproti sobě v klubovkách. »Tak co, četl jsi mé básně?« spustil Homér, pozoruje každý rys mé tváře. »Četl, četl,« kýval jsem horlivě, ale on mávna rukou se rozčilil. »Líbily se ti, ale je to humbuk. Tam v tom je jen děj pravdivý a ostatní samá lež. Já ti to povím prosou, ale bude to jen čistá pravda.«

Tu jsem k němu přiskočil a tiskna mu ruce, srdečně jsem mu děkoval. Homér máví pouze rukou a podrbal se na bradě.

»Začátek je trochu pravdivý, až na to, že Paris byl hrozný divoch. Žádné napomínání na něho neplatilo a o vládu se nestaral. Nejradši pásal ovce a pískal na fujarku.

Tu se jeho papá rozzlobil a jednou při večeři mu řekl, že je jmenován velvyslancem a má se odebrat do Řecka. Syn se dlouho nerozpakoval.

Druhého dne sedl do letadla a odstartoval ke králi Menelaovi, tehdy držiteli světového rekordu automobilového. Vše bylo dobré, až na to, že Paridovi přišla do cesty královna krásy, Miss Řecko, »právě« žena Menelaova. Zamiloval se a často se navštěvovali, neboť král byl zřídka doma. Chodil totiž buď do biografu, nebo hrát kulečnick.

Čert však nikdy nespí a král se něco doslechl. Nejdříve chtěl Parida dát vystřelit na měsíc, pak však dostal nápad, kterého se ihned chytil.

Pozval ho na taroky a při této příležitosti mu nadhodil, že by mohli spolu závodit o »velkou cenu Řecka«. Paris s radostí přijal, neb se mu to hodilo a přišel den závodu.

Vozy se rozjely a Menelaův vůz stále vedl. Pojednou Paris vyňal z kapsy browning, prostřelil mu obě zadní pneumatiky a šilným tempem ujížděl na letiště.

Tam ho již královna očekávala i s penězi, které vyzvedla ve »Státní bance«, na reprezentaci u cizích dvorů.

Priamos se hrozně rozčiloval, ale brzy se upokojil, neboť ho německý vyslanec ujistil podporou jeho říše.

Avšak ostatním evropským státům nebylo vhod, že Paris s královnou útekl. Německo sice poukazovalo na možnost rozvodu z ženiny viny, ale to nepomohlo.

Ministři jezdili do Ženevy a vyřešení předloženo »Společnosti národů«.

A Řecko mobilisovalo. Anglie, Francie, Amerika, SSSR. a nakonec i Německo, které, když vidělo, že z Troje nic nekouká, přisedlalo, jej všemožně podporovaly.

»Společnost pro zámořskou plavbu« zapůjčila nejmodernější naftové lodi na přepravu vojska a tak naši stanuli v krátké době před trojskými zákopy. Obě strany se rvaly statečně, ale žádná ne a ne zvítěziti.

Nejhůře však našim bylo, když se Achilles pohněval s Agamemnonem a nešel do bitev. Lehával doma, četl detektivky, nebo romány z divokého západu, nebo poslouchal radio. Na obědy chodil do hotelu »U zlaté brány« a tam jsem se s ním též seznámil.

Ach, kolik večerů jsme pak spolu hráli lízaný mariáš, kolik püllitrů plzeňského jsme vypili a ty výlety do Nizzy, Monte Carla a jinam byly skvělé.

Jednou jsme hráli ještě se dvěma černého Petra, a tu se přihnal jeho přítel Patroklos. Vstoupiv do stanu, pozdvihl pravou ruku se slovy: »Ave Achilles,« a ten mu odpověděl: »Et tu salve, mi amice, co dýcháš jako lokálka.« — »Ale jdu tě požádat o půjčení letadla, protože jsem své rozsekal.« — »Ale tak si jej vem,« zabručel Achilles a pokračoval ve přerušené hře.

Zatím se Patroklos utkal s Paridovým bratrem Hektorem a zřítiv se, uhořel ve troskách. Achilles, když se to dozvěděl, dohrál rychle partii, oblékl se a odcestoval spěšně letadlem, obstarávajícím dopravu na trati: Sparta, Athény, Troja, Olymp, Etna. Jel navštívit svou matku, která byla právě smluvní bohyní v ministerstvu olympských záležitostí a požádati ji o nový stroj.

Matka mu vyhověla a odcestovala s ním do Etny, kde byly továrny letadel: Hefaistos a comp.

Po několika dnech se Achilles vrátil se zcela novým strojem a ihned se vypravil proti Hektorovi. Sestřelil ho, jeho mrtvolu přivázel do svého dvanáctiválce a jezdil s ní kolem Patroklovy mohyly, zpívaje příšernou píseň: »Sluníčko zapadá za hory« atd. a každou sloku zakončil neméně příšerným zvoláním: »to bych spal!«.

Mrtvolu Priamos vykoupil. Jednou se vplížil Paris do hangaru a napiloval Achillovu letadlu kormidelní lana.

Achilles se zabil a tím se vyplnila věštba, pravící: »Achille, pozor na zád', nebo budeš šňupat hlínu.«

Agamemnon, když viděl, co se stalo, rozkázal ofensivu a i jeho tank se vypravil do boje, zatím co jeho velitel leže na pohovce, bručel si pro sebe: »Ó jaké nebezpečí ti hrozí, ó hrdino!«

— — — — —
Desátý rok se blížil ke konci a Troja stále vzdorovala. Tu jeden neznámý hrdina, jménem Odysseus, navrhl něco, co bylo ihned provedeno. Před časem totiž zabavili naši Trojským bombardáček, který stál u stánku s leteckou loterií. Postavili tedy letadlo na chlup stejně, vyzbrojili je a do něho se nakvartýrovalo několik mužů posádky a pilot.

Nikdo jich nezpozoroval, neboť bylo všeobecné veselí nad tím, že Řekové odjeli o numero dál. V Troji byly pořádány taneční zábavy s tombolami a když s nocí se vrátili Řekové, nikdo se již nemohl brániti.

Bombardáček vrhal na město pumy a do rána nezbyl nikde kámen na kameni.

Troja padla, naši se rozjížděli domů a pouze Odysseus vykonal několik oficiálních návštěv u cizích dvorů.

— — — — —
Pak se vyplnila i druhá část proroctví, pravící: »A opuštěna ode všech, najde pokoj ve vlnách písku pouště.«

»Tak, a to je vše,« končil Homér a přistoupil ke mně. Dýchl na mě a pohnut řekl: »Bud' nositelem mé památky a teď' pojd' na kávu.«

Matika.

Ján Janička:

Bolo po nedeli, podľa úsudku slávneho profesorského sboru bol »blau montag«. . . . Starý zvonec chrapľavím hlasom oznamoval začiatok hodiny. Malí prímanci na prvý uder kladivka, ako lavina rútia sa do klasy. Vytiahnutí septimáni a oktávani, ktorí mali vždy dost' času, prechádzali sa ešte po zvonení. Zvedaví sextáni vystrčovali hlavy zo dverí, aby zistili či starý nesie písanky či bude oprava. Mala byť totiž matika. Bože! To bývala mizerná hodina. Profesor Lenčo znal len dve možnosti. Buď skúšal, to bývalo ozajstné peklo pre študentov, alebo vykladal a vtedy neraz ozvalo sa z kúta aj tiché chrápanie, ktoré vrcholilo niekedy aj v mohutnom fortissime.

U dverí sa sklamané hlási: »nenesie nič.« Pri tomto slove nejednomu navrela husia koža a hlavne sa to stávalo u dievčat, lebo »starý« bol opravdový modrofúz.

Niektorí a väčšinou tí flegmatickejší, zívajú už pred nastávajúcou nudou. Vpredu sa hádajú či bude skúšať a či vykladať. Niektorí rátajú na gombičkách, iní hlavne tí pobožnejší sa modlia, aby ich Pán Boh aspoň dnes zachránil pred tým najväčším zlom, pred — štvorkou. V triede bolo tak ticho, že bolo počuť i muchu loziacu po skle.

»Stary« sa už dotackal do triedy. Dlhý, hrubý, neokrochaný a ešte mnohé iné a iné krásne epitetá nesla jeho postava, ktorá sa vznášala majestátne ponad žiakov, ako keď zem bola pustá a duch vznášal sa nad priepasťou.

Už zapísal do triednej knihy, pozrel sa von oblokom, utrel fúzy, pomalu povstal a predstúpil pred tabulu. Žiaci si vydýchli. Bol to znak, že bude vykladať a preto sa ukladali na svojich miestach čo najpohodnejšie. Dve posledné lavice sa pripravujú na »mariage«. Kovačik, ktorý bol známy ako najväčší karbaník, mieša už »dvaatřicet loupežníků«. V druhom rade Haluška si prezerá album poštových známok a odtrhnuté si vlepuje, lebo doma na také maličkosti nemal času. Po laviciach sú porozkladané noviny — od lidoviek až po Kocúra, ak horliví ctitelia múz nezaujali pre seba, k odpočinku hornej čiastke tela.

Jožo Obrtanec plíži sa ticho k umyvadlu, vzal krčach a ako opatrný Indian s korisťou vracia sa do lavice. Zraky tých, ktorý ešte ako tak bdeli, aby neupadli v pokušenie, sa k nemu obracajú, cítiac nejakú alotriu. Odpásal opasok, založil ho na lavicu a začal ostríť — britvu. Keď to skončil, postavil pred seba špígel, ak sa to môhlo len tak volať, dôkladne sa namydľil, schovajúc sa za chrbát susedovi. I začal prevádzať proces, za ktorý by bol platil u barbiera dve kačky. Les vlasov pomaly myznul z jeho tvári. Od tabule znie stále, sinus alfa plus sinus beta . . . a monotonné klopanie zaniká v melodic-kom chrápání.

»Ešte pol brady a fúzy«, drgnul Jožo suseda, ktorý prevádzal »manicuru«. I bol by Jožo oholený býval, keďby sa nebol čert z pece naňho díval.

Prvá lavica sa už vyspala a preto chcela si niečo schrumnúť. Ale stalo sa nešťastie. Jablká, ktoré boli väznené v aktovke, súc nespokojné s tak úzkym priestorom, rozbehly sa kde ktoré môhlo. Keď »starý« počul ten hurt, bleskurýchle sa otočil od tabule, i videl také veci, čo oko nevidelo. Teraz opustila ho už všetka trpezlivosť. Šmaril kriedu o tabulu, — ospalé hlavy pomaly sa dvihajú, — teraz beda, škodoradostne sa zasmial a vytiahol notes.

»Tak miláčkovia, keď sa viete tak krásne baviť, uvidíme, čo ste si zapamätali z môjho výkladu, Obrtanec podťte počítať.« — Jožo sa nestačil ani utreť, a ani nevedel, ako sa octnul pred tabul'ou. Trieda dala sa do hrozitánskeho smiechu, lebo jedna polovica tváre nesla ešte stopy mydla.

»Tak vypočítajte, čomu sa rovná tangens alfa plus tangens beta . . .« — »Prosím?« ohlásil sa Jožo. »Tak si sadnite, nedával ste pozor, alebo počkajte, aspoň čomu sa rovná sinus alfa plus sinus beta.« — Mlčanie. Jožo díva sa na profesora, raz na klasu, raz na tabul'u. »Tak počítajte, čo sa dívate, ako tel'a na nové vráta, . . . ale sadnite si.« No bol prvý, ale nie ostatný. Ten špás stál sextu 25 štvoriek a dve hodiny karcera.

Otázka.

Zemecká:

Za jedného uplakaného rána se zrodila zvláštní Otázka. Snad spala celou noc pod okapem ve vrabčí světličce a probudily ji dešťové kapky, které rozpustily bubnovaly na okapní rouru. Zvědavá Otázka vystrčila rozčuchanou hlavu a zlý vítr prudkým trhnutím vhodil ji oknem do třetího járu (III. r.). Slyšela jemný hlásek, který hovořil rychle o soustavě nesoustavné. Otočila se po hlase a uzřela nejdříve veliké oči, pak rudé dívčí rtíky a konečně si uvědomila, že před ní stojí jedna z kandidátek vážného stavu učitel-ského. Otázka stála chvíli bezradně a tajila dech, neboť byla vychovaná ve vrabčím hnízdě — nechodila na sobotní bon-ton a nevěděla, že se má představit. Její přestupek však napravil pan profesor: »Co jsou Widtmannstättenovy obrace?« Oči ubohé hrdinky se stočily ve veliký otazník.

»Železo nedělala?« — »A proč?« — zaznívá neúprosně hlas shůry. Ubohá oběť

zavrtěla hlavou. Malá Otázka se však lehce natřásala dále: »Byla posledně s námi ve škole? Byla?« Ustrašená ústa zašeptala:

»K železu jsem nedošla . . . , zapomněla . . .«

Otázka se uraženě nafoukla a plna hněvu, hodila uděšené kandidátce plnou hrst hořkosti do srdečka, to zatáhlo poplašně za šňůru k očním pytlíčkům a proudy niagarské se hrnuly po kulaté tváři. Na bradě se roztomile rozvětvlily a kanuly na špinavou lavici.

Otázka se obávala potopy, a proto zbaběle zalezla pod katedru na spanilé »šutry« všech možných i nemožných soustav a scvrkla se na nulu.

Sud.

Tisková referentka.

Haló, haló . . . SUD zahajuje schůzi. Pronikavý sopránec »kolegyně předsedkyně« utišil rázem rozkřičenou studovnu učitelských kandidátek. Také Eufrosina, která získala první cenu v závodech mluvení, zavřela na chvíli svou věčně činnou pusinku a upřela černá kukadla k předsednické tribuně (kterou — mimochodem — zastupuje pokaňkaný stolec kolegyně Věry). Tam předsedkyně Bery cvičí svůj řečnický talent. Prohlašuje, že SUD se těší vzácné přízni neznámého básníka, který svou první moderní skladbu věnoval nejtíhlejší kandidátce II. roč., kolegyni Nině, tak zvané »kostře«. A Zdena ve funkci zapisovatelky již odkašlává a chystá se k procitěnému přednesu.

Ruce.

Vyňato z nesebrané sbírky »Koniklec«. Milené »kostře« věnuje neznámý básník.

Tvé bílé ruce
jsou jak tyčinky ve žlutých blatouších,
a jako stožáry,
se kterých strhli plachty
a zabalili do nich malinovou šťávu.
A obrostlé jsou jak prales
v pásmu subtropickém,
v němž magoti vřeští pětihlasá dueta
a liany mají trvalou ondulaci.
Jako zlaté včely pilné jsou tvé ruce,
opatřené na konci laločnatě rozvětvenými nehty.
A umyj si je v mých slzách Helladou,
neboť bych je chtěl logaritmovat
a ověncit bobkovým listem,
ale nechtěl bych,
aby se dostaly do blízkosti mého nosu.

Bílá studovna zazvonila smíchem. Rozházené stolečky zasvítily lesklými plochami, když elektrické žárovky vyprskly na ně lavinu žlutého rozesmátého světla.

Jen opěvaná »kostra« svírá rty a vrhá zlobně šípy pohledů na Zdenu Malou, v níž tuší původce skladby. Ale ta ohýbá v trhaném rytmu svou útlou postavičku a vykřikuje v přerývaném smíchu: »To . . . je — — bá — ječné, bááá — je — čné . . . !«

Připravujte se na celostátní sjezd katolíků!

Texty

Plodnost dogmatu.

Věda formulovala v poslední době theorii hmoty, která se s počátku zdá zarážející. Závěry její nejen že převyšují to, co zjišťují naše smysly, nýbrž tomu přímo odporují. Naše oči a prsty nám říkají, že tento mramor je pevný. To je blud! praví nám věda. Atomy jsou tak nepatrné, částičky hmoty, že bychom jich potřebovali k naplnění krychlového milimetru sextiliony! To znamená, že sedm milionů lidí, kteří by je počítali po dvou atomech za vteřinu a kdyby tak pracovali dvanáct hodin denně, byli by hotovi s prací za více než 100 let! Nuže, každá z těchto malých částíček byla by, jak říkají, jakýmsi slunečním systémem, který by měl uprostřed slunce, které nazývají iontem a ve vzdálenostech relativně nesmírných byly by planety, které nazývají elektrony a které se otáčejí kolem svého slunce rozličnými rychlostmi, které mohou dosáhnouti 297.000 km ve vteřině a vykonati tak 500 trilionů otoček, tedy mnohem více otoček za vteřinu, než kolik vteřin uplynulo od éry křesťanské. Nuže, kdybychom zvětšovali celý systém tak, aby každý elektron měl milimetr v průměru, elektrony nalézaly by se jeden od druhého ve vzdálenosti více než 20 metrů. A přece tyto malé částice, které tvoří hmotu a dávají našim smyslům pocit něčeho pevného a spojitého, jsou úměrně svým velikostem právě tak vzdáleny jedna od druhé, jako shluky sluncí a planet, které obíhají vesmírem. Podivné! Ale to není ještě vše. Někteří specialisté na základě velmi zajímavých pokusů, rozličných i shodných, a velmi bystrých odůvodnění — ujišťují nás, že to je dokázáno. Jiní učenci a nezasvěcenci činí z toho článek víry, ale jejich víra je prokázána snadněji, když pochopí, že tato theorie usnadňuje lepší chápání zákonů již známých a z nich odvozuje nové. Krátce jest užitečná.

Nesmyslnost není užitečná.

Nuže, naše tajemství jsou plodná nevyčerpatelnou plodností; a nejen v katolicismu, který v nich žije a který po devatenáct století čerpá z nich všechnu svou mízu, který je učinil středem své víry, inspirací svých etností, svého kultu, svých zařízení a svého umění; ale také odleskem na venek v sociálním a duševním životě lidstva. Tajemstvími božského otcovství, vykoupení, milosti, nadpřirozeného určení, nejen že byla srdce věřících naplněna radostí z nekonečné naděje, z nových a podivně mocných pohnutek, aby nenáviděli hřích, smytý božskou krví, aby utišovali své bolesti myšlenkou na Ukřižovaného; nejen že byly jejich mravy povzneseny tím, že jimi roznítla ideál lásky k Ježíši Kristu, vyšší než povinnost; ale tajemství ta uvádějíce na svět myšlenku lidského bratrství až do té doby neznámou, odzvonila otroctví; ukazujíce nám Ježíše Krista jako dělníka, zušlechtila práci, kterou považovali za nedůstojnou člověka svobodného; prohlašujíce, že Ježíš Kristus hodnotí to, co činíme pro nejmenšího z Jeho bratrů, právě tak, jako bychom to učinili Jemu, dala vznik oné nádherné a neslýchané věci, pro niž není dokonce ani jména v řeči starověku a kterou nazýváme láskou; prohlašujíce, že všichni lidé byli stvořeni a vykoupeni týmž Bohem a určení témuž nebi, udělila všem, dokonce i nejslabším, práva; a všem, i těm nejsilnějším, povinnosti; opírajíce se o Církev, rozšířenou po celé zemi, vyrvala světské moci vládu nad dušemi

a osvobodila svědomí. Krátce, tato tajemství jsou kvasem, který devatenáct století nezbavilo chuti, kvasem všech přeměn sociálních, schopných učiniti lidskou bídu méně krutou a jejich ideál vyšším. A to vše je život, život harmonický. Nuže, to, co rozšiřuje a organisuje život, není přelud.

(Antonin Eymieu, Deux arguments pour le catholicisme, Éditions Spes, Paris 1923, p. 114—117.)

Náboženství a mravnost.

Náboženství není mravnost; výrazy, kterých se ve většině jazyků užívá na označení těch dvou různých pojmů, jsou příznivy názoru, že lidstvo se snažilo vystihnouti dva odlišné druhy zkušenosti. Některá náboženství, na příklad řecké, byla podstatně nemravná. Jest nepochybně, že jak národ, tak jedinec může míti mravnost nezávisle na náboženství; na osvětlení prvního případu se uváděla japonská mravnost staré doby, na osvětlení druhého někteří filosofové devatenáctého století. Životní ubohost těch, kteří užívajíce všeho, co náboženství vykonalo pro svět, přesto tvrdí, že jim dostačuje pouhá mravnost, nalezla skvělý výraz ve slovech lorda Hughha Cecila: »Ve svých srdcích vybudovali komnatu bohatě ozdobenou perlami a ověšenou vším, co jest krásného v umění a literatuře; jest tam meč Spravedlnosti; žezlo Práva též; i říza Lásky a Cti. A ač jsou tam odznaky královské moci, je to komnata prázdná, neboť trůn jest neobsazen.« Nesnáz, kterou zakoušíme, když odlučujeme mravnost od náboženství, vzniká z toho, že křesťanství jest v jádře náboženství rozumové a mravní. Avšak, jak Francis Thompson poznamenal (Life of Loyola p. 24.), udivující roztržení náboženství od mravnosti — ne, spojení náboženství a nemravnosti — které jest pro severského ducha nepochopitelné, vždy bylo a doposud jest věcí zcela přirozenou jižní dětinské povaze.

Chceme-li na širším podkladě rozlišiti život náboženský a život mravní, poznáváme, že náboženský člověk zpravidla hledá činný nebo rozjímavý styk s tím, co pokládá za Boha, jenž jest mu nejlepší bytostí, jakou zná, symbolem dokonalosti. V protivě k životu náboženskému jest život mravní zápasem; dosáhneme-li mravního ideálu, který jest naším cílem, ustupuje, přiblížíme-li se. Mravní boj trvá i proti naší vůli až do západu slunce. Známkou mravního života jest neúplnost a nespokojenost; úspěch bývá počátkem nového sporu, kdežto v životě náboženském člověk cítí, i když bitva není ještě vyhrána, že bojuje na straně, která nemůže býti přemožena. Ztotožňujeme-li se s celkem, nebo v mluvě náboženské, podrobujeme-li vůli svou vůli Boží, díváme se na svět, jak Spinoza praví, sub specie aeternitatis, a dosahujeme tak pokoje, jehož mravnost, umění a vědění nemohou ani dáti ani vzíti.

(Robert R. Rusk, The philosophical bases of education, University of London Press, Ltd. 1928, p. 105—8.)

Filosof a básník.

Rozum je schopnost, jež tvoří pojmy a z pojmů úsudky. Avšak pojmy jsou obecné, neboť v jednotu pojí řadu zjevů, na příklad strom jest pojem, který zahrnuje rozličné druhy a jedince stromové. Rozum tedy slučuje mnohost v jedinnost. Smyslová mohutnost ale každá se vztahuje k jednotlivým zjevům skutečnosti. Dle pojmové obecnosti hned poznáváme vědu a prosu. Čím dále jdeme od pojmu strom k pojmům vyšším, tím se stává řeč méně poetickou: Strom jest rostlina, živý organism, tvor, věc.

Vlastním oborem básníka jest individualisace, postup od pojmu až k hmatnému tvaru jednotliviny. Kdežto filosof se od světa smyslového odvrací, snad i tak, že oči zavírá, hledí básník na svět s očima otevřenýma. Básník nevyjadřuje svých myšlenek a citů obecně, nýbrž individuálně, to jest v obrazech, nikoli v pojmech.

(Gerhard Gietmann, *Poetik und Mimik*, Herder, Freiburg in Br. 1900, S. 55—56.)

Ze slovníku divocha.

Osel.

Lid jest užitečný a trpělivý osel, který jest bit, napsal Guerazzi. Avšak časy se změnily: dá-li se lidu povel, spíše dělá škodu než co užitečného; nesnese kolem sebe nikoho, leč pochlebníky a mlátí těch několik nešťastníků, kteří by ho chtěli přivést k rozumu.

Řekneme-li někomu osle, chtějíce mu naznačiti, že je hlupák a nemehlo, urážíme vlastně osla, vzácného druha horalova. Osel dobře zná všecko, co jest potřebí, aby mohl dobře plnit svou povinnost: umí kráčet po okraji propasti a nespadne, umí v rovnováze nositi břemena, umí snášeti zuřivost lidskou, poznává hlas svého pána, zná vchod do své stáje a otvírá hubu jen když má hlad. Srovnejte ho s člověkem, který nezná své cesty, který leze do všech propastí, který nedovede snášeti břímě svých povinností a svých bolestí, který nechce znáti svých pánů ani svého příbytku, a který pořád otvírá ústa, aby říkal množství věcí necudných, pitomých, hovadských a zvláště zbytečných.

Kdyby spravedlnost vládla aspoň v zoologii, musil by se lev nazývati zbojníkem a osel se svým klidem a svou pokorou musil by se nazývati křesťanem v třetí říši přírody.

Atlet.

Ve starém věku byli atleti, kteří vítězili při veřejných hrách a dostávali věnce a byli oslavováni básněmi — potom přišli atleti víry, jimž se dostávalo na zemi muk a po smrti slávy v nebesích — a nyní převládají atleti sportu, kteří se pachtí, aby vydělali peníze. Avšak pravým atletem našich dnů jest člověk, který má dost silný žaludek, aby zadržel dávení, k němuž ho dráždí slova a skutky lidí jemu podobných.

Augiáš.

Problém: Ve stáji Augiášově bylo tři tisíce volů a tato stáj nebyla čištěna třicet let. K jejímu vyčištění bylo třeba síly Herkulovy. Kolik tisíců Herkulů bude třeba, aby se vyčistila země, kterou obývá dvě miliardy lidí, a která nebyla čištěna tisíc devět set let?

Autenticita.

Už není nic, co by bylo tím, čím se zdá býti a čím je lidé nazývají.

Není pravá barva obličejů, jest z mastiček a prášků — není pravé nadání — jest uděláno z plagiátů a obratných tahů, není pravé víno — dělá se ze všeho, jen ne z hroznů, není pravá ani zuřivost — jest udělána často ze strachu nebo z beztrestnosti.

Padělají se sochy, perly, rukopisy, události, pověsti, programy. Jen dvě věci zůstávají nade všecko a nesporně pravé: Evangelium Kristovo a lidská hloupost.

Velryba

jest největší zvíře, které žije na zemi a které lidé velmi obdivují. V jejím břichu přebývají proroci a z jejích kostí si dělají ženy šněrovačky.

Staří vypravovali o velrybách tak velikých, že námořníci je často považovali za ostrovy, přistávali u nich a vystupovali na ně, avšak ony, ucítivše lidi, odplouvaly, vypadajíce jako bludné ostrovy. To se často přihodilo i nám, plavcům na moři poznání, že jsme přistáli, domnívajíce se, že jsme připluli k pevnině, a octli jsme se naopak na vrcholu hrubého a hovadského bludu.

Betlem

značí totéž jako pět dílů světa — neboť v žádné hospodě a v žádném domě a v žádné noclehárně není místa, kde by se zjevil Bůh.

(G. Papini — Dom. Giuliotti, Dizionario dell' Omo Salvatico, Valecchi, Firenze 1923, p. 247, 257, 288, 274, 309, 416.)

F. X. Sadovský:

Teskný zpěv

*To není tišina bělavé rosy
to není skřivánčí zpěv
Tak vábí jen sladká tíž
tak vábí bílý den
usednout na větev
a zpívat zpívat jen*

*Na dlani tíha slov
stín smíchem hladí tvář
Na dlani slova kov
smích stínem zraní tvář
a nad vším zpěv je zpěv
zpěv tíže v nový den*

*Přijď ptáku sednout na větev
a zpívat zpívat jen*

L. Jehličkovi

O. J. Mastyl'ak C. Ss. R.:

Víra

Bohoduchý apoštol Páně nás ujistil, že víra naše jest vítězství, které přemáhá svět (I. Jan 5, 4.). My však jsme svědky, že toto vítězství není údělem všech — zvláště ne všeho studentstva. Karel Havlíček vydal svědectví celým legiím: »Když jsem proběh školy, byl jsem atheista, nevěřil jsem v Boha a v Ježíše Krista.« Moderní myšlení se z valné části emancipovalo z dosahu Božího a zakotvilo nejnověji v »heroickém ateismu«, v samobytné úzkosti (»Angst an sich«, Martin Heidegger).

Do těchto trapných končin šlehají výkřiky po heroické víře. Upomínají na apostrofu českého komponisty, jenž dovedl odkrývatí a vyvolávatí vulkanické pohyby lidského nitra: »Ó svatá víro lidu . . . sem zalétni . . ., ať můžem věřit!« (Vrchlický.)

I. Co jest víra? Co znamená věřiti?

Věřit znamená neochvějně souhlasiti v rozumu s Božím zjevením, s Božím slovem, pro Boží neomylnost a pravdomluvnost, a to svobodně pod vlivem milosti Boží. Věřit znamená podrobiti se Bohu v základech rozumné přirozenosti, znamená zapojiti rozum v rozum Boží, v rozum Kristův, který žije v Církvi. Úkon víry je tedy nutně pravdivý (essentialiter verus) poněvadž svým obsahem kotví v Bohu a jest podmíněn pomocí milosti Boží. Kdo omylem nepravdu považuje za zjevení Boží, nemá víry božské, i když získává zásluhy pro poslušnost k Bohu. Je třeba napřed zkoumati a zjistiti, zda dotyčný předmět je skutečně Bohem zjeven (motivum credibilitatis), aby víra naše byla »rationabile obsequium« — rozumným poslušenstvím. »Nevěřte duchu každému, nýbrž zkoumejte duchy, jsou-li z Boha!« (I. Jan 4, 1.) Aby však osamocený člověk byl ušetřen krušného hledání a osudného poblouzení (sr. Efes. 4, 14), založil Kristus Církev, »sloup to a základ pravdy«, aby hlásala neomylně, co jest Bohem zjeveno. Předmět víry přijímáme pak zas bezprostředně pro neomylnou autoritu Boží (evidentia extrinseca). Teologická víra není výsledkem čistě lidského myšlení. Ano, v zásadě postrádá vnitřní evidence (essentialiter obscura). Poklad víry bývá nám podáván více méně v neprůhledném obalu, který bude stržen až za nebeským prahem. Autorita Boží však zaručuje nezvratnou jistotu (actus fidei essentialiter firmissimus) — a přijetí této autority s naší strany jest uctěním Boha. Nedostatečné poznání obsahu zjevení a předběžných vnějších pohnutek věření udržuje zástupy jinověrců a pohanů v povážlivé vzdálenosti od katolické pravdy.

Protože obsah víry božské a nadpřirozené má pro rozum jen vnější samozřejmost, člověk není nucen věřiti — může však se pro víru svobodně rozhodnouti. Mimo to plnost víry není pouhé přisvědčení rozumu zjevené pravdě, nýbrž dobrovolné vstoupení do evangelického řádu a úplné odevzdání sebe Bohu Spasiteli (Prat S. J., La théologie de saint Paul II^s 1913). Přirozenost, podrobená zákonu hříchu (sr. list k Římanům), vyřkla již své »veto« proti zákonu víry a milosti — ale člověk se mu může a musí podřídit svobodně. Nechceme-li věřiti, také věřiti nebudeme (V. Solovjev). Ani nadpřirozená pomoc Boží, která je nezbytná k božské víře, nezbavuje věřícího svobody. Úkon víry je podstatně svobodný (essentialiter liber). Tato svoboda byla dogmatizována na sněmu tridentském a vatikánském.

Svobodnému přijetí synovství Božího odpírají v lidstvu dvě temné síly, jež vystupují někdy s elementární bezohledností: pýcha a rozkošnictví. Pýcha v tisícere podobě, od ješitné samolibosti až k démonickému »Ni Dieu, ni Maître. — Non serviam!« přes Kantův autonomismus a Nietzscheovo nadlidství. Člověk se žene za sebeurčením, sebeutvrzením, staví sebe za centrum veškerenstva (sr. Fichte) a brání se každé heteronomii, tedy i theonomii, již víra holduje (servire Deo regnare est). Tímto proudem bývají strhovány povahy energické, tvrdé, intelektuálové velikého formátu — anebo omezeného rozhledu.

Povahy měkké, receptivní, ženy a zhusta i umělci jsou méně vystaveny pokušení absolutní pýchy — avšak snáze podléhají hedonismu. Ubohé »dítě vteřiny« dává se však snadno unášeti oběma.

Pýcha a rozkošnictví mají nejtragičtější následky v řadě milosti, kterou brzdí a zne-možňují. A přece víra jest milost a dar Boží. Spasitel sám vytkl tento vztah. Farizeům ťal do duše slovy: »Kterak můžete uvěřiti vy, kteří přijímáte čest jedni od druhých?« (Jan 5, 44) — a k Herodovi nepromluvil slova. Bůh volá stále slaběji — a nakonec ustane snad docela. Toť nejstrašnější trest, býti opuštěn od Boha a ponechaným sobě a svým žádostem (sr. Řím 1, 24; Ezech 16, 42).

Naproti tomu pokora, pokání a mravní čistota jsou nejlepšími předpoklady pro přijetí víry. Třeba uznati vlastní nemohoucnost, relativnost — a volati k Bohu o pomoc; třeba odhaliti před Bohem své rány a hříchy a činiti pokání, aby se přiblížilo království Boží; krotiti nízké pudy a zachovati si smysl pro mravní krásy. To je povinností a možností všech. Bolzano i Bremond je schopným subjektem víry; ano ani muž s herkulskou fysiognomií Feidiova vládce Olympu není vyloučen z řádu víry a milosti, poněvadž milost přirozenosti neboří, nýbrž ji předpokládá, zdokonaluje a povznáší.

II. *U katolického studentstva je otázka zachování víry věcí nejdůležitější.*

Bůh nám vhodil do klína tu perlu bez našeho spolupůsobení. Ale šťastná léta dětské víry se jednou zachmuří. 14.—15. rokem vplouvá loďka života do bouřlivého pásma a v 16.—18. roce zachvacuje ji orkán. Neprožil-li jsi krizi na škole střední, čeká tě snad úpornější boj na universitě. Dospívající mládež začíná si uvědomovati své síly a přirozené dary života, staví se na protipól Boha a vrhá se v náruč nezkroceným faktorům přirozenosti. Víra vymyká se ti z rozumu, srdce a jednání. Dětská forma víry už nestačí. Tvá víra se musí vyvíjeti od kolébky ve víru jinošskou a mužnou. Svätý Pavel vyznal o sobě: »Když jsem byl dítětem, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, soudil jsem jako dítě; když však jsem se stal mužem, odložil jsem, co bylo dětinské (I. Kor. 13, 11). Tím se musíme řídit i my. Abychom »vešli do království nebeského« musíme býti ovšem »jako maličtí«, ale apoštol národů nám praví, že nemáme býti »dětmi co do soudnosti, nýbrž co do špatnosti« (I. Kor. 14, 20). Otto Karrer požadavek duchovního dětství pro víru shrnul do slov: ungetrübte seelische Empfänglichkeit des reinen Kindesmenschen (Das Religiöse in der Menschheit und das Christentum 1934, Herder).

Chceš-li si zachovati víru, náboženství, snaž se je vždy co nejlépe poznati, zůstaň pokorného srdce, žij podle sv. víry a chraň se prostředí a četby, která by mohla otrástit tvou vírou (T. Tóth — Einzig, Die Religion des jungen Menschen 1931, Herder).

Do náboženského vývoje mladé duše tak citlivé k vnějším vlivům hřmí mnohdy rušivé příklady vyšších vrstev, nevěřících vzdělanců. Než proč to? Vzdělání nevěrci zaslужují právě nejvíce soustrasti. Na jejich hlavy padne jednou »běda!«, vyřčené Kristem proti pohoršení na ochranu slabých. Bůh ponechal jim inteligenci, ale vzal jim pravdu (D. Cortès). A což nejsou učenci fenomenálního nadání také mezi věřícími? Ani přírodověda, která sloužila a místy slouží za válečný buben proti víře, nesmí dnes kaliti klidné hladiny víry dětských let. Protestantský přírodovědec Dr. Dennert prokázal, že ze 300 slavných přírodovědců a lékařů všech dob 92 proc. se přiznávalo k víře v Boha. Mezi 32 veličinami prvního řádu byli jen dva ateisté (Lavoisier,* Laplace) a dva lhostejní k víře (Darwin, A. Humboldt). Učenci, kteří moderní vědu přírodní přímo založili a vytvořili, hlásili se otevřeně ke křesťanství (Dr. X. Novák, Kněžské problémy). A kdyby se vám už zdálo, že celé kraje odpadly od Boha, pak by vám Bůh mohl ne jednou ukázati jako za časů Achabových 7000 vybraných mužů, kteří nesklonili kolena před Baalem. Na podobné obtíže odpověděl vystižně berlínský kaplan a konvertita ze židovství Helmut Fahsel v rozhovorech s ateistou, debatujícím v plné zbroji vzdělanosti 20. století (Gespräche mit einem Gottlosen, 1931, Herder). Působí to velmi hojivě, všimati si a viděti růsti cedry zbožnosti na rozvalinách víry.

Zachováme-li si víru do konce, budeme moci říci, že jsme bojovali »dobrý boj« a bude nám připravena »koruna spravedlnosti«. Náš život bude výmluvnou apologií víry. Svätý Petr nás výslovně nabádá, abychom byli vždy hotovi k obraně proti každému, kdo žádá

Tóth—Einzig, Mit offenen Augen durch Gottes Natur 1930, 167 se v něm patrně mylí.

od nás počet z naděje naší (I. Pt. 3, 15). Každý katolický inteligent má být obhájcem víry Kristovy, i když není organisován v Lize offensorů (sr. myšlenku Katolické akce!) Svatý Alfons si nepřál ani větší svatosti a nadání, než jaké mu určil Bůh, a přece při pohledu na šiky nepřátel toužil do sebe soustřediti veškeru učenost světa, aby mohl porážeti nevěrce. Necítíme-li se k tomu dosti silnými, máme aspoň míti odvahu Arnolda Winkelrieda, abychom shrnuli do své hrudi napřažená kopí nevěřících, ovšem nikoli proto, aby tito byli pobiti, nýbrž aby byli zachráněni.

Lad. David:

Za bílou Pohádkou

<i>Podzim smutnou nádherou hrál a země sprádala vlákna jiná. Ptáci již odletěli v dál. tak křehké je štěstí; a těžká je vina.</i>	<i>v zapomnění. Bludičky siné, ponořím ruce do vašich tůní, zapálím svíci vřelých citů. Vydejte ohni magickou vůni.</i>
<i>Poutník jde nocí, poutník jde sám, na cestě dosti kamení není. »Odpustím ti a požehnám. Prosí kdos za tvé vykoupení!«</i>	<i>Tak teplo, tak mílo, tak sladce tu bylo; proč nestřežily jste ohně jas a nezapudily neznámý stín, jenž tajemně vkročil mezi nás?</i>
<i>Vůle je slabá, v srdci je zima, teplé jsou vlny havraních vlasů; v zakletých klávesách lásky sen dřímá a hluboké oči hledají spásu</i>	<i>Již vykřikla, vzplála — a dohasla svíce. Jak sepjaté ruce kouř k nebi ční a tichounce z krajů uvadlých květů zní Chopinův pochod smuteční.</i>

*Teď dozněl na vlnách večerů,
jimž rubáš utkaly led a sněh.
Poutník jde nocí; volá jej v dál
hlas zvonů štědrovečerních.*

Ivan Děrkin:

Do dáli

A. S.

<i>Ach její ruka to není co hladí tvou tvář tu kouzlí ti jen tvé snění ten lhář ten lhář</i>	<i>to není pláč to je jen chvění ticha a tmy</i>
<i>Vzpomínku v bolest změni stesk omamný</i>	<i>Však její dech to není co zachvívá tmou to jenom zažehnáš bdění svou modlitbou</i>

Rozšiřujte všude „JITRO“!

K U L T U R A

FRANT. X. MEŠKO — ŠEDESÁTNIKEM.

Dne 28. října 1934 slavil slovinský spisovatel a dramatik **Fr. X. Meško** své šedesátiny. Narodil se 28. října 1874 v Ključarovicích u Ormože. Po maturitě v Celju odešel do Mariboru na bohosloví, na to do Celovce. Působil v Korutanech, odkud ho německé tlupy hned po převratu vy-

hnaly. Za války byl též uvězněn pro své slovinství. Nyní žije v Selach u Slovenjgradca.

Literárně se začal uplatňovati v přelomu naturalismu a dekadence. Společně s největším slovinským spisovatelem Janem Cankarem otvíral cestu symbolismu. Nejvýznamnější jeho dílo je »Odsouzení k smrti«, drama z národních bojů v druhé polovici minulého století. Zchátralou městskou společnost analyzuje v románu »Kam plujeme?« — »Vlasti se sladkostí a hořkostí milované« zasvěcuje »Na rovině«, »Máti« a j. Nejlepším jeho literárním dílem jsou různé »Meditace«, »Legendy« a nejnovější mysterium »Jindřich, malomocný rytíř.« Mnoho psal též pro děti: »Mladým srdcím«, »Vlk kající«, »Mládeži«, »Naším malým.« To jsou knihy, které každé slovinské dítě znovu a znovu čítá.

Uplatňoval se literárně — historicky (zpracování »Gregorčičevých básní«) a publicisticky (cestopisy a vzpomínky).

Meško je vedle Cankara nejvíce překládaný slovinský spisovatel. Mimo slovanských překladů našel cestu i do angličtiny, švédštiny, němčiny. Budiž zde uvedeno několik českých překladů, které jsou nejčetnější: »Obrázky a povídky« (J. Páta), »Za tichých večerů« (R. Linhart), »Náš život«, »Mladým srdcím«, »Matka«, »Legendy o sv. Františku«, (A. Horsák), »Mládeži«, »Vlk kající«, (Skrbinšek) a v slovenštině »Vlk kající« (V Hatala).

Před několika týdny vyšla v slovenštině kniha o Meškovi: Dr. Vojtech Měrka: »Ksaver Meško k šedesiatym narodeninám.« Pre študující mládež, Fidler, Nitra 1934.

To je jasným důkazem, jak je tento slovinský spisovatel u svých severních bratrů oblíben.

Henrik Novak.

† ALOJS GOLOBIČ.

Dne 29. září 1934 zemřel v Lublani mladý slovinský básník, spisovatel a kulturní redaktor deníku »Slovenca« Alojs Golobič. Narodil se v říjnu 1902 v Štrekljovcích u Semiče v Bělé Krajině, v nejlepším to slovinském kraji, který si nejvíce zachoval čistotu a

prostotu ryze slovinského života. Po maturitě na biskupském gymnasiu v Lublani (Št. Vid.) se chtěl státi knězem na Goricku, v slovinském území, zabraném Itálií. Poněvadž byl národně velmi uvědomělý, byl odtud vyhnán. Pokračoval ve studiích a skončil je na filosofické fakultě v Záhřebu. Nato vstoupil jako kulturní redaktor do »Slovenca«, kde zůstal dva roky, totiž až do smrti. V studentských letech si bohužel uhnal kostní tuberkulosu — žil totiž ve velkém strádání, bydlil v podzemních nebo v podkrovních světničkách. V »bílém« a »mlhavém« Lublani se ještě přidružilo nastuzení, takže po krátké nemoci zemřel — zanechav po sobě ženu a dcerušku.

Veliký počet článků jeho najdeme skoro ve všech slovinských katolických listech a časopisech. V gorickém časopise »Naš čolnič« byl hlavním spolupracovníkem. V rodinném časopise »Mladika«, v dívčím »Vigredu«, v jinoškém »Kresu« a v »Orliču« uveřejňoval lyrické básně a řadu delších pověstí: »V podkroví«, »Matčina pověst«, »Skončila«, »Chromá«, »Bílá Srdce« a jiné. Jeho spisy jsou plny něžné, dětské lásky a víry v Boha. Všude viděl jen čistá, »bílá srdce«. Do náboženského časopisu »Bogoljub« napsal několik meditací: »Májová růže«, »Ohně pohasínají«, »Pryč ruce od vesnických duší« a jiné. Byl též dopisovatelem »Přehledu« a jiných českých a slovenských časopisů. Mnoho překládal z chorvatštiny i do chorvatštiny a byl slovinským národopiscem. Kolik vykonal v redakci, to by mohl říci jen on sám. V dvou letech pozdvihl niveau své rubriky na úroveň opravdu závidění

hodnou. Na srdci mu ležel zvláště slovanský kulturní život. Proto si umínil navštívit slovanská kulturní střediska a získati tak pro svůj list osobní styky. Už letos se připravoval na zájezd do Československé republiky, ale nemoc zkřížila jeho plány. Těšil se na příští pololetí, že přijme pozvání přátel a pojedje do bratrské republiky

Henrik Novak.

● Dvě poznámky na okraj.

K propagaci knihy pro mládež.

Není úkolem tohoto psaní řešiti nějaký dosah tendenční nebo zabývati se propagací určitých stávajících možností. Avšak problém krásné a dobré knihy pro mládež je stejně tak důležitý jako sám členitý a jemný charakter dítěte i mládeže dorůstající. Je pak velkou nehorázností domnívati se, že dítěti vyhoví každá kniha, která byla naivně napsána pro děti.

Úkol knihy je poněkud jiný, než aby kniha byla jen čtena. Kniha musí býti světlem počátečním, světlem vedoucím a osvětlujícím osoby, věci a jejich příčiny v pravých podstatách. A tento úkol nesmí býti vzat ani knize pro mládež.

Doba předvánoční přinesla zvýšený zájem o knihu pro mládež. V hlavním městě i v mnohých městech venkovských se pořádaly výstavy a výstavky dětské knihy. Je to dobrá věc. Všimněme si ale té záplavy nových knih. Od klasicky vypravených svazků K. J. Erbena a B. Němcové prodíráme se spoustami krásně i méně krásně vypravenými knihami. Vidíme, že nemáme chudou literaturu pro mládež, ale zkoumali-li bychom i její vnitřní bohatství, poznali bychom, že jsme často a často vylovili jen hrsti špinavého písku a nikoliv duhovou mušli s krásnou perlou. A proto tyto řádky.

A přece je potřeba věnovati knize pro mládež, když ne větší, tedy alespoň stejně velký zájem jako jiné beletrii. Vždyť literatura pro mládež znamená štěstí či pozvolnou záhubu národa. Dobrá kniha pro děti je národním pokladem. Proč? Protože v této první dětské četbě spočívají první kouzla rozvíjející dětsky — lidský charakter dítěte. Neboť ono odkázáno zatím ještě ve svém poznávání světa a jeho proudů jen na své lidsky konstituční základy inteligence a na přídatné vjemy sluchu a zraku, dovede chápati svět svým dětským/rozumem a jeho základní poznání budou nutně platnými složkami celé jeho příští budoucnosti. Odtud ta úžasná výchovná úloha knihy pro mládež. Odtud ten nutný zájem o literaturu pro dítě, neboť od ní závisí bohatství či chudoba odrůstajících generací. Vniknouti do duše dítěte je úkolem jedním z nejtěžších a vychovávati mládež je úkolem

nejodpovědnějším. A této odpovědnosti by si měli býti vědomi všichni autoři knih pro mládež. Žádejme od knihy pro mládež jen to, co mládeži patří. Dobrá kniha pohádek je větším národohospodářským činem než desetimilionová fabrika, která zastavuje své stroje a propouští dělnictvo do hladové ulice.

Jsou dnes lidé a směry, jež se snaží zavrhnouti pohádku z dětského světa a žádají pro dítě poznání denní skutečnosti a nepohádkovosti. Chtějí zavésti děti do továren ke strojům a jejich ozubeným kolům, snaží se jim vštípit obraz velikých dílen a ukazují jim mechanism a účinky nejnovějších technických vynálezů. Odtud pak i z odbornění dětské literatury. Zapomínají však na jedno: že ta ozubená kola vzala mnohým dětem živitele, že přemnohé dílny stojí a nevyrábějí dostatek chleba pro děti chudé, že přemnohé ty vynálezy jsou jen předčasnými výkřiky vyprovokované budoucností. Není dobře dítěti otvírati oči hučením drsného kola denního života a naplňovati jeho duši tajnou představou hrůzy z budoucnosti. Je lépe nalézt zlatý klíček pohádek k srdíčku dítěte a rozvírati jeho ústa k úsměvu a k dětskému vptávání. To je normální, přirozená výchova, podložená zkušenostmi. Ohradme se vážně proti experimentům s dětskou výchovou a ozvěme se se vši rozhodností proti infikaci zlých světových názorů a teorií. Máme odstrašující příklady: zavedli děti do fabrik, do kolektivních domů a dílen, zbavili dítě kouzla domova a vychovali hordy »bezprizorných«, které jsou zatížením státního i národního života. Proto mládeži patří spíše hezká pohádková kniha, než povídání o zřízení nového společenského útvaru lidstva. A toto, zavrhuje-li z výchovy přímé a bezprostřední, zamítáme i z literatury mající sloužiti výchově mládeže. Žádáme od takovýchto knih, aby byly mluvčími jasného pohledu a odvážnosti. Tu, srovnáváme-li pak ty přemnohé knihy určené mládeži, vidíme, jakých nehorázností se dopouští autor hlásající nové světové teorie. Příběhy takových knih jsou dětem a mládeži vzdáleny a nedovedou dáti dětské duši onu postačující náplň zájmu a nadšení.

Druhým neomluvitelným hříchem přemnohých nových knih pro mládež je zanedbání jazykové čistoty. Mluvnice a fraseologické příručky jazyka českého mají příklady čistoty a ryzosti jazyka takřka výhradně z Erbena a Němcové. Je vidět, jak tito dva autoři si byli vědomi, že poklad jazyka člověka se tvoří v mládí, že dětská četba musí býti čistým obrazem mateřské řeči. Ne tak u knih nových. Hrubý žargon je zaváděn do knih jako prostředek k přiblížení se k nemožným situacím. A tento přečin nemůžeme nikdy

omluvíti a knihy tyto vždy zásadně odmítnouti a upříti jim právo vychovati lidský charakter.

Pak jsou knihy pro mládež, jež jsou psány duchem naivně lesklým, zvonivým a třpytivým, které překvapují kouzelnými, čarovnými a hrdinskými scénami. Je to nutné pro výchovu dobré dětské fantazie, ale i jejich niveau je daleko pod stupněm dobré knihy pro mládež, neboť neobsahují žádné mravní problematiky, která i v knihách pro mládež je nutná. Řeklo by se, že právě v tomto druhu beletrie je nemožné takovéto pojetí fabule. Ale všimněme si opět klasických příkladů: Erbena à Němcové. Ten zápas dobra a zla, to oscilování světa chudých a bohatých, vznešená, ale při tom tak prostince vyjádřená láska k bližnímu, láska k vlasti, k rodné půdě, žhavá úcta k rodičům — to jsou složky, jež charakterisují a zdůvodňují dobrou knihu pro mládež. Ne snad červená, ale zlatá nit vítězné spravedlnosti se vine všemi útvary dobré knihy pro mládež. A všechno toto tak přechasto chybí dnešním knihám nadepsaného druhu. A ptejme se, kdy má býti jindy člověk veden k lásce k svým bratřím, vlasti, k rodičům, k Bohu, k dobrotě srdce a správnosti svých činů než v mládí? Kdy jindy je duše lidská přístupnější lepším představám o budoucnosti než ve věku dětském? Kdy je největší žádostivost velkých skutků a hrdinských činů než v mládí? A co se prosnilo v mládí, zdaž nezůstává jako žhavý sen i v dospělém věku, zda není draždilem k napínání veškeré energie? Vždyť všechny ideály jsou založeny v dětství. A čím je člověk bohatší těmito vjemy z mládí, s tím větším nadšením přistupuje k životnímu úkolu. Tolik o knize pro mládež.

Napsati dobrou knihu pro mládež je úkol stejně těžký a odpovědný jako napsati dobrý román, neboť autor nesmí nikdy zapomenouti, že se blíží k duši dítěte, která jako ta příslovečná tabula rasa čeká na prvního pisatele lidské skutečnosti. A při tom musí spisovatel dbáti, aby zas nepodával něco chudého, odproblematisovaného, aby se lehce nepřenašel přes problém spravedlivého života a trestu, aby řádně ve svých postavách zdůraznil nutnost ideálu dobra a lásky. Je dnes těžko nalézt dobrou knihu pro mládež. Je to snad jako pohádka, řekneme-li: hledejme pohádku.

*

Stavba hráze v umění.

Nedávné demonstrace akademické obce za práva staroslavné Karlovy university vyvolaly znovu poplach v československé spisovatelské veřejnosti. Spisovatelé se cítili povinni říci k událostem jistě značného kulturně právního dosahu své slovo.

Dva manifesty rozdělily spisovatelstvo ve tři skupiny. První skupina je ta, která se ozvala proti demonstracím jako proti projevu reakce a fašistické zákulisní politiky. Se vsí rozhodností tato skupina manifestuje za požadavek volného projevu a žádá si moci státního práva. Podepsáni spisovatelé vesměs typu internacionálního vyznání. Skupina druhá je pravý protipól předcházející a její prohlášení je přímou reakcí na manifest skupiny první. Svým projevem se tato skupina staví proti podezření z politických machinací a kulturně-šovinistických kombinací. Podepsáni spisovatelé vyznání nacionálního. Třetí skupina jsou ti, kteří nepodepsali první ani druhý manifest.

Chtě nechtě postavilo československé spisovatelstvo mezi sebe hráz. Boj dvou táborů svým vznikem již dávno se tímto způsobem zkonstruoval v nemožné poměry. Svým vystoupením umělci se zbavují prvotního poslání pravého umění. Zapomínají, že umění nemá býti služkou ulice, jako jí právě umění a praví umělci nikdy nebyli a nikdy nebudou. Je dobře hájiti své ideály, ba je to podmínkou charakteru. Ale pravý charakter není vybičován k zásadním projevům ulic. Je to veliká kulturní nehoda, jež dokumentuje závistivé a nenávistné poměry mezi našimi umělci. Fakt obou manifestů osvětluje různé ty polemiky až dosud zakrývané frázemi, »čisté a objektivní kritiky«.

Je v tomto případě mnoho poučného pro vyrůstající generaci. Byli jsme zvyklí, že čeští spisovatelé dovedli zvednouti svůj hlas, když šlo o věci eminentně kulturní, dotýkající se národní a státní hrdosti a nezadatelnosti. Svým projevem neposloužili jedni ani druhí. První ukázali na paradoxnost svých požadavků oblékající se v maškarádu zamítnuté pózy, druhí svou bezzákladovostí nepodepřeli nijakým způsobem nutnost návratu k umění pramenícímu z rodné země, žijícímu z pokladů duchovní historie a z pravé podstaty českého a slovenského člověka. První skupině bude uvěřeno tehdy, až podá důkaz své synovské povinnosti a státní oddanosti. Skupině druhé bude uvěřeno, až svou prací podepře svá slova. Oběma skupinám požadované chybí.

Skupina třetí mlčí. Snad má pravdu. Umění je více než hluché slovo a nafouklá fráze.

Zbořte postavenou hráz. Manifestujte za čisté, mravně posvěcující umění, dejte národu poklady jeho duše a jazyka a vykonáte dílo, jež přinese užitek v koncertu všesvětovém. Miloš Krejza.

●

Proti mravně-závadným filmům.

V poslednej dobe všeobecne badať v katolíckych kruhoch snahy, ktoré smerujú k tomu, aby bola

urobená prietrž zlorádom, ktoré zakotvily na poli filmu a kinematografie. Filmové trhy celého sveta, popri filmoch vysokej umeleckej hodnoty a slušných, sú priamo zaplavované filmami menejcennými a neslušnými, ktoré do značnej miery porušujú morálku povojnového človeka. Nielen to, ale aj neobyčajne sťažujú prácu katolíckej akcie na poli katolíckej výchovy človečenstva — hodnovernej, rímskej, pápežskej, pápežmi odporúčanej a požehnanej katolíckej akcie, ktorá je najskvelejšou ozdobou Svätej cirkve, a ktorej blahodárne účinky badať už dnes všeobecne na celom svete. Tieto snahy katolicizmu sa miestami pretvorily priamo v otvorený boj.

Najradikálnejšie sa to prejavilo v Amerike, materskej to zemy filmu, kde katolícke kruhy a ich hlavní reprezentanti v otvorenom boji sa postavili proti takýmto škodlivým a neslušným filmom. Ustavená bola pod patronátstvom naddôstojného episkopátu t. zv. »Liga slušnosti«, ktorej členovia sa musia zaviazat' vždy a všade bojovať proti škodlivým a neslušným filmom. Následok tohoto verejného prejavu bol, že filmové výrobné americké sa musely veľmi prispôbiť požiadavkom »Ligy slušnosti« a začaly vyrábať t. zv. slušné čiže »americké« a menej slušné čiže »európske« verzie, ktorých chvála Bohu je menej. Tento fakt je jasným dôkazom toho, že náprava je možná, keďže filmové výrobné chytré kapitulujú, keď je tu nebezpečie finančných ztrát alebo obchodného úpadku.

Teraz čaká jedine ešte európsky katolícky svet úkol, aby aj tu v Europe bol zavedený tento donucovací prostriedok pre výrobné, ktoré produkujú takéto filmy. Aby práca katolíckej akcie nebola sťažovaná týmito nepeknými výstrelkami kinematografie, ako donedávna v Amerike.

Prv, než by som prišiel k nastínieniu mojich skromných názorov na spôsob riešenia tohoto problému špeciálne u nás v ČSR., uvediem niektoré čisto katolícke filmy, ktoré boli dosiaľ vyrobené alebo v najbližšej dobe prídu do obehu. Filmy, ktoré svojim námetom a obsahom plne stoja v službách katolíckej akcie.

Z najväčších dosiaľ vyrobených filmov, za éry filmu nemého, líčiacich život a utrpenie nášho drahého Spasiteľa a prvých kresťanov sú: »I. N. R. I.«, »Kráľ kráľov«, »Ben Húr« a »Quo vadis«. »Ben Húr«, ako je už známe, bol uvedený nedávno v novej kópii synchronizovaný. Film »Kráľ kráľov« bude v dohľadnej dobe tiež uvedený v novej kópii podložený hudbou Beethovenovou.

Filmy zvukové:

Najväčší a najmonumentálnejší film, aký kedy zo života a utrpenia Spasiteľovho bol natočený, má byť francúzsky film »Golgota«, ktorý sa súčasne

natáča v parížskych ateliéroch filmových. Tento film, ktorého libreto napísal francúzsky kanonik Raymond, má byť životným dielom slávneho režiséra Duviviera, ktorý o tomto filme nedávno sám prehlásil: »Som istý, že tento film prekoná všetko, čo dosiaľ bolo v kinematografii vytvorené.« Film, ktorý si vyžiada nákladu 15 miliónov korún, bude dokončený ešte tohoto roku. Meno herca, ktorý vytvorí úlohu Krista, uvedené nebude. Svetové premiéry budú na Velikonocce b. r. U nás v ČSR tiež a to v reči českej.

V dohľadnej dobe má byť uvedený pápežský film »Svätý rok« (»L'anno santo«), líčiaci slávnosti a udalosti sv. roku v Ríme. Čiastka tohoto filmu bola už u nás predvedená buď samostatne alebo ako t. zv. filmový dodatok.

Z t. zv. ľudových katolíckych filmov najznámejšie sú:

V novembri (listopadu) bola v ČSR premiéra rakúskeho filmu »Nesmrtelná pieseň«, líčiaceho dramatickou formou vznik ľudovej a v celom svete známej vianočnej piesne »Tichá noc, svätá noc.«. Táto pieseň bola napísaná roku 1818 prostým dedinským kňazom Jozefom Mohrom v Obernsdorfu na Solnohradsku a hudbu k nej komponoval František Xaver Gruber, učiteľ zo susednej dediny. Vnuk posledného hraje v tomto filme úlohu komponistu. Je to známy hudobník a skladateľ prof. Fr. Gruber zo Solnohradu. — Tento film veľkých mravných a umeleckých hodnôt, ktorý preniká práve svojou prostotou a náboženskou velebnosťou nad priemer dnešných filmov, bol natočený v režii H. Maara, známeho rakúskeho režiséra a dramatika. Vrchný cirkevný dozor mal J. Em. viedenský kardinál Dr. Innitzer. Prvé snímky tohoto filmu boli urobené v staroslávnom dome Mozartovho mesta v Solnohrade. Medzi tieto filmy môžeme zaradiť aj poľský film »Pod Tvoju ochranu« a náš film »Na Svatém kopečku«. Prvý líči zázračné uzdravenie chromého dôstojníka-letca pred zázračným obrazom Čenstochovskej Panny Marie na Jasnej góre. Dej tohoto filmu jasne podáva, aké divy robí pevná a neoblomná viera v pomoc Božiu a Panny Marie. Druhý má vedľa prvkov národnostných aj mnohé prvky náboženské.

Teraz, aký úkol čaká nás katolíkov v ČSR., hlavne nás katolícku mládež stredoškolskú a vysokoškolskú, plne odovzdanú myšlienkam katolíckej akcie? Ako zasiahnúť v kampaň proti t. zv. neslušným filmom? Úkol je jednoduchý, každému prevediteľný. My všetci dobre vieme, akým dôležitým faktorom moderného umenia je film, kinematografia vôbec. Vieme aj to, že dnes obecenstvo za účelom pobavenia sa najviac navštevuje zvukové biografy, zvlášť v mestách provinciálnych. My vieme ďalej, že poslaním filmu, ako

ZNOVÝCH KNIH

složky umenia má byť: spoločenská a mravná výchova dnešného človeka, v ktorého morálke tak veľké štrbiny narobila veľká svetová tragedia — (anebo:), svetová válka. Tieto štrbiny už sa pomaly scelujú blahodárnym vlivom katol. akcie na výchovu človečenstva. Ako má potom kinematografia dostať svojmu poslaniu, keď k nám vedľa slušných filmov v značnom počte prichádzajú na film. trh neslušné filmy, ktorými nás obšťastňuje hlavne cudzina. Filmy, ktorých umelecká hodnota neni dovedna žiadna, nepôsobia nijak na srdce a dušu človeka a najmenej na jeho spoločenskú výchovu. Dráždia len smysly diváka a bortia v ňom mnohorazy pekné a dobré predsa vzatia. Filmy, ktoré profanizujú lásku, manželstvo, rodinu, z ktorých koktá na nás opilec, ktorého modzog je zatiahnutý alkoholom, ktorý práve požil v baru, kaviarni alebo inej takejto »elegantnej« miestnosti. Svrone mu pomáhaly pri tom náručia ľahkých žien alebo »umelkýň«. Na iných v skvostných dvoranách hodujú a zabávajú sa sotva oblečené dámy, prehnane pooblikaení degenerovaní šľachtici a iní veľkí páni, ktorí za veľmi ľahko nadobudnuté peniaze tak »dobro rozumujú« životu. Nosia sa jedlá, pije sa šampaňské víno, sekt a čo ja viem čo, až z toho všetkého je tomu chudákovi, ktorý tam sedí v biografu v prednej rade za 1 Kč alebo 2, a ktorý toho dňa sa sotva najedol, veru veľmi sucho v hrdle a veľmi úzko a prázdno okolo pása, asi v tých miestach, kde revoltuje prázdny žalúdok.

A čo si odnesie návštevník kina po shliadnutí takéhoto filmu? Nič, vôbec nič. Len podráždené smysly a hriechne túhy v srdci. Duša aj telo sú otrávené. A čo ten hladný a biedny človek? Ten samozrejme tie prehnané veci, ktoré tam videl, preniesie do skutočného života. V jeho nemelej hlave sa rodia potom rôzne myšlienky, ktoré revoltujú proti poriadkom ľudskej spoločnosti. Kde vrhajú potom týchto ľudí ich Boha prázdne myšlienky? No, veď to je ľahko domysliteľné.

O tých filmoch, ktoré sú plné pušného prachu a krvi, ktoré nás oboznamujú s trestnicami, ktoré v ľudovej reči sa nazývajú »krváky«. No o tých už radšej ani hovoriť nebudem. Čo potom tá ubohá mládež, ktorá takéto filmy navštevuje? Súdy mladistvých, ako viem, sa nežalujú na nedostatok práce. Nuž, veru, že takéto filmy nie sú verné poslaniu kinematografie: spoločensky a mravne vychovávať dnešného človeka. Podporujte, propagujte a navštevujte filmy, ktoré plne zodpovedajú poslaniu kinematografie. Nemyslím tým len filmy, ktoré sú obsahu čiste náboženského, ale vôbec aj filmy, ktoré plne zodpovedajú kresťansko-katolíckym názorom, katolíckej výchove, katolíckej etike.

Arnošt M. Berger.

O ČTYŘECH POSLEDNÍCH VĚCECH ČLOVĚKA. (Vydal V Pour, Praha. Kritickým doslovem opatřil J. Vařica.) Písne: Rozjímání o smrti, Rozjímání o soudu, Rozjímání o pekle, Rozjímání o nebeské slávě — to je obsah této malé, krásné knižčky, kterou známý barokní badatel J. Vařica posílá jako velký vykřičník proti haně a závisti propagující dobu »temna«. Mohli bychom říci, že to je obrázek posázený drahoukamy, neboť kniha tato jest nejen vědeckým dokumentem, ale je i zurčivým pramínkem duše zpívající a toužící. Ani bychom nevěřili, že tak dávná doba nás odděluje od časů, kdy tyto písne byly vyzpívány, taková hutnota myšlenková a umělecká je zkoncentrována do rytmu náboženských chvění. Tato kniha je vznešeným dokladem toho, že snaha po rehabilitaci českého baroka není ničím reakčním, právě naopak — je to práce na tolik záslužná, že můžeme říci, že celé naše umění, třebaš neuvědoměle, určitě má prameny v této vířivé kadenci citů, písni a strof doby našeho baroka. Kdo se hlouběji začte do stran citované knihy, musí mimoděk srovnávat; musí si bezpečně tvořit obraz lidí, jichž celý život byl vlastně jen pulsací oněch božích sfér, jež jsou dány člověku milostí boží. 10, co dnes tvoří Vařica na Moravě a Bitnar v Čechách, není stále dosud chápáno a oceňováno tak, jak by bylo v zájmu naší kulturní historie. Pravda je: my katolíci neděláme si z baroka program, ale náš katolícky-umělecký program nutně vyplývá z historie a tudíž i z důkladného poznání barokních ideálů náboženských a uměleckých.

— jza.

POETIKA JANA ROZENPLUTA ZE ŠVARCENBACHU. Příspěvek k literatuře barokové, napsal Vilém Bitnar. (Zvláštní otisk z revue Hlídka.) »Až budeme míti na 500 takových věcí, budeme si moci vytvořiti historicko-filosofický názor o celé době barokní,« řekl mi V Bitnar v dlouhé řeči o studiu baroka. A je v tom veliká pravda a je v tom veliká, úporná píle Bitnarova, jež snáší jako zrnko k zrnku, aby z nich byla hromada k satbě. Jan Rozenplut, probošt šternberských Augustiniánů, zemřelý r. 1602 je prvním katol. knězem, jenž opravdu s básnickým porozuměním uspořádal velký kancionál k potřebě církevní. A o tom, jak se svého úkolu zhostil, jak vybíral a v jazyku českém chrámovou píseň brousil, podává nám V Bitnar krásnou kritickou studii. A jest třeba vítati onu osobitou metodu badání, s jakou se Bitnar zhošťuje svého úkolu. Je v této práci Bitnarově veliké nadšení a horoucí

láska. Veřejnost katolická odmění Bitnara za jeho práci nejlépe tím, když s pochopením bude sledovat slavnou dobu českého baroka. — jza.

HOŠI S DYNAMITEM. J. V. Pleva. (Kniha ze soutěže Melantricha 1934 o nejlepší knihu pro děti.) Vesničtí chlapi vyběhli s plným nadšením do prázdnin, aby v nich zažili příhody, jichž si ani sami nepřáli nebo jichž ani netušili. Na trati najdou sebevraha: nezaměstnaného. Tento objev překvapí jejich dětské rozumky tak, že musí vždy znovu přemýšlet o tom, co pro člověka znamená možnost práce a spravedlivé, poctivé obživy. Jsou dětmi povětšinou rodičů pracujících v cihelnách, kde právě skončili velkou zakázku drenážních trubek a dělnictvo je propuštěno. Chlapci přijdou na nápad, jak pomoci propuštěným ku práci: zničit sklad drenážek. Ale jejich vůle je silnější než možnosti a chlapi s tajným smutkem poznají, že na předsevzatý záměr nestačí jim síly. Vtom objeví skrýši bandy lupičů a mezi jinými věcmi i zásobu dynamitu. Tím získají prostředek, jak zničit hotovou práci. Zvítězí však přece jen dobrota srdce a zvláštní shodou okolností není třeba ničít a přece jen chlapi získají nezaměstnaným práci. To je příběh Plevovy knihy. Jsou v ní obrazy opravdu krásné, ale jsou i obrazy hluché vyznívající z nemožných uvažování chlapců. Ten světový názor, promlouvající mnohdy z chlapců, není uvažováním dětí, ale násilným přeformováním dětské výchovy. A ještě jednoho by se měl Pleva varovati: kažení jazyka uváděním tvarů žargonových. Až se Pleva zbaví těchto dvou závad, uvěříme jeho písni o »Chlapcích z hor«. — jza.

ŽIVOTOPIS VÍTĚZNÉHO MLÁDÍ — nejúspěšnější kniha posledních let. Před šesti lety vyšel po prvé životopis mladého akademika Petra Jiřího Frassati, sepsaný jeho vychovatelem A. Cojazzim. Jen vůdce a vychovatel mohl znáti tak dokonale nesmírnou hloubku a vznešenost veselého, družného studenta, jenž se na první pohled nelišil od svých druhů — a přece je nejvyšší překonal úsilím o největší míru křesťanské životní dokonalosti. Mladý hrdina zemřel roku 1925, poměrně světem neznám. První životopis vyšel o tři roky později, a hle za šest let od prvního vydání životopisu jest jméno Pier Giorgio Frassati známo v celém katolickém světě, italský originál životopisu dosahuje 8. vydání o 65.000 výtisků, životopis je nejen zpracováván, nýbrž i překládán do všech evropských jazyků i do řečí národů Dálného východu. Tak Boží prozřetelnost připravuje církvi vítěznou novou slávu, neboť jsou již v proudu přípravy k beatifikačnímu pro-

cesu mladého akademika Petra Jiřího Frassati. Oceňujeme proto vděčně pohotovost a obětavost edice Krystal, která jako první svazek knihovny měsíčníku Vítězové vydává výborný překlad původního životopisu P. J. Frassati, pořízený Dr. Jar. Kulačem. Dílo vychází v českém jazyku v pěkné úpravě s četnými ilustračními přílohami, svazek o 250 str. stojí pouze 16 Kč. Knihu vydala Edice Krystal, Olomouc, Slovenská ul. 14.

KŘEST SVATÝ. Křest dětí i dospělých podle římského rituálu, m. osmerka 60 stran. Vydalo opatství Emauzské v Praze. Cena Kč 4.80 vázané Kč 7.80. Knižečka malá, ale potřebná. Obsahuje stručné pojednání o svátostech vůbec, o křtu zvláště a latinský text s českým překladem všech křestních obřadů. V obřadu křestním jsou obsaženy všechny základy pravého hlubokého křesťanského života. Co, proč, odkud, kam? Na vše je tam odpověď. Římský katechismus nám praví, že křest je branou do života nadpřirozeného. Co máme vědět o svém křtu, o svém křestním slibu, o své křestní smlouvě, nám tato malá knížka dobře vysvětluje.

ŽALMY. Karel Hlaváček. (Z pozůstalosti vydal a poznámkami opatřil Antonín Hartl. Úvod napsal Jan Mukařovský. S reprodukcí básníkovy autoportretu vydal Melantrich v Praze.) — V němém úžasu stojíme nad knihou nešťastného básníka. Zdá se, že ruka se chvěje a hlas se opírá strmě v ústech, neboť je slyšení vzdálené zvony zjasněné oblohy a otvírání se nebes pokornou modlitbou umírajícího.

Pane můj!

Mé srdce vem, jež za noci bojácně chví se,
mé srdce vem nebohé v smutek svých dlaní
a stiskni, až černá krev kouřící vykypí z něho
a zaplaví obzory, udusí slunce,

(Z žalmu VII.)

Slyš, Bože můj,
modlitbu nesmělou, melancholickou.

(Z žalmu X.)

Jako by velký kajicník vzpínal bledé ruce z bílých polštářů vzhůru k velikému, nedozírnému a přece v tušení tak milosrdnému a laskavému nebi; jako by rty ani nebyly již smáčeny strukturou slova, lživou realitou pojmů, ale jako by samotné trsy zbodané duše ve vášnivých vírech se draly ve velebných hymnech a kadencích kosmické pravdy.

a ulij mohyly v podobě zvonu nad mojí modlitbou,
mohyly příkrou a mlčelivou,
by poznali zamklí básníci, smutní a melancholičtí,
mocnost a sílu pohledu Tvého,
až bude ji uvnitř na večer tlouci mé srdce

rozhoupané.
(Z žalmu IV.)

Tak zpívá duše doufající, duše cítící rozpolcenost světa, svých písní a svého vnitřního zření. Mluví o struktuře Hlaváčkových »Žalmů« znamená, vzdání obdiv analytické úvodní studii J. Mukařovského. Studie tato je důsledkem nepochybné lásky a piety, s jakou asi Mukařovský přistupoval k poslednímu odkazu básníkovu. Citujeme zde jen dva fragmenty z předmluvy k objasnění stavby Hlaváčkových »Žalmů« alespoň k tomu nejběžnějšímu uvedení k duši dozpívavší; Jde o torso žalmů, znamenající opuštění dosavadní básnické metody. — Faktura básni udává zřetelně adresáta — Otokara Březinu. — A na srovnání Hlaváčka s Otakarem Březinou postavil Mukařovský celou svou vzácnou studii. Ukazuje na typ zjemnělé symbolistiky Hlaváčkových knih »Mstivá kantiléna« a »Pozdě k ránu«, líčí nám Mukařovský houževnatý boj básníkův po dosažení sfér, jež mají býti odmocněním myšlenky od skutečnosti, zavádějící svou strukturálností a relativitou. A jako spásnou loď potkává básník na rozbouraném moři své duše O. Březinu, a toto poznání znamená veliký Hlaváčkův odraz od díla symbolismu. Tehdy již se blíží k ose své duše, ale nutkavý osud zavírá jeho oči. A tak krystalisace konečného díla zůstala v omamné drůze hrstky »Žalmů«. — Kdyby se mě někdo ptal, kterou knihu poslední umělecké produkce považují za nejkrásnější, tu všim dechem bych vykřikl — Hlaváčkovy »Žalmy«. — A myslím, že bych nebyl sám. —jza.

VĚDA A VÍRA. Dr. J. Vrchovecký. (Vyd. Matice Cyrilometodějská v Olomouci.) Vztah vědy a víry je problémem, který si nemohou odstraniti myslí, klamané nápovědmi nepřátel veškerého náboženství. Problém nepřátelství vědy a víry neexistuje tam, kde je pravá víra a pravá věda! Skutečnost veliké řady pravých učenců a badatelů a zároveň upřímných křesťanů je nevymluvnějším důkazem. Tento důkaz provádí výborné dílo Dra J. Vrchoveckého: Věda a víra podle vynikajících přírodovědců str. 136, cena Kč 7.50. Řada velikých učenců a objevitelů ve vědách přírodních přesvědčuje, že pravá vzdělanost, pravá znalost věd nejen neodvádí od náboženství, nýbrž že k němu přímo vede. Obdivujeme píli Dra J. Vrchoveckého a celá veřejnost, která má kladný poměr k náboženství křesťanskému, dílo vděčně přijme. Zvláště příhodno pro osobní knihovny vzdělaných čtenářů.

MŮJ REKTORSKÝ ROK. Dr. Karel Domin vydal v těchto dnech v nakladatelství A. Neuberta v Praze, Hybernská 12 svoje, českosloven-

skou veřejností s napětím očekávané dílo, »Můj rektorský rok«, v němž líčí mimo své rektorské činnosti zápas o Karolínium a o práva Karlovy university. Dílo obsahuje 496 stran a 8 hlubotiskových příloh. Bližší zprávu o tomto díle přineseme v 6. čísle našeho časopisu.

• VYCHOVATELSKÉ LISTY 1934 č. 10.

Psát pro studenty není lehká věc. Nejen ta okolnost, že talentovaný student spisovatel čte nejraději sám sebe a druhá okolnost, že každý student je nejschopnějším kritikem, který dovede rozcupovati věci, na které si netroufá rozvaha stáří, nýbrž i velké množství ideálů, za které se dovede bit jen a jen mládí, neboť »čím je člověk starším, tím více se zbavuje idejí, které mu škodí v postupu« (F. Mauriac), ztěžují práci každého redaktora studentského časopisu. Řídit pak časopis pro studenty katolíky znamená řídit časopis dobře, z daných nejlépe. Tak se dnes chápe katolicita a dobře, že se tak chápe.

»Jitro« je studentský časopis dobře řízený. Lze to říci bez obavy, že lichoťme, a bez obavy, že konáme jen referentskou povinnost, když slovo dobře podtrhujeme. Dominik Pecka se bál řízení »Jitra«. Věděl proč.

Ale dovedl dáti »Jitru«, co potřebuje dobrý časopis. Rovnováhu mezi přínosem starších a zkušenějších a mezi přínosem podnikavého mládí. Dovedl najíti střed mezi vstupem a zakončením, dovedl se obětovat pro dobrý list. Vzíti »Jitro« do ruky je potěšení. Takový článek, jako je na př. »Mládež« od člena Francouzské akademie (výše citovaného), není jen opájení lahodnými slovy, ale vědomé slunění a opalování se na žhavém slunci obsahu. Podobných dobrých článků starších autorů je v každém čísle několik. To je nejkrásnější ruka, kterou může rozvaha stáří podati mladým. To je nejkrásnější vyřešení problému generací, když studentský list přináší texty.

A mezi řádky, z nichž číší životem vybojované hrdinství rozvahy, jsou řádky studentské. Někde pokusy nesmělé i smělejší, verše nadýchané nejen z četby moderních autorů, ale i z problémů dne, první řádky prosy autorů, kteří snad již zítra si vybojují místo mezi nejschopnějšími, to je květ nejmladších. A nezaráží nás, že se mladí neshodnou na př. v názoru na A. C. Nora. Líbí se nám, že mezi vyčtenými a s oficiální kritikou shodnými názory se objeví i názor odlišný, mající své zdůvodnění. Mládí přemýšlí. Nezdržuje se sice u téže myšlenky jako stáří, ale dovede odsouditi Arne Nováka stejně jako A. Novák A. C. Nora. K čemu má Novák legitimaci uznaného stáří, k tomu má student legitimaci mládí, které se může mýlit, ale mluví a chce mluvit.

(Citujeme »Vychovatelské listy«, abychom informovali naše čtenáře a abychom jim ukázali, jak si naše veřejnost žádá, abychom pracovali. — Redakce.)

Čtěte a rozšiřujte naše „JITRO“!

Pro sjednocení Slovanstva

PAPEŽOVĚ, PRACUJÍCÍ PRO SJEDNOCENÍ. Pokračování.

Florentská unie 1439.

Papež Eugen IV (1431—1437) má velkou zásluhu o sjednání unie mezi západem a východem na sněmu florentském (1439). Jen co ho stálo námahy, aby sněm konal se na italské půdě, aby zástupci východňanů měli blíže na sněm a neměli výmluvy na dlouhou cestu. Zástupci Řeků podepsali unii. Někteří z nich byli přesvědčeni o nutnosti unie, jiní tak učinili pod nátlakem byzantského císaře. V Cařihradě samém nemohlo býti sjednocení vyhlášeno pro fanatický odpor lidu. Vyhlášeno bylo teprve roku 1452 pod záštitou císařskou. Lid však byl proti a křičel, že lepší je panství nevěřících Turků, mohamedánů, než papežské jármo. Taková byla nenávisť lidu vůči papeži. Hned následujícího roku (1453) padl Cařihrad do rukou tureckých. Tím unie pozbyla ochrany se strany státní a ztroskotala. Rozkol zavládl znovu. — Na sněmu florentském byla také sjednána unie s církví ruskou a rumunskou. Jménem Rusů jednal kyjevský metropolita Isidor. Jménem Rumunů biskup Damian. Ale v obou zemích nebyl lid a většina kněžstva nakloněna sjednocení, takže sjednaná unie nezapustila kořeny. V Rumunsku, dokud žil biskup Damian, unie se šířila. Po jeho smrti zase přervány styky s Římem. V Rusku unie nemohla býti vůbec vyhlášena. Isidor byl ještě za zprostředkování unie uvězněn.

Tak špatný konec unie velmi bolet papeže **Eugena IV.**, který o ni měl veliký zájem. Vidět to z toho, že unii, podepsanou zástupci Řeků, Rusů a Rumunů, slavnostně potvrdil bulou »Laetentur coeli«.

Zřetel papežů obrací se k Rusům.

Byl to hlavně papež **Lev X.** (1513—1521), **Hadrián VI.** (1522—1523) a **Klement VII.** (1523—1534), kteří se snažili o sjednocení Rusů s církví katolickou. Osud ruského národa budil útrpnost. Rusové byli teprve ve 13. stol. strženi do rozkolu rozkolnými Řeky. Tito provedli to tak obratně, že Rusko takřka o tom ani nevědělo. Jednání papežů bylo soustavně mařeno Poláky, kteří z politických důvodů nechtěli spojení Ruska s Římem. Oposice polská to byla, která zabránila příchodu papežských vyslanců do Moskvy.

Je nutno odstranit zášť východu proti západu.

Největší význam v dějinách unie má papež **Řehoř XIII.** (1572—1583). Poznal, že vždy nej-

větším nepřítelem unie byla fanatická zášť lidu. Proto zakládá v Římě řeckou kolej pro bohoslovce z Řecka. Tito budoucí řečtí duchovní mají se naučiti lásce k západu a mají ji šířit doma a tím připravovat půdu pro sjednocení.

Zároveň podařilo se mu usadit v Cařihradě Jesuity. Ti šířili pochopení pro unii.

Jak velká byla zášť nesjednocených Řeků proti papeži, vidět z toho, že třeba se Jesuité namáhali, získali málo pochopení pro unii.

Papežové a Rusíni.

Největší význam pro sjednocené Rusíny usedlé na Litvě, v Polsku a na Podkarpatské Rusi má papež **Klement VIII.** (1592—1605).

Když jejich zástupci biskupové Hypatij Pocij a Cyril Terlecký přednesli žádost Rusínů, aby byli přijati do církve, papež nejen je laskavě přijal, nýbrž i ponechal jim církevní obřady ritu řeckého s bohoslužebnou řečí slovanickou. Unii zpečetil bulou *Magnus Dominus et laudabilis* r. 1595. Tato unie byla Rusínům veřejně vyhlášena polským králem Sigmundem III. a vyslanci papežskými na sněmu v **Brestě** litevském r. 1596. Velká byla láska tohoto papeže k obřadu řeckému, konanému jazykem staroslověnským. Když k němu přišel Josef Velamín Rutský, Rusín, a žádal změnu obřadu, chtěl totiž přestoupiti k obřadu latinskému, Klement VIII. nejen mu to nedovolil, nýbrž prosil ho, aby zůstal u obřadu východního.

O sjednocené Rusíny otcovsky se staral papež **Řehoř XV.** (1621—23). Tehdy totiž umínili si rozkolníci zničit unii stůj co stůj; mnozí podlehlí náporu a od unie odpadli. Papež rázně vystoupil proti činnosti rozkolníků a prosil o pomoc polského krále Zikmunda III.

Rusínských uniatů ujal se papež **Urban VIII.** (1623—44). Bylo to za krutého pronásledování sjednocených. Pronásledování tehdy podlehl sv. biskup Josafat. Papež zavázal katolické Poláky k lásce ku sjednoceným, neboť polští katolíci západního obřadu pohlíželi na sjednocené bratry vých. obřadu svrchu a nezastávali se jich rázně proti rozkolníkům.

Papež **Klement XIV.** (1769—74) zřídil r. 1771 mukačevskou diecési s obřadem řecko-katolickým, bohoslužebnou řečí staroslověnskou se zabarvením rusínským. Piem VII. byla rozdělena na mukačevskou a prešovskou r. 1816.

Rusíni pod ruským jármem.

Po dělení Polska dostalo se mnoho Rusínů pod ruskou vládu. Nevedlo se jim valně. Tehdejší ruská carevna Kateřina II. nedbajíc slibu odvracela Rusíny dary i násilím od unie. Zrušila všechna biskupství sjednocených kromě biskupství polockého. Biskupy poslala do vyhnanství. Sjednoceným odňala asi 10.000 kostelů a 150 klášterů. Obrat nastal za zástupce Pavla I. Ten setkal se na své cestě v Itálii s papežem Piem VI. (1775—99), jenž vymohl na Pavlovi zastavení pronásledování a znovuzřízení biskupství rusínských.

Nové období krutého pronásledování sjednocených začalo za Cara Mikuláše I. Bylo zakázáno prodávat rusínské modlitební knihy, uniátská biskupství zrušena, sjednocení basiliáni vyhnaní, dívky ze smíšených manželství musely býti vychovávány v rozkolu, latinští kněží ani v případě nutnosti nesměli přísluhovati sjednoceným svátostmi; Uniatům zavřeny byly theologické

školy a bohoslovci jejich museli studovati na bohosloveckých školách rozkolníků. Kdo stavěl se na odpor, byl žalařován nebo poslán do vyhnanství na Sibir. Uniatů zastal se rázně papež Řehoř XVI. (1830—46) v allokuci z r. 1842 a dal s ní uveřejniti 90 listin, které jasně ukazovaly světu velikost utrpení sjednocených. Hlas papežův přiměl Mikuláše k vyjednávání.

Ujednán konkordát, jímž zaručena svoboda sjednoceným Rusínům v Rusku. Bohužel konkordát zůstal jen na papíře. Sjednoceným v Rusku vedlo se stále zle.

Sjednocených Rusínů v Rusku znova se ujal papež Pius IX. (1846—78). Vynutil na caru Alexandrovi II. některé ústupky. Car slíbil, ale postavení sjednocených se nezlepšilo. Byl to teprve Lev XIII. (1878—1903), který zlepšil vyjednáváním s ruským carem Alexandrem III. postavení sjednocených Rusínů v Rusku. Ovšem úplnou svobodu dostali prohlášením svobody svědomí a vyznání křesťanských v Rusku 1905.

(Dokončení příště.)

Z redakce našeho časopisu odchází jeden z čilých spolupracovníků, ctp. Stanislav Sedlák, který vedl »Cyrilometodějskou hlídku« a pozdější část našeho listu »Pro sjednocení Slovanstva«. Odchází, aby jako kněz Kristův ujal se na jiných místech plným rukama toho, co nám přinášel svou laskavostí a ochotou. Přejeme

mu do budoucna hojnost Božího požehnání. — Redakci »Pro sjednocení Slovanstva« na naši žádost ochotně přijal ctp. Oldřich Beránek, který byl již spolupracovníkem ctp. Sedláka. Doufáme pevně, že s jeho pomocí zdůrazníme onen směr Církve Kristovy, žádající si »ut omnes unum sint.« Redakce.

Z dopisů

SLOVO NA SLOVENSKO II.

Kamaráde I. J. Bičí,

Tvé řádky »Základné vyjasnenie« ve 4. čísle tohoto časopisu byly vlastně vyvolány mojí glosou »Slovo na Slovensko«; dovol mi tedy, abych i já k nim řekl několik slov.

S Tvou analýsú slov. nacionalismu je ovšem možno souhlasit plně; bude Tě snad zajímat, že jsem psal loni do »Jitra« jinými slovy totéž o nacionalismu českém. Mé výhrady by se tedy týkaly hlavně Tvých názorů na poměr česko-slovenský. Vytýkáš mi, že tvrdím o Slovácích, že nedovedou konkrétně myslet; tvrdil jsem, že někteří lidé na Slovensku toho skutečně nedovedou; k tomu mi, bohužel, poskytuješ doklady ve vlastním článku. Padla-li totiž na Slovensku slova »ani za cenu republiky« (a víme, že byli lidé, kteří tato slova brali vážně, třeba jen skupina »Nástupu mladej autonomistickej generácie«) a padla-li tato slova z úst nacionalistů slovenských, pak nemožno nenazvat takovýto nacionalismus nacionalismem negramotným. Svobodné Slovensko nelze si totiž představití mimo hranice čsl. státu.

Nemožnost samostatného státu slovenského jistě nebudeš popírat, přičlenění k Německu či Maďarsku se vylučuje samo sebou, zbývalo by tedy jen Polsko, jež při své dnešní vyhraněné nacionalistické politice (po vzoru Německa a Italie) a při své značné menšině ukrajinské má nejméně zapotřebí nových menšin. A uvážíme-li, s jakou bezohledností vystoupilo Polsko třeba jen proti své menšině ukrajinské, přejdou jistě kohokoliv aspirace v tomto směru. Tato slova nejsou ovšem namířena proti Polsku, jehož snahám (vždyť jde o velmoc slovanskou) přeji plného zdaru, tím méně pak proti slov. nacionalistům; chtěla jen ukázati quod demonstrandum erat, totiž potřebu konkrétního myšlení.

Pokud se týče názorů, jsme-li národem jediným, či jsme-li národy dva, je to ovšem těžký problém. Tvoje tvrzení, že neexistoval jednotný čsl. národ, je ovšem správné. Nehledíme-li k říši Velkomoravské a krátké episodě jagellonské, byla minulost našich předků beznadějně rozpolcena a rozštěpena cizím jhem. Nutno však doznat, že právě nejlepší mužové Čechů a Slováků cítili vždy, že my vlastně patříme k sobě, že jsme si nejbližší

a nejpotřebnější. Byl to Martin Rázus, vůdca národnaróv, který zpíval:

Matkou našou Vltavienka,
otcom Dunaj valný
spev náš hučí po šumave
jak pod Tater bralmi,
sme krv jedna, jeden národ . . .

Nuže, dnes se zpívá jiná. Ale nechť se zpívá, přejeme Slovákům jejich náročni osobitosti, ale myslíš, že je správné, stavěti tak úzkostlivé přehradu mezi vším českým a slovenským, zdůrazňovati tak horlivě každou maličkost, rozdělující oba národy? Jako Slovák budeš jistě mít příležitost konstatovati, kolik nepříjemnosti natropil tento nezdravý, přemrštěný separatismus jen československému Orlu, organisati, na jejíž základně by se jistě mohli sejít češi i Slováci ruku v ruce k tvořivé práci.

Píší Ti, český nacionalista slovenskému nacionalistovi. Ta slova: nacionalista nacionalistovi nejsou bez významu. Půjde totiž o to, dovedeme-li si my, nacionalisté, podat ruce ke společné práci, půjde o to, má-li vůbec nějaký smysl ten náš nacionalismus. Problém česko-slovenský bude jeho zatěžkávací zkouškou. A cíl, ten je jediný:

národní stát.

Pozdravuje Tě

Ladislav Jehlička.

K DOPISU »ZÁKLADNÉ VYJASNENIE«.

Kolega pisatel se nemusel tak těžko rozhodovat, chtěl-li zdůrazniti fakt slovenské národnosti. Fakt pravdy nestojí těžším koncem vzhůru a lehčím dolů. Není třeba jej podpírati, ani ne rozhořčením. Ničím jeho hodnota nestoupá ani neklesá, ale stoupá a klesá dle poměru k němu hodnota naše.

Snad šlo kolegovi více o náš zájem. Tu pak rozhořčení příslušelo spravedlivému hněvu adresovanému těm, kteří pravdě neslouží. —

Kdo mluví o národě československém, popírá národ slovenský, nebo o něm neví.

Oči někdy nevidí proto, že jsou zvenčí obestřeny mlhou; jindy jsou nevidomé, že hledí vytrvale do světélka vlastního kahánku; přirozeně se čoudem zaněcují a přimhuřují se vůči cizímu světlu — do té míry, do jaké ono je silnější.

Neujišťujeme, ale klidně ohlašujeme, že je hodně těch, kteří se pohybujeme v otázce Slováků a Čechů v mlhách všeobecných předsudků.

Nejsme tolik zvolní, jako nechápaví.

Proto je na Tobě, kolego, abys ušetřil svého hněvu ty, kteří na Tě čekají; máš jim rozehnatí nebo pomoci rozháněti mlhy; stačí k tomu takové základní vyjasňování.

Všecko základní je spolehlivé. Spolehlivě přehlédnu s rozhledny základního hlediska všechny mlhy.

Jeden z předsudků se jeví prakticky takto: Čech a Slovák mají jeden úkol (oba ovšem určitého druhu, toho, na kterém máme zájem.) Slovákovi je něco v poměru k věci v základě nepřijatelné. Mluví nebo nemluví, dokazuje nebo mlčí, na tom nezáleží, ale bije se vášnivě. Druhý trpělivě a zdržlivě snášeje jeho »letoru«, (omlouvavě konstatováno dětinskou), lehounce netrpělivým pokynem pobádá »k jednání«.

Není to tak?

Není Čechoslováka.

Ty jsi Slovák (v plném zvuku), já jsem Čech (v plném zvuku), dejme si úkoly — jedem!!

D. A.

DIAL'AVY ŠTYRI.

Sl. kol. J. Raisichovej.

Kališky modré, nakloňte si
ku mne hlavy;
radosti moje pošly kdesi
do dial'avy.

V polnočnom vetre pieseň plavá
kolíše ma,
v diaľave veľkej dokonáva
túžba nemá.

Na štyri pusté strany sveta
volám márne,
vidina moja odumretá
padne, padne.

Z ďaleka čujem hlasy známe.
— Kto sa blíži?
Ku komusi sa ponáhľame
v ťažkom kríži.

Dial'avy štyri veľke, nemé,
— v jednej iste
láskavého Ťa postretneme,
drahý Kriste!

Koloman K. Geraldini.

POZDRAVY.

Sl. kol. M. Hartlovej.

Snáď po roku zas v tichej radosti
nám oči zvlhnú v stretnutí
a budeme zas plní mladosti
sa prihovárať labuti.

Ach, jak ste sladké, zlaté vidiny
a veľké chvíle záhady!
Mne rastie smútny pohľad jediný,
ach, ktože mi ho pohladí?

Kde hľadať našej púti záhadu?
Kto kroky naše zastaví?
K nám ide svetlo od Velehradu
a svätí naše pozdravy.

Koloman K. Geraldini.

raport

5

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí katolického studentstva čsl. • V Praze v lednu 1935 • č.

Studentstvo se připravuje na sjezd.

Úspěch královéhradecké pracovní konference. —
dra J. J. Rückla. — Účast slovenských delegátů.

Požehnání konferenci od sv. Otce. — Řeč J. E.

—cm— Ve dnech 7.—9. prosince sjeli se do Hradce Králové delegáti a delegátky spolků katolických studentů a mládeže na pracovní konferenci, kterou uspořádalo Ústředí katolického studentstva čsl. v Praze a královéhradecké Sociální studentské sdružení. Konference, která sloužila propagaci I. celostátního sjezdu katolíků a kongresu Pax Romany, měla krásný průběh. Zúčastnili se jí zástupci studentských spolků v Novém Bydžově, Jilemnici, Náchodě, Chrudimi, Dvoře Králové, Pardubicích, Vys. Mýtě a velmi početné královéhradecké bohoslovci. V téže době zasedal v Hradci Králové Přípravný výbor Pax Romany. Tak se stalo, že Hradec Králové hostil velmi mnoho vynikajících pracovníků v hnutí mladých katolíků českých i slovenských.

K uvítání účastníků konference byla uspořádána v pátek slavnostní akademie v sále Boromea. V sobotu ráno sloužil pro účastníky mši svatou v kapli Boromea dp. ředitel V. Boháč. Delegáti přistoupili k společnému sv. přijímání. Vlastní zasedání pracovní konference bylo zahájeno v 10 hodin v sále Adalbertina předsedou královéhradeckého Sdružení C. Mařanem, který uvítal hosty čestného výboru. Duchovní rádce Sdružení, Msgre J. Černý, přečetl telegramy, které byly pracovní konferenci zaslány. **Bouří potlesku byl přijat telegram, jímž sám vznešený Velekněz, náměstek Kristův, uděluje prostřednictvím J. E. kardinála státního sekretáře Pacelliho studující mládeži s velikou láskou otcovské požehnání k povzbuzení ve zbožnosti a apoštolské horlivosti. Protektor sjezdu, J. E. ndp. biskup královéhradecký, dr. Mořic Pícha, zaslal z Říma své požehnání a pozdrav, provázené srdečným přípisem.**

Pozdravný telegram zaslal také předseda biskupských konferencí, J. E. dr. L. Prečan, arcibiskup olomoucký. Na všechny pozdravné přípisy bylo odpověděno telegramy, vyjadřujícími věrnost a oddanost Náměstkovi Kristovu, sv. Církvi a arcipastýřům.

Ujímá se slova J. E. dr. J. J. Rückl, předseda Přípravného výboru I. celostátního sjezdu kato-

líků. Ve své řeči ukazuje na nadšení a radost, s jakou je přijímán sjezd zvláště mezi katolickou mládeží. Sjezd katolíků musí přetvořit katolický život v našem státě. Přípravný výbor přijímá s radostí propagační snahy studentů. Po řeči dra Rückla vítá předseda zástupce katolického studentstva slovenského, předsedu Ústredia slovenského katolického studentstva **dra Zvrškovece**, tajemníka Slovenské ligy **dra Ciekeru** a předsedu výměnné komise ÚSKŠ **JUC. Kašického**. Je to po prvé, kdy mezi studenty v Hradci Králové vystupují oficiálně zástupci slovenského studentstva. **Dr. Zvrškovec naznačuje velký význam sjezdu katolíků pro další sblížení mladých Slováků a Čechů. Dr. Cieker, účastník Eucharistického kongresu v Buenos Aires, navazuje na slova dra Rückla, že po zdaru celostátního sjezdu by mohl být v ČSR pořádán eucharistický kongres, zdůrazňuje nutnost návratu k pramenům kultury, ke katolicismu. Po těchto projevech, které byly radostně přijaty, přednášel dr. M. Hořina na téma: »Co očekává katolický student od sjezdu.« Katolická mládež potřebuje více nadšení, jímž by strhla. Sjezd musí přinést mravní obrodu, a tím i obrodu ostatní. Přednáškou dra Hořiny bylo dopolední zasedání skončeno. Ve 14 hodin byla otevřena v Boromeu výstavka »Kniha katolického inteligenta«. Zahajovací proslov přednesl J. E. dr. Rückl. Odpolední zasedání se konalo v sále Boromea. Duchovní rádce SSS, kanovník **Msgre J. Černý** pronesl krásný proslov, v němž upozornil na velký úkol mladých katolíků ve státě, který je ohrožen uvnitř mravní zkázou a navenek výbojností imperialismu. Pozdravy přednesl zástupce Orla, finanční komisař **J. Boura**, delegát Mariánských družin starosta **Jenšovský**. Předseda ÚKSČs **JUC. A. Jaroš** zdůraznil nutnost výchovy studenta po stránce náboženské, národní a sociální. Hutný a obsažný referát o významu XIV. kongresu Pax Romana přednesl předseda Přípravného výboru kongresu P. R. v ČSR **dr. V. Hrnčíř**. Tajemník ÚKSČs **JUC. Fr. Kolman** promluvil o potřebě organizace a podal**

náměty a praktické pokyny pro práci ve sdruženích.

Po přednáškách zasedal Přípravný výbor Pax Romana. V neděli dopoledne po mši sv., kterou sloužil dp. ředitel V. Boháč, přednášeli profesor bisk. semináře **Msgre dr. J. Konečný** na téma »Tomismus a dnešní doba« a **dr. R. Kalhous** o ideových proudech mladé Evropy. Odpoledne bylo věnováno debatám, k nimž přednesli náměty ctih. p. J. Filip, dp. Hůlek, JUC. Kašický,

JUC. Kolman, předseda MSS JUC. Banzet, zástupce SKM p. Balíkar, JUC. Hrdý a j. S radostí pozorována spolupráce bohoslovců se středoškolačky. Účastníci konference se zúčastnili tradiční studentské mikulášské zábavy.

Pracovní konference dosáhla plně účelu. Zástupci spolků dověděli se, jak pracovat. A ještě jeden významný klad měla. **Bylo to po prvé, kdy se bratři Slováci zúčastnili naší konference nejen manifestačně, nýbrž i pracovně.**

Zprávy z ÚKSČs a jeho organizací.

BLAHOPŘÁNÍ.

Blahopřejeme svému spolupracovníku,
bývalému předsedovi České Ligy Akademické
JUDru MILOSLAVU HOŘINOVÍ

a jeho choti

ING. MARIÍ BUZKOVÉ,

bývalé předsedkyni Ligy čsl. akademiček,
k jejich sňatku a vyprošujeme oběma na společné
cestě životem mnoho Božího požehnání.

Ústředí katolického studentstva čsl.

Česká Liga Akademická.

Liga čsl. akademiček.

III. VÝBOROVÁ SCHŮZE ÚKSČs. konala se dne 1. prosince 1934 za přítomnosti všech členů Ústředí. Po zahájení podal zprávu revisorskou kolega Kalinka, který dal návrh, aby se v Ústředí zavedl způsob amerického účetnictví. Návrh předložen k důkladnějšímu projednání presidiální schůzi. Kolega předseda podal svou zprávu, v níž informoval členy Ústředí o podniknutých intervencích ve věci zlepšení sociálních poměrů inteligence u J. M. Drachovského, p. ministra Dostálka a p. ministra Šrámka. Se souhlasem byla přijata jeho zpráva, že kolegové z Ústředí souhlasí s našimi návrhy na spolupráci. Navrhuje, aby ÚKSČs poslalo na Sdružení dotazníky ohledně nezaměstnanosti bývalého našeho členstva. Návrh přijat. Předseda dal dále návrh, aby byl zaslán z výborové schůze přípis J. M. dru Drachovskému za akci o vrácení insignií Karlově universitě a J. Exc. arcibiskupu dru Prečanovi za pastýřský list, zasláný katolickému studentstvu z biskupských konferencí. V debatě o předsednické zprávě navrhl kolega Langr, aby Ústředí navázalo bližší styky s Filosofickou revuí, což bylo ponecháno k definitivnímu projednání na presidiální schůzi. Zprávu Poutního odboru podal profesor Trnka. Přijat jeho návrh, aby v roce 1935 o velikonocích byla uspořádána V. pout katolického studentstva do Říma. Zároveň schváleno též, aby tato pout letos byla uspořádána spolu s Ústředím katol. studentstva slovenského a o duchovní vedení pouti aby byl požádán p. prof. Pecka. Též schváleno, aby letošní pout proti dřívějším programům byla rozšířena o zájezd do Milána, Pisy a Janova (na zpáteční cestě). Duchovní rádce

ÚKSČs. P. Daňha podal svoji zprávu písemně. V debatě o této zprávě jednáno o způsobu, jímž Ústředí provede návrh duchovních rádců nejdůstojnějšímu episkopátu, jak bylo o něj požádáno v přípisu J. Exc. arcibiskupa dra Prečana. Dále jednáno o propagaci celostátního sjezdu, přijat byl návrh propagace, který doporučuje komise pro účast mládeže a současně stanoveno datum naší pracovní konference a sjezdu. Kolega tajemník navrhl, aby v pátek 28. června byla uspořádána společná pracovní konference českého a slovenského katol. studentstva, což bylo přijato. Zprávu tajemníkovu podal taj. kol. Kolman, který konstatoval, že Ústředí organizuje dnes již 1152 členů, ač teprve 24 SSS odeslalo Ústředí nacionálie, a Ústředí organizuje po založení 5 nových spolků na 67 organizací. Navrhl, aby v příští organizační příručce bylo pamatováno na přesný organizační kalendář pro práci našich SSS. Doporučil, aby ve sdruženích byla věnována větší pozornost mladšímu studentstvu a podle možnosti byly organizovány pro studentstvo nižších tříd studentské besídky, anebo oddělení pro mladší, pro něž Ústředí obstará materiál pro práci. Dále hovoří tajemnická zpráva o nových Sdruženích, o návštěvě členů Ústředí v některých Sdruženích, o zákazu kolportáže Jitra, možnosti založení SSS v Turnově, v Berouně, Benešově a v jiných českých městech. Po zprávě tajemníkově následovala zpráva pokladní, kterou podala kolegyně Plátová. Projednána byla finanční situace našeho Ústředí, která je dosti neutěšená. Zprávu Divčí sekce podala kolegyně Hartlová, jež dala návrh, aby všechna divčí Sdružení byla navštívena funkcionářkou Divčí sekce. Referát tiskového odboru přednesl kolega Mařan spolu s kolegou Bergerem. Návrh kolegy Bergera o akci Ústředí proti špatným filmům bude podrobněji uveden v některém z příštích čísel Raportu. Poté následovala zpráva Moravskoslezské sekce. S radostí bylo kvitováno, že v Mor. Budějovicích, Hustopečích a Vsetíně budou založeny organizace katolického studentstva. Zprávu Divčí sekce MSS přednesla kolegyně Rodová, která navštívila SSS d. Uher. Brod a navrhuje spolu s kolegyní Hartlovou, aby divčí SSS byla funkcionářkami navštěvována. Referováno též o letním táboru, který bude letos zřízen jednak pro středoškolačky, jednak pro akademičky. Jednáno dále o propagaci Mikulášského daru na Moravě. Zprávu o Jitře a jeho edici zaslal písemně kolega Krejza. Rozvinula se debata o tom, kdo má hradit případný deficit Baroka. Usneseno, aby tento deficit hradilo z části ÚKSČs, z části MSS a z části Moravan. Referent. Mik. daru kol. Tetzeli podal zprávu o vy-

sledku akce Mikulášského daru. Kolega předseda referoval o intervenci ŮKSČs u pana ministra šrámka v záležitosti Strakovy akademie. O programu kongresu Pax Romany přečten referát předseda Přípravného výboru dr. Hrnčír. Dále jednáno o ozdravovnách a letních táborech katol. studentek. Schůze zakončena v hodinách večerních.

Z MORAVANA. Ke kursům filosofickým, o kterých po absolvování 4 přednášek lze říci, že plnou měrou splňují své poslání, přičlenily se podniky společenské. Tři taneční večery jsou přípravou na tradiční ples spolku. Podniky velkého rázu byly koncerty sboru v Olomouci a Litovli dne 17. a 18. t. m. Obětavý přítel Moravana dr. M. Habáň O. P. měl hlavní zásluhu na úspěchu v Olomouci, kde sám J. E. dr. L. Prečan převzal protektorát společně s Pěvecko-hudebním spolkem Žerotín a Volným sdružením přátel moderní hudby. Krásný úspěch měl také koncert v Litovli pod protektorátem městské rady, kde jsme v prof. Vincenci Horákovi poznali nejen pravého otce studentů z Litovelska, ale i upřímného příznivce našeho sboru. Mezi těmito dvěma koncerty jsme byli hosty ústavu ctih. sester dominikánek v Řepčíně, kde jsme zpívali na dopoledním matiné. — is.

ASS v HRANICÍCH konalo za účasti 40 členů svoji řádnou valnou hromadu 22. září 1934. Po modlitbě uvítal přítomné kol. prof. Václ. Vinkler. Ve své zprávě zdůraznil, aby Sdružení udržovalo živější styky s nadřazenou organizací, t. j. s Moravskoslezskou sekcí, což se velmi zanedbávalo. Konstatoval však s uspokojením, že vnitřní život Sdružení byl čilý a poděkoval za obětavou práci našim vůdcům. Činnost sdružení se omezila na pravidelné přednášky jednou týdně. Protože jsou ve Sdruž. i dívky, které nemají samostatné organizace, mají jednu sobotu schůzi dívky a druhou hoši. Každou první sobotu v měsíci je pak ve farním chrámu Páně společná rekolekce s krátkou promluvou a sv. požehnáním. Na ni chodí i naši nejmladší z ústavu, kteří ještě nejsou ve Sdružení. Rekolekce se těší i přízni laiků. — Nově zvolený výbor má v čele předsedu kol. ThC. Václava Kuchaře. Jednatelům byl zvolen kol. JUC Jos. Ryška a pokladníkem kol. PhC. Al. Hanzlíček. Duchovními rádci zůstali dpp.: Msgre dr. Aug. Štancl a prof. Alfons Glos. Jako loni slíbil i letos spolupráci p. prof. Jos. Troup. Všem třem naposled jmenovaným musíme poděkovat na prvním místě. Oni s několika ještě jinými vyzdvihli naše Sdružení na značnou úroveň, která zajisté nezůstala a nezůstane bez vlivu.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ. Měsíc listopad byl ve znamení valných hromad fakultních spolků. Proto činnost ČLA byla obrácena v listopadu tímto směrem. K tomuto účelu bylo vytvořeno v intencích Aktivitét professionnelle Pax Romany Centrum katolických právníků a Centrum katolických mediků. Oba útvary vyšly z voleb do fakultních spolků vítězně. Ve Všehrdu byl člen ČLA kolega Královec zvolen starostou tohoto největšího fakultního spolku v ČSR. Mimo to byli zvoleni do správního výboru SČP Všehrd za katolické Centrum kolega Kott, Šrajera a Cibere. Stejně tak bylo tomu u spolku čsl. mediků, kde, ačkoliv katol. studentstvo kandidovalo po prvé,

dosáhlo téměř třetinového zastoupení v tomto druhém největším z fakultních spolků. Za Centrum byli zvoleni kolega Sobotka, Pěnkava, Tetel a Pokorný. Pokud se týká interní činnosti, byl pořádán 10. listopadu Březinův literární večer. Retrospektivu činnosti Březinovy podal prof. Miloš Dvořák, recitovala pí. Eva Vrchlická. Předvánoční činnost byla předčasně přerušena, neboť akademické prázdniny začaly již tentokrát 1. prosince.

LIGA ČSL. AKADEMICKÉ. Členská schůze byla 6. prosince. Přednášela pí. dr. Klecandová o svých dojmech z Kolumbie a zvláště o kolumbijské ženě, o životě starší generace a o životě dnešních studentek. Příští členská schůze bude v pondělí 14. ledna. Bližší informace o ní najdete v sobotní student. hlídce Lidových listů. Kroužky ligistek, jazykové i ostatní pracují dobře a živě a zahájí znovu v lednu činnost. První gymnastika bude ve středu 9. ledna o půl 7. hod. u sv. Anny, jazykové kroužky v pátek 11. ledna o 7. hod. v Korunní tř. 4. Všechny katolické vysokoškolačky a i septimánky a oktávanky jsou zvány ke spolupráci.

ASS BRNO-KRÁL. POLE. Dne 18. XII. t. r. byla pořádána VIII. valná hromada, na které zvolen výbor. Předseda Fr. Kryštof, místopředseda E. Morbacher, jednatel Josef Kryštof a pokladní B. Cermáková. Sdružení má úspěšně fungující oddělení: fotbalový, fotografický, tiskový, osvětový a vycházkový. Propagační referát vykazuje zvláště obsáhlou činnost dopisovatelkou a plakátovými. V minulém roce uspořádalo Sdružení několik přednášek se světelnými obrazy, zúčastnilo se řady adorací, poutí a orelských dnů brannosti. Pro příští rok chystá se nábor nového členstva, přednášky, založení šermířského kroužku, pořízení kolekce středoškolských učebnic katolického náboženství k soukromému vzdělání svého členstva, několik debatních večerů, další spolupráci s místními katolickými spolky a velkorysou propagací katolického sjezdu.

František Kryštof.

SSSd V ČES. BUDEJOVICÍCH pořádalo dne 11. listopadu t. r. akademii na oslavu 15letého trvání spolku. Akademii zahájil duchovní rádcé sdružení dp. rektor Karel Reban. Pí. učitelka Daňhová, jedna z prvních pracovnic vzpomněla na založení a na první pracovnice. Dále byly na programu zpěv, hudba a cvičení rytmická. Nakonec byla zahrána Klášterského »Epidemie«. 16. prosince konala se členská schůze SSSd, které se zúčastnila předsedkyně Dívčí sekce ŮKSČs kolegyně Hartlová. Připomněla nám naše povinnosti a též její přátelské rady mají pro Sdružení cenu. Dp. rektor Reban rozvedl její řeč.

SSS JILEMNICE i přes těžké překážky, které se staví činnosti v cestu, hlásí se ku práci. Členové scházejí se každý týden v bytě svého duchovního rádce, kde předčítají kapitoly z Písma sv. a jiných knih, debatují a učí se přednášet. V sobotu 15. prosince navštívil Sdružení tajemník ŮKSČs Kolman, který povzbudil členstvo k intenzivnější práci, jak po stránce organizační, tak kulturní a sociální. Doufáme, že Sdružení bude to jisté ku prospěchu.

SSS HRADEC KRÁLOVÉ pořádalo v neděli dne 16. prosince t. r. ve dvoraně Adalbertina oslavu

100. výročí národní hymny »Kde domov můj?«, s velice pestrým programem. Na programu byly sbory, recitace, proslov p. Hugo Günthera, tajemníka ministerstva železnic, a dramatická studie ze života Frant. Škroupa.

SSSd KUTNÁ HORA. Ve II. členské schůzi dne 14. října byly podány referáty z oslav 15letého trvání SSS v Hradci Králové. Do programu III. schůze dne 11. listopadu zařaděna přednáška kolegyně Oberreiterové »Úkol katolické učitelky«, v níž zdůrazněn nadpřirozený cíl výchovy a uvedeny prostředky, které by vedly k uskutečnění této ideální výchovy. — Výborové schůze byly dosud tři. Na pracovní konferenci v Hradci Král. ve dnech 7.—9. prosince t. r. bylo SSSd Kutná Hora zastoupeno 2 členkami. Nyní soustřeďuje se všechen náš zájem kolem Mikulášského daru.
Tisková referentka.

SSSd PLZEŇ. Po krásných exerciciích, jež vedl P. Alfons Daňha, vrátily se členky SSS duchovně osvěženy opět do proudu povinnosti. 1. září konala se informační schůze, na níž byla přečtena spolková pravidla. Dne 8. září konala se valná hromada, na níž promluvil vdp. prof. Limpouch, p. redaktor šlajs a zástupce ÚKSČs kolega Jeníček. Schůze jsou konány každou první a třetí sobotu v měsíci. Duchovní rádce P. Vlad. Jeřábek uspořádal pro Sdružení cyklické přednášky o mistru Janu Husovi. Utěšeně se též rozvíjí řečnické kroužky. Členky eucharistického kroužku přistupují měsíčně k sv. přijímání a zúčastňují se veřejných katolických průvodů. 18. listopadu sehrály studentky veselohru »Osudná blůza« s velkým úspěchem. Sdružení pořádá též bezplatné kursy francouzštiny. Jednatelka.

SSSm Plzeň. V měsíci listopadu vykonali jsme z velké části akci Mikulášského daru. Dne 22. prosince pořádalo Sdružení vánoční nadílku svým studentům. Pro kolegy studující práva zařadili jsme o vánočních svátcích praktický vánoční kurs, spojený s výkladem o vedení matrik. Konečně připravujeme veřejnou manifestaci za práva Karlovy university, na které promluví J. M. dr. Karel Domin, prorektor Karlovy university. Přednáška tato bude dne 4. ledna 1935 ve velké dvoraně Měšťanské besedy. V klubovnách našeho Sdružení, ve kterých jsou k dispozici četné společenské hry, ping-pong, šachy a otevřena čítárna, se schází každou středu a sobotu většina plzeňských katolických studentů.
-on-

SSSd OLOMOUC-ŘEPČÍN zahájilo činnost 16. září členskou schůzí, na níž referováno o valné hromadě ÚKSČs na Velehradě, přivítány nové členky a vytčen program práce pro nový správní rok. 21. října byla konána další členská schůze. Dne 28. října pořádalo Sdružení zdařilou akademii. 7. listopadu uspořádaly jsme přednášku majora Kubeše o československých legiích. 14. listopadu přednášela kolegyně Mězlová na téma »Věda a víra v životě univ. profesora Kontardo Ferriného«. Naši práci žehnej Bůh!
Tisková referentka.

ASS POLIČKA. Sdružení pracuje velice čile, zvláště o prázdninách a svátcích, kdy zúčastňuje se spolkové práce většina členstva. Dne 4. srpna přednášel ctp. Josef Smejkal na členské schůzi o sjezdu katolického studentstva na Velehradě. Dne 8. září přednášel týž o významu

katolického tisku, zvláště Jitra pro studenty. 15. září věnoval kolega Nykl ve svém referátu pozornost kongresu Pax Romany. Na vánoční prázdniny chystá ASS přednášku se světelnými obrazy »život Ježíšův podle evangelia« a přednášku slovenského řečníka.

SSS Chrudim. Dne 15. prosince navštívila Sdružení pokladní ÚKSČs kolegyně Plátová, která referovala o celostátním sjezdu katolíků, o kongresu Pax Romany a jiných organizačních věcech. Veškeré členstvo rozhodlo se zúčastnit korporativně připravovaného celostátního sjezdu katolíků.

ASS STRÁŽNICE. Je to Sdružení, o němž se píše velmi zřídka. Přesto však i ve Strážnici jsou katoličtí studenti, kteří pracují v těchže směrnících jako jinde. Od několika let nebylo zde středoškolského Sdružení. Proto o letošním krajském sjezdu o prázdninách, který svolalo ASS do Strážnice, usneslo se katolické studentstvo, aby ve Strážnici bylo zřízeno též středoškolské Sdružení, které spolu s akademickým Sdružením by si vzalo za úkol čas od času shromažďovati katolické studentstvo a inteligenci moravského Slovácka, zejména na posvátném Velehradě, a raditi se o společném postupu. Sjezd byl navštíven asi 80 studenty. Řečníky byli dr. J. Doležal z Prahy, dr. M. Skácel, advokát z Uh. Hradiště, tajemník ÚKSČs, a předsedal mu předseda ÚKSČs. Sjezd navštívil též J. E. Msgr. Stavěl, světicí biskup olomoucký. Sjezdu předcházel duchovní koncert v chrámu Páně P. Marie, který se stal uměleckým podnikem celého kraje. Celý sjezd pak byl uspořádán v rámci 300. jubilea založení Piaristického gymnasia a příchodu řádu piaristů do Strážnice. Oslavy tyto byly uspořádány pod protektorátem presidenta republiky T. G. Masaryka, býv. žáka tohoto gymnasia. Po sjezdu strážnickém možno říci, že rozvinula se čilá práce mezi tamními středoškoly. Akci pro založení jejich Sdružení převzalo ASS, které za tím účelem nejprve založilo katolickou čítárnu v místnosti, která dříve byla čítárnou obecní a sloužila jen k propagaci novin a revuí nekatolických a indiferentních. Poněvadž čítárna tato živořila, byla městem zrušena a na jejím místě vybudovalo ASS vzornou katolickou čítárnu, která s přispěním ÚKSČs dnes má již 50 časopisů a revuí jak domácích, tak i zahraničních a stala se útlukem místní inteligence a zejména studentstva. Je to krásná ukáзка studentského tiskového apoštolátu. Výsledkem sjezdu ve Strážnici bylo založení spolku středoškolského katolického studentstva, k němuž došlo na ustavující schůzi dne 28. listopadu t. r. Sdružení existuje jako Studentský odbor Katolické akce a jím je oživeno bývalé velice čilé SSS Strážnice, které svého času jako předseda vedl nynější předseda ÚKSČs.

SSS DVŮR KRÁLOVÉ N/LAB. Dne 16. prosince dostavil se na schůzi Sdružení tajemník ÚKSČs, který referoval o vedení spolku katolického studentstva. Po jeho referátu rozpředla se debata, jak oživit činnost Sdružení. Debata zúčastnil se duchovní rádce vdp. prof. Komárek a jednatel SSS kol. Břetislav Štorm. Kolegyně Frýblová podala návrh, aby oktáváni, členové místního SSS, přispěli k oživení Sdružení tím, že budou ve spolku přednášet, což bylo přijato.

A NOS LECTEURS DE L'ÉTRANGER.

Les manifestations des étudiants pour les droits de l'Université Charles IV. à Prague.

Les derniers jours du mois de novembre eurent lieu à Prague des démonstrations des étudiants tchèques contre l'attitude provoquante des étudiants et des professeurs de l'Université allemande de Prague, qui avaient refusé de livrer les insignes traditionnels à l'Université tchèque Charles IV. Ces insignes suivant la loi de 1920 appartiennent à l'Université Charles IV, mais ils furent jusqu'à nos jours en possession de l'Université allemande. Pour informer nos lecteurs nous devons citer quelques dates de l'histoire de l'Université de Prague.

Elle fut fondée par Charles IV, roi de Bohême, en même temps empereur du Saint-Empire. Ayant obtenu l'autorisation du Pape nécessaire à cette époque, Charles IV fonda l'Université de Prague par l'acta du 7 avril 1348. Nous y lisons: »Mon esprit se préoccupe avant tout de ce que mon royaume de Bohême auquel ma faveur accorde la préférence avant toutes les autres dignités et possessions soit héréditaires, soit heureusement acquises, la florissance duquel a été l'objet de mes plus grands soins et dont l'honneur et le salut sont le but de mes plus grands efforts, soit de nos temps, par mes ordres ornés de beaucoup d'hommes illustres comme d'autre part grâce à la faveur de Dieu il se réjouit de l'abondance des fruits de la terre.«

Charles IV désire que les fidèles habitants du royaume: »Avides de sciences ne soient pas obligés de courir les pays étrangers, mais qu'au contraire ils puissent inviter les étrangers chez eux.«

On voit donc clairement, que Charles IV a fondé à Prague une université tchèque, qui devait servir en premier lieu aux Tchèques, en second lieu aux étrangers des pays voisins. Mais cette université devait constamment lutter contre l'expansion allemande, qui a voulu en faire un centre de culture allemande. Pendant plusieurs siècles l'Université de Prague a résisté à ces attaques. Cependant au XVIIIème siècle, au cours de la germanisation de la Bohême par les Habsbourgs, l'Université de Prague est devenue une université allemande. Mais cette victoire des Allemands ne fut pas définitive. Au XIXème siècle, à la suite de la résurrection nationale, l'élément tchèque commence de nouveau à se faire valoir à l'Université de Prague. Pour empêcher les Tchèques de regagner l'Université pour eux, le gouvernement de Vienne par loi de

1882 a divisé l'Université de Prague en Université Charles IV Ferdinand (Universitas Carolino-Ferdinanda) tchèque et allemande. Mais cette séparation fut réalisée de telle manière que l'Université allemande est entrée à la place de l'ancienne Université et que l'Université tchèque parût comme nouvellement fondée. Ce fut une grande injustice commise envers les Tchèques. Elle ne fut réparée que lors de l'existence de la République Tchécoslovaque par la loi de 1920. Suivant cette loi seule l'Université tchèque portera le nom de l'Université Charles IV. L'édifice du Carolinum et les insignes doivent être rendus par l'Université allemande à l'Université Charles IV.

Pendant quatorze ans la loi ne fut pas exécutée à cause de la résistance des représentants de la minorité allemande en Tchécoslovaquie. Cette année-ci, grâce aux efforts de M. le docteur J. Krčmář, ministre de l'Instruction publique, professeur à l'Université Charles IV, de M. le docteur J. Drachovský, recteur, et du docteur K. Domin, prorecteur de l'Université Charles IV, on a décidé l'exécution de la dite loi. L'arrêté ministériel du 20 novembre 1934 a ordonné la remise des insignes à l'Université Charles IV. Mais l'Université allemande a refusé la manière de remise des insignes. Les étudiants allemands se sont enfermés dans le Carolinum où se trouvaient les insignes et ont versé de l'eau chaude et jeté des couteaux sur les étudiants tchèques qui voulaient y entrer. Ceci a donné l'occasion aux démonstrations des étudiants tchèques qui durèrent trois jours jusqu'à la remise des insignes à l'Université Charles IV, qui eut lieu le 26 novembre. Les démonstrations des étudiants de Prague ont eu des répercussions en Allemagne et en Autriche. Mais ces protestations n'avaient aucun fondement. Les démonstrations de Prague furent provoquées par l'attitude de nos concitoyens allemands. Les étudiants tchèques, sans commettre de violences ont manifesté pour les droits de leur Université et ont demandé l'observation des lois par les Allemands vivant sur le territoire de la République Tchécoslovaque.

On voit donc que l'Université de Prague, depuis le commencement, fut une université tchèque, fondée pour les Tchèques et par suite aujourd'hui seule l'Université de Prague est l'héritière légitime de cette ancienne université.

Karel Čapek,
secrétaire de Presse de la
F. E. C. T.

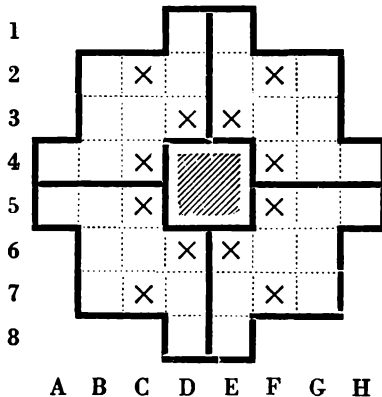
?

Hádanky

Řídí Vojtěch Maňoušek, Svitávka
u Boskovic • Zúčastněte se soutěži

?

21. KRÍŽOVKA VÁNOČNÍ. — A. Chladil, Chrud.

Čtverečky označené X dávají tajenku: Veselé vánoce. — Úkolem hádankářů je křížovku doplnit v legendě vodorovně i svisle!

22.—23. PŘESMYČKY ČASOVÉ. — Hád.
v Tišnově: Čid.

Pěna nezírá! On!
Ona staví C. (F. Slukovi.)

24. ZRŮDA. — Josef Stehlík, Brno.
»Správný« jistou dobu značí,
»zrůdu« zase pytlák líčí.

25. KRÁL, PROCHÁZKA. — F. Voith, Ivaň.

O	T	A	S
Ě	C	V	H
N	Á	L	E
P	E	N	Í

● Získal(a) jsi již no-
vého (novou) hádankáře
(hádkářku) „Jitru“?

26. ZÁMĚNKA. — J. Cahlík, Sobůlky.

S »ch« ve vzduchu lítá,
s »k« potravu skýtá.

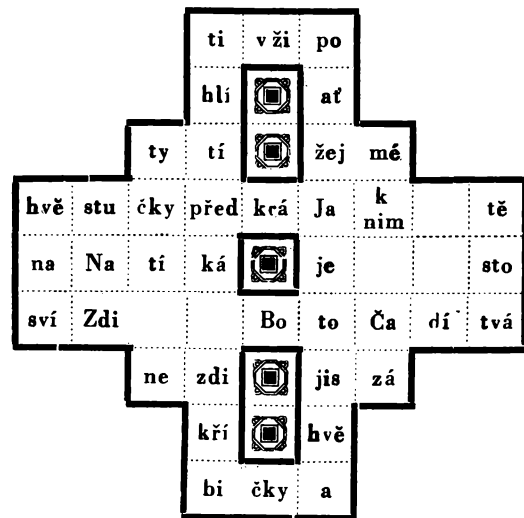
LISTARNA. Srdečně vítám nově přibylé adepty »otazníku«: J. Weisse z Plzně. (Řešení správné, pokuste se i o příspěvky. A. Krajčička z Prahy III. CSR. (Příspěvky se hodí, přijdou na řadu v příštích číslech. Kdybychom měli dvě strany, pak by každý přišel častěji na řadu! Můžete posílat řešení pohromadě z koleje, také příspěvky v jedné zásilce. Děk za Vaše porozumění. Řešení zasláné je správné, vytrvejte.) J. Němc z Olomouce. (Jistěže při větším počtu dá se více pořídit. Snad získáte i jiné kolegy z al. Na příspěvky se těším. V »Jitře« máme lehčí i těžší oríšky, ale každý se vpraví.) J. Růžičku z N. Města. (Příspěvky dobré, uveř. Řešení správné, pošlete i z č. 3. Kolegy přiveďte, ať je nás více. Potěšujícím je zájem stud.-evangelíků o »Jitru« a svědčí to o oblíbě našeho časopisu.) A. Kleina z Příbora. (Nadějně, pokračujte.)

Všem: Zavádíme typování. Kdož dosáhnou za celý ročník nejvíce bodů (vyřešených há-

27. AKROSTICHON. — F. B. — všem.

? + množství lidí = po tom srdce touží
? + částice tázací = k poslušnosti nutí
? + část okna = po řece pluje
? + italská řeka = serie zve se
? + část roku = místo blažených
? + plaché zvíře = je částí ruky
? + část obličej = soudní delikt

28. KONÍČEK. — Stud. r. g. gymn. v Boskovicích
F. Geršl, Šebetov.

29. SKRÝVAČKY PŘÍR. — V. Bukva, Prostějov.

To bylo sosnové dříví!
Dívka prala u potoka.
Znám cestu Hořovicemi.
V lomu praští kamení.

30. ČÍSELKA. — Kájovi a septim. arcib. gymn.
v Kroměříži A. Srovnalík.

1234 z dějin uherský král,
4123 obět biblické vraždy.

danek), budou zvláště odměněni, i když budou vylosováni v jednotl. turnajích. — Podobně typujte každý, která a čí hádanka v každém čísle je nejlépe zpracována (ve smyslu hád. pravidel a češtiny). Kdož dosáhnou nejvíce bodů, budou zvláště odměněni ke konci ročníku. Sdělte při zásilce řešení a příspěvků (později).

Řešení z II. turnaje čekám do 16. ledna. Kdo získá odběr. a hád. »Jitru«, má ovšem přednost při slosování.

Věnujte každý chvilku naší rubrice!

V novém roce přeji všem hojně zdaru a Božího požehnání, více chuti a dobrých myšlenek pro naše hádanky.
V. Maňoušek.

III. turnaj z důvodů technických až v příštím čísle.

JITRO

časopis katol. studentstva • čís. 6 • ročník 16

jitrO časopis katolického studentstva čsl.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Administrace: Praha II., Spálená ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitelny 206.271. ● Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“. Uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

---

raport organizační příloha „Jitro“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“ (raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

6. čísla: Dominik Pecka: K vyšší svobodě. ● Prof. J. Zítko: Germain Foch. ● Vilém Bitnar: Antonín Podlaha a Julius Zeyer. ● Eda Jitzovský: Champion. ● Prof. M. Dvořák: Dílo Otokara Březiny. ● Texty. ● P. Drahoň: Srdce ve vichřici. ● Kultura. ● Z nových knih. ● Pro sjednocení Slovanstva. ● Z dopisů. ● Raport č. 6.

---

zprávy dopisovatelům:

Pý: Človíčku, vy jste si toho nadrobil trochu mnoho: problém nezaměstnanosti mladé inteligence, problém náboženské anamnese a problém ideálního vztahu erotického. A to všechno chcete vyřešit formou beletristickou na půl třetí stránce. Na to byste musil napsat tři romány a ještě by to nedopadlo beze zbytku. A s tím zbytkem bychom měli horší trampoty než měl Neruda se svým starým slavníkem.

X. Y. Ze zloby, krutosti a pomstychtivosti terciánek si obyčejně nikdo nic nedělá. Horší to je s jejich veršováním. Vy jste jaksi výjimka, však vy víte, co to je. Formálně je to dobré. Za rok, za dvě léta se přihlaste. Ale nepudrujte se, prosím vás, anebo když, tedy jen po jedné straně, abych vás na první pohled poznal. — *J. D.* Chybí hlubší záběr ve výrazu.

F. M. Jen málo mohu použít — měl jste to přepsat.

J. R. Přijde na to, jak se to vezme. Někteří říkají, že spisovatel tvoří vlastně jen z vlastního života. Myslím však, že žádný spisovatel není pouhým opisovatelem skutečnosti: to by nebylo tvoření umělecké, nýbrž věda. A tak, milá krajanko, v dílech básnických těžko rozeznáme, kde se končí skutečnost a kde se počíná sen. — *E. S.* Verbalistický bombast.

emka. Vše jen vysněné — nikde vztahu prožitosti.

A. S. Ta meditace působí jako reminiscence z kázání nebo z duchovní četby. Některá »obecná místa« zní dutě. A ten zevšeobecňující pathos se snese snad u řečníka, ale ne u spisovatele.

A. P. Když jste terciánka, může z Vás něco být. Forma uspokojuje. Zkoušejte dál, ale posílejte jen krátké věci.

J. L. Dopis o slovenském nacionalismu nepřináší nového stanoviska. Báseň slabá. Próza lepší. Možná, že později zařadím.

Dominik Pecka:

K vyšší svobodě

Plnost života je ideálem mládeže. Ideálem dítěte není dítě, nýbrž jinoch. Ideálem jinocha není jinoch, nýbrž muž. Dítě nechce být dítětem. Jinoch nechce být jinochem. Mládí se stydí za svou nedospělost a vzpíná se žádostivě k tvarům zralosti.

Vidíme, jaký vliv mají na studenty ti, kteří jsou třeba jen o rok starší. Kdo je starší, je bliž ideálu dospělosti. Největší autoritu ve třídě mívají repetenti a flákači z jiných ústavů příšlí. A ti z vyšších tříd, kteří již chodí do hospod, kouří cigarety a namlouvají si děvčata, jsou přímo nadlidé. Primán pohlíží na sekundána s úžasem a obdivem. Třídy jsou kasty, uzavřené světy, přesně ohraničená království.

Líbí se mládeži dospělost. Ale nelíbí se jí stáří. Staří lidé jsou mládeži jakýmisi nelidmi, neživoucími mumiiemi, nepatřícími už v řád života. Je v tom pudový odpor k zániku lidské bytosti, jehož předzvěsti jsou šedivé vlasy a vypadané zuby? Je v tom pocit, že život nás vlastně neobohacuje, nýbrž že nám dává jen poznati hranice našich možností? Starý člověk už nezraje, jak napsal Sainte-Beuve: na jistých místech tvrdne, na jiných hnije, ale nezraje. A mládí cítí, že stáří jest již jen ústup a úpadek.

Mládí potřebuje zralosti. Jen stykem s dospělými se utváří mladý člověk. A utváří se nejen obdivem starších, nýbrž i odporem k nim.

Z toho odporu mají staří strach. Ten odpor je nejtěžším problémem výchovy. Generace starších mu hledí uniknouti buď tím, že mládež odmítá a zlehčuje, anebo — co horší jest, že mládeži lichotí.

Jsou rodiče, kteří myslí, že nejlépe vychovají děti, když jim budou dělat kamarády. Jsou učitelé, kteří myslí, že nejlépe učí, když s žáky diskutují. Takoví rodiče a takoví učitelé nedávají dětem nic víc než jim mohou dáti jejich kamarádi. A tak mladí vyrůstají bez otců a bez učitelů — duševní a duchovní sirotci.

V západním světě je obecně rozšířen omyl, jako by mladí chtěli především jen svobodu. Ne, mladí chtějí především růst. Svoboda sama nepomáhá růstu, nýbrž moudré spojení svobody a autority. Mládež už nechápe svobodu jako svobodu od autority, nýbrž jako svobodu k cíli. Nebojí se, že by svoboda utrpěla poslušností. Cítí, že poslušnost zaručuje svobodu. Řeknete-li to kouzelné slovo s v o b o d a, neptá se mládež: od čeho? nýbrž: k čemu?

Podmínka, pod kterou si může starší pokolení uchovati úctu a důvěru mládeže, jest, aby mělo hodnoty, které by mládeži dávalo. To sice není nejsnadnější rozřešení otázky generační, ale je to jediné správné řešení.

Mládež chce hodnoty, krásu, dobro, velikost, moudrost a pravdu. A vy jí nabízíte své užitečné navyklosti, své liberální názory, svou přiboudlou snášlivost, svou elegantní skepsi, svou úsměvnou lhostejnost.

Mládež odmítá vaši nízkou svobodu: neví, co s ní. Děkuje vám za vaše poklony: chce býti bita. Nechce si s vámi hrát: chce vám líbat ruce!

Prof. J. Zítka:

Germain Foch

Dedikováno Pétovi Křížovi.

Kdo by psal životopis slavného vítěze z války světové, maršála Ferdinanda Foche, tomu by se jistě často vnucovalo do pera jméno maršálkova bratra Germaina, neméně slavného vítěze světa duchovního. A věru: psáti podrobněji o jednom bez druhého nemůže být ani správné a povšimneme-li si blíže postavy Germainovy, musíme věnovat pozornost i tomu, jaká pouta vázala k vzájemné lásce oba bratry.

Germain Foch narodil se v říjnu r. 1854 v jihofrancouzském městě Tarbes, kde byl jeho otec vyšším úředníkem, zastáváje hodnost generálního sekretáře prefektury. Již prý pouhý rukopis tohoto úředníka svědčil o jistém stupni cílevědomé přísnosti a uzavřenosti, ač nevyklučoval s druhé strany ušlechtilost a velikou inteligenci. Trochu odlišné však bylo vystupování manželky Napoleona Foche. Byla to paní něžná a sdílná a po ní měl Germain modré oči, jemný úsměv a výraz obličeje. Ostatně se zdá, že obě děti, Ferdinand a Germain, rovně dědily po rodičích: podobu po matce, povahu a houževnatost spíše po otci.

Když bylo Germainovi dvanáct roků, byl jmenován jeho otec notářem v St. Étienne a oba chlapci dáni do tamní jezuitské koleje u sv. Michala. S těžkým srdcem loučili se s ústavem, který byl r. 1870 zavřen a odešli na státní lyceum. Z koleje jezuitské odnesli si však památku trvalou a jistě cennou, jež se zračila v celém jejich životě: byla to krajní svědomitost ve všem, co konali a čím upravovali svůj poměr k Bohu a k světu. Germain dovedl se i rozhorlit, když ho někdo při studiu vyrušil, neboť přísně rozděloval svůj čas na studium a rekreaci. Zato však nebylo při hrách čilejších a veselejších chlapců nad bratry Fochovy. Odměnou bývaly ovšem časté chvály ve škole a nejednou dobrý Germain nebo Ferdinand zapůsobil i na chlapce jiné. Všichni si bratry Fochovy upřímně oblíbili.

Po ukončení studia středoškolského zatoužil Ferdinand po stavu vojenském, Germaina však táhlo srdce k Otcům jesuitům, kteří mu kdysi poskytli výchovu nejlepší. Tu stal se Germain k sobě přísným a říkával: »Být zcela oddán službě Boží a ctít vznešenou P. Marii předpokládá veliký výcvik duše; musím dát výhost všem vášním jako je pýcha, smyslnost a netrpělivost. Rozhodl jsem se sloužit jen tomu, co se nazývá Pravda a co je jedině ceny trvalé.« Tak pokorně studoval filosofii i teologii a pobyl v krásném španělském klášteře v Ucles, dáváje si vzácnou práci s lehkomyšlnou mládeží, která jen těžko zvykala na pevný klášterní řád.

Zajímavě je sledovat stupeň vnitřní dokonalosti u tohoto mladého jesuity, když se rozhodl, že se stane misionářem. Během posledního roku theologie psal P. generálovi list, v němž ho pokorně prosil o milost a svolení pracovat v zámoří mezi barbarskými národy a vyznamenat se tak více ve službách Kristových. Germain Foch chtěl být neúnavným rybářem duší, hořel touhou podat Srdci Kristovu mimořádný důkaz lásky a trpělivosti. Jeho láska k církvi a k duším byla vždy jaksi vynalézavá, obětavá, příkladná. Germain odevzdává se Srdci zraněnému cele a nadšeně, z lásky k Němu chce vše chápat, opustit a vytrpět. — Však jaká to síla pokory u P. Germaina, když došla záporná odpověď, provázená poukazem, že jesuity Foche je svrchovaně třeba pro pastorační práci v řádových budovách domácích. Neroztrpčuje se, že rázem padá jeho nemalý sen o šíření království Kristova v dálných končinách, ale přijímá rozhodnutí s odevzdaností do vůle Boží a buduje plán nový.

Apoštolský řeholník stal se potom duchovním otcem celých generací jesuitských. Bylo na něm vidět trochu vojenské metody: nemiloval nikdy rozvleklých hovorů, byl přesný v práci a v odpočinku, k sobě přísný, k jiným srdečný a taktický. Mluvil se po čase o »Fochově metodě« jako o něčem, co je vzácným kouzlem duševního zdokonalování a skvělou základnou řádové kázně. Kdo získal P. Germaina jako instruktora, děkoval Bohu za toto štěstí a vyznamenání.

Na bratra Ferdinanda nezapomínal Germain nikdy. Jak často vyprávěl o jeho klidu, rozvaze a vytrvalosti! Oba si stále dopisovali — i když je občas značně oddělovalo povolání i nával práce. Ferdinand, jehož jméno slavně zní při líčení války světové, vynikal vzornou zbožností a pokornou myslí a cítil se vždy rád malým před bratrem knězem a řeholníkem. Od tohoto čerpal stále novou duševní sílu pro své záměry. Je vůbec těžko popisovati rozradostnění, které se v maršálově tváři zračilo, kdykoliv obdržel od bratra zprávu. Hle, příklad bratrské lásky, která poutala sourozence až do hrobu. Kéž i nám dá Prozřetelnost podobné statečné a bohobojné muže, jako byli bratři Fochovi! Potřebuje jich církev i vlast.

Vilém Bitnar:

Antonín Podlaha a Julius Zeyer

K 70. narozeninám biskupovým.

Nejslavnější učenci našeho národa počínali své životní dílo tvořením *básnickým*. Stačí vzpomenouti aspoň básnických pokusů Františka Palackého, Pavla Josefa Šafaříka a Jana Svatopluka Presla, aby vytanul hluboký význam poesie pro duchy později exaktně pracující. Také pražský světící biskup a děkan svatovítské kapituly, *Antonín Podlaha*, jeden z největších kulturních historiků českého národa, počínal ve svých studentských letech psáti básně. Rád bych naší mládeži odhrnul dnes závoj, kryjící až dosud zcela neznámou oblast životního snažení katolického velikána.

Když zesnulý biskup dožil se v lednu 1925 šedesátých narozenin, psal jsem o jeho významu několik statí. Při podrobném studiu jeho díla našel jsem i určité stopy jeho básnické tvořivosti. Bylo mi jasno, že Podlaha stíral za sebou známky slovesně uměleckého úsilí své mladosti, ale povaha veršů nutila mne, poznati vše, co tu vykonal a tak doplniti obraz jeho mocné osobnosti. Prosil jsem biskupa o podrobné informace a oh, po delším zdráhání, vyplývajícím z jeho světecké skromnosti, napsal mi konečně dne 13.

února 1925 dopis, v němž vylíčil podrobně povahu celého svého mládí, smysl svých jinošských tužeb, jakož i nejranější vlivy literární a umělecké.

Dopis Podlahův je převzácný dokument, který mluví i o jeho činnosti *básnické*. V přemíře autokritiky muže, stojícího tehdy již v zenitu učeneckého významu, Podlaha mi psal doslova: »Některé básničky, hříchy let studentských, uveřejněny byly pod *pseudonymy* a zasluhují, aby pominuty byly milosrdným mlčením.« Byl jsem však jiného mínění o povaze těchto literárních prvotin biskupových, a neustal jsem v badání, jehož výsledky teprve dnes uveřejňuji v listě naší mládeže.

Tehdy znal jsem již báseň »Za církve slávu«, věnovanou papeži Lvem XIII., již mladický kaplan rokycanský podepsal plným svým jménem »Antonín Podlaha« v pražské revui »Blahověst«, počátkem ledna 1890. Báseň prozrazovala takovou erudici a technickou vyspělost, že jsem byl právem zvědav i na ostatní výtvořiny biskupovy. Proto ještě v únoru 1925, když jsem Podlahovi odevzdával objednané jím stati pro »Český slovník bohovědný«, prosil jsem ho poznovu o sdělení podrobností, týkajících se jeho veršů. A biskup se tehdy opravdu rozhovořil o svém mládí, o tužbách literárních, o svých láskách způsobem, který mi konečně odhalil vše, co jsem potřeboval. Prozradil mně zejména řadu svých básnických *pseudonymů*, sdělil mi, v kterých *listech* své verše otiskoval. Nyní to byla už jen věc sběratelské píle, abych si sestavil soubor Podlahova veršovnictví.

Již při prvním čtení básní Podlahových, zejména pak při podrobnějším studiu látkových motivů, techniky básnických obrazů a ovzduší těchto skladeb, byla mi nápadna příbuznost s poesíí Zeyerovou. Šlo to až do toho známého zeyerovského *blankversu*, jímž psána byla většina Podlahových nerýmovaných básní. Jenom některé soustřeďovaly po osmi až desíti nerýmovaných verších do jambických blankversových, nebo trochejských pětistopých strof.

Když jsem po převratu, v letech 1920 a 1921, pracoval v Brně jako redaktor »Občanských novin«, zajel jsem několikrát na pozvání Karla Dostála Lutinova do Prostějova k prohlídce jeho literární korespondence. Mimo opisů listů přinesl jsem si odtud i řadu velmi důležitých originálů, zejména *Zeyerových*. Některé z nich otiskl jsem již v »Lidových listech« a v »Arše«. Jeden z nich obsahuje také zmínku o Podlahovi. Ježto nebyl až dosud nikde přetištěn, cituji z něho tady po prvé onen zmíněný *passus*.

Julius Zeyer psal v něm Karlu Dostálu Lutinovovi dne 4. května 1899 z Vodňan o své chystané cestě na Rus a o prastarých slibech prací pro Sládkův »Lumír«. »Nedivte se tedy, že nemohu psát hned pro „Nový život“. Až v Rusku! Bude-li mi však jen trochu možno, napsal bych ještě před odjezdem pro vás něco docela kratičkého, jen abyste uvěřil v mou dobrou vůli a aby jméno moje se zase jednou objevilo v „Novém životě“. Ale neslibuji najisto. Musil jsem, ač nerad, *prozatím také odřící panu doktoru Podlahovi*. Už nepíšu tak rychle jako jindy...«

Průběhem roku 1925 otiskoval jsem v olomoucké »Arše« několik pokračování ze studie »Antonín Podlaha literárním historikem«. Hovořival jsem častěji s biskupem o různých detailech jeho prací z tohoto oboru. Jednou předložil jsem mu i citovaný dopis Zeyerův s prosbou, aby mi sdělil, čeho se týkalo zmíněné místo o básníkově odřeknutí. Biskup vylíčil mi tehdy své starosti se soustřeďováním spolupracovníků pro svou »Obrázkovou revui«, která počala na podzim 1899 v Praze vycházeti. Chtěl v ní mítí výběr nejlepších tvůrčích duchů současné literatury, a psal především i Juliu Zeyerovi, s nímž ho poutalo obdivné přátelství. Zeyer se mu uctivým dopisem omluvil, ježto neměl nic hotového, ale slíbil mu, podobně jako Lutinovovi, že pošle později. Nežli mohl

slib svůj splniti, zemřel básník dne 29. ledna 1901. Podlaha pak otiskl o něm v »Obrázkové revui« aspoň velkou studii Sigismunda Boušky.

Při té příležitosti potvrdil mi biskup mocný vliv poesie Zeyerovy na jeho vlastní pokusy. Poznal Zeyera již jako student na Svaté Hoře osobně. Bylo to v době, kdy vnímavá duše studentova opájela se uměním Zeyerovým, který byl miláčkem mládeže osmdesátých let. Podlaha počal veršovati již v kvintě gymnasia, roku 1880, a celá jeho bytost hořela nadšením pro »Román o věrném přátelství Amise a Amila« a pro drobnou báseň »Legenda o Donatellovi«. Takové drobné básně umínil si patnáctiletý hošík psáti a v ohni nadšení četl množství všemožných knih, hledaje náměty pro celé cykly výtvorů. Později, již jako bohoslovec, poznal »Sestru Paskalinu«, zejména však »Kroniku o Svatém Brandanu«, která ho uchvátila svým katolictvím stejně, jako krásou jambických blankversů. Pro výběr námětů je důležité, že Podlaha jako bohoslovec prvního ročníku poznal roku 1884 také legendu »Ramondo Lullo«, a později, již po vysvěcení, překrásnou epiku »Gabriel de Espinoza«.

Podlaha mluvil o své lásce k dílu Zeyerovu nadšenými slovy. Vyzvedl význam látkových motivů, které u něho rozhodovaly především, dosvědčil mocný účinek bohatých předmluv, které Zeyer předesílal svým básním, posléze ocenil krásu formy a opojivost básnických obrazů. Vliv Zeyerův je znáti na všech Podlahových verších. Stejně na několika drobných kusech osobní lyriky, v níž motivy vybírány z oblastí poesie a výtvarnictví, stejně na cyklu veršů příležitostných, psaných v době bohosloveckých studií. Především pak v jeho delších osnovách pololyrických, poloepických, v nichž tkví těžiště jeho poesie. Ty jsou traktovány zcela zeyerovsky. Jsou to básně, ale vyzírá z nich již celý Podlaha následujících desítiletí, Podlaha učenec, milovník umění a nedostižný idealista.

Škoda, že mnoho z těchto osnov zůstalo podnes v rukopisech, ježto Podlaha sám jich podceňoval. Děkujeme jen pouhé náhodě, že byly částečně zachovány mimo dosah ničivé ruky biskupovy. V polovině devadesátých let odnesl si jich několik Karel Dostál Lutínov do své kaplanky v Novém Jičíně, v níž redigoval »Nový život«. Vyžádal si je od Podlahy, s nímž literárně pracoval. Nevím, za jakým účelem. Ale nic z těchto prací nebylo patrně vytištěno, jistě po přání Podlahově.

Náměty těchto skladeb týkají se Svatovítského dómu, Staré Prahy, gotických postav světců Bonaventury, Tomáše Akvinského, básníků Jacopona da Todi a Danta, barokových mužů Michny z Otradovic a Bohuslava Balbína, moderních zjevů, jako je Lev XIII. Počet námětů není tím vyčerpán. V nich ve všech noří se Podlaha v dávné upomínky na slávu církve katolické, vidí reky víry, velikány, jimž práce vryla v čelo vrásky, jimž »v lesku očí pevná plane víra a na rtech vroucí modlitba se chvěje«. Neboť

*tam Řehoř mocný, jemuž svět se kořil,
a rovných jemu řada nepřehledná,
jichž slovo ohněm bylo, hříchů pálic
a srdce nitíc v nadšenosti plápol,
tam Anděl školy, veleduchů vládce,
tam Dante trůní: kolem něho všichni,
jichž musou byla naděje a víra,
tam všichni, kteří nebes rajské krásy
sem přenášeli štětcem, dlátem zručným.
Ó klidně jasná slunci těchto záře,
jež pevnou měla dráhu, Boha středem!*

Eda Jitzovský:

Champion

Roland Payard spěchal dlouhými kroky tichým předměstím k stanici podzemní dráhy

»Figaro — Le Matin — Journal des Débats — La Croix — Sport . . .«

»Sport!«

Prostě, ale velmi čistě oděná dívka, spíše hubená než štíhlá, podala Payardovi noviny.

Elektrický vlak uháněl podzemím k centru Paříže. Roland Payard chtěl číst, ale nijak se mu to nedařilo — pár hlubokých, krásných očí, tak zvláštním způsobem smutných či snivých, nemohl zapomenout .

— — Place de l'Opéra — —

Podzemní schodiště vychrlilo proud lidí na denní světlo.

V pekelném hluku křižovatky zapomněl Roland Payard na smutné oči, ale když usedl v továrně »Velo«, v níž byl zaměstnán jako kreslič, za svůj pracovní stůl k nedokončenému rysu — zase je viděl a jakási zvláštní úzkost ho jímala .

— Telefon! — Roland se chopil sluchátka, bez odpovědi vstal a opustil svoji pracovnu.

— — — — —
»Rolande, to je kolečko, na tom ujedeš stopadesátku.«

»Kde bych to našlapal, ty starý prášile?«

»Uvidíš! Jedno šlápnutí a jsi za horama.«

»I s tebou! — přitáhni mi raději lépe helmu.« —

Motorcykl trochu nezvyklé konstrukce již vesele běžel, když Roland Payard nasedl na kolo.

»Teď!« — — Motorový vodič se rozejel a s ním zároveň Roland .

Byla to zvláštní podívaná. Nad střechami Paříže závodní dráha! Ředitel, několik úředníků a montéři sledují se zatajeným dechem skvělou jízdu Rolandovu. Továrna jízdnicích kol »Velo« měla vybudovanou betonovou cyklistickou dráhu na střeše svých továrních budov. Zde padl již mnohý rekord Francie dříve, než byl na veřejné závodní dráze registrován.

Motorový vodič a za ním Roland projíždějí bleskurychle klopené zatačky dráhy. Montéři a hlavně Bignot hlasitě povzbuzují Rolanda, jehož nohy mají přímo fantastickou rychlost.

Časoměřič hlásí mezičasy:

5 km — 3:02 — —

10 km — 5:27.3 — —

20 km — 10:12 . . . montéři vyhazují nadšením čepice do vzduchu a zářící pan ředitel dává jezdcům znamení k zastavení. Trvalo to chvíli, než stroje, jedoucí téměř stodvacetikilometrovou rychlostí, se zastavily.

»Viš, Rolande, že jsi zůstal jen dvě vteřiny za světovým rekordem Middersovým? Francie bude mít zase světového rekordmana letounů. Ať žije Roland Payard!«

»Neblázni, Bignote, a pojď mi trochu poklepat svaly . . .«

— — — — —
Roland Payard vedle svých čtyřiaadvaceti let byl amatérským cyklistickým mistrem Francie na tratích od 1—100 km, hrál velmi dobře tennis, byl slaveným a při tom

hezkým mladým mužem, zkrátka měl všechny předpoklady, aby se velmi bohatě oženil, ale

— — »Poslyšte, Bibiano, kdypak máte vlastně svátek? Moje máti se se mnou přela, že prý žádná svatá se takhle nejmenovala; je tomu tak?«

Oslovené děvče mírně potřáslo záplavou zlatých kadeří, přirozeně zvlněných: »Není tomu tak. 2. prosince je Bibiany, byla to světice.«

»Sláva! Teď koupím milé máti všechny kalendáře, aby se přesvědčila, ale . . .«

— »Dejte mi Paris Soir. — — Rolande, co zde děláš?«

»Ach, pan Dr. Vincer hm, učím se kamelotem.« Oba muži se hlasitě smáli, ale děvče, hledající mezi novinami žádaný Paris Soir, zesmutnělo.

»Nezlobte se, Bibiano, nechtěl jsem se vás tím nijak dotknouti.« — — Nepatrný úsměv oživil krásný obličej dívky a modré oči vyslovily němý dík.

Dr. Vincer, platicí noviny, užasle hleděl na oba mladé lidi a pak vyzval Payarda, aby ho následoval.

— »Poslyš, Rolande, co to má znamenat? Sedíš tady na lavičce s prodavačkou novin, omlouváš se jí jako nějaké dámě . . .«

»Promiňte, strýčku, je to velmi hodné děvče a nezaslouží si ten trpký osud, který nyní sdílí. Otec její byl brusičem diamantů, přišel o zrak a tím také o práci. Bibiana pomáhá nyní matce jak jen může zmírniti bídu ještě několika sourozenců. Choroba pohltila peníze, které si brusič Hartigan našetřil a dívce jako nejstarší z rodiny nezbyvá, než . . .«

»Dobře. Podobných případů je na světě mnoho, ale co máš ty s tím co společného?«

»Bibiana je tak jemná a milá, že ji každý musí míti rád. A já jsem velmi šťasten, když s ní mohu býti sebemenší chvíli. Všiml jste si, strýčku, těch krásných, hlubokých očí a tváří? Stejně krásné je její nitro.«

»Andělská očka, hrobní růže . . .«

»Co jste říkal, strýčku?«

»Chlapče, ty máš to děvče rád?«

»Netázal jsem se na to sebe, nemluvil jsem o tom s ní, ale není druhé ženy pro mne na světě.«

Dr. Vincer zvažněl, kolem očí se mu objevily vrásky; stávalo se to jen tehdy, když ho něco velmi rmoutilo.

»Hochu, zapomeň na to děvče. Ona není určena životu, o jakém ty sníš. Je to krásný květ, ale květ smrti.«

Rolandovi se sevřelo hrdlo, nemohl promluvit, jen jeho ruce, chopivší se křečovitě strýce, mluvily o bolesti.

»Snad by jí pomohl jih — ale Egypt je daleko a ona chudičká . . .«

Sportovní svět byl vzrušen zprávou, že tvrdošíjný amatér Roland Payard přestoupil k profesionalismu. — —

»To je, Rolande, tvé první rozumné rozhodnutí v životě.«

»Nechej, Bignote, hloupých vtipů.«

»Hloupé vtipy! Od kdy jsou peníze hloupým vtipem? Chceš-li v Paříži dýchat, musíš za to municipálníkům platit daně. A představ si, že bys neměl čím platit? Možná, že by tě ani nenechali dýchat. A co potom? Hé!«

»Bignote, prosím tě, mlč. Ty tvoje nápady.«

»Já vím, mohly by mne stát doživotní volňásek do Akademie nesmrtelných, ale tak dlouho já nechci být na světě, já...«

»Bignote! Je všechno v pořádku?«

»Podle rozkazu. Já zde ostatně budu přes noc a teprve zítra kola dopravím do velodromu. Několik podezřelých chlapíků se tady odpoledne blízko dílny potulovalo.«

»Bylo neprozřetelné, že naše továrna ve snaze docílit co největší reklamy, prozradila, že pojedou na kole nové konstrukce.«

»Tomu se, Rolande, nediv. Továrna dává sto tisíc franků za vítězství na kole »Velo«. Ovšem, že je nedává ani tak tobě za vítězství, jako pro svoji reklamu. Představ si, že zítřejším vítězstvím získáš na dvě stě padesát tisíc franků. Cenu naší továrny „Velo“. Cenu továrny pneumatik, ložisek, mazání, dále hlavní cenu pořadatelstva...«

»Nemluv, Bignote, předem. Kéž dá Bůh, abych vyhrál! Je velmi mnoho v sázce.« — Roland Payard vstal, stiskl svému mechanikovi ruku a vyšel z dílny. Venku ho čekalo auto.

Roland byl pod dozorem továrního trenera a lékaře již téměř týden internován. Ani jeho matka nevěděla, kde je, ačkoliv s ní denně telefonicky mluvil. Payard denně pod dozorem cvičil na homotrainech a dosahoval krásných časů. —

— — Velodrom byl do posledního místečka vyprodán a ještě tisíce Pařížanů stálo bezmocně před zavřenými branami stadia. Prapory zúčastněných států vlály na stožárech, reproduktory chrlily veselou hudbu, ale největší zásluhu o náladu obecenstva mělo sluníčko, které dnes v podzimní den 12. října tak mile hřeje a zlatí bezvadnou závodní dráhu... —

— — — Roland Payard chodil nervosně ve své šatně od okna ke dveřím a zpět. »Kde jen vězí zase Bignot? Dávno zde měl býti. Meeting již vlastně začíná předběžnými čísly a po něm ani stopy.« — Vtom vrazil Rolandův trener udýchán do pokoje.

»Na telefonická volání v dílně nikdo neodpovídá.«

»To není možné, aby se mu tak něco stalo! Rychle vůz, musíme tam, i kdyby se mezitím již Bignot vydal na cestu sem.« — Automobil se řítí hroznou rychlostí ulicemi Paříže... Ani na sebe prudší rány do dveří se nikdo v dílně neozýval. S vypětím všech sil byly vypáčeny dveře jedny, u druhých to nebylo třeba, ty byly otevřené. Roland vběhl první do místnosti. Dušené mumláni, které mělo býti výkřikem, ho upozornilo na levý kout. Tam našel svázaného, s roubíkem v ústech a zaschlou krví ve vlasech a obličejí — Bignota. Roland vyskočil, aby hledal nůž, jímž by přeřízl pouta a — ustrnul. V dílně bylo vše přeházeno a obě závodní kola, na nichž měl jeti dnešní závod — úplně rozbita a zničena... Roland se opřel o zeď — konec všem nadějím... a tolik potřeboval zvítězit... ne pro sebe... —

»Rolande, co tady dumáš? Fuj! Ti chlapi mi strčili do úst petrolejový hadr, kterým čistím... tfi — tfi... kolik piv to zase bude, než to spláchnu! Ale Rolande, rychle, máme nejvyšší čas!«

»Podívej se na kola...«

»Hehé! Na těch by se styděla jezdit i moje šeredná domovnice. Ta pravá mám dávno ve Velodromu. Rychle! Au — ti mne pěkně bacili po hlavičce. Nu, aspoň budu mít na co svádět tu filosofii...«

Moře šedesáti tisíc hlav zmlklo... vteřiny napjatého ticha před startem hlavního závodu nejlepších letounů světa na 50 km.

Dva Holanďané, dva Belgičané, Angličan, Němec, Ital a jediný Francouz Roland Payard jsou již v sedlech, s námahou vyrovnávají kola, stojící na místě... —

— Odstartováno! —

Osm jezdců prudce šláplo do pedálů a vydalo se na padesátikilometrovou cestu, doprovázeno potleskem diváků...

První boj se strhl hned za startem o vnitřní dráhu. Zvítězil dosavadní světový rekordman Midders a ujal se vedení. Klopené zatáčky tisíc metrů dlouhé dráhy jsou projížďeny v plné rychlosti. Midders jede v čele pekelným tempem, že se z ostatních nikdo ani nepokouší o trháky, zdá se, že chce ostatní uštvat.

Diváci povzbuzují Payarda voláním — »allez — allez!« Avšak Roland zůstává stále na pátém místě...

Ve dvacátém kole přivádí obecenstvo do varu skvělý pokus o únik Itala Guyazziho, který v zatáčce prudce vyrazil, dostal se až do stejné výše s vedoucím Middersem, ale ten ho nepustil před sebe. Podobně se dařilo v 27. kole Angličanu, který svým pokusem ztratil dokonce čtvrté místo, na které se vsunul rychlý Payard.

Pak uběhlo několik kol v prudkém, ale nerozčilujícím letu závodníků. —

V 34. kole využil Payard skvělé příležitosti k úniku, která se mu naskytla při opakovaném trháku Itala Guyazziho a dostal se na třetí místo, což obecenstvo přijalo s ohromným jásotem.

V 37. kole, kdy chtěl Němec Ankert strhnouti na sebe vedení a kdy se celé kolo jelo téměř finishovou rychlostí, se pole závodníků trhá... Prvním zůstává Midders a jemu v patách jedou Ankert a Payard, ostatní skupina zůstává o několik délek pozadu a marně se snaží dotáhnout.

Počítači kol ukazují 41.

Roland Payard uniká! hlasité povzbuzování burácí stadionem... Roland v klopené zatáčce vyjel poněkud výše a nyní jako šíp jde do rovinky Midders jen s námahou odolává a udržuje jako první vnitřní kraj dráhy, ale Ankerta Payard setřásl.

46. kolo! Ohlušující křik se rozléhá stadionem. Payard podniká útok na Midderse, ten ho odráží... nový útok Rolandův, který v rovinkách jede téměř ve stejné výši s Holanďanem, ale tento mu v zatáčkách skvělou taktikou opět ujíždí...

Oba závodníci jedou jako vítr Roland svírá rty

50. kolo! Zvon ohlašuje poslední kilometr nepopsatelný řev nese se Velodromem. Roland neslyší, ale vidí... hluboké, krásné modré oči... smutek je v nich.

»Musím — musím zvítěziti... pro ni!«

Roland Payard vyráží, jeho blankytně modrý dres se kmitá nad šedí betonové dráhy, jeho nohy pracují jako stroj... teď je na stejné výši s Middersem... nyní mu uniká... po centimetrech se od něho vzdaluje — — teď ho míjí... bílá páska cílové rovinky v dohledu, ještě posledních tři sta metrů!!

Nepopsatelný jásot diváků... Roland Payard, Francouz, trhá pásku o půldruhého kola před Middersem... a vítězí v čase nového světového rekordu.

— — — — —
Po schodech, vedoucích od stanice podzemní dráhy, běží mladý muž s plnou náručí krásných tmavě červených růží...

»Karlíčku, proč ty máš dnes noviny? Kde je Bibiana?« Chlapečkovi se hned kutálely slzičky po tvářích a jen přerývaně odpověděl: »Bibi — Bibi je nemocná... krev jí přišla z úst... ptá se stále po vás...«

Roland ani nevěděl, jak se dostal k prosté, ale jako sníh bílé posteli Bibiany. Položil před ní na pokrývku růže... Bibiana je hladila bělostnými prsty nemohla mluvit — jen šeptala, ale její šťastný úsměv byl Rolandovi nejhezčím díkem.

Vteřiny prchaly, prchaly minuty — v mlčení.

Setmělo se. Roland Payard odcházel. Bibiana mu podala ruku a pak mu jemným pohybem nastavila tvář. Roland pochopil, proč tvář bála se, aby snad .

Mladý muž, kterému před málo hodinami tleskalo šedesát tisíc lidí, kteří ho měli za nejšťastnějšího vítěze velké ceny bolestně dojat, sklonil se k Bibianě, pohladil ji po krásných vlasech a vtiskl jemný polibek na její rty

Byl to první a poslední jejich polibek — k ránu Bibiana zemřela. — — —

Poslední slovo modlitby odumřelo na rozachvělých rtech kněze. náruč bělostných lilií dopadla na víko rakve . . . prostý muž, Bignot, neumějící se ubránit slzám, položil ke hrobu veliký vavřínový věnec. Věnec měl stuhý v barvách Francie s nápisem: »Vítězi championátu světa.« Stuha byla zahalena černým flórem

Roland Payard vracel se k městu sám a pěšky město světel zářilo pohádkovým jasem. Ve velké výši se na černém nebi objevoval v pravidelných intervalech světelný rudý nápis: Champion světa Payard vítězí na kole »Velo«.

Trpký úsměv přelétl Rolandovy rty. Světelný nápis ztrácí ve vlhkých očích svoji zřetelnost. je rudou záplavou ohně, pálicího zmučené nitro championa světa

Prof. Miloš Dvořák:

Dílo Otokara Březiny (Dokončení.)

Nejvzácnější otázka, která před námi vyvstává nad dílem Otokara Březiny, jest otázka, jak dílo Březinovo souvisí s tou formou života, kterou vytvořila církev katolická, a jak se v ní Březina rozvíjí. Březinovy výroky, jak jsou zaznamenány, tvoří prales, ve kterém každý nezkušený čtenář musí zabloudit. Abychom mohli posoudit závažnost jednotlivých jeho výroků, musíme mít ustavičně na zřeteli, kdy byly tyto výroky proneseny, za jakých okolností a ke komu byly proneseny. Seřadit tyto výroky tak, abychom jim určili náležité místo podle stupně jejich závažnosti, byla by práce veliká a museli bychom mít ustavičně na zřeteli jejich vztah k celému Březinovu dílu. Jeho výroky zaznamenávalo mnoho lidí, kteří znali jeho dílo povrchně. Ale jeho dílo zde máme a z něho musíme vycházet, neboť v něm je nejčistší esence jeho bytosti.

Řekl-li jsem, že postoj Otokara Březiny v »Tajemných Dálkách« je postojem člověka, který se zastavil, je to v základě postoj liturgický, který by nikdy nemohl vzniknout bez katolické liturgie.

»A ticho se kouřilo z dalek, padalo s výší a příšerně slavné dusilo kroky. Šeptem úcty třásl se hlas mé duše.« (Den výroční.)

Scenerie této básně není uzavřená prostora chrámová, je to volné prostranství večerního soumraku, ale přece jenom cítíte, jak by to bylo nemožné bez hlubokých zážitků z katolické liturgie, jak to všechno roste z chrámu a jeho atmosféry, že je to nejčistší esence chrámu a liturgie. Bez nich by nikdy nemohlo vyrůst takové vidění, vnímání a cítění přírody, jaké máme v Březinových verších. »Ticho se kouřilo z dalek,« zde splývá v básnickově podvědomí zamlženost obzorů se vzpomínkou na dým kadidla; »ticho padalo s výší« — tu cítíme výdech chrámové klenby; »a příšerně slavné dusilo kroky« — to jsou bázlivé kroky po chrámové dlažbě, kdy se bojíme jejich ozvěny, která ruší ticho. A konečně verš »šeptem úcty třásl se hlas mé duše« je tou nejčistší esencí

chrámového prostoru. Ale v téže básni »Den výroční« máme ještě mnoho jiných metafor, které vyrůstají na první pohled z katolické liturgie:

»Černá bratrstva lesů, zřel jsem, klekala k zemi,
jak k choru modliteb za zemřelé.«

Nebo jiné verše:

»Oh, ano, Svatá! Tvá slavnost dnes v zahradách věčných!

Mši zádušní to pějí mé myšlenky, jak zvlněným chorem v teplý pláč voskovic.«

To jsou metafory, které nejsou myslitelné bez katolické liturgie a takovými metaforami se dílo Březinovo přímo hemží, zvláště mnoho je jich v prvotinách »Tajemných Dálek«, tam, kde se utvářelo vlastní básnické dílo Otokara Březiny. Březinovo dílo je od začátku do konce *modlitbou*, to jest jeho nejpodstatnější charakter, který je odlišuje od jeho prvotin. »Každá modlitba, jako každá báseň, jest formou,« praví André Maurois v referátě o Alainově knize »Les dieux«. A tuto formu nachází Otokar Březina v katolické liturgii. Proto je v jeho díle tolik liturgických gest a tolik analogií katolické mše.

»Na oběť duše mé svůj žhavý sešli příval,
ó moci vítězná, jež v inspiraci pláš!«
»Svůj žal jsem položil na stůl svůj obětní .«
»Svou duši v žhavý sloup vysálám do nebes
a v rakev síly své jak v cín se složím ke snu,
až křečí Tajemství jak poražený kněz
u oltářů Tvých klesnu.«

Zprvu je to u Březiny spíše jako básnické přirovnání, jako analogie, ale čím dál tím víc vystupuje ta živá realita duše, která se skrývá v liturgických úkonech, která před námi vyvstává přímo z veršů Březinových a kterou cítíme jakoby v podzemním spojení s životem národů na zemi. To jistě samo o sobě stačí, aby nám vysvětlilo Březinovu obhajobu katolicismu, jak ji známe z Demlova Svědectví, neboť popřevratové protikatolické tažení sahalo na samotný kořen Březinovy básnické tvorby. Tady cítíme přítomnost novoříšského kláštera, který měl na celé Březinovo dílo nesporně velký vliv.

V jeho díle můžeme rozlišit tři hlavní zdroje metafor: je to liturgie, příroda a poznatky současné vědy. Jestliže něco z Březinových metafor zestárne a ztratí svou životnost, budou to především některé metafory, čerpané ze současné vědy. Již dnes jsou vědecké názory o mnohých věcech jiné, než byly v době Březinové a jisté jeho verše bude možno čísti za sto let jen s pomocí komentáře.

Avšak ten nejvlastnější poměr básníka k absolutnu, ten není určen vědou, byť by ji sebe pilněji studoval, nýbrž tradicí katolické liturgie a vírou. Nikde v Březinovi není potuchy, že by chtěl budovat život na základě moderních vědeckých poznatků o přírodě a člověku. Věda v pojetí Březinové může dosáhnouti jen jistého zdokonalení toho nástroje života, kterému říkáme naše tělo, ale víc nic. Vlastní poznání života je u Březiny mimo vědu.

Liturgický postoj Otokara Březiny je stavem člověka, který se poddává vyšší síle, vyšší moci, a která ji přijímá. To ovšem u Březiny není žádný kvientismus ani pasivita. Všude v »Tajemných Dálkách« máme pocit, jako by se v něm něco shromažďovalo a naplňovalo, že v něm všechno čeká na skrytý vnitřní impuls, který je dokonale připraven a přece přichází znenadání a roznítí básníka k nové životní tvorbě. Pro ten stav čekání je zejména charakteristická báseň »Pohled smrti« v »Tajemných Dálkách«.

A tento vnitřní rozkaz je projevem vyšší moci, vyšší bytosti, která je v něm, která je s ním, nad ním, ve které žije a dýchá, se kterou spolupracuje a která je zdrojem všeho života ve vesmíru. A tu před námi vyvstává nová otázka, otázka básnickovy vůle, neboť od okamžiku tohoto poznání je celá tvorba Březinova v podstatě dramatem básnickovy vůle v jeho poměru k Bohu.

Abychom si uvědomili, jaký podíl má v Březinově díle vlastní básnickova vůle, jak se v něm rozvíjí, budiž mi dovoleno uvést jednu krátkou Březinovu báseň z »Tajemných Dálek«, báseň »Návštěvu«:

»Řekl jsem: Sestro, jež záři vyhaslých sluncí máš ve zraku,
prodli a studenou ruku svou mi (bych zahřál·ji) ponech.
Byl večer a něco teskně minulého vonělo v soumraku
a plakalo kovovým zaštkáním ve zvonech.

I uviděl jsem ji, duši svou, zardělou mladosti záchvěvem,
jak vystoupila jednou do šedivé mlhy svítání mého:
zapomenuté dítě, jež před bouří hraje si s úsměvem
na prahu domu uzamčeného.

V závoji bílém a veselou, jak družičku v průvodu pohřebním
a šťastnou, jak v domě, kde oheň vypukl v noci, dech spících,
panenskou nevěstu v modlitbách přede dnem svatebním
nad loži umírajících.

Dechla mi do tváří, jak vůně odkvetlých růží když zavane
ze vzdálených zahrad a na rtech usládne v pocel
a záclony záře východní, z nejčistších paprsků utkané,
mým nemocným touhám zavěšovala do cel.

Je to jedna z nejkratších básní Březinových, ale také nejbohatších na vnitřní děj. Je v ní předjato mnoho metaforických dějů, s nimiž se setkáváme ve Svítání na Západě ve Větrech od Pólu, i v nejposlednějších básních Březinových. Tato báseň je jakýmsi dvojníckým viděním vlastní bytosti. Všimněme si krátce jen toho vnitřního děje, na kterém spočívá celá básnická metamorfosa Otokara Březiny.

V první strofě máme ovzduší večerního soumraku, jako skoro ve všech básních Tajemných Dálek, v poslední strofě však máme ranní záři: Tato proměna scenerie odpovídá vnitřnímu ději celé básně. Všimněme si, jak toto světlo se průběhem básně teprve tvoří. V druhé strofě je to jen »šedivá mlha svítání«.

»I uviděl jsem ji, duši svou, zardělou mladosti záchvěvem,
jak vystoupila jednou do šedivé mlhy svítání mého,«

a teprve ve čtvrté strofě je to již jitro, které v básníkovi zanechala zmizelá jeho vise. Opakuji, že je významné, jak toto jitro pomalu vzniká, jak se v duši básnickově tvoří. Básník programový má hned na začátku plán pro celou báseň, ale Otokar Březina, když začal první strofu večerním soumrakem, jistě nevěděl, že ji skončí ranní září. Tu i sám básník přijímá jako něco nečekáného. Třebaže toto světlo vyrostlo a uzrálo jako ovoce jeho vnitřního úsilí a zápasu, jeho touhy, přece se mu ho dostává.

Všimněme si ještě jiné věci v této básni. Čtvrtá strofa začíná těmito verši:

»Dechla mi do tváří jak vůně odkvetlých růží když zavane
ze vzdálených zahrad a na rtech usládne v pocel.«

Vidíme, že ta dvojnícká podoba básníkovy bytosti se tu projevuje jinak než v první strofě. Zde o ní básník říká: »Dechla mi do tváře,« kdežto v první strofě ji oslovuje:

»Sestro, jež září vyhaslých sluncí máš ve zraku,
prodli a studenou ruku svou mi (bych zahřál ji) ponech.«

Zde jistě básník nečeká, že na něho dýchne, nýbrž naopak, on sám jí musí dát své teplo a svůj dech. A právě toho dechu, který jí dal, dostává se mu na konci básně od ní zpět. Všimněme si, že celou tou básní je rozestřen zvláštní pocit ochrany, který vyrůstá z básníkovy odevzdanosti. Nejvíce je to cítit ve třetí strofě:

»V závoji bílém a veselou jak družičku v průvodě pohřebním
a šťastnou jak v domě, kde oheň vypukl v noci, dech spících.«

A to dechnutí ve čtvrté strofě je projevem této skryté ochrany. Jako tato ochrana vyrůstá z básníkovy vlastní odevzdanosti a přece se vymyká z jeho moci, tak také toto dechnutí vyrůstá z jeho vlastního dechu a přece se mu ho dostává. Jsme tu na samém pomezí člověkovy vůle a Boží milosti, toho tajemství, na kterém se na této zemi vysílilo již tolik duchů, poněvadž se ho chtěli zmocnit pouhým intelektem. Zde vidíme a ještě více tušíme a cítíme, jak obojí spolu souvisí, jak obojí v člověku spolupracuje. Tuším, že Léon Bloy na některé stránce svého díla praví: »Vím, aniž toho mohu pochopiti, že naše svobodná vůle a boží předurčení jsou v podstatě totéž.« Tu si uvědomujeme, jak dílo Otokara Březiny se ve svém nejvnitřnějším ústrojí shoduje s katolickou naukou o vůli člověka a Boží milosti a jejich spolupůsobení.

Je pozoruhodné, jak tyto děje, které jsme vystopovali v básni »Návštěva« a které jsou rozloženy po celé této básni, jak jsou zhuštěny v jednotlivých metaforách básně »Královna nadějí«, která se nachází na začátku »Větrů od Pólů«:

»Paprsky, které jsem sama vysílala, odrážely se do mne s palčivou trýzní
a omdlávala jsem vdechutím dechu, který jsem sama vydechovala.«

Vidíme, jak v tomto ději má daleko větší účast básníkovy vědomí, které zatím vyrostlo, než jak tomu bylo v »Tajemných Dávkách«.

A týž děj můžeme postihnout i v jednom verši poslední Březinovy publikované básně »Tisíce srdcí pělo v srdci tvém

... A září zádumčivou

když světlo neznámé se vyřinulo světlem tvým ...«

Ve všech těch verších vidíme to veliké zmnožení básníkovy bytosti, které se rozrůstá celým jeho dílem. I když pracuje ze všech sil a padá při tom únavou, přece ten velký vzrůst své bytosti necítí básník jako něco, co pochází z jeho vlastní moci a síly, nýbrž jako něco darovaného. Březina svou radost netvoří svou vůlí a intelektem, jako třeba Paul Valéry v básni »Aurore«, on ji nachází, proto u něho slyšíme ty radostné výkřiky »Kde jsem už slyšel«, »Kde jsem už viděl«. V jeho díle cítíme co největší vlastní účast a práci básníkovu, ale také co největší pomoc vyšší, která se vymyká jeho vůli. Březinovy metafory nejsou jen jeho vlastní intelektuální kombinace. Třebaže je v nich všechna práce jeho intelektu, přece v nich cítíme něco víc, něco nalezeného, darovaného, nepodmíněného, a to je právě na nich to nejvzácnější.

»Sny, jež tisíciletí spaly, neznámy duším, vzbudíme pod přikrytím barev a tvarů,
i vstanou z ledovců točen, z pralesů moří, z tajemných dílen hmoty
a spustí se z neviditelných konstelací.«

Celé básnické dílo Březinovo je vlastně hledání, postihování, uctívání a oslavování té

božské síly a moci, jejíž účast cítí ve svém díle. Je to v nejvlastnějším smyslu bohoslužba.

Jak Březinova vůle a jeho vědomí rostou dále v jeho díle, na to by bylo třeba obsáhlé studie, zde jsem se jenom krátce dotkl jejího vzniku. Něco paralelního nacházím u dvou básníků francouzských, Paula Claudela a Charles Péguyho, tedy básníků katolických. Myslím tím především na závěr jedné rozlehlejší básnické skladby Claudelovy, která má název »Architekt«. Zde nacházíme na př. tento verš:

»Nerozumíme věcem, jenom když vstoupíme do téhož stavu modlitby.«

Je to verš, který cítíme vanout z každé metafory Březinovy.

A přítomnost architektovu při první mši v katedrále, kterou sám postavil, evokuje Claudel těmito verši:

»Otec kostela je dojat a zakouší poněkud radost Matky Boží.

Jest tedy pravda, že Bůh byl ve mně, poněvadž odtud vychází!

Stačilo tedy, že jsem skončil, aby On započal!

A poněvadž je to pravda, tu jest tedy tato katedrála, kterou

jsem vystavěl, aby Tě, Bože, přijala, aniž bych o tom věděl,

jako růže ve své nevinnosti,

jest tedy něco ve mně, co nikdy neztrácelo schopnost této nevýslovné mladistvé krásy.«

»Stačilo tedy, že jsem skončil, aby On započal.« To je verš, který nám připomíná závěr velké Březinovy skladby »Ranní Modlitby« a který by mohl býti vstupním veršem celého díla Březinova. Cením si Březinova díla víc než Claudelova, poněvadž je v něm více krve a hmoty, kdežto v Claudelovi je více didaxe a abstrakce, ale mezi oběma těmito básníky je hluboká shoda.

U Péguyho mám na mysli hlavně závěr jeho nejsilnější knihy »Le porche du Mystère de la deuxième Vertu«, »Předsíní tajemství druhé ctnosti«, kde Péguy svými ustavičně se opakujícími verši hněte noc, která svými temnotami zaclonila smrt Kristovu a kde Bůh ve svém monologu praví:

»Všechno bylo dokonáno, tato neuvěřitelná událost,

kterou já, Bůh, mám svázány ruce po celou svou věčnost.

Ta událost, kterou můj Syn svázal mi ruce.«

I v Březinově díle Bůh je vázán obětí člověka. »Naše vlastní uhaslé dni nám paprsky postelou cestu.« Proto v té básni »Návštěva« dech, který básník vydává, se mu vrací, neboť Bůh je jím vázán. Ačkoliv Péguy a Březina jsou dva básníci, kteří tvořili přímo opačnou metodou, přece si v hloubce odpovídají, poněvadž oba vyrůstají ze společné tradice katolicismu. V Březinově díle cítíme stále větší účast na vlastním básnickém zrození a tím stále větší odpovědnost. To se také odráží v jeho dopisech Anně Pammrové. Jaký je to rozdíl, srovnáme-li některý z prvních dopisů s dopisem, který psal, když tvořil »Větry od Pólů«, nebo s některým ještě pozdějším dopisem! A tato rostoucí odpovědnost vrcholí v básni »Chvíme se nad mocí vůle« v poslední sbírce »Rukou«. To však není u Březiny nějaká abstraktní ideologická koncepce, jeho vůle nikdy netrčí jako kostra z jeho veršů, nýbrž je ztajena ve hmotě jeho veršů, kterou ustavičně neviditelně proniká a prostupuje.

Kdybych měl povšechně charakterisovat soudobou básnickou produkci, řekl bych, že jejím hlavním rysem jest výlučná převaha intelektu a smyslů. Dnešní poesie je dělána především intelektem a smysly. Vezměme si třeba Paula Valéryho a jeho největší báseň »Ébanché d'un serpent«, Nárýs hada. To není v podstatě nic jiného než ustavičná virtuosní oscilace mezi intelektem a smysly, vyhnaná a vybroušená do těch nejjemnějších hrotů a fazet, které se nám třpytí před očima. A vezměme si na druhé straně sur-

réalisty, kteří jsou protipólem Valéryho, a jsou to zase básně dělané smysly a intelektem. I když se tito básníci snaží potlačit v sobě intelekt a podat zpřerhaný a nesouvislý řetěz podvědomých stavů a zážitků, bývá v tom obyčejně intelekt na ruby. Není pochyby, že na tomto stavu má veliký podíl Freudova psychoanalýza. Myslím, že tato výlučná převaha intelektu a smyslů zavádí dnešní poesii do soutěsek velmi nebezpečných, ze kterých bude nucena hledat východisko. V Březinově díle je všechna práce intelektu, je tam ta nejbohatší účast smyslů, ale je tam také krev a je tam srdce. »Srdce se dnes už nenosí,« řekl jeden francouzský básník. Ani my bychom si nepřáli, aby se srdce nosilo, ale přáli bychom si, aby v básni bylo. (Ani trochu bychom si nepřáli nějaké napodobování a opakování Otokara Březiny, ale přáli bychom si něco rovnocenného.)

Je mnoho vynikajících umělců, kterým chybí jedna věc: vztah k lidské práci. Cítíte, že rolník, který pracuje na poli, dělník, který pracuje ve své dílně nebo v továrně, není v díle toho umělce přítomen, není ho účasten, že svět toho umělce je úplně mimo ně. V díle Otokara Březiny však cítíme přítomnost vší práce, která jest nutná k udržení našeho života na zemi. Jeho dílo se ustavičně o ni opírá a z ní roste. Jsou tu pluhy, kosy, srpy, vozy, kladiva, sekyry, dílny, kola, páky, pece, laboratoře. I když ten rolník nebo dělník nemůže číst dílo Březinovo, přece jeho práce tu jest a skrytými cestami se mu vrací. Jsou básníci, kteří se chtějí zmocnit práce námětově, kteří k ní přistupují z vnějšku, kteří ji opisují a popisují. To je cesta poměrně snadná. Nic takového není u Otokara Březiny. Před Březinou všechna ta práce země vyvstává, jako by byla něčím pozdvižena, poněvadž ta práce, kterou vykonal básník v sobě, to dílo, které v sobě vytváří, je rovnocenné anebo převyšuje tu práci, která udržuje život na zemi. Vážím si každého umění, ale takové umění, ve kterém cítím přítomnost práce, kladu výš. Básnické dílo Otokara Březiny je uvědomělou stavbou života, čili, jak to píše básník v jednom svém dopise Anně Pammrové:

»Celý život je duchovní práce, každý tep srdce, každá bezesná noc, každá číše vody, kterou pijeme a kterou žíznivému podáváme. A tato práce musí být dobrá, má-li dojít u lidí, jako jsme my, k dobrým knihám anebo k jejich vyvrcholení — k mlčení.«

Eudovít Gašparovič-Uherčan:

Do krvi oblaky s' namočil...

*Do krvi oblaky namočils', Pane,
večerom si mi ich poslal.
Ja srdce oddane položím na ne
a budem trpeť jak dosiaľ.*

*Do krvi s' namočil oblaky, do slz,
v kalichu si mi ich podal —
Večerom bijem sa pokorne do prs
— kalich ten odomňa oddiaľ! —*

*Nehmotnou rukou s' ma objal
rozkývals' v útechu zvony. —
Keď večer krvavé oblaky odvial,
spolu sme zostaly Ty, ja a ony.*

*Večerom norím sa do nebies modrín,
dušu chcem k nebesiam pustiť. —
Večerom ku Tebe, Pane, sa modlím
a srdcom v Tebe chcem vústiť.*

Rozšiřujte všude „JITRO“!

Texty

Síla přání.

Co to vlastně znamená: Přáti jinému něco dobrého. V řečích Buddhových je stále znovu doporučováno toto cvičení: »Člověk se soustředí a vyzařuje sílu blahovůle, která naplňuje jeho srdce, do jedné strany světové, pak do druhé, třetí, čtvrté; nahoru, dolů, napříč, na všechny strany. Ve vsí úplnosti vyzařuje po celém světě sílu blahovůle, která naplňuje jeho smysly; sílu rozsáhlé, úplné, neobmezené nenávisti a zlomyslnosti prosté blahovůle . . .« Zkoumáme-li smysl těchto slov, tu zarazí nás cosi velikého: Dobrá vůle vůči druhým, přání, aby se druhému dobře dařilo, není jen něčím psychologickým, myšlenkou, vnitřním smýšlením člověka, majícího takové přání, nýbrž jest živou silou.

Duše je skutečností; vyšší skutečností a také jemnější než fyzická skutečnost. Duševní jednání je pravdivější než tělesné. Tak jest něčím velmi pravdivým šlechetné přání, které vychází ze srdce, z otevřeného a mocně v sebe pohrouženého nitra. Pakliže jinému přeji dobro s opravdovým přáním v srdci, dostane se mu dobro.

Vypravuje se, že když John Henry Newman, pozdější kardinál, se již klonil ke katolické církvi, jeho přítel anglikán Pusey prý neměl úmysl, že by snad přestoupil. Jednoho dne ale se dozvěděl, že kdesi ve Francii modlí se jakési kostelní sdružení za obrácení Newmanovo. Tu se ho zmocnila úzkost . . . Tento muž věděl o duchovní skutečnosti. Věděl, že se to může stát opravdovou skutečností, skrze čisté a spojené chtění opravdových lidí — nehledě k duchovní síle modlitby a k milosti.

To nemá co dělat s okultními věcmi. Ale je špatné, že jsme vážné pojímání této věci zanechali tak velice okultistům. Ve Starém zákoně zmocňovala se věřícího hrůza, když mu jiný zlořečil. Moderní psychologie praví, že to je zvěcnění ducha. Ve skutečnosti je to — nehledě na to, co v té věci náleží v obor posvátna — živé vědomí, že duch je skutečností, a že mně nemůže být lhostejné, zda mně druhý přeje dobro nebo zlo — což ostatně také na venek dělá.

(Romano Guardini, Im Spiegel und Gleichnis. Bilder und Gedanken. M. Grünewald Verlag, Mainz 1932, S. 143-4.)

Poslední myšlenka dne.

Dokud jsme byli dětmi, říkali nám, že ten, kdo chce ve škole umět dobře svou úlohu, musí večer položit knihu pod polštář a spát na ní. Později jsme se tomu usmívali. Stali jsme se rozumnými. Potom jsme zase odložili rozumnost stranou a pochopili, co tím bylo míněno.

O velkém, nešťastném skladateli písní Hugo Wolfovi se vypráví, že prý měl v obyčeji přečíst večer s prostým soustředěním tvůrčího ducha báseň a ráno prý se mu pak v duchu vynořil nápěv — ba mnohdy i více nápěvů a jednou, jak vypráví, padly prý melodie na něho jako hejno bílých holubů. Ovšem, musel za to pykati, když již v mládí byly jeho nervy zničeny.

V noci spíme. Ale ne se vším; mnohé v nás bdí a pracuje dále. Čím hlubší spánek, tím hlouběji do naší bytosti vniká klid. Ale úplně nespíme nikdy. Stále to v nás bdí a působí. Umění spánku záleží v tom, abychom upadli do spánku co možná nejhlubšího.

Ale záleží i na tom, aby, když již v nás stále něco pracuje, aby to bylo při nejmenším něco dobrého. Tu říkají lidé duchovně žijící: Hleď, abys usnul s myšlenkou z blízkosti Boha. Ne násilně, s namáhavým soustředěním, ale v klidném, tichém přemýšlení. Potom žije myšlenka v tobě, roste, pojímá v sebe obsah tvého ducha, vniká do jiných myšlenek, stává se částí tvé osobnosti.

(Romano Guardini, *Im Spiegel und Gleichnis. Bilder und Gedanken.* M. Grünewald Verlag, Mainz 1932, S. 145-6.)

Petr a César.

Jedině tím bylo Petrovi zajištěno jeho svobodné kněžství, že byl prohlášen nezávislým a nezávislým mohl být prohlášen teprve tehdy, když mu bylo dáno naprosto vlastnictví území, v jehož středu založil své sídlo. Tehdy byli jsme uprostřed středověku, uprostřed sporů království proti království. Bylo tedy osudným, že Petr, aby byl svobodným, stal se také králem svého panství. A tak se nevyhnutelně zrodil papež-vladař. Jestliže někdo nalézá nějaký jiný prostředek, jak rozřešit tento historický problém, ať jej vysloví. Ale nikdo ho ještě neřekl. Proslulá moc světská byla tedy a zůstala vždy jednoduchou, ale nezdolnou zárukou nezávislosti a nikterak pozemskou mocí, kterou možno přirovnávat k ostatním královstvím a císařstvím, která se přela o moc nad světem. Máme-li to brát doslovně a pouze s hlediska hmotných rozměrů, byl tento král římský panovníkem nad ničím, mnohem menším než králové neapolští a sicilští, vévodové milánští a dožata benátská. Ti tedy, kdož si představují, že nástupce Petřův byl také nástupcem Césarovým právě proto, že byl králem římským, dopouštějí se početního bludu tak velikého, že by jej mohlo v dnešní době opravit i dítě. Vskutku vznešený César, který na jedné straně chodíval jen k Arnu, na druhé k Vulturnu!

Vyskytl-li se nějaký papež, který snad snil o světském rozšíření panství, bylo to jen v nepokojích renaissance, když se barbaři svářeli o Itálii a když římské králové mohli přispěti k jejich zachránění. Ve skutečnosti byli jenom dva, kteří se mazlili s tímto zlým snem. A ještě jeden z těchto dvou to nebyl sám, byl to jeho syn, který se ostatně nazýval Césarem. Co se týče druhých, věc podivuhodná — a i kdyby! — Je zcela jasno, že když Julián della Rovere přemýšlel o spojení celé Itálie pod svým žezlem, toužil méně po pozemské slávě Petrově jako spíše po svobodě své země, šlapané nohama tolika dobyvatelů. Petr se mýlil, to je zřejmé. Ale mýlil se tak jako v zahradě Olivetské, když usekl ucho drzému Malchovi s přílišnou odvahou a nadšením. Petr však vládl vždy jen v zcela malém státě. Kdyby nebyl býval papežem, nebyl by nic znamenal v historii. Jeho síla ani za dob Julia II. se nezakládala na několika vojácích a několika jitrech půdy, ale na ideálu, který představoval. A i když tasil meč, tasil jej vždy jako Petr a nikdy jako César!

Chápeme tedy, že papežové Hadrian I. a Lev II., kteří byli podivuhodnými správci a vůdci církve, zachovávali hlubokou vděčnost Pipinovi a Karlu Velikému, aby dali duchovnímu trůnu Petrovu onu pevnou oporu na půdě Říma, která založila moc světskou. Tito dva velcí pastýři katolického stáda věděli příliš dobře, čeho se bylo církvi obávat od všech dravých dobyvatelů v jejich pátrání po trůnech a zemích, než aby nechápali, jak velice měla vznešenost a neodvislost Petrova získati z toho daru Césarova.

Zajisté z této vděčnosti, zcela přirozené, zrodila se myšlenka založení Svaté říše římské. Jak hrozná výměna! To je nejsmutnější politický blud Petřův za dvacet století, který měl hodně draze odpykati. Ale dá se vysvětliti, přeneseme-li se v duchu do doby, v níž se udál a byl dokonce nevyhnutelný. Myšlenka, že by Evropa západní mohla žiti

bez říše, převyšující a chránící malá království, ležící kolem ní, nemohla ještě vstoupit do mozku smrtelníka, zrozeného za času posledních Merovingů, králů lombardských a nástupců Lva Ikonoklasty.

Nuže, od okamžiku, když nějaká říše nemohla neexistovati, znamenala tím více, když byla pod ochranou církve a dokonce v její službě, jsouc její obrádkyní a světskou ochránkyní. Byla mocnější než když jí vládl vznešený Karel, zachránce, *romanae ecclesiae ensis clypeusque*. Tak uvažovali oba velcí papežové Hadrian I. a Lev III. a jejich nástupci; a musíme přiznati, že vzhledem k době, nemohli jednati jinak.

(Jean Carrère, *Le Pape*, Plon, Paris 1929, p. 82-4.)

Záhady všedního dne.

Zvířata neznají Tajemství: člověk jediný ví, že vody, jež vidí, často dosahují neznámého břehu, odkud k němu nepříjde ani odraz vln. Cítiti v sobě toto prodloužení smyslů, zřítí tento nerozřešitelný stín jest znamením vznešenosti, důkazem nejjistějším jsoucnosti Boží.

Avšak čemu se lidé vzpírají více nežli patření na záhady, jež je obklopují? Nikdo z nich nechce připustiti, že by ten neb onen zjev byl rozumem nevysvětlitelný. Myslí, že rozum jest poslední bůžek, mimo něhož už není Boha, a nemohou ho zbaviti vlády, aby se necítili poddanými, nemajícími krále. A proto stojíce před záhadou, buď zavírají oči a říkají: není to; nebo se zastavují a říkají: je to asi klam.

Velikost ducha se poznává podle toho, jak jest člověk schopen cítiti tajemství vesmíru. Propastná tajemství hvězdné oblohy cítí všichni větší nebo menší měrou: avšak neménší tajemství se nám zjevují denně za jasného světla slunečního.

Složitě je to, co jest nesmírné, ale složitě je také to, co jest prosté, obyčejné a všední. Před složitostí všedních věcí se naši bližní vypínají: jim jest život jen děním, v němž jen občas se potkávají záhadná slova zapomenuté řeči.

Tušiti přítomnost Boží na noční obloze dovedou všichni nebo téměř všichni: ale tušiti ji v prostém a pošlapaném kvítku dovede málokdo. A tak všichni poznávají božství, je-li ozdobeno zlatem a perlami: ale nikdo nebo jen málokdo je poznává, objevuje-li se v cárech. Bůh však k nám denně přichází inkognito: jako král, který se chce přesvědčiti, jak žijí jeho poddaní, ale oni nemají tušení o jeho přítomnosti.

Ubožák, kdo ho nepoznává jen proto, že neslyšel zníti trouby.

(Nicola Moscardelli, *L'altra moneta*, Cuanda editore, Modena 1933, p. 169-170.)

H. S. (*Mejrima*)

Z t r a c e n é m u

*Ve vůních květů utonul můj sen.
V modrých kaskádách soumraků
blouznivou září luny obestřen
se vpil jak zlatý plamen tobě do zraků.
Dohořel tiše v tůních zřítelnic
za bouřlivých nocí u čiší vína...
exotické květy tanga šly ti vstříc
a člověk lehce zapomíná,
že zůstal sám,
že nemá nic
jen hrst zvonivých střepin
a rudé srdce na břehu stříbrné řeky.*

Petr Drahoň:

Srdce ve vichřici (Úryvek samomluvy.)

*Každý jest synem své doby, a my moderní stonáme
jistou náklonností k mollovým tónům . . .*

Julius Zeyer.

Je-li někomu smutno, modlí se, píše básně, anebo pláče jako dítě, jemuž byla odňata nejdražší věc. Viděl jsem mnoho smutných tváří a mnoho pláče, i tam, kde hýřil smích a kde se pilo na zdraví a na radost. Nedivte se mi proto, že tolik nedůvěřuji smíchu, tomuto šašku lidského života, a že vždy chvíli váhám přiznati jeho krocaní masce trochu čisté a upřímné opravdovosti. Je-li někomu smutno, modlí se, píše básně, anebo pláče a toto trojí se spojuje v jedno, v jedno gesto, v jeden tvar, v jedno zavzlyknutí, v jedno zalomení rukou, v jedno rozbušení srdce a prokletí času; vy cítíte, že tady krouží bolest a na tomto místě že se nedá mluvit jako na plesu nebo v hospodě v kouři a při kartách. Vy tušíte bolest, já vím, že ji tušíte, a nezazlívám vám ani trochu tohoto tušení a tohoto vidění, neboť jsem přesvědčen, že jím budete přivedeni ke kajícínosti a že zapomenete na všechny úsměvy, které vám hýřivý svět včera daroval. Takové chvíle přinášejí člověku nespokojenost se sebou samým, neboť lidské srdce jest velmi pošetilé a rmoutí se často i nad věcmi bláhovými. Neptejte se mne proto, proč mé oči tolik bloudí, proč můj hlas tak často jihne slzami a proč mé srdce tak nezvykle, tak nepřírozeně, tak podivně zpívá. Nebyl jsem nikdy na plesu, neumím ani tančiti, poněvadž již ve svém dětství nosil jsem v sobě přesvědčení, že jsem nevyrostl pro parkety, a miloval jsem proto jen čistou svobodu a lákavé dobrodružství svého mládí, dráždivou vůni lesů a luk a křišťály potoků, a pak — viděl jsem mnoho a mnoho tváří smutných a životem zošklivených, viděl jsem i dospělé muže plakati. Někdy bídou, někdy hladem, někdy radostí a někdy vztekem. Nemohu se proto nikdy zbaviti jakéhosi tíživého vědomí, které plaší můj smích, že vedle mne stále někdo trpí, hladoví, umírá . . . Chodil jsem po mnohých cestách strmých a rozkotlaných a hledal jsem jednoho jediného křesťana, který by viděl jako já, cítil a toužil jako já a který by miloval jako já všechny ty potácející se stíny živoṭa, které trpí, hladoví a umírají. Ale nač mluvit o této lásce a hledati ji v šerení promarněných dnů, když přijdou bolestné a vyčítavé chvíle, kdy i já s hrůzou a lítostí poznávám, že přece jen málo miluji a málo soucítím a že budu musiti ještě dlouho růst a ještě dlouho trpět a ještě více vidět a poznávat, chci-li potkati křesťana, především — *sám v sobě*. Teď už pochopíte, proč je mi smutno, proč jsem nespokojen se sebou samým a proč celý ten splav mollových tónů, jimiž tak lká moderní doba, právě v mém nitru a v mém srdci nejvíce běsní a nejkrutěji zpívá.

A teď pochopíte také, proč mé srdce tak nezvykle a tak nepřírozeně zpívá. To ten splav mollových tónů v něm běsní a zpívá — a nejlépe a nejkrásněji a nejplněji mé srdce zpívá, v nejtěžších variantech a s nejjemnějším akcentem zpívá, když jím vichřice zmítá a když je konejší soucitná noc

Potkal jsem kdysi za svítání básníka. Měl hluboké oči jako tůň řeky, jež protéká pod okny mého rodného domu, byl plachý i vzdorný; nedovedl tvořiti rozumem, často měnil svůj šat a mnoho se smál. Krutě a vyčítavě se smál, jeho hlas se tím smíchem otrásal jako hlas obra nebo šilence a jeho celá bytost se opíjela tím smíchem. Pro tento smích a pro tento hlas a ještě pro mnoho jiných věcí nazývali ho podivínem, bláznem,

demagogem či šarlatánem. Miloval mnoho a snad proto mělo mu býti odpuštěno. Leč básník netrpí jen bolestí svou vlastní, musí trpěti i bolestí druhých, bolestí celého rodu, celé doby a celého lidstva, protože v jeho krvi a v jeho dechu ožívá krev a dech milionů jeho neznámých bratrů a sester, jejichž bolest zůstává skryta hlučnému světu i všem humanitním ohmatavačům lidské bídy. Když proto jde krajinou, jeho šlépěje vtiskují se do ní jako pečeť tajemné úmluvy, již přislíbeno jest duchovní vykoupění a osvobození. Psi vyběhají ze statků a lísají se k nohám básníkovým a on je všechny zná a jmenuje jejich pravým jménem a mně se zdá, že právě toto vědomí pravého jména všech věcí patří k privilegii a k podstatě básnické milosti. A od této chvíle jsem pochopil, jako by blesk ozářil mne celého až po kořeny mé bytosti, že v každém prostředí krásy a lásky Bůh mluví ke mně svou řečí, že kdosi vyšší než já trvale a bezpečně hněte a pečeti můj budoucí osud a že od této chvíle a od této hodiny rozhodujícího času ptáci a psi a děti a stromy a oblaka a květiny a lidé jsou mými přáteli a že již nepatřím sobě samému, ale jim . . . A proto mne vidíte dnes, bratři, potulovati se světem, neboť pohrdl jsem hřejivým, třebaš chudým teplem otcovského domu a vydal se na svou dobrodružnou a bezútěšnou pout, proto mne vidíte dnes choditi mezi lidmi a rozmlouvati s ptactvem nebeským, které neseje ani nežne a přece žije a staví si hnízda a zpívá a velebí Boha, rozmlouvati se psy a hladiti jejich zavšivené rány, tuláka, který — jak se vám zdá — neví, odkud přišel a kde jest konec jeho pouti. Smějte se mi, spílejte mi, házejte kameny a balvany do mé cesty, neboť já rozumím každému vašemu liščímu povzdechu i vaší změkčilé útloucnosti!

Rozhrnul jsem pestré a lákající okvěti života a našel jsem tam mnoho krásy, mnoho hrůzy, mnoho radosti i mnoho bolu a nedivte se proto, že jsem se opil a že teď vrávorám mezi dvěma zdmi těžkým a tichým krokem, jehož pohyb mi připomíná pozvolné klesání stříbrného závaží měsíce na vahách temné oblohy

Vím, že každé slovo má svůj osobitý přízvuk a svou vlastní krásu, do níž se zahaluje jako do průsvitně bělostného závoje, vím, že kalich jeho hrdě rozvitého a slastného květu jest pln silné a sladké vůně, kterou nutno vypít až do dna, chceme-li vychutnati krásu a jas poesie, a proto mnoho zazlívám zvědavým ochutnavačům, kteří se spokojují jen s povrchem a milují jen to, co voní, líbezně voní, ale neopíjí a nezabíjí. Fi! vy přemoudřelí a přesycení hledači pokladů, jak těžko jest vypátrati, co se vám zdá nebo nezdá a jaké je vaše mínění ve věcech krásy! Jaké slovo nutno hledati, aby hluboko a citelně projelo pod vaši estetickou kůži, jakou ranou nutno rozezvučeti kovádlinu, aby to rachotilo vašemu zmlsanému sluchu, jakou masku nutno si nasaditi, abych se vám zalíbil! Nevrtím se ješitně a nedočkavě po vašem mínění a po vašem uznání; v těchto chvílích jsem si jist osudem své prostořeké písně. Ale proč bych měnil rejstříky svého srdce a zoufale hledal píseň jinou? Má samomluva tryská a propukává jako zběsilý požár krve z mých přeplněných žil, z přesycených a přetížených štol mé nenasyčené duše, ze všech pórů mé nepokojné bytosti. Mám ji zbaběle umlčet a zardousit krutou smyčkou lichých obav a ohledů, mám si snad zpívati tak, abych nerušil domácího klidu? Oh, jak bych ji musil litovat tu píseň svou, květinu srdce svého, všechno své hoře i všechnu radost svou! Prchám do cizích krajin a do cizích poloh polárních plání, ale má láska k mateřské řeči a k rodné zemi jde se mnou a já stále více poznávám, že sama přímo vyvěrá jako pramen z celého mého životního poslání, z blaženého vědomí, že by mé nehodné, mé slabé, mé neumělé ruce měly jednou rozdávat Boha a jeho lásku a jeho světlo a jeho život lačným a prázdným duším, jejichž prázdnotou a jejichž hladem tolik trpí můj zmítaný národ. Nechápu a nechci chápati úzkostlivého opatrnickví, jež se skrývá v šosácích starých báslivců, a každý pohled do prohlubní historie, do těchto

propastí lidské bídy i velikosti, slávy i ponížení, nízké hamižnosti i velikého a svatého idealismu, nutí mne k přesvědčení, že i národ jest osobitý, svéprávný a přesně odstíněné kolektivum, Bohem přijaté a jím zachovávané, že jeho dějiny hněte a sprádá ten, bez něhož ani hlas s hlavy člověka nespadne, a že by bylo hříchem pohrdati privilegiem národa a jeho řečí. Miluji tuto řeč, toto věkovité sepětí drahých a milých tónů a bohaté rozezvučení jejich síly, moci a slávy, miluji tuto řeč, neboť je to řeč mé matky, od níž jsem ji přijal jako svaté dědictví svého rodu, řeč mých dědů a praotců, již zpívá a dýchá každý strom, každý květ, každý pramen v mém rodném kraji . . .

Nač dbáti zestárlých a přísných soudců v ponurých talárech, kteří neustále obviňují můj národ z chyb a hříchů, jichž nezavinil a nezapříčinil jen on sám, nač dbáti těchto věčných a planých žalobců, kteří vyhánějí skoro mou rodnou, otcovskou řeč z chrámů!

Věřím, že Bůh miluje každé neporušené a nezneužitě slovo, každé slovo čisté a průhledné jako křišťál, pevné jako ocel a pokorné jako žitný klas: neostýchám se proto vstoupiti do chrámu a modliti se svým rodným jazykem, neboť neproklínám života a miluje Boha, nechci se mu rouhati . . .

Má cesta, Bože, je dlouhá, ukrutně a trýznivě dlouhá a dnes to poznávám, že každá cesta k světlu a k pravdě a k milosti je dlouhá, ukrutně a trýznivě dlouhá, a že nutno mnoho krásy na této cestě opustiti, abychom došli cíle. Celá má bytost lituje toho, co bylo a co bylo nutno opustiti, rozkvétajícího, vonného jara i plodného, uzrávajícího léta, jehož jasný horizont jsme překročili jako vyhnanci, opouštějící svou rodnou zemi, a celá má bytost, má duše, mé srdce, mé tělo — prožívá teď chvíle úzkosti a lítosti, neboť se jí dotkl podzim svou nevlídnou rukou, svým stárnoucím dechem. Proto je mi smutno, proto jsem nespokojen se sebou samým, neboť i já jsem pošetilec, který se rmoutí nad věcmi bláhovými. Bloudím ulicemi města, každou chvíli čekám, že se zalknu pod tím studeným podnebím všednosti, a kdykoliv má cesta se rozběhne po krásném nábřeží (jak miluji toto nábřeží!) směrem k Vyšehradu, (jak miluji tento Vyšehrad s jeho památným hřbitovem!), mé oči, mé roztékané a hltavé oči jsou ztrnule upřeny do černé, jako rakev černé, vánkem zčeřené Vltavy, jako by tam chtěly spatřiti mou vlastní bolest, můj vlastní smutek, tvář sebevraha, nebo tvář milenky, nebo aspoň nějakou tvář! Ale nejčastěji a nejraději se toulám kolem Belvederu, neboť miluji toto prostředí již pro ten pomník Zeyerův, i pro to krásné a plné ticho, a tak se stalo, že jsem tam mnohokrát pozoroval starce, jenž pískáním napodoboval štěbetání ptáčků, a to pískání bylo tak krásné a tak pravdivé, že se tito plaší pijáci čarovného modra oblohy slétali kolem tohoto podivného kouzelníka jako malí žebráčci, důvěřující jeho laskavým dlaním. Sypal jim drobty s úsměvem, stále popískáváje, s jemným a nevšedním gestem, ježž mé oči hladově hltaly. Tehdy jsem počal filosofovati o životě a mé myšlenky jsou jako vonný dým doutníku, jímž se mé rty v rozmaru opíjejí . . . Nikdo nikdy ke mně nemluvil o kráse a radosti života, slyším jen pláč a vzlykot uštvaných duší, křečovité záchvěvy zklamaných a opuštěných srdcí, vzdor a rouhání pokořených. A ze všech těch výkřiků, z toho moře slz, lítosti a hněvu vyposlouchávám ztlumená slova Rilkeovy básně: »Das Leben ist schwerer als die Schwere von allen Dingen,« jimiž pláčí zpívající housle v rukou hráče-člověka. Život je těžší, než všech věcí tíha. Ale kdo ji má unést, tuto tíhu, toto břemeno, ten pytel úzkostí a omylů, pláče a smíchu?

Takový jest člověk a jeho bolesti není jen smrt, jeho bolesti jest i život. Dívá se na něj pohledem nedůvěřivým a protože mu vždy říkali, že život jest něco těžkého a prokletého, člověk mu nevěří a i když s ním přijde do styku, v jeho pohybech, v jeho slovech, v jeho krocích zůstává stále ona nedůvěra. Člověk miluje svůj život jen tehdy, když se s ním loučí a to ještě proto, že ho děsí a trýzní nedozírná hrůza nekonečna.

Takový jest člověk: motýl, který poletuje s květiny na květinu, vyssává všechnu rozkoš jejich vůně, šťávy, krásy, v paprscích slunečních s pýchou rozevívá svá barevná křídla — a teprve v sevřené pěsti smrti choulí se úzkostlivě a ustrašeně... Když jsem byl chlapcem a vyhledával všechna drobná dobrodružství života, dívali se na mne dospělí s mírným povýšením, s výčitkou: *ty ještě nevíš, co je to život*. A já si právě tenkrát jsem myslel, že život jest něco velmi příjemného a velmi svobodného, neboť nechal mi můj smích, mé hry i mé dětské sny, nechal mi všechno, co mi brala má matka, když chtěla, abych seděl nad sešitem a mořil se s číslicemi. Když jsem pak často s nechutí šplhal po žebříku studené vědy a konečně ochotně strásl se sebe nepříjemné jho maturity, cítil jsem, že mnoho dětských snů a bláhovostí bylo nutno pohřbiti, ale že i po tomto ochuzení mám ještě dosti síly, abych vykročil pevnou nohou. Ale lidé se na mne dívali se zatrpklým úsměvem a šediví starci zasmušile šeptali: *nepoznal jste života*. Od té doby uplynulo již mnoho dní, ale ještě ne deset roků, a proto i teď je těžké pověděti, jaký jest život. Leč několik let znamená vždycky mnoho myšlenek, mnoho nového poznání, mnoho bolesti a hořkosti a zklamání, ale též mnoho lásky a krásy a světla a vůně, a pro toto všechno nedovedu ještě ani klesnouti, ani litovati, ani proklínati, i když zlá vichřice někdy surově otrhala mnoho krásných květů snilkova srdce.

Nevím, co se dá říci, ale zdá se mi, že život je jako onen stařec rozdavač z Belvederu a že i on volá k sobě žebrající ptáčata, leč ne každé bývá nasyceno a ne každé bývá nasyceno láskou. A to jest poznání, jež bolí a přece nezabíjí.

Viděl jsem starce sypajícího drobtý ptáčatům, zimou zkrhlým — a potkáváje lidi, chtěl jsem jim všem říci: *dnes jsem viděl život*. Jejich tváře však hleděly na mou radost udiveně, skoro vyčítavě, vytušil jsem z nich káravý a smutný hlas: »Mladý človče, ty ještě nevíš, co život je.« A proto jsem mlčel, tiše a úzkostlivě mlčel. Nebyl jsem filosofem a nebudu jím asi nikdy.

Listopad 1934.

A. L. L.:

V o d n í t ů n ě

*Nad černou tůň vod schýlena v zapomnění šedém
jak člověk nad marným žitím svým
lká tiše vrba smuteční.*

*Jest vůkol klid jak nad hrobem,
k půlnoci kdy zsinalá měsíce tvář naň hledí.*

*Přihnal se větérek v rozmaru svém
a zapad' v ztemnělý koruny lem:
zaúpěl, zastenal v objetí mrazivém
jak postřelený pták, když srdce mu již chladne;
dva urval lístečky v zápase sledním
a snes' se s nimi v nezbadanou tůň.*

*Zachvěla se voda, zavlnila lehce
jak poslední úsměv, jež vyloudí přece
na ztuhlých rtech matky dítku políbení.
A zase klid — dusný klid jak v hrobce.*

*Jdeš cestou, poutníče a u tůně tu staneš;
pohled svůj zaboříš v zamžnou vodní líc
a potom — snad slzu uroníš.*

K U L T U R A

Umělec Bohem nadaný

Tak může býti plným právem nazýván geniální tvůrce v říši tónů, skladatel dr. Josef Bohuslav Foerster, jenž nedávno slavil výročí svých 75. narozenin. Foerster je rodákem z Prahy. Když vystudoval reálku, vstoupil na techniku, kde však pobyl pouze jeden rok, načež vstoupil na varhanickou školu a současně studoval filosofii, logiku a estetiku. Na konservatoři tak vynikal, že již ve druhém roce stal se pomocníkem Skuherského při vyučování teorie v prvním ročníku. Po vystudování byl varhaníkem a ředitelem kůru v několika pražských chrámech. Ve 29 letech oženil se s Bertou Lantererovou, operní zpěvačkou tehdy evropského jména, ženou zvláštních kvalit duševních, jež se stala Mistrovi věrnou a oddanou družkou na jeho životní dráze. V ní našel Foerster bytost, která dovedla úplně porozuměti jeho uměleckým ideálům. Když byla angažována v hamburské opeře, následoval ji Mistr, stejně jako po několika letech s ní odešel do Vídně, kde působil sedmáct let jako profesor tamější konservatoře. Při tom byl hudebním kritikem několika cizích časopisů. Po válce se vrátil do Prahy, stal se profesorem na konservatoři, později i ředitelem, a nyní zastává úřad presidenta České akademie věd a umění.

Foerster vyplnil celý svůj život uměleckým tvořením. Jeho hudba obsáhla celý svět, přírodu, člověka, od prostého lidu po národ, lidstvo. Je skutečně obdivuhodné, jak tento umělec, ač neměl vždy život úplně klidný a bezstarostný, přece vždy našel dosti času k napsání tolika krásných děl. Vždy si byl vědom, že tvůrčí chvíle plodné jsou omilostněním Bohem samým. V jeho srdci ani na okamžik neumlkla láska zušlechtěná a posvěcená Kristem. On zastává názor, že hudba a filosofie stojí si velmi blízko. Kde slova ustávají, tam nastupuje pravá oblast hudby. Filosof se vznáší k nejvyšším oblastem ducha, hudebník jej následuje na křídlech zvuku. V hudbě se myšlenka vznáší až ku prahu věčnosti. Na samé hranici, kde mozek se vzdává vlády, nastupuje na trůn srdce. V této říši setkává se filosof s hudebníkem, zde hudebník se však stává vůdcem. Foerster vždy věří, že umělec je pouze nástrojem Božím. Jasně si uvědomuje a prohlašuje, že je-li cosi záslužného v jeho životě, je to jedině vůle sloužiti ideálu a vytrvalost zapisovati to, co sice život poskytuje,

co však diktuje Vyšší moc — Bůh. Taková pokora a zbožnost obráží se v celém Mistrově životě, v celém jeho díle.

Z jeho děl můžeme uvést množství písní pro sólový hlas, mnoho překrásných sborů mužských, ženských i smíšených, celou řadu klavírních skladeb, skladby z oboru hudby církevní. Z jeho zpěvoher je to »Debora«, »Eva«, »Jessika«, plná kouzla lásky, jež se v tomto díle rozprostírá, »Nepřemožení«, »Srdce«. Z hudby orchestrální si na prvním místě zaslouží pozornosti čtyřdílný cyklus »Život«, který vedle Smetanovy »Mé vlasti« je jediný toho druhu v oboru naší hudby symfonické. Než: Foerster se ukázal i jako spisovatel. Mezi jeho spisy náleží »Stůl života«, »Stopy v písku času«, »Zápisník hudebníkův«, »Poutník«, »Poutníkovy cesty«.

Jaroslav Fučík.

Katolická akce ve farnosti.

Přednáška o 4 dílech se světelnými obrazy, diagramy a životnými ilustracemi se schválením nejd. Ordinariátu v Praze.

Autorecense »Po tříleté průpravě, studiu a technických pracích, v nichž jsem se dlouhé hodiny radil s odborníky i zkušenými znalci, na př. s P. Gemellim, diecézním assist. v Miláně, P. Škarkem, Štokem, Čihákem, Stanovským, po shlédnutí Katolické akce v Miláně, jež platí za vzornou, pod péčí kard. Schustra, po praktických pokusech ve farnostech, po řadě přednášek a článků, předkládám katolickému hnutí konkrétní náčrt, jak by mohla vzniknouti, růsti a dozrati Katolická akce ve farnosti. — Film technicky provedl radiomechanik terciář Antonín Doseděl po přesných poradách, korekturách a zdokonalování.

Účelem jest v zajímavé, ale teoreticky přesné podobě podati plasticky genesi Katolické akce i její cíle tak, aby svou konkrétností byla přístupna každému prostředí a aby působila jak na poučení rozumové, tak i na mohutnosti snahové.

Zásadou a vůdčím pravidlem bylo zachovati ducha a základní linie podle vůle sv. Otce — tedy ve formě hlavních sekcí (odboček) mužů, žen etc., při tom však stále přihlížeti ke skutečným, od italských naprosto odlišným poměrům u nás a spojití obé v jednoduchý a snadný, jakož i vyhovující soulad.

Užití: Ježto cyklus je rozvržen na 4 díly a celý průběh přednášek je silně zhuštěn, bude nutno pro provoz zdůraznit, že nestačí pouhé zběžné přednášení a promítnutí, nýbrž že nutno pomalu a důrazně, ano s opakováním označených passů, přednášku přečísti, ne-li v nejlepším případě po přednesu nadiktovati nebo rozmnoženou rozdati. Je to studijní práce pro kroužky různých náboženských sdružení. Každá přednáška trvá asi hodinu v předpokladu, že se čte pomalu a pozorně.

Poslání Jsem přesvědčen, že Skupiny mládeže, SSS, katolické spolky, Mariánské družiny, odborné organizace úřednic a pod., orelské jednoty, odbočky Svazu žen, farní odbory Svazu Charity a jiná sdružení by výborně poučila své členy pořádáním tohoto kursu. Považme, že sv. Otec dí o **Katolické akci**: »Úkolem katolické akce jest vychovati armádu zdatných lidí, mužů, žen i mládeže obojího pohlaví, jimž není nic dražším a kteří nemají horoucnějšího přání, než míti účast na svatém poslání církve, aby pod jejím vedením horlivě šířili království Ježíše Krista v osobním styku i ve veřejném životě.«

Film o 4 dílech, t. j. o 227 obrazech s přednáškou stojí 120 Kč, dodá i na splátky: Laický apoštolát Třetího řádu sv. Františka v Praze II., 753.
P. dr. Jan Ev. Urban.

Glejt císaře Zikmunda.

Když při schůzce papeže Jana XXIII. a císaře Zikmunda koncem listopadu roku 1413 smloueno bylo svolání církevního sněmu, jednalo se také o poměrech českých a Zikmund slíbil papeži, že se přičiní, aby se k odklizení sporů českých dostavil na sněm Jan Hus.

Za tím účelem vyjednával hned z jara roku příštího s českými pány, aby Husa k tomu přiměli Hus však nebyl hned od počátku nadšen vyhověti tomuto přání; nechystal se do Kostnice radostně a dychtivě, aby tam mohl hájiti slova božího, jak se často píše, nýbrž **nabídku císařovu prostě odmítl**. Vysvítá to z jeho Knížek proti knězi kuchmistroví, v nichž, přirovnávaje sebe ke Kristu, který prý také se sám nedostavil před Kaifáše, praví doslova: »Dostí mi buď, až mě jeho poslové jmúce, před něho povedú.«

Teprve rozhodnutí krále Václava, jenž spatřoval v koncilu nový prostředek k urovnání rozepří, způsobilo nutný obrat v politice Husově. Nyní nemohl Hus již váhati, neboť jinak by byli musili jeho stoupenci pochybovati o jeho pravověrnosti nebo jeho upřímnosti.

Ježto se však stále obával nebezpečství na cestě a v Kostnici, počal vyjednávat s císařem, který

slíbil Husovi ochranu glejtem. Jaký byl obsah glejtu? Všimneme-li si slovního výkladu jeho, nelze z něho vyčísti nic jiného, než co jest v každém listě průvodním, že totiž dává se záruka ochrany na cestě tam, kam se ubírá, při pobytu na místě a návratu odtud.

Hus, jak jsme řekli, obával se úkladů na cestě do Kostnice, ale ochrany, které mu písemný glejt měl poskytnouti, ani nepotřeboval, protože obavy se ukázaly bezdůvodnými.

Bývá často vyslovován názor i z nejvyšších míst kateder universitních, že vlastně sněm neměl vůbec práva souditi Husa, neboť čeští králové měli t. zv. privilegium de non evocando et de non appellando, a že tudíž nesměl býti nikdo volán k zahraničním soudům. Tuto námitku lze však lehce vyvrátiti tím, že král Václav vlastně sám Husa vybídl, aby do Kostnice šel a tím se de facto vzdal tohoto **práva suverenity** pro tento případ.

V Kostnici hrozilo však Husovi, že bude podle přísného řádu uvězněn a souzen po tajném vyšetřování (nebyla to však zvláštní nějaká krutost církevního soudnictví, o němž víme naopak z historických dokumentů, že bylo vždy mírnější, než soudnictví světské, nýbrž nebyla tehdy prostě známa zásada veřejnosti, ovládající dnešní trestní řízení). Před tím ho měl glejt chrániti a také uchránit, neboť, jak víme, dostalo se mu tří veřejných slyšení. Ovšem je jisto, že uvězněním byl glejt částečně porušen, ale běží o to, čí vinou? Jak jsem se již dříve zmínil v jednom ze svých článků, roznesla se po Kostnici zvěst, že Hus chtěl utéci, což by bylo o sobě již dostatečným důvodem, aby koncil si Husa zabezpečil, neboť jinak by nebylo asi došlo v dohledné době k likvidaci bludů v království českém. Že tato pověst měla asi určitý reální podklad, o tom svědčil na př. nápis na jednom domě v Kostnici:

»O weh, mir armen Tropf.

Hier nahm man mich beim Kopf.

Hieher ich entronnen war.

Bin doch nicht kommen aus der Gefahr.«

Netvrdím však přes to, že se Hus opravdu o tento útek pokusil, ba velká část historiků považuje tuto pověst za lživou, ale přece jenom se musila tato zpráva na něčem zakládati, byť i na pouhém podezření; a to mohlo již stačiti, aby Hus jakožto podezřelý z herese byl uvržen do vězení. Není to žádná zvláštní krutost církevního práva, které naopak stálo pod zásadou: »Ecclesia abhorret a sanguine,« nýbrž je to zásada všeobecná.

Stačí, nahlédneme-li do platného trestního řádu našeho a zjistíme, že i tu se uvaluje fakultativní vazba řádná mimo jiné z důvodu **nebezpečí útěku**.

Myslím tedy, že z tohoto hlediska není pochybnosti o oprávněném uvěznění Jana Husa. Je ovšem pravda, že tím byl částečně glejt porušen, ale sněm, který tak učinil, glejt Husovi nedal a nebyl jím vázán a nedal se jím vázati; naopak žádá krále, aby pod záminkou glejtu nerušil svobod sněmu, neboť ochranný list nemůže církevní pravomoc omeziti, ani brániti, aby se proti obviněnému nejednalo podle požadavků práva.

Bylo tedy jedinou chybou Zikmundovou, že slíbil něco, co nebylo v jeho moci, neboť podle církevního práva neměly královské glejty platnost před církevními soudy.

Není však pravda, že by byl sněm vydal prohlášení, že kacíři netřeba slibu držeti, jak se často tvrdívá. Navrhoval to sice král arragonský, který to odůvodňoval tím, že není třeba zachovati slib tomu, kdo ruší slib daný Bohu t. j., že ruší jeho učení: »Non est tenere fidem ei, qui Deo fidem frangit.« Tedy bylo to odůvodnění dosti přiléhavé, ale sněm tento návrh zamítl.

Zbývá ještě třetí díl glejtu — návrat do Čech. Tu je jisto, že bezpodmínečného návratu do Čech i tenkrát, kdyby byl sněmem odsouzen, Hus nežádal, a rovněž Zikmund mu takový slib nedal. Vyplývá to z řeči Husovy, že »bude-li naň které kacířství dovedeno, neodmlouvá jako kacíř trpěti«. V podobném smyslu psal i Zikmundovi, že ochotně podstoupí smrt »pro zákon Kristův«. Také Husovo ujišťování v Kostnici, že se chce podrobiti sněmu, bylo by bezdůvodné, kdyby měl od Zikmunda záruku, že se bez trestu vrátí do Čech, ať se podrobí či nepodrobí. Ba Hus ani nemohl takové ochrany od Zikmunda žádati, ježto by tím byl vzbudil podezření u něho a pochybnosti o poctivosti svých úmyslů. Rovněž Zikmund nemohl mu takové ochrany dáti, neboť byl si vědom, že na ochranu kacíře jsou nejpřísnější tresty církevní. Právem tedy prohlašuje Zikmund v Kostnici, že se nemíní ujímati kacíře a Hus mu děkuje za glejt a nic při tom proti císaři nenamítá! Je z toho patrné, že výraz »libere redire« v textu ochranného listu nemůžeme vykládati nepodmíněně.

Vidíme tedy z toho všeho, že glejt měl chrániti Husa jen před násilím a nikoliv před právem — a to se také stalo. Tím, že byl Hus uvězněn, nebylo na něm spácháno žádné příkoří nebo násilí, nýbrž jednalo se s ním přesně podle požadavků práva a názorů té doby.

Eugen Morbacher.

K 6. číslu „JITRA“ přikládáme složenky; použijte jich k zapravení předplatného!

ZNOVÝCH KNIH

SVATÝ GERARD MAJELLA. Stanislav špůrek C. Ss. R. Vydala kolej redemptoristů v Obořišti. 1934. Cena 12 Kč. Stran 312. — Život sv. Gerarda Majelly je silně prostoupen prvky charismatickými a proto se vymyká běžné metodě životopisné, která si libuje ve zdůrazňování vlivů dědičnosti, prostředí a výchovy. Svatý Gerard měl na př. úžasné vědění theologické a nabyl ho studiem — bylť prostým bratrem laikem v kongregaci Nejsvětějšího Vykupitele. Vynikal i jinými charismaty řádu psychofysiologického. Moderního čtenáře nejvíce zaujmou ony části knihy, jež rýsují duchovní podobiznu světcovu, jeho vášnivou, až k pošetilosti přecházející lásku k Ukřižovanému, nesmírnou lásku k bližnímu vrcholící v úžasné činnosti apoštolské, jeho podmanivý vliv na srdce lidská, jež ho učinil vůdcem mnoha duší. Kniha je pracována podle biografie Dilgskronovy se zřetelem ke všem známým kritickým životopisům světcovým, vyniká jasností, živostí i slohovým puvabem.

ČTVERO KNIH O NASLEDOVÁNÍ KRISTA. Sv. Tomáš Kempenský. Ve vzorném překladu K. Vrátného z latinského originálu a v moderní úpravě arch. Břet. Štorma vydalo právě nakladatelství Vyšehrad v Praze. Spis, který se těší po Písmu sv. největšímu rozšíření, dochází tímto vydáním potřebného užití v otázkách denního života. Tento počín Vyšehradu je třeba uvést jako dobrý počátek mladého katolického nakladatelství. »Čtvero knih« snad bude natolik úspěšné vydání, jako »K Bohu« od dr. Urbana. Cena krásně vypravené knížky na pevném papíře, vázané v jemném balonovém plátně Kč 22.—, v eleg. pergamenové vazbě Kč 40.—, v celokožené vazbě Kč 40.—, na dobrém dílovém papíře v plátěné balonové vazbě Kč 18.—. Objednávky přijímá: Vyšehrad, nakladatelství dobrých knih, Praha II., Václavská č. 12. Doporučujeme všemu studentstvu co nejvřeleji.

HODINA PŘED JITŘÍ. Život Mikuláše Stríbremského. Emil Zegadłowicz. (Román, vydal L. Kuncíř v Praze.) — Začísti se do této knihy velkého polského básníka znamená začísti se přímo do knihy přírody a jejích zjevných, skrytých i nejtajnějších dějů a osudů. Stopující vyrůstání života v Mikuláši Stríbremském, takřka po špičkách zahýbáme do stínů, v jejichž skrytu vnímáme zrakem básnickovým onu harmonii, vůni, rozkvět a lásku, vládnoucí v tom našem nejbližším okolí hmotné, ale duchovním zřením odhmotněné přírody. Ale cítíme ještě něco více: je to poznání melodie a plnosti slova, členitost neskonalých hloubek srdce, slovem krystalisující v básnický útvar nejméně sfér. -jza.

BUDEJOVICKE LOUKY. Emil Zegadłowicz. (Z polského přeložil Jan Karník. V typografické úpravě Břetislava Štorma vydal Vyšehrad v Praze péčí L. Kuncíře.) — Mohli bychom říci, že tato básnická kniha vychází jako dokument onoho vyspělého, intelektuálního vědomí krev-

niho pobratimství mezi Čechy a Poláky. Zegadłowicz v této své knize je jistě mluvčím oně skryté, politickým režimem persekované touhy po dohodě mezi bratry. Začtíme se do básnického cyklu »Budějovické louky« a rozehrají se v nás nejen vzpomínky na dávné časy našeho venkova, ale melodicky zazní i ona jemná struna. vížící svým uměleckým posláním srdce všech v každém čase.

— i věřte, věřte v má slova,
že z naší lásky se éra započne nová —
naše láska, to žatvou bohaté lány,
vyrůstá na nich velikost pro Slovany.

i věřte, čeští přátelé předrazí,
že z našich srdcí ta cesta vychází,
po které přijde ve velké chvíli sklizně a štěstí
Bůh lásky s olivovou ratolestí.

Posílám slova ta vám, rozešlým přes celé Čechy
— vaší to mluvy zvuk sladký —
aby se vrátila sterými echy
zas zpátky.

Co psáti o knize ještě dále? Jen to, že kniha je věnována prezidentu T. G. Masarykovi, a že tato kniha je důkazem, že ti nejlepší synové Polsky byli vždy věrnými přáteli našeho národa. Básnické strany předchází významná předmluva Jana Karníka, který analyticky zdůvodňuje účinnost knihy a jejího poslání v národě polském a českém.

-jza.

JOSEF A BRATŘI JEHO. Thomas Mann. (Trilogie: Příběhy Jákobovy; Mladý Josef. Přeložili Ivan Olbracht a Helena Malířová, vydal Melantrich v Praze.) Romány tyto nám prokreslují ony vzdálené kultury a národy lidského dávnověku, osudy, které narýsovaly svými počátky osud celého dnešního lidstva. Lid Abrahamův, Isákův a Jakubův roste do své velikosti žiznivou snahou po moci, horečnou touhou po naplnění svého poslání. Příběhy Izraelovy a jeho děti se stmelují s oněmi žhoucimi vášněmi orientu a pestrost krajin se rozrůstá i do života pokolení Abrahamova. Thomas Mann chápal se pera k tomu dílu v touze dotknouti se příčin všech počátků a dějství, toužil udeřiti do strun, které se chvěly již tenkrát pod zářivou klenbou národa Izraele. Mann však užasl příliš a tak se stalo, že se zaposlouchal i do písní, jež pějí dnes různé ty doktriny, chtějící dáti poněkud jiný, příliš přirozenými příčinami čpějící výklad prvopočátkům zjevení a potomního křesťanství. Úžas Mannův není čisté vidění zázraků a božích cest, nýbrž je to úžas nad dávnověkou rafinovaností národa a jeho vášní duchovních i tělesných. Úžas Mannův je blouděním nebo nesvědomitým úmyslem klamati pravé cesty. Jedno však je podivuhodné: ta rafinovaná schopnost zvládnouti vědecky i umělecky v pomyslné krásy náměty tak bájně. Platí zde však jistě ta slova evangelia o protivnicích — chytrých synech tohoto světa. -jza.

KRÁL SPÍ. Charles Braibant. (Román. Vydal Sfinx v Praze.) — V tomto románu nám podává Braibant kus života Francie. Máme-li úspěch tohoto díla v originále vzíti za měřítko pravdivosti a zaznívání duchovního života fran-

couského lidu a celého národa, pak se nám jeví francouzský venkovan i měšťák poněkud jinak, než jak se nám až dosud podávalo. Autor, v pozdním věku tímto románem debutující, svým osobitým kronikářským realismem (začasté i ošemetným naturalismem) tiskne svým perem francouzského člověka během jeho těsně předválečných i válečných událostí. Uvádí nám na scénu nově se zrodilší společenské typy, nově se vzrůstající národní rozhodování, a to vše zapíná v okruh několika lidí, kteří mají obsáhnouti nový francouzský venkov i stále tvárlivou Paříž. Postavy Aimé Bertauda, jeho nelegitimní ženy a syna, matky Marie Louisy a jiných těch tvrdých lidiček z Pargny i z Paříže jsou ve svých životních okruzích řezány tak, jako by se rodily právě z roztavené hmoty přítomnosti. Celý běh románu je vypsání nesmírného strachu Aimého před přiznáním svého postavení své matce, přísné venkovské ženě, která svou osobitostí rozhoduje o osudech celé Pargny i okolí. Pýcha její se neláme ani smrtí synovou, ani odsouzením celého jejího okolí, ale tvrdá skorpáčka jihne nad kolébkou pravnoučete. Konečné vyrovnání jejího nitra s jejími činy přináší životní radost nové, již druhé generaci z jejího rodu. Aimé Bertaud — snad neúmyslně — je typ a charakter jako ruský Oblomov; záchvěvy samostatného rozhodování, nových činů — to je touha, která vyvěrá z tradice Bertaudova rodu, ale jsou zanášeny zkorumpovanou společností a jejich mravů.

ROZPUK. M. B. Böhnel. (Román vysokoškolské mládeže. Vydal L. Mazáč v Praze.) Vystihnouti hnutí dnešní mládeže a k tomu vysokoškolské románovou skladbou, je úkolem těžkým a zhostiti se daného živého tématu úspěšně je ještě těžším. Cituji namátkou z díla Böhnelova: »— On ten žvanec duši dnes nezíská... Jděte dnes mezi ty mladé! Jen jděte mezi ně...! Člověk je mezi nimi jako prodaný. To už není propast, co je mezi jimi a námi — to je astronomická vzdálenost. Kdo pak vám dá tolik rozumu, abyste ji chápal.« Tento problém generační, pak problém nových hnutí nacionalismu a internacionalismu mezi akademiky, problém sociálního zajištění či nouze akademiků, problém sexuální, poměr akademiků k akademičkám — tyto otevřené rány vysokoškolské mládeže daly bohatý námět Böhnelovi k jeho románu. Do rámce těchto nutně ventilovaných fakt mládeže zařaduje autor skupinu svých hrdinů, kteří se chápou života každý svým způsobem a záleží na filosofii autorově, aby vedl typy, jež jsou pravdivými ohlasy života vysokoškoláků a aby určil typy, jež budou tvořit příští kádr společnosti. Böhnel však se zhošťuje svého úkolu způsobem snadným, necháváje mnohé nedořešeno. V lecčems bychom mohli ukázati na cesty jiné, cesty spolehlivější jak mravně, tak společensky. Najdeme však v románě místa, která zachrání dílo před lacinou sensačností. Ve své stavbě je román stavěn dobře. —jza.

NA ROZCESTÍ. Karel Nový. (Román. Vydal Melantrich v Praze.) — Krátký úsek života chlapce z pražské periferie. Na prosceniu dnů, autorem kreslených, se láme život vnější a niterný malého hochy, zatím co kulisu a bar-

vité pozadí tvoří rozvrácená dělnická rodina, potulní lidé vyvržení z ulice velkoměsta, periferní ohrady a příkopy, v nichž se peleší noc svými zoufalými výkřiky, bolestným i vášní strhaným zacházením lidí odstrčených od stolu lidské společnosti. Kola života skřípou velkými mravními pády a bičovanými pudy. Chlapec, smutný hrdina tohoto příběhu, postává před zapadlým hotelem, odkud vychází jeho matka s cizoložně vyzískanými obnosy peněz. A nitro chlapce se láme a hyne, jako hyne vše zde na hřbitovech lidských duší i těl. Pročítaje tento román a několik jiných, maně vzpomínám na klasifikaci umění, jak ji časem vytvořila scholastika a jak ji proslovil J. Maritain; pak toto dílo není tím uměním, posvěcujícím tvůrce, oblažujícím čtenáře; je to jen veliký náznak hrůzy, vidění rozpadu a zmaru lidských postav a zření propastí a roklin, vyhlodaných bídou sociálního řádu. Román Karla Nového je kresbou zlořečených příběhů.

-jza.

UPOZORŇUJEME všechny čtenáře Jitra, že právě v těchto dnech v nakladatelství V. Kotrby vyšla nová kniha našeho spolupracovníka Miloše Krejzy »**Svatá Ludmila**«. mysterium křesťanství v Čechách. Martyrium tetínské našlo v básnickém dramatu M. Krejzy své národní a náboženské zvroucnění. — Pro krátkost času nemůžeme ještě tentokrát přinésti obsáhlejší posudek a proto zatím vřele upozorňujeme. Knihu objednejte prostřednictvím Ústředí.

⊙

AKORD, revue pro kulturní syntesu, v roce 1935 vyjde 5krát. Snížené roční předplatné činí 20 Kč (pro studenty 15 Kč), po 30. dubnu 25 Kč. Revue vyjde ve změněné úpravě, v rozšířeném obsahu i rozsahu a tištěna bude na ofsetu ve čtyřech tiskových arších, rozměru 150×210 cm, o 64 stranách. Archy budou volné, takže je bude možno vyjmouti a třídit podle oborů.

⊙

Pro sjednocení Slovanstva

PAPEŽOVÉ, PRACUJÍCÍ PRO SJEDNOCENÍ (Dokončení.)

Papežové a rozkolní Rumuni.

Rumuni uzavřeli unii na sněmu florentském 1439, ale brzo odpadli. Se západní církví znovu je sjednotil papež **Innocenc XII.** (1691—1700). **Innocenc XIII.** (1700—1721) zřídil jim sjednocené biskupství ve Fogaraši.

Jednáno s Bulhary.

Byl to papež Pius IX. (1846—1878), jenž začal jednat s Bulhary. Bulhaři dali si říci a podepsali unii. Papež dal jim za biskupa Josefa Sokolovského a zřídil jim ještě 2 nová biskupství. Bohužel, že unie neměla podklad čistě náboženský. Mnohde vedly k unii cíle politické. — Pius IX. svolal roku 1869 koncil vatikánský. Na něm mělo se jednat o sjednocení východních církví s církví římskou. Látka byla připravena, ale pro válku prusko-francouzskou koncil se musel rozjetí. Pius IX. věnoval také velkou pozornost kultu sjednocených církví. Pro jejich potřeby zřídil roku 1852 zvláštní sbor kardinálů.

Papež Lev XIII.

Pro sjednocené Bulhary zřídil roku 1883 apoštolského administrátora v Cařihradě a 2 apoštolské vikariáty, trácký a makedonský. V Římě zřídil semináře pro sjednocené Řeky, Rusíny a Bulhary roku 1896. Pilně usiloval o povznesení náboženského života mezi uniaty. Obnovil zákaz přestupu z východního obřadu k západnímu. Roku 1894 dovolil přestup z latinského obřadu k východnímu. Roku 1894 vydal en-

cykliku »Praeclara«, v níž zve východňany k sjednocení s církví katolickou.

Za třeskotu zbraní světové války...

Třebaže válka světová těžce doléhala na papeže **Benedikta XV.**, přece papež nespustil se zřetele sjednocení. Vidí, že východní národové pravoslavní zajímají se o bohovědu západní. Vidí však, že utíkají se ke zdrojům protestantským, zdrojům to otráveným nevěrou. Tomu chce odpomoci. Roku 1917 zakládá v Římě ústav pro východní studia, kde se přednáší o katolickém a pravoslavném bohosloví a návštěva jest dovolena také pravoslavným bohoslovcům. Záležitost východních ritů podřídil zvláštní kongregaci. 1. května 1917 volá východní národy ke sjednocení. Pilně si všímá práce Apoštolátu, založeného drem Stojanem. Nařizuje modlitbu za sjednocení. Chce, aby bylo podniknuto křížové tažení západu proti východu, ale ne se zbraní v rukou, nýbrž s modlitbou na rtech, aby Bůh se smiloval a dal, aby všichni jedno byli, aby byl jeden ovčinec s jedním pastýřem.

A dnes...

Nynější sv. Otec **Pius XI.** velmi se zajímá o otázku unie. Osobně poznal kraje slovanských národů. Nabyt přesvědčení, že Slovanstvo, hlavně my, Čechoslováci, jsme mostem mezi rozkolným východem a katolickým západem. S radostí vítá naše velehradské unionistické sjezdy a žehná práci našeho Apoštolátu. Roku 1923

k třístému výročí mučednické smrti sv. Josafata vydal encykliku, dýšící vroucí touhou po unii. O pravoslavné Rusko zajímá se papež stále. Chápe, že snad nyní, za nadvlády bolševiků, je možno Rusko získat k unii. Vždyť pravoslavi od bolševiků tolik trpí.

Na záchranu hladovějících v Rusku podnikl velkou pomocnou akci a chtěl Rusko sblížit s římskou církví. Když se mu to pro pekelné běsnění bolševiků nepodařilo, vyzval západní křesťany k modlitbě za Rusko. Zvláště katolické děti vybízel k modlitbě.

Papež Pius XI. je jediný, který pozdvihl neohroženě svého hlasu a vytkl všem vládám netečnost k osudům milionů pronásledovaných křesťanů, jak sjednocených, tak i nesjednocených, v Rusku od bolševiků. Bylo to roku 1930, právě za největšího běsnění bolševiků.

VELEHRAD A PRAHA.

Rok 1935 je jubilejním rokem pro cyrilometodějskou Moravu. Bude tomu 1050 let od smrti sv. Metoděje a 50 let od velikých milenioých oslav na Velehradě (1885).

Příštího roku se měl také konati unionistický kongres na Velehradě. Bude se však konati až v roce 1936 v důsledku celostátního sjezdu katolíků v Praze. Také od ostatních podniků bude v příštím roce upuštěno, aby se všechny katolické síly soustředily k velikému manifestácnímu holdu Kristu, našemu vůdci z neštěstí a bídy.

I Morava se bude chystat do Prahy. Upustí od vnějších projevů místních v roce všekatolického sjezdu, ale od jedné věci neupustí a upustit nesmí. Je to její Velehrad, moravský Betlem, kolébka křesťanství u Slovanů, který právě v jubilejním roce bude na sebe obracet pozornost Moravy. Basilika velehradská volá po obnově. Bude na ni potřeba milionu Kč. A proto moravský lid ukáže se hodným svých otců a dědů, kteří v jubilejním roce 1863 věnovali v darech 30.000 zlatých a v roce 1885 ještě více na obnovu zpustlé velehradské svatyně. A nebude to v rozporu s přípravou na sjezd v Praze. Ba naopak, bude to nejlepší příprava Moravy, neboť s hmotnou obnovou svého mateřského

IDEA CYRILOMETODĚJSKÁ.

Vstupujeme do jubilejního roku cyrilometodějského. 1050 let uplynulo, co klesl na liše moravské velikán nedocenený! První metropolita moravský sv. Metoděj umírá 6. dubna 885 na Mo-

Pius XI. energicky ujal se hodnostářů církevních proti bolševikům. Tak arcibiskup Cieplak byl od smrti vysvobozen jen přímluvami Pia XI. Roku 1929 zakládá ústav pro školení budoucích misionářů pro Rusko. Ústavu dává jméno Rusikum. Čeká jen, jak otevrou se ruské hranice. Chce je poslat apoštolovat pro unii na »Svatou Rus«.

— — — — —
Za těch 900 let trvání rozkolu podnikli tedy papežové velmi mnoho pro sjednocení. My musíme jejich snahy s radostí uznávat a můžeme býti na to hrdí. Jsme přesvědčeni, že Bůh nechá jejich práce, jejich modlitby a modlitby věřících, ke kterým oni vybízeli, bez užitku. Splní jistě jejich vroucí přání »ut omnes unum sint!«
Old. B.

chrámu obnoví i své srdce. Rozpomene se na dobrodiní, která mu od tisíce let prokazoval cyrilometodějský a národní Velehrad. S Velehradem přišlo mezi Slovanů světlo katolické víry, s ním přišla osvěta a základ samostatnosti a svobody. Velehrad byl ohniskem víry a záštitou národnosti. Na Velehradě vlály vysoko vztyčeny dva prapory, prapor svaté víry a drahé národnosti. A dnes tam vlají opět. Stojan tam vystavěl pec ohnivou milování a vložil do ní své srdce. Z jeho těla a z jeho duše vyrostl Stojanov, dům duchovních cvičení. Zde bude nejlepší příprava. Biskupové volají: »Přejeme si, aby bylo přípravné doby před sjezdem dobře využito nejen po stránce vnější, ale i po vnitřní — aby to byla doba pokání a vnitřního posvěcení.« Tam se posvětime, kde leží sv. Metoděj i jeho veliký žák Stojan. Morava přinese do Prahy svůj Velehrad. Přinese jej ve svém srdci cyrilometodějském a českém. Katoličtí studenti! Jezdíte na Velehrad na exercicie. Pojedete tam zajisté i nyní, v době přípravy na sjezd, který má být holdem svátostnému Kristu. Buďte vděční a pomozte i hmotnému odkazu svatých bratří. Pořádejte přednášky, akademie, divadla ve prospěch velehradské basiliky podle pokynů, které brzy budou dány. Tím budete budít lásku k Velehradu a to bude naše nejlepší příprava na Prahu 1935! — Bozet.

— — — — —
ravě, v zemi, která nebyla jeho rodištěm a kterou přece tolik miloval.

Katolický studente! Víra tvá je víra cyrilometodějská; važ si jí — pracuj o její upevnění a pro-

hloubení v sobě samém i u svých bratří! Studiem a modlitbou!

Zamyslíš se někdy nad tím, jaká to byla myšlenka, která vedla sv. bratry soluňské k nám, do krajín neznámých, do krajín ještě poměrně málo kulturních z oslňující nádhery Byzance, která tehdy byla pokládána za div světa? Nikoliv motivy hmotné, nízké, jak chtěl pohanou pošpinit jejich památku německý slávista prof. A. Brückner.¹⁾ Láska — k Bohu a k těm, jimž se nedostalo ještě tepla lásky, prýstící z učení křesťanského. Pro dobro naše přišli! Zaslouží si tedy naší úcty a nedokončené jejich dílo volá i k tobě, bratře! A tato jejich velká myšlenka přivésti Slovanů k pravdě Kristově sluje idea cyrilometodějská. Idea cyrilometodějská je snaha, aby katolická víra se stala jediným náboženstvím celého československého národa a též ostatních slovanských národů, aby všichni národové slovanští byli alespoň ve víře sjednoceni.

Dílo veliké! Bez pomoci Boží nad síly lidské!

Ale ještě jedno jubileum významné připadá na tento rok. Bude tomu 55 let, co nezapomenutelný »papež Slovanů« Lev XIII. vydal 30. září 1880 encykliku »Grande munus«. Vznešený, veliký úkol, kde slavnostním způsobem vyzvedl význam našich sv. apoštolů a zásluhy jejich o pokřesťení Slovanů, stavě je na roveň sv. Augustinovi, apoštolu ostrovů britských, sv. Patrikovi a sv. Bonifáci, »apoštolu Němců« a prvnímu arcibiskupu mohučskému a kde svátek jejich rozšířil na celou církev.

KRAJANSKÝ MISIONÁŘ.

Býti krajanským misionářem je jedno z nejkrásnějších povolání, ale také jedno z nejtěžších. Vždy s úctou se klaním před těmi, kteří se mu věnují.

Dnes pozornost československého katolického světa budí **Dr. Procházka, františkán z Prahy**, jenž jako krajanský misionář pracuje mezi Čechoslováky v Jižní Americe. Když tak sledujete jeho činnost, nevycházíte z obdivu.

Každý den časně zrána na nohou, hledá krajany pěšky, koňmo, vozem, hned v městě, hned ve vesnici, hned kdesi v zapadlých horských samotách a všechny zve na mši sv., české kázání, k duchovní obnově u českého kněze. Často snídá až po 12. hodině a hned zase do zpovědnice. Krajánům rozdává české a slovenské nábož. knihy, konvaliduje manželství, vymáhá potřebné k tomu dokumenty po různých úřadech, křtí, často již dospívající, navštěvuje nemocné. A kázání co má! V Buenos Aires zřizuje Sdružení čsl. katolíků,

I nynější náš sv. Otec Pius XI. ocenil jejich práci a zdůraznil jejich význam i pro dobu naši v listě zasláném biskupům jugoslávským a československým ze dne 13. února 1927, při příležitosti 1100. jubilea narození sv. Cyrila Konstantina.

Každý však nahlédne, že ačkoliv Cyril a Metoděj jsou ozdobou celé církve, přece mají býti ctěni a napodobováni především od národů slovanských, které ne bez velkých trudů zrodili Kristu. Jest tudíž dbáti, ctihodní bratří, aby, jestli kdy jindy, zejména během tohoto jubilejního roku (827—1927), svatý a dělný život obou opětovně byl věřícím takřka na oči stavěn ve spisech i kázáních. Dále buď vaším úkolem, zasaditi se veškerým úsilím o to, aby mládež, ať laická či duchovní, navštěvující školy obecné, střední i university, patřila na tyto slavné nebešťany jako na vzor!« Tolik sv. Otec o významu sv. bratří — jako vzorů pro nás, katolické studenty.

A že jejich úcta má sblížit ve víře rozštěpený kmen slovanský, potvrzuje Lev XIII. v listě k biskupům dalmatským (1881). » Sluší se, aby ti, kdož jsou vzdáleni katolické jednoty, a přece mají dosud v úctě a vážnosti oba tyto svaté muže, zatoužili po shodě a spojení s touto apoštolickou Stolicí, když uváží, jak je nemístno, aby byli odloučeni od obecenství té církve, kterou jako matku a učitelku ctíli ti, jež oni sami prohlašují za své mistry ve víře.«

Nejlépe se naučíme kráčet ve šlépějích našich věrozvěstů, poznáme-li aspoň v hlavních rysech jejich život a dílo.

Fv.

jehož účelem má býti starost o čl. katolické bohoslužby. Ve spolcích Jihoameričanů koná přednášky o našem státě a tak dělá propagandu československému jménu. Vskutku — *in laboribus plurimis*.

Avšak při tak ohromné, vysilující a často nechápané práci jest šťasten a pln nadšení pro církev a vlast, jak viděti z jeho dopisů. Opravdu Dr. Procházka klade na oltář svého povolání svou sílu, své nadání, své schopnosti, svou krev, ba i svůj život, jež po kuse obětuje v námahách pro krajany.

Mladí přátelé, vy jste nadšení pro všechno, co voní heroismem. Zde máme heroa. Pomáhejte mu svými modlitbami a máte-li české katolické knihy, věnujte je Apoštolátu sv. C. a M. v Olomouci, Wilsonovo 16 s přáním, aby je příležitostně zaslal P. Dr. Procházkovi pro jihoamerické krajany. Neměl bys chuti i ty býti krajanským misionářem?

Old. B.

¹⁾ Die Wahrheit über die Slavenapostel 1913.

Z dopisů

Vážený pane redaktore,
sleduji půtky, které se ve Vašem listě vedou o mou nepatrnou osobu, resp. o její skromné dílo, a dotýká se mne bolestně i trapně, že někteří Vaši dopisovatelé — referující o obsahu té které mé přednášky — zkreslují má slova tak, že bych se k jejich autorství nikdy nikde ani nemohl ani nesměl přihlásit. Dovede-li student v referátu či polemice dopustit se něčeho takového, pak dokumentuje, že buď je to velmi nepozorný student, který přednášku ani jaksepatří neposlouchal, nebo že má krátkou a špatnou paměť. Anebo zkresluje vědomě tak, aby se mu to do krámu hodilo, a to ovšem je zavrženíhodné a trapné. K tomu by se student nikdy neměl snižovat, to by mohl ponechat jiným lidem a jiným polemickým příležitostem.

Byl bych Vám vděčen, kdybyste tato má slova konstatoval ve svém listě, aby studenti slyšeli i můj hlas. Nebráním nikomu, aby měl své mínění o kterékoli věci, tedy i o mé práci a mých přednáškách. Líbí se mi kritický názor, pokud je objektivní, spravedlivý, nezaujatý. Ale musí to být opravdu správný názor a opravdu tak zvané »s vě« mínění — jistě rozumíte!

Poroučím se Vám a jsem Váš
Praha, 14. ledna 1935.

A. C. Nor.

o »Jitru« a o nás.

V poslední době bylo naše »Jitro« víceméně vyplněno hodnocením spisovatele A. C. Nora. Přehlížím-li průběh celé věci nyní, kdy kritika — jak se zdá — se již uklidnila, vidím, že jasného obrazu nedává. Jeden ho odsuzuje naprosto, jiný zase hájí — a to pro nejvýstřednější stránky jeho tvorby. Což nemají katoličtí studenti pevný podklad pro hodnocení literárního díla?

Nechci hájit Nora, ale zdá se mi přílišná odvaha, s jakou ho kaceřuje kol. J. Zid. Nechci se dotýkat kritiky Norovy tvorby, výrazů ostatně stejně siláckých, jaké autor připisuje Norovi samému. Toť každého právo. Ale p. Nor dopadl i jako člověk v jeho bajce tak uboze, že chci k tomu něco podotknouti. Pamatuji si sám z přednášky Norovy jeden nemilý dojem; sám asi cítil to pohrdání »jelenů«, ale i povýšenost »koz«, jichž přece ke »kšeftiku« potřeboval. To chladné opovržení měli mnozí — dokazuje to kol. J. Zid. sám. I ten trapný dojem měli mnozí. Ale kolego, — závidíte mu, že si tímto způsobem vydělává chleba? Chce-li studovat i být živ a není-li prostředků, každý dělá, co může. Jistě to nedělal rád; dost trpkosti bylo i v jeho slovech. Věděl, že každý cítí v něm — žebráka! Ale »život je pes«! — Já však se nikdy nechci smáti tomu, co činí někdo, je-li k tomu nucen bídou!

Ovšem, dnes je módní, strhat ironií, vtípem vše; je to lepší. Ukáže se naše výmluvnost, vtíp, stoupneme v očích všech. Ale já bych se nesmál, když jde o něčí čest...!

Ostatně někteří kritikové uznávají, že i v díle Norově jsou hodnoty umělecké. Aspoň v některých. Ale to je osobní názor.

I naopak, druhé straně bych chtěl něco říci — o tom, co napsal kol. Ladislav Jehlička. Je dnes nápadné — a zajímavé je to — že se úžasně množí romány, líčící mládí, dospívání, ty nejvážnější přerody (př. pan M. B. Böhnel!). A jaké je to líčení! Ve všech se omílá totéž. Zabředne se do bahna sexu, brodí se jím, rozdírá hloub a hloub — a »kritika« tomu řekne, že je to román, který mluví o životě tak, jak je, nebo že ukazuje chyby, aby napravil. Ale stal se kdy případ, že by takový román někoho zachránil, napravil? Nessaje každý jen tu špinu a bídu? — I Nor tam zabředl, dosti často se to vyskytuje v jeho románech a nejen v tom nešťastném »Jednom pokolení«! To je ten »život plný strhujících momentů, světel a stínů« — že ani není o čem psát. Jen k vůli zpestření. Aby něco táhlo. Bohužel, že tak hodnotí i vážná kritika!

Četl jsem kdesi o podobném případě přirovnání:

Nad kalnou kaluží prase

filosofovalo směle:

»Čistému je vše čisté —«

skočilo do bahna celé!

Odpusťte, je to trochu drsné; ale přiléhavé — a zdravé. Ostatně ty fráze o tom životě atd. jsou už tak otřepané, tolikrát opakované, že to poslední zrno je už vytřepáno. Jenom se divím, že se takový názor může objevit u katolického studenta, a jak stanovisko katolické studentky nebo studenta by mohlo změnit závěry. Prý vede k odpouštění; někteří však Nora — právě proto — odsoudili. Já také, v tomto ohledu.

Zas o něčem jiném. — Události pražské z konce listopadu minulého roku rozvířily prudké boje mezi inteligencí. I mezi profesory, mezi příslušníky stran levicových a pravicových. A při tom zaběře se hlouběji, při kritikách počínání studentského a jejich bouří se útočí již i na nás mladé, na všechno naše: nic nedovedeme, není prý v nás poctivosti, spoléháme jen na podvod, švindl ve studiu i v životě, jsme zbabělí, nemáme smyslu pro čest — —

Já prosím někoho z našich řad, i někoho z řad vyšších o odpověď: Proč jsme zlí? J. A.—lk.

Úloha.

Špinavá okna hledí udiveně v unavenou třídu i do melancholicky smutné zimní ulice. Do septimy hledí ta okna. Na stupni stojí nakřivo katedra, v koutě na stojanu rozvinutá mapa, po stěnách nějaké obrazy a menší mapy. V otlučných lavicích sedí septimáni.

Bude se psát řecká úloha. Před hodinou byly hlučné dohady, co se asi bude psát, teď však už se jenom šeptá; každý se snaží ukrýti svůj strach. V prvních lavicích sedí dva lidé zachmuřených, vážných a nehybných obličejů, za nimi lidé více méně bez zájmu, pro něž je vyučování k tomu dobré, že si aspoň přečtou ranní noviny. Od zadní lavice létají ještě poslední pokyny a napominající depeše do lavice přední k suchému studentovi bledých tváří, Józovi. To »husar« Me-

tin je tím výtečným telegrafistou. Prosil už před hodinou Józu a ten mu slíbil zaručeně pomoc, jen aby dával na vše dobrý pozor.

Cvakla klika, zaprasřtely lavice a pan profesor vešel do třídy. Zapsal a obřadně oznámil, že pro různé nepřístojnosti při úlohách napsal text úlohy na papíry. Nastalo zklamání veliké. Právě vzrušení zavládlo, když dostali kluci papíry do rukou a viděli, že text je bez udání místa. Skromně napsáno bylo: Hom. Od. —. Pan profesor poznamenal, že ostatní si doplní při opravě. Pronesl sem tam nějakou poznámku a pak se posadil za katedru, mlčelivý jako hrob. Zahloubal se do vzpomínek na svá studentská léta?

Úloha nebyla těžká. V předních lavicích intenzivně pracovali. Byli hotovi už o půl, dříve, než pan profesor se vybral ze zahloubání. Když na jednou vyskočil, poskočila s ním celá třída. Pan profesor šel k mapě. Prohlížel a prohlížel zápy byl obrácen ke třídě. To už Józka dopsal »taháka« pro Metina. Pan profesor se obrátil a kolébavým krokem šel po třídě. U druhé lavice se zastavil a koukal do sešitu Láďovi. Józka se ohlédl, vidí, pan profesor má klopu kapsy zastrčenou v kapse; ve vteřině složí taháka na jezdec a opatrně posadí přes okraj kapsy. Také je nejvyšší čas. Pan profesor pozvedá oči svých od sešitu Láďova a šine se k zadním lavicím. Krajní klopi své oči do sešitů. Metin zakrývá svůj výplod pod pijákem (on ještě nic neměl, čekal na pomoc, jenomže nevěděl, jakým způsobem přijde). Pan profesor se právě chtěl obrátiti, ale Metin postřchl záchranu. Bleskem sáhl po papíře a skryl jej v druhé ruce, kdežto pravou počal oprašovati nezamazanou kapsu pana profesora. »Prosím, byl jste od křidy.« Pan profesor se sice divil, kde se asi mohl zamazati, ale konečně šel dále. Metin byl zachráněn. Úlohu napsal celou, ale krasopisně to jistě nebylo. Po hodině chválil Józu jako nádobu vši chytrosti a důmyslu. J. Domecký.

Příteli, tohle jste mi poslal jako »dobrému příteli studentů« a já Vám tedy jako dobrý přítel odpovídám. Měl jste pokušení udělati z tohoto příběhu špatnou povídku; avšak tento dobrý příběh si to nezaslouží. Je příliš skutečný, aby v něm bylo místo pro plané fikce. Jeho reálnost je zřetelně podepřena zkušeností, že jediné, čemu se student na střední škole dokonale naučí, jest podvádění. Avšak je jisto, že kdyby se chtěl student všemu poctivě naučiti, co se od něho žádá, musil by poíít jako kobyla, tahající komediantský vůz. Nejsou vinní profesoři. Oni samí trpí přílišnou extensitou osnov. Uvažte, že na př. sentimentáln a oktáván ref. reál. gymnasia se kromě češtinu učí ještě latině, němčině, franštině a angličtině jako povinným předmětům! To jsou osnovy pro žáky nadprůměrně nadané a nadprůměrně pilné. Jaký tedy div, že si student pomáhá podvodem? Neomlouvám podvádění, nýbrž jen vysvětluji. Přiznám se Vám: Již několik let mám takovou pošetilou touhu: ospravedlniti studenta. Misereor super turbam.

Redaktor.

Kol. Bergrovi.

Článek P. Braita v 1. čísle revue »Na hlubinu« o užívání a zneužívání slova katolický, by mělo Jitro otisknouti palcovými písmeny. Film také nutno v prvé řadě chápat jako umění a to

ostatní jsou jen akcesorické zjevy, posuzování kterých však vždy musí být podřízeno tomuto hledisku. Film vyložený špatně nebude lepší, jestli bude míti katolickou tendenci, ba ani ne odporu- čitelnější pro ty, jak píšeš, kteří jdou do kina za poslední koruny nebo pro výchovu na venkově, jak jsi snad myslel ve větší části svého článku. Proti nemravnému filmu nutno vystoupit, dobrá, ale nezachrání se to zdůrazňováním tendence, ani ničím jiným, jestliže to nebude volání po h o d n o t ě. Nesmíme nálepkou katolický omlouvat kdejaký brak, protože musíme počítat, že je ještě bohužel mnoho lidí, kteří jsou ochotni nekriticky nám věřit a výsledek je horší, než kdybychom nechali celé práce. Loni běžel v Praze s ohromnou reklamou film o Vatikánu a lidé plnili dlouho sály. Měl jsi je slyšet, když vycházeli — jednalo se o slepeninu bez vkusu a skladu, nudnou až hrůza, která neměla ani té dokumentární ceny. Neměl nikdo odvalu to napsat v kritice? Nebo že by opět tendence jim zaslepila oči? Všechny tři filmy kterých vzpomínáš ve svém článku, jako vzor proti těm nemravným filmům, jsou zase takové, špatně dělané, úplně amatérsky hrané a ještě hůř režirované (až snad na několik posledních scén v tom polském filmu, ale za ty ani režisér nemohl), ve kterých není po umění ani stopy. Proč to neříct přímo: jedná se o filmy špatné, ale pro hraní na venkově proti nim nic nemáme, protože mají výchovnou tendenci. A tečka, žádné říkánky o folkloru a dělání reklamy církevním dozorem a pod. Opačným jednáním vyvolává se ovzduší, že bude pomalu strach jiti na podobně chválené filmy, ovzduší krásné a velmi pohodlné prostřednosti, které musí konečně i u nás býti proraženo, protože se rozrůstá jako býlí do chrámů (viz na příklad hrozně omalované sádrové sochy hyzdící naše chrámy) do veřejného života, setkáš se s ním na každém kroku. A boj proti tomu musí býti úkolem tvým i nás všech.

Sláva Bátěk.

Jeden za mnohé.

Je zvláštní, co všechno po studentech a vůbec nás mladých lidech chtějí. Máte své organizace, řídte si je; budete příštímí vůdci — cvičte se v tom. Snad mají pravdu. Ale jak je to mnohdy těžké! Jsou chvíle, kdy tomu věřím. Chci býti dobrým předsedou našeho SSS, chci býti vůdcem; v takových chvílích nelituji ničeho, jsem schopen obětovati společné věci vše. Ale to bývá vzplanutí myslí, třebaš časté, které někdy jen blíká, nebo snad i zcela vzplane, a já cítím svou malost, svou ubohost, rovnající se ubohosti žebráka. Chci býti silen — a zatím jsem sláb, jazyk se pleťe a hlas se chvěje; chci býti vůdcem — a zatím cítím, jak ztrácím vliv, jak moje slovo jde mimo, jak zůstávám nepovšimnut, anebo jak mi naslouchají jiní s jakýmsi záhadným, snad trpným úsměvem, který mne dráždí a zvyšuje jen mou rozpačitost. Jak jsem ubohý a slabý! Někdy se mně zdá, že mám jakési schopnosti - a zatím je to domýšlivost a pýcha; myslím si, že jsem vtipný - a zatím jen rozpustilý, myslím si, že jsem bystrý — a zatím jsem hloupý. Jak je to všechno ubohé a směšné! — A mně je při tom k pláči. Jak často chci, abych mohl býti více volný, abych mohl více pracovat. A zatím jak velkou výhodou je pro mne obmezení. Nikomu bych tím neprospěl a zničil bych sebe. Co Bůh činí. Mnoho ještě samoty

potřebuji. — Stydím se sám před sebou. Tolik let mám, a ještě jsem tak vrtkavý, jako hoch. Nevídim vlastně ještě jasně svou práci, svůj díl.

•
Čo je v piesni, nech sa kliesni.

Takto naše príslovie. Myslel som, že viac ani neodpoviem, no vidím dobrú vôľu a tú si nadovšetko cením.

Priateľ Jehlička!

Ide o rozbor výroku: »Ani za cenu republiky.« To je za dnešnej situácie veľmi ožehavé. Buď však presvedčený, že pôvodca tohoto výroku si dobre ujasnil jeho obsah. Formuloval ho ten, čo plakal, trpel, rástol, radoval sa a žil so slovenským národom, ten, čo presedel dva roky v Segedíne i na Mírove, ten, čo i v sedemdesiatich rokoch svojho života, keď by mal odpočívať na ružiacich, volí si trne, a to všetko za svoj národ, lebo ho miluje! Nie je to teda nacionalizmus negramotný — taká reč nás pri tomto bode do krvi uráža! — lež opravdivá láska k národu, k demokracii, k ľudským právam!

Jestliže my nemôžeme byť bez Československej republiky, čo my vždycky uznávame a zdôrazňujeme, nemôžete byť takpodobne bez nej ani vy! Lenže živiť v štáte, vystavanom za obetí aj našich otcov, nechceme nikdy. A keby sme azda mali, vtedy nám je predsa hockde.

To je reč otvorená. Tak musíme hovoriť všetci, lebo v našom štáte sa rozhojňujú rady ľudí, ktorí žijú z neúprimnosti!

Slovákom sa pri vymáhaní národných práv hádže do očí: »Co bude, kdyby se něco stalo.« My však musíme byť národne uvedomení práve pre ten prípad, »kdyby se něco stalo«.

Slováci chcú bývať s Čechmi pod jednou strechou, ale v samostatnej izbe. A o tú izbu, ktorá by vlastne zaručovala pokoj v celom dome, Slováci sa bijú dávno. Tak tomu bolo za Maďarska, tak

je tomu aj dnes. Maďari ju sice nakoniec niesli ako danajský dar, lenže Hlinka vtedy bol hrdý, než aby ju bol prijal, on uvítal radšej nový svit bratského nažívania.

Práve pred chvíľkou som sa vrátil z divadla, kde hrali Fídlovačku. Tú vašu známú Fídlovačku. Medzi iným mi vytanuly na mysl aj obrazy z Prodanej nevesty. Iba môj deník vie, aký vzťah mám k týmto typicky českým hrám. Slovák — slzil som s Čechmi. Mám rád vaše dejiny. Taktiež váš svojráz. A nadovšetko vašu starú lásku k svojmu! Trpeli ste, ako sme aj my trpeli. Milovali ste, ako sme aj my milovali. A jednako sú u vás ľudia, ktorí dnes už nevedia, že by niekto ešte mohol milovať svoj národ. Vy ste mohli na to zabudnúť, my však nie! Hľa, problém . . .

Na Slovensku nám vaši ľudia neodchovali mládež národne smýšľajúcu, a my si ju žiadame. Žiadame preto, lebo vieme, že predsa len »nějaký smysl ten náš nacionalizmus má«. A ktorie, či ho jednúc aj vy opäť nepochopíte.

*

Prílišný separatizmus? Kdežehy! Akože by bol mohol spievať náš Martin Rázus, že sma »krv jedna, jeden národ«? Ano, dnes sa už spieva iná, osolená životom šestnástich rokov. A to je to nešťastie!

Či sme národ jeden a či dva, Tebe je to »těžkým problémem«. Mne je teória o jednom národe jednoduché »pium desiderium« v niekoľkých pomätených hlavách.

*

Milovať svoj národ neznamena nenávidieť národ iný. Pravda, vyrastlá z vašej pôdy. Keďže som slovenský nacionalista, nič mi neprekáža poďať ruku Tebe, nacionalistovi českému. Zdravstvuj!

*

S poznámkami priateľa D. A. vcelku súhlasím. Škoda, že nerozumiem časti jeho listu o letore.
I. J. Bič.

•
Drahokamy.

1. Rozdíl. — *Jaký je rozdíl mezi studentem a velbloudem? — Velbloud může sedm dní pracovat bez pití a student může sedm dní pit bez práce.*

2. Z češtiny. — *Personifikace je, když někomu řekneme, že je osel.*

3. Z psychologie. — *Řeč je zvláštní případ mluvy, který vznikl tím, že člověk, veden jsa pudem sebezachování, pocítil potřebu dorozuměti se s druhým.*

4. Z němčiny: — *Ich bohre, ich bohrte, ich bin geboren . . .*

5. Z přírodopisu. — *Prof.: Já se přičiním, aby ste byl jmenován čestným členem zoologické zahrady.*
Ota Tichý.

Ze zápisů učitele zpěvu do třídní knihy.

Cesák před ukončením hodiny znečišťuje lavici křídou, což opětuje.

Kopecký odepřel zpívat.

Duchoň vědomě se nehlásí a toto zlehčuje svým dalším chováním.

Zeidler zúmyslně zpívá způsobem zpěv zlehčující a ohrožující disciplínu.

Jambor Ant. chodí po městě, vědomě hodinu zpěvu vynecháváje.

Pokorný úmyslně zpěv nenavštívil.

Pilný nedostavil se do první hodiny, ač mu tak bylo řečeno, v níž měl opakovati látku, kterou neovládal.

*U velkém nebezpečí
vypsal Ota Tichý, tehdy ještě sextán.*

raport

6

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí katolického studentstva čsl. • V Praze v únoru 1935 • č.

Dr. Miloslav Hořina, jednatel komise pro účast mládeže na sjezdu:

Všichni do služeb sjezdových příprav.

Nejd. pan arcibiskup olomoucký dr. Prečan nazval v řeči k členům Českého přípravného výboru dne 25. října 1934 první celostátní sjezd katolíků naší republiky dílem velkým a vznešeným, čistě náboženským, nezištným, prostým vši politiky a všeho egoismu, dílem svatým, a proto i obtížným. A vskutku si zaslouží všechna ta označení dílo sjezdu, jehož vůdčí myšlenkou jest: »Kristus, náš vůdce z neštěstí a bídy!« Není myšlenky cennější, myšlenky pro všechno lidstvo a tedy i pro stát a národ náš potřebnější. Kéž vyzní ta myšlenka o sjezdu mocí tak přesvědčivou a silou tak podmaňující, aby naplnila duše všech obyvatel naší vlasti natolik, aby nikdy už nevyprchala! Vždyť je jedinou moudrostí, již potřebujeme k zachování a spasení.

My, kteří věříme, modlíme se už dlouho s konvertitou Papinim ke Kristu Ježíši, Pánu našemu: »Nyní přišel čas, kdy je třeba, aby ses opět zjevil nám všem a abys dal znamení rozhodné a nepopíratelné tomuto pokolení. Vidiš, Ježíši, bídu naši; vidiš, do jaké míry veliká je naše veliká bída; není možná, abys nevěděl, jak neodkladná je naše potřeba, jak těžká a pravdivá je naše úzkost, naše trápení, naše zoufalství, víš, jak velice potřebujeme Tvé pomoci, jak nezbytný je Tvůj návrat.«

Návrat království Kristova znamená zabezpečení míru, po němž touží každý, kdo je vskutku člověkem v ctihodném smyslu toho slova. »Jen v říši Kristově jest možný mír; nemůžeme lépe připravit a upevnit mír, než obnovujeme-li království Kristovo.« To jsou slova slavně vládnoucího náměstka Kristova Pia XI., slova, která jsou motem a podstatou účelu katolického

sjezdu. Nejde jen o církevní manifestaci, nýbrž o duchovní obnovu našeho státu. Duchovní obnova předpokládá pacifikaci, demobilisaci, zkrátka odzbrojení, potlačení všech zlých vášní a jich projevů — hříchů.

Příprava k sjezdu náboženskému musí být v prvé řadě náboženská; sjezd potřebuje k svému zdaru více modliteb než obětí hmotných.

Je ovšem zapotřebí i práce; práce, přechasto nenápadné a přece důležité a odpovědné: informovat, získávat pro účast na sjezdu, udržovat zájem, vypracovat v každé farnosti nebo vikariátu plán zájezdu finančně i technicky, vyřizovat zavčas dotazníky přípravného sjezdového výboru, uvádět ve známost sjezdové směrnice a rozdávat prospekty, nacvičovat zpěv a mnoho jiného. A tu se naskytá katolickému studentstvu první významný úkol: dát se k obstarání některé naznačené potřeby se vši schopností a láskou do služeb farních, vikariátních nebo diecézních přípravných výborů. A druhý, neméně důležitý úkol je: zahájit propagační práci mezi mládeží studující i nestudující, mládeží, Kristu většinou odcizenou, jakési náborové tažení k tomu cíli, aby sjezd vyzněl mladě a tím životně. Myslím, že veliký sociolog Kid řekl: »Dejte mi mládež a vytvořím za jednu generaci nový život a nový svět.« Katolický student ví, že nebude zachráněna křesťanská civilisace, nepřijmou-li Krista do svých srdcí mladí. Právě proto je nezbytno, aby katolický student sám Pána Ježíše miloval tak, aby byl »bláznem pro Krista«, jak to dovedl sv. Pavel a jak o tom krásně píše Delaporte v knížce »Katolíci moroví«. Katolické studentstvo má příležitost ukázat, že je hluboce věřící

a natolik vzdělané, že dovede nevěřící vrstevníky přesvědčit a získat Kristu. Účast mládeže na náboženských projevech sjezdových bude tedy do značné míry vysvědčením přípravné propagační práce sjezdové katolického studentstva. Je mimo jiné záhodno uspořádat i v jiných měsících našeho státu přípravné pracovní konference, jakou absolvovalo v prosinci minulého roku

Studentské sociální sdružení v Hradci Králové. Biskupové volají k dílu, katolický student musí být první z poslušných. Vždyť nikomu jinému nemá být známější a dražší ten cit, kterému se říká »sentire cum Ecclesia« než katolickému studentu a snad nikdy mu nemohl být vyšším příkazem než dnes, kdy Církev důvodně naléhavěji než kdy dříve prosí: da mihi animas!

Zprávy ze Sekretariátu katolického sjezdu.

Ministerstvo železnic povolilo výnosem čís. 59.506 účastníkům Prvního celostátního sjezdu katolíků v ČSR. tyto jízdní výhody:

1. Při jízdě zvláštními vlaky 60% slevu jízdného III. tř. osob. vlaku. Zvláštní vlak bude vypraven z té stanice, kde se přihlásí nejméně 400 účastníků. Zakoupí-li se však z výchozí stanice nejméně 400 jízdenek, mohou těchto jízdenek použití i účastníci ze stanic nácestních. Zvláštní vlaky se 60% slevou mohou být objednány pouze prostřednictvím pořadatelstva sjezdu. Prerušeni při jízdě zvláštními vlaky jest nepřipustné.

Nebude-li vypraven ze stanice, kde hodlá účastník sjezdu nastoupit zvláštní vlak, platí tato 60% sleva ze stanice nástupní až do výchozí stanice zvláštního vlaku i použije-li pravidelného vlaku osobního. Z nástupní stanice u zvláštního vlaku musí ovšem pokračovati účastník v jízdě do Prahy zvláštním vlakem. Tato sleva se neposkytuje na vzdálenosti do 20 km včetně.

2. Při jízdě jednotlivců pravidelnými vlaky podle

jízdního řádu 50% slevu; při vzdálenosti nad 200 km platí tato sleva i pro rychlíky.

3. Na silničních autobusových linkách ČSD. 25% sleva z normálního jízdného, platného na příslušné lince.

Slevy na drahách platí pro jednu cestu do Prahy v době od 20.—30. června, pro cestu zpět od 27. června do 15. července 1935.

Katolíci, kteří hodláte uposlechnouti hlasu svých arcipastýřů a zúčastníte se sjezdu, hlase již nyní u svého duchovního správce svou účast.

Ubytování a stravování sjezdových účastníků zajišťuje a připravuje zvláštní ubytovací a stravovací výbor. Účastníci sjezdu budou podle vlastního přání rozděleni: a) do ubikací hromadných, b) soukromých bytů, c) hotelů. V nejbližší době budou vydány ve velkém nákladu propagační sjezdově prospekty, které budou rozdávány za dobrovolný příspěvek ve všech kostelích. Veškeré dotazy přijímá Sekretariát katolického sjezdu, Praha I., Příkopy 37.

Zprávy z ÚKSČs a jeho organizací.

V. POUTNÍ ZAJEZD KATOLICKÉHO STUDENTSTVA DO ŘÍMA pořádá Ústředí katol. studentstva čsl. ve dnech 13.—24. dubna 1935 u příležitosti 1050. výročí úmrtí apoštola Slovanů sv. Metoděje. Schválen nejdůst. arcibiskupským Ordinariátem v Praze dne 1. prosince 1934 čís. 15.913. Směr zájezdu bude tento: Praha - Brno - Vídeň - Benátky - Padova - Florencie - Řím - (Neapol) Pisa Janov - Milán Innsbruck Mnichov Praha. Účastníci z Moravy oddělí se v Innsbrucku a pojedou přes Lince a Videň do Brna. Ceny pro studující z Prahy a z Brna III. tř. 1395.—Kč; pro nestudující z Prahy a z Brna III. tř. 1593.—Kč. Příplatek na zájezd do Neapole, který jest určen na středu 15. dubna, bude pro studující 130.—Kč, pro nestudující 140.—Kč. Na zájezd do města Certosa di Pavia bude 35.—Kč za osobu. Pas musí mít každý účastník. Přihlášky dějí se přihlašovací listem, a to nejdéle do 25. března 1935. Podrobné programy zájezdu jsou v tisku a budou zaslány ihned každému na jeho přání. Přihlášky přijímá a programy zasílá Poutní odbor Ústředí katolického studentstva, Praha II., Spálená 15.

NOVÉ ORGANISACE KATOLICKÉHO STUDENTSTVA. A S S Litovel konalo svou ustavující valnou hromadu dne 30. prosince m. r. — A S S Znojmo bylo založeno dne 2. ledna t. r. Na valné hromadě přednášel ředitel V. Skácel. —

A S S Jihlava bylo ustaveno dne 6. ledna t. r. Na schůzi promluvil univ. profesor Msgre dr. Heger a tajemník Ústředí. Duchovním rádcem je redaktor »Jitra« profesor Dom. Pecka. — A S S Prostějov konalo svou ustavující valnou hromadu o vánočních svátcích. V nejbližší době bude založen Studentský odbor Katolické akce ve Vsetíně.

AKADEMICKÁ CESTOVNÍ SLUŽBA SVAZU RAKOUSKÉHO STUDENTSTVA upozornila Ústředí, že pořádá výhodné lyžařské kursy na Semmeringu za výhodných podmínek. 14denní pobyt i s cestou tam a zpět stojí 105 \$. Bližší informace našim sportovcům sdělí Ústředí.

NÁLEPKY NA PROPAGACI PAX ROMANY. U příležitosti XIV. kongresu Pax Romany v Československu v letošním roce, vydalo Ústředí katolického studentstva vkusné propagační nálepky. Upozorňujeme na ně naše sdružení i celou katolickou veřejnost. Při objednávkách od 500 kusů počítáme nálepky à 5 hal. Objednávky vyřizuje ÚKSČs, Praha II., Spálená 15.

SOUTĚŽ. Výbor Sdružení katol. studentek v Praze uspořádá pro katolické studentky v únoru t. r. soutěž na nejlepší báseň a povídku. Dvě první ceny: kniha moderního katolického spisovatele. Několik pěkných a zajímavých prací bude uveřej-

něno v »Jitře«. Zúčastněte se všechny středoškolačky! Zašlete každá báseň nebo povídku a povězte nám v nich něco o svém životě a vztahu k současné literatuře. Své příspěvky pošlete do 15. března na SSSd, Praha XII., Korunní tř. 4.

● **BLAHOPŘÁNÍ.** Svému bývalému předsedovi Ing. St. Fotrovi a funkcionáři Ing. F. Michálkovi k dokončení studií blahopřeje

ASS Královo Pole.

● **SSSm ČES. BUDĚJOVICE** pořádalo 15. prosince přednášku Msgre Řepy na thema: »Přehled mystiky«. Dne 16. prosince sehrálo opět divadelní představení se značným úspěchem. Čistý výtěžek bude věnován na zakoupení hodnotných knih.

● **SSS SV. JAN POD SKALOU** pořádalo před vánočními přednáškou p. cvič. učitele Kobylyky »O poslání katolického učitele«, dále přednášku kol. Pátoprstého, předsedy »Považana«: »Československá vzájemnost se zřením ke katol. studentstvu«, Mikulášskou akademií s pestrým programem a provedlo sbírku na Mikulášský dar v Berouně. — Před pololetím bude valná hromada a předání funkcí novému výboru. — J. Pivoňka.

● **SSSd KUTNÁ HORA.** Na III. členské schůzi dne 16. prosince byl založen amatérský kroužek, za jehož předsedkyni zvolena kol. M. Benešová a členky vybidnuty k vánoční agitaci Mikulášského daru. Předsedkyně misijního kroužku kol. Smolíková podala praktické pokyny v ohledu misijní činnosti. — Ve IV. schůzi 6. ledna podán referát o pracovní konferenci v Hradci Králové. Ostatek schůze vyplněn debatou o výsledcích akce Mikulášského daru a příkladná horlivost kolegůň sběratelek odměněna. — Ve IV. výborové schůzi 12. ledna stanoveno datum připravovaného divadla »Anežka římská« a určen program masopustní zábavy. — Tis. ref.

● **J. M. PROF. DR. DOMIN V PLZNI.** SSS Plzeň pořádalo dne 4. ledna t. r. veřejnou přednášku prorektora Karlovy university dr. Domina, který promluvil na téma »Za práva Karlovy university«. Bylo to po manifestaci pro sblížení Čechů a Slováků, na které minulého roku přednášel poslanec Msgre Hlinka, již po druhé, co naše sdružení vystoupilo na veřejnost. Magnificus Domin byl uvítán potleskem množství studentstva a obecenstva. Tisíci se studentstvo ve Velké dvoraně Měšťanské besedy bylo mocnou odpovědí na nepěkné štvání v levicovém denním tisku. V úvodu přednášky vylíčil dr. Domin historii slavné university Karlovy, jakož i boj o Marešův zákon a účast českoslov. studentstva na těchto bojích. S radostí konstatoval, že to bylo v prvé řadě katolické studentstvo, které mu ochotně pomáhalo při všech jeho akcích. Přednášku zakončil Nerudovou básní »Jen dál«. Přednáška byla odměněna nadšeným potleskem, načež duchovní rádce vdp. A. Havelka, inful. arciděkan plzeňský promluvil. Předseda SSS Binder věnoval Jeho Magnificenci knihu a zakončil slavnostní večer. — ík.

● **LIGA ČSL. AKADEMIČEK** zahájila činnost v roce 1935 výborovou a členskou schůzí. Přednášela dr. Birnbaumová. Kroužky pracují dále. Na únor chystá Liga hudební večer v hud. sále v Emau-

zích, později bude přednáška rež. inž. Pujmana: »Osobnost herečky«, dra Doležala: »O mezinár. politické situaci.« — mh

● **ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ** pořádala ve středu 16. ledna t. r. přednášku doc. dra Hyníeho »O sexuálních problémech studentstva«. Po přednášce, která byla velmi četně navštívena, se rozvinula čilá debata. — Ve čtvrtek 31. ledna se koná členská schůze s přijímáním nových členů a přednáškou dra Fuchse »O církevně-politické situaci v životě mezinárodním«. — Na 28. února připravujeme Bulharský večer a na březzen cyklus o nacionalismu a mládí. — Theologický a debatní kroužky zahájily opět svoji činnost. — V úterý 22. ledna konal se tradiční ples Ligy, který svou vysokou úrovní byl opět jedním z nejlepších pražských plesů.

● **REPRESENTAČNÍ PLES ČESKÉ LIGY AKAD.** konal se 22. ledna t. r. ve dvoranách Obecního domu hlavního města Prahy, pod protektorátem dra J. J. Rückla, skuteč. pap. komoří a předsedy Pax Romany. Nemůžeme jmenovati všechny významné osoby života společenského a kulturního, které se plesu zúčastnily. Uvádíme: J. M. prof. dra Drachovského, rektora Karlovy university, J. S. profesora dra J. Vajse, děkana fakulty bohoslovecké, J. S. prof. dra Viléma Funka, děkana fakulty právnické, primátora hlav. města Prahy dra Karla Baxu, Msgre prof. Jana Nep. Boháče, rektora koleje Arnošta z Pardubic, J. M. Msgre dra Ant. Bořka-Dohalského, arc. kancléře, J. M. Msgre dra Al. Kudrnovského, univ. profesora, dra Nádherného, Msgre B. Staška, Karla Schwarzenberga, vdp. Al. Tytínka, náměstka primátora, vyslance dra Veverku, a čestné dámské předsednictvo, mil. pí. Ameliji Baxovou, Ludmilu Hausmanovou, B. Lobkowiczovou, mil. pí. Veverkovou a j. Přesně o půl 10. hod. večerní poctil ples vzácnou návštěvou J. E. Msgre dr. Karel Kašpar, arcibiskup pražský a primas český, provázen sekretářem Vladykou. Po slavnostním uvitání setrval v přátelském rozhovoru s čestným předsednictvem až do 23. hod. a při odchodu vyslovil výboru zvláštní potěšení nad vysokou společenskou úrovní plesu. Byli přítomni též četní zástupci akademických spolků, zejména početná delegace Všehrdu, i studentských kolejí. Representační ples České Ligy Akademické není jen společenským podnikem, který by měl za účel zabezpečiti finanční základnu spolku, nemalejícího zatím jiné možnosti, jak opatřiti potřebný kapitál pro účely kulturní a sociální. Je zároveň tlakoměrem společenského nazírání na význam nábožensko-kulturní práce našich katolických akademiků a úspěch plesu v době hospodářsky tak kritické po stránce společenské i hmotné jest příčistí nejenom tradici, jakou plesy nepolitického spolku katol. akademiků požívají, ale též nadějně změně v nazírání rozhodujících společenských tříd na povinnost všech katolíků podporiti Českou Ligu Akademickou v jejím důležitém poslání.

—něk—

● **ASS JIHLAVA** konalo svou ustavující valnou hromadu dne 6. ledna t. r., na jejímž programu byla též přednáška mons. dra Hegera, profesora Karlovy university, na téma: »Katolík-inteligent«, a projev tajemníka ÚKSČs. Duchovním rádcem našeho Sdružení byl zvolen pan profesor Dominik

Pecka, redaktor časopisu »Jitro«. Předsedou kol. Prokeš. — P.

● ASS V LITOVLI mělo svou ustavující valnou hromadu o vánocích a byla zároveň krásným úspěchem spolupráce olomouckých bohoslovců s akademiky. Vyprošením požehnání Božího při mši svaté v kapli reálného gymnasia byl učiněn počátek. Z ústavu, v němž studovali, odebrali se pak akademici do lidového domu, kde zahájil jednání PhC. V. Stratil uvitáním přítomných akademiků a hostí. Vysvětlil, proč bylo založeno Sdružení a předal slovo slavnostnímu řečníku P. Šuránkovi, spirituálovi z Olomouce, který působivě promluvil k mladým duším. Akademiky pozdravili zástupci katol. spolků. Předsedou byl zvolen PhC. V. Stratil, jednatelem bohoslovec J. Kouřil, který je duší celé akce. Výbor dal se hned do práce a připravuje na velikonoce výstavu katol. knihy a v jejím rámci několik přednášek našich spisovatelů a intelektuálů. Kéž Bůh, o jehož požehnání jsme před zahájením prosili, provází nás po celou dobu v naší činnosti a dopřeje splnění nadšeného programu.

● ASS UH. BROD uctilo vzpomínkovým večerem dne 4. listopadu památku svého zakladatele a příznivce, zemřelého spisovatele a profesora na uh.-brodském reál. gymn., dra Jar. H r u b a n a. O jeho díle hlavně po stránce filosofické promluvil jeho osobní přítel dr. Methoděj Habáň O. P. z Olomouce. Ostatní program večera byl vyplněn recitacemi z básní Hrubanových, které pročitěně přednesla sl. PhC. M. Rodová z Brna. Hudební a pěveckou část programu provedl hudební spolek »Dvořák« a smíšený sbor řízený p. Hábou, učitelem zpěvu na zdejším reál. gymnasiu. Úroveň večera byla na zdejší poměry nevídaná. Velký sál Lidového domu byl naplněn do posledního místa. ASS tímto hodnotným podnikem znovu potvrdilo, že katoličtí studenti opravdu něco dovedou.

● Dopis Jeho Excellence, nejdp. biskupa dra Mořice Píchy, zasláný sjezdu k rukám Msgra Jana Černého:

Požehnání Sv. Otce a pozdrav arcipastýře z Říma ke sjezdu katol. studující mládeže v Hradci Král.

V Římě dne 3. prosince 1934.

Drahá katol. studující mládeži!

Těšil jsem se, že u příležitosti Vašeho sjezdu, jehož jsem převzal protektorát, bude mně dopřáno mezi Vámi prodletí, býti svědkem Vašeho jednání a nadšení pro příští všeobecný sjezd katolíků v Praze, povzbuditi Vás otcovskými slovy k práci za nejdražší naše duchovní statky a obětovati za Vás a s Vámi mši svatou.

Avšak mimo nadání jsem nucen prodloužiti svůj pobyt v Římě. Proto omlouvaje svoji nepřítomnost, posílám Vám z Věčného města svůj pozdrav a požehnání. Jsem zde u hrobů tolika svatých, počínajíc apoštolskými knížaty, svatým Petrem a Pavlem, a skláním se před jejich božským dílem. Chodím po místech, jež skropila krev tolika mučedníků za víru křesťanskou, navštěvuji chrámy, v nichž odpovídají květy svatého mládí, sv. Pankrác, sv. Alois, sv. Cecilie, sv. Anežka a klečím pod kopulí svatopetrskou před oltářem sv. Václava, jsa všude pamětliv svých drahých diecesanů a zvláště tebe, drahá katolická studu-

jící mládeži, abys dle příkladu jejich zůstala věrnou svaté víře, ji šířila a přinášela hojně ovoce ctností, a dobrých skutků.

Ač tedy od Vás vzdálen, jsem úzce s vámi spojen duchem a vroucí vzpomínkou. Ale za mou nepřítomnost dostává se vám ještě daleko větší náhrady. Měl jsem minulé dny veliké štěstí, že jsem byl přijat Sv. Otcem v neobyčejně srdečné audienci. Referoval jsem mu mezi jiným také o vašem sjezdu a čilém hnutí mládeže v mé diecési. Sv. Otec pln zájmu a lásky přijal mé sdělení a řekl: »Jen v hodné a zdatné katolické mládeži spočívá naše naděje v lepší budoucnost.« A dodal, že tuto naději skládá zvláště v ty, kteří z vašich řad vyšli, aby se věnovali stavu duchovnímu a v semináři se připravovali na veliké své poslání mezi lidem. Vyřizují vám tento vzkaz Sv. Otce spolu s jeho požehnáním, které jsem vám a vašemu sjezdu vyprosil a které vám Sv. Otec pošle ještě zvláštním telegramem, řízeným na vašeho zasloužilého vůdce a rádce pana preláta Mons. Černého.

Hojně zdaru a plodné práce vám přeje váš biskup
† Dr. Mořic Pícha.

● **TELEGRAM POŽEHNÁNÍ SVATÉHO OTCE:**
SSS Msgr Jean Černý, Hradec Králové.

Citta del Vaticano 6. XII. 1934.

Studiosae isti juventuti in coetum congregatae augustus Pontifex in pietatis atque apostolicae solertiae incitamentum paternam benedictionem peramanter impertit.

Cardinalis Pacelli.

(Překlad.)

SSS Msgr Jan Černý, Hradec Králové.

Vatikán město 6. XII. 1934.

Studující mládeži na sjezdu shromážděné vznesený Velekněz uděluje s velikou láskou otcovské požehnání k povzbuzení ve zbožnosti a apoštolské horlivosti.

Kardinál Pacelli.

Poděkování.

Em. Card. Pacelli.

Roma — Citta del Vaticano.

Juventus catholica Reginae Gradecii in residentiali urbe sui Episcopi Msgris Mauriti Picha congregata, filiali cum gratitudine agit gratias Sanctitati Vestrae, Patri suo dilectissimo pro paterna benedictione simulque amore sincerum atque firmissimum fidelitatem tum sanctae Ecclesiae tum eius visibili Capiti, Summo Pontifici spondet.

Msgr Joannes Černý.

(Překlad.)

Katolická mládež v Hradci Králové, v sídelním městě svého biskupa Msgra Mořice Píchy shromážděná, vzdává se synovskou vděčností díky Vaší Svatosti, svému nejmilejšímu Otcovi za otcovské požehnání a slibuje spolu upřímnou lásku a naprostou věrnost jak církvi svaté, tak i její viditelné hlavě, nejvyššímu Veleknězi.

Msgr Jan Černý.

● **PODĚKOVÁNÍ.** Ústředí katolického studentstva čsl. a Přípravný výbor P. R. děkují vdp. V. Boháčovi, řediteli Boromea, za pohostinství, kterého se dostalo delegátům, a za příspěví k bezvadnému průběhu pracovní konference i zasedání Přípravného výboru.

A NOS LECTEURS DE L'ÉTRANGER.

Les étudiants catholiques tchécoslovaques organiseront cette année-ci le XIVème Congrès de Pax Romana. Nous adressons à nos amis à l'étranger le programme de ce Congrès en les priant de faire dans leurs Associations une propagande intensive de ce premier Congrès tenu dans notre pays.

XIVème Congrès de Pax Romana en Tchécoslovaquie.

PRAGUE-BRATISLAVA

31 août — 8 septembre 1935.

PROGRAMME :

- 31 août:** Arrivée des congressistes.
20 h.: Soirée familière.
- 1er septembre:** Journée solennelle d'ouverture, sous la protection de S. Excellence Dr. Karel Kašpar, archevêque de Prague, Primat de Bohême.
8.30 h.: Office solennel d'ouverture à Notre-Dame du Týn. — Communion.
10 h.: Séance solennelle d'ouverture au Palais municipal.
16 h.: Assemblée générale.
19 h.: Départ en autocar pour Stará Boleslav. Veillée religieuse. — Bénédiction à N. D. de Stará Boleslav.
- 2 septembre:**
8 h.: Messe.
9.30 h.: Première séance d'études sur le thème général: »L'homme nouveau dans les temps nouveaux.« Première conférence: »Le vrai Chrétien en face du monde nouveau« (par le R. P. Dr. S. Brait O. P., en français). — Deuxième conférence: »Comment former le vrai Chrétien d'aujourd'hui?« (par M. l'Abbé Dr. Rudolf (en allemand)).
16 h.: 2ème séance d'études sur le thème général. — Troisième conférence: »Les vertus nécessaires au Chrétien d'aujourd'hui« par le R. P. C. C. Martindale (en anglais).
20 h.: Soirée de réception.
- 3 septembre:**
8 h.: Messe.
9.30 h.: 3ème séance d'études sur le thème général. Quatrième conférence: »Comment les organisations d'étudiants forment-elles le Chrétien d'aujourd'hui?« par M. Robert Garcia (en français).
- 16 h.: Réunion des étudiantes, des étudiants en médecine et des directeurs des revues universitaires.
20.30 h.: Représentation théâtrale.
- 4 septembre:**
8 h.: Messe.
8.30 h.: Séance d'études sur l'Activité professionnelle des Fédérations d'étudiants catholiques. Conférence du Secrétaire général.
15 h.: Réception à l'Hôtel de Ville. Visite de la ville en autocar.
19 h.: Banquet.
- 5 septembre:**
7 h.: Départ pour Olomouc.
11 h.: Arrivée à Olomouc. Réception par S. E. Dr. L. Prečan, archevêque d'Olomouc, métropolitaine de la Moravie.
17 h.: Départ pour Bratislava.
- 6 septembre:**
8 h.: Messe.
9.30 h.: Séance solennelle sous la présidence de S. Exc. Marian Blaho, évêque de Baňská Bystrica. — Conférence.
10.30 h.: Réunion missionnaire.
15 h.: Excursion à Vajnory.
20 h.: Soirée d'art régional et étudiantin.
- 7 septembre:**
8 h.: Messe en rite oriental.
9.30 h.: Séance de la Commission »Pro reditu«.
15 h.: Commission des finances.
17 h.: Réunion de Presse. Réunion du Secrétariat social.
20.30 h.: Suite des réunions.
- 8 septembre:**
8 h.: Office solennel de clôture.
10 h.: Assemblée générale. Séance de clôture.
13 h.: Banquet de clôture.

Le premier grand Congrès des catholiques de la Tchécoslovaquie.

Les catholiques de la Tchécoslovaquie qui représentent 80% de toute la population, se réuniront pour la première fois à Prague du 28—30 juin 1935. Un grand nombre de pays catholiques sera représenté par les hautes autorités ecclésiastiques. Ont promis de prendre part les cardinaux de la Pologne, de l'Autriche, de l'Allemagne, de la France et peut-être un Légat spécial envoyé par le Vatican.

Le Comité de Préparation de ce Congrès compte avec une assistance de plus de 300.000 personnes.

Karel Čapek,
secrétaire de Presse.

?

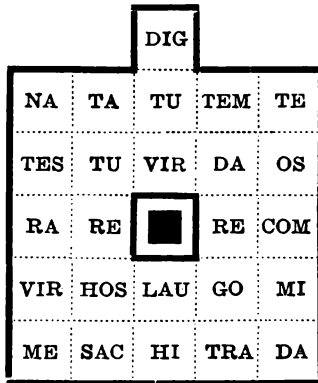
Hádanky

Řídí Vojtěch Maňoušek, Svitávka
u Boskovic • Zúčastněte se soutěži

?

III. TURNAJ.

1. Koníček (lat.) — Beatrici (spící?) F. Š., M. Bol.

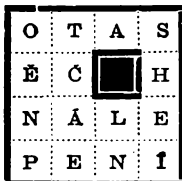

Získávej odběratele a
hádkáře „JITRU“!
Upozorni na odměny
v turnajích a soutěži!

2. Záměnka. — J. C., Kyjov.

S »ch« ve vzduchu lítá,
s »k« potravu skýtá.

3. Královská procházka. — F. Voith, Ivaň.

Čekáme

na vaše příspěvky
a řešení, návrhy
pro zlepšení rubriky

4.—5. Přesmyčky vánoční. — Stud. hád. v Tišnově.
CID.

Ona staví C.
Pěna nezáří, on!

5. Darvinka. — B. F., Čelechovice.

Dnes je možné v světě všechno,
ač to mnohdy k víře není —
Zkuste! Věřit ale nemusíte,
mlok, že ve hrocha se změní!

7. Rebus (ostrov). — M. R., Dol. Královice.

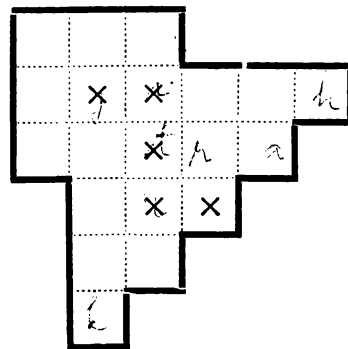
3

CR E

8. Rebus popisný. — ASS v Boskovicích, F. Geršl.

Přetní ves — přidej domácí zvíře,
přetní válku — a přidej půl dne,
v celku obdržíš, co přeje autor.

9. Roháček s tajenkou. — »Jo—žička«, Řečice.

hospodářská rostlina

opak originálu
(fonet., zpětně)

slovenské město

předložka s 4. p.

kožišina (bez hlavy)

předložka s 3. p.

10. Zrůda. — F. Kusala, Brno-Židenice,

»Správná« v ráčku, žije v poušti,
»zrůda« jméno světce rozlouští.

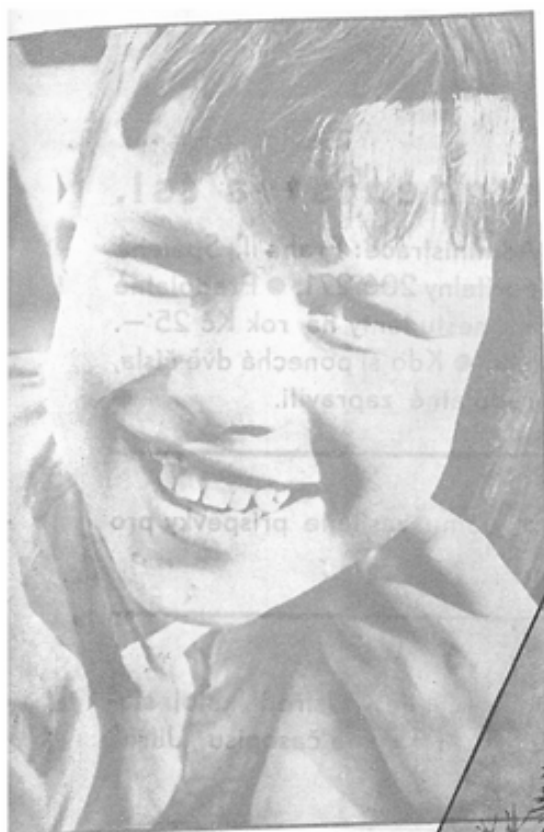
V příštím čísle Hádankářská soutěž „JITRA“ o 10 cen!

Řešení I. turnaje (č. 1. a 2.): 1. Buď zdrav, kdo věrný vlasti syn, ve zlu, dobru při ní stojí a miluje ji ze hlubin i ve štěstí i boji. V. Sládek. — 2. Kop-ta. — 3. Rodina. — 4. Vysoké Tatry. — 5. Ji-s-kra. — 6. Javor, Amor, vor, or, r. — 7. Petr-ar-ka. — 8. Kojetín. — 9. Kasař. řasa. — 10. Dejvice. — 11. Kde domov můj. — 12. Má sokyně. — 13. Svatá Maria. — 14. O-as-a. — 15. Homerova Ilias. — 16. Petrolejová lampa. — 17. Ctirad a šárka. — 18. Ssavci. — 19. Je v á s má lo! — 20. Juta, kajuta.

Účastníci turnaje: J. Čichoň, Liběj (8+8), K. Lisa, Býkovec (4+5), B. Kolář, Brno (10+8), J. Jelének, Lit. (9+4), V. Stehlík, Pelhř. (8+7), B. Toman, Praha (5+4), L. Günwald, Tišnov (10+7), F. Sečkář, Stráž. (10+9), F. Šemík, Ml. Bol. (8+7), J. Čahlík, Sobůlky (5+3), J. Stehlík, Brno (9+9), F. Voith, Ivaň (7+4), F. Kusala, Brno (6+5), J. Hála, Kroměříž (8+10), V. Bukva, Prost. (10+6), B. Fučík, Čelech. (9+6), F. Horák, Svitávka (8+7), T. Šobáň, Těšov (8+7), A. Bahenská, Jaroměřice (10+10), F. Geršl, Boskovice (9+6), A. Srovnalík, Krom. (10+9), A. Chladil, Chrudichromy (10+8), B. Štefková,

Olomouc (9+6), J. Odehnal, Tiš. (6+9), F. Matěj, Krom. (8+7), K. Hrabal, Hustopeče (9+5), J. Havran, Pohora (5+5), K. Jiříček, Krom. (9+8), M. Jokl, Šternberk (10+9), M. Galušková, Řepčín (8+7), A. Klein, Příbor (9+9), M. Reichová, Dol. Královice (8+7), J. Weis, Plzeň (6+1), A. Krajčík, Praha (8+7), J. Němec, Olomouc (7+5). Celkem 35. Oměnění budou v š i c h n i. Rovněž tak »dodateční« ze soutěže o »Sborník Vtip se!«: J. Čichoň (6), F. Šemík (2), T. Šobáň (6), B. Štefková (7), F. Matěj (7).

F. Sluka, Třebíč: Dík za příspěvky. Řešení snad následuje? M. Reichová, D. Král.: Přece jste se ozvala! Rád uveřejním, jen setrvejte s námi. B. Fučík, Čel.: Podobně. Příspěvky dojdou na řadu, jen strpení. — Druzí hád., kteří nemají v tomto čísle přisp., rovněž. — Celkově: Zájem o rubriku se lepší, snad to není přechodné. Mnozí ukazují na dobré hádkáře, mnohým chybí základ! Objednejte si Sborník Vtip, se! za cenu 5 Kč je přístupný všem. — B. Štefková: Dobré vtipy, uveř. Řešení ať kol. posílá! Přání s díkem opětuji. A. Srovnalík a F. Sečkář: Bude uveř., jen pošlete dál.

JITRO

jitro časopis katolického studentstva čsl.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Administrace: Praha II., Spálená ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitelny 206.271. ● Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“. Uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

---

raport organizační příloha „Jitra“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“ (raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

7. čísla: R. Plus S. J.: Uprostřed vás stojí. ● Jan Durkaň C. Ss. R.: Alexander Duchnovič. ● V. Bitnar: Stará studentská družina literární. ● Vincenc Kramoliš: Duchovní boj. ● Studentské snímky. ● Texty. ● Kultura. ● Pro sjednocení Slovanstva. ● Dopisy. ● Básně. ● Hádanky. ● Raport č. 7.

---

zprávy dopisovatelům:

J. Zid. Věc by se mi líbila, ale abych ji mohl začít uveřejňovat, musím ji mít v ruce celou. Beztoho jsem byl žádán, aby v Jitru vycházelo něco veselého a napínavého na pokračování. Tak zkuste štěstí!

Rol. Oba náměty pěkné: místy vadí trochu násilná konstrukce. Veršů máme nadbytek.

L. J. Prosu pro její délku odkládám do příštího čísla.

J. K. Je v tom dobrý humor, ale v nynější době, kdy se pěstuje myšlenka brannosti, by se řeklo, že je to švejkovina.

A. K. Návrh přišel pozdě a mimo to se mi nezdá dosti případným. Kdybyste se chtěl později pokusit, pošlete to hodně brzy přímo tech. redakci do Prahy.

Sept. V životě nadpřirozeném se dějí divy: proč ne, oceán se bouří a vlny bijí do skalisk. Ale nabere-li z toho něco do svého literárního džbánu, donesete si domů tichou vodičku.

J. C. Ještě nedokonalé.

S. K. Hodně prosaický popis, byť ve verších.

M. V. Didakticko-začátečnické.

J. L. Neškodilo by Vám zabývat se moderní poezií, máte-li literární ambici. Forma trochu zastaralá.

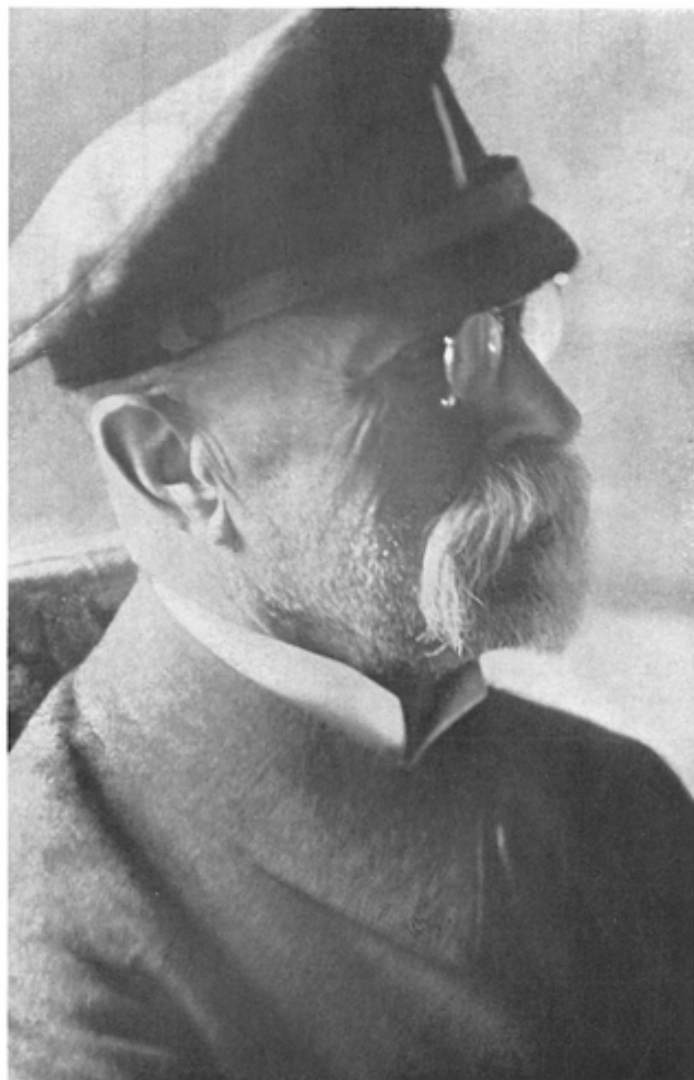
K. J. N. Velmi primitivní.

M. D. Pathos těch básní je snad příliš baladický. Prosy lepší. Pokračujte. Zatím se nehodí.

A. L. Teď k jaru nečasové.

Vyšlo 1. března 1935. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Alexej Jaroš. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze č. 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. — Podávací poštovní úřad Praha 25.

7. března 1935

85 let našeho pana presidenta

T. G. MASARYKA

R. Plus S. J.:

Uprostřed vás stojí...

»Někdo stojí uprostřed vás.« Když svatý Jan Křtitel upozorňoval Židy na Spasitele mezi nimi, dodával: »Hle, ten, kterého neznáte.«

Na každého z nás se obracejí tato slova Předchůdce Páně.

Účty naší duše; odpovězme si, zda jest v nás Někdo . . .

A dobře se podívejme, kdo je ten host, odkud přichází — a co chce.

*

Chtěli bychom míti schopnost obracet každou duši po křtu svatém a představit ji tváří v tvář křtu svatému.

*

Mnozí lidé vidí důležitost křtu asi v tomto: před mnoha lety jsem byl zapsán v sakristii do jakéhosi seznamu.

*

Když jsme byli pokřtěni, byli jsme n e v ě d o m ý m i. Dejme pozor, abychom takovými zůstali vždy.

Nevěděli-li jsme tehdy, co dostáváme, pak nestrpme, abychom po celý život nevěděli, co jsme dostali.

*

Proto, že svátost křtu sv. nám byla udělena b e z n á s, proto nežijme, jako bychom byli b e z n í.

*

Přinášejí do chrámu novorozeně. Hle Bůh, můžeme-li tak mluvit, stěhuje se ze slávy nebes. Kam jde? Kam míří tři božské osoby? Snad k novému ráji, jasnějšímu a rozsáhlejšímu?

Kam jdou? — V duši nepatrného tvora, po jehož čele má splynouti pramen posvátného pomazání.

Bože, víš dobře, kam jdeš? Myslíš, že to dítě bude vždy věrné?

*

Ještě teď bylo to dítě jen dítětem lidí . . . A teď je vynášejí z chrámu. Andělé se sklánějí. Je to d í t ě B o ž í.

*

Když se dítě narodilo, podávají je matce. — »Hned! Hned! Přijmu je však do svých rukou teprve, až bude pokřtěno.«

Pěkný příklad křesťanského smýšlení. Před tím, než mu nalijí vodu na čelo, je to dítě jen zcela nepatrným tvorem. A pak — ten nepatrný tvor obsáhne Všemocného.

*

Bůh, náš Stvořitel, dává naši bytost nám. — Na křtu svatém se nám pak poddává v nadpřirozené účastenství na své bytosti.

*

V den svého zrození jsem se stal »zrozencem z muže a ženy: n a t i. — V den svého křtu jsem se stal »zrozencem z Boha«: ex Deo n a t i (Jan 1, 13).

*

Slavíme výročí svého příchodu na svět. Proč neslavíme — máme k tomu více důvodů — výročí svého vstupu do Církve? Jest přece taková vzdálenost mezi narozením l i d s k ý m a narozením b o ž í m.

*

Jakéhosi starce v Severní Americe se ptal misionář na jeho věk. »Jsem teprve dvě léta stár. Počítám k svému životu léta jen od toho dne, v němž jsem se křtem svatým zrodil pro Boha; těch osmdesát předešlých let, to byl jenom život smrti.« My jsme již byli pokřtěni dávno; zachovali jsme si úctu a vážnost v prvotní svěžesti? Ukazujte dítěti na Boha již ve věku, kdy se začíná probouzeti jeho rozum; Bůh dřímá v jeho duši již od doby jeho křtu — nebo lépe: čekal na procitnutí jeho schopností —. Naučme dítě poznávati ten div, zahloubati se do něho, žíti z něho. Později bude mít na práci mnoho jiných věcí! Bude jako všichni ostatní: p o d s t a t n é v ě c i je už nebudou zajímati.

*

Využítvejme u dětí jejich královského daru: mají nová, neobroušená srdce a jejich chápatost se samovolně otvírá závanu božímu.

*

Žije Bůh ve mně? To není možné! To jest příliš vznešené! — Je tomu tak.

*

Ve vznešené modlitbě, v níž se Ježíš Kristus obrací na konci své poslední večeře s apoštoly na svého Otce, prosí Pán: »Otče, aby všichni j e d n o byli jako Ty Otče ve mně a já v tobě, aby i oni v nás jedno byli . . . já jsem v nich a ty ve mně. aby ta láska, kterou jsi mne miloval, byla v nich, i já v nich« (Jan 17; 21, 23, 26).

A ještě jasněji praví ve své svrchovaně vznešené promluvě ke dvanácti apoštolům před onou modlitbou: »Miluje-li kdo mne, (žije ve stavu Milosti) slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati, i přijdeme k n ě m u, a příbytek u něho si učiníme.« (Nejsvětější Trojice.) (Jan 14, 23.) Pro tento příchod v milosti a slávě, stali jsme se, jak praví svatý Petr (2. epistola sv. Petra 1, 4) »účastni božské přirozenosti«, »divinae consortes naturae«.

Jest potřebí ještě jasnějších textů?

*

Svatý Jan nás nazývá »dítětkami Božími, filios Dei fieri (Jan 1, 12). Aktem stvoření jsme se stali služebníky. Služebník jest v rodině, ale ne z rodiny. Aktem křtu jsme »získali domovské právo na zbožštění«. — »Jest dovoleno nám, dětem hněvu, říkati Bohu: „O t ě n á š.“« A toto přijetí za vlastní není jen výsledkem nějaké práv-

ní konvence (úmluvy), která dává stejná práva, nýbrž úmluvy, podle níž se vydává v oběť i vlastní krev.

*

Stánky Boží, t e m p l u m D e i. — Přebývá v nás celý Bůh. »Já jsem Ten, který jest, ty jsi, která nejsi,« pravil Pán Ježíš světicí. Jaká to milost pro naši duši: »Ten, který jest« bydlí v srdci »té, která není!«

*

Svatý Jeronym, plný údivu nad takovou vznešeností, psal Eustochii: »My křesťané, my bychom se měli celí zachvívati nesmírnou a svatou pýchou. »D i s c e s a n c t a m s u p e r b i a m!« — Je tomu tak u nás?

*

Jak by se změnil poměr naší duše k nebeskému Hostu, kdybychom zcela pochopili slova křesťanského filosofa: »Zacházejte s n e k o n e č n ý m ne jako s v ě c í, nýbrž jako s o s o b o u!«

*

Co povídají slova: m i l o s t p o s v ě c u j í c í velké většině lidí? Jest v nich nějaká idea nejasného, neskutečného a nepřesného světa. Často jsme obětmi abstraktních výrazů. — Milost, to není jenom n ě c o, nýbrž, n ě k d o.¹⁾

*

Bůh, jeho věčnost, jeho nesmírnost

Ano, Bůh na štěstí s dostatek projevil svou lásku ke mně, aby mi ukázal, co jest jeho život. Ano, pravil k sobě: »Budu jej milovati jako syna.« Ano, pravdu řekl svatý Pavel: »Nás předurčil ku přijetí za syny své,« in adoptionem filiorum!²⁾

Jen proto si mne Bůh s dostatek zamiloval. — Pravdu má svatý Pavel — opravdu to jest přespříliš —: »propter nimiam caritatem,«³⁾ pro velikou lásku svou.

*

»Deus cordis mei.«⁴⁾ Bůh jest Bohem mého srdce. To jest definice Nejvyššího, na nás nejvíc působící. Ukazuje Toho, který je tak daleko — t a k b l í z k o!

*

Do běžné mluvy vrostlo přisvojovací zájmeno: »Bože m ů j! Bože m ů j! a má svrchovaně plný smysl. M ů j Bůh, Bůh p r o m n e. Bůh, jenž mne má, jest Bůh; ale i já jej mám, jest m ů j.

*

Bůh jest všudy přítomný, přítomností nutnou, všeobecnou. Bůh jest v n á s přítomností lásky, přítomností volby.

*

»Jsi c h r á m e m B o ž í m,« pravil křesťanu svatý Augustin. »Co chceš ještě víc?«

*

Tisknu k uchu lasturu. Celý oceán v ní hlučí. — To však jest pouhá představa. Slyším, jak mi bije srdce. Víří v něm oceán Života. S k u t e č n o s t. Nejpravdivější skutečnost.

*

Svatý Jan spočívá na srdci Ježíšově Zavidíme mu tuto výsadu.

A u nás: Duch Svátý v m é m srdci, v mém. Ta výsada patří mně!

*

1) Podrobnější výklad této nauky viz v knize: Bůh v nás, kniha I., II., IV.

2) Ef. 1, 5.

3) Ef. 2, 4.

4) Žalm 72, 26.

Duch svatý, zároveň nejvznešenější skutečnost — »donum Dei altissimi« — a zároveň nám nejvlastnější — »dulcis hospes animae«. Skutečnost, již mohu stejně hledati na své vzestupné cestě až k nevystihlým výšinám Boží hlubokosti, jako na sestupné cestě do tichem oplývajících hlubin své zbožštěné bytosti.

*

Říkáme-li, že Duch Svatý přebývá v duších spravedlivých, pak to neznamená, že v nich přebývá jen třetí božská Osoba sama. Tam, kde jest ona, tam jsou stejně Otec i Syn. Přivlastňujeme toto přebývání Duchu Lásky proto, že toto přebývání jest v podstatě dílem lásky.

*

*Mám zbožnou úctu ke svému křtu, ke svému svatému biřmování, k svátku Nejsvětější Trojice, jenž jest kulminujícím bodem v křesťanském životě,⁵⁾ k Duchu Svatému, ke **G l o r i a P a t r i**, nejplnější invokaci?*

Ne-li, proč tedy obmezovati své obzory?

Pakli ano, pak pluji v široké brázdě v proudu velikých přátel Božích.

*

Svatému Alfonsu Rodriguezovi ukázal Bůh jednoho dne Nejsvětější Trojici, jak sídlí v duši šlechetného apoštola Petra Clavera. Snad tak chtěl odměniti pokorného vrátného koleje v Majorque, jehož prvním dechem každého jitra bylo: »Sláva Otci i Synu i Duchu svatému.«

*

Ti, kdo jdou ke stolu Páně, přijímají tělo Kristovo. Překvapuje nás to. A přece tělo Páně jest přítomno jen krátce, dokud totiž trvají svaté způsoby.

Ten, kdo žije v milosti, ten má božskost Otce, Slova i Ducha Svatého, a ne na čtvrt hodiny, ale t a k dlouho, j a k c h c e, a chce-li, tedy stále.

— Zdaž jest menší, přijímáme-li božskost Otce, Syna a Ducha svatého v ustavičné trvání, či jest menší to, přijímáme-li svaté Lidství vtěleného Slova, jež nutně mizí?

Taková úvaha neubírá ničeho na štěstí přijímání, nýbrž obzvláště přispívá ke štěstí života ve stavu milosti.

*

Někteří řeknou: »Nač ještě přijímání, vždyť nosíme Boha, jsme-li ve stavu milosti?« To proto, že Bůh chce vyčerpati všechny možnosti vydávání se a všechny možnosti přijetí.

— Jest Bůh, podá se nám jako Bůh na křtu svatém. V Eucharistii nám dá ještě více, podá se nám Člověk-Bůh.

— Máme duši: budeme se moci s Ním spojití d u c h o v n ě: milost posvěcující. Máme tělo: budeme se moci s Ním spojití t ě l e s n ě: svaté přijímání.

*

Eucharistie, svátost živých, vyžaduje milosti posvěcující, tedy Bůh jest v nás. Jediné Bůh může v nás hodně přijati Člověka-Boha.

Dvakrát sám Mistr vysvětluje laskavě svaté Anděle de Foligno: »Jsem u tebe; při-

⁵⁾ Blahoslavený Petre Lefèvre, první kněz přijatý do Tovaryšstva Ježíšova, rozjímá na Nejsv. Trojici 1543. »Máš jen jednu cestu na vybranou, totiž, abys snesl a odevzdal veškeren zisk každého roku na den Nejsv. Trojice. Tento den má pro tebe býti začátkem sklizně celoročních plodů a také koncem zisků tvé duše i výstavbou chrámu, v němž jsi měl připravití svatý příbytek a věčné přebývání Nejsv. Trojici, v níž se dokonávají veškerá tajemství Ježíše Krista i všechny slavnosti, svátky a neděle, ustanovené Církví.« (Mémorial du bienheureux Pierre Lefèvre, 1re éd. Bouix, Gauthier-Villars 1871, p. 373.)

jmáš-li mne, přijímáš Toho, jenž již jest u tebe. Přijímej tedy ve jménu Otce i Syna i Duchu svatého. Já, který jsem hoden, učiním tebe hodnu.«⁶⁾

*

Jaký to sen o spojení s námi snil Pán? Není spokojen tím, že my jsme v štípení v Něho v den křtu; ještě si přeje — a ne již mysticky, ale fyzicky — zaštipiti se v nás, a to po každé, kdy přijmeme chléb živý.

*

Opravdu, přijímání jest zde jen proto, že je tu stav milosti. Nadpřirozené totiž jest život, a slušelo se, aby k udržení toho života byl podán pokrm, k takovému životu přiměřený.

*

Zamyslete se: tak veliký jest člověk ve svém nadpřirozeném povýšení, že mu není zapotřebí ničeho menšího za pokrm, než těla Syna Božího.

*

Já, jenž jsem povolán k tomu, abych měl jednoho dne podíl na božství nezaštrněném, prožívám své učení u stolu Páně přijímaje božství, zahalené viditelnými způsoby. Bůh jest obezřelý na svých pochodech. Spojuji se s Bohem-Člověkem — přijímání eucharistické. Spojuji se s Bohem zcela úzce, ale s Bohem skrytým — stav milosti. Spojuji se s Bohem, není však již skryt, objevuje se bez zastínění — v nebi.

*

Jiná výsada svatého přijímání, udělená Pánem: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.«⁷⁾

Přichází přechodně jako Člověk-Bůh, aby lépe mohl zůstatí na věky jako Bůh. Eucharistie jest po výtce svátost posvěcení, zachování, rozvoje, svátost k dosažení blaženého nadpřirozeného života, života Nejsvětější Trojice v naší duši. Svaté přijímání jest po výtce prostředek k dosažení spolení.

*

Máme-li býti úzce spojeni s Bohem, pak jest potřeba, aby byl v nás — a to ne nějak vysoko nebo daleko, ale přímo v nás a zcela blízko.

Jest něčím jiným stav milosti?

*

Bůh mluví k Mojžíšovi tváří v tvář z hořícího keře. Ale tu nemůžeme mluvíti o intimitě. Bůh jest příliš vysoko. Jeho velikost příliš oslňuje. — Mojžíš jest srážen do prachu.

Bůh mluví k duši v nejniternějších hlubinách srdce. Překáží tu něco intimité? Již není Bůh vysoko. Jeho velikost jest zcela zahalena. — A člověk přece vděčně nejasá!

*

Blízkým, důvěrným nazýváme toho, k němuž můžeme bez obav přijíti, s nímž se můžeme bez obtíží setkatí, s nímž můžeme do vůle a kdykoliv mluvíti.

Můžeme tedy býti důvěrně sprátcenými s Bohem Nač ještě čekáme?

*

Ale Bůh ve mně jest neviditelný. — Zajisté. Z toho snad máme něco vyvozovat? Cožpak neviditelný a neexistující mají býti synonyma?

*

Také věci, jež nevidíme, mají svůj jas.

⁶⁾ Le Livre des Visions et Instructions, Trad. Hello, 5e éd. Tralhn 1914, kap. 22, str. 92, kap. 40, str. 164.

⁷⁾ Jan 6, 57

Zmínili jsme se o Mojžíšovi. Buďme jako on: »Invisibilem tamquam videns .«⁸⁾
neboť jako by takřka viděl toho, jenž jest neviditelný.

*

Zbavte svět toho, co jediné opravdu něco znamená — totiž neviditelných
realit; to, co zbude, to už za mnoho nestojí.

R. Plus, S. J.: *Vivre avec Dieu, Apostolat de la prière, Toulouse 1927, str. 43—65.*

Přeložil: J. Skála.

A. Violete:

Březnové chvíle

<i>Plá úsměv vlahých povodní na duhy času v sních zrá posuv chvíle předjarní na poli v parách mdlých.</i>	<i>Děšť bledých jiter tvář země poraní dech z hlubin niter se v píseň promění.</i>	<i>Tok krve v žlutém vrboví tká obraz v meze klín — březnové chvíle stesk svůj vypoví a jaro přijde od roklín.</i>
---	--	--

Jan Durkaň CSsR.:

Alexander Duchnovič

(K sedmdesátému výročí jeho smrti.)

29. března tohoto roku oslavuje Podkarpatská Rus sedmdesáté výročí smrti svého otce, prvního básníka a buditele, svého vůdce a učitele, *Alexandra Duchnoviče*. Přemýšlím-li, ke komu bych ho přirovnal, nenalézám vhodnější osobnosti než dra Stojana, jenž žije dosud v mysli i srdcích Moravanů i jiných slovanských národů.

Jen arcibiskupskou berlou předčí Stojan Duchnoviče. Alexander Duchnovič narodil se 24. dubna 1803 v Topoli, v župě zemenské. Po studiích na gymnasiu v Košicích; v semináři v Užhorodě, byl farářem v Biloveži. R. 1843 stal se *kanovníkem* v Prešově. — Jsou totiž Prešov a Užhorod sídelní města biskupů východního obřadu, již od Marie Terezie kulturní střediska Rusínů-řeckokatolíků. Z toho patrně, že živel rusínský sahal daleko na západ od nynějších hranic Podkarpatské Rusi.

Svou činností je Duchnovič stejně jako Stojan opravdu vzácný příklad výjimečné výkonnosti životní. *Ve všestrannosti* prací, snah a podniků pro blaho Církve a národa se neliší téměř vůbec. *Předností* však Duchnovičovou je, že byl ještě činný jako básník a to básník náboženský a vlastenecký, dále jako pastýř, vůdce a učitel lidu nejen slovem, nýbrž i perem. *I ve svatosti života* neobyčejná mezi nimi podobnost. Co známo jest o dobročinnosti a nezištné, krajně obětavé lásce Stojanově, platí v plné míře i o Alexandru Duchnovičovi. Mezi lidem byl znám hlavně jako starostlivý otec, svatý kněz, který, co hlásá, skutkem dokazuje. Právě pro ty nejnuznější a hlavně studenty založil v Prešově »Spolek sv. Jana Křtitele«, jemuž věnoval i svůj soukromý dům a sobě nechal jen jednu světničku. Čin v tehdejší době řídký! Jak vzácné oblibě se těšil a těší dosud u celého národa zejména u studující mládeže, dokazuje okolnost, že od jeho doby až dosud všechny spolky náboženské i kulturní, na př. spolek »Duchnoviči«, »Prosvita«, s časopisem stejného jména v Užhorodě — mají přímo název podle něho nebo mají jej aspoň za vzor a vůdce.

⁸⁾ Hebr. 11, 27.

Duchnovič jako kněz a kanovník věnoval se duší tělem Bohu a národu a nešetřil při tom ani svého majetku, ani osobní bezpečnosti před úřady. Bohu získával duše jako ohnivý kazatel a spisovatel dosud oblíbených modlitebních knih, katechismu a j. *Národu byl básníkem buditelem*, zejména almanachem »*Pozdravlenie Rusinov na 1851 a 1852 hoda*«, kde vlasteneckým zanícením, básnickým vzletem, prostým slohem budí, dojíká, těší, povzbuzuje, vede, ukazuje. Tato sbírka jasně svědčí o tom, že vytryskla ze srdce zaníceného láskou k národu, ze srdce sklíčeného soustrastí nad bídou lidu, když pozoroval kontrast života v jiných státech Evropy a v zemi mateřské, o níž nikdo nestál, která byla vydána na pospas Maďarům. Láska a bolest — toť motivy, které mohou v činnost uvést všechny mohutnosti v člověku: vzbuditi v něm náladu, rozbouřiti fantasií, vyvolati představu, vzpružiti vůli k činu. A to vše Duchnovič měl: živou fantasií, ocelovou vůli, opřenou o vnitřní mravní sílu, nadání a vzdělání. Tyto vlastnosti mu zajistily jméno *otce a zakladatele* podkarpatského národa: Pro něj pracoval, pro něj trpěl; dal mu jméno, dal mu plán snah, dal mu hymnu v básni, která se brzy stala vlastní celému národu a dodávala odvahy vlastencům v krušných dobách útisku. Tato báseň, jsouc do r. 1919 pro přísný režim maďarský bez nápěvu, stala se po převratě *národní hymnou*.

Když 20. května 1919 dr. Stefan A. Fencik jel do Prahy jako člen deputace za připojení Podkarpatské Rusi k Československé republice, složil ve vlaku v překypující radosti oduševnělou melodii.

Jako učitel působil Duchnovič hlavně dvojdílným spisem »*Pedagogia*«, dramatem »*Dobroditel prevyšajet bohatstvo*« a *slabikáři* pro obecné školy, které dočkaly se mnohých vydání, a jinými spisy z historie a právnictví. Správné mluvě učí gramatikou »*Sokrašenaja hramatika ruskaho jazyka*«, v které uzákonil pravidla jazyka podkarpatskoruského. Neboť jako v jiných krajích slovanských usilovali o vlastní řeč, i on bez ohledu na velkoruštinu a ukrajinštinu volí nářečí Rusínů podkarpatských za jazyk spisovný; při čemž nemíní se odloučiti od velké větve slovanské, Ruska. Pravopis a skladba jsou značně blízké církevní staroslovanštině. Tou řečí psal všechny své spisy. Po něm užívala jí řada básníků, spisovatelů, téměř výhradně kněží. — Největší oblíby z nich dosáhl jeho vrstevník *Alexander Pavlovič* (1819—1900).

Jako vůdce podal skvělý důkaz své lásky k vlasti a neohrožené statečnosti v r. 1860, kdy byl uvězněn pro rusofilství v Košicích. Na cestě poprosil průvodce o papír a tužku a napsal báseň »*Vručanie*«:

Ja Rusin byl, jsem i budu,
ja rodil jsa Rusinom,
čestnyj moj rod nězabudu,
ostanu jeho synom.

Ja svit uzril pod Beskydom,
pervyj vozduch ruskij ssal,
i kormilsja ruskim chlibom,
Rusin mene kolisal.

Rusin byl moj otec, mati,
ruskaja vsja rodina,
Rusini sestri, bratia
i široka družina.

Proto tebi, rode moj,
klanu živým jsa Bohom:
Ja tvoj budu,
tvojim druhom i umru!!

To je druhá památná báseň z doby probuzení. Jest oblíbenou deklamovánkou malých dětí. Avšak i dospělí a vzdělání vlastenci s největší úctou a nadšením berou v ústa slova svého mistra.

Konečně byl *mecenášem* studující mládeže. A to je to, čím si získal neobyčejnou oblíbu u ní. Neboť nejenže ji učil Boha a vlast milovati, k Bohu, k vlasti odvážně se

znáti, nýbrž též věnoval jí všechny své důchody. Když sám nestačil, pilně hledal podpory pro ní u jiných. Mládež velice cenil: od ní očekával splnění svých přání, ji pobádal nejvíce k činnosti, k ní volá na sklonku svého života v »Poslední písni«: »Hoj di'ata sokol'ata zmahejte sja na kryl'ata, bo' ja uže sokol staryj, už mni kryla polamany. Ja doveršiv svoju žizn i poju poslidňu pišň, pišň poslidňu dl'a vas milých sokolikov sizokrylych atd.

Zajisté, že student, který četl tuto báseň, ještě za jeho života, nezdržel se slz, a tím méně *při jeho pohřbu v Prešově*, kde byl slavnostně v katedrále pochován r. 1865, v době, kdy bylo třeba malému národu více Duchnovičů.

Na jeho oslavu skládali žáci i profesori oslavné básně, z nichž vane láska, vděčnost, oddanost.

Dílo Duchnovičovo, posvěcené celoživotní prací, nezhybnulo. Již za jeho života všichni jako dítky družili se k němu, nadšeně stavěli se pod jeho prapor a s heslem na rtech: »Podkarpatskija Rusini, ostavte hlubokij son . . . Nežabud'te o svojom! Naš narod l'ubimyj da živet svobodnyj . . .«, směle vrhali se v boj. Tuto báseň chovali jako vzácnou relikvii a dodávali jí si myslí v dobách pronásledování. Až konečně nadešel dlouho očekávaný den, den svobody, kdy bez obavy mohli ji vystaviti k uctění jako nejcennější památku z doby probuzení. Již se 16 let jí ozývají veřejné budovy i venkovské hvozdy podkarpatské. Kéž se rozléhá ještě dlouhá léta! Kéž vystoupí až k trůnu Nejvyššího a vyprosí u Něho, »da daš' vika l'učsaho národu, a Duchnoviči vičnuju pamjať«. Za důkaz, že není v tomto článku nadsázek, ba dokonce že jsem ještě málo řekl, nechť poslouží slova pastýřského listu bývalého administrátora prešovské diecése dra Dionisia Náradiho k stodvacetiletým narozeninám Duchnovičovým r. 1923: »Čím byl Alexander Duchnovič pro celou Podkarpatskou Rus v XIX. století, kdo a čím jest Alexander Duchnovič pro nás nyní, kdo a čím bude pro budoucí pokolení, to správně ocení jen historik po stu letech. „Ja Rusin byl, jsem i budu“ — toť rozhodné slovo, které vyslovil v Pánu zesnulý Alexander Duchnovič v XIX. století za celou, v hloubí duše zraněnou Podkarpatskou Rus.« Slovem: Alexander Duchnovič byl, jest a bude Podkarpatské Rusi vším a vzorem ve všem.

Exil :

Modlitba

*Ach, Bože, mě nepomiň,
jsem marných věcí hlas
a míň než stín,
nemohu zastaviti čas
v spádu vin.*

*Vztáhni se po mně myšlenkou,
vstanu,
pro velkou lásku mou
něco učíň z vůle své,
v snících zahradách až sejdem se
pozdě k ránu.*

*V ten čas,
kdy málokterá hvězda svitne,
uřednu s láskou míň než stín;
mě, Bože, nepomiň,
nechť neklopýtne
nikdo z nás . . .
Vždyť v lampách setmělo se
a milá přišla tise.*

Vilém Bitnar:

Stará studentská družina literární

K 50. výročí almanachu »Růže Sušilova«.

V dějinách literatury hrají almanachy úlohu velmi důležitou. Bývají to pravidlem mezníky vývoje ideového i uměleckého snažení těch generací národa, které mají současníkům co říci. Bývají to dokumenty nových myšlenek a nového pojmání uměleckého tvoření. Bývají to obyčejně šlehající plameny protestu proti estetice starší generace a majáky ukazující cestu k budoucnosti. Proto také každá generace, ztělesňující novou epochu v uměleckém dění našeho národa, zahajovala svou činnost almanachem. Jenom pokolení roztržité, neujasněné, příživnické, nezanechalo po sobě representačního sborníku, nemajíc nových cílů, k nimž by se probojovávalo.

Také literatura českých katolíků má řadu takových almanachů, k nimž se dnes dějepisec kulturní utíká, chce-li poznati povahu chťení určitého období, seznati osoby a jejich umělecké přísliby. Jeden z těchto almanachů dosáhne dne 16. března svého půlstoletého stáří, vyšel toho dne tiskem v Brně roku 1885 pod názvem R ů ž e S u š i l o v a, almanach bohoslovců v seminářích českých i brněnském, jakož i z Ostrihoma a z Vídně. Redaktorem byl Alois Hlavinka, bohoslovec čtvrtého ročníku brněnského semináře. Byl to tedy literární projev venkoncem studentský, tím pro nás dnes cennější.

Co na almanachu poutá především naši pozornost, je literární účast mládeže slovenské. Přihlásili se k společné práci kulturní k českým jinochům slovenští bohoslovci z maďarského semináře v Ostrihomě, dva básníci a literární historik. Dnes, kdy obě bratrské větve národa spojeny jsou poutem jediného státu, nevzbudí snad tato okolnost v naší studující mládeži zvláštní pozornost, ale je třeba vmysliti se do osmdesátých let minulého století, kdy takový čin byl čímsi epochálním a do jisté míry hrdinským. Almanach »Růže Sušilova« je mezníkem v sušilovském dychtění po sloučení se Slováků s Čechy na poli kultury katolické, je to novum, které z našeho almanachu vytváří mezník vývojový. Mladý básník M a r t i n Č á r a ň v apostrofě »Bratom« vystihnuv uchvacujícími slovy národní bídu lidu slovenského, obrací se k českým bratřím s důvěrou, že s nimi mládež slovenská připraví si lepší budoucnost. Je to tedy idea renesance národní, ukazující k příštím dobám, je to ono mladé horoucí nadšení pro nový ideál, který hledáváme v takovýchto manifestačních sbornících, mají-li ony míti cenu životnou.

Len sa obetujme pravde, bratia!
oběť túto nebesá nám zplatia,
nepravosti predo námi zhynú,
pripravíme budúcnosť si inú,

zpíval ve svých verších Čáraň, a jiný mladistvý básník, O n d ř e j R a l b o v s k ý, v pěti strofách písně »Jako sa bluda sveta vytratia?« nabádá k optimismu, radí s modlitbou na rtech dáti se do práce. Pro poznání významu těchto slučovacích snah je důležitým dokumentem článek »Počátek a konec církevní literární slovenské školy na semeništi ostrihomském«, který napsal R u d o l f N o v á k a doplnil zmíněný již Ondřej Ralbovský. Vylučují se v něm boje roduvěrných Slováků v Ostrihomě o rozkvět tohoto literárního střediska bohoslovců, které bylo trnem v oku maďarské hierarchie. Čteme tu výslovné přiznání, že »církevní literární škola slovenská poslední roky mohutně účinkovala zvláště od těch časů, jako sme prišli do spojitosti s Brnom«. Je dojemno čísti o přírůstcích nových nadaných členů školy, o tom, jak škola byla stopována maďarskými bohoslovci, jak slovenští hoši musili z opatrnosti i dopisy do Brna posílati prostřednictvím soukromých osob, jak Rusíni, kteří byli posláni z Ungvaru a Velkého Váradu do semináře ostrihomského, vystoupili hned po příchodu z literární školy maďarské a přidali se k Slovákům, jak představení přemlouvali zprvu lichocením, pak hrozbami vyloučením, posléze pronásledováním k vystoupení z družiny slovenské. Ralbovský vylíčí ke konci zánik bratřiny, dodal významně: »Takto tedy dokonala církevní literární škola slovenská,

halouzka to bujaré Sušilovky na semináři ostřihomském, a s ní spolu zmizel poslední ústav dvou milionů Slováků, kde se ve své mateřštině mohli vzdělávat. Sudiž to sám Pán Bůh. Nezapudajte na mňa!« Rodila se nová naděje z těsnějšího ještě přimknutí se k Čechům, a příspěvky Slováků v almanachu »Růže Sušilova« byly toho zjevným znamením.

Jiným důležitým živlem almanachu je kult cyrilometodějský. Almanach jako celek nese dedikaci, stylisovanou slovy: »1885! Blahoslavené, požehnané památce svatých Cyrilla a Methoda, apoštolů slovanských, posvěcuje mladá brať cyrilometodějská.« Zevním popudem k vydání almanachu byla jubilejní oslava tisícího výročí smrti Svatého Metoděje, která se konala na Velehradě dne 5. července 1885 v duchu tradic sušilovských. Ale »mladá brať« chtěla almanachem dokumentovati nové formy staré touhy po renesanci víry cyrilometodějské, a toto novum mladičkových literátů projeveno bylo vyslovením určitějšího programu a k c e u n i o n i s t i c k é. Redaktor Alois Hlavinka dotýkal se věci v stati »Proč apoštolská stolice dovolila Svatému Metodu liturgii slovanskou?« brněnský bohoslovec František Kovář v článku »K čemu nás povzbuzuje památný rok svatometodějský?« brněnský Jan Tenora v studii »Primát a slovanští apoštolové Cyril a Method«, pražský básník František Kyselý oděl nové naděje v roucho veršů »Zlaté stopy« a brněnský Josef Jan Vejchodský v úvodní básni »Věnování« komponoval svou naději na téma »slavném o budoucnu duma smělá«. Jak plodná byla idea unionismu, zřetelně vyslovená v tomto almanachu, toho důkazem je netušený její rozvoj až do dnešních dnů.

Mladá družina, vystupující před padesáti roky, měla již také své touhy po o b r o z e n í české literatury katolické. Měla své druhy ve všech seminářích z království, a nepřítomnost bohoslovců olomouckých vysvětlena je v předmluvě přátelskou dohodou, že »bratři olomoučtí, jsouce tak hojní nejen počtem pracovních sil, ale i zdařilých prací, ponechali si vydání almanach svých prací v některý jiný čas příhodný«. Po prvé se tu reprezentovala mládež bohoslovecká a z hojného počtu zastoupených jinochů mnohé jméno patří k ozdobám katolické literatury. Chtěl bych v abecedním pořadu zmíniti se aspoň o Aloisu Dostálovi, Janu Hille, Aloisu Hlavinkovi, Františku Janovském, Františku Kyselém, Aloisu Slovákovi, Emanuelu Stránském, Vincenci Ševčíkovi, Filipu Šubertovi, Janu Tenorovi, Josefu Tumpachovi, Josefu Janu Vejchodském, Pavlu Juliu Vychodilovi.

V osmdesátých letech minulého věku tkvěla již touha po čemsi novém, mladém a osvěžujícím v generaci katolické mládeže. Nebyla ještě zcela ujasněna, ale důležito je, že se dovedla svým způsobem přece již vyjádřiti. V tomto smyslu je almanach »Růže Sušilova« předchůdcem výrazného a cílevědomějšího almanachu »Pod jedním praporem«, kterým o deset let později vystoupila na veřejnost mládež tak zvané Katolické Moderny. V něm shledáme se zase s některými jmény z »Růže Sušilovy«, ovšem pak s řadou jmen mladších a rozhodujících. Proto si zaslouží stará studentská generace »Růže Sušilovy« vzpomínky dnešní studující mládeže!

— s : —

Sentimentální přání

Jdu a nevím kam.

*Na moře myslím. Obrovské koráby,
námořníky a skřípající jeřáby.*

Snad dojdu tam.

*Na bílé radosti hlučných měst
i horských zapadlých cest.*

*Liduprázdné pustiny,
strmé skály a bezedné rokliny.*

*V dál šírou chtěl bych jít
a někde o samotě žít.*

*Postavit se kdes na Finisterrae
a hledět v oceánu vlny šeré.*

*v němž měl jsem tíhu skrýt
padnu v prach jak zástup*

*Tebou milovaných
milost z Tvé dlaně
chci věčně pít*

K sedmdesátinám Msgra dra Fr. Reyla.

Msgr dr. Fr. Reyl, probošt královéhradecké kapituly a senátor, dožil se 20. února sedmdesáti let. Celé studentské generace, které prošly výchovnou školou dra Reyla, vzpomínaly jistě s vděčností na svého vychovatele a dobrodince. Vždyť největší část svého plodného života věnoval jubilant vychovatelské činnosti mezi studující mládeží a i když se později věnoval práci politické, zůstal jeho poměr ke studentstvu stále tak úzký a vřelý, jako byl dosud. Bohatý život dra Reyla může být pravým vzorem katolickému studentu. Jako hoch z chudé rodiny přichází do Hradce Králové na studie, dává kondice, studuje rád a vždy s vyznamenáním. V semináři účastní se bohoslovec Reyl vlastenecké a vzdělávací práce jako řečník, zpěvák a funkcionář, takže ve IV. ročníku byl jednomyslně zvolen předsedou bohoslovecké, literárně-řečnické jednoty »Třebízský«. Nedlouho po vysvěcení stal se jubilant vicerektorem a později rektorem biskupského chlapeckého semináře, jehož vnitřní poměry znal dobře z doby svých studií, kdy byl chovancem tohoto ústavu. A tu začíná ona blahodárná činnost dra Reyla, která může být oceněna jen těmi, kteří prošli jeho výbornými vychovatelskými rukama. Zasluhou dra Reyla byla pro Boromeum vystavěna nová nádherná budova, která odpovídá ještě dnes moderním požadavkům, která poskytuje chovancům možnost nejen věnovati se studiu, nýbrž i sportům, zpěvu, divadlu a pod. Vynikající duch rektora Reyla pochopil, že má-li Boromeum vychovávatí pravé křesťanské charaktery, které by neutonuly v moři nevěry všedního života, že je nutno chovance seznamovati s časovými otázkami náboženskými a sociálními, i se všemi ideovými proudy nové doby. Ve vděčné paměti bývalých chovanců žijí vzpomínky na večerní debaty, které pravidelně míval dr. Reyl se staršími studenty. Není náhodou, že právě jedno z prvních sociálních studentských sdružení bylo založeno v Hradci Králové, kde jistě ještě žily vzpomínky na tuto práci rektora Reyla, na níž se SSS. snažilo navázat. Královéhradecké sociální studentské sdružení našlo v dru Reylovi jednoho ze svých největších příznivců. Jeho dary byla doplňována spolková knihovna a čítárna, jeho cennými referáty byly obohacovány programy studentských pracovních konferencí. A studenti nevědouce, jak jinak se odvděčiti za vzácnou přízeň, přicházeli a přicházejí každoročně v předvečer narozenin svému drahému dobrodinci alespoň zazpívat několik sborových písní a přát, aby jim tak milý pan probošt Reyl zůstal i na další léta nakloněn. I my přejeme svému vzácnému příznivci do dalších let mnoho Božího požehnání a prosíme Boha, aby dal katolickému studentstvu a jeho snahám co nejvíce takových vzácných přátel, jako je Msgr dr. František Reyl.

cm

Křesťanský národ, národ sjednocený v myšlence, v životě, tradici i zvyklostech, tot onen český lid, který kráčel po celá staletí dějinami jako mocný činitel vysoké kultury. A je to křesťanství, jež i v buditelském věku jako kdykoli dříve, bylo základnou národní myšlenky. Každý ušlechtilý národ musí ve svém myšlení a jednání býti spravedlivý k Bohu i člověku, chce-li, aby Bůh a lidé byli spravedliví k němu.

Duchovní boj

Bojování je údělem naším (Job. 7, 1), a to již boj o holý život pohlcuje valnou část naší energie. Nemožno dosti často zdůrazniti dnešní mládeži, jež utrácí své mládí ve hře, sportu a tanci, jak nutnou a důležitou je pro ni důkladná příprava pro existenční boj, dnes velmi namáhavý a těžký. Stejně zápolení duchů nemůže zůstat u nás bez odezvy a celý nábožensko-mravní život náš je vlastně neustálý boj. Tu nesmí nikdo říci: Dosti jsem bojoval, schovám meč do pochvy; bojovat musí každý z nás, když boj nám vnučen, ale jen ten bude korunován, kdo zápolil náležitě. (2. Tim. 2, 5). Bez vůdce a patřičné výzbroje čeká nás porážka.

Co je vojsko? Tisíce a jeden. Tisíce, ovládnuti jedním duchem, poddáni jedné vůli, prodchnuti jedním rozkazem. Údernost a zdatnost vojska závisí na vojevůdci. Naším velitelem je Kristus sám. K němu se nutno přimknouti, jeho duchem se síliti, kdož bojují pod jeho praporem. Proto praví sv. Pavel: Nadále nechte se posilňovati v Pánu a to v moci síly jeho (Efes. 6, 10). Oblecte se v plnou zbroj boží, abyste mohli čeliti úkladům ďáblovým.

Kristu po bok se rozhodně postaviti, k němu zraky upíratí, srdce povznášeti, v jeho milosti žíti, jeho hlasu poslouchati, toť naší přední povinností. Náš Spasitel odmítl ostře slovy: »Kdo není se mnou, je proti mně,« všechny, kdož svádějí bitvy na vlastní vrub. Po častém sv. přijímání, jehož zavedení vděčíme světci Piu X., třeba označiti katolickou akci, jejímž původcem je Pius XI., za nejdrahocennější dar Ducha sv. Tam v úderném oddíle, Kristu po boku, je i tvé místo, katol. studente. Kristu patříš již ode křtu; při biřmování přísahals mu věrnost. Hanba tobě, pakliže bys chtěl jiné následovati, kteří při prvním zvuku polnice zalézají, zrazují svého Vůdce. Čím těžší boj, tím čestnější, tím úzeji se přimkni k vůdci, tím více nadchni jeho duchem, a u radostné hrđosti poneseš jeho zbraň do boje proti nepříteli, ďáblu.

V tom spočívá ovšem tíha boje našeho, že nepřítel je neviditelný. Kdyby byl z masa a kostí, snáze by se mu čelilo, s ním potýkalo, ale, jak praví svatý Pavel: »Bojování naše není proti krvi a tělu, nýbrž proti knížectvím a mocnostem, proti světovládcům této temnosti, proti duchům zlým v *pověří*. (Ef. 6, 12.) Kdo zná ty moci temnosti, v jichž rukou spojují se nitky všech zločinů proti Církvi, víře, pravé kultuře, proti míru a sociálnímu vyrovnání, proti pravdě a právu, proti základním podmínkám spokojenosti a štěstí lidského? Tu a tam propuklý zločin otřese svědomím národů, chvějících se o svůj osud a třesoucích se před onou hroznou mocí. Tato moc věru děsná, neboť podařilo se jí dostati učiliště, katedry vysokých škol, ministerská křesla, těžký kapitál, literaturu, tisk, ano i radio do svých služeb. Čeká nás úporný, vysilující boj, až se nám podaří tisk, noviny povznést do světlých oblastí víry a vykoupení. Netřeba se však boje lekati, nýbrž dobře se vyzbrojiti.

»Stůjte pohotově, opásání na bedrech pravdou« (Efes. 6, 14). Již vědomí, že máme pravdu, dodává síly, natož pravda křesťanství dodává vítězného postoje. Ona upevňuje, že stojíme tu jako duby, a nikoli třtiny větrem se klátící. Jen si všimněte blíž chaosu myšlenkového u nekatolické mládeže studující, a ustrnete nad jejich desorientací. Proč působí dnešní moderní mládež tak žalostným dojmem? Protože odhodila pás pravdy

a zásad křesťanských, a osvobodivši se takto, stala se pouze hříčkou duchů lži, kreaturou ducha času, ovládaného a inspirovaného zlými duchy.

»Oblect pancíř spravedlnosti« (Ef. 6, 14). Pancíř chránil nejnebezpečnější místo těla vojína, srdce. Život podle zásad křesťanských, pln rozšafnosti a vyzdobenctnostmi, je nejlepším brněním proti nájezdům ducha nečistoty a špatnosti. Proč krvácí dnešní mládež z tolika nebezpečných, zanícených ran? Protože ve většině odhodila krunýř křesťanské kázně, a uvolnivši se, stává se hravě obětí každého pokušení, svodu, špatného příkladu.

K další výzbroji vojína patřila za dob apoštolských patřičná obuv s holení; skýtala jistoty v kroku. Apoštol miní onou obuví (Ef. 6, 15) pohotovost evangelia pokoje. Těžko se bojuje a postoj bývá vratký, nejistý, když v srdci není pokoje. Proto napřed mír do srdce a pak se bude vesele bojovat. Proč dnešní i z části katolická mládež bývá nestálá, nemá radosti z boje, to proto, že pozbyvši míru srdce, nemá zač bojovat.

»Vezměte ke všemu štít víry« (Ef. 6, 16). Štít chránil celou osobu, zachycuje rány mečem i smrtonosné šípy. Jen silná víra zachytí a paralyzuje všechny sečné rány, jež nám protikatolická zloba uštěďruje, na ní se odrazí otravné šípy posměváčků i ohnivé šípy palčivé žádostivosti, vznícené okolím. Proč bývá dnešní mládež tak bezbranná vůči zlu, proč uvázne v těle každý šíp pohoršení, pokušení, zlé žádosti? Odhodila ocelový štít víry a zaměnila za papírový štít etické kultury, ten neuchrání před těmi útoky.

Zbývá nám přílba, meč. Přílbici spásy ochránil hlavu ten, kdo myslí na jedno potřebné, na spásu duše své, a je rozhodnut jí dosáhnouti. Kdo chová naději na život věčný, doufá v nebe a důvěřuje v Boha, ten nebojí se ani d'ábla ani smrti. Krásně to vyjádřil Albrecht Dürer obrazem: rytíř, doprovázen smrtí a d'ablem.

Mečem ducha rozumí svatý Pavel slovo Boží, které jsme si osvojili pilnou četbou Písma, vzdělávací náboženské knihovny, posloucháním kázání, duchovními cvičeními; tam se učíme šermovat a zaháněti zlého ducha, jako jej zahnal slovy Písma sám Spasitel v poušti.

Jen přesvědčený dovede tímto mečem mávati, kdo však zůstal nedoukem, ignoran-tem ve věcech víry, nesvede mnoho. Proč se kryje dnešní úsilí mládeže o mravnost s mravním umíráním, proč představuje řetěz hanebných porážek? Mládež jde do boje s nekrytou hlavou; myslívá na vše možné, jenom ne na spásu své duše; meč pak jí dávno z ruky vypadl, neboť v kolika rukou najdete Knihu knih, plnou světla, síly a útěchy?

Svět se rozstupuje na dva tábory: Pryč od Boha — blíž k Bohu. Tyto válečné pokřiky zaléhají do síní věd i do života studentova. Nuže, do boje o statky nejdražší. »Bůh tomu chce,« s tím heslem křižáků vstupme do boje přítomného. Boj, který svádíme, je boží boj, zbraně jsou boží, vítězství jeho a koruna jistá těm, kdož náležitě bojovali. V den velkolepého triumfu, kdy mraky soudu božího budou dštítí hanbu a kletbu na zrádce a skety, vkročí dobrý bojovník, ozářen slávou Vítěze do míru věčného.

Dobrá kniha je dobrým přítelem a rádčem. Čtěte a sledujte zprávy, které vám bezpečně zhodnotí knihu. Čtěte a věnujte zájem našemu sloupku nových knih v kulturní části listu.

Karel Mahrla:

Pro koho žiji

*Pro ty, jimž život se slil ve velké krůpěje potu a slz,
jimž duše zkována hladem leskla se krví tělesných útrap
a padala popelem snění,
pro ty, již život svůj tlumili hlubšími povzdechy, než stačil jim dech
a krví sytili úsměvy nové,
pro ty, kteří se zbaběle neskryli v davu,
když svobody myšlence uťali ruce
a jako hrdinové
za věky příští se bili,
za ducha slávu.
Pro ty, jimž umění skvosty zdobily ruce, ústa a srdce
a v bídě, prokletí hlásali života krásu
stavše se tvůrci lidského žití, světla, lásky a víry
v bludišti času.
Pro ty, již pohledy bolesti nezlomenými hleděli vzhůru,
věříce v bohatou úrodu slzící země,
která bičována sobectvím hojí se krví lidského potu.
Nešťastná matka, jež zrodila lidstvo ku zkáze svojí!
Proto, ať vzplanou všichni, kdož živi k slavnému boji,
synové silní, pro které dnešek uchystal zápas
a zítřek vavřín,
neboť:
vítězství těch je, kdož v lásku věří
a vírou se bijí.*

Studentské snímky

O vítězství.

A.

»Sestřičko, už nemám horečku,« hlásí se pacient Drábek. Sestra Eusebie přichází, bere teploměr, vidí 36 stupňů a radostný úsměv rozleje se po její tváři a rozjasní její oči. Usmívá se šťastně, jako matka, jejíž syn vyvázl ze smrti. S tím úsměvem odchází pro večeri.

V hlavě oktávána Drábka to víří a šumí. Bojují v něm dva duchové, jako by šlo o jeho život. Jeden mu mírně našeptává: »Proč lžeš, řekni, že máš 38 stupňů horečky. Nikam nechod', nekaz si zdraví, máš je jen jednou v životě. A co Bůh, který nám dal život, abychom se oň starali? A co tvá dobrá matka, která se stará o tvé zdraví?« — Druhý hlas se šklebí a vysmívavým hlasem mu křičí do ucha: »Na nic nedbej, dobře jsi udělal, jen vytrvej. Budeš populární aspoň mezi svými kolegy, budeš středem řeči a obdivu všech. Ano, za tři dny se hraje mistrovství středních škol v kanadském hockeyi, dáš si několik golů, budou ti tleskat a křičet ti budou slávu. Jen se neboj, všechno se zase napraví.«

Drábek je tedy pevně rozhodnut, že bude hrát za mužstvo klasického gymnasia proti reálnému. Setřásl rtuť na teploměru, aby se dostal z nemocnice ven. Chce vychutnávat potlesk davu a jeho křik . . .

A sestra Eusebie s tím šťastným úsměvem zvěstovala všem tu radostnou zprávu, že už je lépe oktávánu Drábkovi . . .

A zpráva o tom, že Drábek bude hrát, způsobila radostný rozruch v celém ústavu.

— — — — —
Přípravy k zápasu. Proč *přípravy*, prosím vás, stačí *příprava*, a to jest trening hráčů. A publikum? — Prosím vás! — No ano, tak prosím: Místo treningu publika: třída oktáv vy státního gymnasia, doba děje: přestávka před hodinou psychologie: Osoby: dvanáct oktávánů známých jmen a dirigent Moudrý. Ke konci pan profesor psychologie. *Scéna první*: Oktáván Moudrý: Tak už musíme začít. Když si někdo počene, tak se křičí: tempo! Tak pozor. Až dám znamení, všichni fortissimo: tempo! Teď. Dvanáct oktávánů sborem křičí, řve, huláká, jak to kdo chce: tempo, tempo, tempo.

Moudrý: Znova, ale všichni začít stejně. Teď. Zase se opakuje totéž, jenže již spořádaněji. A tak to jde dále, až se nacvičí bezvadně řvaní »tempa«.

Oktáván Stříbrný: Při surovosti musíme hráči naznačiti, že by bylo pro něho lépe, kdyby si na chvíli odpočinul mimo hřiště za mantinelem. To se křičí »ven«.

Moudrý: Tak pozor. Teď. Sborem se na ozve ihned »ven« a cvičí se tak dlouho, až to jde bezvadně.

Ovšem, fortissimo oktávánů přehlušilo i vřeštění zvonku, který již upomenul všechny na paragraf školního řádu: Po daném znamení očekávejtež žáci *v klidu* příchodu svého učitele.

Znovu zazní sborově, teď již krásně (ani estetin by si nemusel zacpávat uši) ven, ven, ven!

Druhá scéna: Za zvuku posledního »ven« vstupuje profesor psychologie. Třetí »ven« vyznívá ještě naplno. Profesor se zastaví, hledí jako solný sloup, rovněž pěvci utichnou a se sklopenými hlavami se ubírají na svá místa, zatím co profesor se ubírá za katedru.

Scéna třetí? To už víte . . . *Opona padá* po zvonění.

— — — — —
Plocha kluziště se svítí jako zrcadlo. Led je netknutý a čeká, až první brusle na něm narýsují kruhovitě křivky. Obecenstvo se kupí po obou stranách kluziště a jako před každým zápasem i teď hádá, kdo to asi vyhraje. Sympatie všech se kloní k reálným a o gymnasistech se mluví s útrpným úsměvem.

Hučící úl lidí poněkud umlká, když na led vjíždějí realisté a vítá je bouřlivým potleskem. Za to gymnasisty vítá slabý, ale nadšený potlesk všech oktávánů, septimánů a všech téměř tříd. Bledé tváře gymnasistů svědčí o velkém strachu (to je horší, prosím, než před matematickou úlohou). Několik ran na branku a už soudce svolává hráče k provedení bully. Přijíždí Drábek, který vede útok gymnasistů a Trader, nejlepší hráč realistů.

Drábek je bledý, oči mu svítí horečkou, kolena se mu třesou, sotva stojí na nohou, ale chce zachránit čest ústavu, chce si získat popularitu i za cenu nevím čeho .

První minuty ubíhají za střídavých útoků. Jako by navzájem odhadovali své síly, nemohou se jaksi rozehrát. Stopky ukazují sedmou minutu první třetinky. Teď dostává Drábek puk, oklame celý útok a zápasí s obráncem. Vyhrává, letí s pukem k brance, provázen povzbuzujícím »Pepče, tempóóó, tempóóó .« a skutečně korunuje toto vítězství novým vítězstvím — goalem.

Mohutné hurá a góóól a sláva je mu za to odměnou.

Publikum mlkne, ale oktáva a septima tím více nutí hlasivky k zjevnému vyjádření velké radosti.

Realisté útočí tím úporněji, ale všechny jejich útoky se rozbíjejí u výborného obránce Zvolského. Ten chrání svou svatyni čarovnou hockeykou. Gymnasisté znovu útočí, realisté si počínají trochu nesportsmanský a právě soudce jednoho jejich hráče vyloučil.

Drábek podává Hradilovi, který střílí, ale brankář se vrhá na zem a zachraňuje situaci. Vtom již zvonec oznamuje konec první třetinky. Gymnasisté vedou 1:0.

O přestávce si jde Drábek sednout do kabiny. Celý se chvěje, horečka jím lomcuje. Chce poslat na hřiště některého náhradníka, ale vlna tíživosti je příliš silná. Cítí, že druhou třetinku sotva vydrží, ale musí, musí, nesmí být slabochem. Hlas zvonku ho volá na hřiště. »Ano, teď, nebo již nic,« praví si a jde . . .

Druhá třetinka začíná prudkým nápirem gymnastů. Zahradníček má puk, podává Drábkovi, který si klestí cestu lesem hockeyek, střílí a bouřlivě: »Góóól, góóól,« dává tušit, že gymnasisté vedou 2:0. Bojovná nálada stoupá, ale tím více vlévá chuť ke hře u Drábka. Kola se mu dělají před očima, vidí jakoby jen v mlze dresy hráčů, ale přece si dodává odvahy, »aspoň ještě jeden, nebo dva goly.«

A velké »tempóóó, tempóóó, Pepec tempóóó«, ho utvrzuje v té odvaze. Střílí třetí goal, slyší potlesk i na straně cizího publika, ví, že sympatie se kloní k jeho osobě a k jeho mužstvu a to mu vlévá do nohou poslední zbytky sil. Musí vydržet i za cenu nevím čeho

A poslední zbytky sil dodávají zázračné hybnosti jeho nohám, Pepec letí, nevidí, neslyší, středem jeho vědomí je jen síť. Obránci si s ním nevědí rady a tak střílí čtvrtý goal. Obrovské hurá, góóól, sláva, teď již všech diváků mu zní v sluch jako nejčistší hudba. Usmívá se štěstím, které vychutnává plně na cestě do kabiny, kam ho provází nový potlesk všeho publika. Konec druhé třetinky, 4:0 pro gymnasty.

Do šatny se vhrnuli diváci a prohlížejí si s obdivem šťastného Drábka.

»Poslední třetinka. Tu musím vydržet, ach, jak by se mi smáli, ale musím.« Šel potácivým krokem, věděl, že nevydrží, ale šel klidit nový potlesk, tak sladký pro něho. To je lék pro jeho nemoc.

Na led vjíždí smrtelně bledý, v žilách mu proudí horká krev, neví kde je a přece jede automaticky ke středu hřiště. Vzpomíná si na svůj cíl, odnésti si z této hry věnec vavřínu a to působí jako vzpružina. Ujímá se puku a střílí s posledním zbytkem vědomí pátý goal. Teď nevidí nic, jen usměvavou tvář sestry Eusebie, je mu tak sladce teplo, vidí v mlžinách kdesi daleko modré a žluté dresy a padá k zemi, na tvrdý led . . .

Gymnasisté vyhráli 5:0, udrželi si s vynaložením všeho s v é h o u m ě n í nezměnný náskok.

U nemocniční postele stojí tři lékaři a venkovská žena. Drábek sebou zmítá, blouzní, teplota neklesá a lékaři krčí rameny.

A pacient křičí kolikrát: »Musím, i za cenu nevím čeho . . .«.

Mládež nevděčná.

Arcus.

Prostorná rýsovna moderní školní budovy, do které je z nouze nastěhována septima. Jsou to veselé dívky, ale nahoře ve sborovně se o nich říká, že jsou divoké, familiární a nevychované.

Má býti dějepis. Je sice již dávno odzvoněno, ale to je vedlejší. Jedna sedí za katedrou a pilně se učí. Je to totiž jedna z postižených, které mají býti vyvolány před konferencí

z celého opakování. Včera na to nebyl čas, musí se to dohonit ve škole. Na první lavici, (či lépe na stolku) sedí několik děvčat, která živě pomlouvají děvče z »klassy« a jejího mládence, a to pod pečeti tajemství. Konečně se otevrou dveře a »nečekaná návštěva« v podobě profesorky, která vyrušuje z příjemné zábavy, vstoupí. Jen dívky v lavicích na kraji uzavrou svá štěbetavá ústa; jinak rámus trvá dál, ba zvyšuje se, odšupují se židličky a opozdílci spěchají na svá místa. Celá třída spustí jako na povel: »Soyez la bienvenue, madame.« (Mají to sice nařízeno říkat franštinářce, ale proč by se to nemohlo opakovat při dějepisu?) Profesorka na dějepis je postavička, patřící svým oblekem i účesem do let devadesátých. Obličej má jako měsíc, kolem dokola zarámovaný do černých, kudrnatých kadeří. V první lavici dívky usoudily, že je docela hezká, a v poslední lavici se říkalo, že je krásná jako Dantova Beatrice. Postavila se generálsky na stupínek a zpěvavým hláskem řekla: »Již tři minuty čekám. Budete tady po škole.« (Z toho si ovšem nikdo nic nedělá, protože sliby jsou chyby. Vždyť dobrá Pavlínka neublížila ani kuřeti, tedy ani septimánkám.) Konečně si sedla za katedru, ale běda, nemá, ubohá, kam složit nohy své. Za katedrou jsou dvě židle místo jedné, a pod katedrou je koš na papír. Rámus trvá dál a Pavlínka ještě zahrozila kývavým pohybem ruky, třímající její zbraň, třídní knihu. Pak zkoušela. Odpovědi byly samé perly. Jedna z postižených vyvoláním vyprávěla plyně o Josefu II.: »Hlásal toleranci a prý pohřbíval v pytlich.« Pak přišel na řadu Fridrich II., který měl vytríbený sloh a dopisoval si s Kateřinou II. »Tííše, tííše, copak je to za pořádek,« zlobí se vysoký hlásek paní profesorky, »tam v poslední lavici sedíte jako tetky na trhu, — no tak pokračujte.« Vyvolaná horlivě vykládá dál: Fridrich prý učinil útok na Marii Terezii, z čehož vznikla válka Marii Terezii, čili sedmiletá válka. — »Tííše, nebo vás vyvolám, i když jste už byla (u drahé Pavlínky platila zásada, kdo již byl vyvolán, nesměl býti volán po druhé), znova se ozývá sopránkem paní profesorky. »Tam vzadu se baví každá na svou pěst — (k žačce) pokračujte — a nebo nám raději řekněte, kdo vytvořil sochy na Clam-Gallasově paláci?« Žákyně chytá napovědu. Šťastně zachytila »Matyáš« — tedy: »Matyáš z Arrasu.« — »No, a od kdy se počítá ruský kalendář?« — »Od založení světa« (pohodlná septimánka si myslí: »že se může na to ptát a obtěžovat člověka.«

Konečně konec zkoušení. Výklad mistrně stavěný na báječných slohových výrazech: »Rakousko bylo velký obr na hliněných nohách, kterému vytrhlo Rusko trn z nohy v hodině dvanácté, tím, že . . .« Zrrrrrn — — — Ah, zvoní. Je odbyta škola odpoledne.

Několik děvčat, která s dešperace si vypůjčila od největší parádilky ze třídy rouge, se rty a tvářemi rudými jako mák, si ještě umývalo u umyvadla »fasádu«. »A proč by se nenamalovaly, když možno tím zpestřiti unuděný dějepis?« Na ulici tak jítí nemohou, vždyť se samy za namalovanou tvářinku stydí. Třeba také »stín«, který čeká někde ve stínu starého barokního kostela, by nebyl spokojen. Ještě poslední rozloučení s Pavlínkou, vulgo krásnou Helenou a šup domů.

Ale již nám přitáhli uzdu. Dobrák Pavlínka odešla a přišla přísná, vědecká profesorka, v jejíž hodině sedíme jako pěny. Však jsme již potřebovaly někoho, kdo by nám pustil žilou.

První pokus.

—ka.

Bylo zářivé zimní ráno. Zamrzlá řeka dýchala modravou mlhou a křivými ulicemi města bloudil zvonivý smích rolniček. Okna dívčího učitelského ústavu oslepla ledovou nádherou exotických květin. Marně se snažili teplí poslové slunce proniknouti dovnitř. A přece, dotěrové, nepřestali se o to pokoušet. Malý rozpustilý diblík prodral se první

mrazivou krásou bílých orchidejí a stanul udiven v první třídě cvičné školy. Co jej zarazilo? Jistě to byla vážnost a velikost chvíle, neboť se schoulil do veliké bílé tečky a položil se oddaně k nohám »slečny Bery«, hrdinky chvíle a hrdinky dne. Bery má dnes první pokus.

Nechápete? Ó, vy jistě nevíte, jakým důležitým mezníkem je první pokus v životě kandidátky učitelství. Po prvé stojí před malinkými lavičkami, ze kterých jí důvěrně září vstřícné, dětské oči. A vzadu ve dvou dlouhých řadách sedí vážně kolegyně, které bezohledně otvírají sešitky »na kritiku«.

Nyní snad pochopíte, proč se Beře tolik trásla kolena a proč její rozšířené zornice vykvetly v jedinou zoufalou prosbu za smilování. S komickým výrazem přisnlosti v bledé tváři stojí před »budoucností národa« největší pokušítelka III. ročníku. Jaké myšlenky bloudí asi v její zmučené hlavě? Teď žádné, jistě žádné. Ale kdyby mohla, jistě by přemítala o nemožnosti skutečnosti. Bože, vždyť před nedávnem byla také takovým neposedným dítětem, jako třeba tahle Eva, která zabodla právě své modré oči do strnulé tváře slečny a netuší, maličká, jak strašně ji tremuje.

»Slečna« učí. Na tabuli vyvěsila obraz, neboť vyučování má býti názorné. »Děti, co jste poznaly na obrázku?« Otázka proklouzla jejími ubledlými rty a projela jako blesk napjatou atmosférou. Děti asi nepoznaly nic. Klid. Konečně se zvedla jedna ručka v první lavici a hned zase klesla, jako by se zalekla teplého úsměvu slečniných očí. »Nu, Roubíčku, pověz nám, co jsi poznal?« chytá se ztrápená kandidátka kantořiny jediné záchrany. »Já jsem poznal . . . motýla.« A klučík se opět blaženě posadil. »Dobře. Jak se jmenuje bílý motýl?« Údiv. Co se nás ta slečna ptá? Bílý motýl? Vtom již jedna ručka vylétla do výše a zatřepetala se, jako barevná vlajka v jarním větru. Slečniny oči posílají té ručce dík.

»Nováku.«

»Bílý motýl se jmenuje bělouš.«

Slečnin obličej se tragicky stáhl. Co všechno ty děti nevědí.

Vzadu učené kolegyně štouchají do kluka: »Bělásek, řekni bělásek!«

Kantorská krev se ozvala a slečna konečně pochopila, že ty roztomilé hlavičky jsou prázdné. Přestala děti pokoušet. Do ustrašené hlavy vrátila se odvaha a rozvaha. A pak to již šlo jako na drátku, až se bílý sluneční paprsek roztančil šílenou radostí, neboť, šibal, naši Berušku tajně zbožňoval. Svůj k svému!

Hydraulický lis.

Kvíčala.

Je přestávka před fyzikou. Ve třídě je jakési dusno . . . Napětí par nenasycených . . . neboť mozek se snaží v poslední chvíli spolykat nezáživnou potravu, prostou vitamínů.

Kdosi už po páté si opakuje jakousi větu, ale neposlouchá se. Zdá se sám sobě nudným — strašně nudným.

Zoufalý výkřik zvonce způsobí ve třídě poprask. . . Poslední výbuch spalovacího motoru a konec — teplota klesá pod nulu . . . nastává »tuhnutí«, které nabývá maximální výše vyvoláním pana profesora fyziky:

»Konečný, pojd'te nám něco povědět o hydraulickém lise!«

»Hydra . . . hydrau . . .« a dál se nedostal. To již ho profesor jako zkušený technik drtí pod tlakem sta atmosfér a shledává nejvyšší stupeň tvrdosti.

»Co je ti?« ptá se ho soused, když usedl.

»Celkem nic, bolí mě zuby; fysik mně zaplomboval novou stoličku!«

Texty

Po stopách pravdy.

Je třeba chtít nejprve pravdu, ať již je jakákoliv. Bůh nás zajímá jen tehdy, pakliže existuje. Neexistuje-li, k čemu nám poslouží, že jsme jej dokázali? Ale existuje-li, nezáleží na tom, že jsme jej nemohli dokázat! Není třeba jej nutit. Není třeba chtít za každou cenu, aby existoval. Nic nepřipouští k vůli konci. Přijímatí pravdu jen tehdy, když se nabízí.

Musíme hledat Boha a netázati se, jak v něho věřit, nýbrž existuje-li. Víra přijde potom a bude mít cenu jen v tomto případě.

Rovněž jako sedlákovi nejedná se o to, chce-li, aby slunce se objevilo v mracích, nýbrž o to, ví-li, zda se tam objevuje nebo neobjevuje.

Hudlaříme mnoho věcí, chceme-li postupovati příliš rychle. Abychom nepopřáli bludu času aby se ozval, odůvodňujeme pravdu právě tak chabě, jak chabě je odůvodňován sám blud. Kolik neúspěšných obran, protože čtenář vidí na první pohled, že autor ne-couvne před žádným taškářským kouskem aby jej přinutil připustit to, co již má v hlavě. Ztratí důvěru a vše je ztraceno.

Nevěříme, že vše, co snad souhlasí s naší hlavní myšlenkou, hodí se k tomu, aby tím byla odůvodněna. To jí může způsobiti právě tolik zla co dobra. Jest lépe uvést argumenty méně rozhodné, méně pravdivé než jiné, které oslňují, které by však neobstály při druhém pohledu. Je třeba, aby čtenář mohl mít důvěru v počestnost vašich myšlenek, dokonce i když je bezohledný a i když má určitou náklonnost trápiti, je-li toho zapotřebí, a viděti věci hroznými, jsou-li hrozná. Musí se mu zdáti, že jste hotovi opustiti celý svůj systém, v případě, že by předložil rozhodnou a trýznivou námitku, která by dokázala jeho nesprávnost. A nestačí, abyste jen tak vypadali, budili takový dojem; vskutku musíte být připraveni vzdáti se všeho, je-li třeba.

Konec konců náboženství je zajímavé jen, je-li pravdou. A jestliže se snad objevilo, že jí není, musíme přiznati, že první povinností by bylo zřít se ho. Nechápeme ty, kteří tvrdí, že je třeba obhajovat náboženství pro jeho společenskou užitečnost, dokonce i tehdy, když v ně člověk nevěří. Maurice Barrès. Rouhá se náboženství! Mám raději nejhorší nepřátele náboženství. Neboť, není-li náboženství pravdivé, jest jen hodně hnusnou obtíží.

(Jacques Riviere, *A la trace de Dieu*, Gallimard, Paris 1934, p. 27—8.)

Profesoři.

Zdá se mi, že profesorem se člověk rodí. To snad proto, že profesoři náleží k těm, kteří nejvíce okouzlili nebo znudili svět. Abychom nemluvili o těchto, vzpomeňme si, že svatý Augustin byl profesorem rétoriky. Ale proč je tak málo pravých profesorů, tak jak je málo básníků a svatých? To proto, že je k tomuto vznešenému povolání zapotřebí něčeho jiného než vědomostí. Je k němu potřebí něčeho, co by Saint-Beuve nazval parskem, jakéhosi daru inteligence a poesie, originality a zdravého rozumu, rozhodnosti a svůdnosti a konečně kouzla, které bez nucení a bez únavy udržuje kolem katedry nejvrtošivější posluchačstvo, mladé lidi nebo děti.

A jaké to jedinečné dílo! Přizpůsobovati toto posluchačstvo velkým myšlenkám a připodobňovati jej pomalu a raději více k svému vlastnímu obrazu a to vše s nesmírnou jemností a ohledem ke sklonům a požadavkům jednotlivce. V tom konečně záleží trvalý vliv, který má ozvěnu v celém životě těch, kteří mu podlehli; a mnozí z nejlepších filosofů tohoto století, vzdali výmluvný hold tomu ze svých profesorů, který je naučil přemýšlet.

(Henri Bremond, *L'Inquiétude religieuse*, tom. I., Perrin & Cie, Paris 1930, p. 183/4.)

Boj o život.

Dojemné jsou pokusy zbožných duší, učiniti konec všemu boji na zemi. A právě při tomto pokuse stávají se často mučedníky, kteří potom osvědčují ponejvíce mimořádnou zmužilost. Nelze přejíti hluboká slova evangelia: Nedomnívejte se, že jsem přišel uvést pokoj na zem; nepřišel jsem uvést pokoj, nýbrž meč.

Pozorujeme-li nejprve čistě filosoficky vzájemný vztah lidských bytostí smíme říci (bez obavy před výtkou), že každá živá bytost jen tak může existovati, že ničí jiný život. Rostliny, které pojídá odříkavý asketa, jsou živoucí tvorové; musí je zabít. Sýr, z něhož žije trapista, je získán hypertrofií mléčných žláz krav. Dojímavé jsou pokusy ceylonských buddhistů zabrániti aspoň zničení zvířecího života. Procezují pramen, z něhož pijí, cedítkem, které smějí dokonce míti jako soukromý majetek, aby odvrátili smrt malého hmyzu. Budeme snad smět opakovati (aniž bychom byli cyničtí) starou a hořkou žertovnou otázku, zda-li zabítí zvířete velikého přes jeden milimetr jest zakázáno, zabítí zvířete pod jeden milimetr dovoleno? Miliony bakterií tuberkulosity zachvacují denně plíce lidí i krav; nám lidem jsou dnes tyto bacily mnohem nebezpečnější než tygři a hadi. Zřejmě není zde jiné volby než kladivo a kovářina, zničití nebo býti zničen.

(Siegfried Behn, Das Ethos der Gegenwart, P. Hanstein, Bonn 1934, S. 8—9.)

Ota Tichý:

Barvy

I. Bílá.

*Jdem po cestě sami: ty a já a naše dva stíny.
Jsme oba tak podivně plaší a nesmělí.
»Řekni mi, proč jsi dnes trhala kopretiny,
když smutek tvých očí nikdy už nezbělí?«*

II. Stříbřitě bílá.

*Když struny mých snů se rozchvějí,
můj stesk se ukryje ve vláknech pavučin.
Skane jen několik bolestných krůpějí
a na ně padá tvůj hojivý stín.*

III. Modrá.

*V nocích, v mlhách, ve stínech a v moři,
všude zkoumám tvary chvil.
A v očích mi jen vroucí touha hoří.
Svůj modrý sen jsem dosud neztratil.*

ROZŠIŘUJTE VŠUDE „JITRO“!

K U L T U R A

K sociální práci.

Ježíš Kristus a Jeho vznešené zásady jsou jediným východiskem ze žalostné mravní, sociální a hospodářské krise, v níž úpí dnešní svět. Kristus neslibuje jen spásu posmrtnou, ale též jakousi už na tomto světě ve formě evangelického řádu, ve formě uskutečněného sociálního řádu v duchu evangelia, přesně a kategoricky daného a uskutečnitelného, aby totiž společenské poměry byly uspořádány tak, aby lidstvo na této zemi mohlo dojít míru, pokoje a slušné existence, ale je otázka, zda i my nechováme se k sociálnímu učení Kristovu netečně právě tím, že nejsme uskutečňovateli tohoto učení v jiných a mezi jinými. »Běda, naše principy spí, a blud bdí a je živě činný a smělý,« volá Jacques Maritain. Nemuseli bychom se i my aspoň tak trochu začervenati, kdyby nám byla vmetena ve tvář slova známého jednoho komunisty, jimiž bije do reprezentantů katolicismu: »Nemáme vám za zlé encykliky, máme vám za zlé opovržení, v němž prakticky encykliky máte?« Komunista Rolland může ustavičně se oháněti svým heslem proti katolíkům: »Lepší živá lež — aktivní rozpětí ideí komunistických, než mrtvá pravda« — bez užitku ležící, nevšímavá teorie evangelia. — Díky však Bohu a úsilí několika jednotlivců, ujaly se dnes už mnohé katolické organizace soustavné a cílevědomé práce sociální a my si tu uvedeme, co vykonala v tomto směru již SKM v Čechách a máme pevnou důvěru, že to jistě povzbudí k větší aktivitě na poli křesťanské sociologie i nás studenty.

Vizme předně, jaký úkol dalo SKM do vínku svému Odboru zaměstnaneckému. Má pracovat, aby zdravý život z víry jednotlivců a rodin vnikl do celé společnosti, aby ozdravěl náš hospodářský život, aby byli chráněni a pozdviženi sociálně slabí, aby byly vyrovnány protivy, jež strhují lid k zoufalému bezvěří, aby srdce mladých bojovníků za Kristovy ideály se nadchla pro uplatnění Jeho zásad i v boji za chléb, jemuž říkáme činnost hospodářská. — Co je to jiného, než snaha, aby směrnice, jež vytyčili dva vpravdě velcí nástupcové svatého Petra, nezůstaly neprovedeny a Odbor zaměstnanecký má v přítomné době po Čechách již velkou řadu sociálních kroužků, zřízených podle encykliky Quadragesimo anno, jež tedy nejsou útvarem politickým, ani nejsou konány podle starého organizačního systému: schůze, přednáška, ale jsou to kroužky

studijní a pracovní, kdež se má příslušná, předem stanovená látka proniknouti až do základů a mají tento vznešený účel: vychovávat křesťanského zaměstnance a zaměstnavatele jako jednotlivce, ne masy, neboť jediné ti mohou prakticky vybudovati křesťanský soc. řád, dáti mladému člověku spolehlivou výzbroj do veřejného života dnešní doby — je to tudíž také příprava na budoucí křesťansky poctivou činnost ve veřejném životě, poskytnouti účastníkům náležitě vědomosti, potřebné k úspěšné činnosti sociální. Sociální kroužky vzdělávají, jaká má býti lidská společnost podle křesťanského ideálu a jakým způsobem dlužno o změny usilovati, učí dále znáti v každém prostředí zásady křesťanské spravedlnosti a lásky a podle nich žítí, seznamují s dnešními poměry, učí znáti zákonná ustanovení, vydaná k podpoře a na ochranu práv vrstev sociálně slabších, učí konečně, jakým způsobem nutno vésti různá prospěšná sociální zřízení, především ovšem zdůrazňující: spoléhati na své pomoc.

Tyto sociální kroužky jsou volnými sdruženími a mají tři až deset členů. Doporučuje se, aby to byli sami hoši — dívky nechť uspořádají kroužky samostatné. Může do nich vstoupiti každý katolík, jenž chce pracovati, aby byly dosaženy vytčené cíle, není tedy nutná příslušnost k nějaké organizaci — sociální kroužky musí směřovati svou činností k soustředění katolického veřejného života. — Každý kroužek, jenž se schází pravidelně a nejlépe týdně a nemožno-li jinde, tedy v soukromé místnosti (nikdy ne v hospodě) ke schůzce, před níž, jakož i po ní vždy je modlitba, eventuálně se přečte i kousek textu z evangelia, aby se tak připomenula důležitost jednání schůzky, které nemá býti příliš dlouhé, nejvýše snad 2 hodiny, má ve svém čele vedoucího, jenž jest jeho duší a vypracuje na každou hodinu pestrý program, přednáší, řídí debatu, jež jest podstatnou částí programu schůzky, udržuje styk s ústředím kroužků. V následující schůzce se vždy probrané stručně rekapituje.

Při každém kroužku se pořizuje výstřihový archiv, a to tím způsobem, že jednotlivým členům jsou přiděleny určité noviny nebo časopisy a ti v nich sledují články a zprávy, jež spadají do sociologie a je vystřihují.

Každý je jistě zvědav co už v těchto kroužcích bylo vykonáno? — Pokud jsem se mohl informovati, obírali se již vedle jiného především důkladným studiem sociální abecedy: »Cest k soci-

ální spravedlnosti«, jež vyšly již ve II. vydání od prof. dra B. Vaška, důkladným studiem nejvýznamnějších sociálních encyklik: »Rerum novarum« a »Quadragesimo anno« a pak Katolické akce, jediného to zatím sociálního díla o tomto předmětu, jež by mělo býti slabikářem každého katolíka, tím spíše tedy katol. studenta — vyšlo rovněž z pera výše uvedeného dra Vaška, podle níž vlévají v kroužku nabyté zásady v organizaci, práce a život, aby se stal skutečně Kristus středem života a práce, a vyvedl lidstvo z neštěstí a bídy. — Mimo to členové sociál. kroužku čtou pilně evangelia, opakují si velký katechismus a k ruce mají veliké a důkladné sociologické dílo dra Vaška: »Spravedlnost v životě hospodářském.« Kromě toho dále z oběžníků, jež ústředí kroužků zasílá jednotlivým kroužkům, získali ještě zvláštní přiměřené informace, na př. o poslání nejvyšší a největší společnosti na světě, římsko-katolické církve, pak o společnosti vůbec a o společnostech, v nichž každý člověk musí žít, jestliže chce dosíci Bohem jemu daného cíle: o rodině, státu a církvi zvláště, pak o rozdílu mezi církví a státem a jejich poměru, o tom, kde se stýká činnost sociální, hospodářská a politická s činností náboženskou, o námitkách proti pravomoci církve zasahovati do sociální a hospodářské činnosti a jejich vyvrácení, o liberalismu, socialismu a komunismu, o tom, zda církev svatá může býti činěna odpovědnou za špatné hospodaření v životě sociálním, o politice, charitě, právu dědickém, o Marxovi atd., prostě o mnohých a palčivých problémech a ožehavých otázkách a předmětech sociologických. — Těmito oběžníky jsou členové kroužků též nabádáni, aby vyhledávali v evangeliích stati, jež jsou důležité pro sociálního pracovníka, na př. sv. Lukáš VI. kap. 24.—27. verš, k čemuž skvělá ilustrace opět u téhož evangelisty v parabolě o bohatci a chudém Lazarovi, nejaktuálnější to parabolou pro stávající poměry.

Kroužkům předkládá dále ústředí kroužků rozmanité otázky, na př. zda má pravdu ten, kdo by tvrdil, že křesťanství samo nepomůže člověku, které příčiny podle jejich mínění zavinují dnešní krizi, co je zásadní příčinou toho, že si nevěří vlády, národy, stavy, jednotlivci, kdyby se na světě mohlo mluvit o bídě, ze které by si lidstvo nemohlo pomoci, na co si stěžuje dnes rolník, řemeslník, úředník, průmyslník, mohou býti ženy činné jako dělnice, či úřednice, kdo je povinen zúčastniti se sociální práce, t. j. práce na přestavbě společnosti podle zásad křesťanských, proč právě mladí jsou povoláni před ostatními k tomu, aby pracovali na vžití se křesťansko-sociálních zásad, zda může mladý muž s příjmem 800 Kč měsíčně oženiti se tak, aby

vedl řádný život, aniž musí nutiti ženu k další výdělečné práci: a) na venkově, b) ve městě, c) ve velkoměstě, čím je každý muž jako otec povinen vůči své rodině, na kterýchto událostech z člověkovy života má zájem církev i stát a co při nich je správné dáti církvi a co státu, co je občan povinen dávatí státu a co tento od něho někdy v různých zemích neprávem žádá atd., vůbec spoustu na výsost zajímavých, jak patno, otázek, na něž kroužky přímo jako o závod odpovídají. A je už opravdu nejvyšší čas dáti se do závodu s nepravdivci, proti nezdolné energii zla postaviti nezdolnou energii dobra. Vždyť zlí jsou silnými jen právě proto, že dobří jsou líknaví.

Stojíme na přelomu dějin — buď zvítězí Kristus a Jeho myšlenky nebo svět zahyne v apokalyptických plamenech rudého ohně. My, katol. studenti, pevně věříme v možnost první a proto radostně se hlásíme ku práci pro vítězství evangelia Kristova v sociálním životě, Jeho lásky a spravedlnosti. Základy máme: veliké a stále vzkvétající hnutí eucharistické, exerciční a liturgické. Tím je vyplněna takřka první polovina programu Božího: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vší síly své a ze vší mysli své.« a v síle svého spojení s Kristem svým nadšeným zápalem v sociální práci splníme i druhou Jeho polovinu: »Milovati budeš bližního svého...« a vyneseme — jistě to dokážeme! — zpohanštělý, potácející se svět k slunnému a radostnému dni Kristovu — ke cti a chvále Boží, pro blaho zuboženého lidstva. Zatím všude, kde to jen trochu bude možno, budeme zakládati sociální kroužky, ve svých sdruženích zvolíme si aspoň sociálního referenta a budeme především pilně a soustavně studovati nejdůležitější sociální encykliky a vůbec naše katol. sociální spisy a budeme s nimi a jejich myšlenkami seznamovati nejširší vrstvy tak, až se tyto myšlenky takřka vstřebají všem v krev. — Zde v »Jitru« pak budeme pravidelně sociologii věnovati pozornost. —il.

V M. H.:

Z literárního díla J. B. Foerstra.

Foerstrovo dosavadní literární dílo, jak je představováno dvěma knihami vzpomínek, knihou kritiky a básněmi v prose, zachycuje jeden z nejbohatších úseků umělecky tvořivé duše.

V »Poutník u« (1929) vypisuje příběhy až do r. 1882. Foerster narodil se 30. XII. 1859. Otec, Josef Foerster, byl varhaníkem chrámu Nejsv. Trojice ve Spálené ulici, později ředitelem kůru u sv. Vojtěcha v Jirchářích a profesorem na konservatoři. Na gymnasiu ho upoutalo

malé loutkové divadlo spolužáka Pavla Nebeského. Později, když spatřil v Prozatímním divadle Prodanou nevěstu, vznikla v něm touha i sám hrát. Doma si zařídil primitivní divadlo, pohostinsky vystoupil i na prknech u spolužáka Al. Macana. Jako studujícímu na varhanické škole podařilo se mu hrát role statisty v Národním divadle. Na gymnasiu pokusil se Foerster i básnit. První sbírku věnoval milované matce. Záhy se v něm probudila silná touha po umění výtvarném, především malířství. Zájem o hudbu však neochabl. Otec mu jednou pravil: »Žiješ tři životy najednou. Umění si žádá celého člověka.«

Těsně před maturitou na reálce v Žitné ulici stihla ho těžká rána. Zemřela mu matka. Dal se zapsat na německou techniku. Po roce přestoupil na varhanickou školu Frant. Skuherského v Konviktské ulici. Svá studia ukončil, vykonav státní zkoušku s výborným prospěchem (1882). Hned po absolvování bylo mu nabídnuto místo učitele zpěvu na reálném gymnasiu malostranském. Vyučoval bez jakýchkoli pomůcek všechny třídy najednou. Jako improvizátor vystoupil po prvé ve štyrském Alfenzi, kde trávil prázdniny. K improvisaci mu dal thema předseda vídeňské komise pro státní zkoušky z hudby Adam. Motivu užil později v první symfonii d-mol.

Od r. 1884 působil na vyzvání Jul. Grégra v redakci Národních listů. Po K. Knittlovi vedl hudební referát. Svě názory podal v »Z á p í s n í k u h u d e b n í k o v ě.« (1929.) Jako kritik neodsuzoval, nehaněl, nevychvaloval, nýbrž upozorňoval na dobré i špatné. Varoval před operetou i před přeceňováním verismu na úkor díla Smetanova a Fibichova. Stanovisko k oratoriu má příznivé. Vidí v něm hudbu zušlechťující člověka nábožensky. Přimlouvá se v hudbě za vývoj. Na díle Brucknerově ukazuje noblesu invence a grandiosní polyfonickou instrumentaci. Pro tyto názory dostal se do konfliktu s Národním divadlem. Grégr spor rozumně urovnal. S druhy L. Lošťákem a V V Zeleným docházel do Akademické kavárny, kde vedli živé debaty i Dvořák, Pirner, Lier, Zeyer, Hubáček a j. Jindy pobývali u Brettrů, nebo v Choděrově pivnici, kde tvořili »dlouhý stůl«.

Na Národ. divadle seznámil se Foerster se zpěvačkou B. Lauterovou, již si později vzal za ženu. Jeho vážné práce nedocházely úspěchu a po sporu s Národním divadlem, odjel se svou ženou r. 1884 do Hamburku.

Další osudy v básnické zkratce črtají »S t o p y v p í s k u č a s u« (1932), prodchnuté láskou k domovu, přírodě a umění. Foerster cituje Schopenhauerovo: Utrpení je podmínkou geniových činností. Ukazuje na život Beethovenův,

Shakespearův, Michel Angelův a i na své práci konstatuje, že téměř vždy utrpení dalo vznik jeho skladbám. Vzpomíná na pobyt ve vídeňské operě v kruhu Gustava Mahlera a Bruna Waltera, na dobu války, již uzavírá svazek. V konečném přiznání: »Svaté, svaté srdce mateřské, buď požehnáno,« symbolicky charakterizuje zdroj i cíl své tvorby, jež i v psaném slově vyrostla z bohatě citovaného života, který může být vzorem.

Nad třemi časopisy.

A k o r d, revue pro kulturní synthesu.

Začínajíc si nad Akordem, budeme upřímnými a řekneme si, že jsme, od té chvíle, kdy byl přenesen z Prahy do Brna, sledovali jeho vývoj s určitými výhradami a pochybnostmi. Báli jsme se, aby se Akord nestal něčím senilním, aby nepodával něco nezáživného době, která chce pružnost životní a tedy i uměleckou a vědeckou. Ale Akord se držel. Až teprve zpráva o jeho nové úpravě a o zredukovaném vydávání znovu otevřela dvířka nedůvěře. A proto nemohlo v našem kulturním životě překvapiti nic příjemnější, než nové 1. č. Akordu. Můžeme nyní směle říci, že není více obav o tuto, osvědčenou tribunu katolicismu.

Ve vkusné kasetové obálce dostáváme Akord ve čtyřech zvláštních arších: 1. Duchovní život (řídí dr. M. Habáň O. P.), 2. — Poesie a literární glosy (řídí dr. Jan Strakoš), 3. — Umění (řídí dr. Karel Krejčí), 4. — Věda (řídí dr. J. Heger). Tyto čtyři archy provází ještě zvláštní příloha »O knihách«.

A kdybychom měli nahlédnouti dovnitř, učinili bychom tak ve zvláštní kritické studii, ne abychom s obsahem diskutovali, ale abychom jen potvrdili, že umění, věda a vůbec všechny discipliny lidského ducha, pokud jsou stavěny v duchu Kristově a pro Krista, jsou těmi nejspolehlivějšími pilíři lidské společnosti a přirozenému řádu mravnosti.

Prakticky: Akord vychází nyní pětkrát do roka. Předplatné do konce dubna 20 Kč, jinak 25 Kč, studentům sleva. Redakce a administrace — Brno, Klácelova č. 2.

Listy pro umění a kritiku.

Třetí ročník vychází za nové redakce Viléma Závady. Mohli bychom směle říci (aniž bychom byli z něčeho podezříváni), že Listy jsou u nás nejlepší revue pro umění a kritiku. Zvláště vysokou úroveň kritiky jsme mohli konstatovati v 2. ročníku. Bylo tehdy obzvláště jasně řečeno slovo o Wolkerovi a jeho díle a zvláště pečlivě zhodnoceno a zrevidováno tvůrčí vzepjetí mys-

tické tvorby Otokara Březiny. Padlo několik otevřených slov o poměrech v naší umělecké i veřejnoprávní kritice. A můžeme říci, že nebylo nikdy uhozeno vedle. Zvláště je třeba vyzvednouti velké studie umělecko-kritické i reportážní o dílech a osobnostech dnešního uměleckého světa. Kdo pak sledoval dvě rozsáhlé essaye Alberta Vyskočila o umění a jeho podstatě, ten musí chtěj nechtěj přiznati, že jest odzvoněno oněm bakteriálním systémům usurpujícím sobě veškeré právo rozhodovati o uměleckém tvoření. Vyskočil nad jiné jasně osvědčil, že umění není něčím sporadickým, snadno vykvétajícím na polích osetých tak zvanými světovými teoriemi moderny, ale že umění je vánkem boží milosti a jeho forma že je dána krásou křesťanského ducha.

A 1. číslo nového ročníku, uvedené Šaldovou studií »Češství a Evropa« rehabilituje nutně druhý pramen veškerého vznešeného umění — národ. Chtělo by se mi citovat, ale bylo by toho mnoho. Musel bych zde reprodukovat slova Gide-ova o nacionalismu a literatuře, nad jiné jasná slova Durychova z jeho kapitoly »Češství v Evropě« i slova Krejčího, který kategoricky prohlašuje, že »národnost v umění jest a bude i dnes — *conditio sine qua non* — pro světovost a pravou kosmopolitnost uměleckého díla«.

Je tedy 1. č. nového ročníku Listů odpovědí do oněch temných koutů jistých našich uměleckých táborů, které by chtěly býti mluvčími českého umění a které k národu nenašly ani toho nejmenšího laskavého poměru.

Čin, list pro kulturní a veřejné otázky.

Budeme referovati i o tomto týdeníku. Právě vyšlo 1. a 2. číslo VII. ročníku. Kdo znal Čin dříve a kdo v něm bude hledati nyní, pozná, že se dostal v okruh oně matematiky, kde se s výhodou počítá a hospodáří od desíti k pěti. Dříve přece jsme v Činu našli dobré zrno — dobré proto, že přinášel alespoň poctivě ideály Marxovy a z něho vyplývající discipliny vědecké a umělecké. To bylo jeho plus. Alespoň poctivě. Dověděli jsme se něco přímo také s druhého břehu. Ale dnes Čin za vedení Marie Majerové veplul do vod, které nikdy nemohou přinésti užitku. Řád umělecké solidarity a charakternosti byl zaměněn za metody pochybné předvolební politiky. Škoda. Čin býval seriosní časopis, třeba levý; dnes se stal místem, odkud jsou vrhány těžké, nedoložené a nevtipné bomby proti katolíkům a církvi vůbec. — Postávil-li se Čin do služeb ideálů Marxových, měl by se snažit uskutečnit alespoň kulturně onu touhu po spravedlivém řádu a ne prskat nenávisť do tábora, který neagreguje národ silnou pěstí, finančními sub-

vencemi ze státní pokladny a státními cenami, ale který podmanivou září a pravdivostí svého učení získává ochuzený lid ku práci za lepší budoucnost duchovní a sociální. Marné budou inektivy »čiňanů«, neboť opustili řád pravdy a umění.

Tyto tři glosy na okraj třech časopisů necht jsou informací a upřímnou radou do řad našich i do řad jiných. Dnes věříme jen v upřímný zájem o národ a v upřímné cesty umění. Vše ostatní je pochybené.

Miloš Krejza.

Z NOVÝCH KNIH

SVATA LUDMILA. Mysterium křesťanství v Čechách. Miloš Krejza. (Vydal V. Kotrba v Praze, 1935.) Svěmu dramatickému obrazu úsvitu víry v naší vlasti dal Miloš Krejza podtitul »mysterium křesťanství v Čechách«. Kdo zkoumá určitou dějinnou skutečnost vědecky, proniká ji jen nedokonale. Co jsou květy, nevědí botanikové, nýbrž básníci. Smysl všech věcí, tedy i dějinných událostí, je uvnitř, je to mysterium, jež se uzavírá povrchovým mohutnostem rozumovým, otvírá se však vnitřnímu zoru ducha. Svoji básnickou zkušenost počátků křesťanství v Čechách promítá Krejza do tří velkých scén ze života svatě Ludmily, dobře vytušiv, že právě postava této světičky-vychovatelky jest nejdokonalejším symbolem mysteria křesťanství v zemi české. Žena stojí u kořenů života: a to života nejen přirozeného, ale i nadpřirozeného. Za tajemstvím ženy jest již tajemství Boha. A tato magna parens — matka národa — jest zároveň obrazem tajemného společenství živých, mrtvých i budoucích — a všechny objímá svou jasnozřivou láskou a všechny povznáší k Bohu. A to vše je podáno jasnou, měkkou díky jemného básníka, který i tu, jak se zdá, úmyslně zapírá svoje možnosti — vždyť ví, že pravý postoj před mysteriem jest pokora.

ODI ET AMO. Simonnetta Buonaccini. (Poesie ze soutěže Melantricha 1934.) Tentokrát jsme sáhli po knize, která je více než pouhými reflexy člověka, dívajícího se svým básnickým duševnem na ubíhající dny a zacházející události. Autorka píše své verše jako připomínky bolesti a zabíjející nemoci. Zatím co zlá horečka svírá hlavu a malé srdce divoce buší, slunce jižních krajů klouzá po modrých vlnách moře, zpěv černoookých krasavic zalétá do oken a jas barev veselých dnů se odráží jako pestrá mosaika na stěnách ztlumeného pokoje. — A v tomto zlé m rozpoložení píše autorka své písně. Cítí jasně svou chorobu, vidí své bledé tváře a chvějící se ruce, ale té radosti kolem je tolik — tolik, že maně i v těch tesklivých rýmech zazní radostná naděje. A co prolíná jako něžné vření těmito básněmi — je veliká víra v pomoc Boží, naděje v lepší dny. Poesie »Odi et amo« je poesíí bezprostřední síly. Dovede uchvátit svou prostou stavbou a etherickou logikou ženské duše. Je to takový něžný konglomerát touhy a důvěry, sepjatá chtění mladého srdce.

—jza.

LOVCI MIKROBŮ. Paul de Kruif. (2. vydání, vyšlo v Orbisu v Praze.) Před časem jsme na tomto místě referovali o vzácné knize »Bojovníci se smrtí« od téhož autora. Dnes, kdy dostáváme do rukou již druhé vydání úspěšné knihy »Lovci mikrobu«, nemůžeme jinak, než opět říci několik slov k této knize a řekněme hned na počátku, že ta slova mají být velkou chválou a díkem nejen autorovi, který vynáší na světlo ony denní úporné boje celých generací s životy mikroskopickými, ale i těm, kdož ony velké výpravy objevitelské tak úspěšně podnikli. Jména: Leewenhoek, Spallazani, Pasteur, Koch, Roux, Behring, Mečnikov, Smith, Ross, Grassi, Ehrlich — znamenají vždy velikou kapitolu moderní vědy — hlavně lékařství. Každé to jméno znamená dnes tisíce životů, uniklých spárům smrti. Tuberkulóza, vzteklna, spavá nemoc, malarie, příjice — tyto hlavní metly lidstva krok za krokem, rok za rokem byly zdolávány velikými bojovníky vědy. Jak psátí tedy jinak než chválu? Vždyť i ono beletristické podání de Kruifovo tak zaujme každého čtenáře, že každý pochopí, co to stálo námahy, zklamání, odříkání a vytrvalé píle několik jednotlivců, kteří zachraňovali celé lidstvo. Knihu de Kruifovu vezmete si do rukou jako vzácný doklad toho, že přece jen nevymřeli lidé, kteří obětavě se věnují celému lidstvu. Čti každý, kdo máš tu možnost. —jza.

NEZNÁMO POD SIVÝM KONDREM. K. Müller a A. Bartík. (Knih »V Evropě a za oceánem« sv. 5. Vydalo nakladatelství Orbis v Praze.) Zdá se, že ještě dlouho bude pro Evropana a národy civilisované bájnou legendou tajemství zeleného šera Amazonie a jejich nedozírných a neproniknutelných pralesů. Jako do ztracených světů nás zavádějí velice strážlivě oba autoři: do úžasné oblasti lesní a ostrovní — do Amazonie a v souostroví Galapagoské. Sivý kondor rozpíná své mohutné peruti nad vlajkou Ecuadoru, aby jako symbol naznačil, že jen on přelétne a přehlédne ony neznámé kraje, kde jen s machetou v ruce může postupovatí odvážný bílý cestovatel a kde žijí divocí kmenové — zlí stinači hlav. A přece zde v Ecuadoru, v zemi zitrka, ne dneška, jak autoři říkají, může Evropan naléztí své štěstí, jako je našlo již mnoho Čechoslováků. A jako jasná vzpomínka našim krajanům zde září veliká postava vzácného vědce dra R. Štefánika, který v Ecuadoru působil. Zde v »costa« a v »montaña«, je možno hledatí své štěstí, ale tam, kde země se svažuje do hlubinné roviny amazonského povodí, tam se odváží jen bílý misionář, který, jako bájný hrdina, se slovem víry se odvažuje postaviti před hrůzu smrti a mučednictví. A právě to nám tuto knihu tak mile přiblíží, že autoři beze všeho šovinismu vyzvedají velikou obětavost bílých Otců, prvých průkopníků, kteří s křížem v rukou zahánějí ukrutného bůžka amazonských pralesů Curupira a kteří přinášejí světlo tam, kde až dosud vládla tma ta nejčernější. —jza.

OKŘÍDLENÝ CHLAPEC. Kornel Makuszyński. Letecký román. (Z polského přeložil a pro českou mládež upravil J. Janouch. Vydal Vyšehrad v Praze.) Podatí alespoň malou kritiku o tomto románku pro mládež, znamená poukázati na několik mých slov, jež jsem řekl ve 4. čísle Jitra

o dobré knize pro mládež. »Okřídlený chlapec« je kniha, která má všechny doporučeníhodné přednosti knihy pro mládež. Je to historie chlapce Ignáce, jehož v ubohých poměrech nalézá na ulici korektor velkých varšavských novin Ráček a redaktor Lepajlo, kteří se ujímají dalšího utváření životních osudů Ignácových. — Ignác žije v bytě Ráčkově a s horečným zájmem pozoruje život na letišti. Touha po tom, aby jednou, jako ti švarní letci na letišti, se vznesl vysoko k oblakům, po mnoha příhodách s otcovským ochráncem Ráčkem se stává skutkem a Ignác vylétne vysoko k nebi, záře radostí a krásnou hrdoostí! A zatím co Ignác jásá životním vítězstvím, korektor Ráček v blaženém štěstí nad svým chovancem usíná věčným spánkem jak člověk, jenž naplní úkol dobrého křesťana. Kniha »Okřídlený chlapec« přináší několik vzácných charakterů, které jediné mohou tvořiti lepší společnost lidskou a které se s úspěchem mohou účastnit tvorby dětského prostředí. Tuto knihu možno s vědomím veškeré odpovědnosti naší mládeži plně doporučiti. —jza.

SVATÝ ŠEBESTIAN Z WEDDINGU. Franz Hedwig. Legenda. Přel. B. Durych. Kresby V. Vokolka. Cena 8 Kč. Knížka, nad pomyšlení prostá a dokonalá. Apoštolský život a smrt mnicha Šebestiana, působícího na periferii berlínské v době komunistických bouří, je tu vytvořen z ducha a srdce básníka, kterého ostatní národové světa musí Německu záviděti. Příběh svrchovaného hrdinství vyrůstá nám zde s naprostou samozřejmostí ve hmatatelný a neodolatelný vzor toho, čeho je této době zapotřebí nejvíce. Jako by toto dílo přicházelo buď z těch dálek času, kdy Německo bylo opravdu říší svatou, nebo z nějaké budoucnosti, která překvapí netušeným světlem.

ŽIVOT JEŽÍŠE KRISTA. Frant. Michael Willam. Kniha mladého německého učence a skvělého vypravěče jest posledním světovým úspěchem. — V originále vychází současně ve 4. vydání, v překladech vyšla anglicky, francouzsky, italsky, španělsky, portugalsky, holandsky, maďarsky, polsky, čínsky, japonsky. Český překlad vychází péčí Ant. Striže, s 33 reprodukcemi autorových fotografických snímků a s mapkou Palestiny v nakladatelství »Vyšehrad« v Praze. Doporučujeme našim čtenářům.

JAK ŽÍTI? P. Jos. Rybák z T. J. Knihkupectví G. Francl, Praha I., Melantrichova ul. Za 6 Kč. Úvahy na základě životopisu moderního světce sv. Jana Boska. P. Rybák vyňal ze života jejich sv. zakladatele, pravé perly, vynikající ctností a činností a sestavil je v krásné úvahy. Úvahy tyto poslouží znamenitě k oslavě sv. Jana Boska, poslouží ke kázáním, přednáškám i duchovním cvičením, navázaným na život tohoto moderního apoštola.

VÍTĚZOVĚ. Dejte si poslati zdarma na ukázkou jedno číslo Vítězů. Uvidíte, že krok vydávání životopisů svatých a služebníků Božích byl věru šťastný, protože potřebný. Loni byly vydávány tyto životopisy: Svatý Karel Boromejský, Svatá Hildegarda, obrátcenci ze židovství bratří Ratis-

bonnové, S. Marie Kosatíková, ctih. Alžběta od Nejsv. Trojice, blah. Jan Sarkander, sv. Dominik, bl. Zdislava, sv. Jeronym, Kontardo Ferrini. Možno objednat i jednotlivě za 3 Kč. Roční předplatné 28 Kč, s Hlubinou 50 Kč. Hodí se velmi pro duchovní četbu našeho studentstva! Pro letošní rok jsou přichystány: sv. Vojtěch, Ondřej Pražský, Garcia Moreno, Thomas Morus, bl. Fra Angelico atd. Doporučujeme co nejvřeleji.

●
EUCCHARISTICKÝ KONGRES V BUENOS AIRES. Čsl. katol. sdružení v Buenos Aires vydalo za pomoci našeho misionáře dp. dr. Jáchyma Procházky OFM. krásný památník o 40 stranách s 80 obrázky. Památník jest obsahově, jakož i technicky krásně vybavený a je to jedinečná a vzácná památka na tyto slavné dny. Obrázky zachytily nádherný celek jednotlivých pobožností a eucharistického průvodu, avšak i jednotlivé dojemné momentky. Památník přináší obšírný český i slovenský popis kongresu a příprav čsl. sekce a též vzpomíná některých událostí z krajanského života v Argentině. Cena tohoto památníku, který byl vydán v Argentině jest i s poštovným 10.60 Kč. Objednávky na adresu: Spolek sv. Rafaela, Praha-Nové Vysočany, vystěhovalcká stanice.

SLOUPEK KNIH

pro naše čtenáře a do knihoven sdružení.

V poslední době byl náš dobrý knižní trh obohacen několika novinkami, jež zvláště doporučujeme našim čtenářům vedle knih nákladu dřívějšího. Katolík ví, že v dobré knize nalezne poklad, neboť každá z níže uvedených knih znamená po odkrytí oněch milníků, jež ukazují na cestu pravou.

● **Dominik Pecka: TAJEMSTVÍ ŽIVOTA.** Úspěšná a úplně rozebraná kniha z edice Jitra. ÚKSČs se právě v těchto dnech rozhodlo pořídit nové rozšířené vydání. Kapitoly této knihy jsou tak naléhavé, že opravdu si zasluhují onoho zájmu. Přihlaste se již předem k odběru této knihy.

● **F. X. Novák: V MÁJI ŽIVOTA.** Kniha tato ideově se přimyká těsně ke knize předcházející. Velký přítel studentstva dr. F. X. Novák s nevidanou otevřeností řeší ony otázky mladého člověka, které jsou mnohdy též ničivým ohněm, nebyly-li správně pochopeny a zařaděny v duchovní život. Cena 5 Kč, při větších objednávkách získáváme slevu.

● **Dominik Pecka: SVATÍ A LIDÉ.** Druhá kniha edice Jitra. — Příklady svatých, zaklesnuty v životní děje každého jednotlivce, budou vzácným vodítkem z chaosu dnešního života a jeho mnohdy tak lživých teorií. — Cena 5 Kč, bibliofilské vydání 15 Kč.

● **Miloš Krejza: GOTICKÉ KVĚTY.** Třetí svazek edice Jitra. V bibliofilské úpravě dostane čtenář do rukou hrst veršů, svým hledáním a touhou opravdu vznešené gotických. Doporučujeme jak každému jednotlivci, tak do knihoven všech sdružení. — Cena 8 Kč.

● **QUADRAGESIMO ANNO.** Před časem jsme zasílali všem sdružením po jednom výtisku této sociální encykliky. Ve skvělém překladu a úpravě známého sociologa dra B. Vaška sáhnete přímo ke zdroji nejvyšších zákonů křesťanské lásky

a rádu. Svět, má-li dojíti k lepším dnům, musí být přebudován na těchto základech. Studujte tuto encykliku. — Cena 3 Kč.

● **BAROKO. Pět studií.** Pět českých nejvýznamnějších badatelů o baroku shrnuje v této knize všechny klady a poklady doby barokní, kaceřované doby temna. Chopte se této knihy jako dobré zbroje v boji za očistu našich katolických národních dějin. — Kniha vyšla jako čtvrtý svazek edice Jitra. Expedujeme ji za 14 Kč.

● **Miloš Krejza: SVATÁ LUDMILA.** Mysterium křesťanství v Čechách. Kniha na památku prvního červánků křesťanství v Čechách. Pěkný, plynutý verš, dýšící vřelou láskou k české zemi, opěvuje první mučedníci, první krvavou obět v Čechách přinesenou. — Svou básnickou cenou i dramatickým účinem, nákladných scénických prostředků nevyžadujícím, kniha sama se bezděky doporučuje všem, kdo divadelním představením chtějí oslavit první mučednici českou. — Cena 4.80 Kč.

● **VELEPÍSEŇ.** V edici Akordu vyšel překlad Šalomounovy Velepísně v překladu dra J. Hegrá. Dr. Jan Strakoš nazývá tento počín Hegrův »výjimečným překladatelským činem«. Ano, neboť překladem tímto se nám dostává díla nejbáseňtějšího a nejlyričtějšího. Okuste všichni z tohoto zdroje čisté poesie.

● **Dominik Pecka: ČLOVĚČENSTVÍ NAŠE.** Kniha povídek. Kdo zná spisovatele Pecku jako hlubokého myslitele a duchovního logika z jeho knih aforistických, ten s chutí sáhne po jeho beletrii a věru, že bude stejně mile překvapen. Peckovy postavy jsou tak krásně, prostě řezány, že vylučují veškeru schematičnost a odkrývají směle příčiny všech denních událostí. — Cena 5 Kč.

● **Miloš Krejza: TŘI ROZZATÉ LAMPY.** Před časem jsme oznamovali přípravu této nové knihy autora vyšlého z řad spolupracovníků Jitra. A můžeme říci, že ona zvědavost, s jakou nová kniha Krejzova byla očekávána, nebude zklamána. Čtenář dostane se proudem lyrických próz a nečekaných obrazů k oné zářivé, ale skryté niti, jež spojuje události dávno minulé i právě žhavě nutkavé. Víra, umění a vlast — to jsou tři základní kameny, jež postavily celou knihu v její hodnotě. — Cena 13.50 Kč.

● **Tomáše Kempenského ČTYRHO KNIH O NÁSLEDOVÁNÍ KRISTA.** Říká se, že tato kniha byla vlastně silou, jež učinila z mnohých světově významných lidí to, čím oni lidstvu prospěli. A není to tvrzení jistě ze vzduchu spadlé. Kniha sv. Tomáše Kempenského dá radu každému v každé tísni a v každém boji. — Cena 18 Kč.

● **A. Cojazzi: ŽIVOTOPIS VITĚZNÉHO MLADÍ.** Studentské hnutí katolické poslední dobou bylo obohaceno světovým vydáním životopisu zemřelého italského katolického akademika Petra Jiřího Frasattioho. Životopis Frasattioho, prokreslený poctivou rukou jeho vychovatele, ukáže tak mnohému, jak správně s úsměvem na rtech možno v dnešním veřejném životě konati skutky pravé křesťanské nesobecké lásky. — Cena 16 Kč.

Tento sloupek knih má sloužiti nutně potřebě duchovního života katolického studentstva. Upozorňujeme na knihy opravdu dobré, v nichž naleznete všechno, co žádáte od dobré moderní knihy. Zařadili jsme do tohoto sloupku knihy vysokých kvalit duchovních i knihy moderní beletrie. Sáhnete po knize určené vám. Objednání možno všechna díla prostřednictvím administrace Jitra.

Pro sjednocení Slovanstva

Obrázek ze sovětského ráje.

Den 18. září s dlouhou svou přípravou obrátil pozornost Evropy a celého světa k ohromné šestině světa, sovětskému Rusku. SSSR vstoupilo do Svazu národů, který dříve nazývali jeho představitelé a oficiální orgány »mezinárodní svaz kapitalistů proti národům«, »liga kapital. loupežníků« a p. Víme, byl to krok z nutnosti, diktovaný pudem sebezáchovy, kde se nehledí na kontradikce v řeči a v jednání. Zde šlo o zachování existence proti hrozící válce, jež by znamenala pro SSSR rozvrat.

To je politika. Ale obratme pozornost k sovětskému Rusku s našeho stanoviska mravního a náboženského. Připomeňme si, kolik zločinů se tam páchá veřejně, a to pod ochranou zákona. Všimněme si jen sovětského manželství.

První, co učinili bolševici, bylo zrušení církevního sňatku. Místo toho zavedli t. zv. registraci sňatků, t. j. zápis manželů na úřadě. Překážky byly stanoveny jen tyto: nedostatečný věk (u mužů do 18, u žen do 16 let) a příbuznost (pouze mezi otcem a dcerou, synem a matkou a sourozenci!). Registrace se prováděla beze svědků a bez kontroly překážek. Rozvody, početně neobmezené, se dějí i na žádost jedné strany a bez udání důvodů. Zůstala ovšem povinnost otci platit t. zv. alimenty na výchovu dítěte. Nelze-li otce zjistiti, mají platit alimenty všichni mužové, kteří byli s ženou v době početí ve styku. To je t. zv. kolektivní otcovství. Později přišli na to, že registrace je zbytekem »buržoasních přežitků«. Je-li manželství podle jejich definice časově neobmezené, dobrovolné soužití, založené na svobodné dohodě muže a ženy, pokládajících se mezi sebou navzájem za manžely, pak je registrace zbytečná, po případě škodlivá, mohla-li by působiti nějaké omezení. Proto uzákonili t. zv. faktický sňatek, kde již mizí rozdíl mezi náhodným pohlavním stykem a řádným manželstvím. Rozdíl je pouze ten, že ojedinelý styk lze pokládati za náhodný, opakované styky již za řádné faktické manželství. Tím je vlastně uzákoněno ve XX. st. mnohoženství, mnohomužství, krvesmilství, cizoložství na hanbu celého civilisovaného světa! Vrcholem všeho je dovolení umělých potratů (zákonitá vražda!),

aby prý se zabránilo tajným potratům, ohrožujícím život matek.

Ale skutečný život se dovede krutě vysmívat lidským utopiím. Bolševici chtěli oblažiti lidstvo, osvoboditi hlavně ženu z područí muže a zabrániti »exploataci« ženy. Ale kolik blaha přináší ženě takový sňatek, když musí živiti děti a »alimentů« od svých mužů nedostane, když vidí svého dřívějšího muže v téže místnosti, ba v témže koutě společné místnosti žiti s jinými ženami, kolik svobody od »exploatace« zakouší, když takový rolník se na dobu práce ožení (sezonní manželství) a potom ženu odkopne? Jak svoboděn je muž, na něhož se věšejí zhýralé ženštiny a pak spravedlivě nebo nespravedlivě vymáhají na něm soudy alimenty? Tyto hřichy trestají se samy sebou. Spory, nepřátelství, soudy, vraždy, sebevraždy, jsou přímým jejich důsledkem. Kromě toho na vesnici působí rozvrat rodin také rozvrat drobných hospodářství. A jak teprve možno mluvit o vnitřním štěstí, ušlechtilé lásce, útulném rodinném blahu, pečlivé výchově dítek a vůbec o pravé radosti ze života? Na štěstí zkáza vnikala pomalu mezi lid. Bolševici sami si často stěžují na zaostalý lid, jenž se nedovede vymanit z »buržoasního« ducha, nechce využívatí této »největší vymoženosti revoluce« a dává se oddávat církevně. Nyní však zabráni kostelů a odstraňování kněží činí církevní sňatky skoro úplně nemožnými.

Nejismutnější je ovšem budoucnost. Co bude z té ubohé mládeže, zbavené mravního základu, jež od začátku ssaje do sebe bezbožectví a nemravnost? Než doufejme, že Bůh nedopouští takového zla, aby je neobrátil ve větší dobro. Lidé nedají se nyní poučiti rozumovými důvody, musí býti donuceni, aby uznali věčné pravdy, citelnými důkazy na své kůži. Všimějme si jich, dejme se poučiti a za nešťastné bratry v Rusku se co nejvíce modleme. Po každé mši sv. modlí se kněz třikrát »Zdrávas«, »Zdrávas, Královno« a za ochranu církve sv. před útoky d'ábla. Tyto modlitby má kněz podle přání sv. Otce obětovati za Rusko. Spojme se denně s knězem a přidávejme hodně vroucně modlitbičku, doporučovanou také sv. Otcem a obdařenou odpustky: »Spasiteli světa, zachraň Rusko!« VoT

Připravujte se na celostátní sjezd katolíků!

Papežský Východní Ústav v Římě.

Zřízen byl papežem Benediktem XV. 15. října 1917. Jeho hlavním účelem jest seznamovati katolické theology obřadu latinského a sjednocené obřadu východního s východními církvemi sjednocenými i odločenými a východní odloučené theology zase s naukou církve katolické a jejími dějinami.

Studium trvalo tam nejprve 2 roky. Od r. 1932 rozšířeno o jeden rok.

Posluchači v prvním roku probírají tak zvaný *cursus generalis*. První rok má jim dáti všeobecný přehled o všech otázkách týkajících se církví východních i církve západní. V prvním roku probírají se tyto předměty: Srovnávací věrouka a bohověda základní, východní liturgie, právo, patrologie, byzantinské a ruské církevní dějiny. Kromě těchto hlavních předmětů jsou ještě předměty pomocné: Úvod do studia křesť. východu, methodologie, východní archeologie a speciální kursy na př. o mystice a ascetice východní.

Pro druhý a třetí studijní rok dělí se studium v e t ř i s e k c e: věroučnou, historickou a liturgicko-právní. Posluchač může si zvolit kteroukoliv za předmět svého studia pro oba roky. Nebo může si zvoliti za předmět svého studia kteroukoliv východní církev a pak navštěvuje příslušné přednášky. V každé sekci je trojí druh předmětů. 1. Povinné, z nichž třeba skládati zkoušky k dosažení akademických stupňů, 2. pomocné, z nichž konají se jen menší semestrální zkoušky a 3. volné.

Kromě zvolené sekce musí každý posluchač studovati jeden jazyk na ústavě přednášený: ruštinu, staroslověnštinu, novořečtinu, rumunštinu,

arabštinu, armenštinu, kopštinu, gruzínštinu a ethiopištinu.

Po absolvování *cursu generalis*, t. j. po příslušných zkouškách na konci prvního roku dosahují posluchači *baccalaureátu*. *Licenciát* se uděluje po absolvování druhého roku. Je třeba k němu složit semestrální a roční zkoušky, kromě toho písemnou zkoušku z některého hlavního předmětu zvolené sekce a hodinovou ústní zkoušku z hlavních předmětů sekce. *Doktorátu in scientiis ecclesiasticis orientaliibus* lze dosáhnouti až po skončení třetího roku, po složení příslušných zkoušek. K doktorátu musí býti předložena tištěná vědecká práce a kandidát musí vykonati ústní zkoušku, při níž hájí některé these a obhajuje svou dissertaci.

Od r. 1920—1934 bylo na vých. ústavu uděleno 44 doktorátů. Nejvíce vých. doktorátů má Jugoslavie (11). Z Československa dosáhli vých. doktorátu 2. Dr. Salajka a dominikán P. Jurák. Vých. ústav vydává svůj časopis *Orientalia christiana analecta*. V něm jsou uveřejňovány delší vědecké práce týkající se odštěpených vých. církví slovanských i neslovanských. Kromě toho vychází menší časopis *Orientalia christiana periodica* s menšími články. Adresa vých. ústavu je: *Institutum Orientalium Studiorum*, piazza S. Maria Maggiore, 7. Roma (128.)

Zříditi Vých. ústav jistě byla myšlenka vnuknutá Duchem sv. Jsem přesvědčen, že Vých. ústav přinese mnoho požehnání a hojně napomůže ke sjednocení. Vždyt základem unie jest vzájemné poznání. To v míře převeliké skýtá Vých. ústav jak nám, tak odloučeným. Old. B.

Charakteristika ruské inteligence před revolucí.

Novodobá, předrevoluční vzdělanost a umění, budící údiv na západě, byla dílem ruské inteligence. Tato inteligence byla kulturní kastou, lišící se od podobných společností západních, oasou v barbarském, negramotném ruském obyvatelstvu. Avšak ve své činnosti tajila rozkladné prvky: vlastní osamocení a tragickou rozdrubující činnost. Bojovala ve jménu lidskosti s carismem, avšak při tom rozpoutávala živly, které ji strhly po krátkém triumfu k zemi.

Inteligence věřila v lid, věřila, že v něm je spása Ruska. Podle toho se též k němu chovala. Lid však to chápal jako manii, panskou zábavu. Propast, osamocení rostly.

Kromě toho zvěšovalo slabost ruské inteligence rozdvojení psychiky a kultury: spor prvků evropských a starých ruskoasijských, rozpor mezi

teorií a praxí, mezi sněním o činu a slabostí jej vykonati. Výsledek? Slabost ve válce o budoucnost Ruska.

Toto rozdvojení se ukázalo i v tvorbě. Román se stal výrazem aktivní části duše inteligence, poesie však se odvrací od věčného života a zajímá se jen estetickými problémy v salonech a buďoárech.

Přeestetisování jest charakteristickou známkou psychiky, kultury i umění ruské inteligence. Vrcholí koncem 19. a počátkem 20. století.

Vedle vyrafinovaného estetismu, jenž více než jinde hlásal moderní heslo »Umění pro umění«, je specifickou známkou kultury i psychiky inteligence »bogoiskatelstvo« — bolestné, tragické hledání pravd o Bohu, světě, člověku a jeho cíli. »Bogoiskatelstvo« jest v očích klidného západu

typickým znakem ruské kultury. Úspěch ruské literatury na západě má příčinu nejen v uměleckosti děl, nýbrž i v onom hledání Boha.

Co vlastně chce ruský inteligent? Co hledá?

Zkostnatělé ruské pravoslaví, novodobý to cesaropapismus, dávno již nestačil společenské i kulturní elitě. Proto na počátku 19. století lze pozorovat v aristokratickozemanských vrstvách filokaticismus. S druhé strany však existují i silné proudy volnomyšlenkářské, pseudomystické, pseudospiritualistické. Mluvíme o liberálních zemanech, a jejich literatuře. Ale přesto nezavrhnou tradice, ani autority. Pozdější pokolení jest již nihilistické jak politicky, tak kulturně, tak i morálně — zkrátka: zbožnění materialismu.

Proti oběma směrům vystupuje rovněž ze zemanských vrstev Tolstoj. Jeho heslo »Neodporovat zlu«, velmi působilo na apatickou k činu inteligenci. Nepřineslo sice nic nového, avšak rázem

rozhodlo v kritické chvíli o osudu inteligence. Druhý ruský genius Dostojevský jest největším ruským »bogoiskatelem«. Jeho duchovní kolísání jej vedlo ke Kristu. Avšak jeho křesťanství nedovedlo nalézt souladu s životem a světem. Proto oslava bohonosného národa ruského nenalezla ohlasu v duši inteligence, odcizující se křesťanství, ba přímo ji nepřátelsky naladila hlavně ke katolictví.

Koncem 19. stol. nastupuje místo zemanské inteligence nová kulturní kasta »raznočinci«. V ní jsou zatoupeny všechny složky národa od sedláků (Jesienin), až po členy carské rodiny (Konstantin Romanov). Jejich charakteristika: kulturní kosmopolitismus; biologický, neuvědomělý, často šovinismus; individualismus hraničící s anarchismem.

Takové byly poměry u ruské inteligence před převratem.

L. Kolovrat.

Z dopisů

Vjekoslav Ivanković, Zagreb:

Katolički pokret medju hrvatskim sveučilištarcima u Zagrebu.

Početkom ovoga semestra zapaženo je i na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu snažnije gibanje medju katoličkim studentima na okupljenju pozitivnih snaga i elemenata u ovdašnja katolička sveučilišna udruženja. Zapaža se to u godini, kada najstarije katoličko sveučilišno udruženje Marijina kongregacija akademičara (Congregatio Mariana academica minor) stupa u četvrto desetljeće svoga rada, a drugo najstarije društvo približava se svom tridesetgodišnjem jubileju. Svojom djelatnošću i aktivnošću natječu se kongregacija akademičara i katoličko akademsko društvo Domagoj u zajednici sa akademskim križarskim bratstvom Mahnić na širenju katoličke misli i ideala medju akademskom omladinom. Za što bolje upoznavanje djelatnosti spomenutih društava i za upoznavanje snage katoličkog pokreta medju akademskom omladinom potrebno je iznjeti barem u najkraćim crtama nešto iz prošlosti katoličkog pokreta na hrvatskom sveučilištu.

Na blagdan Bezgrješnog Začeca prošle godine proslavljena je skromno tridesetgodišnjica osnutka prvog katoličkog društva na sveučilištu u našim krajevima. Ta je proslava značajna za razvoj katoličkog pokreta medju hrvatskom sveučilišnom omladinom, jer je uz osnutak kongregacije akademičara vezan razvoj katoličke misli medju hrvatskim intelektualcima. Pred trideset godina, kada je spomenuta kongregacija akademičara osnovana, bilo je malo sveučilištaraca, koji su u doba, kada je val liberalizma zaokupio i našu inteligenciju, neustrašivo ispovjedali svoje katoličko uvjerenje, pa je stoga i osnivač

ove kongregacije Isusovac p. Ersin s malom grupom akademičara (medju njima Dr. S. Markulin današnji predsjednik katoličke akcije te ujedno prefekt kongregacije sveučilištaraca maior (imao mnogo poteškoća, dok nije napokon nakon više pokušaja 15. XII. 1903 osnovao kongregaciju sveučilištaraca. Djelatnošću članova ove kongregacije bude 8. XI. 1906. osnovano Hrvatsko akademsko katoličko društvo »Domagoj«, koje pokreće glasilo katoličkih sveučilištaraca-mjesečnik Luč.

Do svjetskoga rata posvetile su obe organizacije svu pažnju ako organiziranja akademičara u jedinstveni katolički studentski front protiv liberalističko slobodarskih ideja koje su propagirali sveučilištarci studirajući na inostranim sveučilištima, Beču, Pragu i Parizu. Svjetski rat zapriječio je u mnogo čemu djelatnost ovih društava pa je kroz to vrijeme usmjerena bila djelatnost na očuvanju zadobivenih pozicija tako da se tek u prvom posljertatnim godinama opaža snažnije gibanje i kao rezultat dolazi do osnutka nove katoličke organizacije Hrvatski Orao, koji kasnije bude raspušten a članovi osnivaju akademsko križarsko bratstvo »Mahnić«, pa tako su danas na hrvatskom sveučilištu nosioci katoličke misli tri društva i to: Kongregacija sveučilištaraca, Domagoj i »Mahnić«.

Po radinosti oko duhovne formacije akademičara te po radikalnosti u katoličkom naziranju treba, ne gledajući na njezin historijski prioritet, spomenuti u prvom redu kongregaciju sveučilištaraca. Tek prošle godine uspjelo je duhovniku kongregacije Isusovcu p. Grimmu naklonošću Isusovačkih poglavara dobiti dolične prostorije za kongregaciju što napokon omogućuje okupljanje akademičara, njihovo zajedničko boravljenje, upoznavanje, te uopće formiranje potrebnog društve-

nog života. Uspjeh na radu oko okupljanja sveučilištaraca vidljiv je već prošle godine tako da kongregacija prvi puta u analima broji preko 60 članova, dok se njihov broj kreće ove godine i preko 80. No za ovu organizaciju nije nikada bio toliko važan broj njihovih članova, koliko izgradjenost pojedinaca, kojoj duhovnik p. Grimm posvećuje naročitu pažnju. Svakog utorka drži u kongregacijskoj kapeli duhovne konferencije, koje se odlikuju dubinom, originalnošću te aktuelnošću, a u kojima iznosi pred svoje kongreganiste sva pitanja osvjetljena sa katoličkog staništa, a koja zanimaju svakog mladog inteligenta. Nakon konferencije održaje se i kratak blagoslov sa kongreganističkim molitvama. Uz neposredni duhovni dodir duhovnika sa svakim od članova, te uz spomenute konferencije napose služi kongreganistima za njihovu izobrazbu bogata čitaonica sa stalnih 80 katoličkih, domaćih i stranih časopisa i revija bilo mjesečnih, polumjesečnih ili tjednih. Tako prima kongregacija susređljivošću uredništva isusovačkog mjesečnika život — 34 hrvatske revije 10 slovenskih, 9 francuskih, 10 njemačkih, 4 latinske, po dvije engleske, španjolske, američanske, talijanske, poljske, te jednu bugarsku i jednu slovačku (Muzeum), osim toga prima i katolički dnevnik L' Osservatore Romano i domaći dnevnik Hrvatsku Stražu. Kongregacija posjeduje za sada još skromnu biblioteku sa nekoliko francuskim i njemačkim najnovijim djelima.

Prošle godine započeo je duhovnik sa predavanjima iz kršćanske filozofije, koja su predavanja naišla na živ interes među članovima, tako da se ove godine ista predavanja nastavljaju. Nadasve zanimiva su apologetska predavanja, koje drže članovi kongregacije sami sveučilištarci za članove kongregacije te sumišljenike, a napose se pozivaju radi važnih diskusija marksisti. Ratio — fidei amica.

Uoči uskrasnih praznika priredjuje svake godine kongregacija trodnevne duhovne konferencije za najširi krug studenata.

U krilu kongregacije sveučilištaraca radi i nekoliko dobro organiziranih sekcija. Euharistijska sekcija promiče čestu i svagdanju sv. Pričest, te organizira skupne adoracije. Članovi karitativne sekcije vrše izvide po gradskoj periferiji, posjećuju bijedne obitelji, izvješćuju o tome karitativni sekretarijat zagrebačke nadbiskupije i brinu se na pomoć potrebnima. Glazbena sekcija napose njeđuje uz ostalo i crkveni koral. Ove je godine sekcija priredila veoma uspješni crkveni koncert. Rad se kongregacije i ostalih katoličkih akademskih društava »Domagoja« i Akademskog Križarskog Bratstva »Mahnić« međusobno povezuje i nadopunjuje. Osim toga što članovi tih društava, osobito A. K. B. »Mahnić«, sudjeluju intezivno u radu kongregacije, oni su angađirani i na specijalnom području rada svojih društava. I »Domagoj« i »Mahnić« imadu subotom navečer plenarne sastanke sa predavanjima. Uz to je u »Domagoju« održan ove godine 8-dnevni socijalni tečaj, dok je u »Mahniću« socijalni tečaj svakog četvrtka. »Mahnić« je u ljetnome semestru ove godine priredio javna predavanja o marksizmu, koja su naišla na veliki interes i bila izvanredno dobro posjećena.

Rad i utjecaj na univerzi. Prije 30. — tak godina, kako nam o tome svjedoči ljetopis onda tek osnovane Marijine kongregacije akademičara — bila je veoma rijetka i neobična pojava, da bi

koji student očitovao svoje katoličko uvjerenje i praksu ili se čak zalagao za afirmaciju katolicizma na univerzi. Čak i ono nekoliko ljudi što se začlanilo na poziv o. Ersina D. I. u novoosnovanu kongregaciju, nije prvi mah bilo na čistu s time, što se zapravo sve od njih očekuje. No pod valjanim vodstvom, strpljivoga i požrtvovnog Isusovca kongregacija je brzo uznapredovala i već prvih godina svoga opstanka bila predmetom napadaja protuvjerske (tzv. »naprednjačke«) štampe.

Dok je onda tek poput pastorčeta pokucala katolička misao na vrata hrvatskog sveučilišta, danas smo svjedoci ne samo poletnog zamaha radikalne katoličke svijesti u redovima hrvatskih studenata nego i činjenice, da se uopće sve što ima zdravu i konstruktivnu tendenciju okuplja uz nas, radi u sporazumu s nama, simpatizira s nama.

Stoga je baš zaslugom katoličkih akademičara povučena oštra linija izmedju marksista i najširih nacionalno svijesnih studenata. Tako je gotovo u svim stručnim krugovima osujećen utjecaj marksista, a najveći dio odbora je gotovo isključivo u rukama katoličkih (organiziranih!) studenata.

»Domagoj« utječe na najšire slojeve hrvatskih studenata i izvan svojih redova, a »Mahnić« imade svoje specijalne zadatke u sklopu čitave križarske organizacije kao općenarodnog katoličkog pokreta.

Tako se eto i ovih božićnih praznika održaje veliki broj organizacijskih tečajeva po provinciji, a vode ih križari akademičari. Akademičari posjećuju križarska bratstva u Zagrebu i okolici. Tako je do Božića ove godine održano oko 40 predavanja u tim bratstvima.

Društveni se život i duh bratske uzajamnosti veoma unapređuje ljetnim taborima, što priredjuju i to obično na moru »Mahnić« i »Domagoj« za svoje članove. Ti su tabori sa svojim dnevnim predavanjima ujedno i ideološka škola.

To je u krupnim crtama prikaz organiziranog života i rada katoličij akademičara na hrvatskom sveučilištu. Rezultati su lijepi i sve bolji, ali treba još mnogo napora i vremena, da hrvatska inteligencija bude u velikoj svojoj većini doista katolička.

Loňského roku po velikonocích vykonali členové Ústředí propagační cestu po Jugoslavii. Zvláště srdečně byli přijati studenty lublaňskými a záhřebskými, kteří slíbili co největší účast na kongresu Pax Romany. Známý pracovník v hnutí katolických akademiků záhřebských, kolega Vjekoslav Ivanković, napsal nám pro »Jitra« článek o činnosti záhřebských studentů. Článek našeho chorvatského přítele otiskujeme velmi rádi a doufáme, že vzbudí zájem u československých studentů. cm.

Slovo na Slovensko III. a poslední.

Vracím-li se k slovenským otázkám ještě jednou, není to z ješitné touhy po posledním slově, z touhy nezůstat nic dlužen. Na mé poznámky z 3. a 5. čísla »Jitra« odpověděl za Slováky kol. I. J. Bič způsobem jistě bystrým a vtipným; hlavně druhý jeho článek, oplývající entuziasmem, svědčil by spíše o mé porážce než o mém vítězství. Tož abych několika slovy kryl ústup.

Nedohodnu se s I. J. Bičem. Stanovisko, z něhož vychází, se příliš různí od hledisek mých, než aby mělo společný bod, na němž bychom se mohli sejít: rozcházejí se v axiomatech. Tak na příklad: Problém autonomie, jenž je, jak se zdá, pro I. J. Biče otázkou základní, pokládá Bič za cit, tryskající živelně a spontánně ze srdce slovenského lidu, tak jako víra nebo láska; je mu tedy v první řadě otázkou národní. Já v ní vidím spíše účinný agitační trik sekretariátů oposičních politických stran — tedy otázku v první řadě politickou. V nás Čechů vidí I. J. Bič, jak se zdá, národ, s nímž mají Slovinci vůli osudu žiti pod jednou střechou a k němuž se tedy musí chovati s určitou shovívavou benevolencí, jehož dějinám, lásce k svobodě, snad i svérázu (je-li jaký) je možno podívat se jako se podíváme třeba národu řeckému nebo irskému — já jsem naproti tomu jeden z těch »několika« pomätených hlav«, jež vidí ve Slovincích bratry rodem a krví, jimž jen nepřízní osudu nebylo dopřáno státi po boku českých bratrů v jejich snahách, práci a bojích a kteří odlukou jazykovou (pro mne nešťastnou) byli zbaveni přímého vlivu české kultury a tak odcizování Čechům víc a víc. Tož jsme si opět ve vlasech.

O té autonomii by bylo lze psáti široce a dlouze; vzdávám se toho z důvodu, jež jsem nahoře naznačil — pokládám tu otázku v první řadě za věc politickou.

Poměry sociální a hospodářské (v tom zejména značná nezaměstnanost mladé inteligence, jež, jak se mi zdá, působí též dosti silně na vývoj slovenského autonomismu) doléhají na Slovensko jistě velmi citlivě — ale tentýž stav je i u nás — a pro svůj převážně sociální charakter přesahují rámeček této úvahy.

Jen o jedné věci bych se ještě rád zmínil. Nerozumím, bohužel, slovu »hockde« v článku I. J. Biče. Ale nemýlím-li se a je-li možno toto slovo přeložit ve větě »A keby sme azda mali (živoriť), vteda nám je predsa hockde« francouzským égal, znějí mi pak tato slova poněkud divně v ústech nacionalisty. De gustibus non est disputandum. Ale přiznám se, že kdybych měl živořit a strádat, daleko nejlépe by se mi to živořilo, strádalo a třeba i umíralo v mém státě, státě československém. Necht' mi to I. J. Bič věří.

To je, tuším, vše, co jsem o Slovensku měl říci.

Ladislav Jehlička.

Bič contra Jehlička.

Zajímavé polemiky Bič kontra Jehlička nás uvedly na myšlenku, která by, třeba jen nepatrně, přispěla k národnímu soužití Slovinců a Čechů studujících.

Řekne jistě někdo: »Utopie« — a bude mít pravdu. Za nynějších okolností, kdy se ani neznáme, je směšné mluvit o sblížení nebo dokonce sjednocení obou větví. — Ale když nemáme možnost stýkati se osobně, chtěli bychom si s vámi, studentky i studenti ze Slovenska, aspoň korespondovati. Seznali bychom navzájem své zájmy, prostředí, ve kterém žijeme — a vůbec, měli bychom si toho tolik pověděti. Vždyť bude letos sjezd v Praze a Bratislavě! Což kdyby si každý umínil, že získá pro zájezd do Čech jednoho slovenského studujícího a pak mu zase návštěvu oplátí?

Prozatím je to předsevzetím katol. studentů jen v našem městě. Záleží teď na vás, bratři Slovinci, jestli naši nabídku přijmete.

Kdo by si s námi chtěl dopisovati, ať pošle adresu redakci »Jitra«, my si ji vyzdvihneme. O. R.

Kol. Bátkovi.

Zistujem, že Tvoja odpoveď, nadpísaná: »Kol. Bergrovi« v 6. č. »Jitra« na môj článok v 5. č. »Jitra«, nadpísaná: »Proti mravne závadným filmom« sa pojmove shodujú. Neshodujú sa však obsahom svojho určenia. Pojmove sa shodujú v tom, že obaja v nich hovoríme o filme, obsahom sa však paralelne rozchádzajú. Ja píšem od prvej až do poslednej vety o poslaní filmu po stránke spoločenskej a mravnej výchovy filmu povojnového človeka. Volám teda po mravných hodnotách obsahu. Ty však, ako je badať, voláš hlavne po hodnotách vonkajšej formy. To znamená, že Tebe dľa toho u filmu sú nie prednými obsah a tendencia, ale t. zv. bezvadné exteriery čiže snímková stavba filmu, v ktorých sú zahrnuté aj herecké výkony. Toto je Tvoje stanovisko ako sa máme dívať na film, ako umenie. Samozrejme, že ja tiež chápem film ako umenie, veď ako ináč by som ho mohol aj chápať. Ostatne je to viditeľné a čitateľné priamo z niektorých viet môjho článku. O tom sa rozširovať neidem ani nemusím.

Jednemu veriacemu katolíkovi však, ktorý píše o filme všeobecne, alebo sa ním zaoberá od prípadu k prípadu v jednotlivých recenziách filmových, film, ktorý sa môže pochváliť prvotriednymi exteriery, v obsahu ktorého sa však hromadí mravný delikt za mravným deliktom, ďalej, ktorého tendencia je mnohoroza protikatolícka, postačiť nemože. Ten za výrobu takových filmov, dľa môjho skromného názoru bojovať nebude. Nie, on za umelecky vytvorené hanebnosti (nechcem užiť výrazu ostrejšieho) horovať nesmie. On nemôže a nesmie sa uspokojiť s niečím, čo ukojí len na vonok smysly človeka. Tým by sa stal povrchným. On musí ísť do hĺbky na základ filmu.

Čo je vlastne tým základom filmu? Z čoho ten film vznikol než ho režisér za pomoci technických spolupracovníkov urobil tým čím je? Keby si poznal techniku výroby filmu bližšie, ako ju nepoznáš, čo zistujem z trochu ironicky zbarvených Tvojich slov: »až snad na niekoľko posledných scén... ale za ty ani režisér nemohl.« Lepšie rečeno, pozoroval by si ju vo filmovom ateliere, videl by si, že režisér keď komanduje hercom, drží v ruke knihu. Tá kniha se nazýva filmovým libretom. Režisár pri výbere týchto libret je rozhodujúcim činiteľom a dľa nich sa potom filmy precízne natáčajú. Film nám teda predstavuje len obsah libreta, pretvorený umením režiséra, I. kameramana (technický spolupracovník režiséra, natáčajúci exteriery) a hercov v celkové podanie, ktoré nazývame filmom s príslušným titulom. Libreto je teda tým obsahom a dušou filmu. Z tohoto vidieť, že nie obsah a tendencia sú akcesorickými zjavmi filmu, ako to píšeš Ty, ale práve naopak, umelecky alebo neumelecky vytvorené exteriery.

Je chvályhodné, že voláš po hodnotných filmoch umeleckej úrovne. Som aj ja za ne, len nie v takej forme ako Ty. Ja by som dovolil pripojiť

k Tvojemu názoru toto: áno, nech sú vytvárené hodnotne-umelecké filmy, ale nech sa užíva k ich vytvoreniu libret mravne bezzávadných. Francúzski a italskí režiséri vytvárajú filmy vysokej umeleckej úrovne a preca ich obsah je pour faire. Teda umenie a mravnosť sa vedia vedľa seba veľmi dobre sniešť, len treba k tomu trochu dobrej vôle.

Tým, že my katolíci zahájime huževnatú kampaň proti mravne závadným filmom, podarí sa nám dosiahnúť toho, že my obaja budeme môcť spojiť svoje požiadavky v jeden spoločný program. Nateraz sa však rozchádzame. Ponevác Ty zastávaš stanovisko neutráia a ja zástávam stanovisko katolíka.

Tie dva filmy, ktoré si Ty srezal, majú vždycky svoju dokumentárnu cenu, len Ty svojimi požiadavkami estetickými si z nich strhal ich dokumentárnosť.

Na uzáver svojich slov by som chcel poznamenať ešte toto:

Maj na zreteli to, že pre mravnú výchovu človeka je menším nebezpečením niečo menej umeleckého a pri tom slušného, ako niečo vysoko umelecky hodnotného a pri tom hanebného. Teraz je predbežne všeobecnejším zjavom na poli filmu a kinematografie to hanebné. To je fakt. My teda sa musíme v znamení ideí Kristových pokušať vykoreniť to vačšie a nebezpečnejšie zlo, ktoré tam ani vôbec nepatrí, ponevác ide tu o umenie. Ovšem musíme upustiť pri tom trochu alebo snád aj viac z našich osobných estetických chuťok, aby naša práca bola nakoniec korunovaná hodnotnými filmami a pri tom mravne bezzávadnými. To budiž našim programom pre prítomnosť. Co si určiť pre budúcnosť, to uvidíme. To nám čas

so sebou prinesie. Ja k spolupráci nesúcej sa týmto smerom Ťa čo najsrdečnejšie zverm. Vykonnáme tým obaja síce len nepatrný, ale pri tom užitočný kusok práce pre záujmy katolíizmu.

Arnošt M. Berger.

K dopisu A. C. Nora.

Lituji velice, že se A. C. Nor nevyslovil určitěji, co je v těch referátech o jeho přednáškách uvedeno falešně a nepravdivě. Přispělo by to jistě k větší jasnosti v té věci, než když se věc odbude tím, že se prostě prohlásí ony referáty nebo polemiky za nízké a nečestné.

bs.

K tomu poznamenává redakce, že A. C. Nor si nepovšiml, že studenti v diskusi o jeho díle se snažili býti spravedlivými a že »Jitro« uveřejnilo úsudky nejen nepříznivé jeho dílu, nýbrž i příznivé. Diskusi považujeme však za skončenu.

R.

Dopis předplatitelům »Jitra«!

ÚKSČs. vydáváním »Jitra« koná jednu ze svých nejdůležitějších prací na poli kulturním mezi katolickým studentstvem. Tato práce je mu však neobyčejně ztěžována rok od roku se opakující pasivitou »Jitra«. **Usnadněte mu tuto práci řádným placením předplatného.** Do minulého čísla byly vkládány složenky. Kdo složenku nemá, ať obnos poukáže bíanco složenkou na šekové číslo 206-271.

Arnošt M. Berger
za administraci Jitra.

Všem studentům-katolíkům!

Připravujte se všichni každý svou osobní prací k získání svého odpovědného místa v našem národě a státě. Svou schopnost a pohotovost dokažte dobrou organizací propagace celostátního náboženského sjezdu katolíků. Všichni pohotově nastupte do řad katolické inteligence, jako praví rytíři sv. Václava. Vaším příkazem buď: Pro Boha a pro vlast!

raport

7

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí katolického studentstva čsl. • V Praze v březnu 1935 • č.

P. Marian Schaller O. S. B.

Do Říma!

Mnohdy se vytýká katolíkům, že jsou ultramontáni, t. j. že svým srdcem tíhnou za Alpy, do Říma. Ta výtka chce dokazovat, že katolíci právě z toho důvodu jsou špatní vlastenci.

Co nás táhne do Říma? Itálie? Její obloha, která se honosí modří u nás neznámou? Mořské pláže se svým lázeňským životem? Zbytky antické kultury římské, o níž jsme tolik ve školách slyšeli? Jistě i tyto krásy se budou nalézati mezi naší kořistí, kterou si z Říma odneseme! Avšak za touto kořistí nepodniká náš český katolík, který je namnoze málo majetný, tuto dalekou cestu ze své vlasti.

Je to srdce celého křesťanstva, které se zdá v Římě bít! Je to společný Otec velké rodiny katolické Církve, po jehož hlase každé její dítě touží! Jsou to místa, na nichž stanuli a trpěli naši nejlepší bratři a sestry.

Je to duchovní Řím, jenž je naším cílem a jež nosíme všude ve svém srdci. Tento duchovní Řím neolupuje naši vlast o naši lásku, nýbrž naopak ukazuje zemi, v níž jsme se zrodili, jako místo, které nám Prozřetelnost určila za náš po-

zemský pobyt, odkud se odchází do nadhvězdne vlasti.

Papežský Řím probouzí v srdci každého katolíka živé uvědomení jeho nekonečného cíle, dočasnosti světských běd a zkoušek, hodnot náboženského a dokonalého života, velikosti a dobrotivosti Boží, příslušnosti k nejdokonalejší lidské společnosti. To všecko stojí za to, aby i chudák střídal korunku ke korunce, aby alespoň jednou ve svém slzavém životě okusil útěchy, již mu nikdo jiný na celém širém světě nemůže podat.

V Římě, v blízkosti svatého Otce teprve živě cítíme, že Bůh je s námi až do skonání světa, že skála Petrova se opravdu nedrobí, že Duch svatý obletuje stále srdce toho, jenž řídí lodičku Církve. Tady vycházíme ze své sobeckosti a uvědomujeme si, že všichni jsme děti Adama a Evy. Velebena budiž hodina, v kterou jsme vkročili do Říma, do papežského Říma, do sídla našeho nejvyššího viditelného zástupce Božího!

Z Říma se vracíme šťastnější, pokornější, hrdější na své katolictví, dychtivější po konečném spáření vlastního Zakladatele Církve!

Katolické studentstvo jihočeské připravuje se na sjezd katolíků.

Celostátní sjezd katolíků bude velkým dílem československého katolicismu. Má-li být zajištěn jeho úspěch a zdárný výsledek, musí se setkat se zájmem a pochopením u katolické mládeže a zvláště studentstva. Mládež bude stavět novou budoucnost a nový řád, postavený na základech

Kristovy pravdy. Mladí budou tvořit v budoucnu jednotu celého katolického tábora a oni budou sklízet žně této jednoty, kterou má celostátní sjezd budovat.

Katolické studentstvo pochopilo plně poslání tohoto sjezdu. K jeho propagaci věnuje své nej-

svěžejší síly. Z výborové schůze ÚKSČs. vyšel návrh na propagaci sjezdu mezi nejširší katolickou veřejností, který byl pak přijat i komisí pro účast mládeže a oficiálně i celým Přípravným výborem.

Sociální studentské sdružení mužské i dívčí v Č. Budějovicích spolu s Ústředím katolického studentstva čsl. uspořádají ve dnech 9.—10. března t. r. »Den studentstva a mládeže«, jehož úkolem bude propagovat celostátní sjezd katolíků v městě Jirsíkově a mezi studentstvem českého jihu. Po pracovní konferenci v Hradci Králové bude to druhá manifestace, již se studentstvo chápe činu na úseku přípravy sjezdové. Program je upraven tak, aby přiblížil veřejnosti význam sjezdu a získal je pro účast na něm. V sobotu 9. března zahájen bude propagační den **slavnostní akademii v sále učitelského ústavu u sv. Josefa**. V neděli 10. března: O 8. hod. sloužena bude v kostele sv. Václava mše sv. s promluvou profesora **dra Em. Fenzla**. O 10. hod. zahájena bude ve velkém sále Jirsíkova národního domu **manifestační schůze** s programem: slavnostní

proslov vdp. rektora biskup. semináře **Karla Rebaňá**: »Katolictví a hlavní otázky přítomnosti.« **Dr. Mil. Hořina**: »Co očekává katolická mládež a studentstvo od celostátního sjezdu katolíků.« Předseda ÚKSČs. **JUC. Alexej Jaroš**: »Katolické studentstvo a dnešní doba.« Projevy hostů. Odpoledne o 2. hod. **pracovní konference** v sále studentského semináře. Organizační referát přednese místopředseda ÚKSČs. **JUC. Jan Matějka** a předsedkyně Dívčí sekce **IngC. M. Hartlová**. **Vdp. Reban** bude přednášet o Katolické akci. Pořádaný propagační den bude uspořádán nejen pro studentstvo, nýbrž i pro všechny složky organizace katolické mládeže, jejíž zástupci přednesou svůj projev. K hojně účasti zváni jsou zvláště studenti z jihočeských měst, SSS Domažlice, studenti z Klatov, Sušice, Strakonice, Třeboně, Jindř. Hradce a zástupci studentských spolků z celých Čech a Moravy. Zvláště srdečně jsou zváni kolegové z jihočeských měst, kde není dosud naší organizace. Prosíme vldp. profesory, aby na tuto akci katolických studentů českobudějovických upozornili žáky svých ústavů.

Zprávy z ÚKSČs a jeho organizaci.

Všem funkcionářům !

Podmínkou růstu a zdárné práce každé organizace je solidnost a pílnost povinností. Také prosperita našeho studentského hnutí stojí na těchto základech. Sledujete-li však činnost některých našich organizací a zvláště jejich poměr k našemu Ústředí, nemůžeme říci, že by v řadách pracovníků katolického studentstva bylo mnoho této solidnosti a vědomí odpovědnosti. Naši funkcionáři pracují sice dobrovolně, ale přece jen musejí chápat, že tato dobrovolná práce musí se řídit zákony povinnosti. Zdá se stále, že chybí nám idealism a nadšení k práci a její pochopení. Již tolikrát jsme žádali, aby nám byly řádně zaslány **nacionalia**. Je to nutné proto, abychom měli řádnou evidenci řad svého členstva a abychom se mohli před veřejností vykázáti větším počtem organizovaného studentstva. Přes mnohé naše vyzvání a naše výtky některých funkcionářů nezaslali nám dosud vůbec těchto **nacionalií**, ač vstupujeme již do druhého pololetí práce. Několikrát urgovali jsme v oběžnících zaslání **jednatelských zpráv** a přece se vyskytla v Čechách dvě Sdružení, která nesplnila této základní povinnosti. Tolikrát byla tato povinnost zdůrazňována, rok co rok volají tajemníci Ústředí k funkcionářům jednotlivých spolků a připomínají jim ji a přece nutno to opakovati ještě jednou. Prosíme proto, aby ta Sdružení, která opomněla jednatelskou zprávu zaslati,

aby ji zaslala co nejdříve. Řeknete snad, že nacionalie a jednatelské zprávy jsou jenom formality, a není to účel naší činnosti. Snad máte pravdu. Ale rozhodně nesplnění této povinnosti je měřítkem nesolidnosti a neuvědomení, jež v hnutí vládne. Letošního roku též pozorujeme, jak naše kdysi dobře rozvinutá tisková agenda letos je velice chabá. **Nemáme dostatek zpráv pro naše studentské hlídky a pro organizační přílohu Raport**. Také v krajinských listech hynou naše studentské hlídky, neboť Sdružení je velice zanedbávají. **Zadáme všechny funkcionáře, tiskové referenty, aby každý týden zasílali Ústředí krátké zprávy o schůzích a referátech a jiných podnikcích, které Sdružení bude pořádat. Současně nenechejte též zahynout naše studentské hlídky v našich krajinských listech.** Každý měsíc zašlete redakci »Raportu« stručnou zprávu o měsíční činnosti své organizace. Veřejnost musí být informována o naší práci, musí být udržován její zájem o studentské hnutí. Uvažte, že se blíží doba, kdy budeme skládat ze své práce účty před očima veřejnosti nejen našeho státu, nýbrž i před forem celé kulturní ciziny při kongresu Pax Romany.

Zaslané jednatelské zprávy mluví mnohdy o menší činnosti spolku katolického studentstva. Co je příčinou? Odpovězte si sami! Bývá to rozhodně ve většině případů liknavost výboru a liknavost členstva. V mnohých Sdruženích ne-

mají ani členských schůzí. A přece jimi spolek žije. Někde snad nemají řečníků. Ale přesto ani tato výmluva neplatí, neboť naše Ústředí ve svém oběžníku upozornilo, že je ochotno do Sdružení, které nemůže se vzchopiti k větší práci, vyslati občas své referenty. Prosíme, použijte tohoto dobrodiní! Nenechte však spolek umírat nepochopením a nedbalostí.

Nezapomeňte při svých schůzích na celostátní sjezd katolíků! Slíbili jsme, že jej budeme propagovat. Doma o velikonočních prázdninách naskytá se vám příležitost. Nabídněte svoji spolupráci místním přípravným výborům, informujte spolky mládeže o významu sjezdu. Během měsíce března, dubna a května budou uspořádány ve všech okresních městech propagační dny. Nezapomeňte se jich zúčastniti v co nejhojnějším počtu a vždycky nabídněte svoji spolupráci. V minulém oběžníku jsme žádali o oznámení duchovních rádčů. Bohužel, některé naše složky dosud tak neučinily.

Apelujeme proto na všechny funkcionáře, aby nám obratem sdělili, kterého kněze máme navrhnouti jako duchovního rádce pro SSS. **Připravujte pracovní konference, krajské sjezdy, konejte členské schůze, informujte Ústředí o své práci.** Blíží se doba, kdy na valné hromadě budeme podávat účty z celoroční práce. Starejte se ze všech sil o to, aby to byla likvidace radostná. Nezapomeňte, že povinností všech sdružení je co nejčilejší styk s vrcholnou organizací. ÚKSČs. je tu pro studentstvo a pro jeho práci. Na to nesmí žádný funkcionář zapomenout.

Kolman, tajemník.

SOUTĚŽ. Presidiální schůze ÚKSČs. rozhodla o soutěži, vybrané v 2. čísle »Jitra« letošního ročníku. Prozatím vyhověli podmínkám a odměnění budou podle rozhodnutí schůze ze dne 19. února t. r. Karel Skočdopole, stud., Polná č. 340, Stanislav Mareš, stud., Litomyšl, Josef Dworok, stud., Mor. Ostrava. Ti, kteří se zúčastnili soutěže, ale nesplnili všechny podmínky, mohou býti ještě odměnění, jestliže splní tyto podmínky do 5. března. Všem, kterých se to týká, bylo dopsáno. Dále budou odměnění ti, kteří sice nesplnili všechny podmínky, ale za to získali větší počet odběratel (nejméně 100). Jsou to: Jiří Hruša, studující, Praha II., SSSd Olomouc-Řepčín, Frant. Heger, stud. arcib. gymn., Kroměříž. Definitivní likvidace soutěže uveřejněna bude v příštím čísle Raportu.

EDICE »JITRA«. Upozorňujeme naše studentstvo, které sleduje literární práci redaktora »Jitra« prof. Pecky, že naše Ústředí převzalo do komise a kolportuje jeho knihu »Člověk v životě a v práci«. Cena knihy Kč 5.40 i s portem. — Dále doporučujeme našim Sdružením, aby na svých schůzích učinili předmětem jednání a debaty encykliku »Quadragesimo anno«. Je nutno, aby katolické studentstvo znalo tento podklad sociálních zásad katolické církve. ÚKSČs.

má dosud na skladě tyto encykliky a zašle je na požádání za Kč 3.50.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ. Na schůzi dne 13. ledna t. r. přednášel dr. Alfréd Fuchs na téma: »Církevně-politická situace v životě mezinárodním.« Přednášející probrav ve svém referátu všechny aktuality církevně-politické, zmínil se zvláště o francouzské rozluce církve od státu a o dalším vývoji poměrů Francie a církve katolické. Zvláštní pozornost věnoval československému »Modu vivendi«, poměru Vatikánu k Rusku a připojení Sárska k Německu. Informoval členstvo také o náboženských poměrech v Mexiku. Po přednášce byla konána členská schůze, při které bylo přijato 60 nových členů ČLA. K nově přijatým promluvil duchovní rádce P. dr. Urban. Členové Ligy zúčastnili se hromadně večeru na paměť zemřelého Petra kardinála Gaspari, pořádaného Svatováclavskou Ligou 18. února v sále Městské knihovny. Ve čtvrtek 28. února bude uspořádána přednáška redaktora F. V. Habětínka na téma: »O dojmech ze zájezdu do SSSR.« Liga zve všechny příznivce, aby přišli poslechnout přednášku redaktora, který se zúčastnil zájezdu československých novinářů do SSSR, ovládá i ruský jazyk a měl tak možnost o všem sám se dobře informovat. Na měsíc březen připravuje se cyklus tří přednášek »Nacionalismus a dnešek«, a přednáška univ. prof. dra Weingarta.

SSSM PRAHA. Členská schůze byla konána ve středu dne 13. února. Na programu byla přednáška o Římu, doprovázená světelnými obrazy. Bylo jednáno o oživení činnosti Sdružení. Největší bolestí SSS Praha je, že postrádá dosud duchovního vedení. Členské schůze dne 20. února zúčastnil se zástupce Ústředí, který dal některé rady, jak pracovat ve Sdružení. Předseda Sdružení kol. Dufek měl přednášku o své cestě do Francie. Sdružení uspořádá ping-pongový turnaj o ceny. ÚKSČs. upozorňuje na toto Sdružení zvláště pp. profesory v Praze a prosí je, aby doporučili tento spolek katol. studentům svého ústavu.

SDRUŽENIE SLOVENSKÝCH KATOL. AKADEMICKÝCH. Činnost spolková v minulém správním roce rozděluje se jednak na vnitřní a vnější. Činnost vnitřní vyčerpala se 10 výborovými schůzemi a 3 členskými. Výborové schůze projednávaly otázku vánoční akce, velikonočních přednášek na venkově atd. Na členských schůzích přednášeli: Dr. Bryška: »Dojmy ze studií v Anglii«, »Hospodářská krize a naše politika«. Dr. Bugár: »Vnitropolitické a zahraniční poměry současné doby.« Sdružení bylo zastoupeno v Ústředí svým předsedou kolegou JUC. J. Novákem a v jeho zastoupení kolegou Geraldinim. Před vánoci byla uspořádána vánoční akce ve prospěch sociálně slabých členů spolku. Její výnos byl určen dlouhodobým bezúročným půjčkám nemajetných členů na taxy zkoušek a občasnou podporu vě studiích. Členové spolku pracovali též mezi katolickou veřejností na slovenském venkově, kde přednášeli o encyklikách »Quadragesimo anno« a »Rerum novarum«. Sdružení je organizačním pojítkem katolického studentstva českého s katolickým studentstvem na Slovensku.

SSSM BRNO. V posledních nedělích měl P. dr. Strnad dvě zdařilé duchovní promluvy, které jistě

povzbudí i organizační činnost členstva. Na 9. března připravuje se přednáška při příležitosti prvního výročí svatořečení Dona Bosca. Promluví P. dr. Trochta a bude promítána řada obrazů z činnosti salesiánů u nás a v cizině. Sdružení připravuje divadelní hru »Písmákova dcera«.

● **SSSM ČES. BUDĚJOVICE.** Nový občanský rok zahájili jsme 12. ledna cyklem přednášek profesora dra Fenzla na téma: »Etika a náboženství.« Přeplněná klubovna svědčila o velkém zájmu a oblibě přednášejícího. Za účelem krajinského sjezdu v Čes. Budějovicích svolána přípravná výborová schůze společná s místním SSSd. 26. ledna pokračoval prof. dr. Roubal v cyklu přednášek »Vývojový problém« za hojné účasti členstva. Počátkem ledna t. r. rozloučili jsme se s naším dlouholetým duchovním rádcem vdp. prof. Smitkou, který onemocněl a vzdal se funkce, kterou dlouhá léta svědomitě vykonával. Sdružení je mu vděčno za obětavou práci a vzdává mu srdečně »Zaplať Pán Bůh!« Novým duchovním rádcem Sdružení stal se vdp. dr. Šídlo, prefekt studentského semináře, který je znám v Čes. Budějovicích jako kněz a pracovník, který dobře rozumí zájmům a práci katolického studentstva. SSS spolu s Ústředím přeje důstojnému panu šídlovi ve funkci duchovního rádce mnoho Božího požehnání.

● Šeb.

● **ASS JIHLAVA.** Zahájilo svou činnost přednáškou profesora dra Frieda na téma: »SSSR«, konanou dne 14. t. m. Přednáška, ač se konala pouze pro zvané, přilákala mnoho našich příznivců, takže sál kláštera u Minoritů byl téměř přeplněn. První část přednášky jednala o cestě a zážitcích referenta v sovětském Rusku, v druhé části osvětlil referent svůj referát promítáním různých fotografií ze života lidu sovětského státu. Touto přednáškou představilo se Akademické s.o.c. sdružení dobře jihlavské veřejnosti. Policar.

● **SSS HRADEC KRALOVÉ.** Činnost tohoto sdružení byla v posledním pololetí velice intenzivní. Byly vykonány celkem 4 členské schůze, 6 výbových. Sehráno bylo 1 divadlo a uspořádány dvě akademie a mikulášská zábava. Vedle těchto podniků kladen byl veliký důraz na vnitřní vzdělání členstva, což se dělo v jednotlivých kroužcích. Je tu kroužek apologetický, vedený duchovním rádcem Msrgr. Černým, eucharistický, jenž čítá 15 členů a laskavostí dra Kalhousa založen byl kroužek žurnalistický a nyní uspořádány jsou jazykové kursy polštiny a italštiny. Velikou činnost vyvinul odbor misijní. Po resignaci některých funkcionářů spolku byli kooptováni noví členové výboru. Sdružení uspořádá šachový turnaj o ceny. jm.

● **SSS CHRUDIM.** Na schůzi literárního kroužku měl přednášku profesor Vrla o básníku a spisovatelé Jar. Durychovi. Naznačil jeho literární vývoj a upozornil zvláště na vrcholné práce. Jar. Durych je mezi členkami velice oblíben a sdružení má mnoho jeho děl ve své knihovně. Pan profesor zmínil se též o současných katol. básnících a spisovatelích. Tisková referentka.

● **ASS LITOVEL.** Toto sdružení, ač bylo nedávno ustaveno, hlásí se čile k organizačnímu životu. Sdružuje již na 40 katol. akademiků, kteří všichni

jsou ochotni pracovat. O velikonočních prázdninách bude v Litovli uspořádána zemská pracovní konference katolického studentstva v zemi Moravskoslezské. V rámci této konference uspořádá sdružení výstavu katolické knihy, na níž promluví známý katol. spisovatel a rodák z Litovle, Jan Čep. Referát svěřen bude též redaktorovi dru Doležalovi. Na pracovní konferenci promluví profesor Dominik Pecka, redaktor »Jitra«, P. Daňha, duchovní rádce Ústředí a jiní. Vedle exkursí a rekolekcí, které budou o velikonočních konány, vyvrcholí činnost sdružení přednáškou spisovatele dra Jar. Durycha.

● **SSSM PLZEŇ.** Dne 25. ledna pořádali jsme veřejnou přednášku našeho duchovního rádce dp. A. Havelky. 26. ledna referoval kolega Tupa o významu SSS a povinnostech katolického studentstva. Člen Ústředí, kolega Hugo Tetzeli, podal informace o celostátním sjezdu katolíků a kongresu Pax Romany. Připravuje se veřejná přednáška profesora a člena měst. rady Josefa Limpoucha v rámci propagace V. poutního zájezdu katol. studentstva do Říma. Dne 15. března bude konána manifestace spolu se spolkem »Radbuzou« s přednáškou J. Exc. dra Grisogona, zplnomoc. ministra království Jugoslaviie.

● **SSS SVATÝ JAN POD SKALOU.** Dne 20. ledna konána byla valná hromada, na níž zvolen byl nový výbor, v jehož čele stojí předseda kolega Klauček, místopředseda kol. Herman, jednatel kol. Mařáček a pokladník Bučinský. 10. února uspořádán byl v Berouně koncert na počest J. B. Foerstra. Za řízení škol. bratra prof. Ruta předvedeny byly velice pěkné skladby vzácného mistra. Koncertu škodilo jedině to, že byl uspořádán v době, kdy Beroun je přesycen katol. podniky a proto účast na všech trpí. Přes tyto okolnosti měl však veliký úspěch.

● **MISIJNÍ STUDENTSKÉ SDRUŽENÍ V BUBENČI.** Toto sdružení provádí velice účelnou práci, snaží se totiž v mezích své možnosti podpořit činnost misionářů. Za tím účelem sbírá upotřebené známky, jak české, tak cizí, prodává je a za stržené peníze podporuje misionářskou činnost. Jejich práce zasluhuje porozumění a podporu. Prosíme proto naše sdružení, aby upotřebené známky zasílala na adresu: Misijní studentské sdružení, Praha - Bubeneč, Wintrova č. 4. Arcibiskupské gymnasium. Dne 19. února navštívil tento spolek tajemník Ústředí katolického studentstva, který dal se informovat o činnosti jeho a projednal možnost vstupu této čilé organizační složky do Ústředí. Výborová schůze, konaná dne 17. února, rozhodla, aby misijní sdružení stalo se členem ÚKSČs. ÚKSČs vítá s radostí tohoto nového bojovníka a pomocníka v organizační práci katolického studentstva. Sdružení toto bude skutečně silným pomocníkem, poněvadž bude organisovat na 200 studentů. Doufáme, že sdružení v Bubenči bude častěji informovat naše studentstvo v »Raportu« o své práci, zvláště o práci misijní. Bude nutno, aby naše sdružení po příkladu misijního studentského sdružení v Bubenči věnovali více pozornosti zapomenutému úseku práce — misím.

? HÁDANKY ?

Příspěvky řešení a p. přijímá Vojt. Maňoušek, redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava.

III. TURNAJ.

(Pokračování.)

11. Záhadný nápis. — B. Štefkové —?—

ROGOD ROGU GAHRO
Bub Lissi votato Čune.
SEMOCRIS.

12. Záměnka. — Františce: Franta S.

Ptáka toho jistě znáš,
pestré peří nosí;
změň mu ale dvě peříčka,
v »Jitře« se honosí.

(P. r.: Asi tím, že má na starosti »dav« liknavých hádankářů, neznaných rubriku!)

13. Rebus literární. — J. Hála, Kroměříž.

(v)
5 × R — R Č

14. Souzvučka. — T. Blecha, Marefy.

Je to slabých lidí — — — —
za nímž snad už musí jíti:
stačí jim zavadit — — — —
nitro jeho chtějí míti!

15. Rebus. — Olom. hád. J. Němec.

CC R 100 CC

16. Sloučenka (pohád.) — III. roč. učit. ústavu. M. Galušková, Olomouc.

Ruský kněz s notou pláče!

17. Přesmyčka literární. — F. Voith, Ivaň.

VLASTNÍ IDEA

18. Ráček. — F. Slukovi Cid, Tišnov.

1 2 3 4 výkon sportovní máme,
4 3 2 1 topivo je zas známé.

Listárna hádanek. Srdečný dík všem, kdož pomáhají rubriku udržet. Je vás několik desítek, to však nestačí k získání druhé strany pro hádanky; jsou zde silné náznaky, že můžeme ztratit i to, co máme. Z technických důvodů nedostalo se více místa pro rubriku (č. 4—6), proto se stala nedopatření. Opravte si chyby: Do II. turnaje patří i hádanky v č. 5. V č. 6 hádanky 2—5 zařaděny omylem; do řešení se počítají. — Vítám nové řešitele a přispěvatele: Chalupu, Blechu, Škopkovou, Hejduka, Stuchlíkovou, Tichého, Švejka, Čajku. Doufám, že jde o vytrvalce, kteří se po jednom zabrání třikrát nezastaví. — Za odměnu z č. 10 min. roč. a I. turnaje zasílá se všem, kdož spisek nemají, »Sborník Vtip se!« za nepatrnou náhradu poštovního. — Řešení z II. turnaje (případně dodatek) zašlete pak najednou s řešením soutěže a III. turnaje. Šetřte porta. Datum přesné příště oznámím. Kupony přiložte bezpodmínečně všichni řešitelé. Hádankáři z jednotlivých ústavů zašlete řešení i příspěvky hromadně (příkladně Kroměříž a p.). Těším se na vaše práce a přeji v luštění mnoho zdarů.

SOUTEŽ O 10 CEN

1.—3. věcné odměny, 4.—10. knihy. Bude-li větší účast, udělí se více cen. Blíží příště.

	A	B	C	D	E	F	G
1				■			
2			■	●	■		
3		■		●		■	
4	■	●	●	●	●	●	■
5		■		●		■	
6			■	●	■		
7				■			

1. Křížovka am.

Všem
hádkářům
redaktor.

Vodorovně: 1. Dávné zkazky, lyžařský podnik. 2. Předložka, řecké písmeno. 3. Záb. podnik (zp.). 4. Časopis. 5. Prvotní pero. 6. Spojka, předložka. 7. Vodní stavba, stát.

Svisle: A. Les, hádanka. B. Lat. předložka, spojka. C. Záb. podnik (zp.). D. Měsíčník. E. Část přibytku (zp.). F. Člen národa, dopisní zkratka. G. Severské zvíře, starověk.

2. Záhadný nápis. — J. Stehlík, Brno.

URDI „I VĚDĚT SŮL“.

3. Čtvercovka číselná. — Sextě v Liběovicích B. Toman, Praha.

1	2	1	3
2	1	3	1
1	3	4	5
3	1	5	6

biblická osoba
šachová figurka
římský bůžek
jedna z planet

„Stud“ není na místě u hádkářské (-ky). V. R.

4. Výpustka. — K. M., Praha.

S »e« jablko, bez »e« důchod.

5. Královská procházka. — Srovnalíkovi »Stuck«.

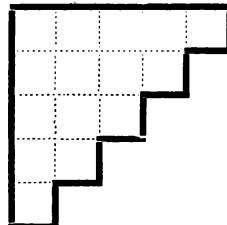
r	e	l	z
č	n	h	p
a			ě
v	k	l	s

**Upozorní na naše
hádkářské turnaje
a soutěž o ceny!**

6. Vsuvka. — »Šerif«, Jaroměřice n. R.

Co svět krutý rve se, bije,
špatně jedná,
mladý páter v cele zavřen,
v ČESKÉ ŘECE PĚTSETJEDNA.

7. Roháček. — K. Hrabal, Hustopeče.

palác
korálový ostrov
lih. tekutina
franc. člen (zp.)
souhláska

8. Ráčková sloučenka. — Novým hádkářům A. Krajčík, Praha.

V »ráčku« otrok, čidlo »správné«, ve sloh známý vyzní ladně.

Řešení soutěže s kupony zašlete do lhůty, která bude uveřejněna v č. 8. Zároveň přiložte řešení II. a III. turnaje. Spíše neposílejte, připravte jen k odeslání.

Ústředí katolického studentstva československého

vykoná ve dnech 13.-24. dubna 1935

V. POUTNÍ ZÁJEZD DO ŘÍMA

u příležitosti tisícího padesátého výročí úmrtí svatého Metoděje.

PROGRAM:

1. den: 13. dubna (sobota). Odjezd z Prahy, Masarykovo nádraží 23.12 hod.
2. den: 14. dubna (neděle). Kolín 0.07 h., Pardubice 0.42 h., Choceň 1.10 h., Česká Třebová 1.47 h., Brno 3.22 h., Břeclav 5.00 h., Vídeň příjezd Ostbhf. 6.30. Mše sv. na nádraží. Odjezd Südbhf. 7.50 h. Benátky příjezd 21.55 h., ubytování, večere.
3. den: 15. dubna (pondělí). Mše svatá. Snídaně. Odvoz na náměstí sv. Marka. Prohlídka města pěšky. Odjezd k obědu. Odpoledne volno. Odjezd 19.40 h., Padova příjezd 20.20 h., ubytování, večere.
4. den: 16. dubna (úterý). Odvoz do basiliky sv. Antonína, mše sv., odvoz zpět, snídaně, odjezd 9.50 h. Oběd po cestě. — Florencie příjezd 12.55 h. Prohlídka města, večere v balíčkách. Odjezd 18.25 h. Řím příjezd 24.00 h., ubytování. — Účastníci zájezdu do Neapole pokračují v jízdě po 24. hodině.
5. až 9. den (17. až 21. dubna — Svatý týden). Pobyť v Římě podle zvláštního programu. — O Božím Hodu velik. (21. dubna): Řím odjezd 23.45 h.
10. den: 22. dubna (velikonoční pondělí). Písa příjezd 5.16 h. Mše svatá. Snídaně. Tramvaje do města a zpět. Prohlídka města. Odjezd 11.00 h., oběd v balíčkách. — Janov příjezd 14.48 h. Tramvaje na Campo Santo a zpět, večere. Odjezd 19.47 hod. Milán příjezd 22.22 h., ubytování.
11. den: 23. dubna (úterý). Mše svatá. Prohlídka města autokarem. Odpoledne možný zájezd do Certosa di Pavia. Milán odjezd 20.00 h.
12. den: 24. dubna (středa). Innsbruck příjezd 4.25 h. Zde se oddělí skupina brněnská a bratislavská. Přes Mnichov do Prahy. Praha, Wilsonovo nádraží 15.54 h. — Skupina brněnská a bratislavská: Innsbruck odjezd 5.20 h. přes Salzburg a Linec. Vídeň příjezd Westbhf. 15.20 h. Skupina brněnská převoz na Nordbhf., odjezd 18.00 h. Břeclav 20.00 h., Brno 22.10 h. Skupina bratislavská převoz na Ostbhf., odjezd 18.41 h., Bratislava příjezd 20.44 h. — Změnu programu si vyhrazuje pořadatelstvo.

Účastníci z Podkarpatské Rusi se shromáždí v sobotu dne 13. dubna 1935 na nádraží v Bratislavě v čekárně II. třídy o 16. hod. odpoledne. Zde je bude očekávat úředník techn. vedení, odjezd z Bratislavy 16.38 h., příj. do Vídně Ostbhf. 18.05 h., ubytování.

Ceny: a) Pro studující: Z Prahy, Brna a Bratislavy III. tř. 1.395 Kč. — b) Pro nestudující: Z Prahy, Brna a Bratislavy III. tř. 1.598 Kč, II. tř. 1.995 Kč. — V ceně, v níž jest započten režijní příspěvek, jest zahrnuto: ubytování, stravování s nápoji, zpropitné a veškeré dopravní prostředky (draha a autokary), jichž bude použito.

Stravování a ubytování v dobrých občanských hotelích nebo pensíoních a jest pro obě třídy stejné. V ceně II. třídy jest započtena pouze jízda II. třídy. Stravování se počíná druhým dnem v neděli dne 14. dubna 1935 večerí a končí se obědem dne 24. dubna 1935. — Zájezd do Neapole a Pompejí jest určen na středu 17. dubna 1935. — Zájezd do slavného kláštera Certosa di Pavia bude vypraven z Milána dne 23. dubna 1935 odpoledne za příplatek 35 Kč za osobu včetně vstupného.

Volné listky. Účastníci, kteří mají nárok na volnou jízdenku na československých i cizích drahách, necht' si o ni zažádají ihned u železničních úřadů. — **Legitimace** státních zaměstnanců, požívající slevy 33%, nemají platnost.

Žádáme důtklivě, aby si každý opatřil pas brzy a nenechával věc na poslední chvíli! Pas musí mít každý svůj vlastní!

Přihlášky přijímá a programy zasilá Poutní odbor. Přihláška se děje přihlašovací listem, který se řádně a čitelně vyplní ve všech bodech a přiloženou složenkou se poukáže příslušná částka buď celá, nebo záloha 500 Kč, zbytek se zaplatí do 31. března 1935. Poutní odbor žádá snažně všechny, kteří se odhodlali zúčastniti se zájezdu, aby tak učinili hned, aby pořadatelstvo mohlo všechny přípravy, spojené s výpravou pouti, vykonati k pohodlí účastníků tak, jak si samo vřele přeje. **Přihlaste se hned, nebo nejpozději do 25. března 1935.** — Bylo žádáno za potřebné prázdnno (15., 16. a 24. dubna 1935) pro středoškolské studenty a jejich profesory a pro učitele obecných a měšťanských škol, kteří se zúčastní zájezdu.

Pořadatelstvo pouti:

Poutní odbor ÚKSČs, Praha II., Spálená ulice číslo 15.

**Památce 1050. výročí smrti apoštola
všeho Slovanstva svatého Metoděje**

:

JITRO

časopis katolického studentstva čsl. • čís. 8 • ročník 16

jitro časopis katolického studentstva čsl.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Administrace: Praha II., Spálená ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitelny 206.271. ● Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“. Uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

---

raport organizační příloha „Jitra“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“ (raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

8. čísla: Vot.: Smrt svatého Metoděje. ● Msgre prof. Otto Gaube: Pojd'me za Ním! ● Marie Hartlová: Jana Hornová. ● J. Zid: O trampu Kaifášovi, čili úvod do prázdninového cestování. ● Boh. Zlámal: Tři důkazy lásky. ● Studentské snímky. ● Poznejte Bulharsko! ● K. J.: Komu já to svoje srdce dám?.. ● Texty. Lad. Kolovrat: Pro sjednocení Slovanstva. ● Kultura. ● Básně ● Hádanky ● Raport č. 8. ● (Obraz sv. Cyrila a Metoděje na zvlášť. příloze vytvořil L. Král.)

---

zprávy dopisovatelům:

A. K. Bylo by to humorné, kdyby to nebylo tak zkroucené a lacině didaktické.
V. B. Není to tak špatné, abych Vás zdrtil (o špatná moje pověsti!), ale, ž e l, básní máme nadbytek.

J. N. Škoda, že to přišlo opožděně. Schovám však, může se hoditi někdy později.
—s Verše byly dřív lepší. Próza příliš neutěšná.

J. F. K. Práce obsahuje četné nepřesnosti, jichž nelze napravit pouhým škrtem pera. Ani osobnost, již se týká, nám není zrovna blízká — zatím.

L. Č. Lehkonohý idylism čili cesta do cukrárny.

J. D. Pokazil jste to všelijakými nerudnostmi. Je to pravdivé, ale ne hezké.

Edd. Když olej, tedy Mogul — to znamená: když erotika, tedy bez sentimentality.

J. F. M. Cítím s Vámi upřímně. Próza právě pro svou prožitost by působila až drásavě. Též verše trpí pesimismem. Bude-li později místo, otisknu Rozjímání.

—ira Zdá se, že to uvažování je příliš obecné. Život není krása ani harmonie, nemylte se. Tu z něho musíme utvořit. Říkáte to ovšem též, ale ne dost výrazně a příliš akcentujete tu krásu.

A. L. O těch věcech napsal Freud celou knihu »Traumdeutung« — ale je těžko pochopit, co vlastně chcete říci: kdyby to měla být jen povídka, musilo by to být jinak koncipováno.

A. M. B. Bojím se, že ten protiklad světla a stínu jest už příliš opotřebovaný.

J. K. Popisné náměty, forma bez rytmu.

Ostatní, jichž příspěvky byly přijaty, prosíme za strpení: pro přílišný nával látky není možno vše ihned uveřejniti. Básně pro další čísla již vůbec nemohou býti přijaty, jest tedy bezúčelné je zasílati. Až do 1. čísla příštího ročníku.

V y š l o 1. dubna 1935. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Alexej Jaroš. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze č. 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. — Podávací poštovní úřad P r a h a 25.

PŘÍCHOD SVATÝCH BRATŘÍ DO NAŠÍ VLASTI

(k 1050. výročí smrti sv. Metoděje vytvořil L. Král)

J I T R O

časopis stredoškolských

studentů katolických

Ročník XVI. Číslo 8

V Praze v dubnu 1935

Smrt svatého Metoděje

(Hlava 17. slovanského Života Metodějova.)

Takto odvrátiv všechna obvinění na všech stranách, zavřel ústa mluvčím, běh dokončil, víru zachoval, očekáváje koruny spravedlnosti (2 Tim 4, 7). A protože se tak zalíbil Bohu, byl jím milován. Počal se přibližovat čas, aby přijal pokoj od strasti a odměnu za mnohé námahy.

I otázali se ho řkouce: »Koho znáš, otče a učiteli ctihodný, mezi svými učedníky, aby ti byl nástupcem ve tvém učení?« Ukázal jim tedy jednoho z věrných učedníků svých, jménem Gorazda, rka: »To jest vaší země svobodný muž, vyučený dobře v latinských knihách, pravověrný. To budiž vůle Boží a vaše láska jakož i má!«

Když pak se shromáždil na Květnou neděli všecken lid, vešel do chrámu, jsa sláb, i požehnal císaře a knížete a duchovenstvo i všecken lid a pravil: »Střežte mne, děti, do třetího dne!« Tak se i stalo. Na úsvitě třetího dne pravil toto: »V ruce tvé, Pane, vkládám duši svou« (Luk. 23, 46). A na rukách kněžských zesnul šestého dne měsíce dubna, v třetí indikci, roku 6393 od stvoření světa (= 885).

Uradivše se učedníci jeho, vzdali mu náležité pocty a vykonali církevní obřady latinsky, řecky a slověnsky a položili ho v hlavním (katedrálním) chrámě. I připojil se k otcům svým a patriarchům a prorokům a apoštolům, učitelům, mučedníkům. A nescíslný zástup lidí se sešel a provázeli se svícemi plačice dobrého učitele a pastýře muži i ženy, malí i velcí, bohatí i chudí, svobodní i otroci, vdovy i sirotci, cizinci i domácí, nemocní i zdraví, všichni, neboť byl všechno všem, aby všechny získal (viz. 1 Kor. 9, 7).

Ty pak s výsosti, svatá a ctihodná hlavo, modlitbami svými shléděj na nás, toužící po tobě, zbavuj všeho nebezpečí učedníky své, rozšiřuje učení a zapuzuje bludy, abychom důstojně povolání svého žili zde a stanuli s tebou, tvé stádce, na pravé straně Krista, Boha našeho, a život věčný přijali od něho, neboť jemu jest sláva a čest na věky věkův, amen.

*

Tak líčí smrt svatého Metoděje staroslověnský životopis, jedna z t. zv. moravskopononských legend. Je to vzácná památka, pocházející z konce IX. neb začátku X. stol., jejíž nejstarší opis se nám zachoval teprve z XII. stol. Autorem je některý žák sv. Meto-

děje, asi Kliment, biskup v Makedonii (zemřel r. 916). V sedmnácti kapitolách líčí život sv. Metoděje, který je ovšem ve srovnání s životem sv. Konstantina-Cyrila v druhé moravsko-panonské legendě podán značně stručněji.

Náš úryvek podává poslední hlavu životopisu Metodějova. Shrnuje nejprve krátce životní dílo svatého Metoděje. Svatý Metoděj odvrátil pomlvy nepřátel a zalíbil se Bohu. Přes všechno osočování a pomlvy německých biskupů a svého sufragána Wichinga, biskupa nitranského, stkvěle se obhájil a dokázal svou pravověrnost i před nejvyšší hlavou Církve, papežem Janem VIII. »Zavřel ústa mluvčím« — bohužel, jen za svého života. Dokud žil, nemohli ho nepřátelé odstraniti, ať se snažili jak chtěli, »protože sv. Metoděj měl schopnost a odvalu, svým odpůrcům nejen osobně čeliti, nýbrž i domoci se podpory na rozhodujícím místě a státi se hlavou organizace, které nepodařilo se rozrušiti než teprve po jeho smrti.« (Pastrnek: Dějiny slovanských apoštolů Cyrilla a Methoda, str. 126.) Sotva však zemřel, již pospíchal Wiching do Říma, aby u nového papeže Štěpána V., třetího nástupce Jana VIII., obvinil sv. Metoděje z bludu a z neposlušnosti k sv. Stolicí, ba i z křivé přísahy, zkrátka, aby zničil dílo, které vykonal svatý Metoděj za 22 léta, působiv s počátku se svým bratrem Cyrilem, potom sám.

Wiching se přičinil také, aby byl suspendován Gorazd, ustanovený nástupce Metodějův. Svatý Metoděj chválí Gorazda, že je dobře »vyučen v latinských knihách.« Z toho vidíme, že pokládal z cizích řečí latinu za nejdůležitější pro svého nástupce. Předvídal asi, že Gorazd se bude musiti hájit proti sousedním biskupům německým latinského obřadu, hlavně však asi měl na mysli styky s římským papežem, jehož pokládal za jediného oprávněného rozhodčího v záležitostech samostatné církevní provincie moravské. Snad to bylo i z důvodů liturgických. Doposud totiž je zachována slovanská bohoslužba podle byzantského (Rusové, Srbové, Bulhaři . . .) i římského obřadu (v Dalmacii) a není jisto, jakým obřadem sloužili sv. Cyril a Metoděj. Nejvíce pravděpodobno je, že původně sloužili podle byzantského obřadu, je však možno, že po návratu z Říma sloužil svatý Metoděj podle obřadu římského. Jinak by vyplývalo z listu Jana VIII. z července r. 880, že byl dovolen do jisté míry biritualismus. Papež Jan VIII. poroučí v tomto listě konati liturgii slovansky, ale dovoluje před Svatoplukem a jeho předáky (iudices) sloužiti mši sv. také latinsky. Z toho všeho jasně vysvítá, že svatý Metoděj těsně přičlenil moravskou oblast k Církvi západní.

Nerozřešena je také otázka, kde stál onen »hlavní« (szbornaja cziky) chrám Metodějův. Oprávněně kladou jej učenci do hlavního města říše Svatoplukovy, avšak ani o tom nevíme, kde bylo. Jedni kladli jej do okolí nynějšího Velehradu, na místo nynějšího Uherského Hradiště nebo Starého města, jiní na místo Děvína nebo do Uher, kde prý byl střed staré Panonie. Těmito domněnkami ovšem nijak neutrpí starobylá tradice, podle níž byl sídlem svatého Metoděje Velehrad. »Moravský Velehrad neztratí svého významu pro své duchovní spojení s životodárnou myšlenkou cyrilometodějskou, ať řešení dějinné lokalisace jeho dopadne jakkoliv!« (Apoštolát, 1934, č. 7—8.)

Dopuštěním Božím se stalo, že dílo svatých Cyrila a Metoděje po jejich smrti utrpělo veliké pohromy, zvláště v našich zemích. Ale jistě jen neobyčejným zásluhám a mocným přímluvám obou sv. bratří vděčíme, že dílo jejich nezaniklo, ba jeho význam stále roste, a dá-li Bůh, ukáže se sjednocením všech Slovanů ve víře cyrilometodějské. Vot.

Msgre prof. Otto Gaube:

Pojďme za Ním!

Hle, Kristus trpí a Kristus vítězí! Velký pátek, den všelidského smíření, představuje Krista trpícího. V nadzemském zamyšlení, oddělený od světa a přece hříchy celého světa nesa, nedbající výronů nenávnsti, smutný ohromným smutkem celého světa, oděn purpurovým pláštěm, v trnové koruně, z pod které kanou krůpěje krve, tuhnučí v podobu růžových poupat, — v srdci nezměrný bol, v oku však moře světla, dobroty a lásky, milosrdenství, útěchy, naděje a štěstí, — toť Kristus trpí.

A Kristus vítěz? V den vzkříšení Jej vítá příroda, zdraví Jej vinou zmučená, Jeho krví vykoupená duše, vítá Jej nebe.

Zvítězil lidskou mocí, silou vědy, leskem umění?

Dostojevskij počíná své dílo o Kristu alegorií: mocnosti tohoto světa se koří Vykupiteli a nabízejí se mu za pomocníky k vybudování duchovní říše na zemi.

Z paláce římských imperátorů vyšla majestátní postava s chladně přísnou tváří, skráně ověnceny vavřínem. Předstoupivši před Spasitele světa, pravila: »Spoléhej na pomoc mou a zvítězíš, staneš se osvoboditelem národů. Já, představitelka světské moci, ti věštím, že mou pomocí si lidstvo zcela podmaníš. Lidstvo, toť zástup otroků, ohlížejících se po tom, jenž by spoutal jejich ruce okovy tak mistrně přiléhajícími, že netlačí. Tvoji proroci a andělé pěli, že jsi přinesl na svět pokoj, — chceš-li tedy pokoj, podmaň si lidstvo, nepovoluj svobody, protože svoboda přináší velmi mnoho bojů, žádného však pokoje.« —

Spasitel světa slova nepromluviv viděl, jak »světská moc« umlknuvši odchází, na Kapitol césarů se vrací a ve svém bezcitném, podmaňovacím řemesle tyransky pokračuje. —

Nová postava vyvstala před Kristem — symbol to lidské vědy, filosofie. Ze Serapea, s Akropole přišla, — sídla to lidského přemýšlení, lidského dūmyslu. Slídívý pohled její utkvěl na velebné tváři Vykupitelově a její přísná ústa pronesla pozdrav: »Buď zdráv a vítán! Zvol si mne za pomocníky a jistě nad lidstvem zvítězíš — zvítězíš ne mečem, nýbrž vědou, silou myšlení, volností myšlenky! Toť ta pravá svoboda, jež přivodí všelidský mír!«

Okem plným lítosti a bolného soucitu zřel Kristus na odcházející představitelku volného myšlení, až zmizela.

A již třetí zjev stojí před Pánem tvorstva: růžové líce, spanilost v oku. Musa umění vynořivši se z neznáma oslovila Krista: »Tys králem duší, v mých šlépějích jest vítězství. Uměním vytvoř svět nový, svět nevadnoucí krásy! Hrubou, surovou moc přikryj pestrými barvami, pustou jednotvárnost proměň v sladký souzvuk tónů — a svět bude šťasten, — *in arte veritas!*«

Kristus mlčel a umění zmizelo.

Světská moc, lidská filosofie, lidské umění nedošly uplatnění v díle Vykupitelově, naopak souladně spolu působily při vraždě Bohočlověka, jenž přišel, aby spasil svět.

*

Kristus vítěz! Toť zářným heslem velebného hodu Božího o Velikonocích!

Ten, jenž pohrdnuv vši mocí tohoto světa zvolal: »nemám, kam bych hlavy své sklonil,« — ovládl cele srdce lidská svou láskou, svou milostí, svým mírem, takže veliký světec, Tomáš Akvinský, odvážil se napsati, že Kristus, vládce, jehož království není z tohoto světa, většinu duší získá, tu modlitbou a čistým životem, tu utrpením a sebezapřením, jež čistotu myšlení a konání přivodí: život nebo smrt přivede každého ke Kristu; každý pozná, ať již dobrovolně nebo zpracován strážněmi nebo zápasem smrtelným, že Kristus jest jeho Vykupitelem, jeho spásou a věčným mírem, že k němu tíhne všecko žití, — z něho, pramene to života, vyvěrajíc, v něm, v moři lásky, končíc.

Ten, jenž nedbaje zvučných, klamných hesel hašteřivé filosofie volných myslitelů tohoto světa, slavnostně prohlásil: »Přišel jsem na svět, abych svědectví vydal pravdě, — já jsem Pravda a proto i cesta a život: Kdo za mnou jde, nepozná temnot, nýbrž žije světlem života.« — Svou božskou filosofií ovládl duši lidskou, sám jsa jejím učitelem, vzorem a vůdcem.

Ve spisech známého nevěrce, volného myslitele Reymonda Brückera, jenž po četných, bludných cestách došel k Pravdě, Kristu, a stal se jeho nadšeným apoštolem, čteme asi toto: Před sborem filosofů stojí ubohé lidstvo a žaluje s trpkou výčitkou v slzami zarozeném oku: »Vy chcete býti učiteli životní moudrosti; známe vaši činnost, známe vaše díla. Než naše nitro šírá též trapná záhada stále: Co jest pravda? Žádáme od vás jedině malé dílko o deseti stranách, jež by obsahovalo v naprosté jednoduchosti životní moudrost, každému bez rozdílu přístupnou.« —

A tu filosofové sborem odpověděli: Ach, pravda? Kdybychom tu znali, kdybychom tu měli, nebylo by nám třeba se o ní příti. My životní moudrost teprve hledáme.

»A nejenom to od vás žádáme,« pokračovalo zklamané lidstvo, »vy nám máte býti

také vzorem všech ctností, ideálem životní moudrosti: to co v díle vašem má býti teorií, musí býti v životě vašem praksí. Kdo z vás je nám takovým vzorem? V kom tu zříme obětavou, nezištnou lásku k nám, kdo z vás učení pravdy zachovává, jest ideálem ctnosti a jím zůstává na věky — pravdu a ctnost čině hodnotami věčně živými, skýtajícími životní světlo a teplo, pozemské blaho a věčný mír?« —

Lidstvo čekajíc na odpověď, s úžasem zří, jak filosofové hrdě, mlčky odcházejí, nestarajíc se o jeho bol a smutek. —

A tu přichází zářně světlá postava, oslněná nadzemským mírem, vztahuje zbodané ruce k davu, a co pohled, to nezměrná něha, co slovo, to božská velebnost a moudrost.

»Chceš moudrost životní,« praví, »žízniš po ní, následuj mne, pramen čistého života najdeš!

Toužíš po vzoru dokonalosti, následuj mne, jáť jsem světlo světa, kdo mnou pohrdá, jest otrokem hříchu. Kdo chceš býti mým, zapři sebe sama, vezmi kříž svůj a následuj mne! Jediná pravda, oblaží všechny, — vyřčená slovy: chceš-li získat život věčný, zachovávej přikázání! Jediné umění přetvoří všechny v dítky mého království, toť život podle mnou získané milosti!«

A hle, lidstvo nadšeně zvolalo:

Pojďme za Ním!

*

O athénském filosofu Timonovi se mluvilo a psalo, že nebylo pergamenu ani hliněných tabulek, jichž obsahu by byl neprostudoval. Získal prý si všecku lidskou moudrost a byl prý vždy vesel, takže v jeho okolí nebylo smutku.

A v tom právě tkvěla jeho filosofie, že dovedl mistrně maskovat svůj vnitřní nepokoj a smutek vnější veselostí a jarým humorem.

Píšeť: »Co rok vidím hejna ptáků vynořujících se z mraků od severu k nám se valících a pozorují je se zájmem. Kam spějí, co hledají? Je to světlo, je to teplo věčně mladého slunce, jež kouzlí jarou zeleň na naši smutnou zemi!

A tak i duše lidská touží po světle, a to jest pravda, hledá teplo, a to jest láska. Ale ptáci vědí, kam mají letět pro své dobro, — duše však bloudí po bezcestích, bloudí ve smutku, v nepokoji. Co nám prospějí verše Homérovy, řeči Ciceronovy, díla Horácova, Ovidova, co písně Anakreonta, co tanečnice z ostrovů Archipelagu, co hody Lucullovy, kdyžtě duše zmirá touhou po pravdě, a srdce po lásce a míru! Ó ten vnitřní neklid! Možno jej zapudit? Ne, ničím! Všude znovu klíčí, roste a bují!

Kdyby život netajil v sobě nic více, než to, co víme, a kdybychom ničím více býti nemohli, nad to, čím jsme, — nebylo by v nás nepokoje, neklidu. Ale vědomí, že nejen já jsem chorý, nýbrž že celý svět jest chorý a že se ve mně tesknoutou a bolem chvěje duše lidstva, přivodilo v mé nitro pocit, jako by kdosi sňal se mne ohromné břímě a rozložil je na statisíce a miliony ramen! —

Tak teskní duše pohanská! A duše moderního pohana? Jest táž, teskní týmž žalem!

Tak mnohý si namlouvá, je-li pravda nedostižná a životním cílem — mrtvý klid — že rozkoš jest cílem života jediným. Než jaké to zklamání! S úžasem pozná, že žití není velikou amforou, jež čím vybranějším požitkem naplněna, tím jest i cennější, že naprosto není jedinou starostí člověka, aby tu svou amforu naplnil až do vrchu požitky co nejlepšími!

Tak mnohý si myslí, že vystačí pro celý život, má-li široká ramena, zdravý žaludek a silné svalstvo, že vyššího netřeba. Dříve nebo později dolehne smutek na duši každého moderního pohana, dříve nebo později musí každý hledat cestu k tomu, jenž pronesl velikou věštbu svého vítězství.

»Až povýšen budu od země, všechno potáhnu k sobě.« (Jan 12, 32.)

Připravujte se na celostátní sjezd katolíků!

Marie Hartlová:

Jana Hornová

Byl takový podivný večer. Světla hořela, na břehu i ve Vltavě. Na rohovém domě u mostu planul rudě nápis Minimax. Vlhké dláždění hltalo paprsky signálů na křižovatce. Jana Hornová šla sama po černém asfaltu. Tálo. Na okrajích ledových ker na řece spaly kachny. Vítr už voněl jarem. Po nábřeží chodili lidé, zastavovali se u Mánesa, někteří u knih, jiní u surrealistických obrazů a podivných skulptur a ještě jiní až nad vodou, kterou modrá světelná písmena měnila v jezero kobaltu. Jana šla dál, bez cíle.

Rozběhla se do světa, protože pokoj byl najednou jaksi cizí. Zelené stěny byly příliš úzké pro oblak touhy a příliš široké pro malé srdce. Zdálo se, že pokoj hrozně mlčí a za chvíli zas překypoval hlukem a ticho křičelo na Janu steskem a vzpomínkami. Utekla myšlenkám. Večer byl podivný a byl jen dalším článkem podivných dní, kdy se Janě zdálo, že se všechno na ni řítí. Trpěla časem návaly sentimentality a hluboké melancholie. Dědictví krve a rodného kraje. I tento večer byl jedním z těch, jež byly těžkou zkouškou. Studentka Jana si uvědomovala svou samotu jako křivdu. Šla po nábřeží a byla unavena, velmi unavena. Všemi a nejvíce sama sebou. Potkávala lidi, kterým na tváři kvetl úsměv. Jana si vzpomněla, že na rodných stránkách snad už kdesi kvetou chudobky, že právě jako tyto úsměvy se derou ze tmy k světlu a zpívají o jarní kráse. Jaro. Jana zavzpomínala se na všechna jara, jež protkala její život, na večery, plné hvězd, na víru v zázraky, na touhu, se kterou vítala každý závan jarního větru. Viděla sebe jako malou holčičku s rozevlátými copy, letící s rozejpatou náručí vstříc životu. Romantické sny. Jana vždycky trpěla skutečností. Plavá, drobná holčička velkých modrých očí si zvykala na svět velmi těžce. Tichá, vždycky jako ulekaná, s úzkou, bledou tváří, nosila srdce jako kytičku a hledala, komu ji dát. Žila život na dvakrát, lidé ve snech byli krásnější a bylo možno víc je milovat a uctívat. Přiblížením vždycky zchudli. Janě se zdálo, že vina je na nich. Proč nejsou takoví, jak si je vysnila? Proč i lásku chápou po lidsku, proč ji poskvřňují hmotou a nevěrou? Jana se znovu zamotávala do svého chaosu. Věčné rozpory. Láska je osou mládí a většina problémů se proto točí okolo ní. Kolikrát se Janě zdálo, že je na dosah ruky a přece unikla. Ach, což —

Jana se zastavila u mostu Legií a její oči utkvěly na okamžik na bílých rukavicích strážce dopravy. Bílé rukavice se jako ptáci rozletěly a Jana přešla. Tam už je nábřeží tišší. I voda je černější. Hradčany lze jen tušit v temnu. Po nábřeží kolem Jany proběhl bělavý psík. Kus dopředu a zpět. Upřel na Janu veselé oči a radostně zaštěkal. U jezu spaly kachny a jedna z nich se ze sna ulekaně ozvala. Jana se zastavila u zábradlí, nad černou vodou u Karlových lázní. Uprostřed Prahy si připadala strašně opuštěná a sama. Bylo jí sebe líto. Maminka je daleko. Trpkost zalévala Janu, pocit zbytečnosti a vyřazenosti v ní vstával. Necítila, že dělá sebe středem vesmíru, že se jí zdá, že jen jí všichni ubližují. Podivnou asociací myšlenek si najednou vzpomněla, že snad právě na tomto místě se před nedávnem dokončilo lidské drama. Kdosi skočil se střechy. Janou proběhl mrazivý proud. Čím trpěl ten člověk? Jak to, že tolik lidí umírá sebevraždou, jak to, že nenajdou nikoho, kdo by jim pomohl přes úskalí? Vítr zadýchl silněji, opřel se o Janu a letěl dál. Janě se zdálo, že odnáší cosi těžkého a temného, co na ní leželo už kolik dní jako příkrov. Uvědomila si až s bolestnou jasností — jako když v zimě sníh jiskří

v slunci — že i na ní je část viny za všechny sebevraždy, za všechno utrpení. Pochopila Dostojevského »Všichni jsme vinni« a zachtělo se jí hned teď, tady na nábřeží, pokorně poděkovat Bohu za jiskru, kterou jí poslal.

Zastyděla se za tu Janu, kterou byla před chvílí, za Janu, zahleděnou do sebe, vracející se ke zklamáním a smutkům, zamilovanou do svého smutku a vybásněné bolesti. Co je to proti skutečnému utrpení, proti hrůze, jež dohání lidi k sebevraždě? Jak to bylo všechno marné a zbytečné! Přecitlivělost, sobectví. Janě stoupají do očí slzy. Cítí, že je mladá, zdravá, uvědomuje si znovu krásný dar života. Zdvihá hlavu, usmívá se světlým, krásným úsměvem, plným víry v úkol, který na ni kdesi čeká. Už necítí samoty. Všecko je prosté a lidé nemohou přece za to, že nejsou takoví, jak by ona chtěla. Pochopit je třeba, všechno a všechny. Jana ví, že ji čeká práce, že se bude musit mnoho učit, ne z knih, ale ze života. Uvědomuje si, že ničemu nerozumí, že stojí zas na začátku, ale je v tom radost. Hledat lásku? Proč? Přijde jednou sama a kdyby nepřišla — což je to to nejdůležitější? Dávat je třeba, ne brát.

Dole rytmicky šplouchá voda a do Janiny duše vchází harmonie. Mraky se roztrhaly a v jejich mezerách svítí hvězdy. Je jako v předvečer velkého svátku, vítr uklízí na zemi i na nebi. Letí z jihu. Jana se vrací domů, vzpřímená a úsměvná. Pochopila první písmeno velké abecedy. Tisíce plánů a nadějí se otvírá jako cesty na rozcestích. Chce se jí práce, obětí. Nic není těžkého. Vítr ji hladí a Jana si tichounce říká: »Nechci prožít marně života. Bože, dej, ať jsem tu něco platná!«

Uvědomuje si svůj přerod. Vstává v ní sebevědomí, odvahy. Cítí, že život je krásný, jen je třeba, aby každý nesl do něho radost, lásku a krásu, a ne své sobectví.

Jana umřela, ať žije Jana!

H. E. Lena:

Vzpomínko!

*Jsi jako ševel měkkých vlnek, jenž tichou píseň zpívá,
lká a jása v ztmělých záhybech času,
jsi jako topol, jenž zpět se dívá,
hledá ztracenou lásku, ztracenou krásu
a šumí smutnou píseň zapomnění.*

*Vzpomínko!
Stříbrný zvonečku, znějící duší,
každý slyší tklivé tvé znění,
každý sladkou touhu v tobě tuší!*

*Vzpomínko neplač,
vzpomínko jásej! Ať nad obzorem
vždy rudě slunko svítá a stříbrný tvůj cinkot sborem
zpívá o lásce, o kráse, o všem, co v srdci jásal a hrálo!*

*Vzpomínko, a kde štěstí bylo málo,
dej zapomenout, dej, by nikdy více
zvoneček tvůj stříbrný ocelí zněl!*

J. Zid:

O trampu Kaifášovi, čili úvod do prázdninového cestování

I. Historie černé kávy.

Nevěřte, že by vás po spánku v čerstvém seně rozbolela hlava. Vysmějte se nekonce-sovaným mastičkářům, kteří by vám to zrazovali. Zavrtejte se bez obavy do jedné z těch vonících hromad, a právě do té, která bude nejvíce vonět. A probudíte se tak jako já. Ráno zdá se vám krásnější, slunnější a veselejší.

Prostě se mi odtud nechtělo. Přešel jsem pouze přes louku k lesu, hodil si pod hlavu skromný majetek a docela jednoduše se díval na louky, na nichž narovnané kupy slibovaly rozkošné noci.

Znáte jistě sladkost, která vám leptá tělo, když slunce hřeje, seno voní a ptáci cvrlikají, jak se jim zachce. Usmíváte se všemu a bezděčně točíte zrak za dvěma modrými motýlky. Tancují na úseči oblohy, klouzají po křídle, padají v bezvadných vývrtkách, zkrátka provádějí toho tolik, že si myslím — — —

Bác — — něco prořízne vzduch; — zvláštní ticho, jen motýlci tlukou křidélky do sítě — — —

Jsem velice prudký člověk a v tom okamžiku měl jsem tisíc slov na jazyku, tisíc chvatů hrálo mými svaly, ale ani jsem nezavzdech. Vždyť lituji těch bláznů, kteří s vyplazeným jazykem se honí po loukách, házejí sítku na motýly a kapají jim na hlavu jakousi pramizernou vodičku. Ale upřímně: nepohnul jsem se v první vteřině proto, poněvadž jsem neviděl toho pošetilce a napadla mne bláznivá myšlenka. Snad svírá klacek od sítky něžná ručka lesníkovy dcerušky s očima modrýma, se zlatým nádechem vlasů (kvintáni pokračují, pro jistotu uvedu prameny: Pohádka máje, Zlaté opojení, Syn King-Kongův atd.) a s toužícími retý, za jejichž polibek bych se denně cvičil v sanskrtu nebo složil slib, že se deset roků neoholím.

Přece dnes se nečítám mezi elitu, která ví, co je sanskrt, a poctivě si škrabu obličej i několikrát v měsíci, poněvadž tenkrát ze mne vyjela hrozná, ukrutná a rafinovaná nadávka.

Tak jsem se s ním seznámil. Byl nějak rozrušen ten travič motýlů mým oslovením, takže jsem brzy zvěděl celý jeho životopis. A že je zde na prázdninách po šťastné maturitě. Už podle potrhleho vzhledu jsem soudil, že nějakou podobnou nesmyslnost přetrpěl. Vzbudil tím můj soucit, ale když se mi svěřil, že bude studovat na filosofické fakultě, ztratil u mne poslední uznání.

V úctě vyslovil své příjmení a jméno, ale bylo asi oboje stejně hloupé, poněvadž jsem si to nemohl zapamatovat a říkal jsem mu prostě symbolicky: Kaifáš.

Na politickou příslušnost jsem se ho vůbec netázal. Vždyť to víme všichni, jak to chodí: Bude-li potřebovat nějakou podporu, bude si muset opatřit politickou legitimaci podobnou, jakou má společnost, která ho nezištně podpoří. A bude-li chytřejší, bude nosit tak jako většina to dělá, tři, čtyři nebo více takových papírků světa dobývajících.

Poněvadž začínal míchat mateřtinu se slovy cizími, při nichž se tvářil důvěryhodně a koktal je s náležitým, přihlouplým výrazem, nabídl jsem mu včerejší studenou kávu. A od toho okamžiku mi nesmí nikdo říci, že černá káva vzpružuje zmalátnělého ducha. Ten kluk mi vypil plechovku do dna, se třemi kostkami cukru, jež bych konečně oželel, ale hrůza: v té kávě se mu přelila do krve chuť čistě zvrhlá. Chtěl mermomocí na tramp a přísahav na můj vyhraněně zálesácký vous, žebronil, abych ho vzal do učení.

Chce-li mít člověk zdánlivý klid, vyvede ledacos.

Druhý den jsme vyrazili.

(Pokračování.)

Tři důkazy lásky

Boh. Zlámal:

Náš slovanský Velehrad se vždy nestkvěl ve svém dnešním lesku. Byly doby, kdy v otrhaných cárech trpělivě snášel chudobu se svým chudým národem. Po celý Boží rok nespátril na svém prostranném nádvoří rozkvetlou louku pestrých krojů slováckého a hanáckého lidu. To byly smutné doby po zrušení velehradského kláštera cisterciáků Josefem II., od r. 1784 až do druhé polovice minulého století. Ale zdá se, jakoby revoluce 1848 zlomila i tuto ledovou kůru. První prameny upřímného nadšení se široce rozlévají v době příprav na první větší cyrilometodějskou slavnost, totiž tisíciletou památku příchodu sv. Cyrila a Metoděje na Moravu r. 1863. Za příkladem přerovského děkanství znovu se houfně putuje na Velehrad, aby lid opravdově zadal své srdce Velehradu. A historie těchto poutí je prvním velikým důkazem lásky moravského lidu ke svému mateřskému chrámu. Vypsání těchto poutí by zaujalo mnoho stran; jen stručně shrnuji, že již r. 1859 se sešlo k oslavě svátku sv. Cyrila a Metoděje (tehdy se slavil ještě 9. března) 12.000 lidu, r. 1860 na týž svátek 6000, ale na Nanebevzetí Panny Marie jen z Brněnska jich bylo na 7—8000. Putovalo se však po celý rok. Roku 1861 se slavila tisíciletá památka nalezení kostí sv. Klimenta. Sešlo se na ni okolo 30.000 lidu. Příštího roku 1862 se slavila opět památka přeložení Písma sv. do slovanského jazyka (4. září). Sešly se zase velké tisíce poutníků ze Slovácka, Hané, Valašska a Brněnska. Konečně v jubilejním roce 1863 připutovalo na Velehrad přes *půl milionu poutníků*.

Je jisto, že každá pout nenalezla obratné ruky, která by ji zvěčnila v »Hlasu« nebo jinde. Jen několik jich bylo obsírněji popsáno. Jsme opravdu vděčni i za to, neboť tyto popisy nám dávají hluboko nahlédnout do nálady moravského lidu v předvečer milenia 1863. Chceme-li mluvit o přípravách a pronésti pravděpodobný úsudek o jejich stavu, nesmíme zapomenout ani na přípravu *myslí a duší*. Sebe delší obratné popisy vnějších příprav na slavnost nemohly by nám dáti pravého obrazu, kdybychom neměli jistoty, že *i srdce lidu mluvilo*. Je pravda, že neputovali se všech míst. Snad neměli dosti odvahy překonat překážky cesty a nepohodlí (putovalo se tehdy povětšinou pěšky), ale nemožno říci, že neměli dosti nadšení.

Je skoro neuvěřitelné při líčení *měřínské* (na Brněnsku) pouti, (v Hlasu 1862, 197), s jakou ochotou, láskou a nadšením přijímali lidé pohostinsky ve svých farnostech úplně cizí poutníky na Velehrad! Pouhou slovanskou pohostinností a křesťanskou láskou si vysvětlíme, že je přijali pod střechem a dali jim nocleh, ale proč je obce *vítají* (Ruda), proč na ně *s hudbou čekají*,¹⁾ proč venkovany vítá *12 měšťanských družiček velkomeziříčských a zástup měšťanů jim vychází vstříc za město*²⁾ — ta záhada by zůstala nevysvětlena, kdybychom nežili v ovzduší jubilejního roku *cyrilometodějského*. — A té pozornosti se těší i ostatní procesí, putující na Velehrad. Lid vidí v těchto velehradských poutnicích své tlumočníky, kteří za něho jdou na Velehrad holdovat, vidí v nich samy sebe! Nemoha se o tom šířit, odkazují na časopis Hlas z těch let.

Ještě jasnější pohled do psychologie našeho lidu v mileniové ovzduší skýtá nám událost, která značně přispěla k oživení zájmu o Velehrad. Roku 1860 vydal učený dr. Beda Dudík své »Mährens allgemeine Geschichte«, v nichž vyslovil domněnku, že

1) »... až asi po 10. hod. (večer) dorazili do Troubska, kdež sám pan představený obce ve své laskavosti poutníky do domů ve tmavé noci uváděl, sděluje jim, že dlouho tamější občané se svými horlivými duchovními a s hudbou jich čekali, chtějíce jich slavně uvítati, začez jim vroucné díky.« (Hlas, 1862, 197.)

2) Poutníci měřínští byli však nuceni na zpáteční cestě přenocovati v Rudě. Avšak měšťané na ně čekali až do večera. (Hlas, tamže.)

Mojmířův Velehrad ležel docela jinde (na Děvině) než nynější Velehrad. Ponechme stranou otázku správnosti této domněnky (věc není dosud uspokojivě rozřešena) a všimněme si jen onoho odporu, s jakým se tehdy tato domněnka v nejširších vrstvách potkala. Jako později v rukopisném boji, tak už nyní v otázce polohy starého Velehradu náboženská a národní čest, slavné dějiny velkomoravské, hrdost slovanská, nejmocnější opora slovanského uvědomení, právní nárok na svobodu a samostatnost národa — vše se zdálo kolísati a mizeti pro pouhý dohad jinak Velehradu příznivého dra Bedy Dudíka.

Vlna úzkosti, odporu a nepřátelství se rychle rozlila po celé Moravě, jako když se tonoucímu bere poslední břevno, na němž se chtěl zachrániti. Lid i jeho vůdcové, mužové učení, ale při tom ctitelé svatých Cyrila a Metoděje, přehlížejí vědeckou půdu knihy a staví se jednomyslně v živelném odporu na půdu národní obrany. Vidí v tom záludný nepřátelský tah a útok na jubileum 1863.³⁾ Sloupce Hlasu a hlavně olomoucké Hvězdy se začínají plniti polemikami a obranou Velehradu, pobouřené nitro si ctitelé cyrilometodějští vylévají v člancích, jež významně nadpisují: »City Brňana«, »City Olomučana« a podobně, v nichž znovu a znovu hájí Velehradu a slibují mu věrnost.⁴⁾

Pout z Klobucka má ráz protestní a demonstrativní: nedají se mýlit Dudíkem!

Bylo ovšem potřetí odpovědět na vážné námitky Dudíkovy. Slabě se o to pokusil velehradský lékař Fr. S. Pluskal brožurkou »Velehrad, hlavní a sídelní místo velkomoravských knížat, že byl a kde byl, dovozuje . . .« Zato s nadšením byla přijata skvělá obhajoba Velehradu od zemského archiváře moravského Vincence *Brandla*, nadepsaná »O poloze starého Velehradu.« Hradištský výbor pro mileniovou oslavu mu zvláštním přípisem poděkoval, že se Velehradu zastal. Také Slované mimomoravští, hlavně vídeňští stáli při Brandlovi.⁵⁾ Po této skvělé obraně Brandlově teprve se pisatelé opravňovali vyjeti si plně proti Dudíkovi. Počin Dudíkův srovnávají s počiny známého odrodilce Fejfalika, jehož jméno se vyslovovalo s nejhlubším opovržením.⁶⁾ I tato naprostá detestace domnělého pohanění národní svatyně a národního klenotu ukazuje, jak hluboko tkvěla v srdci láska k Velehradu.

I dějiny obrození cyrilometodějské úcty na Moravě svědčí o skutečnosti, že náboženské obrození působilo úměrně na národní probuzení, čili že Víra a Vlast kráčely ruku v ruce a vzájemně se podporovaly. Leta šedesátá minulého století se vyznačují svými »besedami«. Byly to první jiskřičky probouzejícího se vědomí národního, první mávání křídélky a radostný pískot mláďat chystajících se vylétnouti z hnízda. A zas dívka Vlast se nepouští na cestu sama; vede si Víru: Vlast se probouzí ze spánku, ale i pro cyrilometodějskou Víru mají býti tyto besedy radostnými pozdravy nového dne, který vzchází jejímu Velehradu. Národní myšlenka většiny besed je totiž spojena s myšlenkou cyrilometodějskou. Čistý výnos těchto besed je určen *na obnovu velehradské basiliky*. To zaručovalo i úspěch besed. Z toho důvodu i kněžstvo buď pořádalo besedy samo, nebo aspoň účinně podporovalo jejich pořadatelstvo, především studentstvo. A tak peníze poslané z oněch 24 moravských míst tlumočí dík probouzejícího se národa Velehradu za vše, co mu dal, především za sebe sama.

³⁾ Hvězda, 1860, 289. Článek »Velehrad«.

⁴⁾ Na příklad ve Hvězdě, 1860, 351 a 361 (Jos. Wurm) a 389. Také Časopis katol. duchovenstva (1860, 375 a 378) odmítl domněnky Dudíkovy ústy dra J. Bílého, faráře v Předklášteří: »My se hyperkritikou a hledanou interpunkcí p. dra Dudíka mýliti nedáme. Tento Velehrad my zasvětime znovu tisíciletým jubileem, které se bude roku 1863 . . . . slavně odbývati.«

⁵⁾ Vděčnost za jeho obranu dostoupila té výše, že nadšení Slované vídeňští uspořádali mezi sebou sbírku a za sebraných 100 zlatých chtěli mu při jeho návštěvě ve Vídni věnovati nějakou památku. Brandl však skromně odmítl a věnoval peníz na dobročinný účel. (Hvězda, 1860, 607. Z Vídně.)

⁶⁾ Humoristický veršovec Josef Burgerstein složil na něho »Veselé rozjímání o nejnovější Fejfalikiádě«. Nyní na Dudíka složil satiru »Rozjímání k popukání o velehradské Dudikiádě.« (Hvězda, 1861, 15.)

Studentské snímky

Z—ička.

Počty.

»Kdopak to tam zase napovídá? — přihlaste se! — Zase žádná! Vida, to ony ty lavice umí tak pěkně mluvit. Tak, Smržová, jaká je to rovnice?«

»Je to rovnice imaginární« — uříkává se neblaze Helenka.

»Tak vida, tak to je rovnice imaginární. Smržová, vy se teď vůbec neučíte, vidíte? Počítáte?«

»Prosím, počítám!« — »Já vím, ale kolik Kč vám zbude z měsíčního příplatku od táťka k cukráři, že jo? — No pěkně to vedete! Rovnice imaginární! Jděte si sednout, ať už vás nevidím. Rovnice imaginární! Já se jen dívím, že takovou hloupost může říci kandidátka II. ročníku učitelského ústavu. — Tak, co tu ještě chcete?«

»Prosím, já to chci dopočítat!«

»Prosím vás, jak to chcete dopočítat, když vůbec nevíte, jaká je to rovnice?«

»Je to rovnice iracionální!«

»Kde jste načerpala takový báječný pramen moudrosti? — Jste tu už 10 minut, na rovnici není nic uděláno, tak si jděte sednout a zbytečně mne nerozčilujte.«

Ubohá Helena se sype se stupínku s kyselou tváří. Nějak hloupě jí ten den začíná. Ráno, než šla z domova, přetřela si tyčinkou rty a před domem potkala babičku. »Žábo uličnická, setřeš si to s těch rtů! Koukněme se, takový pulec a ono se to bude malovat! Ví to máma?«

»Neví, babičko. A prosím vás, neříkejte jí to.« — »To si mohu myslet, že ne! — Ukaž!« — Křížek, pusa a Hela maže do školy. No a teď kule z počtů — ta se bude špatně mazat. Helu vytrhuje z myšlenek rozčilené volání paní profesorky: »Jakživa jsem neviděla tak tupé dívky! Tohle je degenerace národa. Vždyť vy za chvíli nebudete vědět, kolik je jedna a jedna!«

»Tak na co se tohle učíme. Přece nebudeme malé děti učit řešit rovnice!« ozývá se vzadu. — »Abyste věděly víc, než ty malé děti a nebuďte drzé!« — Zvoní. —

Klasikové antičtí v novém rouše.

A. P.:

P. Ovidius Naso: *Metamorphoses Pyramus et Thisbe*.

On: běhal, skákal, kopal, ploval (nejvíc v latině) jezdil na všem možném a hrál kromě tenisu a ping-pongu i na tahací harmoniku. Ona: Běhala, skákala, jezdila, plovla (pro změnu zas ve fyzice) atd. Dohromady měli všech 7 p. Bydleli v sousedství v novostavbě v městě, které, no řekněme, drak hlídá svým okem (jen aby to pak někdo nehledal někde v Číně) a každý, kdo to město spatří, řekne: Br... Vidívali se přes plot a tempore creavit amor. Totiž pardon, kamarádství, ať se vyjadřují moderně. Otcové však neměli porozumění (obvyklý případ) a bránili. Její otec fysiku jí na vědomí klada a jeho otec místo sladké Thisbe latinu mu překládá. Co měli dělat, ubozí? Došlo to tak daleko, že Thisbe byla hlídána. Jednoho krásného dne bloudila Thisbe po pokoji, hledajíc vhodné místo na zdi, kam by pověsila obrázek kteréhosi slavného kopáče. Uviděvši ve zdi trhlínu, která ušla zraku jejího otce, když přijímal stavbu, nasadila hřebík a prásk. S omítkou vypadl kus zdi, jak pěst a na Thisbe se smála ve zdi díra. Vtom: »Jeje, Thisbe, tys měla ohromnej nápad!« — »Pyrame...« Thisbe na trhlínu nepověsila toho kopáče, nýbrž svého profesora fysiky (podobenku totiž). Otcí vysvětlila, že to proto, aby ho měla stále na očích. Pyramus s druhé strany zavěsil, ó jaké znešvěcení, fotku poprsí Ciceronova. Thisbe se teď před fotkou prof. fysiky zdržovala velmi často, stejně jako Pyramus před Ciceronem. Taticí si pochvalovali.

Bylo to jednoho zimního odpoledne, když se Thisbe vypravovala na tajnou schůzku. Vzala si důkladné přezůvky, tlusté punčochy, nasadila si řádně radiovku (na jedno oko), nenalíčila si rty, ba, ani se nenapudrovala a tím se stalo, že ji nikdo nepoznal. Místo bylo smluveno pod dubem za dubem. Přišla o něco dříve. Přehlédla tabulku o zakázaném vstupu do kultur a šla dál. Tu slyš. S hrozným řvaním sem běží po schlazení hněvu

žizníci, ne sice lev, ale hajný. »Kdo mi to tam matle.« Thisbe se léká. Prudce se sehnula a utíkala, až zmizela v houští. Jen radiovka zůstala viset na větvi. Hajný došel až k dubu. Rozhlédl se a zaklel. Chvilí pátral, pak šel dál. U dubu se objevil Pyramus. Hvízdaje si procítěně nejmodernější tango, rozhlížel se. Náhle ztrnul. Běda, zbledl jak luzus. Hle, tu šlápěje mužské v sněhu. Tu Thisbiny. Ó, vae mihi, sešla se tu s někým jiným. Ted' před ním prchli. Tu důkaz, radiovka, zachycená na větvi. »Ó Thisbe, málos' mě cenila. Abys' věděla, že jsem schopen všeho pro tebe (neboť bez tebe nemožno mi žít).« Hvízdaje si melancholicky »měl jsem tě, holka rád, už tě má kamarád,« vyndal z kapsy nůž, přezkoušel jeho ostrí, naposled se rozhlédl kolem sebe, pak se rozmáchl a vší silou vrazil jej do — kůry dubu (to jste se lekli) a vyryl srdce jako dlaň s pěkným P. T. Pak se uraženě schoval za nejbližší smrček.

Thisbe, dychtíva vypovědět, jakému nebezpečí unikla, vrátila se k dubu. A tu vidí svou radiovku, vidí srdce, vidí nůž i šlápěje ve sněhu. »Ó Pyrame,« zalkala, »jaká náhoda mi tě odňala? Pyrame, responde, tua te carissima Thisbe nominat.« Pak spatřila stopy hajného ve sněhu a dovtípila se. »Ó, abys věděl, že mé srdce není chladnější tvého, tvá Thisbe tě bude následovat.« Vytrhla nůž ze stromu a vrazila jej s druhé strany a vyryla srdce poněkud nakřivo. Opravovat jí je pomáhal už Pyramus, který dojat její věrností a obáváje se, aby mu nezlomila nůž, vylezl zpod smrčku. Jo, to by bylo pěkné, ale ted' přijdou ty proměny. Sotva doryli poslední písmenku, vyřítit se na ně hajný: »Jedete z té kultury!« Oba se proměnili v solné sloupy, což byla první proměna. Pak se situace proměnila v závody v běhu, což byla druhá proměna. Doma už o všem věděli a oba otcové se proměnili v trestající spravedlnost, což byla třetí proměna a ubozí, osudem stíhaní se proměnili v duše kající a lkající a v — pilné studenty, což je čtvrtá a největší proměna. Prosím, tedy čtyři proměny, tím byl přetrumfnut i Ovidius, čímž tedy končím.

Inspekce.

Kvíčala:

Fysikální síň byla naplněna éterickým roztokem nudy. Profesor přednášel a svoji přednášku podpíral matematickými výpočty. Žáci v prvních lavicích jen znaveně sledovali výklad profesorův, vzadu spokojeně dřímali nebo si četli detektivky.

Profesorův hlas hluše klouzá k uším posluchačů: »Tedy x rovná se . . .«

Kdosi v první lavici zívá a bezstarostně dodal: » . . . zlomkové čáře . . .«

»Ticho!« rozkřikl se rozčilený profesor.

Zadní lavice zavržala a rozespálý Tichý ptá se souseda: »Co povídá?«

»Volá tě k tabuli!«

A Tichý si ani nevšiml, že pan profesor již zase pokojně počítá — ukvapeně vyrazil z lavice a s ohlušujícím hřmotem bral se k tabuli.

Oči profesora ustrašeně se rozšířily a nechápavě utkvěly na Tichém, který zatím již úplně procítl a udiveně se zastavil. Celá třída se rozesmála . . .

Kdosi zaklepal na dveře . . . Do třídy vstoupil pan inspektor. Fysik mu podal ruku a obrátiv se směrem, kde theoreticky měl státi Tichý, pravil: »Pokračujte!«

Tichý však již byl tiše zmizel ve své lavici. To uvedlo fysika do rozpaků jen na pouhý okamžik. Obrátil se ke třídě:

»Konečný, pokračujte! — Nebo počkejte! Jak se nazývá přístroj, jímž se plní pneumatiky? —«

O jedné zimní neděli.

T. V.:

Konečná stanice v Pisárkách. Útulná čekárna, kam odevšud fouká a odevšud prší. Dnes je to vojenský tábor. Shromáždili se tu v počtu přehojném obyvatelé města slavného krokodila, aby vytáhli na — sníh. Vyzbrojeni »ruksaky« (viz otce rodin) a »brot-saky« (viz jinochy) a hlavně prkýnky a holemi, shromažďují se tu, aby v menších nebo větších skupinách vyrazili do spících, zasněžených lesů a vzali je útokem až někam k Veveří.

Dražka, baculatá oktávánka, se uchýlila se svými prkýnky až načisto k přednostovu oknu. Koukne občas po hodinách, občas po bratru Lojzkovi a čeká. Je to právě tři neděle, co se pochlubila Olině, že dostala parádní lyže, a Olina slíbila, že ji naučí lyžovat. Bratr Lojzek našel si cvičitele v Tondovi. Teď nejde ani Olina, ani Tonda. Až třetí šalinka je dovezla. Lojzek honem hodil lyže na rameno. »Nazdar, Tondo,« otočil se. — »Jejeje, vždyť jste mě mohl zabít,« zaznělo ulekaně vedle něho. — »Promiňte, slečno,« otočil se prudce k Olině. — »Člověče, dávejte pozor,« zaburácelo s druhé strany.

»Půjdeme raději, tady je moc lidí.« Sotva se octli na sněhu, už připínali lyže, což se jim společným úsilím podařilo. Sotva však přešli most, pod kterým Svratka valí své neviditelné vlny, sevřené teď regulací, nová pohroma. Na konci mostu stojí strážník s rukama rozpráženými a jako pohádkový Brunclík, (máváje však místo mečem pendrekem), volá: »Všichni lyže dolů!«

Trvalo hezky dlouho, než se nešťastná prkýnka octla zas na rameni. Proudly lidé řidly. Místo ušlapané silnice vedla je už jen zasněžená cesta s vyšlapaným úzkým chodníčkem.

Na řebčínských polích, zrovna nad Babou se Tonda zastavil a uznal terén za vhodný. Bílá pole se mírně svažovala a les je objímal se třech stran černými rameny. Nad lesem se zvedal šedomodrý přízrak Špilberka a dvě štíhlé věže Petrova, jak ukazováky, přísně pozvednuté k nebi. Slunce již zvítězilo nad mrazivou ranní mlhou, přišláplo ji nízko k obzoru a zrudlé námahou, rozhlédlo se po bílém kraji.

Tonda dlouho nevydržel obdivovat krásu mrazivého jitra. Krátkými slovy vyložil pravidla a poznamenal, že on dává přednost praksi.

»Jedem . . .«

Dražka stála na nejistých nohou a její postoj byl velmi neestetický. Vypadala jak pavouk a šermovala rukama, když lyže prudčeji pojely. Olina jí svědomitě vysvětlovala, ale jí se pravděpodobně víc zamlouval výklad Tondy. Bílých čar na sněhu přibývalo. Lojzek odjel s Tondou a cvičil svědomitě. Stopy po jeho sjezdech byly jak plán trati na síťových jízdenkách, vždycky kousek čára, pak větší kolečko a zas čára.

Na druhé straně svahu cvičili germánští jinoši s pravými tyrolskými kloboučky a slušnými ohryzky na vychrtlých krcích sjezdy bez hůlek. Šlo jim to pěkně. Za každým sjezdem následoval pád, jak tečka za ukončenou větou. Kousek dál lyžař-táta kleče nořil ruce i nos do tajemných temnot ruksaku, aby nakrmil svůj nadějný lyžařský dorost, zatím co paní máť nedaleko vyráběla solidní »lavory« pěkně v řádce. Olina se chvíli dívala, vtom zaslechla ryk. Rychle se rozjela tím směrem a co vidí? Skoro by řekla pozměněně s Erbenem: »Divná věc tu v sněhu leží, mráz po těle hrůzou běží . . .« Obrovská rýha ve sněhu, odborně »troky«, a v trokách — hle — leží Lojzek, vlastně je vidět jen hlavu a ze sněhu svítí vypoulené oči a nad ním bojovně strmí obě hole. »Stalo se vám něco?«

»To bych řek, mám dojem, že mám jen hlavu.« Olina ho ubezpečila, že má i ruce i nohy, jenže neví, jestli celé, a jela zavolat Tonda. Lojzek byl celý. Všichni si oddychli.

Pole svítla jak bílá, do široka rozevřená dlaň, jíž slunce posázelo klamnými diamanty. Olina se rozjela po ní. Na kraji lesa chvíli zaváhala. Pak se pustila dál a prodírala se dubovými keři s hnědým loňským listím. Sníh spal mezi stromy, vysoko nastlán a byl poraněn tu a tam jen lehkými stopami zvěře. Připadal jí jak rozevřená kniha, kam každý píše svojí stopou něco o sobě. Olina šla a čtla příběh plachého zajíce, veverky, hladové srny, rozluštila i něco o loupeživé lasici. A tu stopy dvou lyží blízko sebe. Úzké stuhy hozené do neznáma, tam kdesi na jejich konci snad teď dvě srdce tlukou rytmem radosti.

Na vrchu stráně byl les vykácen. Až tam došla Olina. Až tam se za ní doplazili bílí hadi jejích stop. Les, bíle stínovaný sněhem, uhnul stranou. Pod strání spala bílá pláň, prohnutá na dvou místech pod tíží dědin. Po celé délce obzoru dřímaly temné, tajemné lesy veverské v několika řadách za sebou, vždy bledší.

Velké zimní ticho leželo mezi bledou opálovou oblohou a bílou spící zemí. Stromy mlčely, všechny do ticha zaklety. Jen slabý vysoký tón se chvěl v ovzduší jak zvuk stříbrných strun. Olině se zdálo, že to procházející vteřiny tak zpívají. Zavěsila se očima na obzory. Chtěla by se rozletět tam někam daleko, až k duhovým mořím, pohádkovým zemím, kde v strouhách teče tekuté štěstí jak roztavený kov a každý si je může nabrat dlaní . . .

Zasněžený les chladně mlčel a vteřiny zpívaly a zpívaly, jak letěly nad bílou plání . . .

»Olinóó!« — »Olino« tiše a důtklivě ze sna opakoval les. Ještě jednou pohladila očima obzory i stráně se zježenou, prořidlou srstí lesa a zvolna se otočila.

Slunce rudé jak pomeranč se kolébalo na šedomodrých mlhách, sražených nad obzorem a kropilo sníh rudými skvrnami. Okamžik hořely loňské listy na stráních jak ryzí měď. Pak černý obzor lakomě ukryl zkrvavenou kouli a tma vyšla z lesů na bílá pole. To už čtveřice, vedená Tondou, mířila k Brnu. Tonda měl řečí plno, Olina ještě víc, jen Dražka byla podivně zamlklá. Snad vlivem těch řečí, či Tondových očí. Kdoví? Či v duchu počítala ty rány, které jak modré květiny asi vykvetly na jejích bocích, do týdne zezelenají a pak zežloutnou, hm, maličkost. Hůř byl na tom Lojzek. Vlekl se chudák poslední. Na rameni nesl hůlky a z parádních lyží tři kusy. Jeho vyjevené oči povídaly, že kdyby ho zabil, neví, jak se mu to stálo.

Na horách.

J. A—ík:

Tichá planina v horách. Daleko od nížin otevřela se jako měkký klín, vysoko nad světem hledí do tváře nebes a sní, tichá, zapadlá, s ustrnulým dechem a rozprchlou vůní letní lučiny. Na horách vládne zimní klid a bílá vznešenost sněhu, lesy mrtvě stojí, zasněženy, hluché a posvátné. Kolem se vlní horské hřebety, dlouhé stráně bez porostů tyčí se jako záda horského obra, zprohýbaná vlastní svou tíží. Hory jsou posvátné a vznešené proto, že jsou blíž nebi, nekonečným prostorům, osamělé a volné.

Tento kousek hor má cosi milého, teple domácího. Na svahu hory svrchu duje věčný vítr, zde za zdí lesa, který chrání zátočinu silnice s jedné strany, je ticho, zima se sem nedostala. Planina je tichá, příjemná, začarovaná. Les mrtvě, temně hraje s větrem jakousi skladbu. A toto místo snad je určeno pro oddech.

Do ticha zalehl veselý křik. Zprava po svahu blíží se jako drak postava, mladá a veselá. Za ní druhá. Dlouhé brázdy zůstávají za nimi. Lyžaři. Neznámí, městštití. Nikdy snad nebyli v těchto horách. Zima, krása hor, sníh a volnost terénu je přilákaly. Přijeli, zastavili se. Vypravují své dojmy. Jdou s hor. Úžasná krása tam nahoře. Pláně, na něž nikdo nevstoupil, oslepují bělostí sněhové plochy; jsou čisté a neporušené, je s nich blízko k nebesům, jichž modrá prostora začíná hned nad nimi. Jsou úžasné, nekonečné. Člověk se ztrácí. Dolů, pod horami zasněžen krčí se svět. Pak jsou tam lesy, pokryté jinovatí. Jako by je zkroutila nějaká úžasná křeč, nějaká obrovská ruka je porouchala. Stromy až k zemi ohnuty, jiné, pevnější, jako bílé kytky stojí. Jsou tam jedle s větvemi, obtěžkanými sněhem, břízy jako nevěsty v šatu z průsvitného hedvábí stojí nakadeřeny, na větvích třpytí se krupky, bílá jinovať je celé zahaluje. Jiné mráz

zlomil, nádherná hlava jejich leží na zemi, ve sněhu. Úzko je tam z té krásy. A bílo a bílo všude, ticho pustiny a radost hor . . .

Jedou dál. Jak svah se sklání, míhají se dolů a pak se menší, menší — až jen dlouhé brázdy zůstaly a postavy zmizely pod svahem . . . A zbyla zas jen tichá planina se svým dýcháním, z lesa dolehne jakýs nejasný zvuk jako vzdech. Vzadu, na vrchu hučí vítr. Tam se mu nic nestaví v cestu. Je tu ticho, závětrí . . .

Dlouhá chvíle. Najednou slyšet je nějaké brumláání, pak zesiluje; blíží se. Pod svahem zjevila se postava. Rozsochatá, neúhledná. Horal, kopaničář z těch hor. Jde silnicí — a je divné, že neslyšet jeho kroků. Jenom sám k sobě cosi brble. Ah — a proto tedy! Boty má přes rameno, na druhém rameni svinutou halenu, opírá se o sukovitý čagan a jde — bos . . .

A tu planina stala se svědkem zvláštního setkání. S temene hory, s opačné strany blíží se dvě postavy. Ne samy. Jejich kola stala se jim strašnou obtíží, vysílila je a rozvzteklila k zoufání. Kolo na pěkné, sjízdné silnici — výborná věc. Ale jakmile přijžděli z nížin na druhé straně do těchto hor, přibývalo sněhu. Jako na Sahaře písečné duny, vítr hnal dlouhé pruhy sněhu napříč přes silnici a tam se ukládaly jako strašní, tvrdohlaví hadi. Kus silnice volné, za tím nešíroká závěj napříč, zas kus volno — — — Vítr je hnal. Ze začátku pokoušeli se to přejet, prorazit. Sníh byl sypký. Dokud byly závěje nízké, šlo to. Ale bylo třeba vyvinout všechnu sílu. Pak rostla únava, vzrůstal pot — a rostly závěje.

Situace k zoufání. Jeden jede napřed, druhý za ním. A dodává kuráže přednímu, když už zoufá. »Jenom se rozjed', to prorazíš, jenom přeletíš!« Rozjel se, ale stalo se cosi divného. Naletěl do závěje, projel ji z polovice. Ale jako by jeho oří podřali nohy, nebo jako by ho popadl vztek, zasmítal sebou divoce, poskočil, sklouzl několikrát prudce, neočekávaně — a jezdec položil se vedle něho do sněhu. Nestačil vykřiknout. Proto druhý byl na hromadě s ním — než by řekl »pět«. A ten sníh byl taký měkký a přítulný!

Když se tak stalo několikrát, uznali svou nemohoucnost. To lítání bylo jakési divoké. Tak musili se poddat — a jít pěšky. Ale je to chůze! Vláci kola, sami utýráni těžkou chůzí po sněhu, do kopce. I na hřbet je museli vzít. Chvála Bohu, že už scházejí s hor.

Na planině potkali se s horalem. On bos, oni s koly za krkem. Těžko říci, kdo byl v situaci bídňější a čí výsměch oprávněnější. Pozorovali se navzájem se strašlivou ironií a výsměchem. Pak zakýval chlap několikrát hlavou.

»A přecože iděte pěšky?« — Kdyby byl chodil do školy, byl by jistě promluvil verši té známé básničky:

»— — Pozdrav Pánbůh! Oba jdete, Proč si někdo nesednete?«

Ale stejná byla odpověď. »Ozíbe (zabe) nás v nohy!« se sarkastickým posunkem k jeho »obuvi«. On se zastavil, točí si čaganem, vyndal z úst fajfku a odplivl si. Pocestní odhodili kola. Rozmrzelost přešla. Baví se s ním. Byl v městě, na jarmarku. Koupil kozu a teď jde domů — podle poctivého starého zvyku, »rovnou cestou« — ale tady dolů pod tím kopcem ne a ne vyjít. Sníh je tam se silnice smeten, ten zbytek za dne napolo roztál, neboť je to na svahu. Ale teď, k večeru to zamrzlo a je tam z toho taková parádní »ledovica« (náledí), že tam kroku není možná udělat, zvláště do kopce. Na nohách se neudrží. »Tož — sto strel do tvojej matěri — keď nĕpno (nepůjdu) v botoch, tož puo bosky!« Vyzul boty — a potom už to šlo! . . .

Zatím, co to vykládá, sedl a obouvá se. Ptají se, zda ho nezáblo v nohy. Odvětil s fatalismem a lhostejností, která omračuje. Je to neuvěřitelné. Slyšeli dávno povídačku o jakémisi děcku z těchto hor, které si řeklo: »Tak patří nášmu taťkovi, něch ma dobre

ozábe — mal mi kúpiť nové boty!« — Tomu se nechce veriť — a hle, zde je dôkaz. A jak originelní!

Ale u tohoto chlapíka je to ještě něco jiného! Oči mu blýskají, nos bezmála také, tváře rozpáleny. To ho zahřálo jistě »pálne!« Však s tou kozou, ten výklad je trochu nejasný. Kde ji nechal? A mladí, rozveseleni, zantoli mu písničku:

»A je to pravda — nebo ne —
že náš tatko koupil kozu v Trenčíně — —«

Hodí se tak asi k jeho osudu. Asi ve sto osmnácti slokách vypráví o koupi té kozy a o jejích osudech, až z ní nezůstalo nic — docela nic!

Ale už nechtějí vyzvídat. On už je obut, toaleta v pořádku — tak jde dál svou cestou. Na poznámky a smích, když zašel, odpovídá pohrdlivou nevšímavostí; zas se zabral do své samomluvy. Těžce stoupá silnicí do kopce, vybírá místa, kde není sněhu tak vysoko.

Už ten jas ve vzduchu pohasl, vzduch zšedl a hory zvažněly. Z údolí a z lesů se snuje šedivý, zimní podvečer. Konec, domů — bude večer, přijde tma! Už i pod svahem, kousek odtud, skončili svou práci dělníci, prohazující závěje na silnici. Jdou domů, do dědiny skrčené dolů v nížině, úplně pod horami. Je to daleko. Ale jsou mladí a veselí. Jdou v tlupě, chvílemi zaspívají, chvílemi se poškádlí. Nedělají kouli. Lopatou naberou sněhu; je to pohodlnější. A pak se rozpoutá veselá vojna . . .

A hory už zůstávají samy. Mizejí v temnu, jediné ještě jasné, bílé svahy bělí se jako přísná, vážná, ale laskavá líce. V údolích šero houstne, roste, stoupá výš, spojuje se s chladným šerem nebes, jež se srazilo v mraky. I na vrcholu hor usadil se mrak; vylezl odněkud jako mrak z jeskyně a chrlí dolů, do údolí, nad pole a nad dědiny svůj dech. Dávno už postavy vyšly ze závětrí, jež skýtala malá planina. Ovanul je vítr, svištící po svahu z ledu a tmy. Hlomozí v lesích . . .

Dole je kdesi domov, život skrčený v dědině a teplá jizba . . .

Ah, však už je opravdu tma.

M. Korčuch :

Hovor klasov

Ó, božie požehnanie . . .! Ó, jak príjemne ležať
vo vysokom žite, kde je vlhko i chladno!
Sme plní radosti — klasy nad nami čuť
ó, jak krásne vedia ony baviť sa v jedno!
Vidno na celej roli veselých i smutných
chlapov vnorovať sa do zbožia jak do mora,
hneď pijú, hneď vážia a je dôrobok.
Hľa — po žatve klepú cepy pieseň zas,
na sýpkach vonný vzduch jak v záhradkách,
všade sa pohybujú vozy na široký laz.
Ó, Bože! Ty dávaš rodnej vlasti mojej
teplo i úrodu, sväté dary z neba —
— zlátiš polia trasúcimi sa klasmi,
daj jej tiež, Bože, duchovného chleba!
Už nad vzduchom, kde v myslí semená
nezničené, nezahubené malé zrná
Tebou zasiaté, zavanuly vetrom,
vzklíčily vo vysoký, hrubý strom.

Poznejte Bulharsko!

Varna.

Balkán — peklo Evropy!

Toto heslo přestalo již dávno býti pravdou. Dnes je Balkán bezpečnější než kulturní státy střední a západní Evropy. S tímto heslem přicházejí ti, kteří mají zájem na tom, aby pokud možno nejméně lidských bytostí poznalo dlouho zahalené krásy slovanských států balkánských.

Brány tohoto »pekla« byly prorazeny, ale brány uvádějící nás do Bulharska zůstaly dodnes těsné.

Bulharsko je zemí půvabných mořských pobřeží, nebetyčných hor, romantických venkovských osad.

V tomto starém slovanském státě je však něco vzácnějšího, cennějšího: dobré a šlechtné srdce východního Slovana, srdce, jež dovede milovat a oddaně sloužit slovanské myšlence a vzájemnosti.

Mnohému se dnes můžeme u Bulharů učit, hlavně pak skromnosti.

Dnešní finanční tíseň doléhá svou tíhou také na tento slovanský národ, ze všech států snad nejchudší a přece bychom si přáli oné spokojenosti a duševní vyrovnanosti bulharského občana. Bojuje s krizí velmi úspěšně. Jeho jedinou zbraní je jeho skromnost v životě vnitřním i veřejném. Je to povaha odvážná, jež dovede snášet všechny rány i ty nejbolestnější. Dovede omezit své životní požadavky na kus černého chleba, neklesá na duchu, naopak zvyšuje svou touhu žít a celou svou energií věnuje se intenzivnější práci ku zdolání bídy. Upevňuje podemleté základy životní úrovně ve snaze zabezpečit nastupujícím generacím snadnější život a posílit jejich křesťanského a slovanského ducha.

Tento příkladný životní boj našeho slovanského bratra vede nás k vážnému přemýšlení. Jsme jako křesťané a Slované povinni podati mu pomocnou ruku? Ano.

Je naším úkolem sblížit se s tímto bojovníkem pro slovanskou myšlenku, podloženou křesťanskou láskou k bližnímu. Poznejme jeho vlast a tím také jeho srdce.

Zapomeňme na všechny poválečné rozpory, jež nezavinil bulharský lid, a prožijme v jeho upřímném a srdečném prostředí své volné chvíle. Na březích rozkošného Černého moře, ve výšinách bulharských hor, uprostřed bulharského lidu seznáme, že naše srdce dějinami a společnými útrapami patří těmto statečným Slovanům, kteří těžce nesou, že je přehlídíme a putujeme do území, kde stojí o naše peníze a ne o naši lásku.

Bylo to katolické studentstvo, které po prvé se vyhnulo tradičním cestám po západních, nám cizích státech a zajelo s početnou výpravou do Bulharska.

Dnes vzpomínáme s radostí na prožité chvíle a naším jediným přáním zůstane odkaz bulharského cara Borise: »Nadmíru potěšen vaší návštěvou doufám, že jste vybudovali most mezi Československem a Bulharskem, kterým k nám v hojném počtu bude přicházet československá mládež. Vzájemným poznáním upevníme slovanskou spolupráci našich dvou cyrilo-metodějských zemí.«

Česká Liga Akademická vykonala svým prvním zájezdem do Bulharska jistě značný krok k bulharsko-československému sblížení a zaslouží si jistě ocenění i těch, kteří tento zájezd odsuzovali.

**ZÚČASTNĚTE SE LETOŠNÍHO
PRÁZDNINOVÉHO ZÁJEZDU ČESKÉ LIGY AKADEMICKÉ
DO BULHARSKA!**

K. J.:

Komu já to svoje srdce dám?..

Michal vyšel z domu. Bylo šest hodin večer. Neděle.

Padal sníh. Bílý jako obyčejně, dnes však vločky jeho byly zvlášt nápadné. Tak těžce padaly, jako by se jim nelíbila lesklá dlažba velkoměsta, po níž chodilo tolik elegantně hříšných střevíců i bot, jimž »motouzy« nedovolovaly odpoutati se od nohou. Ale těch prvých bylo daleko víc a rychle se ztrácely, a za nimi hned — nové — rychle, jako by se bály těch druhých. Jedny patřily Michalovy. Jeho ruce utekly mu do teplých kapes a límec z »persiánu« tiskl se okolo krku.

Ulice v zimě, když padá sníh, nabývá zvláštního rázu. Michal vskočil do vozu »elektriky«. Ruce musily opustit kapsu a zaplatit. Průvodčí byl dnes nevrlý. Jako by mu nezáleželo, kolik jich jede, snad by nejraději chtěl, aby jich bylo co nejméně, myslil si Michal. Tvář průvodčího zdála se mu směšnou smutkem. Michal neviděl nikde jasných očí, které by prozrazovaly spokojenost — štěstí — radost. Jen smutek, hlad — oči zvlášt. Nikde zdravé radosti, jako by se dala zavřít přes zimu, jako tulák, který nemá kam jít a prosí, aby ho zavřeli a dali mu najíst.

Smál se těm lidem v tramvaji, kteří si nevěděli rady se svým nitrem a zvolili raději smutek, aby jím obestřeli své oči. Michal bavil se pozorováním. Dostával směšně divné nápady. Sedl si do rohu.

Anebo dali tu radost při prvním hlášení zimy do zastavárny a vzali si za ni zimník či papuče. A kdyby všem, jimž smutek sálá z pohledu, někdo zemřel, měl by aspoň někdo na rukávě nesmyslně černou pásku.

Smál se svým trapným nápadům. Chtělo se mu povstat, sundat čapku a říci těm lidem něco o štěstí, které nosíme v sobě, o radosti — jsme přece v období nejveselejších svátků.

V návalu sdílnosti svého šťastného nitra nevšiml si, že už přejel. Povstal skutečně — aby nabídl místo matce, která se svým dítětem vešla do vozu. Dítě bylo bílé, jako by posypané čerstvým sněhem, jemuž se nechtělo roztát, tak dobře mu bylo na nevinném mládí. Ví, že kdyby roztál, připomínal by slzy, leč ty se nehodily k něžnému smíchu pěti let. V koutcích to jenom »hrálo«, drobounké zoubky sváděly pohledy všech pasažerů, rtíky neměly pokoje. Kristuška jim nedala zahálet, černá očka prohlížela si bezstarostně všechny a viděla divnou závist . . .

»Mami, proč se ten pán na mě dívá?«

Matka nevěděla, co rychle říct: »To jen tak — to on tě má rád, vždyť se na tebe směje.«

»A co je to: má rád?« vyzvídá mladý rozumek.

Celý »vůz« se směje. Dítě také.

Michal se dívá změně výrazu pohledů. To musí přijít dítě, aby . . . myslil si Michal.

Před dvěma tisíci lety už to věděli tam »nahore« také, když nám poslali Dítě, které nám mělo smýt špinavý výraz smutku (nad hříchem!) a dalo nám zapomenout na tápa-jící minulost. Rozesmálo celý svět novou radostnou nadějí.

Od konečné stanice, kam až přejel, vrací se Michal pěšky.

Co je to: má rád? vynesla fantasie na povrch. Co je to: mít někoho rád? Michal snažil se dát si nejlepší odpověď.

Mít rád! Milovat! Láska! Srdce! Zdroj lásky!

Tedy dát někomu své srdce?

»Má rád!« tedy rád je dát!? Michal se bezděčně zastavil. Ulice na periferii byla téměř prázdná. Chtěl domyslit. Vítr zatočil s padajícím sněhem a přibral několik vábných zvuků, které ze spocené krčmy propustil ventilátor.

Michal popošel. Někdo zpíval uvnitř: »Komu já to svoje srdce dám? . . .«

Michal se usmál, upjal si límeček a šel rychle podle taktu.

Komu já . . .

Mají tedy asi stále »ještě« na vybranou, když se rozmýšlejí, komu je dají. Chudáci! Každý je chce asi celé! Proč to srdce vůbec někdo po nich chce?

Co je to srdce? Jak musí být vzácné, když je po mně chce svět . . . ďábel . . . Bůh!

Komu — z těch tří — já to svoje srdce dám?

Teprv teď se rozmýšlíš?

Dáš je jen jednou! Nebudeš přece takový, aby ses dal štvát denní konkurencí ve svém srdci!?

Komu je dáš?

Celé!

Navždy!

Jana Horková:

Město usíná

*Špinavé kupky sněhu
září ve tmě,
v objetí večera
roztává země,
stíny ulic se táhnou jemně
městem ztopeným v rozžatá světla.
Obloukovky mrkají,
armády reklam volají,
biograf láká,
bys v jeho klínu zapomněl
na chvíli, co tě trápí,
bys prožil v těch dvou hodinách
osud hraběte na cestách,
a tragedii princezny,
život tuláka,
pradlenky jeho výsosti,
boj o lásku a o štěstí
se zdárným koncem.*

*Zde premiéry divadel,
tam koncert svádí,
a někde v koutku utajeně
zní šepot mládeže.
To nevnímá chladu
a necítí hladu,
pohled do očí, ruky stisk,
druh druhu postačí,
co chceš víc? —
A noc pozvolna zhasíná světla,
jen ta na nebi nechává plát.
Milá, počkej ještě chvíli,
víš, že tě mám rád! —
A neklidné oči města se zavírají,
a dvě srdce bdí,
ty a já.
A nebe se jiskří,
a hvězdy se usmívají. — —*

„Je potřebí organisovat národ k nové, novým potřebám a poměrům odpovídající jednotě a v čele tohoto úsilí musí státi muži synthesy.“

F. X. Sadovský:

Milost z Tvé dlaně

I.

A zas tě kladu v dávné zašlé lemy
obrázku mládí přelude spanilý
jako já jsi zůstal slepý němý
úzkostmi jež nás ranily

Proč právě teď chci nejvíc slyšet zpěvy
ty nejkrásnější hlasy bez viny
Mlčíš Všichni mlčí Nikdo neví
jak bolí to co jsme kdys ztratili

Namísto jasu pláči na souvrati
Ty kolem jdeš a klasý šelestíš
Tvé oko vlhké je Upadám do závratí
Bože Ty jediný mne vyslyšíš

Usednem spolu za hodovním stolem
tak rád jsem smuten v poli sedával
Slabý vánek jen pohrával si stvolem
Bože můj Ty lásku všem jsi rozdával

II.

Až teplé větry v lesy zavanou
až zvednou kotvy potopené vraky
jež stálé temno piji
do marných snů až život navanou
kroky všech milých nad oblaky
jež světská bolest miji

Až píseň má jež ve Tvé slze spí
přelije radost do mých zraků
svou krásou zastřenou
tu housle mé a ruka má Ti všechno vypoví
překoná zloby temných mraků

probudí věrnost zapřenou
ty jasné tóny nebe uslyší.
a výše v nekonečno zmate

vezmeš nás k sobě nejsladší Ježíši
do říše své do říše svaté

III.

A noci ohnivé
a noci tmavé
královské hvozdy snů
hvězdy noci
střelky mihotavé
ty moje oči
které k Tvým dlaním pozvednu
z těch nocí ohnivých
z těch nocí tmavých
z horečné Nirvány
tak hrdě milovaných
uprchnu za rány
těch nocí ohnivých
těch nocí tmavých
povzbuzen neklidem

Č T Ě T E K N I H Y Z N A Š Í E D I C E !

Texty

Člověk a jeho cíl.

Myšlenkové soustavy prohlašují zpravidla, že jejich účelem není řešiti podstatné otázky, anebo prohlašují, že budoucnost již přinese rozřešení. Tato obecně rozšířená náchyllost ponechávati řešení nejdůležitějších otázek pozdějším pokolením, pochází vlastně z lenosti. A právě nejmělejší myslitelé bývají, nejsouce si toho ani vědomi, po jisté stránce mysliteli nejlínějšími, poněvadž se nesnaží vyrovnati s určitou skutečností, nýbrž berou útočiště k utopiím. To, co mohla rozřešiti budoucnost, to bychom měli vlastně rozřešiti i my: vždyť tu nejde o otázky vědecké, jež se stávají jasnějšími jen znenáhla, nýbrž máme tu co činiti s bytostným obsahem lidského nitra. Nerozřešili-li pro nás tak důležitou otázku našeho určení v sobě, vlastní silou vůle a z nejvlastnějšího ohledu, musí ta otázka zůstati navždy nerozřešena. Co nám pomůže, najdou-li naši pravenci uspokojující odpověď na ni, když náš život žádá rozhodnou odpověď ihned? Kdyby budoucí pokolení měla býti schopna rozřešiti nejpodstatnější otázky života, musili bychom býti schopni je rozřešiti i my; nejsme-li však my, nebude ani v budoucnosti nikdo. Řešení takových otázek nemůže vůbec záviseti na určitém prostoru nebo na určitém čase.

Robert Saitschick, *Der Mensch und sein Ziel. Eine Lebensphilosophie ohne Umwege.* C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, München 1922, S., Modena, 1933, p. 56/7.

Optimismus - pesimismus.

Jest možno žíti a věřiti, že život je takový, jaký by měl býti: a jest možno žíti a věřiti, že by život mohl býti jiný a nepochybně lepší. Ti, kdož nejsou spokojeni s životem, jaký jest, bývají nazýváni pesimisty: kdežto ti, kterým se všecko zdá býti dobrým, bývají nazýváni optimisty. Pravda pravdoucí je však v opaku.

Ten, kdo si stěžuje na život, jaký jest, má před sebou určitý ideál, a jestliže tento ideál se příliš liší od skutečnosti, je smuten. Avšak co znamená jeho smutek jiného, nežli že ideál se může uskutečniti a hmota zušlechtiti? V jeho smutku a v tom, co se nazývá pesimismem, jest utajena naděje v život krásnější a jeho nářkem se otevírá výhled do světa lepšího. Nazývají ho pesimistou, jest však jediným a pravým optimistou.

A naopak ten, kterému se zdá život dokonalým, jak jest, svým úsměvem nám říká, že není naděje, leda naděje v klid, ne však v menší utrpení, a že se musíme těšiti ze své ubohosti, poněvadž se nemůžeme zdokonaliti. Jemu nesvíti na cestu ideál, svět jest pro něho bez záře. Ten, jehož nazývají optimistou, jest ve skutečnosti jediným a pravým pesimistou.

Nicola Moscardelli, *L'altra Moneta*, Guanda Editore 202.

Židovský messianismus.

Po Kristu není možný žádný messianismus ve starém židovském smyslu a messiánské očekávání jest pro Krista očekáváním nepravého Krista, nadějí v Messiáše, který jest obráceným Kristem. Národní messianismus jest takovou či onakou formou návratu k židovství, rovněž tak i messianismus třídní. Socialistický messianismus má své židovské kořeny a v křesťanském světě znamená očekávání nepravého Krista, Antikrista. Tato rozdvojenost židovského messianismu, který na jedné straně očekává Krista-Messiáše, na druhé straně však lne k Antikristu tím, že násilně a revolučně chce uskutečniti spravedlnost na světě, vede k tomu, že každé zavržení Krista, jež kdy se vyskytlo v dějinách, vychází z týchž pohnutek, z nichž nepravý židovský messianismus zavrhl Krista a z nichž byl Kristus ukřižován. Jest to popírání svobody ducha ve jménu násilného uskutečnění království Božího na zemi. Kristus jest zavrhován, poněvadž umřel na kříži, místo aby královskou mocí zničil všechno zlo a utrpení a dal vznik ději-

nám blaženým a spravedlivým. To jest jedním z největších paradox v tragickém osudu židovského národa, jež vyjádřil Léon Bloy slovy: Židé se obrátí teprve tehdy, až Kristus sestoupí s kříže, avšak Kristus může sestoupiti s kříže teprve tehdy, až židé se obrátí. (Le salut par les juifs.) V těchto geniálních slovech se odhaluje nejen tragedie židovského národa, nýbrž i tragedie křesťanského světa a vystupuje jasně základní námitka proti křesťanství. Hlavní námitkou proti křesťanství jest, že křesťanství se na světě neuskutečnilo, že mělo nezdar, že spravedlnost na světě nezvítězila a že utrpení se světa nezmizelo. Tato námitka proti křesťanství jest typická námitka falešného židovského messianismu. Zavržení Krista jest zavržení židovské.

Nikolaus Berdjajew, Der Sinn der Geschichte. Versuch einer Philosophie des Menschengeschickes. Otto Reichl, Darmstadt, 1925, S. 150—1.

Obsah z Karikatury dneška v zítřku.

Diktatura, demokracie či technokracie? Myslím, že nejspíše sportokracie! Řekněme, že již v r. 1960. Tehdy ministry všech států budou jen nejzdatnější sportovci, kteří nekrvavě, totiž ne nekrvavě, nýbrž fair rozřeší osobně i tu nejspletitější motaninu politických problémů na fotbalových hřištích, nebo v provazech ringu, nebo . . . eh, však víte, že bych musel vypočítati všechny sportovní kategorie. Tehdy také nastane sociální rovnost, neboť všichni budou mistry či exmistry; Mistry či Ex-Mistry, nebo pány mistry či pány exmistry. Tehdy se nebude 100 metrů už ani běžet, neboť ustavičný training ve dne v noci přiblíží i toho nejneohrabanějšího člověka k pomyslné rychlosti, která se nedá na dnešních stopkách ani zdaleka stopnout. A ovšem, tehdy zápasy, meetingy, okruhy, závody atd. atd. budou nejen každý měsíc, ba nejen každý týden, ale každý den! Jen Olympiady světa budou co čtyři roky. Však proto také budou tím sensačnější. A tehdy v roce 1962 se odbude Olympiada světa v Ostravě, nejsportovnějším to městě světa a sídle vlády ostravské republiky, která slaví tehdy zároveň desetileté jubileum samostatnosti. Tehdy vystavějí ostravské železárny dvě obrovské vzducholodě, na nichž hodlá admirál ostravského letectva Hynejs vzletěti na měsíc. Redaktor R. E. Fnal dostává romantický nápad, aby se konec ostravské Olympiady světa odbyl na měsíci. Vláda návrh přijímá. Svět je zaskočen touto sensací. A již je Ostrava plná všech národů světa, kteří bojují ve vylučovacích zápasech všech disciplin sportovních o čest dostati se do finále, jež se odbude na měsíci.

Obsah revue: Ostravská hřiště jsou přebitá obecnstvem. Ulice se plní buď tehdy, když obecnstvo přebíhá v šíleném tempu z hřiště do hřiště, nebo když v nich bojují děti o nějaké to »mistrovství světa« mezi sebou. Posledním jejich vynálezem je »Ostravský koloběžkový okruh«, který vyhrává ševcovský učeň Pepík hlavně proto, že prchá před svým rozzuřeným panem mistrem Kupkou, jenž si pro Pepíkovo courání nemohl ještě ani přečíst sportovní noviny!! Kupka ovšem svým během za Pepíkem dobývá rekordů na 5 km, o čemž se dovídá z úst vášnivých »ctitelek« sportu, které se mu cestou »pověsily na paty«. Když ony dámy poznají svůj omyl, totiž že pan mistr Kupka není nějaký oficiální favorit, nastane u nich rozčarování, které je však příčinou touhy Kupkovy, dostati se na měsíc. Kupka vnikne na vzducholod' jako slepý pasažér a octne se v zásobárně vzdušného kolosu »Ostravie«, kde se setká se zapřisáhlým nepřítelem ostravské Slavie, jeho miláčka, se spartistou Borkem, který je tu rovněž »na černo«. Jejich denní hádky ukončí nahodilé objevení obou černých pasažérů, z nichž p. mistr Kupka je pro svou dojemnou lásku ke sportu, již málem zaplatil životem, přijat na milost, kdežto spartista Borek je slávistovi Kůpkovi podřízen! Hlavní pozornost cestujících vzbudí zpráva, že na měsíci existují lidé. Admirál svolává poradní kolegium, aby se poradil, zda má obrátit. Avšak nedostává se k této věci, neboť čiperný redaktor

R. E. Fnal si s ostatními členy poradního kolegia láme hlavu problémem, zda jsou náměsíčníci sportovně založeni čili nic! R. E. Fnal navrhuje, aby pozemští atleti prošli školou náměsíčníků v případě, jsou-li sportovně zdatnější. V opačném případě pozemšťané vyzvou náměsíčníky k zápasům a »rozdrť« je fair, ale i úplně. Návrh je přijat s bouřlivou radostí a admirál zasílá měsíční vládě telegram, v němž žádá, aby směl přistáti. Na měsíci, kde žijí vynikající lidé všech věků a národů, schází se šestičlenná vláda k poradě, aby rozhodla o žádosti pozemšťanů. Cicero, Voltaire, Sokrates a Nietzsche jsou pro, neboť každý z nich očekává od sportu něco pro sebe ze svého stanoviska. Catilina je proti ze zásady, Bloy je proti, jelikož má v živé paměti svůj nedávný pobyt na zemi. První čtyři, zvláště Cicero, vystřízliví na chvíli již při uvítání, které tak trochu zkaňhají, neboť nerozumějí sportu ani prakticky, ba ani teoreticky! (terminologie, titulování, že jo?!). Pozemšťané rozvíjejí ohromnou energii, aby měsíčany zachránili sportovní kultuře. U mladých vyhrávají nejdříve. A jedna společenská třída za druhou začíná fanouškovati, o což se velmi přičiňuje Kupka. Vrchních deset tisíc získává hvězdný Zvířetníkův okruh. Jen min. předseda Cicero a zdánlivě i jeho rodina zůstávají nepřátelskými a chladnými. To vadí, neboť Cicero by nikdy nepovolil na př. ani ministerstvo sportu a fanouškování, dokud má v rukou moc. Avšak ostatní ministři, kromě Bloye, hoří jen pro sport. Konflikt je nevyhnutelný. Cicero, ač se obává palácové revoluce, nevěří přece v opravdovost fanouškování ministrů a svolává ministerskou radu. Všichni ministři, kromě Bloye, přicházejí přímo z fotbalového zápasu, pokopující si rozjařeně míčem. Jejich rozjařenost dosahuje vrcholu, když si v Ciceronovi vyhlédnou nepřátelského brankaře a »obléhají« ho, takže Cicerona spasí pouze útek. Tím je snadno a rychle po palácové revoluci, ale Cicero sbírá své klienty ke kontrarevoluci. Avšak vše marno, neboť i jeho klienti jsou dávno fanoušky duší i tělem. Ostatně Kupka vniká i do jeho rodiny; přemluví Tuliollu, aby zkusila své štěstí v soutěži krásy, a pí. Ciceronovou učí metat oštěpem, když je překvapí Cicero! Tím sport slaví na měsíci svůj nejskvělejší triumf a Kupka se stává majitelem Velkořádu Náměsíčního sportovce, a to v hodnosti maršálka!

Také - sport?

Mistrovství světa v kopané v Itálii. Davis-cup. Boje o střeoevropský pohár. Světové hry žen v Londýně. Tour de France. Balkánská olympiada. Max Schmelling — Walter Neussel. Masarykův okruh. Nekolný—Hrabák. S. K. Slavia contra S. K. Židenice. Boje v divisích. Mistrovské fotbalové zápasy Zlámaných Lhot s Kocourkovem. Zákulisní finanční tahanice o krotitele míčury a střelce bomb. Přestupy a odvolání přestupů. (To proto, že jste dvakrát v novinách!) Klepy a klípky o »hrdinech« dneška. Známosti s příbuznými slavných hráčů z devátého kolena. A nesmírné záplavy »důležitých« komentářů v tisku — před sportovní událostí, v den sportovní události a po sportovní události, neboť je velmi důležité pro kulturní, sociální a politický život, aby byli soudci těch živých i mrtvých (kterých je také dost!). A ty snímky nositelů kultury dneška v novinách, týdenících, filmech. Jaká slast se na to jen dívat: Mužové a Ženy Vůle s duší na jazyku a jazykem na tričku; ty nádherně propracované prdelky těch boxerů, kteří se hodljají právě vážit!!

Bože, kterou jedenáctku mi již vypočítáváte? Třináctou?!? A ještě říkáte: *teprve* třináctou. Žasnu! Vždyť to je 143 mužů. Že je to málo? Vy ještě znáte jejich životopisy? A tak dopodrobna! Mladý muži, obdivuji vaši pamět. Cože? Vy mi ještě udáváte i minutu, ba vteřinu toho kterého zápasu, kdy ten který útočník střelil tomu kterému

brankáři na tom kterém hřišti míčuru do sítě? Té geniální paměti! Nepochybuji, že se váš mozek dostane kdysi do Sportovního musea, které už opravdu tak nutně potřebujeme! Vy se ještě znáte s mužem švagrové onoho slavného hráče? Prosím pěkně, ustaňte, neboť již i tak musím opakovati ono známé: »Zemři, neboť do nebe vstoupiti nemůžeš!« Vždyť i tak vzbuzujete závist bohů, když přímo přeplňujete svou duši vším krásným, slavným a vznešeným. Ne, nedělám si z vás špatné žerty! Chraň Bůh! Obdivuji vás pouze, že jste »také-sportovcem«. I já mám rád sport, ač mi vyčítáte, že nerozumím ani za mák »také-sportu«! Vážím si sportu, k vůli něčemu, oč socialističtí teoretikové tak dávno usilovali a co sport uskutečňuje ponenáhu, ale též bez hluku, že si toho naprosto nikdo nevšímá. Je to třídní vyrovnání. Neboť v dohledné době můžete býti mistrem světa v některé sportovní disciplině, narodil-li jste se ovšem na šťastné planetě. Opravdu, můj milý. Přece těch sportovních disciplin je velmi, velmi mnoho! A rostou pod rukama. Ostatně, vymyslete si také nějaký druh sportu, v kterém vás nikdo na světě netrumfne. Anebo nenamáhejte si hlavu. Být mistrem Evropy — není zrovna nejhorší a na to snad stačíte! A ne-li mistrem Evropy, tedy mistrem ČSR. Jestliže jste příslovečný smůlař, pak se musíte spokojit s mistrovstvím Čech nebo Moravy, a jestli mimořádně skromný, tedy vám zbývá mistrovství vaší Zlámané Lhoty. Mistrem však budete vždycky! Bude jím každý váš i můj známý. A mistrem budu — vadnu při této myšlence blahem — mistrem budu i já! Čeho? To bych také rád věděl. Snad — až zůstane několik tvrdohlavců, kteří odmítnou jakékoliv mistrovství v kterékoliv sportovní disciplině a jimiž lidská společnost právem pohrdne jako psanci a blázny — snad se stanu jejich mistrem. Takhle ovšem mít talent ku psaní sportovních referátů, to by dnes nebylo špatné, a já bych aspoň byl Mistrem s velkým M, třebaže takovéhle Mistrovství je už druhořadým v hierarchii mistrovství. Avšak k takovému uměleckému, nebo lépe: řemeslnickému talentu musí mít člověk schopnost »inkasovat« ze všech možných i nemožných oborů termíny, přiléhající autorům slavných sportovních výkonů. A když některý ťulpas ani tohle nedovede, pak nač žije? Nevím, nevím . . . Ale což, aby snad takoví neschopní lidé stavěli za trest sportovní musea, sochy sportovců, odkrývali pamětní desky hráčů, napsali filosofii sportu, sportovní dějiny sportu, etiku, estetiku, ztloukli nějaký ten slovník bohaté a básnické mluvy sportovní, anebo — fanouškovali, t. j. prováděli »také-sport«??

»... *Budte přesvědčeni, že Církev katolická se nikdy ryzí, jistě dokázané pravdy nebojí. Ale bojí se o duše, zvláště o duše mládeže a zejména akademické mládeže. Bojí se o ně, aby nebyly otráveny, ne vědou, ale spíše duchem a jedem lživědy, pravědy Tato tak zvaná »věda«, která tolikrát až přemrštěně postuluje »vědeckou nezaujatost«, je plna zaujatosti a předsudků, když se jedná o pravdy, jež nespadají do její kompetence. Povinností akademické mládeže, zvláště katolické, jest proto, aby nejen pilně čerpala ze zdrojů lidského vědění, ale také při tom kriticky zkoumala netoliko podávanou vědu,*

nýbrž i ducha a pohnutky, jež ji vedou. Tu musí býti na stráži Duch, který je a priori nekriticky zaujat proti duchu Kristovu, proti jeho pravdě, zákonu a dílu, Církvi katolické, nemůže býti k prospěchu jednotlivce, tím méně lidu a národu!«

† Dr. LEOP. PREČAN,
arcibiskup olomoucký.

Na Sv. Kopečku u Olomouce, 4. října 1932.

(Z poselství »Akademické mládeži« na Mezinárodních thomistických konferencích v Praze.)

Pro sjednocení Slovanstva

Naděje unionismu v ruské revoluci.

»Aby všichni jedno byli« jest základem a heslem unionismu. Unionismus v dnešní době jest vlastně prací na líše cyrilometodějské, jest to hlavně sjednocení pravoslavných slovanských národů.

Pravoslaví není něčím cizorodým v pojmu katolictví, něčím, co by bylo třeba v tento pojem vtěsnávat. Vždyť za dnešního stavu rozdíl věroučný se dá redukovati vlastně na autoritu papežskou: primát a neomylnost. Tím ovšem není řečeno, že není jiných věroučných rozdílů. Avšak nač negace, nač výpočtu nedostatků, proč rozjitřovati bolestivá místa.

Unionismus buduje na společných vlastnostech. Na společných? Které to jsou? Věřím, že by mnohý dovedl vypočísti stránky negativní, avšak s pozitivními. .? Jsou samozřejmě, prostě a přece tak základní, že bez nich není křesťanského života. Protestantství je rovněž křesťanskou církví . . ., nikoliv, ne! Je křesťanství tam, kde není božství Kristova a důsledně nejsv. Trojice, základní věroučné pravdy křesťanské? Není tam odpuštění hříchů, není základní křesťanské

ctnosti — naděje. Jest tam sice život, avšak život bez víry, život ponurý, život nekřesťanský.

To stačí, aby každý pochopil, jaký je společný základ pravoslaví s katolictvím. Čeho nenajdeš v protestantství, najdeš plnou měrou v pravoslaví. Jak dojíhá zbožný křesťanský život pravoslavných bratří. Kristus, společný Pastýř obou církví, matka jeho Maria, oba vroucně na obou stranách uctívání, toť naděje unionismu! Odtud plyne nezdolná naděje arcibiskupa Stojana, nástupce sv. Metoděje na arcib. stolci, jeho úporná práce na líše cyrilometodějské. K slzám byl vždy dojat, když mluvil o něžné úctě Matky Boží u pravoslavných. Kdo by pochyboval o sjednocení, slyší-li, že i pravoslavní uctívají sv. naše apoštoly Cyrila a Metoděje.

Kde však je nyní tento společný základ? Naděje unionismu byla ve zbožné Rusi. Ona totiž zaujala po pádu Cařihradu (1453) vůdčí postavení na východě. Ona početností svých věřících se stala bodem, k němuž se upíraly oči apoštolů sjednocení. Skropená potem sv. Cyrila (Krym) a žáků obou sv. apoštolů vábila k sobě jejich

věrné následovníky na liše jimi započaté. Avšak padla Moskva, padl »třetí Řím«, rudá záplava zastřela na širé Rusi slunce křesťanství. Kde kdysi stály nádherné ikony, tam nyní sovětská rafinovanost vybízí k boji proti Bohu. Kde stály chrámy, tam ční do výše šibenice pro Boha a pro vše, co jest svaté. Bůh se zdá býti vyrván ze srdcí jednotlivců, rodin, z veřejného života.

Padla křesťanská Moskva. . . padl i unionismus? Nikoliv! Vždyť náboženské pronásledování jest vždy obnovou křesťanského života. Nikdy nebyla přítomnost Boha na ruské obloze tak jasně prostým okem viditelná, jako nyní při jeho rudém zatmění.

Co vlastně jest jiného ruská revoluce, než vyvrcholení krise ruských vůdců inteligentů, kněží atd. Jako při vichřici vyletí smetí do vzduchu, tak i v našem případě. Otcové ruské revoluce se topili a topí v krvi, svým utrpením těžce pykají za utrpení lidu.

Nihilisti, bezvěrci, anarchisti, socialisté nejružnějšího typu, carský shnilý režim, to vše se zmítalo v prvním nárazu revoluce ve zmateném chomáči. Těžce doplácení nositelé východní ruské mentality. Pod údery osudu se přiřazují k mentalitě západu, přiřazují se krvavě, nuceně, avšak jistě. V tom jest naděje unionismu v ruské revo-

luci. Západ i východ se spojují, byť i nevědomky, proti společnému nepříteli, spojují se v lásce pronásledovaného Boha. Jak svorně protestovaly před pěti lety církve katolická i pravoslavná i jiné církve proti pronásledování v Rusku! A koho v tom uposlechly? Papeže! Toho, jehož jindy neznají, jehož jindy snad i tupí. Hle výsledek krve, ovoce slz a nářku. . .

Evropa rozšiřuje bolševickou revoluci své duchovní hranice až k žlutým vodám Japonska a Číny. Dvojsečný meč bolševismu obrací se proti němu samému. Nádherně vystihuje Dr. J. Doležal ve své knize »Moskva a Řím« str. 11. situaci na Rusku: »Vidíme takřka fysicky výhybkáře, jenž překládá koleje dějin na jedné ze stanic ke konečnému cíli.«

A prostý lid? ten lid, ty ujařmené masy? Krví obnovují duchovní život. Srdce, z nichž crčí krev, se obrací vědomě k Bohu, k tomu, jehož ctíla ze zvyku, z tradice.

Vstane Rusko? Vstane! Krev mučedníků, símě křesťanů! Rusko vstane, omládlé svou krví, vstane prostý lid, vstane rozháraná inteligence, vstane celá Evropa, u vědomí společného Boha. Rozoráná půda cyrilometodějská, zavlažená krví a slzami přinese stonásobné ovoce a bude jeden ovčinec a jeden pastýř. Lad. Kolovrat.

Prosba v roce svatometodějském.

»Nepochybují, že každý poctivý český student katolík má upřímnou touhu oslavit nějak trvale a velkolepě jubileum svatometodějské. Snad sní o nějaké katedrále. nebo krásné mramorové soše ku počtě světcově. Já však přicházím k vám s návrhem na oslavu světce v podobě prosby.

Naši vystěhovalci přinesli si s sebou z vlasti víru. Přijali ji od svých otců — víru cyrilometodějskou. Ale v nové vlasti nemají nikoho, kdo by bděl nad jejich věrou a ochránil ji. Nemají kněží, kteří by jim rozuměli. Proto volají k nám: Dejte nám své české kněze, dejte nám krajanské misionáře! Ne takové, kteří by jen přijeli a zase odjeli. My chceme je mít trvale. Právě v posledních dnech volají k nám takto Čechoslováci z Argentiny. Jak bolestně dotýkají se našeho srdce jejich bolné steny. Praví k nám: »My žalujeme.« Slovinci mají tu svého stálého kněze, Chorváci také, Maďaři též, Poláci jich mají několik. A není jich více nežli nás. My za ta léta, co tu jsme, máme štěstí mít nyní vlastního kněze, ale zase nás opustí. Proto žalujeme a pokorně prosíme vás katolíky československé, dejte nám aspoň 3 kněze, kteří by mohli býti mezi námi stále.«

Tak volají Čechoslováci z Argentiny, ale tak volají vlastně s nimi i Čechoslováci ve Westfálsku, Porýní, Bulharsku, Rumunsku, na Volyni

i ve Francii, třebaže mají svého stálého kněze v osobě Msgr. Rud. Zháněla. Ten sám na vše nestačí.

Tu myslím, že nejlépe oslavilo by katolické studentstvo památku Metodějovu, kdyby ze svých řad vydalo kandidáty krajanských misionářů. Jakkpak ale kdo může se státi krajanským misionářem? Tím, že vstoupí do semináře s podmínkou, že chce jako kněz trvale působit mezi krajany, nebo, a to jest daleko lepší cesta, že vstoupí do mladé naší slovanské řehole OO. Těšitelů ve Vídni na Reunwegu č. 63., která mimo jiné má za účel dávat krajanské misionáře. Doposud nemůže, protože za těch několik let svého trvání (založena 1922) nemá ještě dostatek řádového dorostu.

Kdyby tak katolické řady našeho studentstva pomohly zalidnit tuto řeholi, kolik trvalých krajanských misionářů mohlo by se rozletět z vídeňského Reunwegu mezi krajany do celého světa.

Doposud působí jen OO. Těšitelé mezi krajany ve Vídni.

Krajanský misionář — tot dobrý následovník svatého Metoděje. Opouští navždy svůj domov, svou vlast, své přátele, kolegy, jde do ciziny, jde tam obnovovat, upevňovat, zvroucňovat, znovukřísit víru cyrilometodějskou.

Krajanský misionář — tot největší vlastenec. Nehoruje pro vlast jen slovy, ale jde zachraňovat nejdražší statek národa — víru a s věrou i národnost a to právě tam, kde obojí jest co nejvíce ohroženo. To jest dokázáno, že u vystěhovalců

se ztrátou víry jde ruku v ruce ztráta národního uvědomení. A právě pro tuto záchranu obětuje krajanský misionář své schopnosti, své nadání, své síly duševní a tělesné, ba někdy i svůj život.
Beold.

Mládí sv. Konstantina.

Svatí naši bratři pocházeli ze staroslavné Soluně. V tehdejší době bylo to první město po Bysanci, vynikající krásnou polohou při velkém zálivu moře Egejského. Tento záliv slul kdysi Thermický (Teplický), poněvadž na jeho březích se rozkládala řecká kolonie, jež slula Thermaj (Teplice) nejspíše proto, že tu byly nějaké teplé lázně. Brzy po smrti Alexandra Vel. († 323), stal se r. 316 králem makedonským Kassandr. Ten v místech dnešní Soluně založil nové své sídelní město a nazval je podle jména své manželky (sestry Alexandra Vel.) Thessalonické. Čas odsunul první slabiku a tak zůstalo »Salonické«, jež bylo všelijak přetvořeno v Salonique (francouzské), Selánik (turecké) a slovanské Soluň. Bylo to důležité obchodní město. Působil zde též na své druhé apoštolské cestě r. 51 nebo 52 sv. Pavel a založil zde kvetoucí a horlivou obec křesťanskou, již poslal 2 listy. Arcibiskup soluňský byl nejvyšším dignitářem řecké církve po patriarchovi cařihradském. Okolí města bylo již v VI. a VII. stol. silně prostoupeno živly slovanskými. Slované hledali v pevnosti soluňské ochrany před nepřátelskými vpády. Mnozí se v Soluni usazovali a v rodinách ozýval se hovor slovanský. Ba dokonce »Legenda Metodějova« v V kap. praví »že všichni Soluňané čistě slovensky mluví.« V tomto městě se narodili oba apoštolové jako synové vojenského drongaria jménem Lva. Říše východořímská byla pro lepší administraci a obranu rozdělena na t. zv. »themata« — jako asi naše velké župy; v čele thematu, jakým byla též Soluň s okolím, bezpečně od r. 836 stál »strategos-vojevůdce«. Pod ním byl drongarios, který velel 5 setninám, z nichž každá měla 200—400 mužů podle významu a důležitosti thematu. Byli to důstojníci druhého řádu a mezi šlechtou byzantskou se čítali na 4. místě (Dvorník str. 18.). Jméno matky našich apoštolů v »legendách« zaznamenáno není. Teprve z pozdějšího, málo spolehlivého pramene z 16. stol. se dovídáme, že slula Marie. Konstantin se narodil asi roku 826—7; Metoděj byl o něco starší. Snad se narodil kolem roku 815. Konstantin byl nejmladší ze 7 dětí, těla útlého, ale nadání zcela neobyčejného.

Z jeho dětství je pro jeho další duchovní vývoj charakteristická událost, o které »legenda Konst.« mluví v kapitole III.

V sedmi letech vidělo dítě sen a vyprávělo jej otci a matce, řkouc: »Náčelník shromáždil všechny dívky našeho města a pravil ke mně: Vyber si z nich, kterou chceš za ženu a pomocníci, rovnou sobě. (Gen. 2). Já jsem si je všechny obhlédl a probral, a viděl jsem jednu krásnější nad všechny, skvoucí tváří a ozdobenou hojně zlatými šperky a perlami a všelikou nádherou. Její jméno bylo Sofia, to je Moudrost. Tu jsem si vyvolil.« (Legendu přeložil ze staroslovenštiny dr. Jan Vašica, Nová Říše 1927.)

Hagiograf uvádí tento příběh, aby jím ukázal, že Konstantin již od časného mládí miloval jen věci duchovní. I kdybychom připustili, že anekdota je plod fantasmie pisatelovy, přece není bez podkladu — je zcela byzantská. Obráží se v ní slavné »soutěže krásy« při volbě manželky pro následníka trůnu. Před soutěží byli posíláni poslové do všech krajín říše, aby vyhledali nejkrásnější dívky. Ty byly shromážděny v paláci císařském, kde se volba konala. Následník se musel ovšem spokojit s nevěstou, kterou mu vybrali mistři vkusu.

Konstantin si však volí sám tu nejlepší družku života, které zůstal věren až do své smrti a skrze ní získal tolik duší Moudrosti Věčné — Moudrost, která jest skvělá a nikdy nevadne a snadno lze ji těm spatřit, kteří ji milují, a lze ji nalézt těm, kteří ji hledají (Moudr. 6, 13), vždyť ona září nad slunce a převyšuje jakékoliv souhvězdí (Moudr. 7, 29.).

*

Tuto událost pěkně znázornil mistr Jano Köhler na okenním obraze v kostele sv. Cyrila a Metoděje v Prostějově. Mladý světec stojí uprostřed spanilých, růžemi ozdobených děvčat, a jednu z nich si vybírá. U obrazu je nápis: »Ježto bě ime Sofia, sirěčo Přemudrosto. Tu izbracho.« Česky: »Jméno její bylo Sofia, to jest Moudrost. Tu jsem si vyvolil.« Old. B.

UCTĚTE VHODNĚ PAMÁTKU SV METODĚJE.

K U L T U R A

Prameny ke studiu dějin cyrilometodějských.

Všechny snahy usilující o spojení všeho Slovanstva v jednotě náboženské jsou inspirovány velkou ideou našich apoštolů. Úcta k sv. Cyrilu a Metoději spojuje nás s odloučenými bratry, — důkladné poznání dějin cyrilometodějských znamená krok v díle unijním.

Před řešení otázky cyrilometodějské byl postaven každý pracovník ve slavistice, neb jazykový materiál staroslověnský z velké části obsahuje přímé neb vzdálené zmínky o práci svatých bratří. Nejnovější přehled všech prací z tohoto oboru podává studie unionistického badatele Ivana Ohienka: *Konstantin i Metodij, ich žyttja ta dial'nist* (Varšava 1927—8).

I česká věda historická přispěla k osvětlení záhad naší otázky. Otcí české slavistiky Dobrovskému ovšem s jeho hyperkritickými požadavky pramenů zdá se doba a působení svatých Cyrilla a Metoděje z velké části problematickou. Jeho dílo »Cyrill und Method, die Slaven Apostel« přes všechny svůj kritický aparát ustoupilo pracím novější doby, jež jinak se dívá na historické prameny, zvláště legendy. Fr. Pastnek v *Dějích slovanských apoštolů Cyrilla a Methoda* rozbírá a otiskuje hlavní prameny, zvláště obě legendy panonské. Proti drsným výpadům berlínského profesora Alexandra Brücknera, jenž viděl ve svatých Cyrilu a Metoději jen obratné náhončí politiky byzantské, hájí je se zápalem misionářského poslání a pravověrnosti jejich archivář Fr. Snopek: a) Studie cyrilometodějské, b) *Konstantinus Cyrillus und Methodius, die Slavenapostel*, c) *Die Slavenapostel*. Úplně nová hlediska v pojmání otázky cyrilometodějské razí horlivý badatel František Dvorník, profesor Karlovy university, ve studiích: *Les slaves, Byzance et Rome an IXe. siècle* a v nejnovějším spise *Les légendes de Constantin et Méthode vues de Byzance* (Praha 1933). Novými objevy Dvorníkovými nutno doplniti populární životopis známého jihoslovanského pracovníka unionistického Fr. Grívce »Slovanští apoštolové sv. Cyril a Metoděj« i studii »O pravověrnosti sv. Cyrila a Metoděje.«

Nová věda historická, jak ji u nás představuje prof. Josef Pekař, přináší nové chápání historických pramenů. Zatím co kritický duch osvícence Dobrovského vidí v legendě jen mravoličné vyprávění, ukazuje podrobné studium byzantinologie a slavistiky hodnověrnost moravsko-panon-

ských legend, totiž *Života Konstantinova (Ž K)* a *Života Metodějova (Ž M)*. Ž K dochoval se nám v nejstarším rukopise z XV. stol. (Ž K), nejstarší rukopis Ž M dokonce z XII. či XIII. stol. Sloh obou legend ukazuje na značnou jazykovou kulturu autora, podrobné znalosti východních i západních IX. a X. stol. dokazují, že vznik jejich nutno klásti do doby krátce po smrti obou světců. Ž K vydal prof. Josef Vašica v pečlivém novočeském překladě ve *Staré Říši*. Obě legendy ve staroslověnském ideálním znění — zachovaly se nám ve staroslověnském jazyce pozdější fáze — a v latinském překladě najdeš v *Pastrnkových Dějinách slov. apoštolů*. Z pramenů slovenských nutno uvésti kromě celé řady jiných, jež nemají té důležitosti, též legendu o *Naumovi*, žáku sv. Metoděje, jež popisuje stav moravské církve po smrti Methodějově.

Z latinských pramenů přináší nejvíce světla do spleť otázky liturgie slovanské devět listů papeže Jana VIII., z nichž nej památelnější *Industria tuae* z r. 880 dovoluje užívati slovanského jazyka v liturgii. List papeže Štěpána V. »*Aniate zelo*« je důkazem nízkého smýšlení a podvrtné činnosti pyšného *Wichinga*, sufragána Methodějova, jenž pošpinil svého metropolitu v Římě, a pod dojmem jeho řeči píše Štěpán V svůj list, jímž ruší slovanskou bohoslužbu. Anonymus *Sarlisburgiemis de conversione Bagnariorum (Bavorů) et Carantanorum (Korutanců)* libellus je obrazem toho, k jak nízkým prostředkům utíkali se němečtí biskupové, jen aby vypudili Metoděje z jeho metropole, překrucující hrubě historické události. *Legenda Křišťanova* z r. 992—4, rehabilitovaná prof. Pekařem, má též zmínku o činnosti soluňských bratří, vypravujíc o křtu Bořivojově.

A. V

Militia Christi.

Ujišťuji Tě, že se mi podařilo získati pro náboženské otázky jinochy, kteří se jich stále vzdávali, jen tím, že jsem s nimi mluvil o našem řádu, což jediné jim stačilo.

Pier Giorgio Frassati.

Od doby, kdy i mezi studentstvo přichází ve známost krásný a hrdinný život veselého Pier Giorgia, možno pozorovat potěšitelný zjev: Pier Giorgio Frassati působí i u nás podivuhodnou přitažlivostí svého příkladu, stává se vzorem, vůdcem ke kráse života vyrovnaného, obětavé-

ho, šťastného, ukazuje na prostředky dosud opuštěné, jakoby nepřístupné neb většinou neznámé, a cesty za ním se již naplňují. Není divu, že Pier Giorgio ukazuje studentstvu též na třetí řád sv. Dominika, jehož byl horlivým členem, jakožto instituci obzvláště studentstvu vyhovující. Pýchou a potřebou každého studenta je, aby náležel k nějakému slavnému studentskému sdružení, kde se též něco dělá, a kde sám se může uplatnit. Není pak starší instituce, mládeži (od 16 let), studentstvu, inteligenci, každému ve světě žijícímu člověku přístupné, jež by měla slavnější, krásnější a bohatší historii a tradici, jež by měla více hrdinů, více svatých, než právě třetí řád sv. Dominika.

P. Lacordaire píše: »Historie III. řádu sv. Dominika náleží mezi to nejkrásnější, co vůbec možno čísti. On vychoval svaté ze všech stavů a stupňů lidského života, od královských trůnů až po ubohé chatrče, v takové míře a hojnosti, že pouště a klausury mu mohou záviděti. — (Vie de saint Dominique p. 282). Kdo nemohl neb nechtěl do kláštera, k tomu přišel klášter do domu, zřídil v temných koutech rodin tajemný svatostánek, z něhož neviditelný Ženich všechny naplňoval svou láskou.« (Vie de saint Dominique p. 282). Svatý Dominik při zakládání svého řádu pamatoval i na nejšířší vrstvy lidu, jež nevstoupí do kláštera, a přece chtěl obrodit celý svět, aby všichni byli proniknuti touhou po spáse duše své i jiných, apoštolským nadšením hlásati a uskutečňovati Pravdu slovem, příkladem, skutkem, zkrátka, aby i lidé ve světě byli proniknuti duchem řádu, spojeni s řádem, aniž by byli vázáni slibem. K tomu účelu založil III. řád. Třetí řád je pouze činnou odvětví řádu, laický apoštolát, na rozdíl od přísného druhého řádu pouze rozjímavého a na rozdíl od I. řádu, v němž obojí je spojeno v ladném souladu: z rozjímání vyplývající činnost: contemplata aliis tradere. Členové třetího řádu mají býti lidmi činu, kteří by katolickou akcí vyplnili celý svůj život, vnější i vnitřní, jak osobní, tak rodinný a společenský, všech zaměstnání a stavů, pomáhající kněžím a připravující půdu pro jejich působení. Odtud původní název jeho je Militia Christi, Vojsko Kristovo. Terciáři sami nejsou jen zapísanými členy jako nějakého spolku, bratrstva nebo zbožného sdružení, nýbrž pravými členy, živými údy celého řádu dominikánského, kazatelského, sbratření se všemi členy, velikány a svatými řádu, účastni všech modliteb a milostí, jsouce opravdovými bratřími a sestrami v rodině sv. Dominika pod duchovním vedením kněží téhož řádu. Odtud ona stále svěží životnost i po 700 letech. Síla, jistota, smělost, nadšení v hájení pravdy, žizeň po spáse duší, zcela v du-

chu řádu Kazatelského, řádu Pravdy. »Domnívám se, že dokonalost, které dosáhl Pier Giorgio, jest výsledek blahodárného vlivu třetího řádu svatého Dominika« pravil jeden jeho známý. I u nás zvláště v poslední době řady bojovníků Kristových se opět vyplňují mladými silami, studentstvem a inteligencí, neb docházejí poznání, kde je jejich pravé místo, kde se jim nejlépe rozumí, kde nejvíce mohou získat, kde nejlépe pracovat a uplatňovat své nadšení pro svatou věc.

Fr. C., O. P.

Rerum novarum.

Rerum novarum semel excitata cupidine — když se probudilo dychtění po novotách. Těmito slovy začal veliký papež Lev XIII. svůj okružní list 15. května 1891. Byl to signál, volající do celého světa, jehož ozvěna bude trvati staletí. Signál »zastavití« a obrátiti se jiným směrem. Ne-li, nastane katastrofa a svět shoří v plamenech revoluce.

Koncem XIX. století dospěly poměry sociálního života tak daleko, že hrozila katastrofální srážka kapitalismu s dělnictvem. Jedna třída, počtem nepatrná, požívala téměř všech výhod moderních vynálezů, druhá, tísněna chudobou, marně usilovala vyprostiti se ze svého zbědovaného postavení.

Do tohoto chaosu bolestných poměrů jako chladící a utišující lék zasáhla encyklika »Rerum novarum« a ukázala správnou cestu k pevnému cíli. Neboť všechno dosud bylo »krajní napětí sil, běh nejrychlejší, ale mimo cestu«. (Sv. Aug.) »Rerum novarum« se stává majákem, zářícím ve dne v noci na všechny strany, ozářuje všechny otázky lidské společnosti a vnáší do nich soulad a harmonii.

O b s a h R. n.

»Rerum novarum« jedná: a) O stavu dělnictva, které bez vlastní viny se dostalo do ubohých a žalostných poměrů. Stojí osamoceně, bez ochrany a padá do rukou ziskuchtivého kapitalismu soutěžících výrobců. Papež podává pomocnou ruku a bere na sebe úlohu ochránce, poněvadž liberalismus se ukázal naprosto neschopným k řešení sociální otázky a byl by uvedl společnost lidskou ještě do větších nebezpečí.

b) Podmínky záchranné akce. Papež použil své pravomoci a trval na tom, že především jemu je svěřeno chrániti náboženství a rozhodovati o věcech s náboženstvím souvisejících. A tak: »jako ten, jenž má moc« (Mt. 7, 29) oznámil práva a povinnosti, které vízí vespolek zámožné i proletáře, ty, kdo propůjčují kapitál, a ty, kdo posky-

cuji práci, a oznámil, co má dělati církev, co vlády států, co ti, o jejichž zájmy se jedná.

O h l a s R. N.

Encyklika měla v různých vrstvách různý ohlas. S radostí ji vítali katolíci, i mnozí vzdálení ovčince Petrova a všichni ti, kteří se později věnovali oboru sociologie, vědeckému badání a zákonodárství na podkladě křesťanském podle pravd svatého evangelia.

Největší ohlas měla encyklika v řadách dělnictva. To dobře vycítilo, že jedině tak uspořádaný svět a sociální poměry, jak je navrhuje encyklika, mohou zaručiti klidný a blahodárný vývoj jednotlivce i celku jak na poli sociálním, tak i mravním.

Nechyběli ani skeptikové, podezřívající novou sociální filosofii a byli to mnozí i z katolíků. Ale většinou lidé malého rozhledu. Nemůžeme se diviti, že na ně padla hrůza, když viděli před sebou takovou horu nových problémů, které všechny vyžadovaly mravenčí píle a vytrvalosti a ne jen pohodlně týtí z mozolů a potu jiných.

Pramének, vytékající ze studnice »Rerum novarum«, se neztrácel. Myšlenek těch chápali se jak jednotlivci, tak i skupiny a když se 15. května 1931 slavilo čtyřicáté výročí vydání »Rerum novarum«, byly to ohromné masy všech vrstev, které nadšeně skládaly hold veliké památce Lva XIII. a jeho odkazu.

O v o c e e n c y k l i k y.

Encyklika přinesla Církvi a lidstvu nesmírná dobrodíní. Tato dobrodíní můžeme rozdělití ve tři skupiny. 1. Podněty, jež dala »Rerum novarum« Církvi. 2. Podněty, jež dala »Rerum novarum« státu. 3. Podněty, jež dala »Rerum novarum« svépomoci (sdružování).

Ř e š e n í o t á z k y.

Problémy sociální se dají řešiti jen na základě pravd evangelia Kristova, neboť marxismus dělnickou otázku nerozřešil a nerozřeší, poněvadž ji chce řešiti násilím.

Každý jednotlivec podniká práci, aby vyzískal hmotný statek a aby soukromým právem směl býti jeho neomezeným, úplným pánem a vlastníkem. Šetří, zakoupí si pozemek, který není ničím jiným než mzdou v jiné podobě. Pozemek je výtěžek jeho práce, spravedlivě nabytý, aby mohl na př. v nemoci uživit rodinu a zajistit jí chléb. Marxismus však tím, že chce jmění soukromé převéstí ve společné, zbavuje dělníka možnosti umístovati mzdu, zbavuje ho naděje, že by si mohl někdy majetek rozmnožiti a zlepšiti své postavení, čili jinak řečeno, je to odnětí a zlome-

ní jeho podnikavosti a důvtipu a vysněná rovnost není pak ničím jiným, než stejnou bídou a stejně nedůstojným postavením všech lidí.

Bylo tedy třeba, aby se řešení otázky ujala Církev a ta řekla: »Lidstvo se musí smířiti se stavem takovým, jaký jest.« To znamená — rovnost majetková není možná. Jako jsou mezi lidmi velmi veliké a velice četné rozdíly, nemají stejného nadání ani příčinlivosti, ani zdraví, ani sil, tak přirozeným důsledkem těchto věcí bude i nerovnost majetková. Nerovnost majetková pak vybízí lidi, aby se navzájem doplňovali, pomáhali si, a dává tak možnost k využití všech individuálních schopností a darů, od Boha daných.

Jako v těle různé orgány tvoří shodu a vzniká vyrovnanost a souměrnost ve složení funkcí těla, tak tomu musí býti i v občanském životě, aby ony dvě třídy byly mezi sebou v rovnováze. Kapitál neobstojí bez práce a práce bez kapitálu. Svornost tvoří krásu, stálé zápojení vede k zesurovělosti a ke zmatku. Pravou cestičku nám ukazují zařízení křesťanská, Církev předkládá důrazně obojí třídě vzájemné povinnosti, plynoucí z evangelia.

Jedna z povinností se týká proletáře, dělníka, a tou jest »věrnost v plnění pracovní smlouvy«. Druhá se týká zaměstnavatele, že nesmí považovati dělníka za otroka, musí přihlížeti k tělesné síle, aby neničil zdraví (mladistvé osoby), jest se mu starati, aby nikdo nebyl vydán svodům ke zkáze své duše a mohl věrně plniti své náboženské povinnosti. Druhým příkazem, daným samým Bohem, jest dávatí každému, co jeho jest, aby zadržovaná spravedlivá mzda nevolala k nebesům o pomstu. Člověk chudý je často vydán křivdám a zvůli, lsti a lichvářským úskokům, proto čím je jeho majetek skrovnější, tím více musí býti chráněn.

Kdyby se poslouchalo těchto zákonů Kristových, nebylo by dobře lidstvu? A tak přicházíme k dalšímu bodu nutnosti nadpřirozeného světla pro řešení dělnické otázky. Nemůžeme hodnotiti věci pomíjející, leda se zřetelem na život posmrtný. V náruč Boží, odkud jsme vyšli, večer se všichni vrátíme. Z oteckých paží, z otcova domu byli jsme na mžik posláni v svět. Zde na zemi jsme poutníky a spějeme k svému cíli, k Bohu. Proto na práci musíme pohlížeti s tohoto vyššího hlediska, že jest nám prostředkem v našem putování, ne cílem. Práce, když ji dobře používáme, pomáhá nám dosáhnouti posledního cíle. Kdo má více, uděluje chudšímu. »Co jste učinili nejmenšímu z těchto mých bratří nejmenších, mně jste učinili (Mt. 25, 40). Tak máme z ní dvojí užitek, jeden, že nás udržuje, abychom došli cíle, druhý, že nám rozmnožuje zásluhy.

Z toho vidíme, že lidská důstojnost a vznešenost

záleží v mravnosti, to jest, ve ctnosti, která je společným dědičstvím všech lidí, boháčů i chudáků. Věčná blaženost bude udělena jen za ctnost a zásluhy. Zdá se, že Bůh sám je více nakloněn lidem trpícím, zve je k sobě, aby potěšil. V lidech bohatých zase sráží sebevědomí a pýchu. Tak ve snažení za týmž věčným cílem se zmenšuje propast mezi obojí třídou, aby pod praporem křesťanských příkázání se spojily vespolečnou láskou a staly se dítkami a dědici Božími.

Pan prezident studentům.

Pan prezident ve zlaté knížce »Jak pracovat« radí nám, studentům, jak se máme více vzdělávat i prospěti sobě i národu.

Každému je třeba sebevzdělání. Vyžaduje to láska k národu, který je malý. Musí se vzdělávat tak, že chápe to, co by nás mohlo učiniti velkými anebo velkým rovnými. Tomu se může každý učit na historii našeho národa: »Malý národ nemůže se měřit s velkým, ale právě proto musíme o to usilovat, aby naše vzdělání všeobecné, čím světovější, bylo zároveň tím národnější. To jest pochopením pravého ducha českého a naší historie.« Musí však zde býti orientace světová, k níž napomáhá znalost cizích jazyků, zvláště slovanských a z ostatních hlavně angličtiny.

Svět musí každý chápat s českého hlediska a veškerá práce má býti soustředěna ve spolcích, v nichž zase každý jednotlivec musí míti svůj životní program a cíl, bez nichž nemožno pracovat: »Naše životní práce záleží v tom, že jednak stále takto usilujeme snažně vpřed, bažíme a dychtíme, a na druhé straně při tom zase ta perná práce, to vypracování toho životního programu. Jedno druhého nevyklučuje a jsme vždy zabezpečeni, máme-li takový určitý program.«

Vzdělání podporuje kniha, která je jen tehdy účelná, je-li dobrá. Jak číst, o tom napsal, že mnoho číst není dobré, ale číst spisovatele jednoho, pochopit ho, číst mezi řádky, dělat zápisky a poznámky a ty podříditi klasifikaci: »Každý ve-

čer nebo alespoň každý týden všecky zápisky si klasifikovati, to jest, podříditi je nějakému celku. Naše vzdělání má být živý strom, něco celistvého. Vada mladší generace jest, že se myslí příliš zápiskovitě, po různu, po jednotlivých myšlenkách, bez celku.«

Doporučuje i cestování, které pomáhá nejen zdraví, ale také prohlubuje poznání vlasti, smýšlení a citění lidu. Zná každý vlastenec Moravu, Slovensko? Jen se poctivě vyznat a každé své mínění říci s poctivostí, taková má být vedoucí vlastnost mladých: »Nezbývá, má-li se stát obnova, než počít tím, že si osvojíme každý náležitě vzdělání a že budeme mít více odhodlání stát v pravdě, nebát se toho, říci své mínění. Nepochlebovat národu a neříkat: »Národ chce to a to.«

V. Marek.

Ceny Melantricha.

Dne 10. března byl oznámen výsledek ceny Melantricha za nejlepší romány, povídky a essaye. Tato cena představuje částkou 30.000 Kč (I. cena za román 20.000 Kč, II. cena za povídky nebo essaye 10.000 Kč) nejvyšší literární odměnu, jaká se u nás uděluje. Letošní porota, skládající se z univ. profesorů a kritiků F. F. Šaldy a Otakara Fischera a z literárního kritika Alberta Vyskočila, rozhodla, aby částka pro obě ceny určená byla rozdělena takto: 15.000 Kč románu »Hranice stínu«, Jana Čepa, 10.000 Kč básnickým reportážím »Hory a staletí« Ivana Olbrachta a 5.000 Kč románu »Útěk ze století« Benjamina Kličky.

»Hranice stínu« je první román Jana Čepa, známého dosud kouzelně křehkými povídkami z venkovských krajín. V novém románu líčí autor na pozadí milostné zápletky věčné návraty domů člověka, vykořeněného z prostředí rodného kraje. »Hranice stínu« je dílo silného básnického vidění velké životní a umělecké jistoty.

Všechny tři knihy vyjdou v první polovici dubna.

Do všech knihoven doporučujeme knihy z edice Jitra:

Dominik Pecka: Svatí a lidé, Kč 5·60.

Miloš Krejza: Gotické květy, Kč 8·—

Objednejte: EDICE „JITRO“ Praha II. Spálená ul. 15.

ZNOVÝCH KNIH

SKUTAREVSKÝ. Leonid Leonov. (Román. Vydal Sfinx v Praze v Evropské knihovně.) Je to román o průmyslové výstavbě sovětského Ruska. A je to zároveň ukázkou nové literární tvorby Ruska uměleckého. Zdá se nám, že i když zklamala někde programová práce techniky, hospodářství, vojenství, boje protináboženského, že nezklamal nový program v uměleckém tvoření. Na románě »Skutarevský« vidíme všechny klady moderní technické epiky. Ten entuziasmus, prýšticí z ideálů bolševictví, promítá se v mohutné dynamice stavební, t. j. formální i v širokém a při tom na tolik zkonkretisovaném rozmachu tematickém. Prostý příběh profesora Skutarevského, který touží zřehodárnit technicky přenos vysokofrekvenčních proudů elektrických. Ideálem vedení elektrického proudu je pro něho vedení bezdrátové. A na tuto kostru je nebojácně a otevřeně zavěšen celý prostor ruského kolektiva. Mohutnost okamžitých činů sovětského režimu je opravdu imponující. A i když plán původní, jako je právě případ profesora Skutarevského, ztroskotává svou předčasností, přece zde zbývá hrdina práce, který má své místo mezi svými vděčnými soudruhy. Rádi sáhneme po díle Leonovově, neboť jest otevřeným oknem do země dnes i zítra ještě tolik problematické. A uchvátí nás toto dílo i otevřenou kritikou vlastního režimu. —jza.

ČERVNOVÝ MRAK. A. B. Kohout. (Román. Vydal V. Petr v Praze.) Fabule románu je asi tato: Mladý muž jedné noci, prosycen svými náhle vzbouřenými vášněmi, potkává ženu, v jejímž náručí poznává zlou nemoc. Pronásledován výčitkami, bolestmi, studem, duševní rozervaností, uchyluje se k lékaři. A nyní počíná vlastní dějové pásmo celého románu: ono zlé, bolestivé procházení rukama a nástroji lékaře po dlouhé měsíce. — Uzdraven hledá svou náhodnou milou, ale když ji nalézá, ona již nepoznává jeho. — To je román Kohoutův, román hodně troufalý, směle lámající určité nutné společenské zákony, avšak na druhé straně je to román varující. Škoda, že právě tato poslední stránka nebyla náležitě umělecky (důkladněji) zdůrazněna. Až na několik malých, méně zapadajících epizod, je román postaven dobře. Svým druhem je kniha Kohoutova u nás dosti značným překvapením. —jza.

NEVIDITELNA MOSKVA. Vítěz. Nezval. (Vydal F. Borový v Praze.) Tři kapitoly: 1. Surrealistický mlýn. 2. Neviditelná Moskva. 3. Deus ex machina. — Kniha Nezvalova má být obdivem vnitřního přerodu ruského člověka každého typu, ale svou příkladovostí má být hlavně vnitřním důkazem a vnější oporou Nezvalem u nás proklamovanému surrealismu. Do jaké míry se tento důkaz Nezvalovi zdařil, nebudeme podrobně rozbírat, neboť to by znamenalo rozpitvat nejen knihu Nezvalovu, ale celý život sovětského Ruska a jeho oprávněných nebo neoprávněných zásahů do přirozených zákonů lidské kultury. My se zastavíme nad Nezvalem tak, jak se nám podává svým dílem a jaký opravdu je a jaký není. Toužili Nezval po tom, aby poesie se stala kolektivním hospodářstvím lidu, mas, nutně stále ještě musí proklamovat onen internacionální revoluční pro-

letariát. Toužili po absolutní samotě básníka, proklamuje tím svůj rád kolektivní radosti a revolučního spojení v osamocení. Je to ono »že poesii budou dělati všichni a nikoli jeden«. Dokazuje-li Nezval, že každá skutečnost reálná a hlavně nadreálná má svůj latentní sexuální obsah, jenž je zdrojem všeho lyrismu, určuje-li zcela podle metody Freudovy zákonitost všeho podle onoho latentního sexuálního plánu, tu se nám chce už silně pochybovat o pravdivosti cest Vítězslava Nezvala a chtělo by se nám úžasné polemizovat. Ale vždyť onu největší polemiku dal Nezvalovi sám Vsesvazový sjezd spisovatelů, jehož vlastním odleskem má být Neviditelná Moskva. — I surrealismus má své zvláštní hodnoty a dovolil bych si říci, že ze všech těch různých moderních směrů dává umělci nejvíce tvárných možností. Ale ona koncepce, jak ji Nezval deklaruje, je při nejmenším pochybná. Jen sloupněme s Nezvala onu pakolektivní slupku a dostaneme z něho individualitu, která zcela bez altruistických plánů revoluce hoří jen pro své čisté a nejvyšší osobní umění. Přijmeme Nezvalův surrealismus potud, pokud bude lidstvu svou krásou prospěšný. Odlomme mu onen hrot násilných přetvarů a ponechme mu jen tu britkost uměleckých obrazů. — Svou »Neviditelnou Moskvou« nás Nezval přesvědčuje o něčem jiném, než původně zamýšlel. —jza.

DESET KATOLICKÝCH POLITIKŮ A DIPLOMATŮ. Dr. Alfréd Fuchs. (Společenská tiskárna v Přerově, 1935, str. 95, cena Kč 16.—) Do záplavy děl životopisných a biografických esají, původních i přeložených, přichází kniha dra Alfréda Fuchse »Deset katolických politiků a diplomatů«. Její velkou předností je to, že podává nikoli životopis jeden, nýbrž celou řadu biografii spojených v jediný celek, dávající nahlédnouti do vývoje církevní politiky a poměru mezi státy a církví, počínajíc anglickým rozkolem až po dnešní dobu. Dr. Fuchs se v poslední své knize projevil nejen jako dobrý životopisec, nýbrž v první řadě jako publicista a novinář, který dovede uvést historii v souvislost s moderními aktualitami. Serie katolických politiků je zahájena typem politického myslitele Thomase Mora, anglického svěťce a mučedníka, který se stal obětí boje s anglickým cesaropapismem. V řadě diplomatů se dočítáme o vynikajícím jezuitovi P. Possevinovi, politikovi, misionáři, pracujícím o slovanském sjednocení ve víře, a spisovateli 16. století. Jako skvělý diplomat doby Napoleonovy je vyličen kardinál Consalvi. Galerii katolických žurnalistů zastupuje Francouz Louis Veuillot, klasik katolické žurnalistiky. Živě jsou líčeny život a práce presidenta ekvadorské republiky G. G. Morena, irského publicisty a tribuna lidu Daniela O'Connella, německých politiků Görrese a L. Windhorsta, známého přítele Slovanů kardinála Rampolly a konečně státníka poslední doby Msgra J. Seipela. — »Deset katolických politiků a diplomatů« je vzácnou knihou. Fuchs tu spojil zkušenosti, jichž nabyl ze svých knih »O deseti svatých« a »O macchiavelismu« a vytvořil dílo, které není snůškou pouhých životopisných dat a několika životních epizod, o jakých se dočítáme v průměrných biografii, nýbrž dílem publicisty, jenž vidí v politikách všech časů muže, kteří byli syny své doby, dějin svých států. Tak se stala kniha Fuchsova prací o poměru mezi státem a církví, podanou při-

stupnou a příjemnou formou životopisů. — Právníci, čtete tuto knihu, dovíte se mnoho věcí, o nichž na fakultě, bohužel, neslyšíte. — Kniha vyšla ve velmi vkusné úpravě s obálkou architekta J. Synka. cm

PLAVCI NA SAZAVĚ. Jan Morávek. Román-kronika. (Nakl. Melantrich, 1934.) Podtitul této knihy je velmi příslušný. Je to opravdu věrná a poctivá deskripce života sázavských plavců, lidí prostých, upřímných ve svých skutcích. Autor není škarohlíd, aby nás zhnusil svým naturalismem, jak to s oblibou činí jiní. Dovede nám ukázat radostné chvíle v životě lidí chudých i nejchudších. Jeho obrazy ze života jsou dobře pozorovány, dýší skutečností. Ličení venkovské pouti (str. 34): »Z kostelíka zněl zpěv, varhany slavnostně hučely a dole pod skalnatou strání šuměl mlýnský splav. To byl opojný hlas domova a pouti.« A dále (str. 37): »Zvonilo se Anděl Páně. Zase každý smekl, pochýlil hlavu a křižoval se. Neklid před vraty i na hřbitově vzrůstal. Velká končila. Dlouze a monotonně vyznívaly z kostela modlitby, až je ukončilo slavnostní hlučné finale varhan. A teď, když se dalo Pánubohu, co mu patřilo, počalo dlouho očekávané veselí.« Takhle si představuje, myslím, venkovskou pouti snad každý z nás. A potom zde čteme o pouťovém tanci a zase ty věčné historické lásky. Avšak zápolení těchto lidí o kus chleba je velmi těžké. Jejich zaměstnání je k smrti nebezpečné. Každý musí »znát řeku jako zápraží«, musí znát všechny falešné víry jako otčenáši. Při velkých vodách dochází často ke katastrofám. A přece všichni ti plavci, kteří už prodělali několik krušných chvil, jsou stateční a dobří. Také jejich děvčata mají upřímné povahy, »mávají svým hochům z oken na pozdrav, když odploouvají, a dobírají si je s přátelským pošklebkem: Plavci plavají, chleba nemají, pod vodu lezou, kamení hryžou« (str. 67). Ale běda tomu, kdo by chtěl plavce v jejich právech zkrátit nebo se jim snad míchat do řemesla! Tam, kde jde o chleba, dochází i k boji na nůž. Plavci Závozáci zosnovali plán proti svým soupeřům z Blánice a Želivky, kteří se přece jen odvážili k plavbě, kterou dosud nikdy nekonali a kterou podle mínění Závozáků ani neměli právo konat. A byla to ovšem jejich zkáza. Co nezpůsobily vodní živly, dokázala pomsta Závozáků. Rozpoutaný boj si vyžádal také životy dvou plavců. — V doslovu si autor postesk na převrat, který se udal na Sázavě v nové době. »Reguluje se, naviguje, projektují se přehrady. Nebude proudit, nebude divočiny, nebude romantiky a krásy! To je kletba pokroku. My teskníme po starém Posázaví a jeho rázovitém lidu.« A ten autorův stesk je dvojnásob oprávněný, dovidá-li se čtenář ke konci, že autor je z Posázaví a že prožil mezi plavci své mládí. PhC. Ota Tichý.

PROČ JSEM ŘÍMSKÝM KATOLÍKEM. Profesor Vojtěch Šlauf. Knížečka skrovná vzhledem a rozsahem, avšak bohatá obsahem, pojednává asi ve dvaceti kapitolkách o rozumových a citových důvodech, jež má římský katolík pro své vyznání. Autor opírá svoje závěry o výroky a soudy na slovo vzatých lidí, z nichž příslušná místa hojně cituje. Dílko možno vřele doporučit, zvláště pro jeho myšlenkovou jasnost a objektivnost. Půža. Redakce vřele doporučuje tuto knížku studentstvu: obsahuje mnoho látky k přednáškám a diskutím ve sdruženích. Za Kč 4.— ji pošle profesor Josef Límpouch, Plzeň, Koterovská 55.

TŘI ROZZATÉ LAMPY. Miloš Krejza. Básnické prózy. S linoleoryty a v grafické úpravě Jiřího Votýpky. Vydali Kropáč a Kucharský v Praze 1935. — Tak jsme poklesli, že už se nevracíme k zemi ani s vypelichanou rozcitlivlostí rousseauovskou: lesy, hory a vody jsou člověku dneška jen hygienickými zařízeními pro volné dýchání, volné pelešení a požívání proviantu až k nevolnosti. Je tedy potřeba, abychom slyšeli hlas básníka, jemuž je země zrcadlem krásy Boží a jevištěm zapomenutých dějů síly a svatosti. Tři lampy vzpomínky rozžihá Krejza třem postavám českého dávnověku: svatému Ivanu, Prokopu a Božetěchu. Pravda, mohl ty tři lampy rozžehnouti také kouskům Palečka, nočním dobrodružstvím krále Václava nebo chlastům a rvačkám Mikuláše Dačického z Heslova: snad by našel milost v očích pokolení, jež zapřelo a zradilo vše svaté a veliké a jež zhasilo všechna světla národní slávy, aby volalo hurá boxerům a tleskalo černošským tanečnicím. Ne, tento mladý básník je už příliš svým, aby vyjadřoval dobu. Není hlásným své generace. Předjímá budoucnost a jeho pohled je tušivý: chceme věřit, že ne nadarmo sbírá zapomenuté odkazy a ne zbytečně vyhledává zlaté stopy světců. Jeho láska má pečeť pravosti: tento básník se bojí o svou vlast, neboť ji miluje. Šťastně se s ním spojil výtvarník Jiří Votýpka a vyzdobil knihu delikátními, oddaně k tématu knihy přičleněnými linoleoryty, jichž ukázněné výrazové prostředky docilují účinnu opravdu hlubokého. Maně nám napadá, že tento umělec je přímo předurčen, aby ilustroval legendy svatých. Dom. P.

TŘI DUKATY. Jaroslav Durych. (Povídky. V novém vydání vydal Melantrich v Praze.) — »Tři dukáty« přiřadíme přímo ke třem Durychovým milostným románům: »Na horách«, »Sedmikráska« a »Píseň o růži«. Avšak v těchto povídkách cítíme něco jiného, třebaš tolik Durychovi vlastního — je to ono přilnutí k pozemskosti, které nám neztvárňuje postavy v symboly a formáty neurčitých množství, jako ve zmíněných třech knihách milostných, ale vykresluje nám své nové postavy tak přístupně lidsky a obecně, že jen vysoký styl umělecký nám podává krystaly ohnivé krásy. Povídky »Tři dukátů« jsou obdivem ženy — ať milenky, ať ženy, ať matky — ať nužné dělnice, ať inteligentního děvčete, ať opuštěné matky. Durych takřka neuvědoměle napíná osudy svých postav na ten stupeň, že dotknutím se ony struny vydají písně nejjasnější a nejněžnější. -jza.

Všem našim čtenářům!

Co nejvřeleji upozorňujeme na novou knihu našeho spolupracovníka Miloše Krejzy

„Tři rozžaté lampy.“

Kniha, která byla naší kritikou přijata velice sympaticky, zaslouží si co největšího rozšíření.

raport

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí katolického studentstva čsl. • V Praze v dubnu 1935 • č.

8

Zdařilá manifestace katolického studentstva v Českých Budějovicích.

Sociální studentské sdružení mužské a dívčí v Čes. Budějovicích spolu s ÚKSČs v Praze uspořádalo ve dnech 9.—10. března t. r. krajiňský sjezd katolického studentstva v Čes. Budějovicích. Byla to manifestace, která splnila svoje poslání, vyburcovala studentstvo a mládež k účasti na I. celostátním sjezdu katolíků.

Sjezd zahájen byl v sobotu 9. března slavnostní akademií v sále Učitel'ského ústavu u sv. Josefa. Akademie měla slavnostní ráz a skvělým provedením jednotlivých čísel byla opravdu důstojnou oslavou mistra Josefa Foerster, k jehož počtě byla pořádána.

V neděli 10. března v 8 hod. sloužil mši sv. v kostele sv. Václava dr. Emanuel Fenzl. V 10 hod. bylo zahájeno panem drem Haasem manifestáční shromáždění ve velkém sále Jirsíkova Národního domu. Sál byl naplněn mládeží, studenty i členy SKM. Shromáždění počtil svou přítomností J. Ex. nejdp. biskup Šimon Bárt, který s pozorností sledoval celé jednání a vytrval až do konce sněmování. Po zahájení byl nadšeným potleskem schválen holdovací telegram svatému Otci a panu presidentovi. Prvním bodem dopoledního programu byl referát dp. Reba na, rektora semináře na téma: »Katolictví a hlavní otázky přítomnosti.« Referent zdůraznil, že správné heslo pro mladou inteligenci je všude se uplatňovat, všude pronikat, všeho se dotknout, jako kvas do všech poměrů, do všech společenských útvarů vnášet křesťanství. Úkolem našim je pokřesťanit život, ale k tomu musí být splněny tyto předpoklady: vlastní zralost a nekompromisnost. Druhý referát převzal předseda ÚKSČs. JUC. Alexej Jaroš. Promluvil o všech aktualitách dnešního studentského života, vysvětlil význam jednotlivých ideových proudů, mezi nimiž katolické studentstvo jediné stojí pevně na basi universality církve. Zdůraznil, že katolické studentstvo musí se domáhati spravedlnosti, zvláště ve věci Strakovy Akademie, jež se dnes nalézá v rukou, do nichž podle vůle zakla-

datelovy nepatří. Další řečník JUDr. Mil. Hořina vysvětlil, co očekává katolické studentstvo a mládež od sjezdu katolíků. Řekl, že sjezd bude počátkem nové práce k ozdravení veřejných poměrů. Voláme po poctivosti ve veřejnosti. Půjdem manifestovati tam, kde hrubým způsobem uražena byla Matka Boží, tam, kde vydávány byly zákony na rozbití rodinného života. Katolický lid a katolická mládež nesmí se krčiti v koutku. Nedáme se umlčovat v národě, nýbrž budeme usilovat o to, aby národ osvobozen byl od falešného pokroku a jsme jisti, že vůlí, modlitbou a prací toho dosáhneme.

J. Ex. nejdp. biskup Šimon Bárt navázal svůj projev na slova řečníků. Označil nepochopení mnohých katolických zásad, jako nevzdělanost ve věcech víry. Je jisto, že lékem proti neduhům doby je náboženství. J. Ex. projevila radost nad tím, že tolik studentstva hlásí se do katolické organizace, když na našich středních školách tak málo hodin je věnováno vyučování náboženství a mnohdy vikláno je náboženské přesvědčení studentovo. Buďte silni ve víře — volá nejdůstojnější pastýř k studentstvu. — Křesťan buď jméno každého z vás, katolík pak příjmení. — Projev nejdůstojnějšího pana biskupa, jakož i všech řečníků byl provázen nadšeným souhlasem celého shromáždění. Mezi řeči dostavil se do sálu J. M. inž. dr. Parma, prorektor Vysoké školy báňské. Ujistil studentstvo svými sympatiemi. Sleduje životní dráhy mladé inteligence, zná její bolesti a požadavky. Proto se dotkl ve své řeči i některých sociálních otázek, jež musí být řešeny ve prospěch studentstva. Zdůraznil nutnost odstranění dvojího příjmu u gážístů, a zamezení činnosti přesloužilců. Vytyčil nutnost požadavku boje za katolickou školu, oprávněnost snahy po pokřesťanění rodiny a státu. Doslovem předsedajícího pana dra Haase byla tato zdařilá manifestační schůze ukončena. Odpoledne sněmovalo studentstvo na pracovní konferenci v sále studentského semináře. Zde referoval o organizačních věcech místopředseda ÚKSČs. JUC. Jan Matějka. Předsedkyně

Dívčí sekce IngC. Marie Hartlová zdůraznila nutnost sebevýchovy jako předpoklad pro sociální práci. Slečna Kodýtková referovala o sociálním poslání katolické studentky. Referát vdp. rektora Rebaana o liturgickém apoštolátě studentstva přinesl mnoho nových myšlenek a námětů.

Krajský sjezd jihočeského studentstva dokázal, že studentstvo sleduje všechny problémy dneška a jeho úspěch je dobrým příslibem do budoucna. Po Hradci Králové je to metropole

českého jihu, která se svou mládeží s nadšením staví se za zdar I. celostátního sjezdu katolíků a dává slib, že chce a bude pracovat pro vítězství Království Kristova na zemi. Není proto divu, že socialistický tisk, když sleduje naši aktivitu studentských řad, píše o katolickém studentstvu jako o nebezpečí. Ano, katolické studentstvo, které chce stavět společenský řád na základech Kristovy pravdy, jest skutečným nebezpečím pro ty, kteří učinili svým křesťanstvím materialism a lžipokrok.

Nesmíme zapomínat na misijní činnost!

V jednom z minulých čísel nám psali naši čeští misionáři P. Zeman a P. Kozák. A z těch dopisů nám utkvěla v myslí slova: »Kdo z vás bude mít dost pokory, odvahy a odříkání a poslechně výzvy Božského Spasitele...?« Avšak nechceme vám kázat o misijním povolání. Bude-li někoho z nás chtít Bůh pro sebe, řekne mu to sám.

Chceme vám zdůraznit, že i my, katolíci studenti, i když nebudeme misionáři, máme povinnost podporovat misie jak hmotně, tak i morálně. Ano, každý z nás musí pracovat na velkém díle vykypitelském. Či je nám lhostejno, kolik milionů ještě neví o pravém Bohu? Je to vlastně naše kulturní ostuda, že ta absolutní pravda, která dala Evropě celou kulturu, za dvě tisíciletí nečinila všechny národy šťastnými v Kristu. Jiné národy jsou v tomto misijním úsilí o mnoho dále. Rovněž studentské misijní kroužky v jiných státech krásně kvetou.

Misijní Sdružení severoamerické studující mládeže čítá již půl milionu členů. Je to největší studentské misijní sdružení vůbec. Jejich ústřední časopis je »The Schild« (Štit). Hned za nimi je studující mládež německá, organizovaná ve spolku Missionskreuzzug der studierenden Jugend (MKStJ). Má 60.000 členů a její ústřední orgán je »Christi Reich«. Akademikové němečtí jsou organizováni zvlášť (8 tis.) a mají vlastní časopis »Akademische Missionsblätter«. Belgická studující mládež je organizována ve spolku »Pro apostolis«, který má 24.000 členů a vydává stejnojmenný časopis. Vlivem této organizace vznikla ve Francii »Ligue Missionnaire des Écoles«. Je jich rovněž asi 4000 a pořádali již svůj sjezd. V pluku misijní mládeže mají svůj šik i Italové, »Lega Missionaria Studenti«. Mají již přes sto kvetoucích skupin. Dokonce i studenti anglické Indie, donedávna snad pohané, mají svoje Sdružení, »Students' Missionary League«. Pro 210 skupin vychází časopis »Crusade News«, a to anglicky i indicky psaný. Ze slovanských národů vede mládež polská, »Młodzież misyjna«. Náš

národ v tomto ohledu až žalostně zanedbává tuto svoji všekřesťanskou povinnost. Přátelé, nepamínejte, že víra a duch národa se jeví právě v práci misijní! A u nás jsou bohužel i takové smutné zjevy, že ani katolický inteligent o misiích nic neví, nebo je proti nim jako proti zbytečnému plýtvání energie.

Pro misie může každý mnoho udělat již modlitbou, poněvadž víra je dar milosti a ta se musí vyprosít. Avšak i hmotné prostředky hrají důležitou úlohu, neboť Bůh chce, abychom i my všichni spolupůsobili a ze všech sil se snažili o rozšíření jeho království. Hodně vykonáme zájmem o misie a šířením misijní myšlenky ve svém okolí. Avšak nejvíce můžeme udělat pravidelnou, organizovanou prací, která je možná právě ve spolku nebo i v menším kroužku. I my máme v tomto směru slibné začátky, ale stále bojujeme s jednou velkou potíží — je nás málo. Pro naši mladou misijní armádu je třeba mnoho, mnoho mladých sil, mnoho bojovníků prostých i mnoho důstojníků. My, budoucí inteligence, musíme pracovat, kde je nejnaléhavější potřeba, musíme konat i obyčejné práce i organizovat a vést.

Nyní jsme se s vámi spojili pomocí Ústředí v jednu velkou studentskou rodinu. Při té příležitosti co nejsnažněji prosíme, abyste nás ne nechávali samotny v našich začátečních studentských misijních kroužcích. Stavte nové jednotky, posilujte posice misijního hnutí. Vždyť každý studentský spolek může mít zvláštní misijní odbor. Práce je to radostná a velmi zajímavá. Již pouhými známkami se dá získat mnoho peněz pro misie. Filatelisty by to jistě zajímalo. Zašleme vám s radostí všechny informace a vyplníme všechny dotazy.

Tedy společně do práce. Je již čas, abychom i my začali!

Studentské Misijní Sdružení,
Praha-Bubeneč, Wintrova 4.

Zprávy z ÚKSČs a jeho organizací.

SOUTĚŽ »JITRA«.

V posledním čísle časopisu »Jitra« oznámili jsme výsledek soutěže, vypsané v 2. čísle »Jitra«. Dnes oznamujeme již definitivní výsledek soutěže projednaný na poslední presidiální schůzi ÚKSČs. Odměny obdrželi:

III. cena 40 ex.:

Stanislav Mareš, student, Litomyšl.

V. cena 25 ex.:

Karel Skočdopole, student, Polná.

V. cena 25 ex.:

Jan Poul, student, Velké Meziříčí.

VI. cena 20 ex.:

J. Trejbal, student, Hradec Králové.

VII. cena 15 ex.:

Helena Paulíčková, kand. učitel., Nitra.

VII. cena 10 ex.:

Emil Podgrabinski, stud., Orlová.

VIII. cena 5 ex.:

Josef Dworok, student, Mor. Ostrava.

VIII. cena 5 ex.:

Karel Handlíř, student, Bučovice.

VIII. cena 5 ex.:

Václav Fejta, student, Velké Meziříčí.

VIII. cena 5 ex.:

Karel Votoupal, student, Velké Meziříčí.

VIII. cena 5 ex.:

Lad. Jehlička, student, Skuteč.

Dále budou odměněni také ti, kteří získali větší počet platících odběratelů.

JAK SE V NAŠICH SDRUŽENÍCH PRACUJE.

Do dnešního čísla »Raportu« přišel nám referát Sdružení, které pracuje za velice těžkých podmínek. Celé prostředí, v němž je organizováno, staví se proti němu, takže tento spolek nesmí vůbec vystupovati na veřejnost. K svému referátu připojili kolegové z tohoto Sdružení prosbu, aby chom referát uveřejnili a dali mu nápis »Tajné SSS«. Citujeme jeho obsah: »Již čtvrtý rok živouří naše Sdružení a nemůže stále vystoupiti veřejně. Příznivců nemáme skoro vůbec a překážek více než dosti. Přesto však se skrytě pracuje a snad se i vystoupí na rok veřejně. Dosud to nebylo možno. Abychom se nevyzradili, musíme psát o zdejších poměrech a naši práci jen površně. Členských schůzí bylo 12, výborové 2, protože se s počátku vše projednávalo na členských schůzích. Poněvadž nemůžeme najíti nějakého řečníka, vyplňujeme sami program schůzí přednáškami, debatami nebo duchovní četbou. Mimo to jsou v činnosti kroužky eucharistický, esperantský a pěvecký. I o zábavu je postaráno; hraje se hlavně ping-pong a šachy. Sehráli jsme dvě divadla, avšem pod cizí firmou. Pro přespolní členy obstaral se přespolní byt a na legitimace dostaneme slevu na kino. Tak se staráme aspoň trochu i o sociální stránku. V poslední době jsme pořádali soutěž o nejlepší posudek »Jitra«. Čtyři nejlepší posudky budou odměněny knihami. Všech členů je 62, z toho 10 na gymnasiu v jiném městě, kde se samostatné Sdružení založiti nemůže. Často zápasíme o nejnütnější základní podmínky spolkového života, avšak neztrácíme naději na lepší budoucnost. Kdyby duchovní život byl na vyšším stupni, přirovnal bych naše Sdružení ke starým křesťanům v katakombách, prozatím však jen k tajnému červu, který hlodá na kořenech usychajícího stromu starých a ubohých poměrů.« — Tento dopis je dokladem, že lze pracovat i v prostředí naprosto nepřátelském. Jen je potřebí trochu nadšení a idealismu. Naši funkcionáři měli by si vzít z tohoto Sdružení příklad.

MORAVAN SKA. V BRNĚ. Odbor kulturní vedl jako jiná leta filosoficko-theologické kursy na filosofické fakultě Masarykovy fakulty. Přednášeli dr. M. Habán o thomistickém pojetí etiky, a Bern. Skácel vedl kurs úvodů do filosofie. Kursy získaly celou řadu posluchačů a těšily se značné oblibě. V letním semestru bude se v kursech pokračovati. Přednášet bude dr. Met. Habán o poměru křesťanské etiky ke všem společenským a kulturním zjevům, a dr. Skácel bude pokračovati v úvodu do filosofie. Dále se konala veřejná

přednáška dra. Kosatika z Olomouce o stavovském státu podle encykliky »Quadragesimo anno«.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ. Ve snaze vypořádati se s důležitými problémy současné doby uspořádala ČLA cyklus přednášek na téma »Nacionalismus a dnešek«. Cyklus splnil skutečně svůj význam. Přednášky, v jeho rámci absolvované, setkaly se se zájmem, o čemž svědčí veliká účast na nich. První referent dr. Rašín objasnil vědeckým způsobem bez politického pozadí význam nacionalismu pro náš národ jak v minulosti, tak přítomnosti, a ukázal, že nacionalismus je zjevem pro náš vývoj zcela zdravým. Druhý referent prof. dr. Stránský v řeči, jež byla hustě propletena citáty z Písma sv., též zhodnotil význam nacionalismu a při tom zdůraznil, že nacionalismus není nejvyšší hodnotou. Heslo »Nic než národ« zapomíná na důležitého činitele společenského, na individuum. Konečným cílem národa je sloužiti dílu Božímu. Po přednáškách byla vždy rozvířena čilá debata. Tu promluvil zvláště dr. Hořina, který ukázal na některé výstřelky nacionalismu u nás a v zahraničí a uvedl, že ten, kdo chce udeřit na strunu nacionalismu, musí udeřit především na strunu poctivosti a spravedlnosti. Nepoctivec a člověk nespravedlivý, i když je oblečen v kabát nacionalismu, nemůže být dobrým vlastencem. Celý cyklus byl zakončen přednáškou dra. Schuberta na schůzi dne 21. března t. r. P. dr. Schubert vysvětlil význam nacionalismu se stanoviska katolického. Uvedl, že je nutno rozeznávati dvě sféry zájmů lidských. Sféru přirozenou a sféru nadpřirozenou. Do sféry přirozené patří rodina, rod a národ, jehož organizací je stát. Tyto dvě sféry žádají každá své právo. A v dnešním nacionalismu se mnohdy střetly. Nacionalism, jak je praktikován v Německu a v Itálii, respektuje nadpřirozenou sféru, jen potud, pokud slouží sféře přirozené. Náboženství je tu pomocníkem státu v mravní výchově jeho občanů. Stát chce si zajistit suverénní postavení a církev má být pouze služkou jeho zájmů. Tak to praktikují tak zvané totální státy. Katolická inteligence musí odmítnout tyto snahy a žádati nadřazenost víry a náboženství nad sférou přirozenou. Národ musí stavět své cíle s ohledem na poslední cíl jednotlivce, který mu určila víra. Státní zákony musí být v souladu se zákony přirozenými. Katolíkoví je tedy nacionalismus snahou o politickou, sociální a mravní vyspělost národa. A posledním jeho cílem je vybudování Království Božího na zemi. — V neděli dne 17. uspořádala ČLA prohlídku Galerie SVPU, již se zúčastnilo na 40 členů akademiků a akademiků. Odborný výklad podala dr. Birnbaumová.

SSSd PRAHA pořádalo koncem ledna schůzi s přednáškou vdp. Faula, duchovního rádce sdružení. V únoru byly výborová a tři členské schůze. Navštívila nás předsedkyně Divčí sekce, kolegyně Hartlová. Na poslední schůzi sehrály kvartánky velmi pěknou japonskou divadelní hru, která vzbudila velikou radost a veselost mezi posluchačstvem. Založen byl kroužek literární, který nyní probírá spisovatele Čepa, a jazykový (německý). Soutěž uspořádaná v našem sdružení je prodloužena do konce března. Malý zpustošený kostelík blah. Anežky

České byl i letos naším cílem. Tam jsme putovaly v neděli po svátku blah. Anežky, abychom vzdaly české kněžné svou úctu a prosily ji s vroucností o přímluvu za nás u Boha. Her.

● SSS PLZEŇ. Sdružení pořádalo v úterý 12. března t. r. veřejnou přednášku vdp. prof. J. Limpoucha, který přednášel na téma: »Cesta do Říma.« Tato přednáška byla provázena 200 nádhernými světelnými obrazy. Kromě cesty do Říma promluvil vdp. profesor o Alpách, Benátkách, Padově, Florencii, Assisi, Neapoli a j. městech. Plný sál a upřímný potlesk byl nejlepším důkazem, jak se přednáška líbila. Byla to skvělá propagace poutí katol. studentstva do Říma. — V pátek dne 15. března t. r. přijel do Plzně na pozvání SSS a Studentského spolku »Radbuza« jugoslávský vyslanec a zplnomocněný ministr J. Ex. dr. Prvislav Grisogono. Byl uvítán předsedy obou spolků a zástupci různých korporací. Večer přednášel ve velké dvoraně Měšťanské besedy, slavnostně vyzdobené, na téma: »Jihoslovanská otázka a Habsburkové.« Kolem 8. hod. več. dostavili se studenti a zástupcové plzeňského veřejného života. Pan ministr byl uvítán srdečným potleskem. Nato zahrála hudba státní hymny obou států. Pana ministra přivítal předseda Radbuzy JUC. Vlad. Cinert, který pozdravil i zástupce protektorů, jimiž byla rada města Plzně a Československo-jihoslovanská Liga. Pan ministr promluvil o poměru jugoslávského národa k Habsburkům a o utiskování Chorvatů v Rakousko-Uhersku. Za svá krásná slova byl odměněn dlouhotrvajícím potleskem. Manifestační projev zakončil předseda SSS Fr. Binder přáním, aby nejen studentstvo, ale celá československá veřejnost projevila vždy sympatie bratrské Jugoslavií. — on —

● SSSd PLZEŇ. Schůze jsou svolávány pravidelně na první a třetí sobotu v měsíci. Je pořádán cyklus přednášek: »Římští papežové a jejich vztah k českému národu.« Členky řečnického kroužku ukazují při tom své řečnické schopnosti. Pro velký úspěch byla opakována veselohra od A. Grossové »Osudná blůza«, kterou naše Sdružení nacvičilo. 10. února vystoupilo SSSd veřejně na slavnostní akademii, kde došly náležitého uplatnění národní písně. Sál Měšťanské besedy byl tehdy úplně vyprodán. Líbily se zvláště národní tance v krojích. Obecnost si nadšeně vyvolávalo opakování každého čísla. Místní veřejnost je nám sympaticky nakloněna a současně i řady našeho spolku rostou. Do budoucna připravujeme exercicie, jež se budou konat o velikonočních v Chotěšově. Jednatelka.

● ASS POLIČKA uspořádá veřejnou přednášku dra Alfreda Fuchse na téma: »Mravní příčiny dnešní krise«, na Hod Boží velikonoční v sále Tylova domu. Zveme tímto studentstvo i okolních Sdružení a místní katol. veřejnost k hojně účasti na tomto podniku.

● POKÁLOVÁ SLAVNOST SLOVENSKÉHO KATOLICKÉHO STUDENTSTVA. Pokálová slavnost, každoročně pořádaná Ústředím slovenského katolického studentstva, má na Slovensku již svou tradici. Počnůt k těmto slavnostem dal Msgre Andrej Hlinka, který daroval slovenskému studentskému Ústředí nádherný zlatý pohár, aby

byl každým rokem propůjčován někomu z těch, kdož se nejvíce zaslouží o studentstvo a slovenský katolicismus. Držitelem tohoto poháru v minulém roce byl sám Msgre Andrej Hlinka. V tomto roce pak vyznamenalo Ústředí slovenského studentstva Msgre Ferencíka, žáka Hlinkova, který byl 25 let kaplanem na ruzomberké faře a který se svým představeným prožíval všechna dřívější utrpení slovenského národa. Oslavenec při slavnosti v neděli dne 17. března tohoto roku v paláci Charitas v Bratislavě sám vyzdvihl, co znamenalo pro jeho veřejnou činnost těch 25 let příprav pod vedením toho, který je dnes všeobecně uznáván za vůdce slovenského národa. Jeho projev byl projevem díky studentstvu, které svou činností lidovýchovnou plní svou národní povinnost a nijak nezklamalo jeho představy. Za české účastníky promluvil universitní profesor dr. Josef Babor. Je také jedním z bývalých držitelů Hlinkova poháru. Dále promluvil dr. Václav Hrnčíř, předseda Přípravného výboru Pax Romana, za ústředí katolického studentstva čsl., a JUC. Adolf Hrdý za »Slavia Catholica«, organizaci slovenského katolického studentstva.

U příležitosti této slavnosti uspořádal akademický spolek »Moyzes« diskusní večer 15. března, na kterém promluvil český delegát na pracovní konferenci »Slavia Catholica« na téma »K spolupráci českého a slovenského studentstva«. V debatě pak bylo uvažováno o možnostech, jak české a slovenské studentstvo bude združňovati jednotící sílu katolické myšlenky: o společné pracovní konferenci, společném manifestačním sjezdu a o utvoření společného ústředního orgánu. Jako předpoklad uskutečnění těchto snah je nutná na obou stranách: vůle, poznání a důvěra, z jehož výtěžku budou těžiti výbory ústředí katolického studentstva čsl. v Praze a Ústředí slovenského katolického studentstva v Bratislavě.

Vedle toho bylo zde zasedání pracovní konference »Slavia Catholica« 16. března t. r., řízené českým delegátem, kde bylo jednáno o účasti slovenského studentstva katolického na Pax Romaně v Československu a o propagaci tohoto kongresu ve slovenských zemích. Přijaty byly také stanovy komise výměny, podle kterých mají napříště býti organizovány výměny studentů mezi jednotlivými slovanskými národy.

V neděli pak dopoledne v 11 hodin došlo k právnímu ustanovení Přípravného výboru kongresu Pax Romany, Praha—Bratislava 1935. Tento výbor má své vlastní stanovy, schválené zemským úřadem v Praze. Vrcholné orgány studentstva českého a slovenského vysílají do něho po třech zástupcích a tolikéž náhradníků. Dosavadní přípravné práce svolavatelů ustavující schůze byly vzaty na vědomí a schváleny. Okamžitk ustavení se Přípravného výboru možno prohlásiti za velmi důležitý ve vývoji poměru mezi slovenským a českým studentstvem, neboť je to první konkrétní krok k opravdové spolupráci, kdy se vytváří instituce postavená na právním podkladě s úkolem organizovati společně mezinárodní kongres katolického studentstva. Možno doufati, že bude zárodkem realizace velkého snu, jednotného tábora katolického Čechů a Slováků.

ASS Prostějov uspořádalo 30—31. března krajský sjezd katolického studentstva. Bližší příště.

A NOS LECTEURS À L'ÉTRANGER.

L'activité des étudiants catholiques tchèques.

Les étudiants catholiques tchèques se préparent pour le grand congrès des catholiques de la Tchécoslovaquie qui aura lieu à la fin du mois de juin à Prague. Pour que le congrès réussisse et ait de bons résultats il faut que la jeunesse y prenne part. En effet les jeunes auront le devoir de réorganiser la société humaine. Les étudiants catholiques tchèques ont bien compris l'importance du congrès et c'est pourquoi ils organisent des conférences ayant pour but d'informer sur le congrès et sur ce qui doit en résulter.

Une telle conférence s'est tenue du 7 au 9 décembre 1934 à Hradec Králové. Elle eut un grand succès. Le Saint-Père par l'intermédiaire de S. E. le Cardinal Pacelli, Secrétaire d'État a envoyé aux étudiants sa Bénédiction Apostolique pour les encourager dans leur piété et dans leur zèle.

Le 9 et le 10 mars a eu lieu à České Budějovice le «Jour de la jeunesse et des étudiants» qui a eu le même caractère. Prochainement va être organisée une telle conférence à Prostějov en Moravie. Les étudiants sont persuadés que leur travail aura de bons résultats et espèrent que l'idée principale du congrès qui est: «Jésus-Crist, notre salut», deviendra après le congrès l'idée directrice de toute nation.

Le congrès de Pax Romana.

Le XIVème congrès de Pax Romana aura lieu du 31 août au 8 septembre 1935 à Praha et à Bratislava. Nous adressons à nos amis à l'étranger l'invitation la plus chaleureuse de venir nombreux en Tchécoslovaquie. Le prix du congrès fut fixé à 80 frcs suisses ce qui est un prix modéré en considérant que le programme comportera en outre un voyage de presque 500 km de Prague à Bratislava à travers de belles contrées de la Bohême, de la Moravie et de la Slovaquie. Les

participants du congrès auront une réduction sur les chemins de fer de l'état tchécoslovaque.

Ceux qui ont besoin des visas tchécoslovaques les obtiendront gratis dans nos légations et consulats.

Après le Congrès seront organisées des excursions facultatives. On envisage une excursion dans les Hautes-Tatras et une autre à Zlín avec la visite des célèbres usines de chaussures Baťa et à Velehrad, centre unioniste slave.

Propaganda du Congrès.

Le Secrétariat de Presse de la F. E. C. T. va envoyer à toutes les Fédérations des publications sur la Tchécoslovaquie en différentes langues étrangères. Nous pouvons prêter gratuitement aux rédactions des revues universitaires des clichés sur la Tchécoslovaquie. Les demandes de ces clichés doivent être adressées à la Fédération des étudiants catholiques tchécoslovaques, Prague II, rue Spálená 15.

Le Comité préparatoire a édité des timbres de propagande qui ont été envoyés à toutes les Fédérations affiliées à Pax Romana. Nous prions de les utiliser pour la Correspondance fédérale. L'affiche du congrès va paraître très prochainement et sera envoyée à toutes les Fédérations. Nous vous prions dès maintenant de bien vouloir l'afficher dans les Universités, dans vos salles et partout où Pax Romana est connue.

Conférence de la „Slavia Catholica“.

L'organisation des étudiants catholiques slaves, «Slavia Catholica» a tenu sa conférence le 16 mars à Bratislava, capitale de la Slovaquie. On a traité la question de propagande du Congrès de Pax Romana qui pour la deuxième fois aura lieu dans un pays slave. On a décidé aussi un statut d'échange d'étudiants entre les différents états slaves. — K. Čapek, Secrétaire de Presse.

Le Comité préparatoire du XIVème Congrès de Pax Romana et la Fédération des étudiants catholiques tchécoslovaques invitent très cordialement les collègues de l'étranger à prendre part au XIVème Congrès de Pax Romana qui aura lieu du 31 août au 8 septembre à Praha et à Bratislava.

Jsouce si vědomi svých náboženských
povinností a národní hrdosti, všichni
katoličtí studenti českoslovenští bu-
dou v mohutných řadách manifestovati
za práva božského učení Ježíšova na
celostátním sjezdu katolíků v Praze.
Všichni katol. studenti podle zásad svého
programu do Prahy na sjezd katolíků!

JITRO

časopis katolického studentstva čsl. • číslo 9. • ročník 16

jitro časopis katolického studentstva čsl.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Administrace: Praha II., Spálená ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitelny 206.271. ● Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6'—, na rok Kč 12'—, pro nestudenty na rok Kč 25'—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 dolar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“. Uzávěrka vždy 15. každého měsíce.

---

raport organizační příloha „Jitra“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“ (raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

9. čísla: M. K. + C. M.: Rektor Karlovy university a my. ● D. Pecka: Msgr. dr. J. Heger. ● D. Pecka: Dr. F. X. Novák. ● L. Pospíšil: Alžírské obrázky. ● V. Bitnar: Padesátiny pražské Růže Sušilovy: ● J. Zid: O trampu Kaifášovi. ● J. Děřkin: Rebel. ● Texty ● Básně ● Kultura. ● Pro sjednocení Slovanstva. ● Hádky ● Raport č. 9.

---

zprávy dopisovatelům:

J. P. Ještě hodně neumělé, místy tupě naučné, bez básnického posvěcení a vzletu.

J. F. K. Jistě pěkná práce. Máme však povinnost zhodnotiti především život a dílo mužů nám ideově blízkých a zaslouživších se o kulturu budovanou na základech daných křesťanstvím. A této povinnosti musí si »Jitro« hleděti v první řadě.

Unis. Reflexe již otřelá, tak zvaný locus communis.

Pr. Grotoska s velmi dobrými postřehy, avšak jako příběh málo jasná a málo uvěřitelná. Tak naivní snad ti profesori nejsou.

J. V. Máte celkem pravdu. Víme všichni, jak to s těmi soutěžemi bývá. Já sám na soutěže nevěřím. Otiskují tedy jen, co nakonec žádáte:

a) aby v zájmu zvýšení úrovně byly vypisovány soutěže s cenami úměrnými s prací umělcovou,

b) aby v juře byli vždy nejen estétové, ale i školení umělci a odborníci, jichž úsudek by byl směrodatný,

c) aby anonymita soutěží byla zachovávána, jakož i ostatní podmínky přesně definované.

Avšak »Jitro« není pranýř, jeho redaktor není ani výtvarník ani člen jury, nýbrž jen obyčejný smrtelník. Proto hněv odpovědných činitelů by se snesl především na jeho hlavu, kdežto Vy byste zůstal v pohodlné anonymitě. Je ovšem škoda 5 Kč na manipulační poplatky soutěže. Ale byly zaplacen v jakési naději, že... Ale jak já přijdu k tomu, abych platil 2 Kč trestní známku za Váš nevyplacený dopis, jehož uveřejnění si vymáháte pohrůzkou, že v případě neuveřejnění se s ním obrátíte na jiný časopis, byť jiného tábora? Či takové vyhrožování jest jen mravní zlovyk a nevinná zábava výtvarných umělců?

V y š l o 1. května 1935. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redaktor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Alexej Jaroš. — Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze č. 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. — Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. — Podávací poštovní úřad P r a h a 25.

Rektor Karlovy university a my

(Před časem navštívili členové ÚKSČs M. Krejza a C. Mařan J. M. pana rektora Karlovy university prof. dra J. Drachovského.)

J. M. prof. dr. J. Drachovský

Neznámé seismografy světa unikavě zaznamenávají běh osudů lidských. A komu se kdy podařilo rozumově uchopiti smysl přítomné vteřiny? — Jen nezná-

mých přístrojů neviditelný a neslyšitelný klapot rozechvívá zónu lidských obzorů. — Kdo jednou rozvine ony tajemné pásy a bude číst ony křivky a obrazce jako historii pokolení?

Rafie seismografu se chvěje.

Rafie se chvěje.

Kde najdeš průhled, jenž by ti obraz nezkresloval?

I život a práce mladých se chvěje na rafii seismografu. Kdo však dnes rozumí seismografům?

*

Po loňských studentských manifestacích tak nějak divně se prožívá dnešek. Výslednicí zůstalo jen jisté změřené kvantum práce, jež neosvětlilo ani dostatečně ony problémy, jež prolínají studentským kolektivem.

Znáš letošního rektora z jeho prohlášení ke studentstvu jako rektora usilujícího o zlepšení sociálních požadavků studentstva, znáš jej jako »sociálního rektora«, a cosi hřejivého tebou provívá, když tě srdečně vítá u sebe. A pak slyšíš několik věcí, které se k sobě staví jako kvádr ke kvádru, z nichž vyroste zeď, o níž by se studenti mohli směle opřít.

*

Jak se díváte, Magnificence, na povšechnou výchovu studentstva a akademiků

zvláště, jak jim tuto výchovu podává škola a veřejný život svými zvláštními ústavy a organisacemi?

Výchova dnešního studenta je plodem dlouhodobého vývoje. Nemožno pochybovati o tom, že veřejný vývoj doby moderní a přesuny mocenské mezi třídami a lidovými vrstvami způsobily diskrepance mezi vrstvami a výchovnými prostředky.

Dnešní výchova snad připraví dobře studenta pro samostatný život ať individuální, ať kolektivní, ale společenský řád dnešní doby, zdá se, nedává mu možnosti spravedlivě se uplatnit.

Otázka zaměstnání absolventů odborně připravených souvisí jednak s obecnou organizací práce, jednak s příležitostmi k práci. Moderní soustavy, práci uspořující, nedbají současně o zaměstnání přiměřené počtu pracovních sil. Na druhé straně zmenšující se příležitost pracovní nutně musí vésti k snižování přiměřené životní míry, což se neobejde bez zápasu. Musíme konstatovat, že nával na přípravu k práci duševní je značný, ač mezi povoláními není zrovna vyšší procento vyvolených.

Nevidíte v tom, Magnificence, kulturní a národní nebezpečí?

To je jisté. Jestliže národ nedovede vsunouti ani průběhem přizpůsobovacího období své nezaměstnané do procesu výrobního a vyživovacího a nepostaví se řádně za princip solidarity práce, vydává se ve veliké nebezpečí pěstování živlů sociálnímu zřízení nepřátelských a ztrácejících během času způsoblost být užitečnými členy sociální organizace.

Odmítáme diktatury všeho druhu. Chtěli bychom se přimknouti co nejvřeleji k řádu demokracie, ale vidíme, že cosi brání, aby zvláště mladí lidé našli v ní svého náležitého uplatnění.

Tato otázka by potřebovala, aby byla podrobněji probrána. Organizace sama o sobě nemusí být špatná, záleží na lidech,

na jejich mravních a pracovních hodnotách. Snad dnes překotnost vývoje nedovoluje sledovati dobu v pracovním tempu a materialistická morálka nedovede dát transcendentní základy neosobního uplatnění.

Každá státní forma má své příznivé i nepříznivé stránky. Katolicismus, jako takový, si nevybírání formu, všichni jsou lidmi, všichni dítkami Božími, někteří zdárnými, jiní méně zdárnými, volání, aby všichni šli za Bohem, je stejné. Princip demokracie v moderním slova smyslu těmto principům o poměru jednotlivce k Bohu, jak jej hlásá katolická církev, odpovídá. Záleží ne na slově, nýbrž na životě.

Kde byste, Magnificence, určoval hlavní těžiště práce katol. akademiků?

Já dívám se na akademika, který povinnosti náboženského života bere vážně pro praktický život, především s toho hlediska, že je (nebo má být?) nositelem a šířitelem mravnosti života veřejného i soukromého. Idea tato v dobách moderních ke škodě lidstva upadla. Je potřeba tuto ideu vysoko zdvihnout, tato idea altruistickou prací pro druhého, uznáním oprávněných požadavků všech a odstraněním záluďného získávání prospěchu s cizí zásluhy může vésti k lepšímu životu všech, k zdokonalení všech. Je to však práce namáhavá, práce, ke které je třeba spojovati všechny živly jdoucí za ideály mravními, práce záslužná, práce, která musí být provedena, má-li lidstvo vůbec existovati.

A co si přejete, Magnificence, od studentstva a co byste chtěl vzkázati katolickým studentům, jejichž jménem jsme k vám přišli?

Od studentů si přeji, aby byli mravní, aby byli pilní, aby sledovali vývoj doby otevřenými očima a rozumnou úvahou, žádám, aby byli v záležitostech veřejných i soukromých důslední a průrazní, žádám, aby měli dostatek inteligence a duševní i tělesné síly, aby mohli vyplniti svůj úkol

nejen na cestách vyšlapaných, nýbrž i na cestách nových, daných dobou a vyššími cíly.

*

A pak ještě několik vět, jež byly jako pohlazením studentstvu. Znáte jistě onen

pocit, kdy rektor s radostí glosuje vykonanou práci těch, k nimž se hrdě hlásí.

Rektor Drachovský je muž plnou odpovědností své osobnosti na svém místě. Jeho práce pro studentstvo mu zaručuje vděčnost veškeré obce akademické.

Msgr. Dr. Josef Heger

Dominik Pecka

Všichni znatelé psychologie mládeže zdůrazňují, že mladí lidé naší doby nejdou za ideami, nýbrž za osobnostmi. Méně dbají toho, co se jim hlásá, než toho, kdo jim to hlásá. Chtějí, aby za ideou stála osobnost, člověk, studium, zkušenosti, hodnoty.

Tomuto náhledu psychologů je možno dáti i výklad peiorativní. Někdy jdou mladí lidé za osobnostmi i z myšlenkového pohodlí. Je to slastné vědomí, že někdo za nás myslí. Pro staré je v tom nebezpečství: nikdy nesmějí získávati mládež pro sebe, nechtějí-li spáchat zradu na svém duchovním poslání. Mládež musí býti získána pro ideu. Lidé umírají, myšlenky jsou nesmrtelné. Lidé stárnou, myšlenky jsou věčně mladé.

Lidé stárnou. — Vzpomenouti někoho, když dovršuje padesát let života, mohlo by v podstatě býti netaktním upozornováním na biologický vrchol života. Avšak netaktním v tomto smyslu možno býti jen k tomu, kdo nic nevykonal. Život má vzestup a pokles: graficky se znázorňuje křivkou stoupající a opět klesající. Biologicky není v padesátce nic útěšného. Bylo by, kdyby se člověk rodil stár a postupem času mu přibývalo jarosti a mládí.

Dne 7. května 1935 bude Msgru Dru Josefu Hegrovi padesát let. Tuto skutečnost připomínáme si s obavou, že říkáme cosi nesmírně všedního o muži, který je povznesen nad lidskou chválu a jenž nepotřebuje veřejného doporučení.

Dr. Josef Heger věnoval nejlepší léta svého života studující mládeži, nejprve jako profesor náboženství na gymnasiu v Mor. Budějovicích, od r. 1924 jako profesor biblického studia Starého Zákona na theologickém ústavě v Brně, jako ředitel Sušilovy koleje a akademický kazatel.

Do služeb těchto odpovědných a těžkých úřadů postavil Dr. Heger svoji jemnou a pronikavou inteligenci, bezvýhradnou trpělivost a horoucí lásku k mladým duším. Obětavá práce jeho pro akademickou mládež vyvrcholila založením Akademických konferencí dalečínských, pro něž zřídil nádherné pavilony uprostřed lesů na březích šumné Svratky. Tyto stavby spějí letos k úplnému dokončení podle návrhů arch. Sokola.

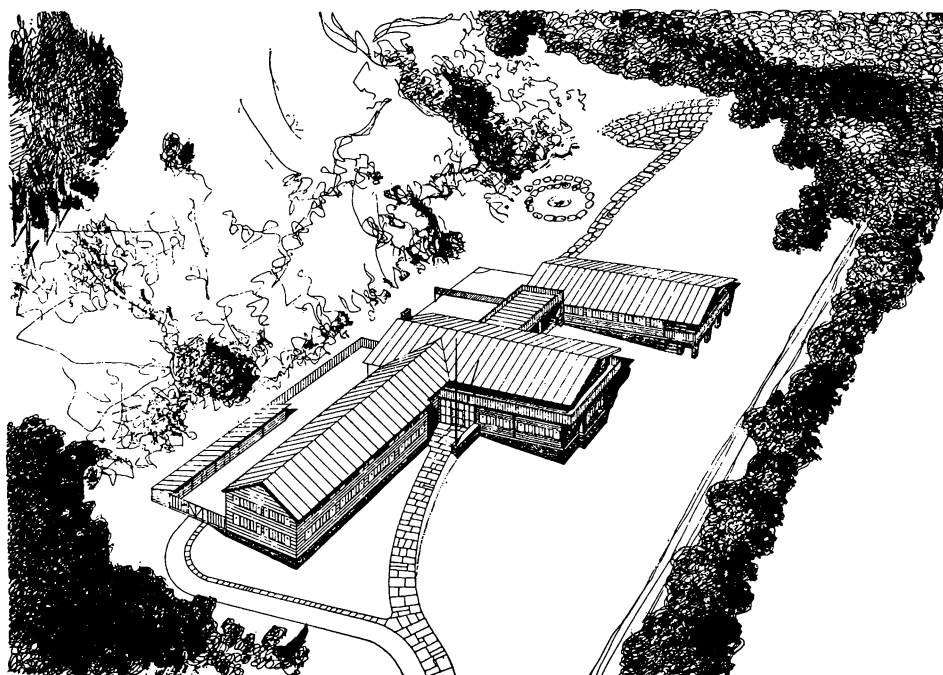
Ideovou základnou hnutí dalečínského jest revue pro kulturní syntesu *Akord*, která v r. 1934 byla převzata od nakladatelství Kuncířova spolkem katolických akademiků *Moravan* v Brně. Od počátku byl Dr. Heger čelným členem redakce *Akordu*, ba možno ho nazvati jeho druhým zakladatelem. V roce přítomném po nové vnitřní i vnější úpravě *Akordu* jest Dr. Heger redaktorem jeho vědecké části.

Tomuto úkolu jest plně práv, vynikaje především ve vlastním oboru jako překladatel básnických knih *Písma svatého Starého Zákona*, z nichž dosud knižně vydal prorocství *Joelovo* (Jak. Deml v Tasově), knihu *Ijjob* (Lad. Kuncíř v Praze), *Velepíseň Šelomonovu* (Edice *Akordu* v Brně) a do tisku připravil knihu proroka *Jesajáše*.

Básnické překlady Hegrovy byly přijaty odbornou kritikou jako práce jedinečné a tvůrčí, uskutečňující zdařilou syntésu vědecké přesnosti a básnické interpretace.

Avšak řekli jsme na počátku: osobnost. Zvláštní umění rozlišovati věci vyšší od nižších, schopnost přejíti od myšlenky k činu, vzácné porozumění pro kulturní cíle a mravní i duchovní potřeby vysokoškolského studentstva, vrcholící v obětech času, práce i peněz, hluboká znalost psychologie mládeže, projevující se v harmonickém středocestí přísnosti a laskavosti, pronikavé zření k praktické a hospodářské stránce kulturního usilování: tyto vlastnosti učinily Dra Hegra vůdcem akademické mládeže povolaným i vyvoleným.

Místo dalečinských konferencí. Dílo Msgra dr. J. Hegra.

●
Janko Silan:

Piesnička ranná.

*Do srdca kvapkajú mi kúziel rozmary,
nebeskú radosť kolísal som v sne,
keď tvoja velebnosť ma očarí,
prosím ťa, nech mi láska nevyschne.*

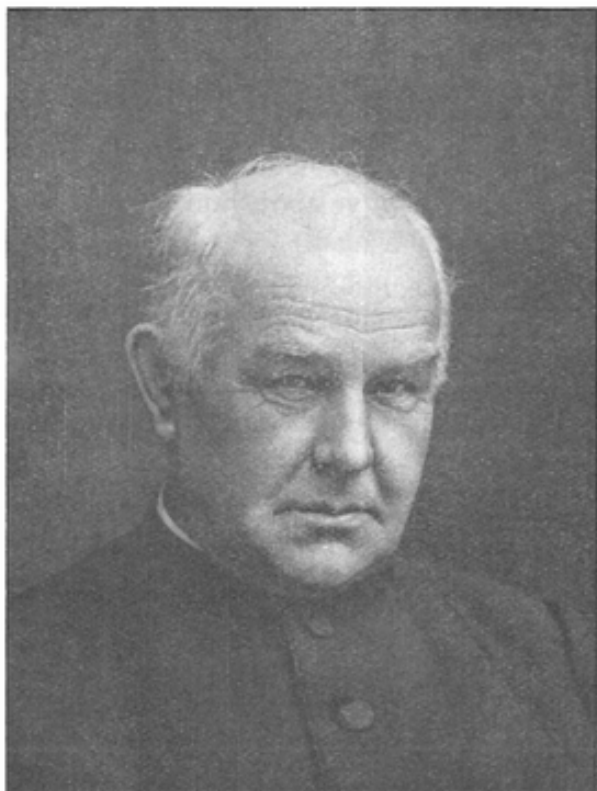
*Do božskej opatery zbožne dávam
najväčšiu radosť srdca, ba aj žiaľ,
anjel môj zlatý, potešenia závan,
zabudni, že som sa raz rozplakal.*

*Zabudni tiež, že krvavé mám oči,
lebo aj slunce z rána také je,
čo schladilo sa rosou v tmavej noci,
sa pri východe slnca zohreje.*

*Ja ľúbim červenavú farbu zorničky,
bo je v nej tuším radosť ukrytá,
len škoda, že už nemám svojej mamičky,
rád bych jej riekol, že aj ku mne zavíta.*

Dr. F. X. Novák

Dominik Pecka

Zemřel Dr. F. X. Novák. Je třeba na něho vzpomínati především jako na vůdce a přítele studentstva. Řadu let byl duchovním rádcem České ligy akademické a měl pronikavý vliv na poválečnou generaci studentskou. Pracoval pro ni slovem i perem. Jeho kniha *V máji života*, určená akademické mládeži, byla velkým a mužným slovem o nejtěžších problémech mládeží.

Mládeži nikdy nelichotil. Toho neměl potřeby, neboť měl hodnoty, které mohl mládeži nabídnouti. Na sjezdu studentstva a inteligence v Praze r. 1920 se účastnil také tělocvičné akademie studentské na Slovanském ostrově. Druhý den pravil studentům: Viděl jsem včera, co všechno dovedete: bylo to krásné a já, starý chlap, byl bych býval plakal radostí. Ale nebude-li vás přibývati u stolu Páně, bude to všechno nadarmo.

Byl přísný. Ne z tvrdosti, ale ze zanícení pro vyšší věci života.

Kterémusi abiturientu, který se rozmýšlel, má-li se věnovati stavu kněžskému, jsem dal čísti Novákovy Pohledy do života bohoslovců a kněží. Vrátil mi knihu po několika dnech s poznámkou, že po přečtení té knihy se mu jeví ideál kněžství příliš vysokým a těžko uskutečnitelným. A rozhodl se pro studium práv. Neměl pravého povolání. Kniha Novákova mu pomohla poznati to.

Vše, co kdy Dr. Novák promluvil nebo napsal, bylo vždy jasné, nesmlouvavé, otevřené, pevné a přímé.

V jeho charakteru nejvíce vyniká právě láska k pravdě, padni komu padni. Dovedl býti nevhodným a nečasovým. Pravda se nesmí přizpůsobovati lidem, nýbrž lidé se musí přizpůsobovati pravdě. *Qui diligitis Dominum, odite malum* — jest nadepsána jedna kapitola jeho *Pohledů*. Kdo miluje pravdu, nenávidí blud. Kdo miluje dobro, nenávidí zlo. Proti malosti, duchovní zakrslosti, přizemnímu a hmotářskému smýšlení, nevědomosti, duchovní felonii a pohodlné trpnosti rozvinul Dr. Novák svůj prapor již na počátku své činnosti. Úmysl diktoval formu. Byl duchem militantním, útočným a tvrdým a věděl, že ostře zahrocený aforism, výstražný výkřik, třeba i nesouvisle do vřavy vržené slovo, smělá antithesa, řečnická otázka, zkratka, citát, heslo, důrazná náповěď, konkretisující paralela jsou daleko účinnějšími prostředky než rozvláčné uvažování a chladné dokazování.

Touto formou napsal svá nejdůležitější díla: *Pohledy do života bohoslovců a kněží*, *Kněžské problémy, Církev a stát*, *V máji života*.

Těm, kdož školskou logikou vyhýčkání mu chtěli vytýkat nesouvislost a těkání od předmětu k předmětu, odpověděl, že se snaží především o logiku života.

Kdybychom měli zálibu v třídění a zařadování, mohli bychom Dra Nováka nazvat filosofem života, či lépe filosofem organicity. Problém života jest ústředním thematem jeho děl. »Žítí jest rozvinovati se. Kde život, tam neustálý pohyb, stálé šíření a množení, stálé květy budoucnosti, stálá jarost, stálé zdraví, stálá čistota od všeho, co zavání nemocí a plísní, neřádem a špínou. V přírodě organické a v duších žijících Bohu.« (Kněžské problémy s. 118 a násl.)

Často zdůrazňoval jednotnou zákonitost života: život je vývoj, souvislost, důslednost, záměrnost, ustavičná reforma. Zákony organického vývoje platí nejen pro život nižší, nýbrž i pro život vyšší. Život směřuje k sjednocení, souladu a vyrovnání. Život je nadřaděnost vyššího nad nižším. Smysl vši ústrojnosti jest právě ve spojování prvků bytí nejrůznorodějších k vyššímu, společnému cíli. (Pohledy 129 a násl.)

I lidstvo chápal Dr. Novák jako organický celek. Člověk je buňkou, ne zrnkem písku. Lidstvo je strom, sociální organism, ne hromada písku. Hromada písku jest právě jen hromada, v níž není nic ústrojného, nic vyššího a nižšího, nic záměrného: spojení zrnek jest jen nahodilé, mechanické, hromada písku neroste, nekvete a nežije. (Nevydaný spis Rodina.) »Obojí, i živý organický strom i neživá hromada písečná, staly se ideály lidstva, pokud jde o pojem společnosti a státu. Doba víry, různě tupený středověk, klonil se ve své podstatě více k ideálu prvnímu. Doba moderní se svým individualismem, se svými hesly svobody a rovnosti po anarchisticku vykládanými, se svou falešnou demokracií, hověla zase ideálu druhému, blížila se v teorii i v praxi více hromadě písku.« (Církev a stát 104.)

Život chápal Dr. Novák jako oběť. Nižší musí zhynouti, aby se zrodilo vyšší. Bez oběti není vyššího života. Bez oběti není idealismu. Bez oběti zakrňuje člověk v hnusném egoismu, hyne mravně i duchovně.

A chápal život jako boj. Ne v banálním smyslu, jak to recitují surovci na omluvu své bezohlednosti a zbabělci na omluvu své slabosti: jako boj proti všemu, co odporuje cílům života: proti zvířecí vášni, proti polovičatosti, lenosti a mravní zbahnělosti. Řekl to tak krásně, když mluvil o bojích čistoty: »Ten boj nevypovídá se, jak by někteří tvrdili, ani ženě, ani lásce, ani rodině, ani životnímu štěstí vůbec. Naopak, vypovídá se všemu, čím hyne tisíce a tisíce nešťastných žen na těle i na duši, čím pravá láska se zvrací ve zvířecí choutky, co rozvrací moderní rodiny, co stihá jako kletba neštěstím člověka-vzdělance naší doby.« (V máji života 26.)

Dr. F. X. Novák prožil poslední léta svého života ve Věži u Německého Brodu. Po prvé jsem šel do Věže od Radňova lesní cestou za jasného podzimního dne. Nikoho jsem nepotkal. Všude ticho. Okraje lesů již rezivěly jeseň a slunce měnilo žlutnoucí listí bříz v tekoucí zlato. Na výšině v dáli se vynořily kamenné věže kaple Krista Krále nad hrobkou rodu Stanglerů. V jejich stínu žil Dr. Novák.

Starý arabský básník beznaděje Omar Chajjám se nazval muezzinem s věže tmy. Dr. Novák byl muezzinem s věže světla. Říkám to v domněnce, že by se mu tento název líbil. Jaroslav Durych ho nazval kdysi starým infanteristou, chtěje patrně vystihnouti zásluhy, jichž si dobyl jako bojovník pravdy a krásy, snad i jeho opovržení k počtám, prýmkům a dignitářským cetkám. Výraz starý infanterista se mu líbil a nadepsal jím jednu kapitolu své autobiografie, která je dosud v rukopise.

Možná, že by se necítil uražen, kdybychom ho nazvali starým studentem. Z nepatrné své pense stále kupoval nejmodernější díla německá, francouzská a anglická. Stále studoval. Poslední, dosud nevydané jeho práce jsou doprovázeny doklady ze světové odborné literatury, svědčícími o úžasném rozhledu a suverenním ovládnutí thematu.

Nemohl si představit, že by vzdělaný člověk mohl utráceti peníze jinak než za knihy. Jediným majetkem, jež zanechal, jsou knihy. Na jeho psacím stole zůstalo ležeti nedotčeno nejnovější Eddingtonovo dílo o fyzice.

Když jsem byl u něho naposled letos v lednu, počali jsme náhodou hovořiti o Dostojevském. Přistoupil ke skříni a za chvíli mi předložil všechna odborná díla, která byla o Dostojevském napsána v posledních deseti letech.

Okraje jeho knih byly popsány kritickými poznámkami. Byl čtenářem přísným a nebezpečným.

— Co jste to zase napsal do té Hlubiny? vyhrkl na mne jednou a citoval mi článek, v němž jsem uvažoval o smyslu a ceně mlčení. — To jsou samé duchaplné nesmysly, co jste tam napsal. Hájil jsem se jaksi a vykládal jsem mu, že mlčení pokládám za jeden z nejdůležitějších prostředků dokonalosti a připustil jsem, že by snad čtenář mohl býti sveden k domněnce, že mlčení je dokonalost a ne jeden z prostředků dokonalosti a ovšem dokazoval jsem, že vím, jaký je rozdíl mezi prostředkem a cílem.

— Tak jste to tam měl napsat — odpověděl a tím byla diskuse skončena.

Miloval jsem ho právě pro tuto otevřenost a přímost, kterou si mnozí vykládali jako hrubost a pro kterou měl mnoho nepřátel. On však věděl, že přátelům možno nejlépe posloužiti pravdou.

9. dubna omylem nás několik přijelo do Věže na jeho pohřeb na základě nesprávné zprávy v novinách, která nemohla včas býti odvolána. Účastnili jsme se slavného rekviem v zámecké kapli.

— Ztratili jsme duchovního otce, pravil mi pan Robert Stangler se slzami v očích. Avšak zůstal nám jeho příklad.

H. S. (Mejrima):

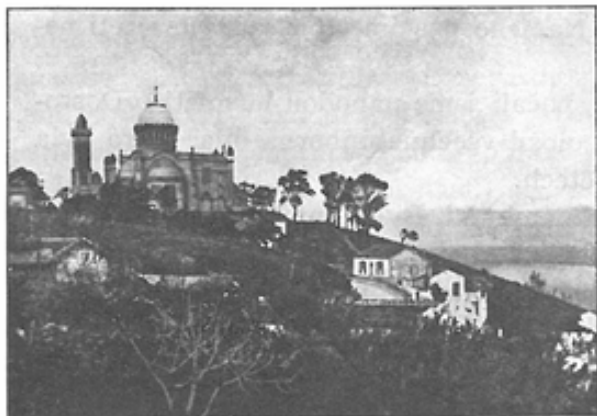
Tragika mládí.

(Věnováno A. L.)

*Až zhasne krve žár a hřích
mdlých vidin záření,
jež slabé k sobě mámí, . . .
v kouzelnou hudbu mlčících tich
vnořím své krvavé srdce,
bych nezřela víc marných jar
a žití vzplání . . .*

*Mé srdce šípem něhy zraněné
v mocích bezmezna,
jež líbají stříbrolistím harmonie,
provází tvou bolest, oči zasněné . . .
jak jezerní tůň blouznivých nocí,
v nichž nedoufáš, nevěříš
a vaneš jen v zážehu — — ironie.*

*Tvé oči — píseň — něha — vzdech.
Přeludem zraňovaný!
Já chtěla číst o štěstí,
leč srdce lačné, mladé v bouřných úderech
zmírá v krvavé záplavě
rozdraceno pěstí.
Trochu záře zbývá jen v propastech
marných snů. — — —*

Notre-Dame d'Afrique.

Alžírské

Ladislav

Z pevniny vyrůstá do značné výšky bílé město, město arabské, mohamedánské a na jeho vrcholku dominuje chrám africké Panny Marie, Notre-Dame d'Afrique, který jako by ukazoval všem pohanům, žijícím tam dole, v lidském mraveništi, cestu Spáasy.

Alžír, město chránící ve svých zdech kulturní smetánku francouzských přistěhovalců a tisícíhlavé zástupy nespokojených Arabů, zatlačených ve svých úzkých a špinavých uličkách! Jsme svědky neustálého souboje mezi kolonisující kulturou a přísným Koranem.

Jsem ctitelem kultury, kultury mírné, jež neničí kouzlo originality, vybudované staletími. Kultura duchovní, nikoliv kultura s nasazeným bodákem, smetající to, po čem touží každý milovník Orientu.

Tempo dnešního kulturního útoku vymaže navždy slovo »orientální kouzlo« z slovníku krásných výrazů. Dnes není těžšího úkolu než vyhledat nedotknutý koutek pestrého Orientu, tak jak o něm sníme v našem pokrokovém středu, v městě vynálezů a ulic s neonovým světlem.

S paluby příjíždějícího parníku je pohled na město bílých kostek přímo uchvacující. Vysoké minarety bělostných mešit vyvolávají v našich srdcích sladké uspokojení naší touhy po něčem jiném, než jsou ty naše asfaltové ulice a honosné paláce, a chcete-li, jsme šťastni, že nás nevitá unavující gotika a statné baroko.

Naše první nadšení začíná mizet, čím více se přibližujeme k břehu. Parné slunko osvětluje našemu pohledu řadu monumentálních budov, jež by se rozhodně dobře vyjímalý na Václavském náměstí, ale zde přímo lákají nenávisť příjíždějícího Evropana, který by pokládal za svou povinnost podemlet tato strašidla ekrasitem.

Jsme v moderním přístavě, rozhodně evropském. Všechno kolem nás je tak známé. Sem tam se mihne krásná postava vousatého Araba, zahaleného ve svém bílém plášti. Je zde skutečně bílou vranou. Po Arabkách není ani stopy, zato malých, kudrnatých, otrhaných Arábků je zde nadbytek. Mají všichni stejné zaměstnání: čistí Evropanům obuv. Arabové chodí totiž bosí.

Dovídáme se, že v hlavním městě této francouzské kolonie mají smysl pro kastovnictví. Město samotné je přísně rozděleno na část evropskou a část domorodou — arabskou.

V první části je sídlo úřadů a hlavně bohatství. Připadáme si v ní jako v nejživější části Paříže, semknutí nádhernými výklady a hlučnými luxusními kavárnami. Jsme nešťastní v tomto prostředí tak neafrickém a s radostným srdcem odbíháme z této »evropské Afriky« do druhé části, mezi lid, který ještě před sto lety byl jediným vládcem tohoto středoziemního pobřeží. Dnes je ubohým služebníkem evropského pána a je rád, když od něj dostane několik franků k tomu, aby nemusel znovu uskromnit svůj beztak vrcholně skromný život.

Vstupujeme do nejstarší části, která zůstala nedotknuta rukou kolonizátora.

Guvernérův palác v Mustafa.

obrázky

Pospíšíl

Je to směsice úzkých stoupajících uliček. Jedna jako druhá. Jejich podobnost je zarážející. Je to tím, že všude vládne stejná bída, stejný nedostatek a hlavně společná nespokojenost s nynějším režimem.

Arabští obyvatelé jsou malomluvní, jejich věčné mlčení v přítomnosti Evropana vám nahání husí kůži. Očekáváte, že vás v nejbližším okamžiku některý ze záhadných Arabů provrtá. Jsem však pevně přesvědčen, že jejich srdce je dobrota sama. Mluví jen mezi sebou při domorodém odvaru jakési trávy. Veškeré stížnosti a nářky odnášejí ve svých poddaných srdcích k hrobům svých proroků-marabů, jejichž uctívaná těla odpočívají v chladu mešit. Kdyby každá tato hrobka obsahovala stále čerstvou gramofonovou desku, myslím, že z natočených stížností by se pánům guvernérům důkladně roztočila hlava.

Jejich životní požadavky jsou minimální a téměř jediným odstavcem v arabském jídelním lístku je jakási krupice kus-kus. Koran jim zakazuje pít alkohol, tak pijí veřejně čaj, tajně ovšem dobré růžové víno.

O hygieně mnoho nevědí. Jediné parní lázně zejí prázdnotou. Zdá se, jako by tou páchnoucí nečistotou chtěli vyhnat každého Evropana, který svým vtíravým a zvědavým pohledem zneuctívá a ruší jejich »náboženské dolce far niente«.

Jejich požadavky kulturní jsou téměř neviditelné. Touha po vzdělání je nepatrná a k jejímu splnění vystačuje několik znalců Koranu, kteří ve svých domech zasvěcují mladou generaci do tajů svaté knihy největšího proroka světa.

Po dlouhém hledání podařilo se nám najít arabskou školu. Na prahu malého pokojíku nás přivítal šedý Arab s turbanem na hlavě, důkaz, že tento vznešený muž dotkl se půdy posvátné Mekky. V holé třídě sedělo na špinavé děravé rohožce několik malých dětí. Zvědavě si nás prohlížely. Sedli jsme si mezi ně, zatím co pan učitel pokračoval ve vyučování. Žáci se uchopili dřevěných prkének, pomalovaných různými krivými znaky a křiklavým hlasem cosi odříkávali. Byly to verše z Koranu.

Nejváženějším občanem této uzavřené lidské společnosti je holič. Muž věru vzdělaný, protože je současně lékařem a jakýmsi právním poradcem. Jeho jediným vyznamenáním a vnitřním zadostiučiněním je hrnec vytrhaných zubů, jenž zdobí jeho ordinační síň. Čím více vytrhaných zubů, tím větší vážnosti a úcty požívá u svých četných zákazníků.

Jsou-li Arabové malomluvní, pak jsou jejich ženy určitě němé. Procházejí stinnými uličkami tichým krokem a jejich nehybné černé oči zdají se vyjadřovat nenávisť ke všemu evropskému. Vidí-li odhalenou tvář Evropanky, sklánějí své bílé zahalené hlavy a v duchu litují tyto evropské bytosti, které nikdy nepoznají sladkosti Mohamedova věčného ráje.

Mešita Džama Džedid.

Sidi Abder-Ramanova mešita.

Jediným štěstím pro tyto ubohé duše je mešita, hrob marabua-proroka. Svěřují mu své radosti a bolesti, pevně věří, že jim pomůže a nevědí, že nad veškerým tímto bludem kraluje Panna Maria Africká, v mohutném kostele, vybudovaném v maurském stylu. Notre-Dame d'Afrique pečuje o své bludné syny.

Padesátiny pražské Růže Sušilovy

Slavnostní přednáška.

Na první pohled by se zdálo, jako by myšlenka o založení literární jednoty katolické mládeže, studující bohosloví v světě uzavřených seminářích biskupských, vznikla na Moravě, a teprve odtud rozšířila se i do Čech. K tomuto názoru přispívala okolnost, že to byli bohoslovci brněnští, kteří vstúpili první takovou jednotu, a že tak učinili pod praporem ideálu sušilovského. Než tento názor je správný jen do jisté míry, neboť také ze staré půdy svatováclavské a svatojanské Prahy vyrůstala obdobná touha již od časů, které označujeme jako obrozenské, a že tato touha je vlastně ještě starší, než její sestra moravská.

Ona touha po semknutí živlů uvědoměle katolických v studující mládeži, ohromnou většinou sice katolické, ale rozhodávané všemožnými hesly osvícenského liberalismu, objevovala se s počátku pouze ve stavu duchovním. České kněžstvo, stýkající se v době obrození i v pozdějších obdobích národního probuzení s českým lidem nejčastěji a v záležitostech příliš delikátních, týkajících se většinou nejduchovnějších stránek života lidského, nemohlo se nikdy odrodit tou měrou, jakou se národu odcizila ostatní inteligence stavů laických. Nesnáze těch starých dob vyplývaly právě z okolnosti, že studijní podmínky byly tehdy pro studenty všech oborů stejné.

Vychovávány jsouce latinsky a německy přicházely četné generace kněží na přelomu staletí osmnáctého a devatenáctého a pak v několika prvních desetiletích věku devatenáctého mezi český lid vzdělané sice odborně teologicky, ale zápasící nejčastěji krutě s českým jazykem, jímž přece nutně musily hlásati slovo boží, jímž musily zpovídati, vyučovati náboženství a poučovati. Zkušenosti rok od roku nastrádané sílily v nich povědomí národní, a v hlavách nejčilejších vzbuzovaly plány o cestách k nápravě.

Což bylo tehdy přirozenějšího, než že vynikající duchové, zejména z venkovského kněžstva, počali povlovně působiti přímo na semeniště svého stavu, že při svých návštěvách Prahy vyhledávali své známé mladé bohoslovce v semináři, o prázdninách pak že vedli s nimi rozhovory o ožehavém námětu v jejich rodných obcích. Idea pěstovati *češtinu* v pražském semináři kolektivně, sílila těmito hovory. Povzbuzena starými kněžskými praktiky vracela se mládež do Prahy s plány romanticky vyšperkovanými, jejichž realizace narážela ovšem nejčastěji na překážky nejrozmanitější.

Bylo třeba najíti způsoby, jimiž by myšlenka české literární výchovy byla ztělesněna co nejúčinněji. Nebylo naděje, že by se přednášky o bohovědných disciplínách mohly konati po česku. Ani rodilí Čechové, kteří na profesorských stolicích vedle Němců vychovávali český dorost kněžský, neovládali vědeckého slovníku českého, neboť nebyl dosud vypracován. Nemohli po česku vyložití látku svých oborů, neboť marně by se byli ohlíželi po spisech, jichž dosud nikdo po česku nenapsal. Jen pastýřské bohosloví činilo tu nepatrnou výjimku.

Zbývala tedy posléze cesta jediná, přimknouti se k nesměle se probouzející české literatuře národní, kupovati knížečky, jež se občas objevovaly na trhu primitivní obce pražských nakladatelů, čísti je, besedovati s přáteli a pěstovati styky s písíci vlastní. Byla to skrovná, ale přehoroucně prožívaná idyla, duchovní dobrodružství, o němž si nedovedeme dnes již učiniti syté představy. Byla to doba, jež obšťastňovala všemi kouzly novoty a nezištného idealismu.

Byl pak odtud pouze krok k zakládání *kroužků literárních*, jež se nevázaly na nijaké psané stanovy, řídíce se jen a jen láskou k věci. Dějiny vývoje těchto kroužků nebyly dosud napsány, ale tomu, kdo se bedlivěji zajímá o utajené proudění literárního života českých katolíků, kdo dovede nahlédnouti pod roušku zevních fakt a vžítí se láskyplně do těch dávno vyžitých drobných dějů kulturních, objevují se vztahy mezi všennárodní literaturou a nadšenými jednotlivci pražského semináře bohosloveckého, těmi vyvolenci, kteří měli dosti síly, aby kolem sebe soustředili stejně smýšlející druhy.

Takový mladý horlитель přišel, působil až do svého vysvěcení jako magnet, přitahující

třísky železa, vytvořil svůj »literární kroužek«. Když pak odešel na svou první kaplan-skou štaci, kroužek se opět rozpadl. Někdy našel se mladší druh, kterého bylo možno vychovati, ten pak pokračoval v díle staršího tovaryše, ale nebývalo to často. Poučený mikrolog hnutí českých katolíků v první polovině devatenáctého věku může popsati řadu takových kroužků literárních, jejichž jepicovitá existence nedovedla udržeti trvalejší sled vývoje.

Pouto, jež tyto vznikající a stále zase mizející kroužky počalo posléze nepřetržitěji spojovati a svým rozvojem tvořiti i jakýsi dějinný vývoj oněch jinošských sdružení, byla česká knihovna. Po celých desíletích pokusů založena byla konečně dne 10. března 1830 *Česká seminářská knihovna*. Před více než sto roky přičinili se o to tehdejší pastoralista Jan Karel Škoda a jeho přítel Jan Fabián. Vzácny očitý svědek z této doby, pozdější farář a vikář perucký, František Daneš, tehdy alumnus knížecího arcibiskupského semináře pražského v letech 1828 až 1832, napsal o tom slova dojmavá, kterak Češi jsouce, přece jen až na výjimky nebyli mocni své mateřštiny a jak k budoucí knihovně hleděli jako k své spáse. Myšlenka o založení české knihovny tryskla tehdy v hlavě Škodově a jinoši, ač děti rodin nemajetných, snášeli v rozničení knihy, jaké kdo měl a které kde vyprosil. Sbírkou opatřeno i něco peněz na spisy vzácnější, vydatné pak novou bibliotéku zaokrouhlil tehdejší arcibiskupský sekretář Karel Vinařický.

Ani se člověku nechce odejiti z této dávné idyly. Péro by chtělo vykresliti portrey těch zmizelých lidí, takového příbramského kaplana Františka Jabulky, horlivého vlastence, který vychoval svého synovce, Jana Karla Škodu, pro stav duchovní, pro národní apoštolát mezi českým lidem, naučiv ho dokonale česky mluvit i psát. Takového Jana Fabiána, později infulovaného děkana kapituly u Všech Svatých, který byl dle tvrzení svých současníků »živým slovníkem« mezi svými druhy, vychován jsa česky na vesnické škole a doma od otce českými knihami.

Ještě později staly se novým poutem *bohoslovecké časopisy*, jež se psaly nebo litografovaly, bohužel vždy jen po krátkou dobu. Roku 1855 počal se v pražském semináři opisovati »list poučný a zábavný«, zvaný *Viola*, v jehož redakci střídali se bohoslovci každý měsíc, aby redigování nikoho nepřetížilo na úkor studia bohovědného. »*Viola*« vycházela týdně a nejčastěji se objevuje jako její redaktor pozdější učenec a svatovítský prelát scholastik, Klement Borový. »Nuže, znajíce ruch věku a požadavky času, jsme povinni jim vyhověti,« psal Borový v úvodu k prvnímu číslu. »Tohoť od nás žádá svatá církev, co od synů svých, toho žádá vlastenectvo co od bratrův a žádají tím spravedlivěji, anť se nám dostatečně příležitosti poskytnulo dobré od zlého rozezná- vati.« Borový rozdělil pěkně i jednotlivé odbory pracovní, v redakční komisi četl s pozdějším staroboleslavským kanovníkem Tanglelem příspěvky náboženské, Kolářovi a Kreisingerovi svěřil historii, Hložek s Pražským prosívali četné básně, nad čistotou řeči bděli mluvnicky dobře vyzbrojení Novák a Holík . . . Mladí ti lidé byli si dobře vědomi, že jejich práce nesou známky začátečnické, přes to nelze upříti, že propustili obsah celkem dobrý i v poesii, i v pokusech o povídku, v statích vědeckých a folkloristických, a že bohatá »Směs« vynikala humorem svých epigramů i hádanek.

Ale v roce 1878 sestoupilo se již docela vydavatelské družstvo z bohoslovců všech ročníků semináře, které se jalo litografovati osmerkové sešity časopisu »*Božetěch*«, který vycházel s podtitulem »listy českých bohoslovců« v obálce, ozdobené kresbou kteréhosi alumna. Tady uplatnil se zase známý spisovatel, dnes svatovítský farář, Monsignore Klement Kuffner, který dovedl pro list získati i příspěvky vysvěcených již kněží, pokud bývali pražskými bohoslovci, mezi nimi i Václava Beneše Třebízského a pozdějšího kralovéhradeckého biskupa Josefa Doubravy, který psal do *Sládkova »Lumíru«* své povídky pod pseudonymem »Josef Mnišský«. Specialitou »*Božetěcha*« byly zprávy o činnosti jiných českých i slovenských seminářů, čímž se tento list stal předchůdcem obdobných rubrik pozdějšího tištěného »*Musea*« v Brně.

Od třicátých let devatenáctého století učinili bohoslovci několikrát pokusy o založení »literární besedy«, či »čtenářského spolku«. Na počátku let osmdesátých vznikl přiči- něním pozdějšího povídkáře Aloise Dostála slibný spolek bohoslovců, konající časté schůzky, na nichž se recitovalo a k nimž byli povinni vybraní bohoslovci zpracovávati dané literární náměty. Ale i tento pokus vzal záhy za své. Zanikl i pokus o soustředění alumnů v odboru »Spolku Svatého Vincence z Pauly« v roce 1879. Roku 1876 bohoslovec

Tomáš Škrdle, pozdější redaktor měsíčníku »Vlast«, strhl do semináře odbor literárního a řečnického spolku »Slavie«, rekrutujícího své členstvo dotud z laiků jiných univerzitních fakult. Škrdle v něm zorganizoval novou »Pohádkovou komisi«, která počala pravidelně pracovat, skládajíc se většinou z bohoslovcův. Ale po vysvěcení Škrdlově i tato činnost potuchla.

Toto střídavé úsilí pražských alumnů našlo v letech šedesátých obdobu v jaré činnosti bohoslovců brněnských. Akce brněnská nebyla ovšem kopií snah bohoslovců pražských. Ale přece jen teprve za jedenáct let po vyjití prvního sešitu zmíněné pražské »Violy« objevilo se v Brně první číslo časopisu »*Museum*« v listopadu 1866. Byl to list litografovaný, kvartového formátu, jenž nesl v záhlaví Sušilovy verše:

Buď váš život jedna boží chvála,
slastí Kristus, tužbou ctností krása,
chotí církev a mzdou lidí spása.

J. Zid:

(Pokračování.)

O trampu Kaifášovi, čili úvod do prázdninového cestování

II. Dobrodružství u bezedné studně, aneb Kaifáš přichází z hradu ochuzen.

K vaší škodě a ke své radosti nepatřím do povýšené kasty oněch nadtvorů, kteří smolí své nejapné veršičky, lepší nesmyslné věty, živí se šedí papírů, které domazal jiný takový pošetilec a marně straší svět svými nápady, které s vytrvalostí bláznů vystavují v každé druhé výkladní skříni, ač by se docela i jinam hodily, nepatřím mezi pány, kteří degradují generály, filosofují o zahradnictví, dělí se na přezvýkavce a nepřezvýkavce, dělají vtipy na blechy (štěňat) jistých pánů, odsuzují povýšení desátníků na majory, a aby si ukázali, že také jsou na světě, vydávají manifesty a protimanifesty, opakuji: nepatřím k nim a proto nebudu vám v surrealistických křečích vynášet náladu dnešního dne. Stačí, že bylo slušně.

Šli jsme s Kaifášem, šli, až jsme přišli k hradu. Bylo to na spadnutí a rozhodně někde u hradeb ležela kočka v rozkladu. A nebyl by to Kaifáš, kdyby nechtěl vlézt do hradu.

»Půjdemě dovnitř, jistě tě zajímá historie.«

»Jaks to poznal? Vůbec mne nezajímá, který rytíř jaké měl brnění, kolik hradů, žen a psů. Takový klíčník opakuje svoje vyprávění třeba po tisícáté a ty posloucháš se zatajeným dechem, snad si děláš poznámky, píšeš letopočty a je to celkem na kočku. Věříš klíčníkovi, jako kdyby byl výjimkou mezi lidmi a nelhal. Když ti řeknu já, že pan z Rožmberku měl dřevěnou nohu, na které večer co večer pod balkonem své milé vyluzoval luzné pisky (piskoviny) na thema: Měl jsem tě, holka, rád . . ., přirovnáš mě k nejhorším věcem a usoudíš, že jsem ideový zvrhlík. Ale dokonale věříš všemu, co ze sebe vymáčkne bůhví kdo, který konečně toho pána Rožmberka neslyšel pískat právě tak jako já ne.

»A přece půjdu . . .«

»Jak myslíš; já dám na to, že většina lidí má s hrady špatné zkušenosti.«

Odešel křepkým krokem.

— — — — —

Kaifáš se vracel. Nějak s vysoka našlapoval a při každém našlápnutí notně přidřep. K tomu si hýkal a když přišel ke mně, vyrazil: »Nemám boty!«

»Pozoruj a —«

»To bylo tak. Šli jsme celá skupina prohlížet komnaty a sklepení. Poněvadž tam bylo chladno, zul jsem se, abych si osvěžil nohy. A přišli jsme k bezedné studni a . . .«

»tys v ní našel dno — —,«

»právě, že nenašel. Všichni do ní házeli kamení, a tak jsem si chtěl hodit také a protože jsem se levou rukou držel zábradlí, vzal jsem pravou kámen, ale měl jsem v ní i boty a když jsem kámen pustil — —«

»Hm, tak boty jsou v studni. To se dá spravit.«

»Opravdu, dají se vytáhnout?«

»Ovšem, docela jednoduše. Počkáš, až do té studny naprší voda a boty vyplavou. Zatím půjdeme dál.«

»Dál, bos dál!«

»To's ještě neviděl? Chodím bos a boty nosím kolem krku stejně jen, abych měl kulturnější vzhled.«

Za chvíli jsem mu půjčil přepychovou část své garderoby. Padly mu jako ulité, jen palec mu trochu čouhal a to ne ani celý.

Kráčíme chvíli: »Hrůza, mě tlačí malíček.«

»Mě ne.«

»K nevydržení.« A aby dál nevrněl, vytáhl jsem nůž a vyřízl v botě otvor pro malíček. A začal jsem zpívat, abych nemusel znehodnocovat po druhé historické boty, o nichž s určitostí tvrdím, že jsou vyrobeny jako zkušební kus, který ocenili mistři cechu ševcovského a prohlásili jeho autora, jinak zvěčnělého nebožtíka Baťu, tovaryšem poctivého řemesla obuvnického.

Rebel

Ivan Děrkin

Pole zpustla, vesnice byly vylidněny, po lesích se skrývaly tlupy uprchlíků, rozedraných, zbitých, zoufalých. Stále jich přibývalo. Chalupy sedláků se přestěhovaly do roklí, lože jejich (tak dávno opuštěná!) v roští, krby mezi skály. V lesích začínalo být nebezpečí. Radlice byly skuty v meče, muži se objevovali na křížovatkách, vystrkující zježené hlavy z houští, číhali na osamělé jezdce, strhávali je s koní, vrážejíce jim dýku do zad. Padali bez hlesu, jako by věděli, že je třeba pomsty těmto lidem, šíleným neustálou honbou, utloukaným v roklích, štvaným křovím a houštinami, že je jim třeba jejich šatů, jejich zbraní, masa jejich koní.

Kteréhosi dne přitáhlo vojsko, až příliš podobné rotám uprchlíků v roklích, hladové, nenasyté. Vojáci byli rozmrzelí: zdálo se jim slušným a spravedlivým ulehnutí do teplých pelechů vyplašených rebelů, odpočinouti znaveným kostem, oddati se hýření a zahálce. A zatím bylo nutno poskakovati po balvanech, šplhati na stromy, prolézati houštinami, spouštět se do roklí, unikati nástrahám vyrušeného a podrážděného lesa. Sedláci dostali výstrahu: maškarní průvody mužů, žen a dětí se daly na pochod. Stahovali se hlouběji do lesa, smáli se bezmoci vojáků, tropili si šašky z královských velitelů. Tu a tam se jim podařilo zaskočiti a pobíti několik osamělých jezdců Jeho Veličenstva; i šišky na stromech se smály radostí. Lidé se stávali liškami.

Vojáci musili hlouběji, nechtělo se jim, ale nebylo zbytlí, velitelé hartusili, schylovalo se k zimě, bylo nutno pomýšlet na návrat k teplým krbům a hřejivému vínu. Sedláci toho nechápali. Věděli přec, že mají býti pochyťáni, pověšeni a postínáni, že to je rozkaz královský, rozkaz neúprosný, neodvolatelný, přísný, že si to král přeje, žádá a poroučí.

Proč se tedy vzpíráte rozkazům Nejjasnějšího zeměpána, proč kazíte spánek a dobré zažití královským velitelům, proč roztrpčovatí vojáky? Ale vždyť to byla sebranka hloupá, omezená, tupá: věřili ve svaté, ostatky a papeže, ačkoli bylo dokázáno všemi universitami v zemi, vším panstvem, vojáky, biřiči a katy, že to je člověk zlolajný, bezbožný a nebezpečný království. Necháпали to a nevěřili tomu. Vojáci by s nimi byli brzo hotovi, ale kde je vzít, kde ji chytit za pačesy, tu chásku otrhanců, zbabělců, lapků?

Jednoho dne nastala řež. Sedláci byli dohnáni, pochyťáni, skrývající se za sukněmi žen, rozsekáni, pověšeni, postínáni, jak kázal mrav válečný a zákony země, nejjasnější král, university, panstvo, biřiči a kati. Zaječí srdce se třáslo, ženské řvaly, bylo nutno ucpati jim huby. Děti bylo vojákům až líto. Ale nebylo možno starati se o ně ve víru válečném a nebylo k tomu chuti. Rodiče byli pobiti, děti by zvlčily, snad by se staly oporou lapků, snad by se jednou bouřily proti zeměpánu jako jejich nestoudní otcové. Pobili je.

*

Sníh přikryl krajinu pláštěm milosrdenství. Vzpouza byla potlačena, milostivý vladař hodoval kdesi v dáli, panstvo kulo pikle, doktoři universit se věnovali hádkám a osočování jako za našich časů, královským velitelům nekazili již rebelové spánku a dobrého zažití, vojsko se utápělo v chlastu a hýření, biřiči a kati cídili meče a chystali oprátky a sedláci byli povražďeni. Requiescant in pace!

Sníh dávno vysušil kaluže krve, jež vytekla z jejich ran, dávno smáčkl a uhladil čerstvou prst, rozrytou na místě společného hrobu. Les dumal zasmušile.

Jezdec, prodírající se lesní cestou, neměl ani tušení, co se tu dalo v podzimních plískanicích. Měl také jiné starosti. Nohy koňovy se bořily do kyprého sněhu, zapadal až po břicho, bylo nutno domlouvati mu tichým lítostivým šepotem, sníh, strásaný s větví stromů, šlehal jezdcí do obličeje, dráždil ho, oslepoval.

Průrva hlavní silnice zasvitla mezi stromy. Bělostný masiv sněžných spoust se zachvěl, ozářen stříbrným jasmem. Chorobná záře měsíce oblila postavu jezdcovu, krčící se v sedle, nachýlenou kupředu, těžce oddychující. Mimoděk zahrnul do stínu: země se svíjela severním kacírstvím, špehové království číhali za každým stromem, v každé roklině, pod každou skalou. Les se tvářil lhostejně, jako by se ho netýkaly všechny ty spory, ale což bylo možno věřit jeho úzkostnému mlčení, což bylo jisto, není-li i on podplacen rádcí královskými, což nebylo radno obávati se toho proklatého ticha? Kdoví, jakou zradu nekuje v svých tajemných hlubinách, proč se krčí tak potměšile, proč mlčí, proboha! Odpověz mi, stříbrný netvore!

Neodpovídá, neozývá se, rdousí svým tichem. Jen kůň zafrká, nozdry se mu zachvějí, dá se do klusu. Silnice se zatačí, stoupajíc do vrchu, do tmy svítí její závit, ozařované měsícem, ticho, zprvu hrozivé, konejší mysl poutníkovu, jezdec usíná v sedle.

Ale měsíc se nedá jen tak lehce odbýt. Stříbrné paprsky šimrají jezdcu v obličeji, nadzdvihují mu víčka, honí se na něm, obražejí mu prázdné kapsy. Měsíc se dívá s úsměškem na laškovnou hru svých dětí; pluje zvolna po obloze, nahlíží zvědavě do roklin, mezi stromy, vyhýbá se mračnům, klopýtá o ně, mizí a objevuje se; jezdec čeká, kdy se utrhne s temné báně, kdy spadne. Kůň kluše vytrvale.

Cizinec dříme v sedle. Sladká únava stoupá do kostí, oči se zavírají, hlava klesá ke hrudi, nohy, zdřevěnělé dlouhou jízdou, vysmekávají se z třmenů. Jezdci počíná být horko, rozepíná kabát, vytahuje růženec a počíná se modliti, aby zahrnul únavu a obrátil mysl k věcem veselejším.

Sláva Bohu Otci . . .

Ale cesty neubývá, sníh se vrší stále urputněji, kůň zmirňuje běh, pak jde již krokem, jezdec toho nepozoruje, zabrán v modlitbu.

Zdravas Maria!

Kůň se zastavil, jezdec se vztyčil v sedle.

Maria!

Města leží v rozvalinách, vesnice jsou spáleny, divá zvěř v nich sídlí, trámův chrámů již dávno dodoutnalo, tisíce Tvých věrných se skrývají po lesích, umírají v horečkách, oči jim žhnou, obražejí je k Tobě, Maria!

K Tobě zvedají pahýly svých údů, k Tobě volají, o Tobě sní, Tvé jméno pronášejí

ve snách okoralé rty, matky opustili, ženy, milenky, jen Tebe milují, jen v Tebe doufají, jen za Tebe umírají. Vidiš je, Královno?

Ale vždyť Ty je vidíš! Zjevuješ se jim ve snách, oči Ti září štěstím jako oči jejich, nakláníš se k ubohým, dotýkáš se rozpálených čel, září svých očí naléváš do hořících ran, tolik to hladí!

Krajina jihne Tvou krásou, ráj se otvírá. Ve snu se chápou zbraní. Pro Tebe, Královno! Přijmeš je do svých služeb? Ach, není Ti jich třeba, těch služeb ubožáků, otrhanců, chud'asů! Co Ti mohou dát?

Svá srdce Ti dají, hořící láskou a štěstím, svou krev, úsměvy, jimiž ovazují své rány.

Přijmi je!

Maria!

*

Frkání koní se ozvalo, kdesi za zády lidské hlasy. Kůň se rozběhl. Zpozorovali jej, koně se dali v let. Vzdálenost se zmenšovala, kůň klopytal, unaven dlouhou jízdou, neujde jim. Černí jezdci se blíží, šavle se lesknou. Bylo by možno skočiti do lesa, ukryti se v roklinách a houštích, ale nezdálo se šlechtným opustiti koně, druha dávných dob, a bylo přece jen lépe klesnouti se sedla s rozpoltěnou hlavou než se potulovati po lesích a býti na konec sežrán vlky nebo zmrznouti někde uprostřed skal. Ale již jej mají.

Obklopili ho.

Kdo jsi?

Neodpovídá. Objížděli ho zvědavě, nezdálo se, že by nerozuměl jejich řeči, měsíc byl zastřen, do tváře mu neviděli, doráželi na něho, mlčel zarytě.

Tu se rozbřesko. Měsíc zvědavě nahlédl děrami mračen, pokropil jezdce svým jasem. Zdvihl hlavu. Poznali ho po kroji. Couval pozpátku, ruka sevřela těsněji jilec šavle, v očích se zablesklo. Hledal si protivníka. Kruh se svíral.

Najednou se rozevřel, jezdci se rozptýlili. Koně uskočili dozadu, zatarasili cestu s obou stran, aby jim nemohl utéci; nepomýšlel na to.

Dva jezdci zbyli v kruhu. Popojeli o krok, koně se dotýkali hlavami. Zraky se setkaly, posupné, nenávistné, ledové, vpily se do sebe, chladně, hrozivě.

Dech se mu zastavil, ztrnul v sedle, jakoby bleskem přibit.

Ježíši!

Bratře!

Vítězný úšklebek ztuhl na tváři útočnickově. Zde je tedy ten, jehož jméno je vyškra-báno z rodinné kroniky, jehož stopy byly vyhlazeny v otcovském domě, jež proklínali predikanti se všech kazatelen. Vrací se sám, snad hnán touhou po rodné zemi, po otcovském domě, po ženě, jež se mu dávno zpronevěřila, po dětech, jež se učily nenáviděti jméno otcovo. Dostane se mu dobré odměny!

Nečekal již, skrčil se v sedle, najednou se vymrštil a přešel k útoku. Šavle se srazily, ocel zazvonila, stříbrný halas letěl krajinou. Nárazy šavlí se stávaly prudšími a sveřepějšími, zvonky úderů se stále jasnily, jásaly, poskakovaly, honily se v povětří, šavle byly ukuty z dobré oceli. Koně se chvěli, pozornější než sami soupeři, byli zřejmě zvyklí úderům šavlí a smíchu oceli, uskakovali, bojíce se o své pány.

Napadený byl stále v převaze. Zachycoval rány, sotva hýbaje rukou, uhýbal jim, pohrával si s útočником. Kůň i pán si dobře rozuměli, hra je bavila, kůň se vzpínal na štíhlých nohou, vychloubaje se svým pánem, jezdec se tiše smál výpadům zuřivcovým. Zapomněl na vše kolem sebe, na neodvratnou smrt, jež měla přijíti v několika minutách, ocital se v dobách zašlé mladosti.

Ach, kolikrát se takto bil s tímto chlapcem, stále stejně odvážným, stejně ohnivým, stejně urputným. Vzpomínal na bitky, zuřivé, kruté, kdy se divákům tajil dech a kdy si zastírali oči, aby nebyli osleповáni blesky svítivých zbraní, na bitky, jež končivaly v náručí protivníkově.

Oh, i dnes se mu chtělo skončit na srdci tohoto chlapce, než nebude mu to možno, nebude mu to dovoleno — ale tu si vzpomněl, že bude nutno skončit tento spor, hra ho počínala nudit, byl zvyklý zápasit s lepšími protivníky než byl tento chlapec, zřejmě nezvyklý práci vojenské, chvějící se již a klesající.

Družina bratrova, pozorující napjatě zápas, blížila se opět, slyšel dech koní na svých zádech, nechtěl býti skolen zezadu, rozhodl se ukončiti hru. Zahleděl se do bratrovy

tváře. Urputná zuřivost, s níž se chlapec vrhl na protivníka, zmizela s jeho obličejem, provinilý výraz se na něm uhostil, jako když dítě, jež urazilo matku tvrdými slovy, násilím se snaží zadržeti slzy lítosti, chápal, že protivníkovi nestačí, že mu je vydán na milost i nemilost, cítil, že podlehne a bál se posměchu diváků; vztek vyprchal z mladé tváře, rozpaky provinilého chlapce rozkošně vyzařovaly z útlého obličejem, oči prosily o smilování; protivník pochopil, zaváhal . . .

Tupý úder tvrdým předmětem dopadl na jeho hlavu, zapotácel se, šavle vypadla z rukou. Křeč zachvátila tělo, ucítil, že je tažen k zemi neodolatelnou silou, ztrácel vědomí. Ostrá bolest projela mu údy, stahovali mu ruce, provazy se zařezávaly do těla. Vzpamatoval se. Popohnali ho kupředu, bijíce ho provazy. Na koně nebyl posazen, neslušelo se, aby se zajatec a kacíř rovnal vojákům Jeho Veličenstva.

Věže města se zaleskly v dálce.

(Pokračování.)

Texty

Dětství a mládí.

Dětství a mládí představují, jak již často bylo postřehnuto, jednak krátké opakování vývoje lidstva, jednak s hledem k budoucnosti nástin života jedinice. Dětství a mládí jako celek jsou předjímáním a zatímním nárysem života, a po něm následuje uskutečnění, vlastní drama života, jehož exposicí jest právě onen nástin.

Po tomto objasnění popatřme ještě jednou na onen zvláštní zjev, s kterým se setkáváme, kdykoliv pozorujeme život jako celek, dětství a mládí samo o sobě a dětství a mládí v poměru k životu, že totiž základním rysem ve vývoji člověka jest postup od počínání nástinného a pokusného k plně rozvitému a trvalému. Jen ve vývoji člověka? Naše pojetí se v tomto okamžiku a na tomto místě rozšiřuje na vývoj všeho živého, a to příklonem k velkému biologu: Jenningsovým průkopnickým pokusům s protozoy vděčíme za poznání, že tito nejjednodušší tvorové vykonávají neustále pokusné pohyby a ty pohyby že se stávají trvalými reakcemi teprve tehdy, když nalézají potravu nebo narážejí na překážku, neboť pak následuje buď příjem potravy nebo vítězství nad překážkou. Úsilné vnikání do světa, zprvu pokusné a zatímní, později trvalé a ustálené až k dosažení určitých cílů, jest cesta a běh života.

Dr. Charlotte Bühler, *Der menschliche Lebenslauf als psychologisches Problem*, S. Hirzel, Leipzig 1933, S. 325.

Čistota.

Ke které hodnotě vzhlíží člověk čistý a kterou zdůrazňuje svou čistotou? Je to ona záře, jež zalévá vše, co je v neprostředním spojení s Bohem nejvyšším svatým a jež v sobě chová především to, na čem spočívá odlesk svatosti: ta záře stkví se před zraky čistého a k ní obrácen žije. Slávu tváře, pod níž zní trojnásobné Sanctus andělů, s níž žádná nehodnota není slučitelná a již jisté nehodnoty zvláště odporují, slávu té tváře chápe čistý v její jasné, zářivé a neposkvřené kráse a jí se cele oddává. Oddání této záři jest právě podstatou čistoty. Nyní lépe chápeme, proč čistý člověk žije zvláštním způsobem v přítomnosti Boží. Jeho obličej jest obrácen k Bohu a on odmítá vše, co by ho mohlo přimět, aby prehl před tváří Boží, a co by jakkoliv odporovalo Bohu a co by před očima Božíma nemohlo obstáti. Není možno určití nějakou »speciální« hodnotu, jejímž přijetím se stává člověk nositelem čistoty. Čistota jest spíše známka všech pravých hodnot, přiměřená jejich výši a jeví se na nich tím více, čím neprostřednější jest jejich vztah k Bohu a k oblasti svatosti. K opravdu kladné, plné a z ducha zrozené ctnosti čistoty náleží však podstatně nejen pochopení obecného lesku pravých hodnot, nýbrž také pochopení zářné slávy toho, co je svaté, onoho světla, jež jest vlastní jen nadpřirozenu, a oddání právě této hodnotě.

Dietrich von Hildebrand. *Reinheit und Jungfräulichkeit*. Kösel & Pustet, München 1933, S. 65—7.

Povídání májové s truchlivým koncem

Ticho. Vteřiny umírají na zčernalém ciferníku a se suchým tikotem padají dolů. Otevřené okno dýchá zhluboka a mámivě a směje se širokým barevným úsměvem. Na jeho hnědém rámu zívá ze široka Vergilius bílými stránkami, znuděn a uražen nezájmem. Ó, ten vážný starý mládenec dobře ví, že ta 17letá hlava, co se teď nad ním sklání, má zcela jiné zájmy, než ty, proč se stará Juno zlobila na Aenea. Inu, je to teď mládež. Však on se strašlivě pomstí za všechno to kruté nakládání, za rozbitý hřbet, za natrhané listy, ale nejhůře za stránky, počmárané jménem jakéhosi jistě hloupého děvčete. Takové zneuctění si líbit nedá. Uražený starý klasik si právě osnoval plán, když byl rázně sklapnut a velkým obloukem hozen do kouta, kde spočinul ve stejné odřené náruči slovatného Cicerona. Hlava u okna se poobrátila.

»Ty, půjč mi břitvu,« zaznělo trochu rozpačitě pokojem. V druhém rohu od stolu se nadzvedla druhá hlava od rozložených knih. Trochu zachmuřené, trochu výsměšné oči zatěkaly po kamarádově obličej: »Ale jdi, Janečku, a načpak?« — »No na holení.« — »Hm, a lupu bys nechtěl?« Janeček rudne, mračí se a vyhrkne: »Abys věděl, musím vypadat slušně, mám dnes rande.« — »Tak, kdybys rač' dřel, jestli praskneš z tý latiny, táty si nepřej.« — »Co je ti do toho.«

Velké, trochu skvrnité zrcadlo dnes dlouho oobráželo růžovou, poloděckou tvář a velké modré otazníky očí, které nemohly vážně vypadat, ač se o to snažily. Puntíčkovaný šál, klobouk hezky na ucho. Škoda, že je Janeček slabý na žaludek, jak by mu slušela cigareta!

Zlé svědomí stáčí Janečkovy oči naposled na Vergila, který jaksi vyčítavě svítí z kouta odřeným hřbetem, ale dveře již zaklaply.

Janeček je netrpělivý. Přešlapuje, kouká na hodiny na věži (své včera rozkřáp), počítá na knoflíky, přijde, nepřijde. Vyšlo mu, že nepřijde, a on, celý zoufalý, vzpomíná, že má ještě nějaké knoflíky na vestě, když. Drobné, asi 15leté děvčátko, plaše se ohlížejíc, podává mu ruku. Rázem zapomenut vyhrůžný Vergil i útrapy čekání. Janeček jde jak ve snu. Po jeho pravici jde jeho bohyně a stříbrozvukým hlasem, jenž zní jak rajská hudba (ne jazz), mu vypráví, jak se jim zatoulal jejich kocour a co se pro něj naplakala. Ó to srdce soucitné. Janeček v duchu skládá báseň, na ni báseň, a docela zapomíná, že se chtěl tvářit trochu povýšeně, aby udělal dojem, jak to odkoukal od starších kolegů. Kramflíčky jeho víly klepají o dlažbu a jemu se zdá, že vyťukávají známý rytmus: arma virumque cano . . . Fuj, jak může k něčemu takovému přirovnávat hudbu jejich kroků. Hudba kroků, výborně, po mém boku, no z toho bude báseň. Janeček se sice ještě nikdy o báseň nepokusil, ale to nevádí. Bude básníkem, cítí to. Dřímá v něm jistě velké nadání, jen je probudit. No, přiletí taková Musa, políbí ho na čelo, začne brnkat na lyru a Janeček bude sypat verše, jedna radost. »Koukejte, to je hezký šerík,« zazní hlasem zvonku. »Je, ale je za plotem, nesmí se trhat,« doznává trochu rozpačitě Janeček. »Jé, to je škoda, aspoň kousek bych chtěla.« Janeček je v rozpacích. Konečně toužebný pohled na vábivé hrozny šeríku a hluboký povzdech rozhodly. Janeček je rozený rytíř. »Vaše přání jest mi rozkazem,« a již po vzoru dávných galantních předků šplhá na plot. »Tamhle ten bych chtěla, ten, ten,« natahuje se malý ukazovák, Janeček se natahuje taky. Cítí, že mu na zádech cosi praská, nedbá. »Ještě kousek, — už jsem se chyt, už visím,« sténá Janek a v duchu hledá v kufru vhodnou nit, kterou

by zašil díru na nových katích. Konečně. Vítězně hází větvičku k nohám své dámy a chystá se seskočit, když . . . »Tak vy tak, vy lotře?« Janeček hrůzou oněměl. Rychle seskočil, jenže se zapomněl pustit. Teď visí za rukáv na plotě a nad ním to hromuje. Modré, poetické hrozny bezu se rozhrnuly a tvoří málo vhodný, ba naprosto nevkusný rámeček k té rudé, štětinaté tváři. »Dyž chcete frajlince dát pugét, tož na ně nechod'te do cizí zahrady, vy, vy jeden rytíři.« Štětinatá tvář se šíří a najednou se rozřehtá: »Vy rytíři!« Tohle je smrtelná urážka a před ní, před Ní! Janeček bledne. To se dá smýt jen krví. Jedině. Vyzve ho na souboj. Hodí rukavice do tváře tomu hrubci. Již sahá do kapsy, ale včas si vzpomene, že je nechal doma, ježto má na pravé naklovaný palec. »Zaplatím vám to,« dí chladně a kavalírsky sahá do kapsy. Ale, ó hrůza, bledne znovu. Vždyť za poslední pětikačku byl včera v kině a nový příliv z tatíkovy kapsy přijde až zítra. Je mu najednou do pláče. »No, běžte, a po druhý nelezte na ploty, ať máma na vás nemusí zašívát.« Janeček jen na sucho polkne nové ponížení. Toho odpoledne se již na svou bohyni neodvážil podívat.

Vergilius se pomstil. Druhý den se nedal a nedal přeložit, ani verš ne. Kdo by to byl řekl do toho starého dobráka.

A. Violete:

Fialové květy.

<i>Jas nových dní se v modro oči slil a na rtech tichý smír se chvěl van jižních větrů křehkost krásy skryl když v hudbu noci východ spěl.</i>	<i>V tón fialový klesal slunný den a barva květin v zahradách kde láska Tvá se lila z vůní pěn se utlumila v zvonů hrách.</i>
--	---

*U dveří chrámů lesk Tvé slávy vzplál
a z oltářů kde světlo sní
Tys velký čistý zase znovu vstal
v žár krásy nových jarních dní.*

Ota Tichý:

Až...

<i>Člověk si někdy marně vzpomíná na krásu bílých chrysaném. — A přece ze všeho zbuďe jen střepina, až jednou odejdem.</i>	<i>I píseň tulákova ztratí svůj dětský smích a těžká, smutná slova se rozplynou v údolích.</i>
--	--

*Budeme míti jen velikou pokoru,
až dohoří slunce našeho života.
Bude jen ticho bez vzdorů
a v našich oknech smírná tma.*

Připravujte se na celostátní sjezd katolíků!

Alois Indrák

H. Meškal

Zemřel pilný, pracovitý, pro vše dobré a krásné nadšený student, Alois Indrák, spolupracovník Jitra.

Narodil se 15. srpna 1915 v Klopoticích u Tovačova. Jako dvanáctiletý hoch vstoupil do arcib. gymn. v Kroměříži. Avšak nežil dlouho spokojeně a šťastně v tomto zátiší. Již v sekundě musel z důvodů zdravotních přerušiti studia. Po celoroční dovolené vrátil se zpět ke svým knihám. Pak již zdánlivě klidně trávil svá léta studií; skrytý červ choroby hloďal neúprosně na kořenech jeho zdraví dále. Až únor r. 1933 (byl právě v V. tř.) učinil smrtelný řez do slibně se rozvíjejícího mladého života. Tehdy zemřel jeho starší bratr Josef, septimán na tomtéž gymnasiu. Intensivně zažitá smrt bratrova způsobila vážné poruchy v jeho chatrném zdraví. Od té doby vadl a chřádl. V sextě v pololetí musel zanechat studia a věnovati se svému zdraví. Pěkně charakterisují jeho duševní stav v tomto údobí slova, vyňatá z dopisu s datem 21. listopadu 1934, který psal svému příteli. — Prosím Tě, modli se za mne... Je to strašné... Jak mne Bůh stále zkouší... A život je přece tak krásný! — Přes to zachoval si Indrák veselou mysl a živé porozumění pro své okolí. Stýskalo se mu po knihách a po řádném studiu; studoval totiž zatím privátně. V polovině septimy rozhodl se již vstoupiti na gymnasium opět jako řádný žák. Rodiče i představení gymnasia mu v tom bránili, poukazující na jeho chatrný zdravotní stav. Ale Indrák projevil tu velikou rozhodnost a nezlomnou vůli, když dovedl překonati všechny překážky a vynutiti si takřka opětovný vstup do ústavu; a přece »věděl, že jede zemřít ke svým knihám...«

Ke svým literárním pracím bral si Indrák náměty z nejbližšího okolí, vesměs zajímavé momentky ze studentského života. Jeho řádky jsou tu prodchnuty zdravým, svěžím humorem, jenž vyluzuje na tváři čtenářově bezděčný úsměv (»Čtyři momentky«, »Vodík«). V jakém kontrastu stojí proti tomu jeho tvorba z posledního půl roku, kdy bral náměty zase sice z nejbližšího okolí, ale — z nemocnice. Hoch veselý, dovádívý, vyzpíval ve svých pracích svou bolest z rozloučení, smutek nad odchodem. Stále jasněji a zřetelněji se vyjadřuje o své brzké smrti. Tu zaznívají jeho řádky tajemným smutkem, nezdravým a nepochopitelným v nejkrásnější době mládí, kterou právě prožíval; avšak víme, že jeho smutek byl upřímný a odůvodněný, což nejlépe potvrdila jeho smrt. (»O vítězství«, »Pětka«, »Číslo 43«, »Již naposled«.) Báseň v próse »Bratři« jest jedinou jeho prací s námětem sociálním. Společenský rozdíl mezi žebrákem a boháčem řeší tu smírně — láskou — připodobňuje žebráka Kristu, jenž neměl ničeho, trpěl a umřel — z lásky.

Poznámka redakce: V předtuše svého konce napsal zesnulý krátkou prózu »Již naposled« a poslal ji redakci Jitra pod pseudonymem V. Rak. Byla odmítnuta s poukazem, že je příliš pesimistická. A poněvadž to nebyl pesimism prázdného postoje, nýbrž pesimism blížící se smrti, považujeme za vhodné uveřejniti tu drobnou práci posthumně.

Již naposled

V. Rak

Nebe chrlilo spousty sněhu, jako by si je lyžaři od Pána Boha objednali.

Ve špinavé čekárně vesnické zastávky chodil Karel — septima mu říkala Sokrates — límec zdvižený na uši. Zuby jektal a oči se mu svítily jako kočce ve tmě. Na lavičce sedělo několik jeho mladších kolegů, kteří si nechtěli život ztrpčovat škarohlídstvím. Jejich zdravý smích byl toho důkazem. Karlovi však nebylo do smíchu. Ten již se vypořádával se životem. Poslední dobou hubnul, scházal, duševně i tělesně. Červené kruhy na tvářích, těžké dýchání, suchý kašel, ach Bože, co to má všechno znamenat?

Karel došel právě ke dveřím a přitiskl rozžhavenou tvář na studené špinavé sklo. Zrakem zaletěl za malý kopeček . . . Již naposled jsem tě spatřil, má vísko! Naposled jsi vtiskla polibek na mé nemocné rty, má matko! Naposled jsi mne propustil, můj rodný domku! S Bohem, má lásko, moji přátelé, poslední s Bohem . . .! Karel se loučil se vším mu drahým, co ho doma k sobě poutalo.

Vlak se přišoural do stanice, zahalil nastupující do smrdutého kouře a hnul svým nestvůrným tělem. Také mne již naposled odvážíš, ty černá mašino! Karel věděl, že jede zemřít ke svým knihám . . .

R. Hor:

V podšeří chrámu.

*Vstoupil jsem v podsvit matného světla
a duch můj je spoután již plaménkem věčné lampy
a nad hrou stínů zdí šedých se tyčí kostela klenba.*

*Duch bloudí a naráží na barvy ponurých oken;
ve varhan jásavém znění
duše chce nalézt ztracený klid —
neb Věčnost tuší nade vším.*

*Tiché kanutí vřelého vosku slz
a kvílení chvějného větru
se vtírá v tichou svatyni
a otvírá duši mou světu.*

*Nesmírné modliteb roje,
jak mušky zlaté sluneční záři
vzlétají tiše
k nohám mocného Tvůrce.*

*V tvrdý kámen dlažby,
v temno nevžitých hloubek
ztrácí se duše má navždy
a tichý zmíravý povzdech —
je SBOHEM celému světu.*

Do všech knihoven doporučujeme knihy z edice Jitra

Dominik Pecka Svatí a lidé, Kč 5·60.

Miloš Krejza Gotické květy, Kč 8·—

Objednejte: EDICE „JITRO“ Praha II. Spálená ul. 15.

Poznejte Bulharsko a Turecko!

Česká liga akademická pořádá ve dnech 6. července – 4. srpna svůj II. propagační zájezd do Bulharska a Turecka. Cena zájezdu pro studenty 980 Kč, pro naše příznivce 1490 Kč.

V ceně zájezdu je zahrnuto jízdné tam i zpět, a třínedělní plná pense ve Varně s ubytováním v soukromých bytech a hotelích.

Jelikož o zájezd jeví se neobyčejný zájem přihlašte se včas! Informace a přihlášky Česká liga akademická, Praha II., Spálená 15. Tel. 44910.

K U L T U R A

Svatý Jan Nepomucký.

Otázka svatojanská má mnoho společného s husitstvím. Není to jen poměrná současnost, která pojí představitele obou těchto momentů, ale je to zejména spornost významu jejich, která již po dlouhá desetiletí proniká v literatuře a dodává celku ráz otázky stále otevřené. Příčina toho netkví však ve složitosti obou jevů, nýbrž objevuje se tu ona nešťastná subjektivita nazírání, která však nespokojuje se pouze se stranickým oceněním osobnosti, ale zabíhá i za hranice vědeckého faktu. Nebyl by jinak možný takový Doktor Johánek anebo Světec temna a na druhé straně by pozbyly na lákavosti všechny ty slavnostní projevy v předvečer 6. července.

Ovšem je pravda, že případ otázky svatojanské je poněkud složitější; vystupuje tu do popředí také neústupnost objektivních skutečností. Avšak ani to není pro historii novinkou, existují tu zákony logické více než kde jinde, existuje tu počet pravděpodobnosti, bez něhož historik se obejíti nemůže a nesmí, aby nevydal své dílo v nebezpečí nespolehlivosti a stranickosti.

*

Král Václav chtěl zřídit v Čechách nové biskupství a zamýšlel je dotovati statky kláštera kladrubského. Arcibiskup však, poněvadž věděl, že nepředcházel o jednání s Apoštolskou stolicí, zmařil úmysl králův tím, že po smrti kladrubského opata byl ihned zvolen opat nový a ten byl potvrzen gen. vikářem Janem z Nepomuka. Zpráva o tomčinu naplnila krále takovým hněvem, že dal arcibiskupa zatknout a Jana z Nepomuka spolu s jinými sám mučil. Potom je donutil, aby přísahal, že nikdy nebudou o tom mluvit, že byli vězněni a mučeni. Poněvadž pak Jan z Nepomuka byl tak zmučen, že by nebyl dále žil, byl na rozkaz králův svržen do Vltavy. — Tedy to je ta celá historie, abych tak řekl úřední bulletin, o kterém se všude dočteme. Zde si musíme ale všimnouti zevrubné otázky, jaká byla příčina umučení sv. Jana?

Jednu příčinu známe tedy přesně: je to potvrzení nového opata kladrubského. To samo by již stačilo, aby Jan z Nepomuka byl přiznán titul mučedníka. Sám Pekař prohlašuje, že církevně nespoutaný historik i když nedbá zázraků ani tradice, musí vyznati, že Jan zasloužil si svého svatořečení. Ve svém životě soukromém byl to muž příkladný, což mimo jiné také vyplývá z toho, že arcibiskup, životem světec, nebyl by si vzal za

sekretáře muže vadných mravů. Toto faktum dosvědčuje konečně také Ludolf, opat zaháňský, který píše o utopení »ctihodného muže, milého Bohu a lidem, Čechům a Němcům«. Vyloučili z toho i náležitý díl epitafové uznalosti, opravňuje to k úsudku, že Jan z Nepomuka žil příkladně. Co se potom jeho smrti týče, běží tu o zápas dvou duchovních principů, o zápas mezi mocí světskou a duchovní. Jan se stal mučedníkem Církve, stavu a povinnosti.

Avšak prameny udávají ještě jinou příčinu jeho smrti, totiž že nechtěl vyzraditi zpovědní tajemství královnino. Tak vypravuje učený mistr vídeňský Tomáš Ebendorfer ve svém díle *Liber augustalis* a nezávisle na něm zaznamenává tuto versi o tajemství zpovědním též pražský mistr Pavel Židek. Jsou to arci svědectví opírající se o lidové zvěsti a jsou mimo to dosti pozdní (*Dílo Ebendorfovo* je z r. 1433), ale ani těch nelze odmítnouti.

Faktum, že arcibiskup Jenštejn a jiní současníci mlčeli, neznamená mnoho, neboť arcibiskup nemohl uváděti motiv tak choulostivý, jehož nebylo možno dokázati; kronikáři pak nebyli dobře zpraveni. Uvážíme-li potom okolnosti, jež doprovázely mučení, že totiž král sám je mučil a žádal od nich přísahu, je jasno, že při známé prchlivosti krále Václava nebylo radno o tom mluvit. Je tedy zřejmo, že tato zvěst, prozrazena od některého z mučených nebo katů, šířila se jen v soukromí a vyšla na venek poměrně pozdě.

Mysleme si jen, že tato zpráva o zpovědním tajemství by byla pouhou smyšlenkou; bylo by pak možné, že by se udržela v lidu přes celé bouřlivé údobí husitské, které, jak víme, nebylo legendární tvorbě příznivo, nýbrž naopak, vymycovalo vše, co připomínalo církev a svaté. A s druhé strany lze si těžko vysvětliti, proč by bezdůvodně vznikla taková pověst? Jan z Nepomuka byl by si zasloužil svatost i bez toho a jestliže snad chtěli katolíci snížit krále Václava, k tomu nepotřebovali si vymýšleti podobné věci, — stačila jim historická fakta. Vidíme tedy, že není tu logického důvodu, proč by byla taková pověst vznikla a potom byl by český lid přilnul s takovou úctou k sv. Janu, kdyby tu nebylo opravdu věčného podkladu? Vždyť již r. 1401, t. j. necelých 8 let po jeho smrti, máme tu výmluvné svědectví o tom, že již tehdy byl uznáván všeobecně za mučedníka. Právě se tu: »Ctihodný Jan, gen. vikář z milosti Boží, stal se mučedníkem byv pálen, nohama šlapán, posléze-

utopen, načež zářícími divy objeven jest; což, poněvadž se nedávno stalo a v celém zemi znám o jest, tuto pomímám, ač je to pamětihodné a i jinde zaznamenáno.»

Necelých 80 let po smrti sv. Jana potom mluví i Letopisy české o zázracích. Již tehdy býval zařadován mezi české patrony a prof. Pekař právem tvrdí, že by si byli čeští katolíci vymohli svatořečení Jana Nepomuckého i kdyby nebylo došlo k Bílé hoře.

Není tedy pravda, jak se často prohlašuje, že svatého Jana Nepomuckého nám vnutil Řím a jesuité jako náhradu za Husa. Sv. Jan byl pokládán za světce již dlouho před založením řádu jesuitského a církev naopak dlouho odmítala jeho svatořečení. Teprve mocné přimluy, protokoly s přísedními výpovědmi o zázracích, způsobily, že Řím splnil, co bylo žádáno. Nejlepším důkazem, že na svatořečení neměl iniciativy ani Řím a zvláště ne jesuité, svědčí onen fakt, že v poslední fázi boje o svatořečení sjednal si největší zásluhy horlitel protijesuitský a svobodný zednář hrabě Antonín Špork. Mezi oběma Jany není a nemůže být žádné souvislosti. Hus a svatý Jan představují rozdílné periody našich dějin a v tom případě srovnání veliké dějinné události s mučedníkem episodního významu vypadne pro sv. Jana vždy nevýhodně. A právě toto srovnávání málo známého světce s obdivovaným hrdinstvím prozrazuje vypočítavý úmysl znehodnotiti spravedlivé ocenění osoby a zásluh sv. Jana Nepomuckého.

Eugen Mohrbacher.

Směrnice, jež dala encyklika »Rerum novarum« státu.

Církev řeší sociální otázky na základě evangelia a část úkolu toho přebírá stát.

Stát je trvalé spojení lidí bydlících na určitém území, řídicích se stejnými zákony, které směřují k společnému cíli. Nad zákony státu stojí však ještě jiné zákony, mající vyšší sankci — společnou všemu lidstvu a těmto zákonům se musí podrobiti všichni bez rozdílu — národové velcí i malí — společnosti i jedinci. Jsou to zákony, dané Bohem, určující povinnosti k Bohu, k sobě a k bližnímu. Čím výše spěje civilizace a technika, čím spletitější se stávají sociální poměry, tím více je třeba mravnosti a spravedlnosti. Spravedlnost se stává zárukou nedotknutelnosti soukromého majetku, odstraňuje příčiny vyvolávající stávky, které poškozují jak zaměstnavatele tak zaměstnance. Ostré a styčné hrany jednotlivých tříd hledí, vnáší soulad do rodin, tříd a národů. Mravnost a spravedlnost stává se alfou i omegou veškerého sociálního života. Kde jí není, tam jest marné sbratřovati lidstvo obohacováním. Čím

více budou lidé míti, tím více budou chtít. A čím více budou chtít, tím více se budou bít. (Dr. Macek.)

Příkázání Boží se nahraditi nedají. To nám velmi dobře ukázala skutečnost. Svatý Otec pozoroval, jak křivě a nepřírozeně se vyvíjejí sociální poměry. Na jedné straně bohatství a rozmařilost, na druhé šklebící se bída. Začal tedy klepati na srdce držitelům státní moci a připomínal slova Evangelia: »Neměli byste moci, kdyby vám nebyla dána shůry (sv. Jan 19, 11.) máte tedy povinnost vůli Boží plniti a lid, kterému vládnete, vésti k plnění příkázání Božích.«

Jedno z nich je také: »Dávati každému co mu náleží.« Vždy tolik, aby mzda stačila na výživu člověka střídavého a umravnělého, aby nebyl nucen ze strachu ještě před horším zlem přijímati mzdu nedostačující. Bude-li si moci dělník sebe nepatrnější částku zahospodařiti a získati jmění, bude tím pomozeno i státu. Když člověk ví, že pracuje na svém, pracuje mnohem usilovněji, tím větší láskou lne k národu, k půdě, poněvadž nabytý majetek je takřka kusem jeho srdce, s nímž by se velmi těžce loučil a proto tím horlivěji se bude starati o rozkvět a bezpečnost vlasti.

Základy nám Kristus položil. Je tedy na lidstvu, zda chce na nich budovati. Nového základu nikdo nemůže položiti leč ten, jenž položen jest. a ten je Kristus Ježíš. (1. Kor. 3, 11.)

Úloha svépomoci a zvláště odborových organizací.

Z kapek deštových se skládá neobsáhlost vod mořských. Co jest jedna kapka v moři? Co jeden člověk v lidstvu? Zdánlivě nic a přece mnoho, neboť lidstvo se skládá z jedinců. Právě jednota tvoří sílu. Jedinec je si dobře vědom své nepatrnosti a proto instinktivně hledá opory. Běda samotnému. Padne-li, nemá nikoho, kdo by jej pozdvihl.

Hledá-li tedy člověk ve společnosti opory, nesmí to stát znemožňovati, leč by to bylo nebezpečím veřejnému řádu a mravnosti. Nesmí stát znemožňovati sdružení a řády náboženské, které vytryskly ze srdcí zanícených láskou k Bohu a stal se požehnáním lidstvu. Nesmí je ani olupovati o jmění a občanská práva. Poněvadž společnosti nekatolické horlivě využívají práv daných zákony, je povinností katolického dělnictva, aby se spojilo v jeden šik a pod praporem kříže neslo mir a pokoj ve své domovy.

Ve znaku kříže jest něco, co dosud sociální věda neobjevila, čím by bylo možno přetvořiti svět, totiž myšlenku oběti. To jest onen balzám, vytékající z lásky na rány bližního. Vlévá nadšení těm, kteří se zapírají a berou kříž svůj na sebe každodenně pro blaho jiných.

Bude-li si lidstvo vědomo své absolutní závislosti na Bohu, bude-li si vědomo, že Bůh jednou je bude souditi, že ví o každém činu i nejskrytějším, že žádnou výmluvou před Ním nezastře své špatnosti, bude-li v té žule Boží tkvíti i jeho mravnost, není se čeho obávati. Víme, komu jsme uvěřili a jsme jisti. (Dr. Vašek — Z probl. dnešní spol.) Vý.

Jubileum Bachovo a Haendlovo.

Haendl i Bach jsou naprostými současníky a proto se jejich jména obyčejně uvádějí současně. Než životy obou těchto velikánů se od sebe nápadně liší. Kdežto Bach byl člověk skromný, svá díla skládal jen pro kostel a po jejich provedení je ukládal, aniž by pomýšlel někdy na další provedení, Haendl se snažil dosáhnouti největších úspěchů, setkali se s proslulými lidmi.

Bachovo umění zůstalo dlouho nepochopeno. Teprve 125 let po svém narození byl vzkříšen k novému životu. Byl to v 19. stol. Ludvík van Beethoven, který navázal v poslední periodě svého tvoření na Bachovo umění. V dnešní době nadešlo druhé údobí jeho uznání.

Jeho současníci ho sice uznávali jako výborného hudebníka, praktika, avšak o jeho skladbách prohlašovali, že jsou nepřijemné a neprirozené, příliš složité a p. Než Bach se nedal tím odraditi a kráčet svou vlastní cestou. Vždyt hlavní oporou mu byla rodinná tradice. Málokdy se stávalo, že několik generací téhož rodu se věnovalo uměleckému povolání, hudbě, jako je tomu právě u rodiny Bachů. Z našich hudebníků se tak proslavila rodina Bendova.

Jan Šebastián Bach se narodil v březnu 1685 v Eisenachu. V mládí se začal učit hře na housle a záhy si zamiloval i hru na varhany, které se staly hlavním nástrojem jeho velkých myšlenek. Nejprve pobýval na různých panovnických dvorech německých. Později se stal ve Výmaru varhaníkem a koncertním mistrem. Potom byl povolán do Köthenu, kde psal ponejvíce skladby pro cembalo a koncerty pro různé nástroje. Později se odebral Bach jako čtyřicetiletý do Lipska, kde nastoupil místo tomášského kantora. Tento úřad zastával až do své smrti r. 1750. Zde vytvořil svá nejlepší díla, »Matoušovy Pašije«, »Velkou mši H-moll«, velký počet kantát rázu světského i duchovního. Duchovních kantát je asi dvě stě pro všechny svátky v roce. Jeho tvorba hudební zasáhla téměř do všech oborů hudby. Skladby Bachovy se slohově dosti podobají skladbám jeho současníka Jiřího Bedřicha Haendla, neboť obojí jsou polyfonní, t. j. každý hlas je veden zcela samostatně.

Haendl se narodil také roku 1685 a již jako jedenáctiletý vzbudil svým improvisačním nadáním pozornost v Berlíně. Po smrti otcově se stal varhaníkem v Halle, svém rodišti. V 18 letech odešel do Hamburku. Později se stal dvorním kapelníkem v Hannoveru, odkud zanedlouho přesídlil do Londýna. Až do své smrti živil se Haendl skladbou oper, oratorií a orchestrálních skladeb, koncertoval na varhany. Napsal asi 40 německých, italských a anglických oper, přes 20 oratorií (»Israel v Egyptě«, »Saul«, »Mesiáš«, »Samson«), množství kantát, koncertů, klavírní a varhanní skladby, komorní díla a p. Ke konci života mu slábl zrak, až úplně oslepl.

Svá díla tvořil pro skutečnou potřebu a vyhovoval požadavkům anglického vkusu ve všech směrech. Proto došel také velikého uznání u Angličanů, kteří jej přijali za svého. Pokládali jej a pokládají dodnes za národního genia. Němcům přísluší vlastně jen jménem a rodem.

V době romantismu pochopení pro Haendla úplně zmizelo. Snad nejbliže mu v tehdejší době stáli Schumann a Liszt. Umění Haendlovo bylo znehodnocováno nesprávným provozováním. A snad by bylo úplně zaniklo, kdyby se nebyla ustavila Společnost Haendlova, která si vytkla za úkol vydati všechna mistrova díla v přesném znění. Hlavní zásluhu o to má Bedřich Chrysan-der, který vydal Haendlův životopis podrobně osvětlující celý jeho život. Jaroslav Fučík.

Výňatky z kritik koncertu mužského sboru katolických akademiků »Moravan«

v Brně 5. dubna 1935.

»Lidové noviny« dne 7. dubna: PhC. Veselka je výjimečný sbormistrovský talent, který dovede u své nadšené a obětavé družiny dosíci téměř naprosté intonační čistoty a jistoty, veliké zvukové vyrovnanosti, bohatého dynamického odstínění, plastiky a oduševnělé výraznosti podání. Tyto vlastnosti se osvědčily přednesem rozsáhlého pořadu, který po všech stránkách podrobil pěvce přísné zkoušce.

»Národní noviny-Pozor« 9. dubna: Velmi hodnotná úroveň podaných výkonů svědčí o mladistvém nadšení a hlubokém zájmu o opravdové umění, které dnes, bohužel, mezi studentstvem celkem ochabuje. Moravan disponuje velmi dobrým, tvárným materiálem hlasovým, intonační čistotou, jakož i bohatou stupnicí dynamických odstínů. Obdivuhodná je pak jasná, naprosto srozumitelná výslovnost a artikulační schopnost vůbec. To vše je ovšem výsledkem intenzivní práce a velkého zanícení, jímž se tu ušlechtilé vybíjí jaré mládí akademického dorostu. Bezvadné a

přesvědčivé podání pořadu jest důkazem mimořádných schopností mladého, nadaného dirigenta PhC. Jos. Veselky.

»**Moravské slovo**« 9. dubna: výkon studentského sboru byl velmi milým překvapením. Sbor jest nejen dosti početný, ale má svěží, mladé hlasy, zvláště vynikající v I. tenoru. Jeho sbornistr Josef Veselka je zřejmě duší celého sboru a přivedl jej na krásný stupeň výkonnosti. Intonace je jistá a čistá, celek je zvukově velmi pěkně vyrovnán a podání oživeno citovým prožitím.

»**Moravské noviny**« 6. dubna: V dnešní době, kdy u mládeže se setkáváme s naprostým nezájmem o hudbu, je příklad »Moravana« dvojnásob vzácný. Ale je to i příklad pro starou zkušenost, že i u dnešní mládeže láska k hudbě se dá vzbudit, ujme-li se tohoto úkolu osobnost, která hudební výkon dovede organisovat a vést. PhC. J. Veselka takovou osobností je. Jsa přirozeného hudebního nadání, pln ideálního nadšení pro věc, školený ve vedení sboru zkušeným prof. Steinmanem, vede svůj studentský sbor k úctyhodné úrovni. Naprostá jednotnost, bohatá dynamická diferencovanost, zvláště pak jasná výslovnost tenorů překvapily všeobecně. Veselka zdůrazňuje někdy ve známých skladbách ten či onen odlišný detail v pojetí, vždy však dbá slohovosti a rozmyslné výstavby skladby.

»**Moravský přítel lidu**« 9. dubna: i tentokrát dlužno s naprostým uznáním zmíniti se o výkonu sboru. Intonační čistota, dynamická diferencovanost, dále vzorná deklamace jsou přednostmi tohoto studentského sboru, jež v naprosté ukázněnosti vede jeho sbornistr PhC. Veselka, který vede svůj sbor cílevědomě a každé skladbě dovede dát své osobité pojetí.

»**Den**« 7. dubna: Letošní koncert »Moravana« nutno nazvat nejvyšším vypětím mladických sil našich akademiků. Dirigent Josef Veselka byl právem středem ovací, neboť za jeho vedení vyrostl v »Moravanu« tak skvělý soubor pěvecký, že musí budít obdiv.

»**Našinec**« 9. dubna: Pěvecký sbor »Moravana« dobyt si již zvučného jména a jeho koncerty se těší stále rostoucímu zájmu uměnímilovné veřejnosti. Provedení koncertu potvrdilo stálý umělecký růst tohoto pěveckého sboru mladých lidí.

»**Tagesbote**« 9. dubna: »Moravan« vyniká především bezvadnou intonací, dynamickou a agogickou výrazností; jeho výjimečný smysl pro polyfonii a harmonickou strukturu svědčí o neobyčejném nadání dirigenta, který zcela dokonale dovede sbor stmelit, zvládnout a lehkým pohybem ruky odstínit přednes sboru.

Z N O V Ý C H K N I H

PRINCEZNA. Jakub Deml. (Kresbami vyzdobil Jan Konůpek. Bibliofilský tisk vydal autor v Tasově.) Oficiální česká literatura stále ještě nedovede zařaditi Jakuba Demla s jeho, tak vyhraněným dílem. Nedovede, protože je nezná, protože dílo Jakuba Demla se musí nejen studovati, ale musíme se k němu přiblížiti s takovou pokorou jako se Jakub Deml přiblížil k nejvyšším tajemstvím Božím. Jakub Deml není literární soustava idea a formy — Deml je crčíci, okamžikem se měnící bystřina, která však je stále stejně čistá, průzračná a uchvacující. »Princezna« je knížkou tří vidění Jakuba Demla. »Vidím vysokou stráž a na ní příkré skalisko a nad tím skaliskem je několik vodních pramenů a ty prameny jako rozpletené copy skáčou po té stráni a po tom skalisku dolů, od východu k západu. Voda těchto pramenů byla průzračná a poslušná.« A na této stráni, uprostřed rozteklých pramenů, přichází básníkovi »naproti žena, mladá, sličná a povědomá, jenže její sličnost byla totožná s její ušlechtilostí a dobrotou a sestupovala v lásce, to jest jako člověk, který věří v Boha, zná všechny (básníkovy) hříchy a nepodezřívá ani z jednoho —«. A do tohoto vidění přízraku panny ze XIII. století Jakub Deml uzavírá svou velikou pokorou a úctu k Matce Boží. Deml svými třemi sny váží a odvažuje srdce, duši, svou lásku k rodnému kraji, k lidem ze svého okolí a když vidí, že ještě málo miluje, přidává krev svých pokorných slzí.

—jza.

BLAHOŠLAVENÝ TOMÁŠ MORE. Dr. Marko Weirich. (»Vítězové« 3. sv. II. roč.) Hned po knize dra Alfreda Fuchse »Deset katolických politiků a diplomatů«, již nám tento známý znalec církevní diplomacie uvádí pravě postavou Tomáše Mora, dostává se nám dílkem dra Weiricha osáhlejší monografie o tvůrci »Utopie«. Svou jasností a přehledností kniha se přímo sama nabízí, abychom vnikli do podstaty učení Morova a abychom poznali, že dnešním jeho dědicem není materialistický socialismus, ale myšlenka a program křesťanského solidarismu. Doporučujeme ke studiu v sociálních kroužcích našeho studentstva. Cena této monografie je 3 Kč.

—jza.

EUCHARISTIÍ K NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICI. Bernadot. (II. vydání. Vydala Edice Krystal, Olomouc, Slovenská 12, cena 5 Kč.) Že byl dosti velký náklad I. vydání v tak krátké době rozebrán, je známkou, že i u nás našla velký ohlas hluboká knížka Bernadotova, která tak krásně učí, kam až má vésti časté svaté přijímání, totiž k úzkému spojení, k intimnímu přátelství s nejsvětější Trojicí. Nemá-li se stát časté sv. přijímání zvykem, musí duše neustále vzrůstat, její vztahy k tomu, jehož přijímá denně do svého srdce, musejí býti stále užšími, stále důvěrnějšími. Čtete proto tuto knihu, která není sentimentálním líčením, jako mnohé podobné, nýbrž hlubokým theologickým výkladem, jak se děje stálý vzrůst v lásce k eucharistickému Kristu a jeho prostřednictvím k celé nejsvětější Trojici.

DOKONALÝ DUCHOVNÍ ŽIVOT. Sv. Tomáš Akvinský. (Vydala Edice Krystal.) V poslední době vzrostl velmi zájem o svatého Tomáše, který je právem zván Obecným Učitelem Církve. Je

znám jako velký filosof a theolog, méně již jako učitel duchovního života. Tato knížka jej ukazuje jako zkušeného vůdce na duchovních cestách. Tomáš-světéc podává ze svých bohatých vnitřních zkušeností osvědčené zásady hlubokého duchovního života. Kniha je opravdovým obohacením stále ještě chudé české duchovní literatury. Všichni, i ti, kteří nemohou sáhnouti po Summē, mají tu příležitost opatřiti si krásné, hluboké dílko Andělského Učitele.

KVĚTY SMRTI. E. F. Löhndorf. Dobrodružný román. (Vydal Sfinx v Praze.) Dva romány v poslední době nás zavedly do smrtonosného příšeří vždy zelené Amazonie: »Stín kaučuku« a »Neznámo pod sivým Kondorem« — a nyní dostáváme opět do rukou novou knihu z těchto tajemných krajů: dobrodružný román o lovcích orchidejí »Květy smrti«. — Ernest Löhndorf, bývalý sběrač kaučuku, seznámí se se zkušeným sběračem orchidejí Hendersohnem a jeho přítelem Vilsem, mladým doktorem botaniky a s nimi se prodírá zrádnými zátočinami Amazonky do nitra pralesů, kde vysoko na zelené klenbě plápolají pohádkové květy orchidejí, kde ale hrůzně sviští střely bojovníků s foukačkami, kde kmitá se úzké tělo nejjedovatějších hadů a kde táhnou všekazoví mravenci, aby zničili vše, co jim stojí v cestě. Úžasná dobrodružství života a smrti prožívají odvážní dringové. Smrt jim je v patách a jen místo, kde padl jejich soudruh, možno si pamatovati, neboť vyhrabati sebe skromnější hrob je zcela nemožno. Životem jsou vykupovány ony pohádkové orchideje, které jsou pýchou kapitalistických magnátů. S hrůzou dobrodružové prchají z přítmí pralesů, aby, odevzdavše kořist — vraceli se opět, neboť nezkrotný boj pralesa jim přirostl k srdci, neboť tam je ticho, neboť tam není lidské faře a zrady, tam je jen síla a odvaha. Kniha Löhndorfova sice mnohde skřípe formálně, ale začteme se do ní s chutí, neboť obsahuje nejen mnoho nových objevů, ale má v sobě i mnohý kovově čistě zaznívající ohlas sociální spravedlnosti. -jza

CÍSAŘ CHUDÝCH. Antonín Trýb. (Román. Vydal Fr. Borový v Praze). Po této knize sáhneme s jakousi nedůvěrou hned na počátku, neboť postava císaře Diokletiana se nám historicky i kulturně zařadila poněkud jinak, než jak nám jí podává Antonín Trýb ve svém románu a jak ji uvádí zvláštní malou brožurkou, ke knize příkládanou. Poměr Diokletiana, tohoto pořimštělého Ilyrce, k úpadkovému imperiu a k rostoucí obci křesťanské je opravdu poněkud nejasný, ale, aby se dal vyložit tak, jak Trýb vykládá, je přece jen poněkud odvážené a řekněme hned na počátku — vážně tendenční. Antonín Trýb uvádí svého Diokletiana na prospekt děje své knihy historií jeho rodičů, propuštěných otroků senátora Anulína. Mladý Gaius Diokles je vlastně synem senátorem, ale vyrůstá v zátoce splitské s dětmi ostatních prostých Ilyrců. Dorůstaje v jinocha, odchází do Říma, aby nabyt vzdělání. Společnost římská je již tolik prohnílá, že ani nepozoruje, jak jeden pilíř po druhém je nahrazován cizinci — barbary. A tu počíná ona skvělá kariéra Diokletianova, která vrcholí roku 284, kdy je prohlášen svým vojskem za císaře. Diokletian se chápe opravdu pevnou rukou správy římského imperia. A je potřeba mnohdy tvrdé ruky, aby spravedlnost vystřídala kořistnictví a zotročování svobodného lidu. Diokletian je člověkem ducha a rázně-

ho jednání. Starost jeho o imperium přináší mu mnoho nepokojných let a rve mu srdce přemnoha vnitřními zápasy. Avšak i jeho síla končí a Diokletian, snímaje se svých ramen císařský purpur, odchází do rodných Salon ilyrských, aby se vypořádal se svým nitrem. Doba Diokletianova je dobou státních i duchovních přelomů, je to období velmi spleťtých myšlenkových kombinací a není tedy divu, že Trýb chtěje se zhostiti svého úkolu tak, aby osobnost Diokletianovu nám osvětlil, že zabloudil. Příliš si chtěl historicky zafilosofovat v uměleckém díle. Chtěl nazvati Diokletiana císařem chudých, ale důkaz se mu ani zdaleka nezdařil, neboť, liče nám Diokletiana jako odpůrce znemravnělých římských patriciů, úřednických vykořisťovatelů a prospěchářů, nikde nám nedokazuje jeho zvláštní lásku k lidem nejobožším. Diokletian sám vnitřně zápasí s představou, že otrok je stejnoprávným člověkem jako občan římský, jak učilo náboženství křesťanské. Diokletianovi nejvlastnějším prostředím byl vojenský tábor a ne pomáhání mezi troskami latinské společnosti. Trýbova snaha dokázati oprávněnost Diokletianových protikřesťanských ediktů je tak šroubovaná a tak neumělecká, že to přímo zaráží. Nutné postavy, nutné dialogy a příhody, jež by hanobily ideálnost prvopočátků křesťanství, svou strojeností dokazují velice málo. Ono Trýbovo využívání několika malicherných rozporů mezi obcemi křesťanskými ještě nám nepostaví Diokletiana jako císaře tolerantního. A právě v tomto rozporu ideové skutečnosti tkví pak i stylistický nedostatek knihy Trýbovy. Věda a umění se předhánějí v důkaznosti — každá disciplína chce zaskočiti, když selhává prvá nebo druhá; a z toho jsou pak mnohá hluchá místa. Kdyby Trýb román ponechal fantasií umělecké a postavil jej jen na ty nejnutenější, opravdu doložené základy, mohl z životního příběhu Diokletianova vy získati více. -jza.

ALPSKÝ FARÁŘ, epizody ze života zapadlého kněze. Dr. František Xaver Novák. (2. vydání; vydala Jednota katolického duchovenstva arcidiecése olomoucké.) Dr. F. X. Novák vykonal svou knížkou »Alpský farář« velmi záslužný čin. Ukázal, že i život zapadlého faráře v alpské vesnici obsahuje nesmírné bohatství záslužných skutků a může se státi vzorem, z něhož se učí lidé slabší. Ale nejen to: F. X. Novák dokázal, jak vědecké pracovní pole poskytuje spisovatelé prostý život dobrého kněze. Čteme-li o práci a činnosti svatomartinského P. Antonína, faráře alpského, vzpomínáme maně na mnohé dobré české kněze, s nimiž jsme se setkali a jejichž životy volají po spisovatelském zpracování. -cm-

DUCH A ČIN. Rozmluvy s Masarykem. (Napsal Emil Ludwig. Vydal Čin v Praze.) Emil Ludwig tentokrát zatnul svou uměleckou cestu v postavu našeho pana presidenta T. G. Masaryka. A je možno s radostí konstatovati, že Ludwiga vedl jakýsi zvláštní instinkt, který z obsahu osobnosti formátu presidenta Masaryka dovedl vynésti tak svěže hutnou životní kresbu, že budeme knihou nadšeni. Čisti Ludwigovy rozmluvy s presidentem Masarykem, to znamená listovati opět v životě muže, který od kovářské kovadliny přichází na místo, v demokratickém státě udělované osobnostem jen nejzasloužilejším; ale nejen to, budeme znovu čisti ony konfese Masarykovy, jež bez zvláštní identifikace staví demokratický řád

na čisté lásce člověka k člověku. Mohli bychom knihu Ludwigoval nazvatí Knihou demokracie, neboť duch Masarykův, promlouvající o každém problému, dochází vždy k onomu laskavému měřítku společenského řádu. — »Jsem demokrat, a demokracie je součinnost, federace, autonomie, autonomie každého občana.« — »Ani fašismus, ani pangermanismus neotráslý mým přesvědčením demokratickým. Při tom nechci obou doktrin ve všem ztotožňovat. Vím dobře, kde jsou rozdíly. Proti všemu imperialismu rozhodují se v politické disjunkci Caesar—Ježíš pro Ježíše. Také Ježíš byl pro expansi, ale pro expansi náboženství, když posílal své učedníky ke všem národům. Fašismus a pangermanismus jsou snad pro mnohé své přívržence také náboženstvím, ale oba systémy jsou nábožensky reakcí a návratem, stručně řečeno, k pohanství.« — Tak bychom mohli citovati dále a dále, neboť kniha Ludwigoval je přímo nabita osobností presidenta Masaryka. Je to kniha nad jiné dokumentární.

-jza.

KRISTŮV RYTÍŘ. M. Czeska Maczýnska. (Historický román na podkladě života sv. Vojtěcha. Přeložil K. Otýpka, vydala Občanská tiskárna v Brně.) Již dlouho byl pocítován v širší obci čtenářské nedostatek dobrého historického románu, čerpajícího ze studní naší národní a náboženské historie. Byl zde veliký dluh. A proto je hezkým překvapením překlad z polského »Kristův rytíř«, líčící v rámci románovém život sv. Vojtěcha od jeho prvních dětských let až po mučednickou smrt mezi pohany. Život sv. Vojtěcha je natolik znám, že jeho vyústění románové nebude ničím novým, ale čteme-li »Kristova rytíře«, budeme zároveň sledovati prvotní tvrdý, patriarchální život starých rodů českých, které již uctívají Krista, ale jejichž některé odnože ještě stále bloudí v tmách pohanství, budeme pozorovati onen úporný zápas Světla s temnotou a uvidíme onu úžasnou bídu, do které přichází sv. Vojtěch, vůlí lidu zvolený na biskupský stolec pražský. A vyžadovalo by mnoho místa, kdybychom se zde co nejstručněji měli dotknouti té nesmírné pokory, s kterou Vojtěch přijímá pastýřskou berlu, té lopotné cesty a návratu z Říma, kdy biskup Vojtěch v rozedraném šatě, veda chudého koně za uzdu, vrací se do vlasti, kde čekají honosný průvod, a zatím přichází biskup jako kajicník a služebník. A dotknouti se dalších stran románu znamenalo by rozehráti tu sladkou lásku Vojtěchovu k vlasti a k národu, lásku, která raději se zříká i domova i stolce biskupského, jen aby nebyla příčinou nesváří; marně prosí Vojtěcha, aby neodcházel, aby setrval, ale marně — »Miluji svůj lid a nechci ho vésti na scesti bratrské války. Bůh nechť bdí nad mým lidem...« A pak zbývá již jen ona apoštolská, misionářská pout sv. Vojtěcha, vyplněná skutky svatosti a nejvznešenější lásky lidské. A pak jednou, daleko od vlasti, »Sedm oštěpů projelo mu tělem... Mrtvé tělo kleslo na jasnou zeleň jarní trávy«. Román »Kristův rytíř« je vítězný pochod sv. Vojtěcha, Kristova služebníka nejvěrnějšího. Tento román bude každý sledovati od prvních stran až do konce se zájmem stále rostoucím a nerad potom sáhne po jiném románu, neboť ta náplň náboženská bude jistě chybět. »Kristovu rytíři« bychom přáli co největšího rozšíření a proto vřele doporučujeme.

-jza.

PIRÁTI SVOBODY. Adolf Zeman. (Román. Nákladem SFINK v Praze.) Tento román má vše-

chny kladné vlastnosti Zemanovy tvorby. Je zřejmě prožitý, má pathos pravdy, ušlechtilou tendenci a sugestivní slovo. Autor, jehož obšírné epopeje o legiích budou jednoho dne náležeti dokumentární literatuře, zvolil svou látku z poměrně málo známé doby dramatických a nesmírně krvavých bojů na Soči, v tridentských Alpách, v Srbsku i nehostinné Albanii a podepřel bílou, zaprášenou, žiznivou krasovou krajinou stejně neútěšné tragedie jednotlivců. Příběh se začíná v Tridentu po sarajevském atentátu. Italové desertují a konají iredentistickou práci, Češi přebíhají v bojích k Italům. Strašlivá je msta nepřítelů. Italští mučedníci v čele s drem Cesare Battistim vydechují svůj život na šibenici a šibenice čeká i slovanské odvážlivce. Takový Brkl, Petrla, Čapek, Olbracht a Hlaváček jsou postavy, o jejichž charaktery se opírá velikost osvobozené legendy. V symbolisovaném osudu hrdinů ustupujících krvavou Albanii, prchajících po moři, vzduchem i z rakouských zákopů do Italie a bijících se nakonec v české legii, lze viděti opravdový zdroj národní síly a svornosti. Román je svými narážkami a úvahami velmi časový; zejména dnes, kdy se svět s bídou vyhnul druhému požáru. Je to román, který ukazuje, jak italský i československý boj pramenil z týchž citů, navzájem se prolínal a kladl stejné oběti na oltář vlasti. Při tom však působivě odhaluje i skryté příčiny antagonie italsko-jihoslovenské, které hledí zmírniti, ba snížití.

NONNI A MANNI. Jón Svensson. (Tři povídky o dvou islandských hoších. Přeložil Jan Hrubý, vydal Vyšehrad v Praze.) Knihovnička naší mládeže byla obohacena novou knihou, jež má všechny nutné úkoly literatury pro mládež. Kniha křehká svým citovým kroužením v ovzduší dětských fantasií i skutečného života. Ti dva chlapci, bratři Nonni a Manni, žijí ve Svenssonových povídkách tak prostě a tak nenáročně, že jejich příhody jsou okénkem, jež se otevírá do duchovního i všedního života mládeže veškeré. Taková kapitola o tom, jak oba bratři na své lodičce jsou uchvázeni mořským proudem a jak v mrazivé noci jsou zahnáni daleko do moře doprostřed stáda černých velryb, taková kapitola uchvátí zdravou fantasií obzor vyvíjejícího se obsahu mládeže. Taková modlitbička obou chlapců: »Můj Ježíšku, tvá jedna ručička nechť je mi postýlkou a druhá příkrývkou, pak zlého nic se nelekám« — nemůže jinak, než charakterisovati dostatečně dobrou knihu pro naši mládež. Kniha »Nonni a Manni« je knihou svěžího ducha a bude mnohými příjemnými chvílkami i pro mladší studenty.

-jza.

BLÍŽÍ SE KONEC ŠKOLNÍHO ROKU!

Doufáme, že jeden každý z předplatitelů »Jitra«, který ještě nemá předplatné na XVI. roč. zapraveno, bude pokládati za svou morální povinnost, aby tak co nejdříve učinil. Prosimé, aby nám byly včas hlášeny změny adres pro příští ročník!

Za administraci: A. M. Berger.

Pro sjednocení Slovanstva

Idea cyrilometodějská vyžaduje našeho zájmu.

Na konci 19. a na začátku 20. století na různých slavnostech a kongresech, konaných zejména na Velehradě, mnoho se mluvilo o vůdčích ideách v životě a práci našich slovanských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoděje, zkrátka o **idei cyrilometodějské**. Těmito rozhovory a pak vědeckým probádáním záměrů a díla svatých našich bratří soluňských dozrála také myšlenková náplň pojmu cyrilometodějská idea.

Slovanskou bohoslužbou, tak houževnatě a statečně hájenou, a úsilím o vybudování staroslovanského písemnictví sledovali sv. Cyril a Metoděj vedle vyšších cílů náboženských také zájmy kulturně-národní. Velkomoravští Slované neměli býti kořistí ani byzantského ani západního imperialismu, neměli ve svých duchových projevech podlehnouti žádné kulturní vlně, nýbrž měli se propracovati v rovnoprávné členy světové křesťanské rodiny, organicky se včleniti do rámce všeobecné Církve a rovným dílem s ostatními čerpati ze zdrojů křesťanské vědy.

Škoda, že tyto vůdčí myšlenky se sv. Metoději nepodařilo dokonale uskutečniti.

Skutečnost, že katoličtí Slované v toku dějin vlivem různých událostí v katolické Církvi velmi málo se uplatňovali a velmi nedostatečně plnili své poslání, směřující k uspořádání křesťanské jednoty, přinesla jak jim samým, tak i Církvi a všemu křesťanstvu mnoho škod.

Proto by aspoň dnešní katoličtí střeoevropští Slované měli si co nejživěji uvědomiti své dějinné poslání a svůj věkovitý úkol v organismu Církve. Toto prociťlé vědomí by je vedlo k nejužšímu semknutí, aby se v rodině křesťanských národů mohli řádně uplatniti, zejména v úloze zprostředkovatelů mezi Východem a Západem ve smyslu křesťanské všeobecnosti a katolické jednoty.

Takto pojímaná idea cyrilometodějská vyvolala velké hnutí, z něhož vyrostly mimo jiné vážné podniky, především mezinárodn. unionistické kongresy velehradské. Myšlenka cyrilometodějská v posledních letech prorazila si cestu i k srdcím katolické slovanské inteligence a mládeže akademické, která je přijala za jednu z vůdčích tendencí své všeslovanské a mezinárodní organizace a která se k ní slavnostně přihlásila na všech svých dosavadních sjezdech v Krakově, Záhřebu, Bratislavě a Poznani.

Takto pojímanou ideu cyrilometodějskou schvá-

lili mnozí vynikající představitelé katolické církve, z nichž připomínám pouze generála dominikánů dr. Gilleta, nemluvě o papežích, kteří ji svými encyklikami a listy vysoko vyzvedli před oči celého katolického světa.

Tento obsah cyrilometodějské myšlenky potvrzují vědecká badání o soluňských svatých bratřích (viz práce lublaňského univ. profesora dra Frant. Grivce a pražského univ. prof. dra Frant. Dvorníka). O práci katolíků českých a slovenských zajímají se živě i mnozí naši prohlédaví státníci, na př. ministr dr. Beneš, vyslanec dr. Krofta a j.

Právě čsl. republika by měla býti hrda na to, že ohnisko tohoto hnutí leží na její půdě a všichni u nás, především inteligence kněžská i laická a jejich dorost, měli by praktickou práci, s ideou cyrilometodějskou nerozlučně spojenou, nadšeně podporovati.

O myšlenku cyrilometodějskou v posledních letech projevovali intenzivní zájem Poláci, třeba jim jejich politický a nacionální poměr k Rusům, Ukrajincům a Bělorusům klade nesmírné překážky v cestu. I mnozí rozumní a rozvážní Srbové ideji věnují svou pozornost. O Chorvatech ani nemluvíme a teprve ne o Slovácích, vždyť ti se nejvíce radují z toho, že idea ta už před 80 lety se u nich rozšířila péčí svatého muže a velkého slovanského vlastence, mariborského biskupa Ant. M. Slomšeka, jenž v r. 1851 založil »Bratovštino sv. Cirila in Metoda« (Bratrstvo sv. C. a M.), jehož programem byly především modlitby za sjednocení všech Slovanů v katol. církvi. Toto bratrstvo proniklo i k nám, a hlavně na Moravu, a v jubilejním roce 1863 (tisící výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje k našim předkům) mělo u nás přes 15.000 členů. Po vydání encykliky »Grande munus« Lvem XIII. v roce 1880, po římské slovanské pouti a po jubilejních oslavách na Velehradě v roce 1885 pomýšlelo se na to, aby Slomšekovo Bratrstvo bylo obnoveno a doplněno v náboženský spolek k šíření a rozkvětu myšlenky cyrilometodějské a k práci o jednotu Slovanů a víry. Tak vznikl především zásluhou tehdy mladého, ale nicméně přehorlivého kněze Ant. C. Stojana, náš Apoštolát sv. Cyrila a Metoděje. Koncepce, jak ji měl v mysli příborský nadšený kaplan, byla koncepcí smělou, velkorysou. Apoštolát neměl býti nějakým místním společkem, ale organizací světovou,

zahrnující v sobě především arcit Slovanů. Než Apoštolát mohl být řádně zřízen, muselo být překonáno mnoho překážek a nesnází, ale konečně v červenci 1892 se mohl Apoštolát, postavený pod ochranu bl. P. Marie přece ustavit. Energie Stojanova dokázala, že Apoštolát se u nás rychle šířil, takže před světovou válkou měl přes 70.000 členů.

Leč to, po čem dr. Stojan tak vroucně toužil, uskutečnilo se až po jeho smrti. Teprve v r. 1925 na základě nových stanov, papežskou Stolicí schválených, stal se Apoštolát spolkem všeobecně církevním. Současně byl Apoštolát vyňat z jurisdikce sv. Kongregace pro šíření víry a ježto jeho posláním bylo, získat především nesjednocené Slovanů pro Řím, podřízen sv. Kongregaci pro východní církve. Tím se Apoštolát dostal z pozadí a stínu na výsluní, do popředí. Otevřelo se mu obrovské pole působnosti. Můžeme říci, že tu stojí jako rovnocenný vedle Dila šíření víry a záležití jenom na nás Slovanech, v první řadě na Čechách a Slovácích, co z něho uděláme. Sv. Stolice prostřednictvím sv. Kongregace pro východní církve nejen jej k šíření ve všech slovanských diecésích doporučila, nýbrž udělila mu také všemožné odpušky a výsady.

Povinnosti, jež Apoštolát svým členům ukládá jsou nepatrné, duchovní privilegia však veliká a cíl: sjednocení Slovanů ve víře, velký, svatý, skýtající ty nejskvělejší možnosti. Ideální pole působnosti se mu otevírá a s ním i nám všem, katolickým Slovanům. Ovšem práce pro apoštolátní program vyžaduje mnoho zápalu a nadšení, mnoho vytrvalosti a houževnatosti, mnoho pokory a trpělivosti, mnoho neochvějné důvěry v Prozřetelnost, Moudrost a Nevzpytatelnost Boží, poněvadž za stávajících poměrů zejména v sev. Rusku zdá se tato práce úvahám lidským skoro beznadějnou a marnou. Leč »blahoslavení, kteří neviděli výsledků své práce a uvěřili tomuto Božímu poslání«.

A je skutečně mnoho těch, kteří se práci apoštolátní právě pro její zdánlivou neracionálnost vyhýbají, spatřující v ní cosi utopického, pošetilého, bláznovského, neživotného, neuskutečnitelného a plané faty morgany.

Ale modlíti se na př. za bolševické Rusko, pomáhati k výchově misionářů, kteří někdy po vůli Boží vtrhnou do této říše Antikristovy a pracovatí budou k vybudování jakýchsi neviditelných, skoro jen pomyslných útočných front a posic, jimiž má být tato obrovská země obklíčena, aby v pravou chvíli mohl nastati duchovní výboj — to nejsou žádné beztvárné mlhoviny, poněvadž nemůžeme a ani nesmíme tvrditi, že by celá tato akce v duchov. smyslu neměla žádných výsledků. Nám však není přece dáno viděti ani do nejbliž-

ší budoucnosti! Taková duchovní práce arcit vyžaduje příliš mnoho ohně a lásky, i zbuhdarma vyplývané, mnoho trpělivého čekání jako by pro nic a na nic, mnoho obětí, které tolikrát na první povrchní pohled jsou veskrze zbytečné, poněvadž zdánlivě dosahují opaku, samých zevnějších neúspěchů a zklamání a nezdaru, při nichž — zdá se nám — satan triumfuje nad Bohem.

Ano, apoštolátní, unionistická práce dnes vyhlíží jako martyrium sebezapření, trpělivosti a víry, že kdysi přece nastane žádoucí obrat a svaté jednoty ve víře bude dosaženo. Právě proto však není lepšího prostředku k duchovní askesi, ke cvičbě skaiopevné důvěry v Boha, než tato zdánlivě dnes bezvýsledná apoštolátní práce.

Musíme si též uvědomiti, že unionistický apoštolát je prozřetelnostním posláním našeho národa a našeho státu. Kolébka víry slovanské stojí v naší zemi. Geograficky jsme opravdu tak položeni, že nemá žádný jiný národ výhodnější polohy. Tvoříme opravdový most mezi Východem a Západem. A to nejen zeměpisný, ale i charakterový. Náš národní charakter je syntésou prvků východních i západních. Stáli jsme vždy pod střídavým ba začasto i současným, vzájemně se křížícím vlivem obou duchovních oblastí. Povždy panslavisticky naladění, neměli jsme nikdy se žádným ze slovanských národů nějakých vážných historických sporů. Nejsme vůči nikomu ze Slovanů tak zaujati, že by bližší styky nebyly možny. Dnešní naše váda s Poláky, vyvolaná vlivy neslovanskými, pomine a situace se změní opět. Nemá tedy nikdo lepšíh podmínek pro vážnou a pronikavou práci v cyrilometodějském unionistickém apoštolátu, jako my. Leč zdá se mi, že my, čeští katolíci, svého, dějinami nám daného úkolu vůbec nechápeme. Nepostihujeme vhodnost doby, vyhýbáme se iniciativní a tvůrčí práci, kterou nám Prozřetelnost přímo před oči staví a do rukou vkládá. Dosud je těch, kdož v otázce cyrilometodějské cílevědomě a podle koncepcí široce a hluboce založené pracují, vzhledem na velikost a význam díla velmi málo. A přece by měla u nás idea cyrilometodějská zachvacovati svou posvátnou a velebnou vznešeností ne pouze myslí jedinců, nýbrž celých vrstev a stavů, aby se stala obecným majetkem veřejného mínění alespoň v táboře katolickém.

Je nutno usilovati o to, aby nastal obrat a aby ta půlstoletá neúnavná, horečná práce Stojanova, která jej stravovala od let studentských až do smrti, nevyzněla na konec naplano. I je třeba, aby zejména mladá studovaná inteligence, studentstvo všech kategorií, se postavilo do služeb cyrilometodějsko-unionistických, aby o ideu tuto projevílo zájem co nejživější a pochopení trvalé. Budou-li srdce katolické inteligence hořet pro

myšlenky a ideály, jež jsme podědili po sv. Cyrilu a Metoději, nezůstane to bez vlivu ani na lid. Nemylme se, že lid o těchto věcech nerad slyší, anebo že jich nechápe. Naopak. Vždyť jsou tak blízké jeho duši. A dá se nadchnouti i k obětem. Cyrilometodějský unionismus je přece veskrze celým obsahem slovanský.

A proto volám k studující mládeži: Zahořte v srdcích svých pro dílo apoštolů, zahořte pro dílo Stojanovo, pro světový spolek apoštolů sv. Cyrila a Metoděje! Dnes můžete snad spolupracovati jen s omezenými možnostmi, ale později se vám ty možnosti znásobí, otevrou se vám cesty, jak plniti jeho poslání a jak pomáhati, aby

idea cyrilometodějská stala se obecným majetkem a pracovním programem celého národa, v první řadě jeho části katolické. Pracovati v duchu apoštolů znamená také doma prováděti náboženskou obrodu a usilovati o náboženskou jednotu v našem národě. Omlazený a rozhněný vnitřní náboženský život doma bude se pak projevovati expansivně i na venek za hranice. Pak se splní opravdu, že Bůh na přimluvu našich národních světců, věrozvěstů i mučedníků, nedá zahynouti nám ni budoucím a že Velehrad víry a s ním celá duchovní síla vlasti bude rozkvétat vždy znova a znova!

Ladislav Zamykal.

Charakteristika ruské inteligence po revoluci.

Ruskou inteligenci před revolucí charakterisuje buď úplný morální a náboženský nihilismus nebo zdůraznění Nirvany, t. j. apatie ke všemu. Naproti tomu zase bogoiskatielstvo bloudí po cestách dalekých od křesťanství, hledá věčné pravdy v kombinacích křesťanství s budhismem, šamanismem. Nad vším pak vládne nepostradatelný Nietzscheův nadčlověk, jenž neuznává žádných morálních zásad.

V takové rozdrásenosti stihl ruskou inteligenci březen 1917, kdy se skácel carský trůn. Několik měsíců triumfuje liberálně demokratická inteligence a umírněný socialismus. Oba věří v brzký ráj v Rusku. Několik měsíců na to zmocnily se vlády krajně bezohledné živly. Slabá, bezbranná, neodporující zlu inteligence se octla tváří v tvář divokým masám lidu, v něhož doufala. S ním chtěla zavést v Rusku ráj.

Svatá Rus se koupala v krvi inteligence. V ní tonuli bogoiskatieli, nitzscheovci, šamanisté, velebitelé Nirvany. Hesla a zásady hynuly při setkání se s holou skutečností.

Zbytky inteligence se hrnou za hranice. Nastává silná reakce, hlavně náboženská. Hledají totiž, jako obyčejně, útěchy v náboženství. Bůh, od něhož kdysi utíkali, má jim pomoci. Nemnohé pravoslavné chrámy se plní kajícími.

Avšak návrat u mnohých nebyl příliš upřímný; snad jen proto, aby ukázali své nepřátelství k bolševikům. I tradice měla asi vliv. Ucelené povahy pojmají věc vážněji. Vidí záchranu

Ruska jen v úplném duchovním znovuzrození. Mereškovskij, bývalý tolstojovec, nalézá svého Boha zase v pravoslaví. Politická a ideově kulturní strana »Eurazjan« přijímá sice revoluci jako fakt, avšak považuje za nezbytnou podmínku znovuzrození Ruska prohloubení duchovního života. Předpokládá ovšem, že ruský lid je hluboce náboženský, křesťanský. Někteří spisovatelé tohoto směru jdou ještě dále; zdůrazňují totiž prohloubení ducha Kristova (Ivanov). Filosof Bierdiajev předpovídá dokonce ve svých studiích o novém středověku výrazně blízkost znovuzrození lidskosti i jeho kultury v křesťanském duchu. Charakteristické jest, že rozprášená inteligence zdůrazňuje náboženské prohloubení, zdůrazňuje i nutnost sjednocení křesťanstva. . . Odtud úspěchy katolických snah mezi Rusy, kdysi církevi nepřátelskými.

Není již inteligentů — čistých estetiků, není anarchistů ani tolstojevců. Jsou však »bogoiskatieli«. Ale jejich cesty jsou jiného druhu než dříve: pravoslavnou církví návrat k starým formám a tradicím, volání k prohloubení duchovního života, snahy sjednocovací. Totéž cesty, které stále zřetelněji zdají se vésti k jednomu ovčinci, k církvi Kristově.

Může býti vhodnější půdy k práci sjednocovací mezi Rusy, než je tato? Messis quidem multa — operarii autem pauci! — Spasiteli světa, spasiž Rusko.

Lad. Kolovrat.

Oslava jubilea sv. Metoděje v Římě.

V den jubilea 6. dubna shromáždili se u sv. Otce všichni bohoslovci českoslovenští, polští, jugoslavští, rusínští a ruští, kteří studují v Římě, (celkem asi 400) a celá řada slovanských kněží, dlících právě ve Svatém městě, aby spolu s hla-

vou křesťanstva radovali se z velkého jubilea. Metodova.

Sv. Otce oslovil Jihošlovan, prelát **Magjerec**. V řeči vzpoměl sv. Metoděje a ocenil jeho věrnost k svatému Stolci. Na to ujal se slova

sv. Otec a projevil velkou radost nad přítomností tak četných představitelů Slovanstva. Ani prý netušil, že jest jich tolik v Římě. Prohlásil, že sv. Stolec papežský byl vždy nakloněn Slovanům. Sám prý má radostné vědomí, že vykonal pro slovanské národy, jak sjednocené, tak nesjednocené vše, co mohl.

Projevil lítost, že nemůže je osloviti jazykem všeobecně slovanským, ale že je aspoň pozdraví polským »Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus.«*) Řeč sv. Otce vzbudila u všech velké nadšení.

V neděli 7 dubna konaly se v římské basilice sv. Klementa, v níž pochován jest sv. Cyril, slavné bohoslužby v obřadu řeckokatolickém. Mši sv.

*) Sv. Otec totiž zná něco polsky, neboť před svým pontifikátem byl papežským vyslancem ve Varšavě.

sloužil generál OO. basiliánů archimandrita **Dionysius Tlačuk**. Přítomni byli kardinál **Sincero**, sekretář kongregace pro východní církve (Congregatio pro ecclesiis orientalibus), **Sapieha**, arcibiskup krakovský, **Dubowski**, bývalý biskup lucký, rektoři a bohoslovci všech římských kolejí slovanských a mnoho duchovenstva a věřících všech národností slovanských. Po mši sv. šli všichni do krypty, kde na hrob sv. Cyrila položeny byly četné kytice a velký vavřínový věnec. Nedělní číslo papežského listu **L' Osservatore Romano** (čís. 82. 7 dubna 1935) přineslo u příležitosti 1050. výročí smrti sv. Metoděje překrásný článek přítele našeho národa **Carlo Weiricha** o významu sv. Cyrila a Metoděje.

Vše to svědčí o velmi dobrém poměru sv. Stolice k národům slovanským. Všechny řeči o zaujatosti Říma k nám, jsou pomluvy Nevěřte jim. Uvedená fakta mluví. O'd. B.

L' Osservatore Romano o »Jitru«.

Papežský vatikánský deník »L' Osservatore Romano« přinesl v sobotu 6. dubna t. r. článek nadepsaný »Propaganda, unionistica in Cecoslovacchia«.

Článek jest dosti dlouhý a jest umístěn hned na první straně. Jest v něm podán přehled celé unionistické práce v ČSR od vydání encykliky »Grande Munus« (1880) do dnešní doby. Ke konci vypočítává důležitější československé literární pracovníky na poli unie a pak praví: »Non possiamo in questo breve articolo citare i molti collaboratori dell' unione religiosa degli slavi solo per finire citeremo la rivista dei giovani studenti cecoslovacchi »Jitro« (Mattino), che la un' efficace rubrica dedicata all' unione.«

Radostně tedy se zde uznává zájem katolického studentstva o sjednocení Slovanstva, který se projevuje tím, že ve svém měsíčníku »Jitro« mají po každé rubriku, věnovanou otázce sjednocení.

Na tuto zmínku v papežském listě můžeme být právem hrdí. Je to nejlepší uznání naší práce a našeho zájmu o unionismus. Toto bude se čísti na celém světě, neboť L' Osservatore Romano jsou světové noviny. Do jak krásného světla nás postavilo!

Kéž toto uznání papežského listu jest pro katol. studentstvo vzpruhou k ještě většímu zájmu o otázku sjednocení!

Old. B.

Studentstvo na celostátní sjezd katolíků!

Všichni studenti z našich sdružení, připravujte se na sjezd, který bude také manifestací studentské síly, jež rostla prací celého našeho hnutí. Všichni do jednoho šiku!

Hlaste svou účast přímo do

Ústředí katolického studentstva čl. v Praze II., Spálená ulice 15.

Z dopisů

POKRAČUJEME.

(Bič kontra Jehlička.)

Kol. Jehlička! Nejde mi o to, aby som kryl ústup svojimi protidôvodmi. Len a len o základné vyjasňovanie. Nenamýšľam si však, že azda preborím vrchy. No, dúfam, že medzi mladými sa najde pár horlivých apoštolov, zapálených túhou: konsolidovať. A to je ostatne poslanie človeka: šíriť dobro, alebo aspoň myšlienku dobra v okruhu vlastnej pôsobnosti.

Rozchod našich stanovisiek v malom naznačuje rozpol'tenie nášho života vôbec. Chápu však ponímanie autonomizmu tak, aby nás nechceli konfiškovať. Ty vidíš v úsilí o autonomiu trik politických strán. Práve tak ja vidím agitačný trik v omamovaní s jednotným národom čsl. Rozdiel mi je v tom, že tamtí sa opierajú o realnosť — národ, títo však iba o fixné »pium desiderium«. Lenže vravet' o autonomizma ako o výlučnom politiku, je istá neznalosť, lebo Slováci takisto bojovali o autonomiu za Maďarska a ani v Pitsburgskej dohode, pri tom návale rozhorúčených citov, Slováci nezabudli na autonomiu. Ona znamená všestranný správny vývoj Slovákov. Už v prvom článku som riekol celkom otvorene: »Nacionalizmus slovenský je Slovákov otázkou duchovného, ba — povieme to jasne — i hmotného zabezpečenia, po prípade straty!« A to je veľké šťastie pre Slovákov, že požiadavky duchovné idú paralelne s hmotnými, lebo tým sa boj stáva živelnnejším. Duch a hmota — to je celosť človeka! Že sa otázka slov. autonomizmu — lepšie rečeno nacionalizmu — stala výlučne politickou, to dostatočne charakterizuje našu sprepolitizovanú vospolnosť. Chvalabohu, toto úsilie dostáva u mladých novú tvár.

My Slováci nepotrebujeme nijakej vašej shovievavosti, a ani nemôžete povedať, že sa nám jej od vás dostáva. Len spravodlivosť, a dost' nám bude. A že máme vlastný svojráz, ako ho máte vy, to musí vidieť každý, kto len trochu oňchal Slovensko. Vaša povaha a naša — ťažko položiť medzi to rovnítko. Priateľu, povedz si úprimne, za čo sa považuješ: za Čecha a či za Čechoslováka? Stačí na to utihnúť sa do zátiašia vlastnej duše a opýtať sa celkom otvorene. Potom tiež fakt: ako sa volajú vaše gymnáziá: české a či čsl.? U nás »priazňou osudu« sú i b a čsl. To len tak ex post. Hovoriš, že odluka jazyková bola nešťastná. V čom teda vidíš smysel národného jazyka? Mne je v tom, aby ľud dostal sa ním k svätyniam vedy a umenia a p. Čo by sme my boli mali z veľkej literatúry českej, keby jej náš ľud nebol rozumel? A či azda myslíš, že evanjelici slovenskí rozumejú svojej bohoslužobnej bibličtine? Opýtaj sa ich! Každý má právo, ba povinnosť rozvíjať svoj život vo vlastnej materčine, lebo tá nesie v sebe charakter národný, ona je — ako sa správne vraví — hlasom rodných nív, lučín a hôr. A že česká kultúra nevyhovuje v plnej miere slovenskej duši, nadostač svedčí rad rokov od prevratu, za ktoré nemohla nijako zapustiť u nás svoje pr a v é ko-rene.

K ostatnej poznámke pridávam iba toľko: Slováci a Česi prišli do slobodnej vlasti žiť a nemajú prečo umierať!

Ďakujem Ti, kol. Jehlička, za únavu a prosím Ťa, ak chceš, pokračuj v nadhodенých myšlienkách.

I. J. Bič.

Nedostatečné vedomosti.

Profesor: »Řekněte nějakou pěknou větu a zkrat'te ji přechodníkem přítomným!«

Kandidát: »Pracujíc odpočívám.«

Profesor: »Máte pravdu, sedněte si!«

Z češtiny, při rozbírání »Kytice«: Šla tudy, plakala mladá — stará vdova.

Z češtiny: Anakreantika je básn. směr, který opěvuje kávu.

Z dějepisu: U Zenty bojovali nejen staří muži, ale i 30letí mladíci.

Z češtiny: Šafařík ve »Starožitnostech« dokázal, že Čechové nejsou stěhovavý národ.

Z matematiky: Thales napsal poučku Platonovu.

Z dějepisu: Synáček s Ikarem vylétli dírou a spadli do podsvětí.

Z přírod.: Barva sněhu je bílá a když ji zmáčkne-me, je bezbarvá.

Nový kalendář katolického studentstva.

K 20. květnu vyjde kalendář katolického studentstva, který vydává letos již v 19. ročníku »Moravan«, spolek katolických akademiků v Brně, Klácelova 2.

Upozorňujeme zvláště na stati od P. H. Klementa, profesora Pecky, P. Schallera, dra Urbana a jiných; na úplný přehled slovenské literatury, dějepisný přehled od roku 1848 až po nejnovější data, pravopis (germanismy). Německá, francouzská, nepravidelná slovesa.

Kalendář obsáhne veškeré informace o studiu na vysokých školách a o sociálních podmínkách v Praze, Brně a Bratislavě. Dále informace o kolejiích (Arnošta z Pardubic, Sušilova, Svořadov).

Kalendář přináší přehled matematiky a pod., podrobné programy kursů a táborů o prázdninách, které katolické studentstvo letos uspořádá (Dalečín, Dačice, Předklášteří, Sv. Hostýn).

Přidán vyměnitelný trhačí blok.

Objednejte přímo u »Moravana«, SKA., nebo v Ústředí!

CENA ZŮSTÁVÁ nezvýšena 5 Kč za 1 kalendář.

raport

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí katolického studentstva čsl. • V Praze v květnu 1935 • č.

9

Studentstvo na Moravě se připravuje na sjezd.

Po zdařilých manifestacích katolického studentstva v Čechách uspořádalo studentstvo na Moravě dva zdařilé podniky, které měly propagovat sjezd mezi studentstvem. První podnik uspořádalo Akademické sociální sdružení v Prostějově dne 31. března, kdy byl uspořádán sjezd katolického studentstva na Hané. Byl zahájen týž den po mši sv. předsedou Uhírkem za účasti místního studentstva a profesora dra Michalského. Jako první referent promluvil zástupce MSS kolega Valena o spolupráci moravskoslezských sdružení s Moravskoslezskou sekci. K shromážděným studentkám přednesla dívčí referát předsedkyně Dívčí sekce Ing. Marie Hartlová. O tom, jak se studentstvo bude připravovat na celostátní sjezd katolíků nábožensky, sociálně a organizačně, promluvil tajemník ÚKSCs. V debatě, již se zúčastnil zvláště vdp. prof. Michalský, bylo diskutováno o poměru školských úřadů k našemu hnutí. Bylo usneseno, že studentstvo z Prostějova bude konati zájezdy po okolí a burcovat mládež k účasti na sjezdu. Odpoledne bylo ve sněmování pokračováno. Sál místního Katolického domu naplnil se nejen studentstvem, nýbrž i místní katolickou veřejností. Jako slavnostní referent promluvil odbor. rada dr. Alfréd Fuchs. Zdůraznil zvláště, že sjezd nebude řešit žádný problém tak, jak to činivají sjezdy politických stran a hnutí. Jeho poslání je naučit národ hlouběji prožívat zásady »Kristus spása světa«, sjednotit národ v ideách katolicismu a dát základ k pevnějšímu budování Katolické akce. Řeč pana odbor. rady byla odměněna zaslouženým potleskem a splnila svůj účel. Na to ujal se slova tajemník ÚKSCs, který vyzvedl úkoly katolického studentstva v současné době a promluvil o ideových proudech mezi studentstvem. Po vyčerpání stanoveného programu bylo soukromě debatováno o sjezdu a mnozí byli získáni pro účast na něm. Úkol propagačního dne, který naši studenti připravili, měl úspěch a dosáhl svého cíle.

Daleko významnější byl sjezd, který byl konán o velikonočních svátcích dne 22.—23. dubna t. r. v Litovli. Byl svolán do Litovle, do měs-

ta, které zažilo po převratu horečku protináboženských bojů a odpadů a které nyní bylo svědkem vzkříšeného křesťanství v srdcích mladé budoucí inteligence. Půdu pro tento sjezd připravilo již napřed Akademické sociální sdružení Litovel, organizace, která teprve nedávno ujala se organizační práce. O velikonočních svátcích uvedla se podnikem, který jistě zanechá v litovelském kraji trvalou stopu. Uspořádalo totiž výstavu katolických knih a časopisů. Výstava byla zahájena na Květnou neděli přednáškou krajana spisovatele Jana Čepa, který na zahájení pronesl skutečně krásná slova, která se nezapomínají. V rámci výstavy byla uspořádána řada přednášek. Ještě na Květnou neděli přednášel univ. profesor dr. Karel Procházka o křesťanském solidarismu. Na Hod Boží velikonoční měl přednášku za velké účasti v Lidovém domě spisovatel Jar. Durych »Na čem si zakládáme«. Jeho vzácná slova udrží studentstvo i místní katolická veřejnost dlouho ve své paměti. Vedle toho konala se ve středu odpoledne studentská rekolekce v české kapli, jejíž účastníci shromáždili se na Zelený čtvrtek ve farním chrámu sv. Marka na slavnostních bohoslužbách, při nichž přistoupili společně ke Stolu Páně. Rekolekční promluvu měl univ. profesor dr. Hlouch z Olomouce, který současně večer přednášel na téma pro Litovelsko velmi přiléhavé: »Problém odpadu od církve.«

V pondělí velikonoční zahájen byl sjezd katolického studentstva slavnostní schůzí, věnovanou myšlence celostátního sjezdu. Na toto téma referoval opět odborový rada dr. Alfréd Fuchs. Vyzdvihl nutnost náboženské přípravy na sjezd a objasnil myšlenku, která vedla k jeho uspořádání. Referát setkal se s plným souhlasem a pochopením. Studentstvo z moravskoslezských sdružení hlásí se hromadně k účasti na sjezd. Odpoledne byla zahájena pracovní konference předsedou MSS JUC. Jos. Banzetem. První referát měl Msgre dr. Heger o prázdninových táborech. Vyzdvihl tu také některé stíny studentského organizování. Upřímně míněná slova znalce studentských duší našla jistě plné pochopení u všech studentů a mnozí si z ní od-

nesli nadšení pro další práci. Následoval referát IngC. St. Langra o Dalečíně. Byl doplněn četnými světelnými obrazy, v nichž byl zachycen život v Dalečíně v jeho radostných i smutných, veselých i vážných chvílích. Kolegyně PhC. M. Rodová promluvila o táboře katolických studentek v Předklášteří. Referáty byly doplněny debatou. Večer po 8. hod. na přátelském seznamovacím večírku konferovali funkcionáři MSS s jednotlivými delegáty o poměrech v jejich spolcích a dali jim směrnice pro další práci.

Program v úterý dne 23. dubna byl věnován otázkám organizačním. Referoval taj. ÚKSČs JUC. Frant. Kolman o důležitosti a vedení spolků katolického studentstva. Vdp. Klement přednášel na téma »Jak jsme tábořili v Beluši«. Ve svém referátu dal cenné pokyny, jak nutno dnes podchycovat pro studentskou organizaci právě ty nejmladší. O nových formách organizační práce referoval vdp. Poul. Zdůraznil zvláště nutnost preorganizace studentských ka-

tolických spolků. Přimlouval se spíše za volnou organizační formu. Náboženský referát podal duchovní rádce ÚKSČs P. Alfons Daňha, který již před tím měl promluvu k studentstvu ráno na mši sv. Doslovem předsedajícího jednání bylo ukončeno.

Konference zúčastnilo se na 80 účastníků, zástupců to z různých sdružení. Z českých organizací vyslala delegáta ČLA. Za ÚKSČs v Praze zúčastnil se konference vedle duchovního rádce a tajemníka také místopředseda JUC. Jan Matějka. Konference přinesla některé skutečně cenné předměty, které budou v další studentské organizaci uplatňovány. Zvláště bude nutno pamatovat na získávání mladších studentů pro SSS, na zřizování studentských besidek a na volnější formu organizace tam, kde poměry v organizování katolického studentstva nevyhovují. I na otázku studentských táborů nesmí být zapomináno. To je klad pořádaného podniku.

Zprávy z ÚKSČs a jeho organizací.

ČESKÁ LIGA AKADEMICKÁ. Na schůzi dne 28. března věnována byla pozornost slovenské literaturě. Přednášel básník Smrek o slovenské poesii. Týž den byla konána mimořádná valná hromada, na níž uloženo výboru pořídit nové stanoviny a současně po referátu kol. Pospíšila o Pax Romaně debatováno o účasti Ligy v přípravných pracích pro uspořádání kongresu této mezinárodní organizace v Praze. Pax Romana stala se ještě předmětem diskuse na výborové schůzi. ČLA vyslala do přípravného výboru v Praze 3 své zástupce, kteří budou spolupracovat na přípravě kongresu. Při činnosti spolkové nebylo zapomenuto na stránku duchovní. Od 1. do 7. dubna zúčastnili se ligisté tradičních exercicií, které vedl vdp. dr. Urban. V neděli dne 7. dubna přistoupila Liga korporativně ke společnému svaťmu přijímání při akademických bohoslužbách u svatého Havla. Velikonoční svátky činnosti Ligy přerušily. Druhou nedělí v květnu zakončena bude práce letošního funkčního období řádnou valnou hromadou. Na prázdniny připravuje Liga opět zájezd do Varny. V upomínku na loňský zájezd Ligy do Bulharska dostalo se Lize vyznamenání. Byla jí zaslána fotografie nynějšího cara Borise s vlastnoručním podpisem. Zájezdy ČLA do Bulharska mají svůj význam. Utužují se jimi styky bulharsko-československé a současně manifestuje se v zahraničí československá státní myšlenka. — V poslední době zemřeli Lize dva vzácní přátelé, senioři a bývalí funkcionáři, prof. dr. F. X. Novák a ministr m. sl. poslanec N. S. dr. Nosek. Oba vyšli z řad ligistů a našli na půdě organizace katol. akademiků vhodné pole, kde mohli rozvinout své schopnosti a připravit se na další svoji činnost ve veřejném životě. Po celý čas zůstali Lize věrnými přáteli, kteří ji dovedli vydatně podpořit morálně i finančně. Naši akademici s lítostí loučí se s těmito svými příznivci a slibují vždy ctít jejich světlou památku.

LIGA ČSL. AKADEMIČEK V PRAZE. Valná hromada Ligy bude 13. května v půl 8. hod. ve-

čer v Praze XII., Korunní tř. 4. Jako slavnostní řečník promluví P. Dr. Schubert O. A. — V poslední době před velikonočními svátky byly dvě členské schůze, jedna s liturgickou přednáškou P. M. Schallera O. S. B. a druhá s přednáškou pí Trojanové o Pax Romaně. Od 1.—6. dubna zúčastnila se Liga exercicií ČLA. 29. dubna byl debatní večer za vedení P. prof. Čulíka. — Kroužky apolog., Katol. akce a jazyk. — fungují dobře. Upozornujeme všechny své členky na tradiční studentskou pout do Staré Boleslavě, která bude letos v květnu. —mh—

SSSm. ČES. BUDĚJOVICE. Po úspěšné manifestaci českobudějovického studentstva chápe se naše sdružení opět spolkové práce. Dne 30. III. pokračoval Dr. Roubal ve svém cyklu přednášek na téma »Původ člověka«. Na některou neděli v květnu hodláme spolu s dívčím SSS pozvati si redaktora Vondráčka-Habětinka do Čes. Budějovic, aby nám ve velkém sále Jirsíkova Národního domu přednášel o Rusku. V sobotu dne 27. dubna měl přednášku tajemník ÚKSČs. kol. Kolman o aktualitách naší organizace. V neděli pak 5. května konáme divadelní představení »Nový pan knihovnik«. Čistý výnos bude věnován chudším členům našeho sdružení, aby se mohli zúčastniti sjezdu katolíků v Praze. Prvého května pořádáme s dívčím sdružením tradiční pout do Říмова. Doufáme, že se opět zdaří.

Vojta, tisk. referent.

STUDENTSKÝ ODBOR ACM V OLMOUCI. Až dosud nebylo o nás psáno v »Jitře« a to proto, že jsme vedli život tiché, vnitřní práce. Za pečlivého řízení P. Dr. J. Holubníčka, prof. na reálce a ctp. bohoslovců Blažka a Malíška scházíme se každou neděli v naší místnosti, abychom doplňovali své poznatky v oboru náboženském. Mimo to zřízen byl kroužek hádankářský, pěvecký a hudební. Když byl vnitřní život uspořádán, rozhodli jsme se vystoupiti veřejně. To se také stalo v neděli 31. března. Uspořádali jsme

oslavu 1050. výročí smrti sv. Metoděje. Prostor-
ný sál Salesiana nestačil ani pojmouti všechny
účastníky, mezi nimiž na předních místech usedli
Msgre Jemelka, dómský kanovník, dále univer-
sitní prof. Dr. Cínek, Msgre Dr. Tauber, Dr. Kie-
veta, prof. Šumšal, důstojníci Dr. Šalša, major
Kubeš, ndp. Holý a řada jiných významných osob.
Program zahájen orchestrem, jehož všechna čí-
sla pečlivě připravil kol. Zd. Vrbík. Poté kol. Per-
nicová přednesla báseň »Na hrob sv. Metoději«,
složenou p. profesorem P. Šumšalem. Třetí číslo
byla »Elegie«, již zahrál na housle kol. Jaroš za
klavírního doprovodu kol. Rejchrtové. Následov-
val slavnostní proslov p. kanovníka Msgra Je-
melky, tajemníka Ústředí Apoštolátu sv. Cyrila
a Metoděje. Ten ve své řeči vyzvedl národní a
kulturní význam myšlenky cyrilometodějské. —
S radostí konstatuje živý zájem o tuto ideu mezi
studentstvem, které uspořádáním této oslavy ve-
řejně se hlásí do řad apoštolátu cyrilometodě-
ského. Po proslovu zapěl náš sbor velehradskou
hymnu »Zvoňte zvony«. Další číslo orchestru
»Česká směs«, jakož i poslední jeho vystoupení
vzbudilo bouři potlesku, takže obě čísla musela
býti opakována. Kol. Vaněk recitoval pak báseň
»Naše hvězdy«. Klavírní číslo pro čtyři ruce za-
hrály kol. Rösslerová a Rozholdová. Třetí reci-
taci, »Příchod světla«, přednesl procítěně kol.
předseda Pavelka. Předposledním číslem byl rej
»Holubiček«, pečlivě připravený pí Vaníčkovou
a sl. Malíškovou. Krásné číslo za doprovodu ce-
lého pěveckého sboru tak se líbilo, že bylo opa-
kováno. Slavnost byla zakončena společným za-
pěním písně »Bože, cos ráčil«. Výnos 200 Kč byl
věnován na opravu velehradského chrámu. Jest
naši milou povinností poděkovati všem, kdož se
o zdar oslavy zasloužili, zvláště P. Šumšalovi,
ekonomovi arc. semináře, pí Vaníčkové, sl. Ma-
líškové, všem členům přípravného výboru i všem

účinkujícím. Za jejich práci vroucí »Pán Bůh
zaplat!«.

—až—.

● SSS SV. JAN P. SKALOU. V posledním období
křivka činnosti našeho Sdružení stoupla nad nor-
mál. Je to maximum celoroční činnosti. Dne 10.
února pořádán byl za pomoci Osvětového sboru
Lidové Akademie pěvecký koncert v Berouně.
Prvá část koncertu věnována jen dílům Foerstro-
vým. V druhé části byly sbory Leoše Janáčka
a národní písně. Návštěva byla obstojná, třebaš
autor, jako jest Foerstr, zasloužil by si větší po-
zornosti. Po koncertě byla volná zábava s tan-
cem, k němuž hrála vlastní naše kapela. 17. ún-
ora nás navštívil učitel kolega Hlava a při 100
proc. návštěvě přednášel o individualismu ve vý-
chově. O měsíc později, 17. března, byla opět
přednáška kolegů Hlavy a Paroubka o individua-
lismu a kolektivismu. Zajímavý pedagogický
obsah obou přednášek přilákal mnoho hostů. Ob-
dobí zakončeno opět koncertem u nás v ústavě.
Koncertoval náš rádce, p. prof. V. Růt, virtuos
na housle. Koncert nesl nadpis: Historický ve-
čer houslových skladeb mistrů 18. stol. (Mozart,
Beethoven, Gluck, Mysliveček, Händel a j.). Na
koncertě laskavě spoluúčinkovala sl. A. Vitová,
koncertní pěvkyně a státně zkoušená učitelka
hudby. Nyní připravujeme se na velikou mani-
festaci sjezdu katolíků. — Mařáček, jednatel.

● SSSD CHRUDIM. Dne 30. března byla vykonána
valná hromada, na níž byl zvolen nový výbor
v čele s předsedkyní M. Vackovou, jednatelkou
A. Klackovou a pokladní kol. M. Streitovou. No-
vému výboru připadl úkol propagovat celostátní
sjezd katolíků mezi členkami SSS. Propagace se
daří. Téměř všechny členky chystají se na velkou
manifestaci katolíků v Praze, takže SSS oznámi-
lo již ústředí účast 90 studentek. — Tisk. ref.

Odpovídáme „Přehledu“.

Od převratu vede ÚKSČs. boj za Strakovu aka-
demii. V resolucích téměř všech valných shromáždění,
ve výročních zprávách i v »Jitře« byla této
otázce věnována pozornost. Dlouho byli jsme ve
spravedlivém boji osamoceni. Dnes přichází nám
na pomoc časopis »Přehled«. Měli bychom z jeho
referátu o Strakově nadaci radost, kdyby v něm
nebyly ukryty útoky na ÚKSČs., ČLA. a jejich
funkcionáře. To je konečně obvyklý tenor vět-
šiny článků z pera známého autora, v studentské
rubrice »Přehledu« otisknutých. Neodpovídali
jsme na tyto útoky, neboť nám bylo líto drahého
místa v »Jitře« a »Raportu« pro neplodné pole-
miky. Zdálo se nám, že studentská hlídka »Pře-
hledu« stala se tribunou pro vypořádání osobních
účtů referenta, který bořivou kritikou sám se vy-
lučoval z aktivní práce v Ústředí i v Lize. Dnes
činíme po prvé jinak.

V jednom z předposledních čísel letošního ročníku
»Přehledu« bylo ÚKSČs. a ČLA. napadeno, že ne-
podniklo nic proti sociálně demokratickému ná-
vrhu na komasaci studentských nadací a že se
v poslední době halí v lethargické mlčení. Toto
tvrzení mohlo vytrysknout jen z naprosté neinforma-
ovanosti. Stačilo, kdyby se byl autor informoval
v Ústředí. Dověděl by se, že kolega předseda již
před vánočními svátky, jakmile byl znám text
návrhu, intervenoval u Klubu poslanců čsl. stra-

ny lidové a žádal o zakročení. Po svátcích byl za-
slán připis v tomto smyslu všem kompetentním
činitelům a sborům. Mělo to praktický význam.
Na naši prosbu vystoupil proti navrhované ko-
masaci v kulturním výboru poslanec Msgre Sta-
šek a rozhodným způsobem odmítl její praksi, jak
si ji představují socialističtí iniciátoři. Ami jinak
nehalilo se Ústředí ani Liga v lethargické mlčení.
Zaujalo své stanovisko k aspirantskému zákonu,
protestovalo proti němu u lidových ministrů a ji-
ných činitelů a zvláště významnou akcí podniklo
v záležitosti Strakovy akademie. Kdyby měl pi-
satel jen trochu dobré vůle, přišel by do Ústředí
a dal by se informovat o všech krocích, které
funkcionáři podnikli a do budoucna podniknou.
Z taktických důvodů nepsali jsme do novin o tom,
co jsme v tomto směru učinili, neboť bylo nám
s míst nekompetentnějších sděleno, že není pro
nás žádoucí, vše to sdělovat veřejnosti. Pro váž-
né zájemce bylo ústředí vždy otevřeno a vždy
ochotně zodpovědělo vznesené dotazy. A bez řád-
né znalosti věci žádný solidní referent nepíše.
Jestliže se však přece odváží psát, a k tomu ještě
bezdůvodně obviňuje, pak můžeme soudit, že jeho
řádky diktovala osobní zaujatost. Konečně, jak
nedbale se autor informoval, poznali jsme v po-
kračování jeho článku »Maecenatum charitas«
v předposledním čísle »Přehledu«. ÚKSČs. mu

zaptjčilo memorandum, v němž jsou shrnuty všechny naše intervence a kroky v záležitosti Strakovy nadace podniknuté. Zaptjčilo mu je zcela ochotně, i když způsob, jakým je reklamoval, nebyl právě nejtaktnější. Ovšem referent nevěnoval mu mnoho pozornosti a odbyl je poznámkou »jakéhosi memoranda«. Neinformoval se, k čemu toto memorandum slouží. Stačila mu ironická poznámka, že se stala chyba, byl-li tento spis podán úřadům. Každý funkcionář ústředí, s nimž se často stýká, poučil by ho, že memorandum bylo sepsáno pro poučení a potřebu členů Ústředí a nebylo žádnému úřadu podáno. Ovšem, kdo nechce slyšet, ten neslyší. Takže se musíme domnívat, že autorovi šlo jen o výtku a útok bez ohledu, zda je spravedlivý. Je to patrné i z dalšího obsahu, kde se píše o funkci Mikulášského daru. A zde uložil autor největší útok na funkcionáře ústředí, který však je s to, aby ohrozil finančně naše hnutí. Stojí tam doslova napsáno: »Právě tak jako Mikulášský dar má sloužit podpoře chudých katolických studentů, nikoli funkcionářům ÚKSČs. na jejich pestré cesty po Čechách.« Autor se rozhodně mylí. Mikulášský dar tak, jak byl ustanoven zakladatelem ndp. arcibiskupem Stojanem, má sloužit organizačním účelům ÚKSČs., jeho organizační agendě, administrativě a »Jitru«. Pro tento účel schválil vy-

birání Mikulášského daru letošního roku i nejdůst. episkopát připisem z biskupské konference v Olomouci. Je-li tedy jeho část věnována na zájezdy funkcionářů do sdružení, je to zcela ve smyslu ustanovení zakladatele. Bylo by asi zbytečné přesvědčovat autora o tom, jaký význam návštěvy ve sdruženích mají. Podotýkáme jen, že se jezdí na schůze, jestliže je ústředí o referenta požádáno, a bez pozvání zajeli naši referenti jen tam, kde byly neutěšené poměry v našich organizacích a kde bylo potřebí navázání osobních styků. A že byly ty cesty pestré, o tom zcela pochybujeme. Kdyby v organizačních zájezdech bylo něco příjemného, byl by rozhodně na ně nával. Bohužel, konstatujeme pravý opak. Jezdí-li se proto do sdružení a obětuje-li se na to čas, zdraví a peníze, pak to vyžaduje potřeba. ÚKSČs. plní tím jen svou povinnost vrcholného orgánu hnutí katolického studentstva. **Co tomu říká redaktor studentské hlídky v »Přehledu«, na to se neohlížíme. Má-li své námítky, nechť je uplatní na kompetentním místě — na valné hromadě ÚKSČs. Úkoly, jež nás čekají, chtějí koncentraci všech sil. Přehlízíme proto ty, kteří kritisují a boří. S těmi, kteří v době vážných úkolů zabývají se osobními útoky, vypořádá se doba sama. A bude tak jistě dobře.**

Připravujte se na sjezd!

Poněvadž nás dochází denně řada dotazů z našich sdružení o ubytování a stravování studentstva při celostátním sjezdu katolíků, o němž jsme již psali v posledním oběžníku, sdělujeme ještě jednou: **Veškerou agendu, týkající se sjezdu, pro studentstvo vyřizuje ÚKSČs.** Jemu pošlete přihlášky na ubytování a nepřihlašujte se tedy prostřednictvím farních výborů. U Ústředí hlašte se též o společné stravování. Upozorňujeme, že Přípravný výbor sjezdu katolíků pro účastníky žádné společné stravování nepřipravuje. Jedině studentstvo bude mít společné stravování za velice levnou cenu. Legitimace objednejte u Ústředí katolického studentstva, rovněž i všechny odznaky a sjezdové katalogy! Nepřihlašujte se k jízdě ve zvláštních sjezdových vlacích s 60 proc. slevou. Tyto vlaky odjedou totiž z Prahy ihned po ukončení, to jest 30. června

a proto ti, kteří by tímto zvláštním vlakem jeli, nemohli by se zúčastnit studentského sjezdu, který bude ve dnech 1. a 2. července. Všechna sdružení měla poslat přibližný počet účastníků nejdéle do 30. dubna. **Kdo tak dosud neučinil, nechť tak učiní ihned. Zašlete též nacionálie,** abychom podle jejich počtu mohli stanovit počet jednotlivých delegátů pro sdružení. Lhůta pro jejich poslání prodlužuje se výjimečně **do 15. května.** Upozorňujeme, že tato lhůta nebude již dále prodloužena a počet členstva k 15. květnu bude sloužiti definitivně za základ, stanovený k počtu delegátů. **Vyrovnejte u Ústředí všechny nedoplatky** vzhledem k tomu, že by ÚKSČs. případně nedoplatky započítlo do vyplacení delegátného vašeho zástupce. Přihlašujte se již na sjezd a při tom sdělte přesně, kolik dní reflektujete na ubytování a stravování.

Sociální konference katol. pracovníků ducha při celostátním sjezdu katolíků ČSR. bude se konati 28. června 1935 v divadelním sále na Strahově v Praze IV. Slova se ujmou tito referenti a korreferenti: 1. Dr. Stanislav Berounský na téma: Společenský řád v zemích germánských, zvláště v Německu. 2. Karel Cvachovec (ref.), P. dr. Urban (korref.) Společenský řád v zemích slovanských, zvláště v Rusku. 3. Jan Brechens-

bauer (ref.), dr. Sýkora (korref.) Společenský řád v zemích románských, zvláště v Itálii. Jmenovaní referenti podají v celkové době asi 1 a půl hodiny hlavní obsah svých referátů, načež po krátké pauze bude zahájena debata, kterou zavedou korreferenti. — Pozvání a přihlášky přijímá jen pořadatel konference Svato-
vácslavská liga, Praha IV., Hradčanské nám. č. 8, telefon č. 617-70.

A NOS LECTEURS À L'ÉTRANGER.

Le mouvement de nos étudiantes catholiques.

La Fédération des Etudiants Catholiques Tchécoslovaques organise non seulement des étudiants mais aussi des étudiantes. Les élèves de l'enseignement secondaire forment les Associations Sociales Estudiantines (Studentská Sociální Sdružení). Ces associations sont souvent des associations mixtes, c'est à dire qu'elles organisent en même temps les garçons et les jeunes filles. Mais dans plusieurs villes il y a des associations de jeunes filles à côté des associations des garçons. Dans ces associations il y a des élèves des gymnases (nos gymnases correspondent aux lycées français), des écoles normales des institutrices, des écoles commerciales etc. L'activité de ces associations est assez diverse. Le plus de travail est consacré à l'éducation morale et intellectuelle des membres. Nouvellement on commence à organiser des entretiens pour les petits enfants. L'activité sur ce champ a une assez grande importance. Les étudiantes des hautes écoles de Prague forment la »Ligue des étudiantes tchécoslovaques« (Liga Čsl. Akademiček). Elle fut créée sur le modèle de l'association des étudiants catholiques de Prague, la »Ligue universitaire tchèque« avec laquelle elle travaille en accord. Son activité se répartit dans plusieurs cercles (cercle de l'Action catholique, cercle apologétique, linguistique etc). En outre on organise des conférences et d'autres entreprises souvent en commun avec les étudiants. Le mouvement de nos étudiantes catholiques est un mouvement vif dont l'influence se fait déjà voir et va croître sans cesse.

La presse estudiantine catholique en Tchécoslovaquie.

Les étudiants catholiques tchécoslovaques ont bien compris l'importance de la presse pour le développement du caractère moral de la jeunesse estudiantine. C'est pourquoi depuis le commencement de notre mouvement on s'est efforcé à créer une bonne presse. Notre Fédération fait paraître à Prague son organe officiel »Jitro«. Cette revue est assez répandue parmi les étudiants catholiques (6000 exemplaires). On y trouve à côté de la prose et de la poésie estudiantine des articles concernant la religion et la vie spirituelle. Une partie spéciale de cette revue le »Raport« est consacrée aux questions touchant l'organisation des étudiants catholiques. La rubrique en français

sert à l'information de l'étranger. L'association des étudiants à Brno »Moravan« édite une grande revue appelée »Akord«. Elle est partagée en plusieurs parties consacrées respectivement à la science, l'art, la poésie et à la vie spirituelle. Les étudiants slovaques ont la revue »Rozvoj« qui a à peu près le même caractère que notre »Jitro«. Il est à désirer que notre presse se développe encore pour qu'elle puisse bien accomplir le rôle auquel elle est destinée.

Nouvelles diverses. La »Ligue universitaire tchèque« (Česká Liga Akademická) a organisé l'année passée pendant les grandes vacances un voyage en Bulgarie. Ce voyage a eu un grand succès. Cette année-ci ce II. voyage de propagande aura lieu du 6 juillet au 4 août pour le prix de 122 francs suisses. Les étudiants catholiques auront pendant les vacances leur camp à Dalečín, les étudiants à Předklášteří en Moravie.

LE XIVème Congrès de Pax Romana. Ce Congrès aura lieu du 31 août au 8 septembre 1935 à Praha et à Bratislava. En ce qui concerne la propagande du Congrès, nous pouvons prêter gratuitement aux rédactions des revues universitaires des clichés sur la Tchécoslovaquie. Les demandes de ces clichés doivent être adressées à la Fédération des étudiants catholiques tchécoslovaques, Prague II., rue Spálená 15.

VOYAGE DE PROPAGANDE EN BULGARIE ET TURQUIE POUR 122 FRANCS SUISSES. Česká liga akademická (Ligue Académique Tchèque) organise du 6 juillet au 4 août son IIème voyage de propagande en Bulgarie, durant lequel elle continuera la fortification des liens d'amitié existant déjà entre les étudiants bulgares et les étudiants tchécoslovaques.

Le prix du voyage a été réduit au minimum **980 couronnes tchécoslovaques (122 francs suisses)**. Nos amis de l'étranger qui voudraient s'unir à notre excursion n'ont qu'à s'informer au **Bureau d'organisation Česká liga akademická, Prague II., rue Spálená 15.**

Programme de l'excursion: Prague — Bratislava — Budapest — Belgrade — Roussé — Varna — Constantinople — Varna — Belgrade — Budapest — Bratislava — Prague.

Dans le prix de l'excursion est compris le voyage aller et retour (3ème classe en train, 2ème classe en bateau sur le Danube), pension complète dans la plus belle ville sur la mer Noire — Varna, logement à l'hôtel.

? HÁDANKY ?

Příspěvky řešení a p. přijímá Vojt. Maňoušek,
redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava.

IV. TURNAJ.

1. Přesmyčka časová. — Toman: Čichoňovi.

RÁNO JE KÁVA. L. M

2. Doplnovačka s tajen. — Vyškov. hád. Luska.

×		×
×	N	×
×	A	×
K	×	×
T	×	×
S	×	×

zvířecí zvuk
část dne
končetina
vidina
ostrov vých.
příbuzný

K řešení přiložte
kuponů z č. 7, 8 a 9.

3. Záhadný nápis. — F. Voith, Ivaň.

CARYŽ TU ZNÁ SVŮJ DE - CE.

SNĚŽ TĚŽ TY NÁPIS! D. Y.

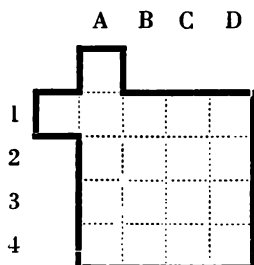
4. Postupovka. — P. V. V., Plzeň.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

1—3 místnost, 2—4 spojka, 3—5 plíce krajin, 4—6 karta, 5—7 sev. zvíře, 6—8 číslovka, 7—9 hlas, 8—10 jednotkový obchod, 9—11 nepřítel, 10—12 barva, 11—13 led, 12—14 korýš.

5. Křížovka am. — Szý, Hradec Králové: H. W.

1. Vodní rostlina (zp.). 2. Konečný součet. 3. Hrdinská báseň. 4. Církevní budova. — A. Mužské jméno. B. Hromada. C. Bůžek lásky. D. Plémě.

6. Záměnka. — P. Odehnal, Malhostovice.

S »r« je křesní jméno, draží,
s »b« zas cestu mořem razí,
s »š« nám někdy i řeč zkazí.

7. Koniček. — T. Blecha, Marefy.

		re	do	
Ma		ta	Ko	však
	fy	B	něj	blá
T	ať	ob	po	na
do	dí		ho	kaž rý
ale	lak		ka	své
sho	se	tě	dý	dob měj

Čekáme vaše řešení všech
turnajů a soutěží!

8. Zrůda. — III. roč. M. Galušková, Ř.

Nežebrá, správné, zdravé má-li,
v zrůdě za Ludvíků chodívali.

9. Číselka. — »Lo-la«, Kroměříž.

1 2 3 4 5 1 africký mravenec,
4 5 6 1 2 3 žláza v těle.

10. Zdrobnělka. — J. Stehlík, Brno.

Jemná hlína v zdrobnění
v luční bylinu se promění.

11. Roháček. — Galuškové, Lanhedo, Tišnov.

otčina
v žití stihá
odvaha (něm.)
předložka
předložka se 7. p.

12. Obložka. — Pražským hád. F. Geršl.

Souhlásky dvě připoj k hradu:
věrný je, nekuje Čechům zradu!

13. Rebus. — Cid, Tišnov.

R Ž C L 100
100

14. Sloučenka. — K. M., Praha.

Člen rodiny a výraz vděku:
městský radní (též sen. Pichl).

15. Záhadný nápis. — Ke všem volá: redaktor.

N. Haas: Hned léta minou?

Listárna hádanek. Pro účast v řešitelských turnajích platí vše uvedené v č. 7 a 8. Zdůrazňuji, že počet rozhodne o dalším! Kuponů třeba přiložit všechny tři. Opravte si: v č. 8 hádanka 25. má znít správně LONÍK, »p« se vynechá; podobně v č. 4 hádanka 17.: vynechat »e«; v hádance č. 16 české město je Aš. Ostatní chybičky si opravíte sami. Doufám, že včas zašlete všichni řešení a získáte nové přátele v zájmu rubriky. Připojte poznámky, rady a náměty. V č. 10. seznam řešitelů a výpočet odměn. Do 18. května!

XIV.

mezinárodní
kongres
katol.
student-
stva
v Praze

PAV
ROMANA

**XIV. CONGRESSUS INTERNATIONALIS
STUDENTIUM CATHOLICORUM**

PRAHA 31. VIII. - 8. IX. 1935 BRATISLAVA
ČESKOSLOVENSKO

jítro

časopis katolického studentstva čsl. • č. 10

jitrO časopis katolického studentstva čsl.

Vychází jednou měsíčně kromě hlavních prázdnin. ● Administrace: Praha II., Spálená ulice 15. ● Telefon číslo 44910. ● Číslo účtu u Pošt. spořitelny 206.271. ● Předplatné pro studenty na půl roku Kč 6.—, na rok Kč 12.—, pro nestudenty na rok Kč 25.—. Cizina: Spojené státy severoamerické celoročně 1 do!ar. ● Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele a jest povinen včas předplatné zapraviti. ●

---

redaktor prof. Dominik Pecka, Jihlava, Nerudova 28. Jemu zasílejte příspěvky pro „Jitro“. Uzávěrka pro 1. č. XVII. roč. 1. srpna.

---

raport organizační příloha „Jitra“ pro organizace sdružené v Ústředí katol. studentstva čsl. ● Zprávy pro tuto přílohu zasílejte na adresu: Redakce časopisu „Jitro“ (raport), Praha II., Spálená ul. č. 15.

---

z obsahu

10. čísla: cm.: A' l'unanimité ● Děrkin J.: Rebel. ● Fiala K.: Čestný předseda ÚKSČs. ● Zid J.: O trampu Kaifášovi, ● Bitnar V.: Padesátiny pražské Růže Sušilovy. ● Pospíšil L.: Osud Atika Mustafy Paši. ● Hartlová M.: Harmonie. ● Texty ● Básně ● Kultura ● Pro sjednocení Slovanstva. ● Dopisy. ● Hádanky. ● Raport č. 10.

---

zprávy dopisovatelům:

J. A. Velehradské vzpomínky přijaty. Zařadení nezaručuji pro přílišný nával látky. Drob-
nůstka je snad příliš subjektivní.

K. W. Obecná myšlenka v rouše didaktickém.

S. H. Má to vzlet a krásné citové chvění, ale námět trochu opožděný — škoda.

M. Č. Pravdu lze nalézt rozumem. Intuici, byť přírodními náladami rozechvělé, nelze dá-
vatí přednost před poznáním rozumovým.

J. T. Komika těch Vašich trampů je, bohužel, čistě situační.

T. B. Starý veršík: Talia carmina ba — sunt honoranda — culo.

K. R. Nesdílim Vašeho nadšení pro film Golgotha. I rozumní Francouzi se k němu postavili
velmi kriticky. V 9. čísle revue »Études« ze dne 5. května t. r. podrobně jej analyzuje Léon
Chancerel. Práví, že je přímo trapné viděti herce z povolání namaskovaného a s parukou na
hlavě, jak hraje jednu ze tří osob božských. Režii vytýká, že vlastně podala jen naturalistic-
ký rámeček děje utrpení Páně, v němž se Kristus jeví jako politický zločinec, antiklerikální
agitátor a demagog, a v němž zaniká jeho vyšší poslání a idea vykoupení vůbec. Je to jakási
materialisace Krista bez poesie a tajemna, bez dramatického pohybu, slovem příliš realistic-
ký a lidský obraz, jehož davové scény s ohlušujícím křikem židů nedojímají, nýbrž ubíjejí.
Pro příští ročník přijaty byly tyto rukopisy: J. A—ík, Na Velehradě; Student-vůdce; Con-
cordia; Nálada. H. S. (Mejrma), Z trampingu. O. Tichý, Letadlo zpívá; Smíření. Dr. I. Klug,
Proč. M. Hartlová, Píseň. J. Horková, Hvězdy, vy znáte mou tíž. F. Malaník, Rozjímání.
R. Mäder, Člověk, který byl vším a ničím.

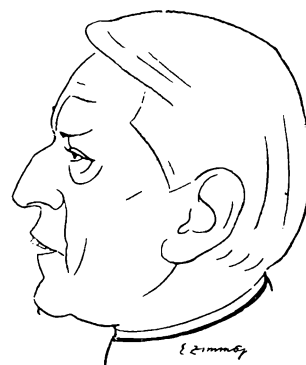
V y š l o 1. června 1935. — Majitel, vydavatel a nakladatel Ústředí katolického studentstva
československého v Praze. — Vytiskla Československá akciová tiskárna v Praze. — Redak-
tor prof. Dominik Pecka. — Odpovědný redaktor JUC. Alexej Jaroš. — Novinová sazba po-
volena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze č. 15.265/VII.-1935 ze dne 26. ledna 1935. —
Povolena sazba pro »Jitro« s přílohou »Raport«. — Podávací poštovní úřad P r a h a 25.

Dr. Jan Jiří Rückl,
skut. pap. komoří a předseda P. R.

Rudi Salat,
administrativní tajemník friburského sekretariátu.

Abbé Joseph Grémaud,
universitní profesor a generální sekretář P. R.

A l'unanimité...

Zasedání výboru Pax Romany v Praze ve dnech 24. a 25. dubna.

Bylo to letos v dubnu po prvé, kdy Praha hostila představitele světového hnutí katolických akademiků — členy Comité Directeur mezinárodní organizace katol. studentů Pax Romany. Zasedání, jehož se zúčastnilo šestnáct delegátů (Holandsko, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Švýcarsko), včetně tří duchovních rádců, zahajuje 24. dubna v 10 hod. předseda dr. J. J. Rückl. Generální sekretář abbé J. Grémaud vzdal ve svém hluboce pročitěném proslovu poctu zesnulému profesoru dru E. Bulloughovi, bývalému předsedovi P. R., vědci světového formátu, pravému katolíku, profesoru na cambridžské universitě, konvertitovi, jehož zásluhou bylo přiblíženo hnutí katolických akademiků anglických dílu P. R. a uspořádán skvělý kongres v Cambridge a Oxfordu. Administrativní tajemník R. Salat ve svých několika referátech zdůraznil nový rozvoj díla P. R., zejména v zemích zámořských (Holandská Indie, Filipíny, kde je nejstarší katolická universita s 5000 posluchači, Peking, Japonsko, Beyruth a zejména Jižní Amerika, kde přistoupilo k P. R. několik nových federací). Ale i v evropských zemích, kde katolíci jsou v menšině, je P. R. na postupu (Švédsko, Řecko, Bulharsko). Na tajemníkův návrh bylo rozhodnuto, aby místo dosavadního čtvrtletního buletinu Folio Periodico byl vydáván měsíčník »Pax Romana« ve formě žurnálu. Nově bude zorganizována sekce právnická, jejímž vedením budou pověřeni právníci holandské katol. university v Nijmegách. Ve velmi čilých, ale věcných rozhovorech byla prodebatována činnost sekretariátu, programová stránka československého Kongresu, otázka zahraničních výměn, finanční

stránka P. R. atd. Po stránce pracovní skončilo zasedání s plným úspěchem. Předseda dr. Růckl i tajemník abbé Grémaud se projevíli jako výborní dirigenti, kteří vždy s radostí konstatovali, že usnesení je »a l'unanimité« nebo že »nous sommes d'accord«.

Zahraníční hosté byli Prahou překvapeni, jak se přiznali svým československým kolegům, kteří se snažili ze všech sil, aby si delegáti odnesli co nejlepší dojem a s tím větší chutí propagovali XIV. kongres ve své vlasti. V zastoupení ndp. arcibiskupa pražského přijal delegáty ndp. opat strahovský, dr. Zavoral.

První zkouška na XIV kongres dopadla výborně. S radostí očekáváme své zahraniční spolubojovníky za vznešené dílo Pax Romany. cm.

Rebel

(Dokončení.)

Ivan Děrkin

Těžké kroky zazněly v síni, třeskot mečů, řinčení řetězů, hlasy a smích. Klíč byl zasunut do zámku, zmítal se skřípavě, dva muži se namáhali pohnouti jím, překázeli si navzájem, klení se ozvalo.

Dnes tedy

Konec útrapám, konec mučivému naléhání soudců, konec lichocení, přemlouvání, hrozbám. Každou chvíli se dveře otvíraly, zlato se třpytilo, meče se leskly, vznešené tváře se zalykaly temnotou, promlouvali k němu otcovsky, vyčítavě. Zíval nudou. Dávno zapomenutá setkání se obnovovala, dávno zapomenuté tváře se objevovaly, přicházeli ho mučit svými hlasy, svými úsměvy, svým chytráctvím. Cítil, jaká zoufalá samota ho obestírá, čím více hlasů zní touto kryptou člověka dávno zemřelého, čím více zlata se tu stkví, čím slavnostněji řinčí meče. Odcházel pohoršení neblomností vězňovou, nedotknutelností, se slavnostním úsměvem v tváři.

Jen jedna tvář se neobjevovala, tvář ženina, tvářinky dětí (oh, co z nich ONI udělají!), jež asi dávno na něho zapomněly, tvář otcova a matčina, tváře bratří.

Ani ta se neobjevovala, Jíž k nohám vrhl svůj život, své štěstí, lásku ženy, zářící tváře dětí, úsměvy otce a matky. Snad zapomněla na svého rytíře, snad nebyl hoděn Jejího pohledu, snad jeho oběť nebyla dosti veliká, dosti čistá, snad nebyla hodna slz Matčiných!

Ale vždyť i za něho tekly, ty slzy z očí Mariiných, i pro něho Jí krvácelo srdce pod Křížem, i jemu náleží její bolest. Proč tedy nepřichází, proč nechce utišit zoufalství, jímž přetéká srdce, proč neochladí žhavé čelo, proč mlčí, proč zapomíná?

Dveře zaskřípěly, paprsek světla vnikl ze síně, zvědavě nahlédl do jizby, zabušil na zdi, pokryté plísní, nahlédl zpytavě do tváře odsouzencovy, nelíbilo se mu zde, v tomto žaláři, vlhkém, odpudlivém, chystal se utéci.

Nevrlý hlas zazněl ode dveří, bylo nutno zvednouti se, naposled se rozhlédnouti po čtyřech holých stěnách, jež jediné se neostýchaly poskytnouti mu kus svého chladu, poskytnouti mu úkrytu před ukrutnostmi pošťvané luzy, licoměrnictvím soudců, násilím trýznitelů. Díky za tuto poslední milost, díky za chladné objetí, díky za vše, za vše!

Ale nebylo radno poddávati se citům, daleko horší věci ho čekaly a bylo nutno snést je s pevným pohledem, jasným čelem a radostnou myslí, na posměch králi, universitám, panstvu, vojákům, katům a biřicům a pro příklad věrným. Vstoupil do chodby, obrazy zesnulých králů ho přivítaly, pohledy slavných válečníků utkvěly na jeho vyhublých lících, zasmušile, přísně, slavnostně. Cítil, že je zastáncem i jejich pře, pře budovatelů této říše, že na jeho bedrech spočívá čest království, čest jeho vládců, čest jeho rytířstva, čest světců a mučedníků, do jejichž řad i jemu bude dopřáno vstoupiti, čest těch, kdož nezradili. Sklonil se pod tou tíží, hned se však vztyčil, přehlédl s úsměvem ty tváře strážců království, zdálo se, že i ony se zjasnily, že mu kynou na pozdrav, že se s ním loučí, že ho sledují zraky, až zmizí v ohybu chodby.

Dole řvala luza, rozněcovaná kazateli. Nádvoří paláce bylo hustě poseto černým

davem, vojáci v slavnostních uniformách stěží udržují klid, bubny víří. Svěží jarní den ho přivítal, obloha se vzdouvala nad bílými horami v dáli, věže chrámů, zbaveny křížů, pyšně se nesly k nebi, jako by zde již byl čas, kdy jim budou vráceny odznaky jejich slávy, kdy se před nimi vrhne na kolena tento dav, jásající nad svou zhoubou, zpítý omamnými slovy, šílený vítězstvím násilí.

Lidé se rozestupovali, neochotně, posupně, ozývaly se výkřiky, nadávky, klení. Čtverhran, vroubený řadou vojáků, uvítal příchozí, černá šibenice se zašklebila na uvítanou. Šel s hlavou sklopenou, nevnímal hluku a nadávek, otrásaajících zástupem, namáhal se soustřediti mysl na věci nastávající, snažil se modlit se. Nedařilo se mu to, lhostejnost ho zachvacovala, ústa se pohybovala jen s námahou, myšlenky ho opouštěly, slova, splývající se rtů, mísila se v jediný šepot, v jedinou modlitbu, v jediný výkřik, nesoucí se nad pochmurným davem jako mlčenlivý příslib slavného vítězství.

Maria!

Kordon vojáků se tiše rozevřel a zahradil opět cestu. Octl se před lešením, vystoupil po stupních. Již je nahoře, zvedá hlavu, rozhlíží se po hlučícím davu, cize, unaveně, po sboru soudců, již si osobili právo nad jeho životem a smrtí. Zdálo se, že se tiše vysmívá tomu sboru staříků, sebevědomých ve své velikosti, ctihodných, poněkud shrbených pod tíhou svaté své moci.

Najednou zbledl, úsměv zmizel s tváře, sevřel rty. Stála tam vztyčená, chladná, přísná, odvracela hlavu, jako by ani v posledním okamžiku nechtěla viděti syna a zrádce, jako by sem přišla nějakou divnou náhodou, proti své vůli, jako by se teprve rozhlížela, co se s ní děje, kde vlastně je, co znamená tato slavnostní chvíle, tento dav, sbor soudců, halících se ve své zlato, onen muž tam nahoře na lešení.

Zachvěl se hrůzou. Jeho matka!

V tu chvíli jeho zrak, zesláblý temnotou dlouhého vězení, zachytil světlý jas dvou očí, vpíjejících se do jeho tváře. Tonuly v slzách, paprsky sluneční se odrážely v křišťálových krůpějích, svítily tajemnou bolestnou září, srdce se mu sevřelo úzkostí. Násilím odvrátil hlavu.

Jeho syn!

Ale již se ozývá hlas zvonu, sbor soudců povstává, břesk bubnů je vítá, monotonní hlas něco předcítá, suše, bez zájmu.

Ale ty oči tam dole, nevinné, čisté, ty oči strhují jeho zrak magickou silou. Stojí tam dosud, zardělý, štíhlý, nejmenší záchvěv neprojde jeho tělem, nespouští oka s tváře otcovy, pozoruje ho zkoumavě, úzkostlivě, bez dechu.

Petře!

Cosí lesklého se mihlo vzduchem, zatřpytilo se v jarním slunci, chlapec ucítil jemný úder do tváře, trhl sebou polekaně. Vlna úzkosti jím proběhla, zmatený zrak se svezl na prsa, vztáhl ruce k hrudi, ucítil hladký čtverhranný předmět v rukou, přitiskl jej vší silou k srdci.

Byl to kříž.

Zdvihl hlavu, dvoje oči se setkaly, úzkostlivě, pozorně. V tu chvíli chlapec pocítil, že jeho osud je nerozlučně spjat s osudem toho muže tam nahoře, že se nebude moci zbaviti dědictví, jež tiskl k srdci, ani kdyby je zahodil do nejhlubší propasti, ani kdyby utekl na kraj světa, ani kdyby se skryl v hloubce pekel. Pocítil, že pohled otcův, zářivý jako modrá obloha nad jeho hlavou, se mu vtiskuje do čela jako znamení nezrušitelné. Bude mu ke cti!

Pozdvihl kříž ke rtům, proud slz mu vytryskl z očí.

Tvář otcova, úzkostlivě očekávající, zjihla blaženým úsměvem. Byl to jeho úsměv poslední. Na tomto světě.

**Připravujte se
na celostátní sjezd katolíků v Praze!**

Čestný předseda ÚKSČs.

Karel Fiala

Letos je tomu pět let, co od nás odešel první čestný předseda Ústředí katolického studentstva čsl., kolega JUC. Alois Grulich. Slíbili jsme tomuto milému kolegovi, že nezapomene!

Alois Grulich narodil se 9. května 1909 v Jednově u Konice na Moravě. Tamtéž chodil do obecné školy až do r. 1918. Potom navštěvoval prostějovské gymnasium a absolvoval je s vyznamenáním v r. 1926. Dal se zapsat do abiturientského kursu při učitelském ústavě v Olomouci, ale později se rozhodl studovati v Praze na Karlově universitě práva.

Již v sekundě prostějovského gymnasia vstoupil do Sociálního studentského sdružení, jehož se stal skutečnou ozdobou.

Po třech letech účinného členství byl zvolen jednatelem a později předsedou. Po příchodu do Prahy hlásil se do České ligy akademické a stal se skutečně vzorným členem, jemuž blaho a rozkvět spolku byly nejpřednější prací. Tyto přednosti a osobní jeho milé vlastnosti byly příčinou, že byl povolán do výboru Č. L. A. i do výboru Ústředí katol. stud. čsl., v němž brzo se stal tajemníkem a potom předsedou.

V dobách pro katolické studentstvo zvláště těžkých byl v čelo postaven vynikající Alois Grulich. O jeho lásce ke studentstvu i o neutěšených tehdejších poměrech v Ústředí nejlepší svědectví podává jeho článek v »Jitru«, uveřejněný na počátku jeho dlouhé nemoci. Píše: »Jsou slova, která více bolí toho, kdo je píše, než toho, kdo je čte, ale slova, která musíme vysloviti i proti své vůli, abychom dali průchod pravdě... Byl jsem nucen, připravuje se na referát na pracovní krajské kursy, více se zahrabat do ústředního archivu a více se zamyslit nad celou organizací a výsledek všeho — trpké zklamání kritické situace a šedého, příliš šedého zítřku.

Program máme, organizaci máme, ale chybí nám solidnost! Chybí nám vůle k službě. Je kritická chvíle pro celé hnutí. Nesílíme, nerosteme, přístipkaříme; připozdívá se? Ne nepřipozdívá se, ale katolické studentstvo ochablo... Bereme vše na příliš lehkou váhu... Několik nadšenců celý velký aparát neudrží... A kdyby dodnes od valné hromady nic Ústředí neudělalo, jen udrželo to, co bylo, pak udělalo mnoho, protože za dnešních poměrů, kdy místo práce musí hledět uplatit dluh a sehnat peníze — je to práce obrovská, která nezasluhuje plané kritiky těch, kteří jen diktují a mluví, ale kteří nezakusili trpký úděl vyhověti podmínkám „také přátel“

Naší snahou je však, zanechat nesmělého kroku ve stínu, aby o nás nikdo nevěděl, ale chceme ukázat, že jsme zde a že chceme žít podle svého poslání a programu plným životem jako katoličtí studenti a že budeme při nejmenším aspoň tak výbojní, jako před několika roky.«

Z těchto jeho několika slov je nejlépe patrné, v jakých poměrech tehdy Ústředí bylo. Celá organizace byla blízka zániku. Vynaložil vše a ničeho nelitoval, ani svého zdraví. Byl služebníkem dobrým a věrným. Byl již churav, ale přece jel na pracovní konferenci do Čes. Budějovic, aby zde naposled promlouval ke studentům, které tolik miloval. 15. a 16. února 1930 byla konference. Neposlechl mé rady, aby vyhledal lékařskou pomoc nebo aby odejel domů. Služba Ústředí vyžadovala jeho přítomnosti a proto vytrval

až do konce. Navrátiv se do Prahy značně nemocen, musil ulehnutí a několik dní později nařídil lékař převoz do nemocnice. Jeho bratr dal ho do opatrování nemocnici na Král. Vinohradech, kde po vyčerpávající nemoci (specifický zánět pohrudnice s exudátem) 15. července 1930 zemřel.

Na valné hromadě Ústředí 5. července 1930 byl po podání zprávy o jeho stavu jednomyslně a nadšeně zvolen čestným předsedou Ústředí. Po celou dobu dlouhé nemoci jsem ho často navštěvoval a vždy jsem mu referoval o našem hnutí, které sledoval do posledního okamžiku. Nezapomenu na jeho pohled, kterým se se mnou loučil 10. července, když jsem se vrátil z valné hromady Ústředie a přednesl mu podrobné a přesné informace. Snad tušil, že se zde vidíme již naposled. Dal hnutí našemu vše, i život.

Alois Grulich byl věrný, poctivý a spravedlivý služebník, byl dobrým a praktickým katolíkem, ve věcech víry nesmlouvavý. Již od dětství hájil víru a šířil lásku ke Kristu mezi studenty i spoluobčany. Dokonce i v nemocnici neustoupil: četl »Pražský večerník«, »Jitro« a »Na hlubinu«. O velikonocích vykonal sám ze 6 spolunemocných svou povinnost: sv. zpověď a sv. přijímání. Smrt jeho přišla náhle, v den, kdy se těšil na návrat domů. Zemřel v náručí své matičky, která si pro něho přijela, a dostalo se mu svátosti svatého pomazání. 19. července byl pohřben ve svém rodišti za obrovské účasti lidu.

Zdeněk Lubočanský:

Píseň o jaru

Antonínu Krasickému

Do pole oráči jeli.

Holahou . . .

*A zítra ještě jiní
pojedou.*

Buší už na vrata jaro,

prodírá stěny — —

*a kde jsi nedávno stál,
teskně za něčím pohlédal,
půjdeš zas rozradostněný.*

Za ruce vezme Tě kdosi . . .

Nebudeš sám . . .

Do ranní rosy

*půjdete jako na mši svatou,
kde všechno se modlí a prosí.*

Svět celý jeden bude chrám,

kol kolem zazáří láska,

*do duše vstoupí až na dno,
nebude z trpkosti světa*

tolik už chladno.

Těžká dlaň, která se chvěla

nad nevděkem,

zapomene . . .

Rozhodí zrní . . .

Člověk smiluje se

nad člověkem.

Do všech knihoven doporučujeme knihy z edice Jitro

Dominik Pecka: Svatí a lidé, Kč 5.60.

Miloš Krejza: Gotické květy, Kč 8.—

Objednejte: EDICE „JITRO“ Praha II. Spálená ul. 15.

O trampu Kaifášovi,

J. Zid

čili úvod do prázdninového cestování (Dokončení.)

III. O mnoha věcech, které se nedají napsat pod jednotný titul.

A přišel večer. V lese se tmělo. Shodili jsme rance, protáhli kostry a rozdělali oheň. Poněvadž mám věčně hlad a nesmírně vypěstovanou ješitnost, docela rád jsem předvedl Kaifášovi bezvadnou večeři: zeleninovou polévku, guláš francouzský s rýží, kávu a zákusek, ovšem všecko jako směs, poněvadž nenosím patnáct kotlů. Ale chutnalo nám. Po večeři jsem nemusel kotel ani mýt. Mám podezření, že Kaifáš má jazyk jako smirkový papír.

Abych dodal dnešní noci strašidelnosti, zapálil jsem si lulku. Třikrát já, jednou Kaifáš. Nechtěl jsem prostě, aby jeho půlka z večeře přišla na zmar. Za to báňal jako inspirovaný literát. A nakonec ne a ne spát.

»Noc je poesie. Budu sedět a snít —«

Obrátil jsem se zády k plameni, natáhl deku na uši a usínal. Zdálo se mi, že . . . zapomněl jsem to už, protože mne Kaifáš probudil svým zpěvem.

»Člověče, kdybys raděj neplašil sovy!« a hodil jsem mu nůž:

»Nemáš-li co dělat, vytetuj si na lopatky obrazy svých milenek, věříš-li v jaké.«

»Jak to — věřím? má dívka má přece zlaté . . .«

»Já vím, ta přirovnání si odpusť a . . .«

»A úsměv jako nebe a proto jí věřím a věřím rád.«

»To je právě ta chyba.«

»Nosím její obraz a verše o ní.«

»Dej mi nějaké přečíst!«

»Zajímáš se o krásu mé poesie?«

»Ne, ale potřeboval bych rychle usnout.«

A ani jsem to číst nemusil a už jsem spal. Znovu mne probudil svým nebezpečným zpěvem.

»Hrome, abych ti řekl: osel, který se v noci bojí, hýká, aby nahnal strach. A Dr. K. May to dělal na svých cestách v Orientě jednoduše: když měl s sebou osla, který v noci hýkal, přivázal mu na ocas těžký kámen.«

A k ránu mnou Kaifáš zatřásl.

»Prší.«

»Jak jsi na to přišel?«

— — — — —
»Prší víc a víc.«

»Až se vyspím, podívám se.«

Ráno nepomohlo ani plakat. Musili jsme do deště. Utěšoval jsem Kaifáše, že v první vesnici se schováme.

Příjemná ta voda nebyla.

»Promokl mi kabát.«

»Teprve teď?«

»V těch botech mám jako v akvariū. A co myslíš, bude dlouho pršet?«

»Hm, to nebude dlouho trvat. To je jen přehánka tak na 14 dnů.«

Nemilosrdně padají kapky, pravidelně jedna za druhou. Neříkal jsem nic, Kaifáš mlčel, mlha nás štípala do očí.

»Kolik je hodin?«

»To poznáš podle slunce.«

»Ale slunce nesvíí.«

»Tak počkej, až vyleze.«

»A co myslíš, vyjde slunce? A co kdyby vůbec nevyšlo...«

Neposlouchal jsem, poněvadž jsem poznal, že bloudíme v lese. Cestiček bylo po lese několik, ale všechny stejně nepříjemné: na všechny padaly se stromů kapky.

Stáli jsme na křižovatce. Zabásnil jsem v podobě Šrámka F.:

»Cesty, po všech vás bych se chtěl rozběhnout.«

A Kaifáš dodal: »Cesty, po které z vás vrátím se domů?«

Nemusil bych znát ani Freudovu psychoanalysu, abych dokazoval, proč to Kaifáš řekl. Bylo to samozřejmé a průhledné: vrátit se domů v tom psím počasí. A kdybych řekl ještě slovo, ručím za to, že by Kaifáš reagoval: Kozel mne zde byl dlužen.

A zdálo se, že déšť nemá chuti přestat. Když jsme myslili, že je poledne, sedli jsme si pod strom a žvýkali chléb, který nám smáčela voda, tekoucí z vlasů. A poněvadž voda s nebe má s chlebem lepší chuť, zvedli jsme se, a krmili se při chůzi. Zvedl se vítr, nohy klouzaly po blátě, a i kdyby byl Kaifáš slzel, nebyl bych to poznal: voda mu stékala po tvářích, na bradě se hromadřovala a odkapávala na cestu. Tak už je té vody dost, až v ní plavu. K večeru se nám zjasnil zrak: vesnice. Vlezli jsme do první boudy. Říkám něco, jako aby nás nechali spát. Oni nám řekli něco cizí řečí, co v normálních slovnících není. Psa vyženeš holí. Zloděje bambitkou. Tuláka ničím na světě.

Ubytovali jsme se v dřevěné stodole. Vítr tam foukal ze všech stran, každá třetí deska ve »stěně« chyběla. Ani se nesvlékáme, vytahujeme mokré deky a zavrtáváme se do slámy. Řeklo by se, že nám bude teplo. Snad, ale pak by nám necvakaly zuby. Ale přece se povznesla nálada, Kaifáš se rozhovořil a to zrovna o škole. Chtěl jsem se zahřát, i začal jsem:

»Nevěř, že by ses tam něčemu rozumnému naučil. Napěchuješ si do hlavy nejrůznějších zbytečností, bajky z dějepisu, dějiny literatury, kdákáš časoměrně Homéra, víš, že určitého spisovatele prababička měla zlomenou nohu ve dvou místech a přec její pravnuk vyrostl ve zjev, jenž nevinnému studentovi zatěžuje myšlení. Oč šťastnější a rozumnější je pán, který z celých dějin literatury ví, že studentstvem zbožňovaný Janko Král všechny své spisy podle ceny před smrtí spálil a tak zemřel u vědomí, že studentstvem v dobrém na něho vzpomínáno bude. Vsázím se: kdyby studentstvo smělo vydat nějaký manifest, byl by rozhodně proti spisovatelům. A kdyby každý mohl připsat své osobní mínění o literátech, byla by z toho kniha, již by Freud mohl stkvěle potvrditi své teorie a nemusil by se zápisníkem v ruce prolézat určitá místa.«

»A co kdyby studentstvo vydalo něco o profesorech.«

»Hm, na to by bylo i patnáct Freudů málo.«

Kaifáš ztichl a když jsem se do ticha zaposlouchal, slyšel jsem mírný škrabot. A už Kaifáš: »Nevíš, co to šustí?« — »Viděls kočku?« — »Je to příjemné, milé zvířátko.« — »Tak si z jedné kočky udělej dvacet maličkých —« — »To budou milá zvířátka. Co je maloučké —« — »Jak myslíš; někteří lidé však nenávidí myši. Když je tak miluješ, zde jich je až dost a jistě budeš se moci s některou polaskat.«

Bylo tam myši jak peněz v Národní bance. Prodíraly se slamou, pištěly, jejich piskot

se přibližoval a každou chvíli se zdálo, že ti zapískne to některé stvořeníčko do ucha.

»Děsně mne to znervosňuje. Co kdyby — Nemohu usnout . . . zešílím . . .«

S Kaifášem bylo k nevydržení.

»Chceš chleba?«

»Proč?«

»Abys nežvanil.«

Bylo mi jeho skučení protivnější než ten piskot, zabalil jsem hlavu do deky a spal.

Nepatřím mezi lidi, kteří spí celý život. Probudil jsem se tedy, vytáhl ruku ze slámy a hledal tělo Kaifášovo. Nic. Vstal jsem, pohlížím po slámě: nic. Snad se propadl do slámy: nikde díry po něm. Pro jistotu křičím do slámy: »Kaifáši, vstaň!« Mohl bych se ukřičet.

Vyhlédl jsem ze stodoly. Kolejnice. Baťoch pryč. Abych vám nedrásal nervy: Kaifáš odešel na nádraží. A v mých botech.

Nezmohl jsem se na slovo. Zahrabávám se do slámy.

A když jsem se tentokrát probudil, svítilo slunce, nebe bylo modré a lesy zelené.

Přehodil jsem si baťoch a vyrazil.

Cestou jsem si pískal, ale vypadalo to jako smuteční píseň za ty boty. Abych se kulturně povznesl, šel jsem se podívat na nádraží. Cudně klopím zrak a sleduji stopy, které tiskly mé boty. A zas abyste se dlouho neřvali po zemi se mnou: spatřil jsem na zemi své boty. A ještě jedno překvapení a bude konec. V botech trčely nohy a ty nohy byly osobním majetkem — hastroše, který v zelinářské zahradě pana přednosta stanice strašil ptáky. Takového ponižujícího osudu se dostalo mé garderobě. A udělal jsem to, co by každý učinil na mém místě: zvedl jsem si boty a poněvadž se mi zalíbil klobouk hastrošův, narazil jsem si jej a plížil se ze zahrady. Chci se ještě vrátit pro límeček, avšak: čísi ruka mne zadrží a neznámá ústa sypou metafory. Kdyby aspoň mluvil arabsky, abych tomu nerozuměl. »Ne, to by němý neřekl, i kdyby mu někdo pusu roztráskal.«

»Ó, přejde tě vtip, pobudo.«

Strkal mnou, rukama rozhazoval a žvanil. Nechal jsem ho. Když přišla uniforma, hned se věc změnila. Zas já jsem jím strkal, rukama rozhazoval a žvanil. A došlo to tak daleko, že jsem se rozloučil s doposud neznámou kupou sena, ve které bych dnes spal. A místo hvězdnatého nebe strašil strop a místo vůně pach málo větrané místnosti. Vstoupil jsem tam jak beránek, vždyť to bylo k smíchu: odnesl bych jim tu celou boudu pod paží.

Proč bych jim kazil radost. Chtěl jsem tam dokonce zůstat do rána. Člověk míní, Bůh mění. A spal jsem dnes přece v seně.

A opakují, nevěřte, že by vás po spánku v čerstvém seně bolela hlava. Zavrtejte se bez obavy do některé z těch hromad a právě do té, která bude nejvíce vonět. A probudíte se změnění. Ráno se vám bude zdát krásnější, slunnější a veselejší.

A potkáte-li tyto prázdniny něco potrhleho, vyhněte se tomu. Je to nebezpečný tramp Kaifáš.

ČTĚTE KNIHY Z NAŠÍ EDICE

Padesátiny pražské Růže Sušilovy

Slavnostní přednáška.

(Dokončení.)

Redakci »Museum« vedl Arnošt Vlček a mezi nejpilnějšími spolupracovníky byl pozdější znalec filosofie tomistické, brněnský prelát Josef Pospíšil. Litograficky vycházelo »Museum« nepřetržitě devatenáct roků, dvacátý ročník počal již roku 1885 vycházeti tiskem. Brněnští bohoslovci projevili tedy větší houževnatost než seminář pražský, kde po zániku druhého svého listu »Božetěch« v roce 1879 moudře počali odbíratí orgán bratří brněnských. Stalo se tak zejména v letech, kdy se věci ujal s velkou energií nynější vyšehradský kapitulní děkan, prelát František Vaněček. Ten od roku 1881 korespondoval pilně s Brnem a kolportoval »Museum« v pražském semináři se zřejmým úmyslem, připravit cestu vlastní pražské jednotě literární.

Měloť »Museum« v Brně vliv velmi dalekosáhlý. Redakce dovedla kolem listu soustřeďovati tolik zajímavých adeptů literárního umění, že přirozeně musila vzniknouti myšlenka o sloučení těchto živlů v pevnější organisaci. Velehradský pěvec té doby, proslulý básník Jan Soukup, napsal nedlouho po smrti Sušilově v brněnském »Hlasu« roku 1872 článek, v němž navrhoval, aby kněžský dorost sjednotil se v literárním bratrstvu za účelem uplatňování Sušilových zásad v české literatuře. Návrh byl moravskou bohosloveckou mládeží přijat s nadšením a jméno *Růže Sušilova*, ražené rovněž Soukupem, počalo býti heslem snah soustřeďovacích. Přišel zavčas i nutný praktický realisátor myšlenky, brněnský bohoslovec František Drašar, který dovedl své soudruhy rozplameniti slovy výmluvnými: »Běda nám, běda vlasti celé, dá-li si kněžstvo z ruky vyrvati péro svatými Soluňany posvěcené a ponechá-li je výhradně literárním banditům...«, mluvil k nim později. Vedení Drašarem, scházeli se mladí literáti v jizbici brněnského alumnátu, kde nejen o literatuře hovořili, ale kde předčítali i svoje prvotiny, vydávající je tak sprchám kritiky.

Drašar nadchnul i bohoslovce olomoucké ku společné schůzi na Velehradě, kde hodlal s nimi i s brněnskými »na hrobě Svatého Metoděje« zaštípiti »Růži Sušilovu«. Schůzka se konala dne 2. srpna 1877 a Drašar na ní mluvil k 37 jinochům, kteří přijali jeho výklady s takovým porozuměním, že jednota »Růže Sušilova« počala v Brně pracovati ještě na podzim 1877 a brzo po ní vešla v život dne 28. března 1878 i »Literární jednota bohoslovců« v Olomouci, kde František Procházka získal na ráz 33 členů. O rok později, dne 26. ledna 1879 založena Františkem Kamarýtem »Řečnická a literární jednota bohoslovců« v Hradci Králové, v zápětí na to dne 2. února 1879 Václavem Petříkem jednota »Jirsík« v Českých Budějovicích. Příklad tento strhl i slovenské bohoslovce v Ostrihomě, kde Morty Kollár semkl v jednotu literární dvanáct členů. To jsou pouze suchá data, ale příkrývají ve skutečnosti život jaře kypící, který nadšeně vybuchoval od té doby každoročně na schůzích bohoslovců na Velehradě, kteráž tradice žije podnes.

A kde zůstala Praha? Matička českých měst, právem se dovolávající svých nejstarších pokusů o soustředění literárních živlů bohosloveckých v určitější útvary spolkové, žila právě v té době v ovzduší, jež bylo nepříznivé založení jednoty po vzoru brněnském. Žilať Praha v období těžkých bojů národnostních, jež se přirozeně přenášely i na půdu university a také fakulta bohoslovecká bývala do nich strhována. Češi a Němci studovali společně, čeští bohoslovci byli vždy v nepoměrné většině, nadto pak v posledních třech desetiletích minulého věku náleželi k elitě mládeže akademické. To dostatečně vysvětluje obavy vedoucích kruhů církevních, které povolení k založení jednoty oddalovaly.

Ale i v Praze našel se posléze horlitel, jehož bylo především zapotřebí a který dovedl obtíže překonávati svou agilností a svým nadšením. To byl pozdější kanovník vyšehradský, proslulý kulturní historik i archeolog, Eduard Šittler. Ten zajel si v jubilejním roce svatometodějském 1885 na Velehrad pro přátelskou důtku velehradského kaplana Jana Vychodila, jemuž při tom nemilosrdně přizvukovali přítomní bohoslovci morav-

ských seminářů. Ale tato nečekaná sprcha působila. Šittler, který již v prvním ročníku bohosloví v roce 1883 spoluzakládal s Kahounem »zpěvácký kroužek« bohoslovců, pojal úmysl založiti »Růži Sušilovu« i v Praze.

Tehdejší rektor semináře Vincenc Mottl i vicerektor Josef Doubrava podporovali akci Šittlerovu přátelsky. Jejich přičiněním přimluvil se konsistorní sekretář, pozdější biskup Ferdinand Jan Kalous, u Jeho Eminence, kardinála Schönborna, jenž dal své svolení k založení jednoty. Nastaly ihned porady sedmi literátů, kteří se usnesli na redakci provolání k bohoslovcům. Byli to jinoši vesměs vynikající horlivostí, později z nich vyrostli dva velcí učenci. Neboť když Šittler podnikal svou akci, přidružil se k němu o rok mladší Antonín Podlaha, pozdější světicí biskup pražský a učenec i mecenáš, vyrostší k úrovni největších mužů našeho národa. Druhým byl Josef Tumpach, později svatovítský prelát a učený spolupracovník Podlahův. Když mladí muži vyložili ve svých ročnících dne 20. října 1885 pracovní program jednoty, zachvátilo pražské bohoslovce takové nadšení, že se jich na ráz přihlásilo za členy celé sto, k nimž se Šittler připojil jako stoprvý. Z celé legie vydatných spolupracovníků dovolte, abych vyzvedl aspoň dva Podlahovy druhy, vyšehradského kanovníka Václava Müllera, věhlasného znalce hudebního, a staroboleslavského kanovníka Karla Procházku, vědeckého pracovníka kulturně historického a věhlasného folkloristu.

Známý básník, dnes farář ve Vrcholtovicích, Josef Mottl, tehdy alumnus česko-budějovický, poslal do Prahy na vzorek stanovy jednoty »Jirsík«, dle nichž sestavena byla pravidla pražské jednoty. Ta již před vánocemi 1885 zahájila činnost ustavující schůzi, na níž vděční bohoslovci zvolili si Šittlera prvním předsedou. *Tak* vešla do života pražská literární jednota bohoslovecká, *Růže Sušilova*, jejíž padesáté narozeniny dnes oslavujeme.

Přehlédneme-li letmo všechnu dosud vylíčenou činnost rozmanitých těch sdružení katolické mládeže bohoslovecké, vyplňující dobu více než osmdesáti let devatenáctého věku, poznáváme, že toto hnutí jako celek má jednotný charakter. Je to nepochybně hlavně nutnost *cviku v mateřském jazyku*, jsou to pak na vyšším stupni vývoje jakési *praktické kursy* literární techniky, průvodním zjevem je pak vždycky péče o pořizování a rozmnožování *české seminární knihovny*. Povaha této činnosti je zprvu regionální, později probouzí se smysl pro solidaritu celé obce bohoslovců československých, odkudž je pak pouze krok k solidaritě všeslovanské. Výsledky této činnosti byly znamenité, přes to však musíme u nich zjistiti povahu spíše organizační.

Avšak nad touto záslužnou organizační činností buditelskou tkvělo již od počátku let osmdesátých cosi nadspolkového. Z půdy, připravované literárními jednotami, vydechovalo ovzduší, jež slibovalo vzrůst vyšších forem kulturní práce. Vytvářela se ve všech těch seminářích, kde vznikly literární jednoty, jakási stanovami nezachytitelná duchovní atmosféra, která se dobře dýchala nadprůměrně nadaným jednotlivcům, vymykajícím se pravidlem okruhům svých spoludruhů. Zdroj tohoto zjevu vidím v působení slavné encykliky »Aeterni patris«, vydané papežem Lvem XIII. v Římě dne 4. srpna 1879 a doporučující studium filosofie scholastické, zejména tomistické. Encyklika vyšla šest let před založením pražské »Růže Sušilovy«, která ještě cítila van obdivu a respektu, jímž byla celým kulturním světem přijímána. Ne všichni, ale mnozí z bohoslovců dovedli pochopiti utajený smysl dekretu, a pracující společně s ostatními druhy v literární jednotě, počali přece jen pojímati studium mimofakultní odlišně od svých mladých bratrů.

Cosí jarního táhlo v těch osmdesátých letech nad lány českého katolicismu. Po tísnivém tlaku nepřátelského liberalismu zdálo se, že možno i katolíkům nadýchatí se jarního vzduchu tušené obrody. Zachvátilo to přirozeně i bohoslovce, kteří u vědomí, že na ně čekají úlohy nového období vývoje, studovali horlivě nejen bohovědu, ale přibírali v pracovních kroužcích i poučení o filosofii novověké a o umění. Chutnali nejen učení svatých Otců a subtilnosti scholastické filosofie svatého Tomáše Akvinského, ale opájeli se i poesíí a filosofíí současných mistrů, hledající tak instinktivně druhý pól duchovní pevniny. Poznávali tak záhy celou oblast současného myšlení i tvoření, neuniklo jim nic významného, aby o tom nepřednášeli v své literární jednotě a aby neotiskli o tom první své pokusy veršů i literárních, bohovědných a filosofických

studií. V tom ovšem by tkvělo značné nebezpečí, že budou zvikláni v základech své pravověrnosti. Ale právě tehdy, při nadšení pro obrodu katolicity, nebylo obavy.

Rodila se i u nás doba nové, vědecky založené apologetiky, a ta potřebovala a vyžadovala, aby kněžstvo znalo dobře to, *proti* čemu chce jednou s prospěchem bojovat. Proto také, když bohoslovci doplňovali oblasti pravověrné filosofie scholastické poznáváním filosofie od Cartesia a Spinozy přes Kanta až k Nietzschemu, nemohli býti uchvázeni laciným obdivem pro tyto mistry myšlenky protikatolické. Jedno velké plus měli bohoslovci proti svým kolegům ze světských fakult. Byl to jejich hotový a ideálně propracovaný názor světový, pevné katolické stanovisko, s něhož bez jakýchkoliv pochybností mohli se klidně dívat na vše, co studovali.

Rodila se však u nás i potřeba nové katolické poezie, nového katolického umění, jež by mohly s prospěchem čeliti ateistickému tvoření nové doby. Proto, když se literárně založení bohoslovci obírali poesí a meditacemi středověkých mystiků, velkých básníků katolického baroku, byli instinktivně vedeni i k studiu současných literatur evropských. I do jejich světu odlehlých studoven šuměl příboj nového slovesného umění z Francie, Provence, Kataluně, z Německa, Anglie a Norska, z Ruska a Polska . . .

Víme dnes, jací velicí apologeti, dogmatikové a filosofové vyrostli nám z oné první skupiny tehdejších bohoslovců. Víme rovněž, jak česká poezie katolická vyrostla v posledních padesáti letech, vítězně soupeříc s největšími zjevy okruhů liberálních. Netřeba vám jmenovati osob, ale třeba si uvědomiti jeden fakt: to vše by nebylo dobře možné bez dresury, které se bohoslovci v posledním půlstoletí podrobovali v pracovních kroužcích svých literárních jednot, tedy také ve vaší pražské »Růži Sušilové«.

Není divu, že při tak vážném pojímání budoucích svých úkolů jako kněží národa svatováclavského a jako bojců proti draku moderní kultury, zamyslili se mnozí z těch, kdož měli konečně realizovati založení pražské jednoty, nad otázkou, zdali se jim hodí nabízený ideál sušilovský svou přece jen samorostlou povahou moravskou. Neradi by přejímali bez kritiky myšlenkovou i citovou formu české katolicity sušilovské a hloubali o její podstatě. Ale poznali brzy, že Sušil odkazuje i české mládeži z království pevný mravní podklad křesťanský, víru čistou a vroucí, jakoby všecku ještě oblévanou líbezným čarem českého baroku. Tento stěžejní prvek sušilovské kultury, *religiositu*, mohli přijmouti bez výhrady, ten byl ryzí a pravověrně římský.

Odkaz Sušilův nabízel se však pražským bohoslovcům i svým živlem *nacionálním*, svojí vřelou láskou k národu. Netřeba znovu připomínati skvělý podíl sušilovského kněžstva na národní obrodě, vlast a národ byly vedle víry hlavní živly, které mu udávaly cíle a ukazovaly cesty k nim. Duchovní ovzduší, vytvořené generacemi sušilovskými, bylo prosyceno vzácnou silicí jedinečného sjednotitelství. Sušilovcům náleží v české kultuře zásluha, že dovedli slíti kult náboženský i národní v jednu vzácnou slitinu, že starobylá víra svatováclavská a cyrilometodějská stala se jejich úsilím neodlučitelnou od ideje národní. Sušilovci vytvořili pojem národa svatováclavského a cyrilometodějského. Tato forma vlastenectví tehdy v letech osmdesátých ještě žila, oduševňujíc většinu českého národa, jí cítila a myslila i mládež, vystupující na kolbiště ducha té doby.

Avšak i těm, kdož snili o obrodě *české poezie* duchem katolickým, vyhovoval ideál sušilovské kultury. Generace let osmdesátých počínaly již žíti v ovzduší kosmopolitismu, jehož ideje umělecky ztělesňovali u nás Lumírovci. Otvíratí nové obzory, poznávati cizí kultury, učiti se od jiných národů, jaká to lákavá hesla, jaké výpravy za dobrodružstvím dosud nepoznaným. V boji o tato hesla stála i katolická mládež v táboře Vrchlického a Zeyera. Ale studujíc odkaz sušilovský, byla překvapena poznáním, že Sušilovci již o celá desetiletí dříve před Lumírovci vtělovali svým dílem sourodý program kulturní, že Sušil první v české literatuře dávno před Vrchlickým přeložil již slavnou »Píseň slunečnou« Chudáčka Serafínského a že jeho český druh František Doucha první u nás jal se tlumočiti po česku Dantovu »Božskou komedii«. A tak nejen zevně, ale i z vnitřního přesvědčení přijali pražští bohoslovci pro svou literární jednotu název »Růže Sušilova«.

Mluvili jsme o dlouhých desetiletích práce, jež předcházela založení vaší pražské jednoty. Mluvili jsme o významu, který má od svého založení pro rozvoj české kultury katolické. Přirozeně měli bychom si teď podrobně projíti i dějiny činnosti těch četných generací kněží, kteří v uplynulém padesátiletí byli členy pražské »Růže Sušilovy«,

a z nichž sta jich dosud žije v zápasech o lepší bytí katolicismu u nás. Než, to by přesahovalo vytknutý rámec mé promluvy.

Nezbývá, než obrátiti se k vám ještě s vřelou prosbou. Nepochybuji, že ji přijmete přátelsky od starého spisovatele, který celý svůj život od studentských let až podnes zasvětil jedině touze, prospěti aspoň trochu naší české literatuře katolické. Doba vítězství českého katolicismu nad saní nevěry je dosud daleká. Ještě stále a stále platí u nás heslo velikého biskupa Brynychy, že proti nevěrecké knize nutno postaviti knihu katolickou, proti článku článek, proti řeči řeč! Je na dlouhá ještě desetiletí třeba vyzbrojiti se vedle žulového základu bohovědy i praktikami literárního umění. Viděli jste, jak blahodárně působil vliv vaší literární jednoty v minulosti. Nuže, nedejte ani vy zvadnouti a zaniknouti své staré »růži sušilovské«, ale s ohnivostí svého mládí starejte se, aby mohla býti z vašich rukou předána svěží a vonná budoucím pokolením vašich mladších bratří!

Marie Hartlová:

Jen bolest vydržet

J. N.

*Do světla slunce vykřiklo temno,
z propastných hloubek vyrostl stín.
Jen bolest vydržet,
mlčet a neplakat,
když všecko se zřítí
a zhasne Ti svět.
Vydržet,
neplakat,
do očí jas a na rty snad
úsměv dát
a ani sobě nepřiznat,
že bolest máš.
Bolesti světa jdou smutnou řadou,
před jejich tváří ta Tvá je malá,
i když je větší než jsi Ty sám.*

*Dnes ještě bolí,
zítra už nebude,
laskavé ruce Času se kladou
na věčné závory všech prchlých chvíl
v nich všechno přebolí,
všechno se vyrovná,
z příštích dnů vyroste
květ nových sil.
Jen dnes ještě vydržet,
zítra už bude líp
a pak — —
jen dnes ještě neplakat,
pak se už budeš zas usmívat.*

Arnošt M. Berger:

Báťa Jano Bielopotocký

Keď tak v mysli zaletím domov do rodného kraja, do čarokrásnych liptovských hôr, ktoré tam držia v objatí rodný Ružobreh a pred oči sa mi stavajú postavy tvrdých horalov, tu ma v duchu prídu navštíviť aj báťa Jano Bielopotocký.

Neboli oni ani takým chýrnym bačom, ako báťa Jožo Kivoň z Lúžnej, ktorý salašili na Starých stupách a mali vraj taku silu, že sa ich aj medvedi báli. Ani takým chýrnym rychtárom, ako boli báťa Martin Močáry z Belopotoka, ktorý pred mestskými voľbami ružobrežskými založili vlastnú uličiansku stranu. A také dačo urobiť to už bol kusok, o ktorom sa hovorilo až hen v Mikuláši. Len, že ich vtedy pán Osvíceny z Ružombrehu, ktorým to bolo vlastne vecou najmenej milou v kostole z kancl'a neshodili. Nie ver,

boli oni len takým jednoduchým horalom so zamasteným širákom. Ale vedeli tak pekne rozprávať všeliaké ružobrežské príbehy aj o horách ešte z tých dôb, keď o mne ešte ani chyrovat nebolo a boli ku mne vždy taký prívetivý a zavše aj dačo cifrované podarovali, keď som zabehol k pánu farárovi z Ludrovej, u ktorého boli kočišom, nuž som ich mal rád. Keď som potom ulietol z hôr do južnejších krajov do škôl a vracal sa opäť domov, tu ma už báťa Jano vždy mile privítali. A ja som vždy tak radostne tisol ich tvrdú mozolnatú ruku, bo to už zase bol môj rodný kraj.

»Ej veru boli báťa Jano dakedy rezký mládenec.« Tak mi rozprávaly tetka Moravčikovie, ktorým sa baťa Jano dakedy veľmi lúbil, ešte za dievoctva. »Keď u žida v krčme bola muzika a mladý Jano si hodil klobuk bokom a zanotil z plných plúc „Ej už sa na tej hore listie červena, kde sa ten náš šuhaj na zimu podeje“, a potom zadupčil odzemok, mali na ňom všetky dievky z dediny oči nechat. Aj silný bol. Keď tak lámal s chlapmi kamen na Bielej púti a zahnal sa čakanom, ani keby chcel tam naproti Sidorovský vrch strhnúť, tu všetko len tak litalo okolo neho.«

Aj dedinčania ich mali radi. Keď ráno viezli pána farára na omšu do ludrovského kostola, bo fara dost daleko od neho a to sa dialo každý den ráno okolo pol siedmej, tu dedinčania vedľa »pochválen Pán Ježiš Kristus« pánu farárovi nezabudli privolať aj báťovi dajaké milé slovo. A vozievali ich tak, či už v zime, keď na horách ležal ťažký príkrov snehu a mráz štípal nemilosrdne do tvári. Či už na jar, keď všetko bolo také pekné zelené a hory v jagote slnka sa smialy modrými úsmevami do dolín. Či už v lete, keď okolo cesty sa vlnilo obilie ako more. Či už pod jaseň, keď na horách a v doliach sa valily hmly, ako ťažké periny, až sa ztrácala aj cesta, vedúca do Ružobrehu. Báťa Jano už nesedeli tak rezko na baku ako kedysi. Ved' im už sedem križikov ťažilo bedrá. Aj fajočka im už tak pevne nesedela v ustach. Starý boli už Báťa Jano, veľmi starý.

Vlani báťa Jano umreli. Keď ich pochovávali a pán farár im nad hrobom povedali peknú reč, všetci plakali. Pán Boh ich osláv!

Neviem prečo práve báťa Jano mi tak prirástli k srdcu. Ved' som poznal vo svete všelijakých pánov. To asi preto, že boli takí úprimný, a nevidel som im nikdy na tvári falošný úsmev. A konečne patrili predsa k tým horám, ktoré vedia tak vábne volať v zemi, ktorá »spieva«.

J. M. opat Dr. M. Zavoral zaslal presidiu České Ligy Akademické dopis, který otiskujeme a který jest vzácným uznáním práce a činnosti České Ligy Akademické :

Mladí přátele moji,

pocili jste mne pozdravným telegramem z valné hromady svojí. Těšila mne tato pocta a děkuji Vám za ni z té duše. Poctivě smím říci, že jsem pro Vaše snahy měl vždycky plné a radostné porozumění a s úctou jsem se díval na každého Ligistu, který, stavěje se do Vašich řad, dobře si byl vědom, že se tím už předem zřiká všech hmotných výhod, jež jiné politické strany a kulturní instituce dovedou skýtatí svým vysokoškolským příslušníkům. V tom je mravní krása a velikost Vašeho sdružení.

V době tak vypjatého sobectví a hamiznictví

jdete hrdě, mužně a nesmlouvavě za nadpřirozenými cíli, na všechny otázky ať národní, ať sociální, ať osobního svého života se díváte sub specie aeternitatis. Jak Vás nectít, jak Vás nemíti z té duše rád?

Bolestně pociťuji, že to, co pro Vás udělat mohu, je tak nepatrné oproti tomu, co bych udělat si přál, ale vy tím běžete za vděk.

Pozdravuje Vás všechny a žehná Vám

Váš opat Dr. Zavoral.

16. V. 35.

Ladislav Pospíšil:

Osud Atika Mustafy Paši

Všude vládne přísnost; ať už demokratická nebo diktátorská a nedivme se, že vyrostla i v duši pana Atika Mustafy, paši ve výslužbě, usedlého měšťana istanbulského a kdysi oblíbeného obchodníka ve špinavé čtvrti Ejvan Bajazidu.

Starý šedý pán s dlouhým provazovitým vousem pod orlím nosem. Jeho malá chytrácká očka byla zesmutnělá, když jsem si pečlivě prohlížel jeho figuru opřenou o malý rozviklaný stolec v začouzené kavárně svatého a pozhnaného předměstí Ejub. Seděl sklesle nad svým »kave« a zkoumal kolemsedící mládence, členy mladé generace, mající smysl jen pro novoty a zavrhuující zákony velkého Allaha. V srdci Atika Mustafy zaznívalo děkovné »Inš Allah« a v jeho černých očích vytvořila se slza hořkosti, sjela po zvrásčeném čele a rozvířila klidnou hladinu vychladlé kávy.

Byl to srdcervoucí pohled na tohoto pamětníka šťastných dob sultánových, kdy bývaly mešity shromaždištěm tisícíhlavých zástupů věrných ctitelů Allaha a kdy každý věřící Mohamedán uznával vůli nejvyššího proroka, jehož nejmocnějším zástupcem byl uctívaný sultán. Mekka byla ideálem jeho mládí, Evropa a Paříž je ideálem jeho snů.

»Hříšníci a neznabohové,« pravil jsem, přistupuje k tomuto poslednímu muži, bránícímu se vytrvale injekcím modernisujícího vůdce, otce všech Turků.

»Jok, jok, milý příteli, je to hrozný úpadek vyvoleného národa, který je denně trestán přísným Allahem. Ani podepsat se už neumím tou hroznou abecedou a kdybych si chtěl přečíst nějaký svatý verš z knihy knih, pak bych musel odkázat svou zchátralou kostru plísni našich vězení, anebo si ten koran přepsat latinkou. Pozor, strážník, pojd', příteli, do mého domu v protějším Bajazidu, tam nás uslyší jen Allah.«

Podpořil jsem rozzlobeného starce a pomalým krokem směřovali jsme k jeho domovu. Někdejší krásný dům poutníka do Mekky, slavného paši, se rozpadával. Nad vchodem do kdysi vyhledávaného obchodu visela na velké skobě špinavá firma, nesoucí jeho jméno latinkou napsané.

Vstoupili jsme postranním vchodem do temné a tiché před síně. Dojemné ticho bylo vyrušováno tenounkým proudem vody, u něhož jsme si umyli zaprášené nohy.

Můj starý přítel mlčel a jemným pokynem naznačil, abych ho sledoval. Opatrně jsem kráčel po drahocenném koberci. U malého, téměř neviditelného otvoru se zastavil. Velkým klíčem zarachotil, otevřel těžká vrátka a vpustil mne do čtverhranné síně, krásně osvětlené. Sluneční paprsky odrážely se na zlatem pokrytých ozdobách. V jednom rohu zvedal se pestře vymalovaný stupínek pro muezína. Pod ním stála vysoká kolona svatých koranů a různé náboženské pomůcky.

»Mladý muži, tak vypadaly naše mešity, dnes jsou to jen noclehárny pro nezaměstnané a vytrvalé spáče. Allah je velký a všemocný. Promluvil v mém nitru a rozkázal mně, abych tuto síň zasvětil jeho vznešenému jménu. Dnes je pravověrným těžko žít, propouštějí naše muezíny, tak nezbylo než vyhledat takové temné a zastrčené koutky, kde se můžeme věnovat v klidu našim modlitbám a zvykům. Vydržují si muezína, takového vznešeného světce, který bohužel nic jiného neumí, než se modlit. Na jeho vydržování obětoval jsem celý svůj obchod. Jsem na mizině, ale Allah je všemohoucí a nedovolí, abych odešel jako žebrák, který si vyslouží dvacet piastrů na úmorném slunci a při tom musí snášet urážky mimojdoucích.

Nejen, že se nemůžeme modlit, ale zakázali nám dokonce nošení fezů a bílého pasu kolem, jasný doklad, že jsem se vlastníma nohama dotknul nejsvětější půdy vznešené Mekky. To byl největší trest nás pravověrných a proto tě nepřekvapí ty desítky fezů v tomto rohu, kterých používáme jen tajně.«

Oddechl si a nasadil na svou ustaranou hlavu rudý fez s bílým turbanem. Já dostal malý nový fez. Na jeho tváři objevil se radostný úsměv, byl šťasten.

Připravoval právě k modlitbám dva zažloutlé korany, když se na těžkých dveřích ozvalo důrazné klepání.

Povstal. Na jeho umučené tváři objevil se nový radostný úsměv.

»Jok, jok!« hlásil, jda ke dveřím.

»To je můj muezín, přichází vykonat předepsané modlitby.«

Byl jsem rád, že modlitba bude pestřejší, ale vtom se otevřely vrátka a do katakombové mešity vstoupil . . . »Inš Allah!« mladý přísný strážník.

»Jok, jok, effendi, dva fezy na hlavě, dva roky těžkého žaláře.«

Zbledl jsem a nepřestal jsem blednout, když pan strážník začal počítat v koutu nashromážděné fezy:

»Eki, bir . . .«

»Promiňte effendi, ale těch fezů je 98, tak na polovic, každý 49 let vězení. Zákon to nařizuje a tebe, mladý muži, asi zastřelíme, ten starý dědek za to nemůže, ale ty bys mohl mít rozum.«

Effendi Atik Mustafa Paša odpočívá na tvrdém lůžku strohého istanbulského vězení, zatím co já pojedu znovu do Istanbulu.

Neopomenu při té příležitosti effendiho Atika pašu navštívit.

Jana Horková:

Město zpívá

*Zahrádky voní
a večer pláče.
Jeho chladné slzy
šumivě v zemi kanou,
o střechy zvoní.
V kalužích světla planou.
Nebe je vysoko,
v svých mracích hvězdy skrývá
a kdesi hluboko
svou píseň město zpívá.
Svou píseň divokou,
zas tichou jako dech,
svou píseň o štěstí
a o bláhových snech,
svou píseň života,
tvrdého boje,
slávy a zoufalství,
klidu a nepokoje.*

Marie Hartlová:

Harmonie

Sedávali jsme dole u moře, v proutěných křeslech. Večer co večer nás hvězdy viděly. Tma byla vonná, slaná a jiskřivá. Voda šplouchala, rytmicky narážela do schodů a vracela se jako vzdech. Daleko zaplanulo světlo na rybářské lodi. Jelo po vodě, samo uprostřed tmy a my jsme zavírali oči před jeho paprsky.

Denně stejná souhvězdí putovala po nebi. Velký Vůz, Cassiopea a nad námi Koruna. Sedávali jsme někdy docela tiší, ztracení v myšlenkách jako kámen ve vodě. Někdy jsme mluvili dlouho do noci. Tichým, přitlumeným hlasem, do jehož chvění šeptalo moře, jsme vykládali o životě. Poslouchávala jsem jejich zpovědi. Láska chodila ve slovech mezi námi, zjevovala se a zapadala. Vyprávěli o sobě, jeden po druhém nesli svá srdce do světla hvězd. Myslím, že už nikdy nebudou tak mluvit. Nic se neopakuje. Jižní noc je zázrak, který otevírá brány.

Neviděli jsme si do tváří, všecko bylo jen obrys a sen. Bylo možno mít i slzy v očích a nestydět se za to. Nebáli jsme se světlých, krásných slov, ani citu a pravdy. To nejvyšší ze sebe přinášeli. Poslouchávala jsem s úžasem a vděčností. Život kvetl jako zahrada, po které chodí srdce, tulák a bludný poutník.

Věty se trhaly, jednotlivá slova poletovala jak noční ptáci a pak bylo ticho. Všichni jsme zavzpomínali na vlast, na kohosi tam daleko, kdo snad vzpomíná, snad zapomněl.

Veliký mír padal do duše, mír ze šplouchání vln, z daleké vodní pláně, z hvězd na nebi i v moři, ze tmy i země. Život se promítal do tisíce tvarů, až jsi přestal vědět, kde končí bolest a začíná radost. Harmonie.

J. Raisichová:

Kvetoucí strom

Má sladká radosti! Pěkně vítám! Jaké máš krásné šaty! Celé z růžového přísvitů a pod ním prosvítá tvá zlatá záře. Půjč mi na chvíli svůj závoj, aby mi nebylo tak chladno. Teď na jaře je vždycky ráno taková zima. Ale mlha už snad zmizela z údolí. Ano, jak jsem ti vzala závoj, tvá záře se rozlévá, že před ní všechno ustupuje. Slunce! Vidím tě tak každý den, vím, že přijdeš, a přece se tě po každé leknu. Tak prudce mi zazáříš do očí, že se musím před tebou schovat. Kam, honem, kam? Mezi stromy.

Rosičko má zlatá, odpusť mi, prosím tě, že jsem tě tak prudce napadla. Travičko malá, nezlob se, že jsem ti potrhala křišťálové korálky! Už jsem zase na cestičce a už se nebojím. Jenom sviť, sviť, sluníčko, sviť! Na zahrádku sviť! Na cesty, na broučky a lidem do oken, ať je to všechno vzhůru! Ty už ses také probudila, třešničko? Mně se zdá, že ti ani jeden lupínek přes noc s koruny nespádl. Jsi celá bílá jako nevěsta! A kde máš ženicha? Usmíváš se. Já vím: ty zůstaneš zahrádce věrna. Mnoho lidí chodí kolem zahrady, všichni se na tebe dívají a chtěli by tě mít. Nikdo tě však neutrhne, protože jsi třešnička. A třešničky se netrhají. A kdo se to směje vedle tebe? To ty, sakurko? Jen se moc nesměj! Nikomu se nebráníš, každý tě má plnou náruč, dá si tě do vázy a za pár dní jsou z tebe holé větve a na stole plno opadaných lístků. Do vázy přijde jiná květina a ty na smetiště. Jen ty se třešničko nesměj! Nikdo ji neutrhne, opadá

sama. Lidé jí budou litovat, ženiši budou chodit nevšímavě kolem. Jen zahrádka bude klidná a bude se na svou třešničku usmívat. A za nějaký čas se bude na ní místo květů něco zelenat. Přejde červen, sakurka bude zelená jako nejobyčejnější keř, nikdo si jí ani nevšimne. A třešnička? Třešničko červená, pověz mi, kde jsi sebrala ty červené korálky? Ty nevíš? Ale já vím. Chodila jsem vždycky k tobě, když jsem přišla z májové, a vypravovala jsem ti o Matičce, která nemá Děťátko co dát do pusinky. No ano, ty červené třešinky jsou pro Děťátko! Vidíš, už po nich vztahuje ručičky a strká si je do pusinky. A Matička je celá blažená.

Třešničko má zlatá, chci být jako ty! Nechci být sakurkou! Nechci mít růžové květy, svádívě do dálky volající, aby je lidé utrhlí a zahodili do popele, aby mi na léto zbyly obyčejné zelené šaty bez radosti, abych se nemohla dočkat konce! Chci být třešni. Jsem ještě na záhonku s ostatními, jsme pečlivě opatrovány. Ale brzy přijde čas, kdy budu přesazena. Kdepak asi budu růst? Možná, že budu stát spolu s jinými třešněmi v aleji, kudy budou chodit cizí lidé. A všichni ze mne budou mít radost, když budu v rozkvětu a budu mít třešinky, ale jindy málokdo pohladí. Budu náležet všem a nikomu. Anebo budu v něčí zahradě. Kdo asi pak by mě pěstoval, kdo by si ke mně chodil pro radost? Nevím, nezáleží na tom. Jen vím, že po jaře, plném květů, přijde doba sklizně. A cílem mého života je, aby jeho plody byly hodny utržení z ruky Spasitelovy.

Václav Smutek:

Setkání se Smrtí

Jdu zvolna polní cestou; kolem mne širá pole, halící se v olověný stín šedých mraků. Jen sem tam čnějí k nebi holé stromy, svítí svou černí do houstnoucího šera podzimního dne. Cosi smutného vznáší se ve vzduchu. — Snad bolest nad ztrátou marně prožitého dne, snad zbloudilý vzdech léta, jež muselo ustoupit předčasnému podzimu. Snad steny všech zatracenců, již právě byli zahrnání od bran nebeských. Snad lítost andělů nad dobrými skutky, jež nebyly vykonány. Je v tom cosi mrtvolného. — Zrychluji krok.

Však co to? Z hustého šera vystupuje nějaká postava. Kývá rukou. — Poznávám Smrt. — Co chce zde Smrt? Kam jde? Ke mně? Co chce u mne? Proč nezůstala na západě, kde se vraždí, proč nejde na východ, kde se válka připravuje? — Zděšeně ustupuji. To že je Smrt, po níž jsem tolikrát marně toužil, zatím co pokušení se ke mně blížilo a obestíralo mě svými hořce nasládlými vůněmi, jež se mi v duši srážely v tvrdé krystaly zoufalství a prokletí? — Proč tehdy nepřišla? —

Ale Smrt už stála u mne. Nit myšlenek jako by se mi přetrhla. Její žlutá tvář se usmívala vítězně, oči svítily výhružně. Jasně bylo vidět napjaté svaly, spojující hranaté její klouby. Popošla ke mně. Zdálo se mně, že klouby při chůzi poněkud chrastěly. Cítil jsem, jak blednu. — A Smrt zdvihla své vyzáblé, kostnaté ruce a odhalila má prsa. Pak mlčky položila své tři ostré, pazourovité prsty tam, kde se mi kůže nadzdvíhovala pod tlukotem srdce. Stál jsem jako přimrazen. Krutě se zasmála a zaryla své prsty do mé hrudi a s chechtotem vyrvala mé srdce. Zdvihla je. Krev z něho jí stékala po prstech a dále až po loket, z něhož kapala na zemi. Má krev! — — —

Potom dýchlá na mé srdce — zasyknutí — a srdce se jí rozpuklo v rukou na dvě půlky: jedna byla sytě červená a plná; druhá tmavá a svrasklá. A zatím co jednou

rukou mi vkládala do prsou ono plné srdce, to druhé najednou ožilo, počalo bobtnat, až dorostlo v nového člověka, v němž s hrůzou jsem poznával své nízké: »já«.

Natahovalo se po mně, spínalo své ruce a prosilo úpěnlivě. Zdálo se oblito jakýmsi svůdným leskem. — Mám je vzít zpět k sobě? — Váhal jsem. — Náhle však mi hlavou jako blesk projela vzpomínka na dobu, v níž jsem se s ním lísal, a na všechna prokletí a hořkosti, které mně v duši zanechalo. A pocítil jsem k němu odpor a na jeho prosby učinil jsem gesto odmítavé. Smrt to viděla a vzala ho za ruku. Zdráhalo se. Smrt je násilně odvěkla. —

A tu jsem pocítil takovou volnost a neznámou radost, že jsem klesl na zemi. Zdálo se mi, že kolem mne poletují všichni andělé a dotýkají se mě svými křídly a že z každého doteku zůstalo na mně něco z oné nebeské radosti. Přivíral jsem víčka a snažil jsem se vssát do sebe všechnu tu vůni nebeských bytostí. Kolem mne všude to hučelo a šumělo v nejsilnějším fortissimu, jež přecházelo v nejjemnější pianissimo, z něhož mi jasně vyznívala jediná jásavá melodie: »Pro jedno vítězství sladko je žít!«

Jos. Barta:

Rozcestí

*Šedavá mračna, zoraná pole,
údol a bílé rozcestí:
to vedle hole
šíří k nám omamnou touhu po štěstí.*

*Souřadnicí jednou jest čas,
na němž nám tolik nezáleží —
druhá, toť vůle: chtít a mít — a hlas,
jenž volá: Nechoď! —
váhat se nesmí, myšlenky běží:
V momentu život a štěstí leží.
Musím jít!! Rameno sloupu, silnice bílá, cíl
a zrak můj na patník vryl:
»Štěstí« —
Potlačím vzdech, jenž dere se? Stěží...
Cestu chci probít si třebaš pěstí,
nebude všude tma —
ach ne, vždyť jdeme dva:
já a myšlenka má...*

Oznamujeme našim čtenářům, že v těchto dnech vyšla v nakladatelství L. Kuncíře

---

kniha básní našeho spolupracovníka Oty Tichého »Nokturna«. • Doporučujeme.

Vzpomínka na lesní stezku...

Po horkých letních nocích, kdy les zachvíval se šepotem lásky, měly přijít dny plné strádání, bolavé touhy a opuštěnosti. Sny prohráté jasným letním sluncem měly ustoupiti chladnému objetí skutečnosti.

Hluboké údolí jako by těžce vydechovalo bělavé závoje hustých mlh, jež se zvedaly, potácely a padaly, neboť je vysoké borovice zachycovaly svými větvemi, stiskly v náruči a mrtvé — chladné nechaly padnouti k zemi. Štíhlé smrčky na okraji údolí bojácně vdechovaly omamnou vůni této hry, jež byla tajemnou předzvěstí blížícího se konce...

Tam kdesi mezi kořeny starých borovic prodírá se pomalu a těžce lesní stezka, neboť její dech jest zkracován v dusivé náruči lesních trav a mechů. Jen tam, kde za jasných dní slunce prodralo se větvemi, stezka setřásla trávy a přivábila k sobě pruty divokých ostružin. Jak často poranily se laně v jejich chtivých rukách — a vždy měnily se kapčky krve spadlé k zemi v rudé plody lesních jahod.

Ale cesta nechtěla zůstat na dně údolí. Nezastavila se, ale vinula dál, chtěla výš, stále výš, až tam, kde nad štíhlými smrčky zvedají se vysoké stěny pískovcové skály.

Nehnutě tyčí se nad údolím, jen její boky vypravují o divokých bouřích, kdy déšť a vítr bičoval koruny stromů a rýsoval rány hluboké — černé.

Ani zde se však stezka nezastavila. Živena bolestí těchto ran, pomalu vystupuje po pískovcových stupních vedoucích až k vrcholku tohoto oltáře, na němž hořely v jas zapadajícího slunce větve starého smrku. Nehybný tento velikán pohlíží hluboko do údolí, které se ztrácelo pod příkrovem večerních mlh. Mrtvé posvátné ticho, velebná chvílka!

Slunce již dávno pohaslo, když se na severu objevily těžké, olověné mraky, v jejichž temné barvě byla skryta všechna zloba a zášť!

Pomalou potahovala se obloha touto šedí, jež přicházela stále blíže a blíže, jako předzvěst krutého zápasu.

A starý smrk připravoval se k boji.

Jak nerad strážal poslední zlaté polibky slunce, jež uvízly v jeho větvích! Jak nerad loučil se s letním dnem, jenž tolik sliboval!

Pak to zapraskalo ve větvích, staré kopce na obzoru pohodily mohutnou hřívou, příšerný olověný pták zamával křídly. —

Pevně přitiskly se k sobě smrčky, vysoké borovice se objaly, nízké křoviny se křečovitě přissály ke skále, jen starý smrk osamocen vzdoroval vzteklým útokům nebezpečné vichřice.

Milosrdná noc zakryla svými hustými vlasy zkázu...

Smutně a pomalu se vrací lesní stezka na dno údolí, vysoké borovice se narovnají a vzepnou k modlitbě, a pryskyřičné slzy skanou do hustého mechu...

**Zúčastněte se zájezdu České ligy
akademické do Bulharska za 980 Kč.**

Probuzení

Marie Hartlová

Na bílém korábu veplula duše z neznámých dalek do temna noci. Oči se široce rozevřely, naplněny snem a dychtivé světla.

Nevím, kolik je hodin. Je noc. Její ticho je podtrženo Zdeniným dechem a tikotem hodinek. Šumění vesmíru se rozpjalo jak plachta pod bílým stropem. Krev buší ve skráních pravidelným tempem věčných mlatců života.

Pouliční lampa kreslí na protější zeď tři světelné obdélníky okenních tabulí. Stín kuličky od záclon visí jako černá tečka a zdá se mi, že jak od ní oči odvrátím, rozběhne se jako srdce nebo zvonek.

Pokojem přecházejí myšlenky, zastavují se nad lůžkem a vyvolávají přízraky živých. Zavírám oči a vidím jasněji.

Je večer, vysoko nad Prahou. Dole planou světla, řady světel, všechno je daleké a neuskutečné. Ticho. Plochu oblohy prořal meteor. Zářivá čára a prchavé přání si podaly ruce. »Katastrofa ve vesmíru,« říká vedle mne slunečný hlas úsměvných očí pod hvězdami. Tisíciletí se dívají bílým světlem měsíce na zemi, jež přijímá teprve teď pravdu, věků a okamžiků, světelnými roky letící kosmem.

S úsměvem se loučí sen s modrými blesky a oči se znovu otvírají do tmy. Snažím se marně zachytit smysl v hloubce nalomeného tónu; cítím pod slovy bolest a smutek a v jiných zas prázdnotu a skepsi a nemožno hladit podřatých stromů. Rukama procházejí stíny, nikdo jich nedrží.

Po kolejích drnčí první tramvaj a bzučí píseň nového dne. Údery hodin se strašnou jasností hlásají pěti ranami míru času. Ticho před svítáním. Rudá světla na Petříně hoří jako radost a obloha pomalu bledne.

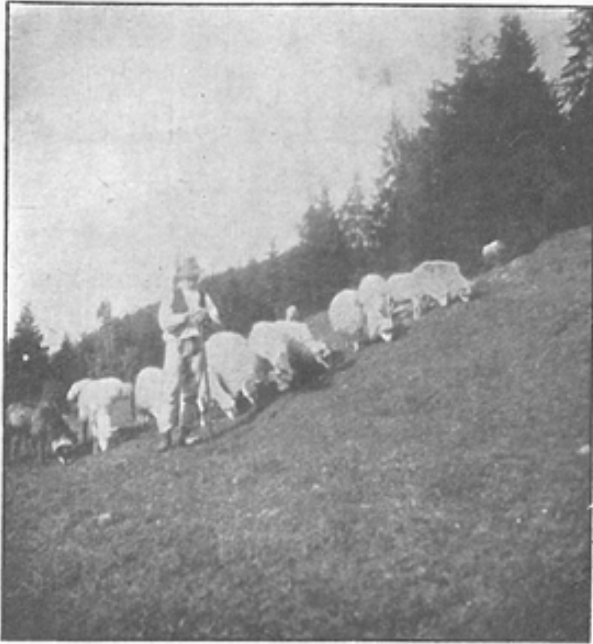
Pod okny jdou koně. Jsou snad stříbrně okovaní, protože jejich podkovy jsou jak zvony, jež vedou duši zpět do spánku.

Bílá poduška hladí tvář jako něžné ruce. Tramvaj zaspívala na výhybce cosi, čemu se koleje zasmály, odvezla svůj spěch do vrchu k Santošce a umkla. Jen koně jdou pod okny. Stříbrné podkovy — slyšíš, jak zvoní? — čísi oči, blesk úsměvu — ještě se usměj, jiskry ti v očích zahoří — slova — zvoní, zvoní, — stříbrné podkovy — a všechno se propadá do snu.

Co je to Dalečín?

Pokus o katolickou universitu. Vlastně tím byl, dnes je to již život této university. Dr. Heger pochopil, že obroda náboženská není uskutečnitelná bez inteligence. Inteligence neznamená jen poznání, nýbrž i kázeň, řád a apoštolát pravdy. Odpovědnost i lásku. Práci, která nerozptyluje, nýbrž soustřeďuje kolem pevného středu. Všechny tyto vlastnosti vyžadují několika věcí. Dr. Heger rozpoznal, že metody středověkých vysokých studií měly mnoho předností. Styk učitele s posluchači, trvající po celou dobu studií, umožňoval důvěrné přátelství, v němž se

dařilo i vědám i utužování studentova charakteru, vnitřnímu růstu duše i ducha. Mezi mistrem a žákem bylo něco z poměru otce k synovi, to znamená, že mezi nimi byla láska a spolupráce. Měli též cíl a přičylnost k myšlence. Tím si vysvětlíme i harmonii mezi dílem učitelů a žáků. Tvůrci solnohradských vysokoškolských týdnů vzali si příklad z tohoto stavu a v téže době, ve které se rodila myšlenka Hegerova Dalečína, zakládali oni katolickou universitu, majíce ovšem výhodu v tom, že kdysi tam universita již existovala. *Dr. J. Krlín v »Lid. listech« 26. V. 1935.*

J. Kamenský:

Přelom

*V bledé mlze zřím za sebou život . . . ,
v modravou dálku pomalu, pomalu mizí.
Kam jde, mi neznámo,
zda zmizí úplně, neznámo též.
Chvillemi chtěl bych, by odešel navždy,
ihned však srdce bolestně zalká,
ó, vrať se, vrať, životě,
plynoucí veselé v onu modravou dál.
Nechť, slyšímť tvá slova,
že's nechystal v cestu štěstí mi květ.
Snad bych byl snášel vše
s myslí veselou, klidnou,
kdybych si nebýval vědom,
že místo mé jinde.
Červ hlodal a v nitru by hryzl,
neklid by zarýval v duši,
bolest by klíčila stále — —
V boj půjdu těžký,
někdy až nad moje síly,
nahlédnu do hlubin vši lidské bídy,
bolest a lítost pronikne sevřeným srdcem,
oko se vřelou zaleje mlhou,
dušený škyt snad tlumeně zazní.
V překotný vír starostí všedních
se vrhnu a zápolit budu,
svou bytost vlastní ponechám stranou*

*a celý se dám, ó Bože, Tobě . . .
Zbude pak chvilka vzpomínky trpké
může i tehdy pálit mne v nitru,
co zdá se ztraceno pro vždy?*

Janek Hedin:

Věřím

*Tělo i nitro
derou mi dny všední
do krve.
Myšlenkou hmatám
marně.
Vraždivé ruce
spojují dny.
Mé já se úží,
duše mi vykrvácela
z těla.
Mdlým světlem
zpívá mi myšlenka,
abych už nežil.
Životem
umírám.*

*To sen,
v nějž agonie pádu
mráz
sráží mi duše dech.
Života tep
rozšířil noc ve mně.
Vracím se žít,
bych znovu tříštil hlavu.
Dotek Tvých rukou mě nutí
jít.
Přítomnosti Tvé vůni
vdechují
a věřím,
Stvořiteli,
že vstanu*

*vždy
Tvou láskou,
jak z krve a špíny západu
vychází slunce čisté
i pak,
až smrt mě jednou srazí,
můj Bože*

Texty

Nový středověk.

Žijeme v době odhalení a odkuklení. Odhaluje se a obnažuje povaha humanismu, který se v jiných dobách jevil tak nevinným a vznešeným. Není-li Boha, není ani člověka — to je zkušenost naší doby. Odhaluje se a odkrývá i povaha socialismu, zjevují se poslední jeho hranice, ukazují se, že není myslitelná nenábožnost, náboženská neutralita, že proti náboženství živého Boha stojí jen náboženství ďábla, proti víře v Krista jen víra v Antikrista. Rozklad neutrálního, světsky humanistického světa, projevení protichůdných principů ve všem, znamená konce nenáboženského období nového věku, počátek náboženského období nového středověku. To neznamena, že v novém středověku se bezpodmínečně rozšíří náboženství pravého Boha, nýbrž znamená to spíše, že v této době se život po všech stránkách postaví pod znamení náboženského boje, náboženské polarisace a vytyčení posledních náboženských principů. Doba litého zápasu mezi náboženstvím Božím a náboženstvím ďáblovým, mezi principy křesťanskými a protikřesťanskými bude svým rázem doba ne světská, nýbrž náboženská, sakrální, i když by kvantitativně nabylo převahy náboženství ďáblovo a duch Antikristův.

Nikolaus Berdjajew, *Das neue Mittelalter. Betrachtungen über das Schicksal Russlands und Europas.* Darmstadt 1927, Otto Reichl, S. 23/4.

Nynější stav sportu.

Může se říci, že nejbližší období vývoje sportu se počíná. Sport jako divadlo již celkem dospěl svého vrcholu. Sport jako druh činnosti přesně odloučený od denního díla lidského byl poznán jako nebezpečnost. A sport pro sport, jak jej denně pěstují amatéři, začíná býti pokládán za opovržení hodné zabíjení času. Organisoaná zahálka, ať se objeví v jakékoliv podobě, se nakonec stává podezřelou. Společnost jest poněkud zmatena: neví, kterým směrem se dáti.

G. S. Sandilands, *Atalanta or the future of the sport*, Kegan Poul, Trench, Trubner & Co., London 1928, p. 99.

Redakce přeje všem krásné a veselé prázdniny a těší se na spolupráci již v XVII. ročníku.

K U L T U R A

Duchovenstvo v době Husově.

Koncem středověku nastala ve vývoji církevních dějin perioda, která se s oblibou nazývá úpadkem v hlavě a v údech. Míjí se tím jednak finanční politika Avignonu se svými rezervaty a spektacemi, ale hlavně jest to mravní stav duchovenstva té doby, který však dává též podnět k úvahám o oprávněnosti tohoto extensivního výkladu.

Otázka tato je řešitelná sice v rámci celé Evropy, ale my si tu všimneme jen krátce poměrů v království českém.

K přesné odpovědi nedostává se nám však pramenů, takže jsme odkázáni téměř jen na kázání a spisy horlitelů, z nichž nelze si nikdy učiniti správného obrazu. Reformátoři, a mezi ně patří i Hus, mluví ve svých spisech všeobecně, generalisují chyby jednotlivců a velmi často přestřelují tím, že přejímají bez kritiky různé klepy, pomluvy a útoky horlitelů starších, ať se již hodí na tu dobu nebo ne. Jsou proto pramenem nespolehlivým, zvláště když řečník mluví ve vzrušení myslí, ať již na svou obranu nebo na snížení strany protivné.

Totéž platí také o kázáních synodálních. Kazatel je vyvolen biskupem, aby promluvil duchovenstvu do duše. Čím lépe tedy a čím důrazněji kněžím vyčíní, čím více zveličí jejich chyby, tím lépe splní svůj úkol.

Spolehlivějším pramenem jsou již soudní akta konsistorní a ta nám podávají ku podivu obraz pro tehdejší duchovenstvo příznivý. Ovšem chybou je, že nám nepodávají obraz úplný, neboť nezachovaly se nám zprávy arcibiskupského oficiála, který také vyšetřoval trestní případy. — Důležitým pramenem jsou i arcijáhenské visitace, z nichž však opět nevysvítá pravý stav věci, neboť běží tu o **udání**, nikoliv o dokázané a vyšetřené případy. Že se takovým způsobem nahromadilo případů dosti, je zřejmé, neboť sám arcijáhen považoval za svou povinnost získati co nejvíce udání a ukázati tak, že vskutku usiluje o nápravu.

Z druhé strany pak mohlo být nepravdivé udání vyvoláno jednak nepřátelstvím nebo zjištěností, neboť udavač dostal podíl z pokuty, kterou obžalovaný musil složit. Není tedy ani tento pramen naprosto spolehlivý.

Připustíme-li však, že jistá část udání byla skutečně dokázána soudem, anebo, že by ztracená akta soudní snad vykazovala nějaké zvláštní pří-

pady, tedy přece nelze ještě dobře mluvit o **zkaženosti duchovenstva té doby**.

Ovšem nemůžeme opět pominouti veškerá ta nařízení duchovní vrchnosti, která ukazují, že určitá provinění tu přece byla. Než jaká je příčina jistého uvolnění mravnosti? Jest to snad ono bohatství, jak se často říká? Vždyť my známe na příklad svatý život Jana z Jenštejna, arcibiskupa pražského a jednoho z největších velkostatkářů v Čechách!

Jest nutno proto viděti kořen těchto mravních a intelektuálních nedostatků hlavně v nedostatku výchovy a vzdělání. Na kněze dávali se vysvětit i takoví, kteří sotva začali studium theologické, nejpotřebnější znalosti osvojili si soukromě nebo poslouchali nějaké přednášky při kostele a tam potom vykonali i zkoušku.

Ještě hůře to bylo s výchovou, neboť žáci neměli dozoru ani vedení — a nemohly tudíž z nich vyrůst pevné charaktery. Nelze se tudíž diviti, že byli mezi nimi slaboši, kteří nenabyli síly ani sv. vysvěcením.

V neposlední řadě působil však také zhoubný vliv patronátu, neboť velmoži obsazovali kněžská místa zpravidla svými služebníky, jež často teprve dodatečně dali vysvětit.

Z takových lidí ovšem nemohli se státi kněží hodní a řádní. A přece i v těchto žalostných poměrech žilo a to dokonce v Praze, která byla považována za nejhorší, mnoho kněží řádných a vzorných, že sám Hus napsal: »Znám mnohé faráře, jimž nejsem hoden obuv sníti a jichž nohy chtěl bych velmi rád pro jejich svatý život políbiti.« —

Tato slova ukazují nejlépe, jak nespravedlivé jest všechno ono mluvení o úplné zkaženosti duchovenstva té doby.

JUC. Eugen Morbacher.

Z NOVÝCH KNIH

KŘÍŽOVÉ DNI. Jan Dokulil. (Básně. Vydal Akord v Brně.) — »Tomuto šťastnému rodáku Březinova kraje jako by poesie byla dána darem,« říká pan Strakoš a vyžaduje určité místo pro básníka — Dokulila. Kniha Dokulilova je určitým překvapením, již snad i proto, že hned v debutu nám básník podává tak určité cesty, jež vedou jen v září pravého umění. Je zde již tolik vůně vystupující z tajemných studnic umění, že v duchu listujeme v budoucnosti a dnešní náznaky si promítáme v jistotu určitých světů a životů. — Dokulilova poesie je odchována vlhkou zemí, živou rodivostí

semen a pukajících pupenů. Básník bere do rukou ony křehké, tak snadno v éterický vánek se mění stvolky, jež spojují srdce lidské s věčným světa kolotáním a s neznámými úradami. Obraz Dokulilův dovede vyrazit nejen nový obraz, ale i kus života, a toho si cením nejvíc. Máchova vise hroučiči se světa, blízkost katastrofy, zániku a věčné skepse, i ta se promítne do poesie Dokulilovy, ale prosakuje hlouběji, aby v místě nečekaném náhle vzkypěla v radostné naději. — (»A v srdci lehko je a na rtech sladkost dřímá. K hvězdám se stvolky snů v závratí nahnuly. Květ nový v krvi vzplál, tajemný, sladký, vlažný; - přes řasy sklopené mákové vánky vanuly.«) — Dokulilova báseň, to je vždy jedno pohlazení země; je to vždy zapnutí kontaktu k tíži zemské. »Krví těžké tělo nezná závan věčna, - lehkost dní, jež ještě za hvězdami bloudí.« — A Dokulil se poddává této hypnose slabosti: »Má duše, sni, ó jen se neprobud!«; ale marně, duše si je vědoma, že žítí je letět, unikati, věřiti a třebaš i v zápase podléhati. »A sen vždy odlétává, křídla v slizách smáčí, - květy na palouku za skrýš volí si. - Duše opuštěná v pozadí těl vstává, - hořkost na ní sedá jako rorýsi.« A potom: »Jen vzpomeň, duše padlá, úle rajských přání, vzpomeň svatě krve, tma se rozední.« — A toto uvědomování si skutečnosti rozhrnuje jistě i dravé peřeje obrazů, jež by mnohdy chtěly ohrozit přímé a zkonzensované vyznání. Řekli bychom, že kdosi drží ruku Dokulilovu, když krev začne mnohdy divoce vřít a cosi neznámého stavi se v cestu úžasnému přivalu, aby šťastně byl zformován proud řeky — neboť poesie Dokulilova je jako horská řeka — počtivá a krásná. -jza.

TICHÝ ROK. Adolf Gajdoš. (Poesie; kresbami vyzdobil Fr. Bílkovský. Vydala Družina literární a umělecká v Olomouci.) — Jako cosi křehkého vezmete do rukou básně Gajdošovy, neboť každý závan sebe tajnějšího vánku vám rozezvučí mezi prsty slova, jimiž jedině básník zná vyznati horoucnost svého srdce a tesknou lásku k své zemi. Gajdošova poesie je poesii stálého chvění, stále ozvučících strun lidského tápání, nejistoty a rostoucí víry. »Damoklův meč se chvěje posledními zákmity. - Nikdo nevidí? Vidí jen tresory zlata. - Vidí jen zlatem a pýchou. - Oslepli. Ejhle, národ slepých.« — Ten Damoklův meč je tajným rytmem básnickovy duše, on se promítá v jeho život i doufání. Tesknota a vědomí slabých sil odkapávají z Gajdošových veršů, jako když slzy s tichým úpěním harmonisují skleněnou desku. Chtít se chopit tajemství denního života znamená nastupovat strastnou cestu znovu, neboť poznání je tolik bolestivé. »Nádobu mincí zakopaných, - ojištěných měděnkou, - v kytici noci sametových bylas mi svěřenkou. - Dnes hlubina tě vězní dravá - a přes můj protest plamenný - lučavka-bolest rozleptává - obraz tušené krajiny.« (Život.) — I proti těm hlasům, které vytýkají Gajdošovi jeho tesknou slabost, i proti těm ho radím do řady mladých katolických básníků hned k Zahradníčkovi, Dokulilovi, Renčovi a ostatním. Máme radost, že rosteme v kráse a odkazu Kristovu. -jza.

SBOHEM A ŠÁTEČEK. Vítězslav Nezval. (Básně z cesty. 3. vydání u Fr. Borového v Praze.) — »Dnes také odjízdim a chce se mi až plakat,« - »Třicetkrát nalomen obraz se složil sám. - Odpusť mi, skřivane, mou starou slavnou chybu, že, mám-li zpívati, trochu se zalýkám. - Šátek se

třepotá a otvírá mi města - groteskně přibitá na ústí tunelů. - Škoda, že není smrt jen dlouhá černá cesta, - z níž bych se probudil v neznámém hotelu.« — Osm veršů z básně »Kapesní šátek« nám prostřelo před oči celý široký svět básníka Vítězslava Nezvala, který uchvacuje do svých očí svým básnickým pohledem všechno, co působí svou bezprostředností, prostotou a živou jednoduchostí. Bylo by potřeba mnoha místa, abychom i v těch nejmenších záchvěvech mohli postihovati cestu básníkovu. Samotný první oddíl »Kapesní šátek«, který s doslovným oddílem »Návrat domů« jako překrásná básnická mušle uzavírá celou básníkovu cestu, by si vyžádal mnoha slov, abychom spravedlivě zhodnotili dravou duši Nezvalovu. V těch dvou oddílech, v prvním a posledním, je Nezval duchovně, básnicky nejkompaktnější; jeho pohled tak nebalancuje s předmětu na předmět, neuniká z události v událost novou. Básník naplněný kroužícím přivalem básnického entusiasmu odjíždí ze své vlasti, která v něm vyvolává tolik krásných vzpomínek na dětství, na léta mužná i na dny posledních událostí. »Každý má rád tu zem, - v níž skákal přes milníky. - Každý má rád ten čas, kdy věřil na strašidla. - Každý má rád ten svět, - pohřbený v černém sukně, - jak já ty staré sukně z devatenáct set pět.« — A procitnutí v Paříži je již kaskádou nových katalysátorů básnickových fondů. Básník nechce vidět Paříž tak, jak ji vidí mnoho jiných průhledem průvodců a pitomých informátorů, ale tak, jaká opravdu je ve své nádhře i ve své bídě. »Ne, šedá Paříži, nechci tě hyzdit maskou. - Jen vříškej, hluč a sviť, ach, jen se směj a nuď. - Já nechtěl bych nic víc, než zachytiti s láskou - tvou zvláštní, peprnou a trochu rybí chut'« — Nezval se svým tuláckým, vzpurným srdcem bloudí Paříži a nechá se vésti jen svým instinktivním zřením. »Dobrý den, básníku, - nač stále obtěžovat chodce. - Smrtí se cestuje též bez Průvodce.« — Ale i do cirků divokých pohledů a překvapení pařížských, i do roztoulaného srdce vnikne stesk. »Zastesklo se mi v záračném městě po vás, mí dobří přátelé,« — a básník promítne svou vlast jako veliké přirovnání k zuřivě vegetující Paříži, aby poznal, že jen doma je tichý klid a hluboký sen. »Projdu se po našem bytě, - kde leží na všem sen. - Těším se jak malé dítě - na ten svůj vzácný den.« — A perlou celé knihy zůstane závěrečná báseň Nezvalova návratu do vlasti. »Sbohem, a bylo-li to naposledy, - tím hůř, mé naděje, nic vám už nezbude. - Chceme-li se setkat, nelučme se radš tedy. - Sbohem a šáteček. Vyplň se, osude!« — Zdála by se na první pohled Nezvalova kniha pestrým kaleidoskopem, který mnohdy ukazuje až i bláznivé obrázky. Ale vniknete-li hlouběji, najdete stále též jediný, pravověrný pohled velikého básníka. Bude-li se někdy zdáti, že Nezval žvatlá, i pak přiznáme, že to žvatlá básník a že si pohrává s krásou. Je dosti známé básníkovy životní kredo, abychom jej chápali i tehdy, když mluví zlé a hanebné věci, ale kdo by si byl jist, že neublíží kráse, odsoudí-li obraz a člověka? -jza.

BÁSNIKOVO SLOVO. Albert Vyskočil. (Kritické studie. Vydal Václav Pour v Praze). Jest přímou tragikou dnešní literární kritiky ono služebníčkování referentů o té které disciplině uměleckého tvoření. Jsou tedy jako spásnou cestičkou z tohoto chaosu kritické studie Vyskočilovy. Nesmlouvavý, nejvyš povznesený básník Albert Vyskočil ostrými, vyváženými a do nejvyš možných

jemností vybroušenými úvahami stopuje několik básníků, aby svým, stále se chvějícím nekldem neodvolatelně zaznamenával záchvěvy příčin a následků básnického genia. Velký znalec díla Máchova uvádí své studie o základech básnictví, o řádu poesie a prósy, o Mathew Arnoldovi a J. Durychovi, o V. Vančurovi, o Johnu Keatsovi a o J. Demlovi právě oním, básnickou podstatu základností kosmických záměrů vystihujícím Máchovým »Nerozumím«. Krok za krokem sleduje Vyskočil život a dílo básníků, aby poznatky soudců tohoto světa usvědčoval ze lži, uváděl je na pravou cestu. Soud Vyskočilův svou poctivostí říká soud konečný na všechny strany. Bezvýhradnou platnost má již Vyskočilův soud o Durychovi i Demlovi a záležejí nyní již jen na pštrosech oficiálních kruhů, jak dlouho ještě chtějí své hlavy ukrývat před důkazem a světlem. Kniha Vyskočilova nejen že je nejvýš doporučení hodná, ale zasluhuje ještě zvláštní studie, kterou ji dlužní nezůstaneme.

—jza.

ROZCHOD. Karel Konrád. (Román, v knihovně Pyramida vydal Sfinx v Praze). A řekněme hned na počátku, že to není román v tom smyslu, jak jej formálně pojímáme, ale že je to neméně krásná »souvenir« na události, které svými drastickými, ostatnými obrazy se zaryly do srdce Konrádova i celé té generace, která neměla času přes noc opustiti své chlapectví a vskočiti v mužství, jak to žádala ona hrůzná epizoda světové války. Autobiograficky líčí Konrád, jak vyrván z prostředí střední školy v Lounech, odjíždí se svými kamarády vstříc nehumánní a nelidské execírce rakouských kasáren a připravě na velké jatky válečné fronty. V rámci svých osudů uvádí Konrád postavu Emanuela Purkyně, pravnuka slavného Jana Ev. Purkyně a postavu Josefa Hubáčka, pozdějšího malíře našeho raného moderního umění. V postavě mladého přírodopisce Purkyně i v osobě Hubáčkově ztělesnil Konrád onen živelný, až k nemoci hrůzný odpor vůči válce. Purkyněmu je dána ona nenávisť vůči válce vědomím, že nemůže pokračovati ve studiích, a odporem vůči rakouské monarchii a celému systému oněch nízkých špiclů, povýšenců a odrodilců. Josef Hubáček ve svém slabém, útlém těle utužuje důslednou revoltu vůči válce každé — i vůči té, již vedli čeští dobrovolci na Slovensku. Jemu je válka, ať již za cokoli, ve jménu čehokoliv, zlem, před nímž v hrůzném strachu utíká. Příbojná impresionistická malba Konrádova je přesvědčivým svědectvím o válce a jedné generaci, která shodila zlé utrpení se svých prolomených postavicek i duší teprve při tom sladkém »Rozchod!« To, co bylo před, je dnes již jen velkou žalobou a pro zítřek naléhavou výstrahou.

—jza.

NEŽ OSUD ZAVOLÁ. John Galsworthy. (Románové trilogie »Poslední kapitola« díl 1. — Vydal Melantrich v Praze.) — V minulém ročníku Jitra jsem na těchto místech referoval o 2. dílu z uvedené trilogie, o »Kvetoucí pustině«; nyní dostávám do ruky díl 1., který nám uvádí zcela samostatně počáteční příhody všech těch nejvýš zajímavých postav z »Kvetoucí pustině«. Ústřední postavou celé trilogie je Dinny Cherrelová, dcera anglického generála, člena jedné ze starých aristokratických rodin, které žijí svým rodovým zasadám i předsudkům s co nejmožnější přísností. Bratr Dinnin je obžalován, že na vědecké výpravě do Bolívie zastřelil bez příčiny bolivijského občana. Proti tomuto obvinění stojí prohlášení

Dinnina bratra, že jednal v sebeobraně. Přes vysoké postavení generála Cherrela, přes mnoho vysoko postavených členů rodiny Cherrelů, má býti Hubert vydán bolivijské vládě, neboť jeho výpověď není dostatečně prokázána. A provéstí důkaz, že Hubert je nevinný, je tématem celé knihy — je smělou láskou Dinninou. Dinny, žena zdravého ducha a půvabného instinktu, — hledá svůj život naplniti, trpí těžkými vnitřními převraty a tajnými úradami ženství. Cítí však, že nepřišla ještě chvíle, kdy žena odevzdává svou sílu a sebe celou lásce svého muže. Divoce pulsuje krev Dinnina, ale je svírána oním zdravým charakterem odpovědnosti vůči rodičům, sobě, i všemu tomu, co ještě přijíti má. Důkaz prokázati nevinu bratrovu se zdaří, a Dinny, zkusivši takto své síly, s utajeným dechem očekává budoucnost, kdy jí bude sebrati všechny síly k velikému kroku. — Sledujeme-li pečlivě stavbu románu Galsworthyho po stránce duchovní i formální, dojdeme k závěru, že Galsworthy si plně zaslouží jména moderního klasika romanopisce. Ta úžasná ostrost dějového průpisu a živoucí postavy, to všechno působí skvělou spádností a monumentalitou moderního kolotání společenského! Galsworthy s tak obdivuhodným taktem vyřeší situace, které jinde svým popisem se staly již tolikrát banálním kozelcem spisovatelů. Cítí se ono klidné, přirozené, krásné prolínání člověka a jeho osudů koncepcí básnickova díla. Galsworthy zůstane ještě na dlouho vzorem moderního románu společenského. Trilogie »Poslední kapitola« stojí za přečtení.

—jza.

HADROVÝ PANÁK. Vlad. Drnák. (Román. Vydal L. Mazáč v Praze). Před časem jsme se vyhnuli referátu o knize »Tajemství sexu«, protože jsme si byli plně vědomi, že kniha tohoto druhu nepatří na místo, kde se referuje o kultuře, ale že patří plamenům, neboť je to kniha, při které se člověku zvedá žaludek odporem. A dnes dostávám do rukou knihu anonyma V. Drnáka »Hadrový panák«. I tohle je kniha, která má k pravému umění dále, než koza k astronomickým poučkám. A je to hrubý nemravný kýč, který svou bezduchostí jen ohrožuje zdravý úsudek průměrného čtenáře o literární tvorbě. Filmový libretista, opravdový ruinovaný panák, nalítne na prohnanou poběhlici a s ní táhne všim bahnem lidské nízkosti a hanby, aby na konec zalapal otevřenou hubou po výsměchu nestoudné holky. — Více není třeba. »Hadrový panák« je kniha, naplněná všim jiným, jen ne ani odstínem umění. Do rukou slušného člověka si jistě cestu nenajde.

—jza.

Časopis »Růže dominikánská« začíná květnovým číslem již 49. ročník. Má za sebou již velkou práci jak na poli náboženském tak národním. Letošní ročník vychází v důkladně zreformované úpravě i obsahu. Časopis byl rozšířen na 32 stran a stojí ročně jen 10 Kč. Mimo liturgické a jiné náboženské články máme zde Zprávy ze života Církve katolické, kde je kratinký přehled celé činnosti Církve ve všech zemích. Přátelé misí zde najdou hojnost zajímavých zpráv o dominikánských misích, o nichž se nikde nepíše. Přátelé řádu dominikánského s povděkem přijmou řadové zprávy, jichž je skutečně hojnost. Udrží-li se »Růže dominikánská« na té výši, na níž je 1. číslo nového ročníku, můžeme směle říci, že bude jedním z nejlepších našich náboženských časopisů a také nejlacnějších. Vychází v Praze I., 234, Husova 8. Klášter dominikánů.

Pro sjednocení Slovanstva

Ztrnulost nebo vývoj?

Jest jisto, že od dob Lva XIII. a zvláště za Benedikta XV. a Pia XI. pohlíží církev sv. s bolestí, ale též s láskou na východní odloučené křesťany. Jsou si vědoma svého poslání chce uspišiti den, kdy bude jeden ovčinec a jeden pastýř. Zkrátka apoštolát na východě je jednou z nejdůležitějších prací sv. církve.

Zvláště činnost papeže Pia XI. jest velmi důležitá hlavně s právního hlediska. Jeho snahou je přizpůsobiti západní zákony apoštolským účelům východní církve. Důležitým bodem je též zřizování východních seminářů pro výchovu budoucího kleru, určeného pro práci mezi odštěpenými křesťany, a to v duchu jak západním, tak i východním. Tato skutečnost dokazuje, že církev svatá se vážně připravuje na práci ve východní církvi, že chce přesně zachovati zvyky, obřady, kulturu a ducha východních křesťanů. Takový směr apoštolátu je ve skutečnosti velmi obtížný. Jsou totiž k němu určeni lidé západní kultury, kterým církev svatá nejen dovoluje, nýbrž si i vroucně přeje, aby se změnili v lidi západní kultury. V tom však tkví největší obtíž, zda nebude pro některé příliš těžké opustiti západní mentalitu a žít životem novým, tělesným, duševním a částečně i duchovním. Mnozí se mohou vžítí v nové poměry tak, že se vydají v nebezpečí ztratiti i sám podklad katolické víry. Udržeti rovnováhu v této věci bude vyžadovati veliké moudrosti, nadpřirozeného citění, pokory a poslušnosti. Jaké to problémy v unionistické práci. Kolik to obtíží pro odhodlanou vůli, jež chce horlivě pracovat na východě. Musí míti upřímnou úctu a hluboké pochopení pro svaté východní tradice, nesmí však je zbaviti spasného vlivu katolické církve. Všimněme si dnes, kolik obtíží je v otázce samého obřadu.

Jak asi budou pohlížeti odštěpení na kněze, jenž přijal jejich obřad, aby mohl mezi nimi účinněji pracovati? Jistě ne s důvěrou! Jest dosti známo, jak jsou východní křesťané na svůj obřad žárlivi. Menší význam má u nich věrouka, spíše se podřídí pravomoci papežově, než aby dovolili sebemenší změny v obřadě. Liturgická otázka na východě nesmí býti zanedbávána. Apoštol sjednocení musí dokonale znáti východní obřad, musí si jej dokonale zamilovati. Nebylo by trestuhodné nedbalým zachováváním obřadu odpuzovati duše od ovčince Kristova? Měl by to činiti právě ten, jenž je poslán, aby je získal? Východní obřad musí býti zachováván u sjed-

nocených lépe než u pravoslavných. Znalost obřadu nesmí býti jen povrchní, neboť liturgie není komedií, nýbrž něčím, co vyjadřuje naše city, naše přesvědčení, naši lásku k Bohu. Bez takového názoru na věc nikdo nebude pracovati ani s úspěchem ani v úmyslech papežů. Ti vždy chválili východní obřad pro jeho vnitřní krásu, ne však jako volavku pro sjednocení.

Velmi mělký je názor těch, kteří tvrdí, že dostačnou přípravou na východní apoštolát je vous, široké liturgické šaty, sám obřad. A přece ani obřad, ani cokoliv jiného nedovede nahraditi opravdové dokonalosti apoštola unie. Povrchní apoštolát, opírající se na názoru, že je možno obejít se bez toho, co jest podstatou vnitřního života a lásky, byl by velmi pohodlný. Takový apoštolát jistě by nedosáhl kýženého cíle, ba ohrozil by i u víře ty, kteří se měli státi apoštolky této víry. Tak učí zkušenost.

Jest však třeba vystříhati se i druhé krajnosti. Třeba najíti střední cestu, sloučiti lásku k obřadu s vnitřním životem, živou modlitbou, sebezáporem. Byzantinismus v záporném smyslu je právě kultem formy pro formu. Takový názor v kléru byl by nebezpečím rozkolu. Pravý katolicismus však spočívá v dokonalém souladu mezi vnitřním životem a nádhernými obřady, pobožnostmi, zpěvy atd. Zdůrazňujeme více prvý prvek, avšak nevažme si méně druhého, jenž není ani západní ani východní, nýbrž katolický. Apoštolská práce ve východním obřadu má se opírat na lásce a na poznání celistvosti obřadu. To však neznamená, že by obřad měl ztrnouti. Má býti všechen vývoj, každý nový dodatek, každý západní prvek znemožněn? Je to otázka aktuální, velmi přetřásaná a choulostivá, avšak právě proto nemá býti zanedbávána.

Třeba rozlišovati dvě věci: zásadu a postup. Bylo by dobré zaváděti do východního obřadu prvky západní dnes, kdy práce unionistická je teprve v začátku? U schismaticů jsme právě v začátku nejvíce podezřívání. Sama opatrnost toho žádá, aby se v tomto případě postupovalo velmi opatrně.

V tom však všichni souhlasí. Ale co dále? Je vhodné usilovati o to, aby brzy přišla chvíle, kdy bude možno zaváděti novoty? Vyjadřme to jinak. Třeba východní obřad jen trpěti, nebo je ve své podstatě dobrý a proto nutno jej chrániti před novotami? Takové řešení je velmi složitě.

Teoreticky není možno odhlasovati thesi o ztrnulosti obřadu. Vývoj v liturgii, ba i v samé věrouce je přece známkou života. Liturgie se vyvíjela nejen na západě, nýbrž i na východě, a zde dokonce i po rozkolu. Odhlasovati ztrnulost vnějšího kultu znamená stavěti hráze působení Ducha sv. v církvi. V praxi však třeba postupovati s výhradami, opatrně, třeba tápati po správné cestě.

Připomeňme si dvě věci! I ve východním obřadě jsou velmi krásné modlitby a pobožnosti a mají zde též prvenství. Neodvrhujme vše, co je z cizího obřadu, ale nedávejme také přednost cizím prvkům, když vlastní prvek je způsobil posvětit duše.

Druhá věc! Východní obřad nesmí se vyvíjeti tak, aby utrpěl. Nesmí se vyvíjeti lehce, t. j. prvky západního obřadu nesmí býti oblékány ve východní šat bez hlubší změny. Ony musí býti změněny, aby odpovídaly východnímu duchu, aby naši bratři mohli je považovati právem za své. Bude možno to vykonati bez hlubší znalosti obřadu a bez lásky k němu?

S těmito dvěma zásadami jest již možno přistoupiti k vlastnímu řešení otázky. Je možno říci pod takovým zorným úhlem, že některé pobožnosti a zvyky západní jsou nevhodné pro východní obřad, protože jsou charakteristickými známkami latinského ducha? Nelatinisujeme, ale nepovažujeme za latinisování, když naučíme východní křesťany znáti prostě, krásné pobožnosti, které jsou skutečně katolické! Není to přímo nerozum

překážeti východním katolíkům v modlitbě růžence, v pobožnosti k Božskému Srdci Páně? Nestačilo by snad přizpůsobiti tyto pobožnosti východnímu duchu?

Především však třeba šířiti úctu k Nejsvětější Svátosti. V ní je základ naší víry. Úcta k sv. Eucharistii není ani západní, ani východní, nýbrž je katolická. Ovšem i zde je třeba dbáti formy shodné s duchem východního obřadu. V každém však případě vzbuzuje ve věrných srdcích vroucí touhu po Eucharistii a lásku k ní. Neobávejme se vybízeti k častým adoracím, k častému sv. přijímání. Nebude to slepé následování latinského obřadu, nýbrž pramenem víry duchovní obnovy.

A ještě jedna otázka o oprávněnosti určitých forem východních. Obvykle se postupuje takto: Pravou církví Kristovou, řízenou Duchem svatým, jest jediné katolická církev s nejvyšší hlavou, biskupem římským. Odštěpená církev nemůže tedy obsahovati milosti Ducha svatého. Proto pryč z východního obřadu se vším, co bylo zavedeno po rozkolu, neboť je to slabé k posvěcení duší. Tak rozumují ti, kteří chtějí odstraniti všechn vliv rozkolu v liturgii.

Takový purismus by však nebyl na místě. Nezáleží na tom, odkud je ta neb ona forma. Je-li v odporu s katolickou naukou, pryč s ní, je-li dobrá, může býti přijata. Duch svatý, který oživuje katolickou církev, oživí i tyto formy, aby se staly pro duše spásanými.

Lad. Kolovrat.

Ze sovětského Ruska.

Je těžké vystihnouti stav jednotlivce, což teprve národa a státu, zvláště tak velkého a k tomu ještě tak neuspořádaného, jako je SSSR. Spokojíme se tedy aspoň několika pohledy do života v sovětském Rusku.

*

Komunistický socialismus je teorie tak nepřirozená, že se nemůže udržeti v praktickém použití. Zklamalo sice očekávání, že komunistická vláda v Rusku brzy padne, ale můžeme říci, že vnitřně ve svých utopistických zásadách již padla a stále upadá. Není možno učiniti z člověka strojovou součástí bez svobodné vůle, bez individuality. Úplná rovnost není možná. V Rusku je těch nerovností více, než si myslíme.

Tak na př. byrokratický systém je tak složitý, že ztěžuje jednání a je předmětem stálých stížností. Inspekční úřady se kupí v celou hierarchii nad sebou a nad ostatními úřady a podniky státními a přece je třeba stále nových a nových, protože není té nejlepší inspekce, totiž poctivosti.

Mezi dělníky také není rovnosti. Rovnost ve mzdách byla by špatnou pobídkou pro ruského dělníka, jenž již svou povahou tíhne k zahálce (příslowecná ruská »lěň«). Proto zavedli stupně mezd a k tomu ještě mimořádné odměny za pracovitost. Ujímá se také (podobně jako u nás) práce úkolová (»šdělščina«).

Mezi zemědělci je to ještě patrnější. Tak zvaní »kulaci« a »jednoličníci«, t. j. samostatní sedláci, přes všechno pronásledování a ztěžování existence, zvláště vysokými daněmi, jsou dosti četní a úřední orgány samy vytykají »třídním nepřítelům« v úřadech, že někde postupují proti nim mírně a že proto hodně vydělávají. Ale i kolchozní dělníci mohli míti v osobním držení vlastní obydlí, kousek pole, krávu a 3 kusy mladého dobytka, 2 svině se selaty, až 15 kusů skopového dobytka a drůbež. To je ovšem úplné popření kolektivismu.

Pomalu probouzí se také národní individualismus, národní sebevědomí. Tak mezi pohnutkami ke zvýšení pracovitosti dělnictva zdůrazňuje

často sovětský tisk, že toho žádají zájmy rodné země.

Zvláště patrný je nacionalismus na Ukrajině a Bílé Rusi, kde se objevují stále nové protibolševické organizace, pracující pod vlasteneckými hesly o odtržení Ukrajiny a Bílé Rusi od sovětského Svazu. Nejvíce rozruchu vzbudil případ jednoho z nejvyšších úředníků USSR, komisaře osvěty a náměstka předsedy ukrajinské vlády Mykoly Skrypnika, jenž byl obviňován, že nadřazuje protirevolucionářům a nacionalistům (skončil sebevraždou 7. července 1933). Toto hnutí na Ukrajině je sice bezohledně potlačováno v celém veřejném životě od ukrajinské akademie věd a oficiálních divadel až po nejnižší školy, ale přece je vláda nucena povolovat tomuto živelnému pudu přirozenosti. Ústupkem tomuto hnutí je i přenesení hlavního města Ukrajiny z Charkova do Kyjeva na podzim roku 1934. V tomto nacionalistickém smyslu bylo »zneužíváno« i oslav 120. výročí narozenin Ševčenkových. Je zajímavé, že i Velkorusové se chystají s velkou horlivostí — jistě ne bez vlasteneckých tendencí — k oslavám 100. výročí smrti Puškinovy (zemřel 29. ledna 1837).

Ještě snad více se projevují snahy náboženské. Organizace bezbožníků ochabují, o tisk protináboženský, na něž vynakládají bezbožníci velmi mnoho peněz, není zájmu, objevuje se antipatie ke všem protináboženským štvanicím a vyúsťuje buď v úplnou omrzlost života, jež má za ná-

sledek nesčetné sebevraždy mladých lidí, nebo přímo v obnovu soukromého náboženského života. Pěkně to charakterisuje anekdota, jedna z těch, kterými prý oblíbení herci baví obyvatelstvo v moskevských divadlech: Obyvatel Marsu setkal se s občanem moskevským a za hovorů zavádil o Boha. Tu se zeptal obyvatel Moskvy: »A což u vás ještě věří v Boha?« »Nu, jak bych vám měl na tuto otázku odpovéděti?« pravil obyvatel Marsu. »Když jsou v úřadě, tak ne, a když jsou doma, tak ano!« Nato obyvatel Moskvy radostně: »Úplně tak, jako u nás! Přesně tak, jako u nás!«

Tak nyní už nejsou křty a církevní sňatky neobyčejným zjevem, úřady si toho mnohdy ani nevšímají. I mnozí komunisté mají doma obrazy svatých a konávají soukromé pobožnosti. Za loňského strašného sucha uchýlilo se obyvatelstvo na Krymu a v kraji nižegorodském k veřejným pobožnostem. A kupodivu, dostali k tomu i povolení úřadů.

*

Z toho je zřejmo, že přirozenost lidská nedá se znásilnit a popřít. Osobní a národní individualita a náboženství jsou základní požadavky, bez nichž nemožno člověku žít. Nemůžeme sice říci, že tyto snahy v Rusku vítězí, ale vidíme v tom buňky nového zdravého života, který jistě, jak doufáme, zvítězí nad ničivými snahami krutovládců.

VoT

Okružní list sv. Otce Pia XI. o horlivém šíření duchovních cvičení.

(Mens nostra.)

Ve všeobecném volání po nápravě společenského řádu zaznívá otcovský hlas papeže Pia XI., volajícího po převýchově jednotlivců. Sebekrásnější budova se zřítí, je-li stavěna ze špatného materiálu. Sebelepší řád společenský nezachrání prohnílou společností.

Tedy — musí se začít s prací na pohled mravenčí, avšak ve svých důsledcích velkolepou a — možno říci, jedinou, vedoucí jistě k cíli. Svätý Otec volá ve své encyklice »Mens nostra« po horlivém šíření duchovních cvičení. Kdo alespoň jednou konal už opravdově exercicie, uzná, že kdyby dnešní společnost prošla těmito školami, že nebylo by možno, aby dosavadní nenávistné pohrdání bližního bližním mělo ještě ve světě místo. Vždyt nikdo není tak špatný, aby při retrospektivě v klidu duchovních cvičení nepoznal svoji ubohost, a naopak neznáme duše tak svaté, pro kterou by duchovní cvičení neměla plného významu. Co znamenaly exercicie pro svätého Otce, píše sám v encyklice: » nic

nám nemůže býti milejšího, než vzpomínky na ony nebeské milosti a nevýslovné útěchy, které jsme často okoušeli za duchovních cvičení, Náš kněžský život jest jimi vyznačen jako nějakými stupni. jejich užitek pro duše byl tak veliký a jejich výsledek tak neuvěřitelný, že právem v nich spatřujeme obzvláštní oporu věčné spásy.« Tot význam exercicií pro duši tak velikou, tak vyhraněnou. Jsou stupni, po nichž špela k výšinám.

A těch blaživých chvil odpočinku od rušného koloběhu životního v zátíší exercičního domu! Před duševním zrakem se otvírají nové a nové perspektivy. S úžasem nazírá rozum na velikost díla Tvůrcova. Duše cítí, že je povznášena k své prvotní ušlechtilosti a kráse. Zde nahlíží na své určení, na svůj účel životní a cíl. »Odkud vlastně přicházím a kam jdu?« táže se duše v němém ustrnutí. Rozum nabývá opět své nadvlády nad přirozeností, náruživostí krotnou a celá životní činnost probíhá podle určitého plánu.

Člověk ve světle věčných pravd poznává zřetelně marnost pozemských zálib, které mu pravou cestu jeho zatemňují. Stržen vírem rozkoší hledá štěstí v pozemských statcích, plnicích mu srdce stále novými nepokoji a palčivou žízni po blaženosti. Jen exercicie dovedou vytrhnouti člověka zmítaného vichry vášní z bahnisk společnosti a dáti mu zakusiti oné radosti a pokoje, »který převyšuje všeliký smysl.« (Filip. IV. 7.) Exercicie budí snahu získati nové a nové duše pro Krista, aby jich co největší počet sdílelo společně ten nebeský pokoj a mír. Vskutku, jen v exerciciích duše »se může naučiti zápalu, podnikavosti, námahám, chrabrým činům křesťanského apoštolátu.«

Ústraní — samota — klid. Sám Kristus Pán, »dříve než se zjevil před národy v plném jasu,« žil v osamělosti v domku nazaretském, v odloučenosti se modlil a postil na poušti. Apoštolové před přijetím Ducha svatého po deset dní »setrvali jednomyslně na modlitbách.« (Skut. ap. I. m.) Ani prvním křesťanům nebyla duchovní cvičení neznáma. Už u svatého Petra Chrysologa nacházíme krásnou větu: »Žijeme málo Bohu, když jsme žili cele světu, poučení bojujeme proti hříchům jsouce si jisti vítězstvím.« (Řeč 12.)

Mnoho moudrých návodů bylo sepsáno, jak vésti duchovní cvičení. Nejlepší sepsal svatý Ignác z Loyoly. Jeho následovníci počali stavěti domy, a v nich vychovávány byly duše ignacianskými exerciciemi. Exerciční domy se množí stále více, a jak praví encyklika: »jsou to opravdu vítané oasy rozseté po vyprahlé poušti tohoto života, kde bývají věřící obojího pohlaví odděleně občerstvováni a posilováni duchovní potravou.« A nejsou exerciční domy opuštěny, nezejí prázdnotou. Brány jejich vítají stále nové a nové

poutníky, šťvané životem, kteří se uchylují do jejich mlčících zdí, aby tam okoušeli klidu samoty tím sladšího, čím větší nesnáze překonali, . . . ať jsou to ti, které tam přilákala krása dokonalejšího života, nebo lidé zmítaní krutými bouřemi tohoto světa, nebo uštvaní vezdejšími starostmi, nebo obklopení lidskou lstivostí a šalbou, neb stížením ošklivým morem racionalismu, či zhýčkaní smyslnými půvaby.

Svatý Otec sám, aby dal světlý příklad, vykonal rozsáhlá zařízení pro konání exercicií v budovách Vatikánu. Biskupy důtklivě vybízí, aby se všemožně starali o rozkvět exercicií ve svých diecésích. Kněžím doporučuje a řeholníky vyzývá, aby každoročně vykonávali duchovní cvičení. Prosperitu Katolické akce si svatý Otec bez duchovních cvičení nedovíde představití a vybízí, »aby byly duchovními cvičeními školeny hojně čty pracovníků.«

Obzvláštní péči duchovenstva doporučuje svatý Otec exercicie dělnické, aby dělník »pod tíhou věcí pomíjejících a ve víru světského pohodlí a rozkošnictví nepropadl názorům a mravům hmotářským,« čehož jsme nyní svědky žel Bohu nejen u dělnictva ve městech, nýbrž i na venkově. Svatý Otec klade důraz na duchovní cvičení uzavřená, kde člověk odpoutává se úplně od styku s tvory a věnuje se jen rozjímání o věčných pravdách.

A svatý Otec Pius XI. je pevně přesvědčen, že »jestliže se budou tímto způsobem, všude ve všech vrstvách křesťanské společnosti duchovní cvičení šířiti a svědomitě konati, dostaví se duchovní obroda: zbožnost, zvroucní, náboženské síly zmohutní, plodná apoštolská práce se rozvine a konečně pokoj zavládne u jednotlivců i ve společnosti.« — ic —

Sv. Konstantin, student.

Do klidného života sv. bratří zasáhla pojednou bleďá smrt svou kostlivou rukou. R. 842 za císařovny Theodory byla uspořádána vojenská výprava proti Slovanům na poloostrově Peloponesu, v Thracii a Makedonii. Výpravy se účastnili všichni strategové západní části říše. Mezi nimi byl jistě též otec sv. bratří. Podle zprávy v II. kap. Leg. Konst. víme, že v té době zemřel. Padl asi v boji a proto lze si vysvětliti zájem Theoktista — prvního kancléře říše — o nejmladšího syna drougariova. Že se o způsobu smrti Leg. Konst. nezmiňuje, vysvětluje se tím, že hagiograf píše tento životopis pro Slovany, nechtěl říci, že otec jejich, sv. věrozvěstů, zemřel v boji proti jejich soukmenovcům. Konstantin měl při smrti otcově 14 let. Veškerá sta-

rost o vychování nadaného, hloubavého hochu spočinula nyní na matce.

Obecnou školu navštěvoval Konstantin v Soluni. Zabýval se též theologií — jeho miláčkem byl sv. Řehoř Naziánský († 390), jehož spisům se z paměti učil. V tomto ohledu podlehl vlivu své doby. Velký Kapadok měl vždy hojně obdivovatelů, a zejména v 8. a 9. stol. Obrazoborství (ikonoklasmus) přispělo k jeho popularitě a k horlivému studiu jeho spisů, poněvaž obrazoborci některých jeho míst, nesprávně vyložených, používali k obraně své zhoubné nauky. Ve spisech sv. Řehoře narazil Konstantin na tak těžká místa, že jim nemohl porozuměti. Prosil tedy jakéhosi učitele v Soluni, aby ho poučil. Ale ten odvětil: »Hochu, nijak se příliš nenamáhej, já

jsem se rozhodl, že již tomu nebudu nikdy nikoho učit!« Hoch padl k jeho nohám a se slzami v očích ho prosil: »Vezmi si všechno moje dědictví po otci a vyučuj mne!« Ale nadarmo! Tu sama Boží Prozřetelnost zasáhla do jeho života v osobě císařského správce, ministra zahraničí, šéfa císařské kanceláře, *logotheta Theoktista*. Tento muž-státník prokázal velké služby dynastii isaurické. R. 820 zachránil život uvězněnému císaři Michalu II., který měl být od svého soka Lva V. popraven. Po smrti císaře Theofila r. 842 měl velký vliv na císařovnu-vdovu Theodoru a hrál důležitou roli při znovuzavedení orthodoxy. O jeho původu nevíme ničeho. Mnozí z velké přízně k mladému Konstantinovi usuzovali, že byl jeho příbuzným. Ale v té době se císařský dvůr velmi pečlivě staral o sirotky po vyšších úřednících (*Dvorník*, str. 37.) Proto si též vysvětlíme snadno slova, jež hagiograf klade do úst umírajícímu otci o osudu mladého Konstantina: »Mám naději v Boha, že mu dá takového otce vychovatele, který řídí celý křesťanský svět.« Byzantský císař se totiž považoval za vladaře nad všemi křesťany (*Grivec*) a této ochrany císařské mu poskytl kancléř *Theoktist*. — Po vědě toužící Konstantin odchází s velkou radostí do Cařihradu.

Cařihrad je svojí polohou nejkrásnější město na světě. Po prvním křesťanském císaři Konstantinovi Vel., který přeložil do staré Byzance sídlo císařské a r. 330 město slavnostně zasvětil Panně Marii, nazváno Konstantinopolis. Slované nazývali je již v 9. stol. »Císařským Gradem« (grad-město), později Cařihradem. Konstantin studoval na vysoké dvorní škole v cařihradském paláci *Magnaúra*, blízko chrámu Svaté Moudrosti. Mezi jeho učiteli se jmenují zvláště *Lev Matematik* a pozdější schismatický patriarcha *Fotios*.

Lev Matematik byl obrazoborský patriarcha — arcibiskup soluňský, který byl po zavedení orthodoxy zbaven svého úřadu a náhradou mu byla udělena stolice učitelská.

Dříve se soudilo, že po smrti zapřísáhlého odpůrce úcty obrazů, císaře Theofila (842), byli ihned všichni biskupové-obrazoborci potrestáni a nahrazeni pravověrnými. Bylo však potřeba mnohdy dlouhého vyjednávání, než byla orthoxie zavedena, a při trestání nevěrných biskupů byla velká blahovůle. Téměř rok uplynul, než byl svolán koncil. Sama zbožná Theodora s počátku váhala veřejně změnit směr politiky zesnulého manžela. Bylo velmi opatrně postupováno, aby památka Theofilova nebyla zatracena spolu s heresí, již nadržoval. Zdržovala se všech násilností proti obrazoborcům. V tomto počínání by-

la Theodora podporována Theoktistem, který přesvědčil císařovnu, že zájem domu císařského žádá změnu náboženské politiky. Aby zabránil vlivu nesmiřitelných obhájců obrazoborství na řízení církve, vyvolil si za nástupce obrazoborského patriarchu cařihradského Jana Gramatika. pravověrného prelata Metoděje, jehož pravověrnost nemohla být brána v pochybnost a který, pobýváje nějaký čas na dvoře císařském, mohl být oporou politiky císařské.

»Život Konstantina« jmenuje mezi učiteli jeho též slavného *Fotia*. O jeho universitní kariéře máme velmi mlhavé zprávy. Z dopisu, který píše papeži Mikuláši I. o svém vyučování, vysvětluje, že měl kolem sebe jen úzký kroužek žáků, kteří se scházeli soukromě v jeho domě, aby si pohovořili o klasické literatuře a vědě. Veřejně začal učit asi zároveň se svým kolegou Lvem r. 843 z přízně Theoktistovy. A v této době měl za žáka budoucího apoštola Slovanů. Pro své neobyčejné schopnosti — bývá pokládán za polyhistora — stal se *Fotios* prvním tajemníkem císař. kanceláře. Když obdržel toto místo, tak asi přestal veřejně učit, ale ve svém domě i nadále shromažďoval své bývalé žáky a tak založil jakýsi druh literárního salonu. Konstantin Filosof byl jistě denním hostem v domě tohoto učence. Vzdělal se ve všech tehdejších světských i bohoslovných vědách. Prohloubil se studiem spisů sv. Řehoře Naziánského a Diviše Areopagity. Bibliotekář Anastazius v dopise císaři Karlu Holému praví, že Konstantin znal tyto spisy z paměti. Abeceda písma hlaholského, kterou sestavil, svědčí o neobyčejné kultuře jazykové.

Ačkoliv přicházel často do císařského paláce, kde měl jeho ochránce Theoktist svůj dům, přece zůstal čist a nevinný a čím milejší byl Bohu, tím milejší též lidem. Obsáhlými studii nezpyšněl, vyhýbal se špatným druhům a přemýšlel, jak by mohl vyměnití pozemské starosti za nebeské. *Logothet* jej miloval jako svého syna, rád s ním hovořil o vědě a jednou se ho tázal, co je filosofie. Konstantin odpověděl: »Poznání božských a lidských věcí, jak a pokud se může člověk přiblížit k Bohu a z toho se učit, že je stvořen k obrazu Božímu.« Nedovedl ho zlákat ani krásný plán Theoktistův, který ho chtěl získat pro státní službu, nabízející mu ruku své dcery. Konstantin odvětil: »Vysoká je ta služba takovým, kteří po ní touží; pro mne však není nic většího nežli studium, kterým chci shromažďovati učence a hledati cti a bohatství pradědův.« Z toho vidíme, že Konstantin toužil stále více po samotě klášterní jako kdysi jeho vzor sv. Řehoř, jak to vyjádřil i jeho ochránce: »Ten mladý filosof nemiluje tohoto světa.« F. V

Z dopisů

JEŠTĚ JEDNOU SE VRÁTÍME...

Milý I. J. Biči,

nepiši rád o slovenské autonomii. Bylo popsáno mnoho papíru o této věci od lidí, kteří jí rozuměli mnohem lépe nežli já a Ty — a byl bych příliš domýšlivý, kdybych se domníval, že vystihnu alespoň základní rysy této otázky ve svých několika řádcích.

Bylo zřejmo z toho, co jsem psal o Slovensku, že na věci slovenské pohlížím sub specie blaha a zdárného vývoje celého státu, nikoli jen Čech a Moravy, nikoli jen Slovenska. Popírám hlasitě, že by otázka slovenské autonomie byla soukromou záležitostí Slováků: je záležitostí všeho obyvatelstva tohoto státu, tedy i obyvatelstva Čech a Moravy, neboť se jedná o zájem celého státu. Autonomie Slovenska, tak, jak ji chápou opoziční (prozatím) strany slovenské, je konec konců dualismem, podobným státnímu zřízení bývalého dvojstátí rakousko-uherského. Tato forma je přímým protikladem pojetí moderního státu: dosud v žádném státě se dualismus neosvědčil. Vedl buď k osamostatnění států nebo k rozbití celku. Nevidím, proč by nebylo možno řešiti věci české i slovenské na jedné půdě. Věci Slováků jsou právě tak věcmi Čechů, jako věci Čechů věcmi Slováků. »Nacionalismus slovenský je Slovákovi otázkou i h m o t n é h o zabezpečenia« — píšeš. O této hospodářské stránce slovenské autonomie loni na podzim velmi přesvědčivě mluvil ministerský předseda Malypetr. Jeho důvody, záležející především v číslech, nepodvrátil dosud nikdo z autonomistů.

To by byly věci hlavní. Nyní k vedlejším:

1. O autonomii bojovali prý Slováci už za Maďarska. Toho nechme; je to námitka jednak velmi pochybná, jednak dnešní boj autonomistů nelze srovnávat s předválečným bojem Slováků za svobodu.

2. Je zcela přirozeno, že instituce, náležící Československé republice, jsou označovány etiketou československý. Československá gymnasia máme u nás v Čechách jako na Slovensku. Vy byste chtěli mít pouze slovenská. Slovenští bratři-Orlové vyškrali také kdysi slovo český z názvu Československý Orel. Dlužno v tom spatřovati onen přílišný (a malicherný) separatismus, o němž jsem už psal, jednak politickou nevychovanost. Takové věci se páchaly u nás v Čechách kolem roku 1848.

3. Je mi zcela lhostejné, rozumějí-li slovenští evangelici své bibličtině či nikoliv. Že rozumějí dnešní češtině, a že by jí docela dobře psali, kdyby nebylo jazykové odluky, je mi úplně jasno.

Moje stanovisko: Nepokládám slovenský autonomismus za hnutí státu prospěšné. Nebojím se jej ovšem. Ze dvou důvodů: 1. Pravděpodobným vstupem lidové strany do vlády nastanou určité korektury v jejím programu. 2. Budoucnost nám postaví do cesty mnoho naléhavějších otázek, než je slovenská autonomie: otázka německá, požadavek reformy společenského řádu, vzniklý krachem liberalismu a — ismů kolem něj, požadavek reformy státního zřízení ve smyslu státu stavov-

ského budou z nejdůležitějších. Konečně požadavek pro katolíky nejnezbýtnější: požadavek státu křesťanského. Poměr Čechů a Slováků si upraví doba sama, bez našeho zvláštního přičinění. Všechny diskuse jsou jen přiléváním oleje do ohně.

Pozdravuje tě srdečně tvůj

Ladislav Jehlička.

STUDENTKA PÍŠE STUDENTKÁM I STUDENTŮM.

Katolický studente, studentko, akademiku, akademičko! — Kolegové a kolegyně!

Jistě jste už všichni slyšeli o exerciciích, ať již chválu od těch, již je prožili, či úsměšek od těch, jimž exercicie je slovo zející prázdnotou. Přátelé drazí, nestačí nám, katolické inteligenci, o nich slyšet od jiných, exercicie musí prožít jeden každý z nás, nechce-li být jednou jako uschlá větev oddělen od kmene vinného.

Přátelé, my, kteří jsme denně živeni duchem Voltaira, Häckela, Renana, Darwina, Zoly, my, kteří žijeme v ovzduší přesyceném výpary »Temna«, Macharova »Jedu z Judey«, k nimž mísi se otravné účinky spisů a řečí jejich vyznavačů, my, nemá-li v nás býti udušen život naší duše, potřebujeme se osvěžit, vyjít z těžkého tohoto smrtícího ovzduší. Nám samým není ve větších případech možno vše prostudovat. Vždyť nemáme po ruce příslušných knih a většina z nás nemá dosti času k tomu. Tempo dnešního života nás štvě neúprosně dál, nepoprává chvíle, abychom si mohli řádně prostudovat otázku náboženskou. A přece v duši jednoho každého z nás je živelná touha po přesném rozřešení této nejdůležitější složky našeho bytí, po vyřešení základních otázek, jež dávají smysl celému životu. A proto, že my sami nemůžeme řádně otázky ty prostudovat a přece svědomitě rozřešení jich nezbytně pro život potřebujeme, proto vzrůstá den ze dne více význam exercicií pro každého nezaujaté myslícího moderního člověka, nejmíce však pro studentstvo. Tam přiblížíte se nevytíhlé svatosti ducha Kristova a poznáte, jaký je rozdíl mezi životem podle slov Kristových a mezi padělkami a zkomoleninami, jež svět lživě vydává za plody Jeho učení.

V exerciciích podávají vám odborníci na slovo vzati v pravém světle všechny ty lži a klamy, jež nám jsou podávány pod rouškou vědy. Tam, v »rajském« ovzduší, přátelé drazí, naleznete ulehčení duším svým tak, jako nikde jinde na světě, a uzdravení Nebeským lékařem, pevní pro další životní boje, vesele, plni záru a svatého nadšení pro věci svaté, vrátíte se, abyste šířili obrození Kristem po celé naší vlasti, do srdcí svých přátel i odpůrců, nesouce všem, bez rozdílu, velké poselství Jeho čisté svaté lásky.

Či myslíte, přátelé drazí, že naše mladá srdce, plná života, by nedovedla přetvořit špatnost dnešního světa, jenž stojí před svým mravním zhroutením? Je nás sice málo, ale budeme-li planout

svatou láskou ke Kristu, Bůh nás posílí k vítěznému boji. Vždyť už sv. Jan Chrys. praví: »**Jediný člověk, zanicený láskou k Bohu (jejíž sestrou je láska k bližnímu!), dovede obrátit celý národ.**« Dokáže-li to jedinec — přátelé, nás jsou už celé řady! A co vidíme? **Kde je tedy vina, kolegové a kolegyně, kde, že u nás katolicismus dosud neovládnul veřejné mínění, ač už přes 1000 let se vznáší duch lásky Kristovy nad naší vlastí? My, měli bychom už být zcela prodchnuti Jeho svatými zákony, a zatím? . . . Že skutečnost není taková, tím vinna je náboženská lhostejnost a liknavost našich předků.** Ve lhostejnosti otců vidím hlavní kořen dnešní krise mravní, jejímž nezbytným průvodcem je úpadek všeobecný. Historia sit magistra vitae! My, katolická inteligence, nesmíme být jen sobci, nám musí záležet i na ovzduší, jež připravíme generacím budoucím. Proto, přátelé drazí, nechceme-li býti vinni smrtí duší budoucího lidstva, buďme aspoň my, katolická inteligence, pevní v plnění svých povinností cestou za Kristem. Pak získáme Kristu národ celý, pak se nebudem musít obávat vlny, jež se valí Mexikem, Ruskem a Německem, neboť bude dosti pevných na stráž. To však znamená, že musí napřed jeden každý z nás pracovat na obrodě vlastní duše.

Nebojte se, kolegové, exercičního domu! Není tam potřeba se přetvařovat. Tam každý jedná a mluví podle svého nejhlubšího přesvědčení. Jsou tam občas i jinoverci a ve veselém studentském prostředí vám uplynou ty dny jako voda. Ujišťuji vás, že i ti největší neposedové budou zcela zaujati přednáškami a debatami (mám zkušenosti s kolegyněmi i kolegy). Uspořte si, přátelé, několik grošů a rozjedte se s radostí do exercičních domů, neboť tam dostane se vám velkého štěstí — jít spravedlivě a spokojeně životem. **Sázím se s vámi, kolegové a kolegyně, že přijдете odtud zcela spokojeni, s ještě veselejším výrazem v zraku a že budete jednou blahorečit chvíli, kdy jste se rozhodli jít na exercicie.**

Však mně za rok můžete napsat zprávy, jak jste pochodili! Pokud je mně samé známo, uvádím vám přehled moravských, vzorně vedených exercicií:

Pro dívky:

- Velehrad:** 12.—16. července studentky.
17.—21. srpna (akademičky, učitelky, absol. gymn. a pod., oktávanky, abiturientky.)
24.—28. srpna učitelky (starší).
Rajhrad: 18.—22. července studentky.

Pro studenty:

- Velehrad:** 6.—10. července učitelé a profesori.
31. července až 4. srpna studenti nižších tříd.
4.—8. srpna inteligence vůbec.
10.—14. srpna studenti vyšších tříd.
4.—8. září akademici.

S pozdravem a přáním zdaru vaše kolegyně
filosofka.

Exercicie pro studenty.

Na poutním místě na sv. Kopečku v dominikánské vile pořádá Dr. Metoděj Habáň, red. Filofofické revue, exercicie pro studenty vyšších

i nižších tříd. Nejdříve budou exercicie pro studenty vyšších tříd a to od 30. června večer do 5. července ráno. Pro nižší třídy začnou exercicie večer 5. července a skončí 8. července ráno. Poplatek pro obojí kurs je stejný, totiž 20 Kč. Mimo to mohou chudší studenti dostat slevu. Pořádě na tyto tradiční exercicie se scházejí studenti z celého Olomoucka, Přerovska atd., přihlašujte se již nyní, aby se včas mohlo zajistit vše potřebné. Studenti, přijďte se po celoroční dríně osvěžit do stínu poutního místa Matky Boží svatokopecské!

Dopis tomu, kdo chce na hezké prázdniny.

Česká Liga Akademická pořádá ve dnech 6./VII. až 5./VIII. 1935 svůj II. propagační zájezd. **Cena zájezdu: 980 Kč pro studenty, 1390 Kč pro nestudenty. 6000 km — 31 dní.** Prospekty, přihlášky: ČLA, Praha II., Spálená 15, tel. č. 449-10.

Program cesty:

1. den: 6. VII. (sobota): Odjezd z Prahy, Wilsonovo nádraží v 21.04 h., příjezd Pardubice 22.30 hod., odjezd Pardubice 22.31 h., příjezd Č. Třebová 23.26 h., odjezd Č. Třebová 23.31 h. — **2. den: 7. VII. (neděle):** Příjezd Olomouc 00.39 h., odjezd Olomouc 00.40 h., příjezd Přerov 00.58 h., odjezd Přerov 1.04 h., příjezd Mor. Ostrava 2.16 hod., odjezd Mor. Ostrava 2.18 h., příjezd Bohumín 2.29 h., odjezd Bohumín 2.39 h., příjezd Košice 8.44 h., odjezd Košice 9.00 h., příjezd Královo nad Tisou 11.56 h., odjezd Královo nad Tisou 12.07 h., příjezd Halmei, stát. hranice 12.28 h., odjezd Halmei 14.18 h., příjezd Cluj 20.34 h., odjezd Cluj 20.43 h. — **3. den: 8. VII. (pondělí):** Příjezd Bukurešť 7.13 h., pobyt v Bukurešti. — **4. den: 9. VII. (úterý):** Odjezd Bukurešť 7.25 hod., příjezd Giurgiu 8.58 h., odjezd Giurgiu, přístav, přes Dunaj 10.30 h., příjezd Ruse, přístav 11.15 h., odjezd Ruse 14.05 h., příjezd Varna 20.35 h., — **5.—25. den: 10. VII. až 30. VII.:** Pobyt ve Varrě. — **26. den: 31. VII. (středa):** Odjezd Varna 17.20 h., příjezd Ruse 22.42 h. — **27. den: 1. VIII. (čtvrtek):** Odjezd Ruse expresním parníkem 1.00 h. — **28. den: 2. VIII. (pátek):** Příjezd Bělehrad 22.30 h., odjezd Bělehrad 23.40 h. — **29. den: 3. VIII. (sobota):** Příjezd Moháč 16.40 h., odjezd Moháč 17.50 h. — **30. den: 4. VIII. (neděle):** Příjezd Budapešť 6.10 h., odjezd Budapešť 8.00 h., příjezd Bratislava, přístav 23.55 h. — **31. den: 5. VIII. (pondělí):** Odjezd Bratislava 1.33 h., příjezd Praha, Masarykovo nádraží 7.52 h.

Zájezd do Cařihradu.

Ve dnech 20. až 24. července jest proponován fakultativní zájezd do **Istambulu**. Jízda tam i zpět ve III. třídě s lůžkem, bez stravného, za **Kč 220.—**

20. VII. (sobota): Odjezd Varna (parníkem »Car Ferdinand«) 18.00 h. — **21. VII. (neděle):** Příjezd Istambul 8.00 h. — **22. VII. (pond.):** Pobyt v Cařihradě. — **23. VII. (úterý):** Odjezd Istambul 18.00 h. — **24. VII. (středa):** Příjezd Varna 9.00 h.

Nuže, pojedete na hezké prázdniny?

raport

10

organisační příloha „Jitra“ pro organizace, sdružené v Ústředí katolického studentstva čsl. • V Praze v červnu 1935 • č.

Sl. Bátek, předseda ČLA.:

Abiturientům!

Každé dílo žije dále jen ve svých pokračovatelích. Snaha, zajistit mu život, aby splnilo všechno, co zakladatelé vytkli mu za cíl, je typická pro každou lidskou práci. Proto bude o mladé stále zvýšený zájem, oni mají pokračovat v dílech, která nám zanechali rozdělané naši otcové. Jakým směrem se dáte vy? Dnešní mládež dá prý hodně na kamarádství, sport, je prý povrchní natolik, že agitace je velmi účelná pro všechno, co zavání modernou, jítím vpřed, vtipem, dobrou režii; položili jste si otázku příčiny a účelu všech těchto krásných věcí? Bez něho budou to hračky a jen záliby. Vytýkáme nové školy, že zapomíná v určité své ztrnulosti na hlavní úkol, který by místo dělání z lidí naučných slovníků měla mít. Vychovat lidi s charakterem, lidi s nepokřiveným myšlením, zdravé nejen duševně, ale i tělesně, kteří mají svůj vlastní podepřený názor na všechno a které pak nekriticky není možno hodit zleva napravo a točit s nimi jako s korouhvičkami.

Není snad mezi studentstvem směru od nejconservativnějších do nejrevolučnějších, které by neměly své stoupence. Vždy budou pro vás přijatelnější směry radikálnější se silnými slovy, s touhou po velkých činech, s touhou po změně tohoto dnešního bídneho postavení člověka. Nesprávně chápaná technika, krise a všechna zla, plynoucí z bídy dneška, odrážejí se ve studentstvu jako v zrcadle. Nebud'te »pravými« dětmi své doby! Nebojte se jít proti větru, vy, každý z vás, musíte být novým člověkem, který bude schopen ukázat cestu z dnešního chaosu. Nemohu vám slíbit žádnou materiální výhodu, vstupem k nám budete manifestovat vůli po novém lidství, touhu po novém řádu zde, založe-

ném na vzájemné důvěře u nových lidí. Kristův program lásky nebyl dosud splněn a dnes je zvláště daleka chvíle k uskutečnění paradoxu: »Miluj své přátele.« Vyznaváče tohoto učení nebudou čekat nikde plné stoly, ale tím více bude záslušnější nezištná pomoc vašich rukou. Snažili jste se mnozí o podobné ve svých sdruženích. Vysoká škola musí znamenat pokračování této sebevýchovy, která v novém, o mnoho volnějším prostředí, bude zvláště nutnou. Bude o vás mnoho zájmu, budete zváni na všechny strany, abyste doplnili řidnoucí řady stoupenců všech možných směrů. Budou ve vás vidět záchranu svého díla a pokračovatele v něm. Přidají vám schopností, budou vám lichotit, budete snad rozhodovat o svém celém příštím směru života. Jsou jen dvě alternativy. Neexistuje podle Písma neutrální střed. Fronty se přiostrují a i vy se musíte rozhodnout! Buď pro mnohem pohodlnější cestu neutrality liberalismu, nebo těžkou cestu za uskutečnění ideálů Kristových. Je k tomu třeba celých lidí, hoto- vých, s vlastnostmi, které možno získati jen velkou prací na sobě samém. Věříme, že nezklamete naše naděje a že po příjezdu do Prahy vstoupíte do ČESKÉ LIGY AKADEMICKÉ. Naleznete přátelské prostředí a pomoc při prvních těžkých krocích svého akademického života. Česká liga akademická oslaví příštího roku 30. jubileum svého trvání. Za tu dobu přešla Ligou řada předních pozdějších pracovníků na českém poli nábožensko-kulturního snažení, příštího roku budete mít příležitost mnohé z nich poznat. Začínali v poměrech značně těžkých. Dnes se můžeme klidně dívat na boj proti nám, jediné učení Kristovo po všech stránkách

stojí jak před 2000 lety a vítr všech těchto století jimi ani nepohnul. **Zklamaly všechny směry, do kterých budete lákáni**, lidstvo bude se dále zmitat v tanci nových ismů. A stále bude mít tisíce vyznavačů ochotu obětovati vše pro tuto myšlenku. Stáda lidí budou se hnát zbytečně za tisíci klamných bludiček, ale zase to všechno odplaví čas a zase na konec budou jediným pevným věcné Pravdy Boží. Dnes propaganda — krásná slova znamenají více jak vnitřní obsah a cena. Odbalte ta pozlátka a staniolové papírky a ceňte obsah, vnitřek. Odmyslete vše lidské a pomíjející, **»přiložte ruku k dílu, práci na vyplnění prosby Otčenáše, „. . . buď vůle Tvá!“«** **V Čechách hlašte se do ČLA, v zemi Moravskoslezské do Moravana!**

Abiturientkám!

Vás, které se chystáte po prázdninách do Prahy na další studia, chci upozornit na Ligu čsl. akademiček, jediný spolek katol. vysokoškolaček

u nás. Liga má dosud krátké trvání, je nás málo a málo je i naší práce. Teď jsme začaly nové správní období, máme plnou hlavu plánů, ale řeknu vám poctivě jen to, co vám můžeme opravdu nabídnout. Je to účast v našich kroužcích — theolog., jazykových (franc. a něm.) sociálním a v kurse gymnastiky, pravidelné přednášky z různých oborů a debatní večery. Schůzky jsou každé pondělí v 7 hodin večer v Praze XII., Korunní 4.

Potřebujete-li informace o studiu, napište nám a ochotně vám je opatříme.

Je-li vám to jen trochu možno, přijedte do Prahy už začátkem září, abyste nám pomohly při Pax Romaně.

První pravidelná schůze Ligy bude 7. října. Nic vám neslibujeme, co bychom snad nemohly splnit, ale zveme vás srdečně: přihlašte se nám už teď a v říjnu přijďte mezi nás. Naše adresa je: Liga čsl. akademiček, Praha XII., Korunní 4.

—mh—

Jan Matějka, místopředseda ÚKSČs.:

Všichni na celostátní sjezd!

Katolické studentstvo bylo mezi prvními z těch, kteří uposlechli hlasu svých biskupů, a dalo se cele do služeb sjezdových příprav. Propagovali jsme a propagujeme celostátní sjezd katolíků na všech svých schůzích a konferencích a snažíme se získati do Prahy co největší počet mladých, aby sjezd vyzněl pokud možno mladě a tím i životně.

Sjezdové heslo »Kristus, náš vůdce z neštěstí a bídy« nám ukazuje, že je třeba, aby mladí přijali Krista do svého srdce a za svého vůdce, neboť právě oni jsou postiženi nejvíce. Neštěstím, do něhož zavedly lidstvo bludné nauky. Neštěstím a bídou hmotnou, zejména však mravní, kterou si zaviňují sami svými hříchy. Celostátní sjezd vyžaduje proto především přípravy po stránce vnitřní. Je nutno budovati člověka od základů, neboť budou-li dány morální předpoklady pro vyváznutí z neštěstí a bídy, projeví se důsledky i v životě praktickém. »Pokoj Kristův v království Kristově«, toť deviza nynějšího sv. Otce, zdůrazňující závislost vnějšího pokoje a klidného života na podkladě vnitřním.

Katolický sjezd musí však vyzníti mohutně a vyvésti mnohé duše z malověrnosti. Jsme si toho vědomi, že i cizina bude hleděti na tento sjezd se zájmem. Potvrdí se její mínění o nepřátel-

ském postoji našeho státu ke katolicismu? Bez několika truc-podniků se sjezd neobejde. Ale věříme, že ti, kdož katolíky nejsou, dokáží, že českoslovenští občané dovedou se k sobě chovati vždy bratrsky, nebo aspoň loyálně. Všechny národnosti se zúčastní celostátního sjezdu. Ale zájem státu a národní čest vyžaduje, aby sjezd ukázal světu především zbožnost českých a slovenských katolíků a odstranil tak, navždy, různé zkreslené názory, které se o našem katolickém životě až přespříliš rozšířily.

Mnozí z vás se dosud živě pamatují na sjezd mládeže a studentstva v roce 1933. Víte, jak silným dojmem zapůsobilo několik tisíc mladých katolíků pochodujících Prahou. Letošního roku chceme dokázati, že katolicismus je u mládeže na postupu, že tenkrát bylo nás v Praze jen nepatrné procento. Přijedte proto všichni do jednoho, aby bylo zřejmo, že jako vždy, tak i nyní, katolické studentstvo vede, že je v prvních řadách útoku proti veškeré lhostejnosti, povrchnosti, sobectví a nevěře!

A až všichni na Václavském náměstí, pod těžce vybojovaným křížem, budeme prositi o požeňání pro naši vlast, bude to další důležitý krok k vítězství katolicismu v našem národě a státě.

Celostátní sjezd katolíků v Praze.

Vůdčí myšlenkou, řídící tento první sjezd katolíků, jest: **Kristus, náš vůdce z neštěstí a bídy.**

Program:

Čtvrtek 27. června:

V 17.45 hod. do 18 hod. slavnostní vyzvánění zvonů k slavnostnímu zahájení sjezdu.

V 18 hod. v katedrále sv. Víta **církevní zahájení** pro všechny národnosti. Večer pak **slavnostní představení** v Národním divadle.

Pátek 28. června:

Mše svatá se společným sv. přijímáním ve všech pražských kostelích. Dopoledne **porady a projevy jednotlivých povolání**, při nichž půjde o vyřízení současného stavu náboženského života jednotlivých povolání a o stanovení prostředků k jeho zlepšení. Odpoledne o 14. hodině v Emauzském sále **pracovní konference** katolického studentstva českého a slovenského. Všechno studentstvo zúčastní se zvláště tohoto našeho podniku.

O 17. hod. První slavnostní **plenární schůze** s projevem vdp. předsedy biskupských konferencí a slavnostní řeči na téma: »Kristus spásou ve hmotné bídě — hynoucího lidstva.«

Večer ve 20 hodin ve Smetanově síni Obecního domu **Foersterovo oratorium** »Svatý Václav.«

Sobota 29. června:

Mše sv. s kázáním a společným sv. přijímáním. Dopoledne **velké projevy katolických mužů a žen, katolických jinochů a dívek.** Studenti zúčastní se všichni projevu katolických jinochů a studentky projevu katolických dívek. — Odpoledne: **II. slavnostní plenární schůze** se slavnostní řečí na téma: »Kristus spásou a zárukou pokojného soužití starů a národu« a z řeči »Kristus spásou a cestou z duševní bídy dnešního člověka.« Současně bude pořádán odpolední **projev mládeže**, jehož se studentstvo zúčastní. Večer o 20. hod. **eucharistická slavnost** na Václavském náměstí.

Neděle 30. června:

V 9.30 hod. slavná **pontifikální mše sv.** na Stadionu pro všechny národnosti v ČSR. Po mši sv. bude hlášeno ke všem katolíkům Republiky československé **poselství sjezdu.**

1. července:

Pracovní konference ÚKSČs.

2. července:

Valné shromáždění ÚKSČs. a zájezd na Karlštejn, Svatou Horu a do Staré Boleslavě.

Pokyny k celostátnímu sjezdu katolíků.

1. **Připomínáme ještě jednou, že pro studentstvo veškeru agendu, týkající se celostátního sjezdu, vyřizuje ÚKSČs.** Jestliže se někdo přihlásil prostřednictvím farního výboru a chtěl by se přihlásit ještě prostřednictvím Ústředí, musí přihlášku u farního úřadu odvolat a případně najít za sebe náhradníka. Ti, kteří se přihlásili u farních úřadů a svoji přihlášku nemohou již odvolat, nechť nám přes to sdělí svoji účast, ovšem bez nároku na naše ubytování a legitimaci k vůli evidenci.

2. Pro studentstvo nebudou vydány žádné zvláštní legitimace. Ústředí musí převzít sjezdové legitimace od Přípravného výboru, neboť bez nich nemůže nikdo na sjezdové konferenci a nemůže používat výhod společného ubytování. Legitimace platí z místa studií do Prahy a zpět. Může jí ovšem být použito i při jízdě z místa studií do Prahy a z Prahy do místa prázdninového pobytu. Ten, kdo chce takto jeti, musí mít vedle sjezdové legitimace také studentskou legitimaci, která ho opravňuje k 50% slevě při jízdě z místa studií do prázdninového pobytu. Jsou to ty obyčejné **žakovské průkazky.** Sjezdová legitimace platí pro

jízdu do Prahy v době od 20.—30. června t. r. a pro jízdu zpět v době od 27. června do 15. července. Opravňuje k 50% slevě na dráze a v autobusech ČSD. Při jízdě na vzdálenosti 200 km lze použít pouze osobních vlaků. Při jízdě na vzdálenosti přes 200 km lze použít kromě osobních vlaků též vlaků spěšných, nebo rychlíků. Studentstvo nepojede zvláštními vlaky, které odjíždějí již 30. června, tedy před naším studentským sjezdem.

3. Skupiny studentstva do 14 let pod dohledem zodpovědných průvodců, pokud tvoří skupinu nejméně 6 osob (5 žáků a 1 průvodce), obdrží při jízdě do Prahy a zpět 66% slevu. Přesné pokyny pro použití této slevy dá na požádání generální sekretariát sjezdu, neb Ústředí katolického studentstva.

4. **Společné ubytování studentstva bude zařízeno v pražských školách.** Jeho cena bude činit 6.—Kč za všechny noci. Upozorňujeme ovšem, že letošního roku nebude ubytování tak pohodlné jako jiná léta, vzhledem k tomu, že bude nutno ubytovat daleko větší počet lidí, který do Prahy pojede. Doufáme, že to naše studenty neodradí a že přijedou v plném počtu. Vezměte proto každý s sebou nějakou příkrývku. Připo-

mináme, že jakmile bude po celostátním sjezdu, na náš vlastní sjezd bude studentstvo ubytováno již daleko lépe. Jde tedy jen o několik dní při celostátním sjezdu.

5. Kdo by reflektoval, zvláště z vdp. profesorů, na ubytování soukromé, které bude ovšem pochopitelně dražší, necht' se co nejdříve přihlásí v Ústředí.

6. Stravování bude zařízeno ve studentské mense. Jeho cena nebude přesahovati obnos 8.— Kč.

7. Všem sdružením bude zaslán dotazník. Je nutno, aby byl ve všech rubrikách řádně vyplněn

a zaslán Ústředí nejdéle do 10. června. Kdo do 10. června dotazník nezašle, vydává se v nebezpečí, že nebude pak možno postarat se o jeho řádné ubytování.

8. Sjezdové legitimace, katalogy a odznaky budou zasilány jakmile dojdou definitivní přihlášky. Poukázky na ubytování a stravování budou dávány přihlášeným osobně v Praze ve sjezdové kanceláři Ústředí.

9. Upozorňujeme, že legitimace pro studenty, kteří ji objednají našim prostřednictvím, stojí 5.— Kč.

Zprávy z ÚKSČs a jeho organizací.

F. Kolman, tajemník ÚKSČs.:

Končíme správní období.

Uzavíráme poslední číslo organizační přílohy »Jitra« Raport. S ním za měsíc budeme končit letošní funkční období.

Přinášeli jsme v Raportu zprávy z našich jednotlivých složek, které podávaly obraz organizačního ruchu v našich sdruženích. Již tyto zprávy dávaly doklad, že činnost letošního roku jest dosti intenzivní. Podařilo se nám rozšířit značně organizační síť. 10 nových anebo obnovených sdružení, toť jistě radostná bilance. Vedle toho fungují v některých městech volné studentské kroužky, bez jakéhokoliv organizačního podkladu. Téměř se všemi městy, kde jest střední škola, byl udržován Ústředím, na Moravě Moravskoslezskou sekcí, písemný styk. Téměř všechna sdružení byla navštívena funkcionáři ÚKSČs, takže styk organizační byl v celé organizační síti dosti živý. Dnes můžeme říci proti všem pochybovačům, kteří skepticky oceňovali zájezdy do SSS, že tyto splnily svůj účel. Dokazuje to zvýšený počet studentstva, který dosáhne letošního roku počtu 3300, a vedle toho i zvýšená aktivita v Čechách i na Moravě. I písemný styk s organizacemi byl letos značně vyšší, což dokazuje i zvýšený počet jednacích čísel. Dobře se osvědčila po stránce organizační zvýšená kompetence MSS, která oživila činnost několika moravskoslezských sdružení. Jestliže minulého roku konstatoval tajemník ve svoji zprávě, že Morava nebyla tak aktivní jako Čechy, možno letošního roku zdůraznit, že jak v ohledu organizačním, tak v ohledu ideovém poměry organizace katolického studentstva v zemi Moravskoslezské se značně zlepšily. S povděkem zvláště nutno konstatovat aktivitu Moravskoslezské sekce po stránce iniciativy. Doklad toho podala konference v Litovli, kde byly vytyčeny nové formy organizační práce v našich sdruženích. Morava již tyto nové formy na některých úse-

cích dovedla realizovat. Konference v Dalečíně, kde se schází katoličtí akademici a mladá inteligence, jsou výrazem této snahy. Rovněž dobře se osvědčily i dívčí tábory v Předklášteří. Bude nutno, těchto nových cest zmocnit se i v oblasti české. Na druhé straně i v Čechách byly určité úspěchy. Opuštění strohé organizační formy se tu velice osvědčilo. Pro nepříznivé podmínky organizační v některých městech jsou tu zakládány alespoň volné kroužky, které se sdružují kolem profesora náboženství. Po stránce organizační i ideové osvědčily se pracovní konference a krajské sjezdy, pořádané v Čes. Budějovicích a v Hradci Králové. Na Moravě byl podobný sjezd v Prostějově a v Litovli.

Snažili jsme se letošního roku navázat spolupráci s Ústředím slovenského katolického studentstva. Snahy tyto nebyly však korunovány tím úspěchem, kterého jsme chtěli docílit. Došlo k úzké spolupráci jedině na fóru zahraničním. Tu zvláště dobře se osvědčil Přípravný výbor kongresu Pax Romany, kde svorně spolupracují na společném díle, jak zástupci slovenského studentstva, tak také zástupci studentstva českého. Přípravované přednášky slovenských řečníků odpadly ne z naší viny. Litujeme, že tato akce, která mohla mít svůj význam, nedošla náležitě odezvy také na straně Slováků.

Co se týče ideové stránky naší činnosti, bude o ní psáno ve výroční zprávě, zvláště ve zprávě duchovního rádce. Celkem středem našeho zájmu byla příprava na katolický sjezd. Katolické studentstvo na tomto poli vykonalo dosti. Chtělo vykonat ještě více, nestalo-li se tak, pak nese na tom viny. Byli jsme přesvědčeni, že sjezd katolíků by mohl u nás mnoho znamenat. Ovšem vyžádalo by si to mnoho přípravy organizační a náboženské. A na tuto přípravu právě mnozí z nejodpovědnějších činitelů zapomněli. V tomto směru musí katolické studentstvo i žálovat. Středem našeho zájmu byla i příprava kongresu Pax Romany. Význam této práce zhodnotí teprve úspěch kongresu Pax Romany v Praze.

Ústředí katolického studentstva čsl. v Praze
svolává u příležitosti I. celostátního sjezdu katolíků

XXII.

řádné valné shromáždění

do Prahy na den 2. července 1935 v 10 hod. dopol.

ve velkém sále Slovanského ostrova

s tímto programem:

1. Zahájení a uvítání hostí. ● 2. Čtení zápisu posledního valného shromáždění. ● 3. Slavnostní proslov J. M. opata Zavorala. ● 4. Zprávy funkcionářů. ● 5. Projevy hostí. ● 6. Schválení návrhů pracovní konference. ● 7. Zpráva revisorů. ● 8. Volby. ● 9. Volné návrhy.

Volné návrhy nutno odeslati písemně ÚKSČs nejpozději do 25. června t. r.

Dne 1. července t. r. koná se

PRACOVNÍ KONFERENCE ÚKSČs.

Dopoledne od 8. — 12. hod. zasedání sekcí: organizační, kulturně-náboženské, propagační a tiskové, sociální a dívčí. V sále Svazu hospodářských družstev a v Emauzích.

**Odpoledne o 2. hod. v malém sále Slovanského ostrova
pracovní konference (zasedání v plenu).**

Bližší program v oběžníku ÚKSČs.

Za Ústředí katolického studentstva čsl. v Praze

JUC. Alexej Jaroš,

předseda.

JUC. Frant. Kolman,

tajemník.

**V rámci celostátního sjezdu katolíků koná se v pátek 28. června 1935 o 2. hod. odpol. v sále
v Emauzích společná pracovní konference
katolického studentstva českého a slovenského.**

Program:

1. Referát předsedy Ústredia sloven. katol. študentstva dra Zvrškovce.
2. Referát dra Mil. Hořiny.
3. Debata o cestách spolupráce Ústředí spolu s Ústředím. Na tuto společnou pracovní konferenci budou pozváni Msgre Hlinka a ministr Msgre dr. Šrámek.

Byly ovšem i mnohé stíny a překážky, které brzdily aktivnější působnost. I s těmi bylo nutno na konec se vypořádat a přemoci je. Předstoupíme proto před valnou hromadu s vědomím vykonané povinnosti. Snad bude i činnost Ústředí jako jiná léta kritisována. I tuto kritiku, ovšem objektivní, bez osobních zájmů, rádi vítáme. Prosíme všechny naše studenty a studentky, aby co v nejhojnějším počtu zúčastnili se celostátního sjezdu katolíků a současně i našeho vlastního sjezdu v Praze. Přijedte také na společnou pracovní konferenci katolického studentstva českého a slovenského, na niž budou vytyčeny směrnice pro spolupráci Ústředí a Ústředí. Necht' není katolického studenta a studentky, který by se nezúčastnil svátečních dnů československého katolicismu a našeho vlastního sněmování.

K pracovní konferenci katol. studentstva českého a slovenského.

Máme-li vážně debatovati o ožehavých problémech obou národních větví československých a tvořiti tak správné a čínorodé závěry, musíme bezpodmínečně sáhnouti k pramenům nových poznatků, vědecky dedukovaných a o historická fakta opřených. A tu na naši, české straně, neznalost slovenských věcí (bohužel i v »Jitřek« se někdy jeví) jest opravdu zarážející. Zejména tvoříme často problémy, kde jich ani není. V nově vydané knize »S l o v e n s k á o t á z k a« zamyslí se její autor, Dr. Jozef Cieker, dobře nám známý z hnutí mladé katol. inteligence slovenské, nad delikátní roli, kterou hrála v dějinných zápasech Slováků rodná slovenčina, ať už v ústech lidu či spisovatelů a básníků, nebo kněží a vůdců národních. Ciekerova kniha, opřená o bohaté studium historie slovenské a zejména literární, prokazuje nepochybně, že řeč slovenská, tato viola d'amour mezi jazyky, jak často a právem bývá básnicky nazývána, není problémem, ale skutečností, vyrůstá z přirozených duchovních pokladů bratrského národa. Kdykoliv byli Slováci pozbaveni ve svém hrdinném boji škol, kulturních a hospodářských institucí, tu zůstala jim alespoň řeč. Slovo básníkovo a spisovatelovo stávalo se »uchovávatel'om vestálského plameňa národného a zapalovačom generácii«. Na slovenskou otázku s tohoto hlediska nelze se dívat se zaujetím, s nedůvěrou. »V diele slovenčiny nemožno videt' červené súkno, akýsi dráždiaci prostriedok.« Uznáme-li jiné principy národního života, jež tvoří víra, tradice, země, nemůžeme zavírat' oči ani před významem samostatného jazyka v slovenském životě národním. Ostatně negace v tomto ohledu by skutečností nemohla změnit'. I nejbližší budoucnost ukáže zcela samostatný a nezávislý rozvoj této řeči v oboru duchové tvorby. Ale i v době přítomné uchovalo si slovenské písemnictví svůj původní ryzí charakter (nedávno svědectví o tom pronesl severský básník Olof Ritter), zatím co literární tvorba česká sahá k cizím předlohám a směrům. Jest však slovenčina přítěží vzajem-

ného dorozumění? Nikoliv! Naopak zde právě je mnoho styčných bodů; byla to též z největší části slovenská tradice, národní řeč slovenskou živěná, která uchovala Slováci pro náš společný stát. Autor sám ke konci knihy vyslovuje několik kladných závěrů ve smyslu společných našich dějin: »Generácie nové musia zodpovedne rešit' dnes už spoločnú otázku, otázku československú vo smysle jej zaistenia medzinárodného. Dnes Česi i Slováci rovnako musia obhajovať syntézu, ktorú roky pripravovali politicky generácie predošlé. ...je v záujme osudu Československého štátu, aby padly i hranice nedorozumenia, aby padol celý ten rad problémov náhodných i umelých.« A dále: »Česi musia plne rozumeť tradícii slovenskej, ktorá je pre Slovákov tak vzácna a drahá. To sú naše korene života, našich myšlienok, i našich nádejí. A tu násilne zasahovať nie je radno. Duša národa, keď raz sa ona prejavila, nezaniká, žije večne. V tomto smysle musí byť upravovaná prítomnosť naša národná, štátna i politická. A takto syntéza dejín — Československý štát — nepríde do protikladu s tradíciou, bo i česká i slovenská tradícia túto syntézu tvorily, ju zabezpečovali. Chce-li se někdo, zejména s hlediska katolického, zabývati vážným studiem slovenské otázky, nemůže se bez studia Ciekerovy knihy obejít. Kniha vyšla nákladem Slovenské ligy v Bratislavě.

JŠ

Dívčím sdružením!

Začnu hned bez úvodu o tom, co vás teď nejvíce zajímá.

Už jen několik dní nás dělí od sjezdu. Vim, že o tom do nekonečna vykládáte, a tak bych vás ráda dnes upozornila na několik věcí, které se týkají speciálně nás.

O ubytování nemějte starost, ale přivezte si každá nějakou pokrývku, eventuelně polštářek. Jinak věci co nejméně, protože bude málo místa. Stačí vám dvoje šaty na denní nošení a jedny pro večer do divadla a na sjezdový večírek (ne bez rukávů). Nezapomeňte při volbě šatů na to, že může být sice horko, ale i nepohoda. Radiovky budou bílé. Trojúhelníky z minulého sjezdu odpadnou. Odznaky budeme mít své, studentské, a sjezdový křížek také. To je snad všecko, co se týká vnějšku.

Vnitřně se připravte tak, abyste svým vystupováním důstojně reprezentovaly katolické studentky. Jistě víte, co tím chci říci a věřím vám, že nedojde k ničemu, co by se jen stínem dotklo naší cti.

Po hlavním sjezdu bude náš studentský sjezd. V pondělí 1. července dopoledne se všec ky sejdeme na dívčím shromáždění v emauzském sále. Bude to jediná chvíle, kdy budeme jen spolu a moc se na vás těším. Jen jedno vám chci připomenout: je třeba, aby to naše dívčí shromáždění nebylo jen manifestací a přátelským pohovořením, ale aby bylo bilancí vaší celoroční práce, protože na odpolední pracovní konferenci ÚKSČs. se musíme vykázat výsledky činnosti Dívčí sekce. Připravte si proto z každého SSSD pořádnou zprávu o všem, co nového jste letos podnikly a zkusily. Nemluvte jen o úspěchu, ale i o nezdarech a hledejte příčiny.

Při návštěvách u vás jsem se setkávala vždycky s velkým nadšením a chutí uskutečnit všechny návrhy, ale pak za čas nastalo veliké ticho Proč? Budu chtít od vás nejen bilanci, ale i směrnic a program, jak pracovat dál. Buďte iniciativní, přineste nové myšlenky, ukažte nové cesty. O zprávě každého SSSd bude debata, společně budeme uvažovat o všech možnostech. Chci, abyste byly opravdu živým organismem, ne spolkem pro spolek, abyste se uměly postavit za to, co chcete a ne jen mlčet a kývat. Práci od vás chci, ve Sdruženích i na sjezdu. Nezapomeňte na to. Zdař Bůh!

Marie Hartlová,
předsedkyně Divčí sekce ÚKSČs.

Č. L. A. V neděli 12. května konala Česká liga akademická svou XXIX. valnou hromadu za účasti svého členstva a vzácných příznivců katolických akademiků: J. S. Msgra dra Kudrnovského, P. dra Urbana, vdp. profesora Čulíka, P. Daňhy, vrch. odbor. rady dra Fuchse, dra Jandy, odbor. rady dra Mareše, prof. Nováka, ml. pí dr. Birnbaumové, dra Hrnčíře. Po zahájení předsedou referoval dr. Hrnčíř o Pax Romaně. Dr. Alfréd Fuchs přednesl slavnostní proslov o katolickém sjezdu. Zdůraznil jeho ideový základ, vysvětlil jeho devisu »Kristus — spása světa« a volal katolické akademiky k účasti na této důstojné manifestaci katolicismu. Jeho referát vystřídaly zprávy funkcionářů, které ukázaly vzeštnou linii v činnosti tohoto nejstaršího spolku katolických akademiků, jak po stránce vnějšího vzrůstu, tak i po stránce ideového prohloubení práce. Na to přikročeno k volbám čestných protektorů a čestných členů. Do řad čestných protektorů Č. L. A. byli jednomyslně zvoleni: J. V. car Bulharů Boris III., J. E. pražský arcibiskup dr. Karel Kašpar, J. E. Msgr Jan Stavěl, světitel biskup, a J. M. A. Vykoukal, opat emauzský. Čestnými členy byli valnou hromadou jmenováni: J. M. rektor dr. Dračchovský, J. E. arcibiskup Roncalli, J. M. velmistr Vlasák, J. S. dr. Funk, J. S. dr. Vavřínek, dr. Alfred Fuchs, dr. Sylvester Brait, Msgr Heger, dr. Doležal, dr. Karel Mareš, šéfredaktor Jan Scheinost a dr. Mil. Habáň. Ve volbách zvoleni byli: předsedou znovu JUC. Sláva Bátěk, místopředsedou JUC. Vlad. Kalinka, I. jednatelem JUC. Vojtěch Kott, členové výboru: JUDr. Jar. Bouzek, JUC. Tetzeli, JUC. Štelzig, MUC. A. Šeba, JUC. J. Knorre a JUC. J. Kraus. Valné shromáždění pozdravili téměř všichni naši vzácní hosté. S velikým potleskem byl přijat projev J. S. Msgra Kudrnovského, který zdůraznil nutnost ofensivy katolických akademiků. Za ÚKSČs pozdravil shromáždění duchovní rádce P. Alfons Daňha. Za Ligu akademické promluvila kolegyně JUC. Marie Plátová. Usneseno zaslati pozdravné telegramy sv. Otcí, caru Borisovi, arcibiskupu J. Roncallimu, arcibiskupu dru Kašparovi, opatu Zavoralovi a ministru Šrámkovi. S velikým souhlasem byla přijata resoluce, adresovaná J. E. arcibiskupu dru Kašparovi, aby laskavě použil svého práva, daného mu jasným zněním závěti hraběte Straky, aby Strakova akademie byla vrácena svému účelu v intencích zakladatelových. Svatováclavským chorálem bylo jednání skončeno. Valnou hromadou vstupuje Česká liga akademická do jubilejního roku 30. výročí svého založení. Je si vědoma svého poslání v kato-

lickém táboře, které věrně plní a bude plnit. — Ve čtvrtek dne 30. května uspořádala Liga svoji tradiční pout do Staré Boleslavě, která byla tentokrát čistě náboženskou manifestací bez jakéhokoliv příděchu organizačně manifestačního. Do konce roku připravuje ještě řadu exkursí a členskou schůzi s přednáškou. Na prázdniny připravuje zájezd do Bulharska a Turecka, který se těší přízni studentstva i veřejnosti, takže přihlásila se již řada účastníků.

MORAVAN SKA BRNO PŘIPRAVUJE III. AKADEMICKÉ KONFERENCE V DALEČÍNĚ. Konference konají se v nových budovách, v lesích u Dalečína. Jsou určeny pro posluchače, absolventy vysokých škol a mladou katolickou inteligenci. Každý účastník má svůj vlastní pokoj. Program je zpestřen zpěvem, výlety a různými letními sporty. Ústřední téma I. kursu je: »Česká otázka a smysl českých dějin.« Přednášejí v I. oddílu, t. j. od 3. do 23. července: Dr. Berounský, spisovatel Durych, docent dr. Kalista, dr. Patočka, dr. Peřich, dr. Strakoš, univ. prof. Vašica, dr. Voříšek, Albert Vyskočil, univ. prof. Weingart, univ. prof. T. Winter a jiní. V II. oddílu od 5. do 26. srpna: Univ. profesor Cibulka, dr. Krejčí, Ing. Sokol, dr. Kosatík, prof. dr. inž. Štefan. K tématům literár. mluví: Lazecký, Čep a Fučík. Duch. správcové konferencí jsou: dr. Heger, P. A. Šuránek, P. Škrabal, dr. Cínek, P. Dominik Pecka, P. M. Schaller, dr. Em. Soukup, P. Urban, P. Stříž. Den. pense 10 Kč. Nemajet. na žádost, doloženou vysvědčením o majetkových poměrech, obdrží slevu. Přihlášky se zálohou 20 Kč přijímá do 10. června Sekretariát dalečinských konferencí (JUC. Jan Kudlíčka), Brno, Sušilova kolej. Na drahách 50% sleva (k dosažení nutno doložit vysvědčení o majetkových poměrech). Vyžádejte si plakáty a prospekty.

LIGA ČSL. AKADEMIČEK skončila správní rok 1934-35 valnou hromadou, která se konala 13. května za účasti četných hostů. Odstupující předsedkyně kol. JUC. Marta Líbalová zahájila valné shromáždění a v předsednické zprávě připomněla poctivou snahu výboru a četné nepříznivé okolnosti, které jeho činnost brzdily. Po přečtení zpráv funkcionářek byly provedeny volby. Předsedkyní byla zvolena IngC. Marie Hartlová, která naznačila vnitřní i vnější vedení Ligy a převzala vedení schůze. Jako slavnostní řečník promluvil P. dr. Urban. Navázal na heslo o sjezdu katolíků a Pax Romany a zdůraznil, že sjezdy nebudou jen manifestací, ale především shrnutím, nabytím a sebráním všech duševních sil. Je třeba, abychom se všichni stali pomocí Eucharistie podstatně novými lidmi, aby nám křesťanské pravdy byly skutečně něčím, ne pouze frází. Je nutno zanechat demagogie a naučit se pravému katolickému působení. Práci učelat, nejen ji dělat a mluvit o ní. Po proslovu P. dra Urbana následovaly projevy hostů. První promluvila paní Běla Pečírková-Dlouhá, pak pí. dr. Birnbaumová, Trojanová, odbor. učít. Budělovská, zástupce ÚKSČs kol. JUC. Kolman, zástupce ČLA kol. JUC. Bátěk, za akademiky ze Svatováclavské ligy JUC. Nuhlíček a za KLA kol. JUC. Boublík. Prof. Čulík, duchov. rádce Ligy zdůraznil nutnost větší družnosti členstva a intenzivnější práce kroužku. Svatováclavským chorálem bylo valné shromáždění ukončeno. -mh-

SSSd ČES. BUDĚJOVICE. Pořádalo ve školním roce 1934-35 7 členských a 10 výborových schůzí. 11. listopadu pořádána byla akademie na oslavu 15letého trvání spolku SSSd. V měsíci březnu ve dnech 9.—10. byl uspořádán krajský sjezd, večer 9. března uspořádalo sdružení spolu s SSSm Foerstrův večer. 1. května vykonala SSS společnou pout do Říмова. 5. května byla pořádána v Jirsíkově domě přednáška p. redaktora Vondráčka o Rusku. Při členské schůzi přečtena byla přednáška o Pax Romaně a věnována vzpomínka Vítěz. Hálkovi. V květnu byla přednáška duchovního rádce vdp. Rehana na téma: Katolíci a katolictví budoucnosti, první vystoupení učitelovo a byly podány informace o katolickém sjezdu. 2. června při valné hromadě bude zvolen nový výbor. — Sdružení založilo z iniciativy předsedyně Dívčí sekce ŮKSČs, kol. Hartlové, studentskou besídku. Navštěvují ji děti ze II. a III. tř. měšťanky. Besídka je pořádána každý týden. Jejím hlavním účelem je, aby byly získány pro SSS děti, vycházející ze škol, aby až půjdou na studie, nevstupovaly do jiných studentských organizací, nýbrž věděly, kde je jejich pravé místo. Aby byli účastníci besídky upoutáni, vypravují jim naše studentky různé veselé příběhy, baví je zpěvem, hádankami, nebo provozováním různých her. Zábava sama však nestačí. Je třeba zvláště dětem zanedbaným alespoň poněkud nahradit řádnou výchovu. Za tím účelem probírají vedoucí besídky s dětmi pravidla slušného chování, Foerstrovu sebevýchovu a pod., aby alespoň jedno zrnečko něčeho dobrého z každé besídky si odnesly. Nyní pracujeme s dětmi ozdobné obaly na květináče. Darujeme je do římovského kostela. Dětem se besídka líbí, chodí velice rády, i jiným sdružením, zvláště dívčím, besídky doporučujeme.

SSSm ČES. BUDĚJOVICE. U příležitosti zájezdu kol. Kolmana do Čes. Budějovic pořádali jsme 27. dubna členskou schůzi, na níž nás kolega seznámil s vývojem naší organizace a vysvětlil důležitost organizování pro studenta. 28. IV. pořádali jsme divadelní představení s celkovým úspěchem, jehož čistý výnos bude věnován nejbohatším studentům na cestu do Prahy. 1. května uspořádali jsme spolu s SSSd tradiční pout do Říмова. Na 5. května pozvalo naše sdružení do Budějovic redaktora »Lid. listů« F. Vondráčka, který měl v Jirsíkově Národním domě přednášku o Rusku. Přednáška tato setkala se s velkým zájmem nejen studentstva, nýbrž i místní veřejnosti. Měla veliký význam zvláště pro studenty, kteří za několik dní zúčastnili se školního představení o Rusku, takže mohli si učiniti jasnější představu o poměrech v SSSR.

ASS JIHLAVA. Po ustavující valné hromadě dne 6. ledna t. r., na níž promluvil Msgre Heger a tajemník ŮKSČs, pořádána byla dne 14. února přednáška dra Frída, profesora jihlavského gymnasia na téma: »Sovětské Rusko«, které navštívil přednášející minulého roku o prázdninách. Dne 28. března byla v sále českých živnostenských škol přednáška pana profesora Dobroslava Vaňka na téma: »Nejnovější pokroky v astronomii.« Doprovázena byla světelnými obrazy. Dne 14. dubna konala se v sále Katolického domu přednáška Msgra dra Jos. Hegera o Palestině. Byla doprovázena též světelnými

obrazy. Poutavý přednes, protkaný osobními vzpomínkami přednášejícího, který pobyl za účelem studijním několik let v Palestině, a je výborným znatelem Písma a odborníkem biblistickým, získala srdce všech posluchačů, jimž připravila nejen poučení o věcech tak blízkých všem křesťanům, ale i osvěžující zábavu. Dalším bodem naší činnosti byl I. seznamovací večer 22. dubna v sále Katolického domu, na němž se sešla inteligence, aby se důvěrněji seznámila s naším studentstvem, jemuž je mocnou oporou, zejména v ohledu finančním. 18. května uspořádali jsme ve spojení s ASS Třebíč v městském divadle koncert pěveckého sboru Moravan. Kromě této činnosti veřejné pracujeme i o povznesení našeho spolkového života. Středoškolská sekce pořádá pravidelně v úterý schůzky, na nichž pod vedením duchovního rádce profesora Pecky se prohlubuje duchovně. V místnostech našich zakládáme čítárnu a knihovnu. Naše inteligence koná svoje schůzky 14denně. Mir. Med.

SSSd PRAHA pořádalo od konce března 2 výborové a 2 členské schůze. Na výborových schůzích projednávaly se záležitosti organizační a hlavně konaly se potřebné přípravy na sjezd. Na členských schůzích promluvila kol. Hartlová a pan profesor Čulík. Kol. Hartlová vytkla hlavní úkol SSS, zdůraznila mravní a náboženskou sebevýchovu a sociální práci. Profesor Čulík ve své přednášce probral program velikonočního týdne. V květnu měly členky svou mariánskou pobožnost. Rovněž se zúčastnily svčení zvonů v Přední Kopanině a při slavnosti zazpívaly Řihovského sbor. Dne 2. června pořádají katolické studentky z Prahy svou pout do Staré Boleslavě, aby si vyprosily požehnání pro další práci. Her.

MISIJNÍ STUDENT. SDRUŽ. PRAHA-BUBENEČ. Pro misie jsme pracovali dvěma směry. Předně jsme se snažili podpořit je duchovní pomocí a pak též hmotně. O prvním bodě nechci se příliš rozepisovati, poněvadž tyto věci mají býti skryty. Jedině co se týká způsobu, poznamenávám, že jsme uspořádali několik křížových tažení, to jest zvýšený počet modliteb, sv. přijímání a mši sv. ve prospěch misii. Členové jsou rozděleni na dvě skupiny, v nichž se střídavě modlí za misijní dílo. Modlitba ta rozněcována je čtením měsíčního misijního úmyslu a po př. dopisy misionářů a četnými misionářskými časopisy. Sdružení dalo letos přímo na misie anebo dílu šíření víry a našim českým misionářům 4.720 Kč, což získáno sbíráním opotřebených známek a staniolu a uspořádáním akademie o misijní neděli. Sdružení vydává pro ústav časopis »Pán volá«, který přináší zprávy a obrázky z misii a zprávy domácích. Činnost sdružení neomezuje se však na zdi ústavní. I o prázdninách rozvíjí se jeho činnost čilou propagandou misijních povídek, vydávaných vlastním nákladem. Jsou to: Syn bílého pohlavára, Vatomika a jiné. Mimo to posílalo sdružení několika misijním kroužkům SSS překlad studie na téma měsíčního misijního úmyslu, který může sloužit jako obsažný a vhodný materiál k misijní přednášce. Upozorňujeme čilá SSS, která by byla ochotna pořádat misijní přednášky, že mu zmíněný překlad zašleme, sdělili nám svoji adresu. Navázali jsme též styky s některými českými misionáři a doufáme, že tyto styky rozšíří u nás zájem o dílo misijní. Nikl.

9.30 h. 3ème séance d'études.
4ème conférence: »Comment les organisations d'étudiants forment-elles le Chrétien d'aujourd'hui?« par M. Robert Garric, directeur des Equipes sociales de France (en français) et Mme Schlüter Hermkes de Berlin (en allemand).
Discussions.
14 h. Visite de la capitale.
17 h. Réception à l'hôtel de ville.
Après-midi et soirée réservée aux réunions des aumôniers.

4. septembre (mercredi):

7.30 h. Messe pour les Missions à Notre-Dame de la Victoire (L'Enfant-Jésus de Prague).
9.30 h. 4ème séance d'études.
5ème conférence: »L'activité professionnelle des fédérations d'étudiants catholiques«. Conférence introductive, par M. l'Abbé Joseph Gremaud, secrétaire général de Pax Romana (en français).
Discussions.
14.42 h. Départ pour Olomouc.
18.20 h. Arrivée à Olomouc.
19.30 h. Départ en autocars pour Svatý Kopeček. Illumination, Bénédiction.

5 septembre (jeudi):

7.30 h. Messe à la cathédrale. Visite de la ville.
9.00 h. Réception par S. Ex. Dr. L. Prečan, archevêque d'Olomouc, métropolitain de Moravie.
10.30 h. Départ pour Zlín. Visite des usines Baťa.
16.50 h. Départ pour Velehrad.
Soir: Départ pour Bratislava.

6 septembre (vendredi):

8 h. Messe à la cathédrale de Saint-Martin célébrée par S. Ex. Dr. Pavel Jantusch, évêque de Trnava. Sermon prononcé par le R. P. Dr. L. Okánik, curé de Bratislava.
9.30 h. Séance solennelle sous la présidence de S. Ex. Marian Blaha, évêque de Banská Bystrica. Allocutions.
Conférence: »Le catholicisme en Tchécoslovaquie« par le Prof. Dr. Fr. Hrušovský (en français).
11 h. Réunion des étudiantes.
Réunion des directeurs de revues universitaires.
Réunion des étudiants en médecine.
Réunion des étudiants en droit.
15 h. Départ en bateau pour Děvín. (Ruines du château).
20 h. Soirée d'art régional et estudiantine.

7 septembre (samedi):

8 h. Messe en rite oriental pour l'Union des Eglises, célébrée par S. Ex. P. Gojdič dans la chapelle de Svoradov.

10 h. Commission de Presse. Discours par M. le Ministre Dr. J. Tiso (en allemand).
15 h. Réunion de la Commission Pro Reditu. Commission des missions.
Réunion du Secrétariat social.
17 h. Départ pour Vajnory (Exposition de l'art populaire slovaque).
21 h. Commission des finances.

8 septembre (dimanche):

8 h. Messe de clôture célébrée par Msgre Andrej Hlinka. Sermon prononcé par Msgre Dr. E. Filkorn.
10 h. Assemblée générale de clôture.
13 h. Banquet de clôture.

9 septembre et les jours suivantes: Excursion facultative dans les Hautes-Tatras.

Renseignements divers.

1. **Taxe du Congrès.** Comme il a été déjà annoncé le prix du Congrès fut fixé à 630 cour. tchécosl. c'est à dire 80 frs suisses. Le voyage de Praha à Olomouc et à Bratislava y est compris.

2. **Réduction sur les Chemins de fer de l'Etat Tchécoslovaque.** Les participants du Congrès auront droit à une réduction du tarif sur les Chemins de fer de l'Etat Tchécoslovaque. Cette réduction sera de 50% pour les étudiants et de 33 1/3% pour les autres participants du Congrès. La réduction sera valable pour toutes les classes. Elle portera sur le voyage à partir de la station frontière jusqu' à Prague et lors du retour à partir de Bratislava ou d'une station dans les Hautes-Tatras (pour ceux qui prendront part à l'excursion facultative) jusqu' à une station frontière quelconque. Les cartes de réduction qui autorisent à profiter de cette réduction seront envoyées sur demande par le Comité Préparatoire du Congrès de Pax Romana (Přípravný výbor kongresu Pax Romany), Praha II., Spálená ul. 15.

3. **Les visas.** Les participants du Congrès qui ont besoin d'un visa tchécoslovaque, l'obtiendront gratuitement dans nos consulats. Mais ils doivent produire une carte confirmant qu'ils prendront part au Congrès. Cette carte sera également envoyée par le Comité Préparatoire.

4. **Les affiches** du Congrès furent adressées à toutes les Fédérations Centrales. Nous prions nos amis de bien vouloir les afficher dans les Universités, dans les salles et dans les maisons d'étudiants et de nous aider ainsi dans la propagande du Congrès.

Charles Čapek,
Secrétaire pour l'étranger.

? HÁDANKY ?

Příspěvky, řešení a p. zašlete o prázdninách na adresu: V Maňoušek, redaktor, Svitávka u Boskovic, Morava.

VÝSLEDEK II. TURNAJE. Řešení z čísla 3. — 1. Štěstí je jenom růžový květ, ten utrhneš-li, zvadne ti hned. L. Grünwald. — 2. Lovec, jalovec. — 3. Může nás být více! — 4. Řekla malá Nina. — 5. Každý člověk je chybující (má chybu). — 6. Runa, urna. — 7. Samostatnost. — 8. Pomni dušiček. — 9. M. T. Cicero: Orationes Verrinae. J. K. — 10. Jiřinku, jirinu. — 11. B. Štefková. — Z čísla 4. — 12. Alaš, šála. — 13. Hlavní věci je mít život bohatý událostmi a niterným vývojem. T. G. M. — 14. S-vi-távka. — 15. Práce pro vlast se neplatí! — 16. Jabloň, Alice, aero. Aš; Aleš. — 17. Petr Brandl. — 18. Červená Karkulka. — 19. EVALINOSADAR. — 20. Léto, léta, lata, lama, Lima, zima. — Z čísla 5. — 21. V. v. Eva, Ivo. Dle, aer. Ras, non. Abé, óda. Leo, clo. Rek, mea. Er. — 22. Narození Páně. — 23. Svatá noc. — 24. Rok, pár ok. — 25. Co tě nepálí, nehas! V. F. — 26. Moucha, mouka. — 27. Ku předu! Lid, uzda, rám, Ada, den, laň, nos. — 28. Na nebi hvězdičky jiskří a září. Jaká to krása je před Boží tváří! Často k nim dítě mé pohlížej v žití, ať ti ty hvězdičky na cestu svítí! — 29. Losos, kapr, úhoř, štika. — 30. Bela, Abel.

Účastníci turnaje (hvězdičkou * označení obdrželi odměnu): Lisa (Býkovec), Galušková (Řepčín), *Sluka (Třebíč), Krajčík (Praha), *Weiss (Vejprnice), Němec (Olomouc), Toman (Praha), *Škopíková (Louka), Hejduk (Praha), *Pössl (Brankovice), Stuchlíková (Olomouc), Tichý (Praha), *Švejek (Příbor), Blecha (Marefy), *Kusala (Židenice), *Hála (Kroměříž), Kubín (Č. Budějovice), *Jílková (Řepčín), Kašlíková (Ř.), *Kristová (Ř.), Odehnal (Malhostovice), Odehnal (Lažany), Červinka (Rašovice), Srovnalík (Kroměříž), Neubauer (Hranice), *Blažek (Olomouc), *Hrubý (Kyjov), Čichoň (Libějovice), Smejkal (Hradec Králové), *Hladík (N. Město), *Reichová (D. Kralovice), Stehlík (Pelhřimov), *Veselý (Hradec Králové), *Hrabal (Hustopeče), Laštovička (Praha), Sečkář (Louka), Růžička (Řečice), Štefková (Olomouc), *Klein (Příbor), Grünwald (Tišnov), *Bukva (Prostějov), Jiříček (Kroměříž), Stehlík (Brno), *Voith (Ivaň), Sedlák (Draválovice), Geršl (Boskovice), Mazal (Skalice), *Horák (Boskovice), *Charvát (Brno), *Chladil (Chrudim). Celkem 50 hádankářů. Potíže působily, resp. nebyly řešeny mnohými: č. 2, 4, 5, 7, 11, 12 (vesměs neřešeno), 17, 20, 21, 24, 27.

Řešeno také: honec, záhonec; polem, topolem; člověk zůstává člověkem, špatný člověk, není člověk jako člověk, různí lidé, bratři Slované, řekla malá Nora, Milan na to, řekli málo na to, ... že neplatí? matku, mátu; půst, past; nápoj, župan; prach, prak; tabák, léto.

VÝSLEDEK III. TURNAJE. Řešení z čísla 6. — 1. Dignare me, laudare Te, Virgo sacrata, da mihi virtutem contra hostes tuos! — 2. Moucha, mouka. — 3. Co tě nepálí, nehas! — 4. Svatá noc. — 5. Narození Páně. — 6. Mlok, blok, brok, brom, hrom, hroch. — 7. Trinacrie. — 8. Len, kopije, Nitra, pro, boa, k. — 10. Lev, Pavel. — Z čísla 7. — 11. Rok od roku k hrobu blíží, života toku nese kříž! V. M-šek. — 12. Papoušek, Maňoušek.

— 13. Petr Bezruč. — 14. Osud, o sud. — 15. Stará cesta. — 16. Popelka. — 17. Svatí a lidé. — 18. Skok, koks. — Z čísla 8. — 19. Všem přeji radostné velikonoce! Bote, it, r. Lán, op, pa. Ir, aj, sad. K, sl, okap. — 20. Pomlázka. — 21. K-ra's-a. — 22. V. Hálek, Dolínek u Kralup. — 23. Próza, póza. — 24. Hádanka je báseň štěstí! Kdo ji pěstí, smutek klestí. Když jsme byli hádankáři, kvetl úsměv v našich tvářích; začneme hádankářit, bude se nám dobře dařit. J. R. — 25. Kolín. — 26. Útokem, u toku. — 27. Tapír, amur, Puč, Ir, r. — 28. Mnich, mniška. — 29. Krokem, skokem! — 30. Housle, house.

Účastníci turnaje: Lisa, *Galušková, Sluka, Krajčík, *Němec, Toman, Hejduk, Pössl, Stuchlíková, Tichý, Blecha, *Bahenská (Jaroměřice), *Kubín, Jílková, Kašlíková, *Kristová, Odehnal, Odehnal, *Červinka, Srovnalík, *Neubauer, Blažek, Hrubý, Čichoň, Smejkal, Hladík, Čajka (Strážnice), *Stehlík, Veselý, Laštovička, *Sečkář, Růžička, *Štefková, Klein, Grünwald, *Jiříček, Stehlík, Voith, Sedlák, *Geršl, Mazal, Charvát, Horák, Chladil. Celkem 44 hádankáři. — Těžce byly řešeny, většinou nevyřešeny hádanky č. 1, 7, 15, 21 a 29, po nich též 6, 17, 26 a jiné. — Řešeno také: Cereτρια, páv, dav, cesta zarůstá, starosta, obraz, rytmus, slova, sova, lépe mlčeti, nežli v(.(.).

VÝSLEDEK SOUTĚŽE. Řešení z čísla 7. — 1. Báj, Fis. Od, J, ro. R, bio, b. Jitro. T, brk, d. Až, o, po. Jez, ČSR. — 2. Luštěte v Jitru! — 3. Adam, dáma, Amor, Mars. — 4. Reneta. — 5. Večerní písně Vítězsl. Háška. — 6. Me-di-tuje. — 7. Zámek, Atol, mok, el, k. — 8. Bar-oko.

Účastníci soutěže: Lisa, Galušková, Sluka, *Krajčík, Němec, Toman, *Hejduk, Pössl, *Stuchlíková, Tichý, *Blecha, Bahenská, Kubín, Jílková, *Kašlíková, Kristová, Odehnal, *Odehnal, Červinka, *Srovnalík, Neubauer, Blažek, Hrubý, Čichoň, *Smejkal, Hladík, Čajka, Stehlík, Veselý, Laštovička, Sečkář *Růžička, Štefková, Klein Grünwald, Jiříček, *Stehlík, Voith, Sedlák, Geršl, *Mazal, Horák, *Charvát, Chladil. Celkem 44 hádankáři. Skoro neřešena byla hádanka č. 1 (křížovka), ?; za nimi č. 2, 5, 8 — málo.

VÝSLEDEK IV. TURNAJE. Řešení z čísla 9. — 1. Královna Máje. — 2. Kvik, ráno, ocas, klam, Jáva, svak. — 3. Kristus, náš Vůdce z neštěstí a bídy! — 4. Salesobasokrak. — 5. Rákos, suma, epos, fara. — 6. Karel, kabel, kašel. — 7. Koníčka měj každý svého! Dobrý pozor na něj však, do bláta ať neshodí tě, ale vznese do oblak! T. B. — 8. Ruce, paruce. — 9. Termit, miktér. — 10. Jíl, jílek. — 11. Domov, osud, mut, od, v. — 12. M-ORAVA-N. — 13. Růže stolistá. — 14. Syndik. — 15. Na shledanou!

Účastníci turnaje: *Lisa, Galušková, Sluka, Krajčík, Němec, *Toman, Hejduk, Stuchlíková, *Tichý, Blecha, Bahenská, Kubín, Jílková, Kašlíková, Kristová, *Odehnal, Odehnal, Červinka, Srovnalík, Neubauer, Blažek, Hrubý, *Čichoň, Smejkal, Hladík, Čajka, Stehlík, Veselý, *Laštovička, Sečkář, Růžička, Štefková, Klein, *Grünwald, Jiříček, Stehlík, Voith, *Sedlák, Geršl, Mazal, Horák, Charvát, Chladil. Celkem 43 hádankáři.

V tomto čísle byly taktéž těžší oříšky, málo řešené: 1, 3, 10, 13 a 14, dále 15, 9, 2. Řešeno také: Jaro láká ven, bláto, blatouch, údy, chůdy, smolnice, -čka, žurnalista, Žacléř.

Nejlepší hádanky: Typování dopadlo tak, že vesměs všechny hádanky uznány za nejlepší, pěkné, a jen několik dostalo 3—5 bodů, což je málo. Vidno, že máme vyspělé hádankáře, kteří podávají k uveřejnění dobré práce. Zvláštní odměna by vlastně patřila všem.

Z DOPISŮ NAŠICH HÁDANKÁŘŮ (-EK): K. Lisa: »Získal jsem nového odběratele, jemuž se Jitro líbí a snad se dá do hádanek.« — M. Galušková: »Hádanek by se mi líbilo snad více, ale asi ty nejlepší jsem nerozluštila. S rebusem málokdy pohnu, přesmyčky jsou nejnáhodnější hádanky! Kolegyně se shodně zajímají o hádanky zvlášť při 'hodince'. Příspěvky podruhé, snad už budou pro hádanky dvě strany!« — A. Krajčák: »S vedením jsem byl spokojen; řešení hádanek přicházejí však pozdě, je rozlišný počet hádanek v turnajích, odměny se pozdě zasilají. Šlo by snad zjednat nápravu.« — J. Němec píše, že se mu velice líbí Šborník »Vtip se!« Mezi studenty pořádají se hádankářské turnaje, Přeje si rozšíření rubriky, Jitro pokládá za kolbiště hádankářů vyšší úrovně. — B. Toman: »Luštím po prvé, bez pomůcek (p. r.: úspěšně!), mám dosti bodů. K rubrice nemám poznámek.« — RT: »V turnajích jsou vedle slabších opravdu hodnotné hádanky. Bylo by škoda, kdyby rubrika vzala za své.« — M. Kašířková: »Po druhé se pokusím o větší počet řešení. Nechtěla bych, aby rubrika zanikla.« — J. Odehnal: »Tišnovští hádankáři se těší vždy na nové číslo a chutě luští, byť bylo sebe víc práce. Některé oříšky mají tvrdou skořápku. Přispívatelů přibude, takže budete nucen rozšířit rubriku. (P. r.: to už bych byl dávno udělal, kdyby to bylo v mé moci!) Realistům se nezamlouvají latinské koničky a p. Máme dost veršů českých. Hádanky se posílají, aby se neuhodly? Cizí slovo v roháčku a p. je na místě.« — O. Blažek: »Ztrátou hádankářského koutku by Jitro utrpělo; mnozí luští a nezasilají řešení ani příspěvků. V našem Sdružení prve se vrhneme na hádanky, když Jitro přijde. Řešení je cvikem bystrosti a zábavou, ne závodem o ceny! Proto je málo

řešitelů!« — J. Čichoň: »Výběr hádanek byl bohatý, pestrého obsahu, poučného. Tiskové chyby a provincialismy působily obtíže v řešení. Přeji si zvýšení počtu hádanek uveřejněných.«

LISTÁRNA: Přehlédneme-li naši činnost za celý ročník, vidíme, že uspořádány čtyři hádankářské turnaje a jedna soutěž, v celku 103 hádanky od různých přispívatelů, uveřejněné při jediné straně! — Uveřejňuji úryvky z dopisů; zamyslete se nad rubrikou, přes prázdniny můžete podat své návrhy. — Přichystejte si výběr příspěvků a pošlete později. — Zbylé práce ode všech hádankářů přijdou na řadu v novém ročníku. — Odměny dostanete během června. Potvrďte příjem.

Hád. z Boskovska: Pozdrav! Těší mě, že se přece několik ozvalo. Příspěvky uveřejním, návrhy beru za své. Zařídím pro nový ročník. Bližší dopisem! — »Šerif«: Takové příspěvky dají hádankářům hodně louskání. Zašlete, rád uveřejním. — **A. Bahenská:** Výborné, pamatujte zas na Jitro! Pozdrav hád. z Řepčína! Rád uvidím práce T. Weinlichové. — **H. Pössl:** Vítám, rád uveřejním, pošlete pak více! — **V. Švejk:** Přihlaste se zas. — **T. Blecha:** Nezapomeňte zásobit pěknými příspěvky. — **J. Hála:** Proč jste se odmlčel? — **P. Odehnal:** Žádné ostychy, jen luštěte, skládejte; rád uveřejním každému — i vám. — **F. Červinka:** Dobré, uveřejním. Vytvrvejte! — **Srovnalík:** Výborné řešení, jedno z nejlepších! Na příspěvky dojde řada. — **Neubauer:** Srdečně vítám! — **V. Hrubý:** Těší mě, že naše řady posilujete. — **J. Veselý:** Pěkné, uveřejním. — **J. Laštovička:** Podobně, jen pošlete! — **J. Růžička:** Věřím, že nad latinským koníčkem jsou realisté vyjevení; to se napraví. Postupně se dojde na všechno, že vám to nebude »neznámá« z rovnice. Kolegy povzbudíte k zaslání řešení a příspěvků; snad to příště bude lepší. Pozdrav. — **B. Štefková:** Dobré návrhy, zařídím se podle nich. Hádanky musí být jasné pro řešení. Jistě že je hodně hádankářů neznalých řečtiny a latiny. Rubrika, doufám, že bude větší. Pozdrav a díky za spolupráci! — **A. Klein:** Zařídí se. Luštíme pro zábavu, ne pro odměny, jak píšete. — **Díky všem za spolupráci; doufám, že se shledám se všemi, ba s řadou nových. Přeji veselé a příjemné prázdniny. S pozdravem váš**
Svitávka, 25. V. 35. **Vojtěch Maňoušek.**

Zmýlená neplatí.

Ve fyzice: Po náledí je možný pohyb pádní.

V dějepise: Na bojišti se rozléhal křik raněných a mrtvých.

— Avaři jedli záby, hady a vůbec takový hmyz.
— Napoleon byl postavy malé a veselé.

Z pedagogiky: Pokus, neboli temperament je...

— Vkus je zvrhlý krasocit...

— Výchova dětí slabomyslných je vřelá.

— Letory mají dobré vady.

Z češtiny: V množném pádě čísla jednotného...

— Říká se ředitel, nebo řiditel? — Odp.: Má se říkati řiditel, protože řídí ane ředí...

— Aristoteles a Beatrice byly milenky Danteho.

Perličky ze sexty.

Prof.: »Jmenujte mi míry dělkové!«

Žák: »Metr, dekametr, pentametr, hexametr.«

Prof.: »Do které čeledi řadíme mouchu?«

Napověda: »... k dvoj...«

»K dvojkopytným« vykřikne radostně žák.

Prof.: »Který byl první státní útvar na půdě naší vlasti?«

Žák: »Arabie.«

Z výkladu.

Na Večeři Páně hlodal zub času a ona se rozpadla.

Roztroušené drahokamy.

Z dějepisu:

»Alexandr chtěl sloučiti své země s prvky orientálními, zničil v Persepoli všecko zlato, vyslal vědeckou výpravu, aby vyzkoumala, proč Nil stoupá k moři, ale nejslavnějším jeho skutkem bylo udílení porážek...«

»Myrón zachytil jinocha vrhajícího disk...«

»Syrie byla země politicky rozšířená...«

»Antiochos IV. pohaněl chrám jerusalemský.«

»Po Etruscích dostali se na poloostrov Apenninský Ilyrové, kteří jsou potomky dnešních Albánců.«

A NOS LECTEURS À L'ÉTRANGER.

Le 14ème Congrès de Pax Romana.

Praha le 1er juin 1935.

A nos amis à l'étranger.

Le Comité Préparatoire du 14ème Congrès de Pax Romana et la Fédération des Étudiants Catholiques Tchécoslovaques invitent très chaleureusement tous les étudiants et tous les intellectuels catholiques à prendre part au prochain Congrès qui aura lieu en Tchécoslovaquie du

31 août au 8 septembre à Praha et à Bratislava. Les étudiants catholiques tchécoslovaques auront le grand honneur de voir venir dans leur patrie les représentants de la vie catholique à l'étranger. Ils ont à coeur de réserver à tous une réception cordiale et attrayante.

Dr. Václav Hrnčíř,
président
du Comité Préparatoire

JUC. Alexej Jaroš,
président
de la F. E. C. T.

Programme du Congrès établi après la réunion du Comité Directeur à Praha.

31 août:

Arrivée des congressistes.
20 h. Soirée familière.

1er septembre (dimanche):

Journée solennelle d'ouverture, sous la présidence de S. Ex. Dr. Karel Kašpar, archevêque de Prague, Primat de Bohême.

8.30 h. Office solennel d'ouverture en l'honneur de la Sainte-Vierge, à Notre Dame du Týn, avec sermon français de l'Abbé mitré Dr. M. Zavoral.

10 h. Séance solennelle d'ouverture dans le palais municipal de Prague.

1. Hymne papal et tchécoslovaque.

2. Inauguration par le président de Pax Romana.

3. Discours de bienvenue: S. Ex. Dr. Karel Kašpar, archevêque de Prague, Dr. Karel Baxa, maire de Prague.

4. Discours solennel par le représentant du gouvernement.

5. Messages des délégation nationales.

6. Hymne de Saint-Venceslas.

15 h. Garden party, offert par l'Abbé mitré Dr. Zavoral à Strahov.

17 h. Assemblée générale au théâtre du Monastère de Strahov.

19 h. Bénédiction à Strahov.

2 septembre (lundi):

7.30 h. Messe en mémoire des membres défunts à Saint-Guy (Chapelle de Saint-Venceslas). Communion générale.

9.30 h. 1ère séance d'études sur le thème général: L'HOMME NOUVEAU DANS LES TEMPS NOUVEAUX.

1ère conférence: »Le vrai Chrétien en face du monde nouveau« par le R. P. Dr. Silvestre Braitto O. P. (en français).

2ème conférence: »Comment former le vrai Chrétien d'aujourd'hui?« par M. l'Abbé Dr. Rudolf, aumônier des étudiants catholiques de Vienne (en allemand).

Discussions.

16 h. 2ème séance d'études.

3ème conférence: »Les vertus nécessaires au Chrétien d'aujourd'hui«, par le R. P. C. C. Martindale (en anglais).

Discussions.

20 h. Soirée de réception offerte par les associations universitaires tchèques (Česká liga akademická, Liga čsl. akademiček de Prague et Moravan de Brno).

3 septembre (mardi):

7.30 h. Messe pour la Paix mondiale à Saint-Nicolas (messe dialoguée).